

Foly.Ujs. O.

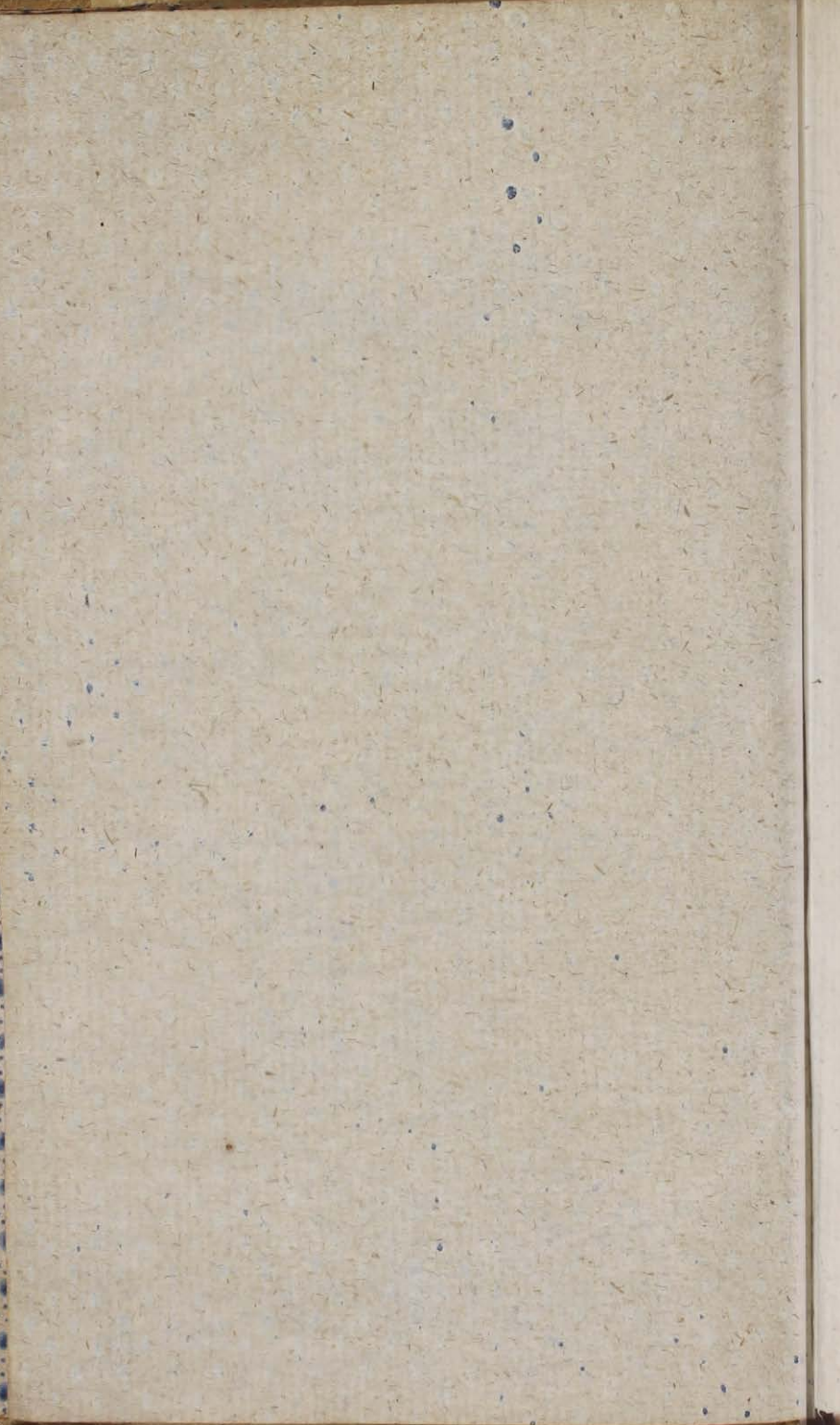
66.

17.

Digitalizálta
a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár
és Információs Központ

The logo is enclosed in a double-line rectangular border. It features the letters 'M', 'T', and 'A' in a large, black, serif font. The 'T' is positioned centrally, with its vertical stem extending downwards to form the left side of a large 'K'. The 'M' is to the left of the 'T', and the 'A' is to the right. Below the 'M' and 'T' stem, the year '1826' is printed in a smaller, black, serif font. The 'K' is positioned to the right of the year.

MTA
1826 K

X

Francisci Hrefnerics

1800.

James K. Johnston
1800

MAGYAR
HÍRMONDÓ.

TIZENHETEDIK SZAKASZ.

Bétsben

Schmidt Mátyás András betűivel.

1800.

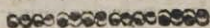
301345

G. TELEKIEK'
ALAPÍTVÁNYA

M. ACADEMIA'
KÖNYVTÁRA

A'
 TSÁSZARI ÉS KIRALYI FELSÉG'
 ENGEDELMÉVEL.

Nro I.

Költ Bétsbenn, Kis Karátson Havának (Januáriusnak)
 3-dik napján 1800-dik Esztendőbenn.

Béts.

V alyon ez a' bé-állott 1800-dik esztendő, új Századnak, t. i. a' 19 diknek kezdője e', vagy pedig a' 18-dik Seculumnak bé-fejező esztendeje? — Mint-hogy ez a' Kérdés igen fenn forgóvá leve, (a' mint említettük már a' múlt postán is: tehát Kotzebue, egy kis Teátrumi játék' írására vett abból alkalmatosságot, 's munkáját, Új Századnak (Das neue Jahrhundert) nevezte

A 2

Ez a' darab az 1799-dik esztendőnek utolsó, és az 1800-diknak első estvéjén el is játszódott már itt, melyben a' Teátrálisták szintügy vetelkednek egymással az említett Kérdésről, valamint a' nagy Teátrumon, a' Világ piattzán játszó emberek. Bizonyos azonban, hogy az 1800-dik esztendő, még a' 18-dik Századhoz tartozik: minthogy valamint minden más számlálható tárgyakat, az egy számon kezdünk el számlálni: úgy tehát a' 19-dik Század számlálását is az 1801-en kell kezdeni.

Uj esztendő' napján (tegnapelőtt) fel-gyülekeztek az itt lévő mind két nemű Méltóságok, a' Cs. K. Udvarba, Ő Felsegek' tiszteletére; ki ki a' leg-drágább öltözetében 's hintájában. Az Udvari Fő Tisztek, minémük: az Udvari-Marsal, a' Gárda-Kapitányok, a' Fő Lovász-Mester, a' Fő Vadász-Mester 's a' t. különös pompákkal mentek az Udvarhoz; kik között azomban Hertzeg Eszterházy Miklós Generális, a' Magyar Kir. Testörző Sereggel, a' mellyet vezetett: nem különben tündlött, mint fényeskedik az egész Hóld, a' tsillagok között. A' Testörzők párdutz bőröket vévén vállakra, gyönyörűen lovagoltak Ő Hertzegsége után, ki délczeg paripáján megbetsülhetetlen árrú magyar köntösben tisztekedett. A' mente, dolmány, nadrág, egészfen ki volt, szám nélkül való nagyobb és kissébb gyöngy ízemekkel szélesen rakva, a' kalpagján, a' mente-kötőjén, gombjain, végig a' kardján, sarkantyúján 's a' t. ragyogtak a' sok gyémántok (brilljántok.) Előtte ment a' Házi-nepe igen gazdag

Köntösben, úgymint 30 inas, 24 Házi Tisztek, két Lovász-Mester is lovaglott előtte, 's hat Huszárjai hat igen gazdag tsajtárokkal bé vont paripákat vezetvén — úgy ment végig Ő H—sége egynehány úttzákon, Orientálisi köntösében — 's pompájával.

A' Fels. Császárnénak igen nagy számmal vóltak udvarlására a' Dámák, mind rakva gyémánt kövekkel, 's gyöngyökkel, úgy annyira, hogy egy szemmel látott embernek befzedje szerént, hatvan tányért meg lehetett volna rakni azokkal a' gyémánt kövekkel, mellyeket a' Dámák' fejeken, nyakokon 's a' t. látott.

Ugyan az nap, Türkheim Státus-Tanátsos, Commendátorává (közép rangú Vitézévé) lett a' Sz. István Rendjének.

Az Erdélyi Rom. Catholica Anyaszentegyháznak közönséges tiszteletben 's kedvességben lévő mostani Püspökje, Guberniális Consiliárius Mártonfi József Ő Nagysága, mihelyt hozzá kezdett fő papi hivatalához: mindjárt igyekezett, egyéb közhasznú törekedései között, meg-újítani azon dítséretes szokást, melly szerént, a' Bétsi Pap-nevelő-házban, Erdélyi Ifjak is készitődtek annakelőtte a' szent szolgálatra; és már vóltaképpen részesülnek is ezen kegyelemben három jó reménységű Erdélyi nevendék Papok, kik a' M. Püspök Úrnak kegyes gondoskodásából, nem régiben érkezének fel ide, a' kiknek bétses neveik: Jo'sa János; Bakon Péter; 's Henter Imre. — Páviába is küldöttek vólt ennekelőtte tanulás végett szintúgy Erdélyből:

valamint Magyar Országból is válogatott Egyházi nevendékek: de ez idő szerént zárva tartanak még az Olasz Országi Universitások's Akadémiák. A' Páviában tanult Ifjú Papok közül, választotta a' fenn tisztelt Püspök Ur, Bibliothekáriussává, T. Cseresnyés Urat, ki éppen most tér vissza innét Erdélybe, Ifjú Jo'sika és Hufzár Bátor-Urak' társaságában, a' kiket, Mentori fővel, meg-hordozott Olasz Országának minden részeiben, mellyeket, a' zavaros környűállások miatt el lehetett járni."

Turinból Déc. 13-dikán: — „Ezen Város' hív Lakosai, a' Cs. K. Sereghez tartozott halálos indulatjokat, szembetünöképpen ki-nyilatkoztatták a' napokban, közönséges gyülekezetben. Történt t. i. hogy egy új Teátrumi darab jázdódván, annak Szerzője, vakmerő oktalanságból egy sértő ki-fejezést iktatott bé munkájába, a' győzedelmes Fél ellen. Jelen lévén a' Játéknéző-helyben egy Cs. K. Oberster: azommal félbe-hagyatta a' jádzást; és a' nép, nem tsak nagyon meg-nyűgodott az Oberster rendelésén; hanem a' Jádzó-fzeméllyeket's a' Játék-szerzőjét közönséges botsánal' kérésre is kényszerítette, és nevezetesen a' Szerzőnek le térdepelve kellett azt véghez vinni."

Hadi Környűállások.

(Külföldi Ujságok szerént.)

1.) Német-Birodalmiak.

Freyburgból Déc. 16-dikán: — „Semmi nevezetes hadi történet nem adta itt elő magát

mostanság a' mi Rajnai vidékünkön. Tsak a' szélső Örállók tsatáztak hébe-korba egymással. — A' Breisgauti Polgár-katonaságnak (Insurrecciónnak) nagy része fegyverben van már. Károly Fő-Hertzeg, Cs. K. Fő 's Altiszteket is ad közzé; vagynak záflói 's dobjai is ezen fel-fegyverkezett földnépének, szintúgy mint a' reguláris Katonaságnak; kenyeret, abrakot, 's munitziót a' Cs. K. magazinomokból kap; arany és ezüst érdem-pénzek' nyerésére előtte is nyitva az út; a' közzüle való Tisztek viselhetnek mind a' kardjokon tiszti tzimerező jegyeket (quázflikat és portdepéket); a' sebesséi, Csász. Ispotályokban gyógyítódnak; 's a' halva-maradttak' özvegyeik és árváik, közönséges gondviselés alá vétetődnek.“

Aschaffenburgból Déc. 20-dikán: — „Vetzlár Városá vidékét, bátorságba akarván helyheztetni Károly Fő-Hertzeg, a' Fr—áknak minden további patvarkodásaik ellen; egy Seregofztályt rendelt oda, a' mely, részfzerént Cs. K; részfzerént Moguntziai Katonaságból áll.“

„Ezen Seregofztály, szemmel tartja az Ehrenbreitsteini frantzia Őrizetet is, melly a' Lahn hofszában, mind egyre sanyargatja a' Lakosokat, eleségért 's fáért.“

„Ha a' Fr. Consulokban, olly nagy az igazság' és egyenesség' szeretete; mint a' millyent kívánnának ők láttatni mások által magokban: szép alkalmatosságok vólna meg-bizonyítani az által, ha önként el-hagyatnák Ehrenbreitstein Várát, mellyet, a' Nemzetek Tövénnye' meg-sértésével, kényszerítettek az előbbeni Direktorok maga meg

adására, egy olly időben, a' melyben folyt a' Rastadti Békesség-alku."

Mannheimből Dec. 21-dikén: — „Károly Fő-Hertzeg Szárny-Adjutánssa Oberstlieutenánt Gróf Colloredo, tegnap érkezett ide a' Mária Therésia Rendje kereftjével, mellyet Ő Cs. K. Felsege küldött Hertzeg Hohenlohe-Ingelfingen, Generámajor' vitézi érdemeinek meg-jutalmaztására."

Donauschingenből Dec. 18-dikán: — „A' fő-quártéllya Károly Főhertzegnek, továbbra is itt marad. — A' Sereget is quártélyokra osztotta Ő Főhertzege: de olly módon, hogy az, első jeladásra is mindjárt özfze-seregelhessen. — Minthogy a' Helvétziában 's Alzátziában tartózkodó Fr. Katonaságról könnyen fel lehet tenni, hogy a' nagy szükségtől kényszerítettvén, el nem múlat minden próbákat meg-tenni, hogy a' Sváb Kerületbe által ronthasson: ez okon, új útasításokat vett a' Fő-Hertzegetől Gróf Sztáray, ki is, Bruchsál vidékén fog maradni."

Ulmából Déc. 22-dikén: — „Most a' nagy hideg miatt, félbe kellett itt szakasztani a' sántzok készítése körül való munkát: de lágyulván az idő, újra fog az folytatódni."

„Sok fogoly Frantziák érkeznek ide a' Rajna' mellyékéről, a' kik mindnyájan igen rongyosok."

2.) Helvétziaiak.

Bernből Déc. 17-dikén: — „A' mi előbbeni Constitúciónkat, melynek birtokában, há-

romszáz esztendőig élt Helvétzia tsendesen és szerentsésen, el ronták a' Frantzia Direktorok, 's a' magok-Constitutióját tolták reánk vérengező erőszakoskodással, olly szín alatt, hogy az leg okosabban ki gondolt 's leg boldogítóbb Constitutió a' Világon. Már a' mostani Fr. Fők, magok kiáltják, hogy az ő előbbeni Constitutiójok által szerentsétlenné lett a' Respublikájok. Hát már Helvétzia, mit tsináljon most? meg tartsa e' a' Fr. Ex-Direktorok által sok vérontások között reá tolt Constitutiót; vagy a' maga régi Constitutióját vegye ismét elő, melynek boldogító következesit, olly húzamosan tapasztalta?

3. Olasz-Országaiak.

Genuból Déc. 9-dikén: — „E' folyó hónapnak 3-dikán egy Kurír érkezett ide Pári's-ból. A' Frantzia Consulok parantsolatjára letette itt a' Törvényhozó Tanáts a' maga hatalmát, és kilentz Tagokat választott ki a' kebeléből, kik az előbbeni Constitutiót jobbítanák meg.“

„Az innét ki-költözött nemes Famíliák' jószágai el adódnak, vagy is inkább tsak el-veftegetődnek, mint p. o. a' napokban, két ezer líveren adták el egy olly jószágbéli festését Rafaelnek, mely meg-ért ötven ezer lívert.“

4. Hollandiaiak.

Hágdból Déc. 16-dikán: — „Kilentz millió forintokba kerül a' mi Respublikánkknak, esztendőt által, a' zsóldján élő húszonöt ezer Fr.“

Katonák' tartása holott a' magunk Serege, mellynek száma, 32 ezerre van határozva, nem fog 7 millió forintnál többbe kerülni."

5. Nagy-Britanniaiak.

Londonból Déc. 11-dikén: — „Olly Tudósítások érkeztek ide Olasz Országból: hogy Lord Nelson mind vizen mind szárazon, vinni akarja Málta Szigetének erős Várát Valettát, melly végre fordítja, más Katonaságon kívül, egy részét a' Minorkai Őrizetnek is, a' melly, 8 ezer emberből áll."

„A' Spanyolok, igen szeretnék visszra kapni Minorkát az Anglusoktól: azért is szerentsét akarnak e' részben próbálni, a' mint hallatik."

„Hamburgból ide érkezett Orosz Generális Bauer, ki, a' Hollandiában fogságba esett Generális Hermann helyett fog vezérelni. Hogy Anglia, minden haladék nélkül hafznát vehesse a' zsoldján lévő Orosz Seregnek: e' végett a' Londoni Orosz Követet Gróf Woronzowot, Pál Császár, Fővezérévé nevezte az említett egész Seregnek, a' kinek teljes hatalmában leszfz, leg kissebb halasztás nélkül meg-tenni minden rendeléseket, az Angliai zsoldon vitézkedő Orosz Katonaságra nézve, valamellyeket tsak kívánhatnak a' környülállások."

6. Frantzia-Országiaiak.

Bonapartenak, a' maga magyarázása szerint, abban áll az ő mostani Fő Consuli méltósága, hogy ő, mind a' Respublikán belől mind

azon kívül, szüntelenül való alkudozó légyen; de hogy ő, örömeit győzedelmeken akarná kezdeni a' Békesség-alkut: el nem titkolhatta még Dec. 17-dikén is, Gen. Moreauhoz intézett bútszásakor, kit hízeltető ki-fejezéssel arra kért: hogy a' Rajnai Sereghez menvén, nyerjen egynehány tökéletes győzedelmeket, mert a' Békességet leg jobban kívánatossá lehet tenni a' jó győzedelmek által.

Ezen nyilatkoztatással kell egybe hasonlítani, hogy meg lehessen vóltaképpen ítélni, egy inneplés felől tett ígéretjeket a' Consuloknak, melynek módja eránt nem adtak ki előre semmi rendeléseket; hanem csak a' napját határozták meg Dec. 21-dikére, 's a' minémúsége eránt, olly biztatással ketsegtették a' népet, hogy nem fog az az innep egy bajonétet is látni, 's különböző természetű lefesz a' Robespierre kalendáriomabéli innepektől, 's nem egy különös helyen, hanem minden szívekben fog tartatni.

Ezen inneplést meg-előzte Dec. 20-dikán az a' Hirdetmény, mellyről már a' múlt postán említettük, hogy abban meg-biztatódott a' Fr. nép, a' hadnak ideig való meg-szüntetése; és ezen had-szünet alatt, a' Békesség-alkunak újra való el kezdődése eránt, mellyre a' Fr. Respublika részéről, egy Békesség-szerető, 's a' Nemzet' bizodalmit meg-érdemlett Személly fogna küldtetni.

Bonaparte, tíz ezrtendőkre terjesztette, ki ugyan most először, a' maga fő, és az első Al-Tifzi-társának árnyék-hatalmát; de úgy

intézte a' Constitutiót, hogy ez meg ne sértőd-
jék az által, ha ő a' tíz esztendőök múlva, újra
is fogna még válfasztódni a' Fr. Nemzet' első
emberévé.

A' Kollégái Bonaparténak, Cambaceres és
Lebrün, Tagjai voltak az első Nemzeti-gyűlés-
nek. Az igazságnak ki-felzolgáltatására, és a'
belső bátorságnak fenn-tartására meg-kívántató
tudományú és tehetségű embernek tartatik Cam-
baceres; Lebrün is igen jártas a' régi Törvé-
nyeknek, és az igazgatás' nagy mesterségének
tudományában (a' politikában.)

A' 3-dik Consul, még most először csak
öt esztendőre válfasztatik. — A' 2-dik és 3-dik
Consulnak esztendei fizetése, háromtizedrészt
teszi az első Consul fizetésének. — Az első Consul,
ha maga személyly szerént nem folytathatja a'
hivatalát: egygyikre a' Tiszti-társai közzül leg-
ottan reá bízhatja annak folytatását.

Ha az első Consul tíz esztendő múlva nem
válfasztódnék vizont első Consullá: azon esetre,
valtságos munkálódó Tagjává leszfz az úgy ne-
vezett Fenn-tartó-Tanátsnak (Senat Conservateur-
nek). A' más két Consulok, minekutánna vége
lett a' Consulságjoknak: egy hónapig az után
bé-ülhetnek a' Fenn-tartó Tanáts' Tagjai
közé; de ha akarnak, le is mondhatnak ezen
jussokról: mindazáltal ha magok mondtak vól-
na le a' Consulságról: már abban az esetben,
nem bírnának ezen jussal.

Angers Városa vidékén, a' 18 és 40 esz-
tendősök között való Férjfiakat, mind fel-fzedik

a' magok Seregjebe a' Suánok, kikhez Anglu-
sok és Oroszok is kaptolták már magokat.

Az új Constitutiónak mindözfze 95 Tzik-
kelyei vagynak hét szakaszokra fel-olftva. Az
első szakaszbeli tizennégy Tzikkelyeknek titulus-
sa ez: *Titre premier. De l' exercice
des droits de cité.* (Első Titulus. A' pol-
gári jusok' gyakorlásáról.) — A' 2-dik Szakasz,
tíz tzikkelyeket foglal magában, a' XV-diken
kezdve a' XXIV-dikig, bé-rekeszt, illy cím alatt
Titre II. Du sénat conservateur. (Má-
sodik Titulus. A' Fenntartó-Tanátsról.) — A'
3-dik Szakasz' tzikkelyeinek száma tizennégy,
t. i. XXV-diktől fogva a' XXXVIII-ig, illy cím
alatt: *Titre III. Du pouvoir legislatif.*
(3-dik Titulus. A' Törvényhozó Hatalomról.)
— A' 4-dik Szakasz' felülírása ez: *Titre IV.
Du gouvernement.* (4-dik Titulus. A' Kór-
mányszékről.) Első Tzikkely ezen Szakaszban,
a' XXXIX-dik, 's utolsó az LIX-dik. — Az
5-dik Szakasz, vagon a' Törvényszékekről.
(*Titre V. Des tribunaux.*) A' tzikkelyei,
a' LX-diktől fogva, a' LXVIII-dikig szolgálnak.
— A' 6-dik Szakasz' tárgya, 7 Tzikkelyekben,
t. i. a' LXIX-diktől fogva, a' LXXV-dikig: a'
közönséges Tisztviselőknek számadásra való vo-
nattathatása. (*Titre VI. De la responsa-
bilité des fonctionnaires publics.*) —
A' 7-dik Szakasznak húsz tzikkelyei végre, kö-
zönséges rendeléseket foglalnak magokban, illy
felülírás alatt: *Titre VII. Dispositions
générales.*

Látni való ezen előadásból, hogy az új Constitutiónak nintsenek tehát elibe téve, mint voltak az előbbeni 3 Constitutióknak, az úgy nevezett, de minden lépten nyomon megsértett Emberi jusok, mellyeket a' Jakóbinusok szájon pengettek, 's azomban lábaikkal tapodtak, kik midőn az emberiség' pártfogóinak kiabáltak magokat, tigrisi feneséget követtek el; az igazságnak, egyenességnek, szabadságnak és egyenlőségnek rebesgetése mellett, tsupa kényvek szerént hatalmaskodtak; gonosz indulataiknak, a' legnagyobb ártatlanságot 's érdemet is feláldozták; egy szóval dühös vérszopók voltak, a' mint most újabban is mind ezeket megvallotta, Boulay de la-Meurthe nevezetű Tagja a' Törvényhozó-gyűlési Kommisszióknak, az új igazgatás módjának első rajzolatjához készített előljáróbeszédében.

A' Kiköltözttekre nézve, azt tartja az új Constitutio, hogy a' kik 1789-dik esztendő Júliussának 14-dik napjától fogva el hagyták Hazájokat, és azolta, a' Kiköltözttekről szolló Törvények alól ki nem vétetődtek: ez után se' fogynak ki vétetödni: minekokáért se' visszra nem mehetnek a' fr. földre, se' jószágaikat visszra nem kaphatják.

Bátorságot láttatik ígérni ezen új Constituzió, kinek kinek személlére nézve, a' midőn szükséges feltételeivé tette akármely megárestáltatásnak: 1.) hogy a' megárestáltatásról szolló parantsolat, írásba legyen fel-téve, 's abban a' megárestáltatás oka is elő adódjék a' Tör-

vénnyel egyetemben, a' mellyen fundálódik azon ok (2.) hogy a' parantsolatot olyan Tisztviselő adta légyen ki, a' kinek törvényes hatalma vagyön arra. 3.) hogy ezen parantsolat, által adódjék az árestálódott Személlynek. 4.) A' Fogház gondviselője, el nem fogadhatja külömben gondviselése alá, a' hozzája, meg-árestáltatás végett vitt Személlyt, hanemha az előadott feltételeket tellyesítve látja.

De ezen bátorságnak, alig ha tsak úgy nem lehet meg-nyugtató tulajdonsága: ha az Igazgatók nem olyanok, mint vóltak az előbbiek: mert ha olyanokra talál most is szállani a' kór-mányozás: úgy magában az új Constitutióban is fognak azok találni színes fundamentomot, az említett bátorságnak meg-zavarására. Egy tikkelye t. i. ezen új Constitutio 7-dik Szakaszának az: hogy az Igazgatók, meg-szüntethetik egyfzeriben a' Constitutio' kötelező erejének folyamatját, ha szükségesnek látják azt, olly lármákra nézve, a' mellyeknek következésétől félteni lehet a' Közönségestársaságot. — Robespierre is azt mondta minden öldökléseiről, hogy azok igazságosok: mert azok nélkül, nem lehetné fenn tartani a' Respublikát.

Elegyes Tudósítások.

A' Magyar Huszárok vitézségét mennyire betsülik az Angliai Dámák: szembetünöképpen meg akarták bizonyítani az által, hogy ditső Vitézeink Forma-ruhájához hasonló öltözetet kezdtek magoknak készíttetni, a' melybe mikor

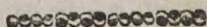
felöltözködnek, önnön szemeik előtt is tetföb-
bökké teszi őket, Amazoni képzelődéssek.

A' Göttingai Dámák is annyira megkedvel-
lették a' magyar férjfi öltözetet; hogy annál
fogva kívánság gerjedt benne az afzszonyi ma-
gyar öltözetnek látására is, mellyről úgy ítélnék
előre még láttatlanul is; hogy ha az is olly sz-
zel készült mint a' férjfi köntös: úgy nem le-
het szebb nálánál a' világon.

Hamburgból Déc. 18-dikán: — „A' mi ke-
reskedésünkről el lehet mondani, hogy azt a'
maga terhe nyomta le, minthogy olly temérdek
portéka szállítódott ide Angliából, két eszt—öktől
fogva, a' mennyivel nem birhatott Városunk-
nak kereskedésünkbeli belső ereje. Ezen szállít-
mányoknak mód nélkül való sokaságát meg le-
het onnét ítélni: hogy tsak magában az 1798-
dik esztendőben, 2148 hajók érkeztek ide, 2
46 millió font kávé, és 89 millió font nád-
mézet hoztak. — Ama' még ma is nagy nevü
néhai Anglus Tudósnak 's Ország' Cancellárius-
sának Verulámi Bákónak, Erzsébet Királyafz-
szonyhoz intézett egykori feleletére emlékeztet
bennünket, Városunknak a' kereskedésre nézve
meg-tsökkent állapotja. Meg-látogatván t. i. a'
nevezett Király-afzszony, Baco Cancelláriust ta-
lajdon házában, igen kitsin és szük alkalmatos-
ságnak találta azt. Baco válaszfza a' Király-
néhoz a' vólt: Felsőged tett engem igen nagy-
gyá ehez a' házhoz képest, mert tulajdonkép-
pen, ez a' ház nem igen kitsiny énnékem.“

A'
TSASZARI ÉS KIRALYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Nro 2.

Költ Bétsbenn, Kis Karátson Havának (Januáriusnak)
7-dik napján 1800-dik Esztendőbenn.

Béts.

Nádorispányunk Ő Kir. Föhertzege, kedves Hitvessével a' mint szándékoztak, nem érkezettek ide Januáriusnak 3-dikára; mivel Décembernek utolsó napjain nagy fergetegek lévén, az útakat igen bé-fútta sok helyen hóval a' szél. A' múlt Vasárnapra, (Janáriusnak 5-dikére) várták tehát az újabban vett híradások szerént ide, a' melly nap dél tájban eleikbe mentek a' Felséges Császár és Császárné, az első, Stammersdorf neve.

B

zetű postáig. Ő Felségek, igen kegyes hajlandósággal 's szeretetjeknek szembe-tünő nyilatkoztatásával fogadták Nádorispányunk' Hitvesét Alexandra Pawlowna Ő Császári Hertzegségét, ki sok szép tulajdonságokkal vagyon fel-ruházva, mellyekkel, útazása közben, minden úti-társak szívét meg-nyerte. Még tsak 16 éfztendős (született 1783-ban, Aug. 9-dik napján) magas szép termetű, 's igen kellemetes tekintetű. Stamersdorf-ban, ebéd is vólt, a' melynél, Ő Felségeken 's az új Házásokon kívül, hét Magyar Méltóságok is ültek, úgymint: Gr. Szapáry Fő Udvár-Mester, Amade, Kollonits, Cziráki, és Sándor Grófok, és született Illésházy 's Szapáry Gróf-alfzonyok, Cziráky és Sándor Grófok' Hitveseik. Estve felé bé-jöttek Bétsbe Ő Felségek, az új Házásokkal egygyütt, kik 34 napot töltettek, RétersburgtólBétsig folytatott 303 mértföldnyi utazásokban. Tulajdonképpen szállván, Gatsinából indultak el, melly 6 mértföldnyire fekszik Pétersburgtól, a' hol (t. i. Gatsinában) tartózkodott vólt akkor a' Mufzka Császár. Utjokban bé-tértek Mitaba, Curlandiának Fő-városába, a' hol egy régi Várban laknak mostan XVIII-dik Lajos és a' Felesége (a' Frantzia Király és Királyné), nem külömben Angoulême (Angulém) Hertzeg, Ifjú Hitvesével, a' néhai szerentsétlen XVI-dik Lajos Fr. Király' Leányával. Mitau, az Orosz Császárhoz tartozik, ki is éfztendönként két száz ezer Rubelt (333,330 forintot) rendelt a' nevezett Felséges Família' számára. Alól a'

Várban Mufzka Katonák állanak strázsát, felül pedig Frantzia Testörzök teszik a' tiszteletet. — Décember hónapjában F. Utazóink, nem találtak havat, egész Vilna Városáig, melly Lengyel Országnek Litvánia nevü Tartományában fekszik. Azomban sok hó esvén: de Gallíczia, Slézsia, 's Morva Országokban és Aufztriában annyi hó vólt már, hogy nehezen is lehetett haladni miatta.

Más nap (Jan. 6-dikán) Karátson-innepjek lévén az Oroszoknak, az itt lévő Mufzka Kápolnába ment Alex. Pawlowna Ő Császári Hertzegsége Isteni szolgálatra. Dél után, nyílt szánon megjárta a' Práter erdejét, Nádorispanyunk Ő Kir. Hertzegségével. Az estvét, mind vasárnap, mind hétfőn, a' Császári Felsőeknek, a' Toskánai Nagy-Hertzegnek és Hertzegnének, Ferdinánd Fő Hertzeg néhai Májlandi Gubernátornak, és a' F. Császár' öt Ifjabb testvéreinek Antal, János, Ranieri, Lajos, és Rudolf Fő-Hertzegeknek társaságában töltötte. Ma (Kedden) dél tájban mind a' két nemen lévő Méltóságok innepi ruhájokban feigyülekeztek az Udvarhoz, mind azért, hogy tiszteleteket meg tegyék Alex. Pawlowna Ő Csász. Hertzegségének, mind pedig azért is, hogy Ő Cs. Hertzegségének a' bevett szokás szerént, mind a' két nemen lévő Méltóságok név szerént bé mutattassanak, melly czeremóniát a' Németek aufführen szóval szoktak ki-mondani. Estvére mind a' két Udvari Teátrumban szabad lefesz mindennek bé-menni, egygyikbe,

ingyen ki olztoztatott bilétekkel, a' másikba, bilétek nélkül.

E' folyó hónapnak 24 vagy 25-dik napján Budára fogja útját folytatni Nádorispányunk, kedves Hitvesével.

Pedemontziumnak Fővárosában Turinban vagon most az Olaszországi Armádiánk' fő-quartélyja, a' honnét Déc. 21-dik és 23-dik napjain két rendbéli Tudósításait indította Mélász Vezérünk Bétsbe, mellyeket a' Hadi Cancellária, Jan. 4-dikén tett közönségesekké, a' Bétsi német Újságnak az nap költ darabjában.

Az első Tudósítás' értelme az: hogy Gen. Gr. Klenau, Déc. 14-dikén meg-támadta a' Frantziákat, Génua Városának napkelet felől eső, Cornua és Taschier nevezetű hegyeken, 's egélfzzen a' Város ágyúi alá nyomta el őket olly szerentsésen, hogy fogott is el egynehány százig valókat, kik között felesen vagynak Tisztek, és egy Brigadíros is. Ditséri Gen. Klenau, a' kormányozása alatt lévő Tiszteknek ezen viadalbéli okos bátor magok viseletét, valamint a' köznépnek derék vitézségét: meg is nevezte pedig különösen a' második Báni Bataliont, és az újonnan állított Brentano' Vadász-seregét.

A' későbbi Tudósítása szerént nevezett Vezérünknek: kéntelen vólt az a' Frantziaság, melly a' Genuai földön tartózkodott, számos hegyi tanyákat el hagyatni ott az Őrizeteivel, minthogy a' nagy hó miatt nem lehetett maradássok; sőt leg nagyobb részént el is kezdte vonni magát a'

Génuai földről Nizza felé, minthogy naponként nagyobb nagyobb szükséget látott eleség dolgából, el lévén mind a' tengeri, mind a' földi szállítások útjai zárva előtte.

Gróf Bellegarde Generális, ki az Anglus Követtel, Lord Minettovas innen Prágába ment, hogy Suwarovval az Orosz Armádiának Generálissimusával a' következő tavaszi háború eránt tanátskozzanak: Prágából Berlinbe fogja útját venni.

A' Splényi gyalog Regementjének egy érdemes Tagja útasította Bétsbe az itt következő Levelet Déc. 19-dikén, a' Pedemontziumi földről, Alexandria Városából:

„Bétsből el indulván, mind eddig olly sietve útaztunk, Stájer Országban, Carniolán, Friaul Tartományán, 's a' Velentzei és Mediolánumi földön keresztül; hogy egy nap, két három stáziót is haladtunk; melly is úgy történhetett meg, hogy a' bagázsias szekereket hátra hagytuk, 's a' Legénység, egymást fel-váltva, egy nap, szekereken szállítódott, más nap gyaloglott.“

„Mihelyt Alexandriába érkeztünk, melly, meszzebb esik Bétstől kétszáz német mértföldnél: azonnal Haditárnokmester B. Kray által, Cuneo (Coni) Vára felé vezetettünk, melly Alexandriától mintegy 50 olasz mértföld. Midőn oda értünk: már akkor erősen ágyúztak a' Miéink, azt a' köziklás hegyen, két nagy folyó-víz között épült

fő Erősséget. Minket, az onnét nem mezfze-
 eső Chiusa Városához küldöttek szélső őrizetre,
 minthogy gondolni lehetett, hogy el nem mulat-
 ják a' Fr—ák, Coninak a' vívás alól fel-szaba-
 dítását meg-próbálni, melly próbatétel végett, a'
 Chiusai szoros járású havasokon szükség lett vól-
 na nékiek által-rontani: de ugyan csak el nem
 érkezhettek a' Fr—ák, minthogy Coni, fel vólt
 már adva Dec. 3-dikán; 's benne, Déc. 5-di-
 kén, háláadó Isteni tiszteletet is tartott vitéz né-
 pünk. — Két nagy Ispotályok vólt a' Frantziák-
 nak Coniban, mellyek, a' tetejekre fel-függesz-
 tett fekete zászlókkal vóltak meg-jeelve azért;
 hogy a' vívó Fél, meg-kímélhesse őket, a' mint-
 hogy meg is kíméllette.“

„Conitól ismét vív[er]za jöttünk ide, és én
 bizonyos okból kevés időre itt maradtam: de
 a' Regimentünk Genua felé indúlt, melly ide,
 12 óra járás; és most, újra szélső vígyázaton
 áll, Gavi nevű kis Várnál, melynek vívása el
 kezdődött már részünkről. Déc. 16-dikán 's
 18-dikán tűzben vólt a' Regimentünk: de még
 nem vettem ezen viadalokról bőv tudósítást.“

„Genua felé sok Katonaságunk takarodik
 ezen által, mellyet ha meg-vefzünk, akkor mi
 is téli quártélyra szállunk, és jobb módom lesz
 az írásban.“

„Egészségem soha jobb nem vólt, mint
 most.“

Hadi Környüldállások.

(Külföldi Ujságok szerént.)

1.) Német-Birodalmiak.

Mannheimből Déc. 26-dikán: — „Csász. Kir. Feldmarschallieutenánt Gróf Sztáray, ismét Hejdelbergában vagyon. Az itt lévő Örizet' száma, minduntalan többre szaporítódik. — (A' Rajna és Neckar vizei bé állottak mintegy hat napoktól fogva. Kemény hideg vagyon).“

Bregentzából Decemb. 26-dikán: — „Graubündten' szélein, a' Rajna' hofszáiban, nagy mozgásban voltak a' Frantziák egynehány nappal ezelőtt: kiknek szándékát minthogy nem lehetett tudni: ez okon, a' Vorarlbergi és Tirolisi derék vitéz Lakosoknak, mindjárt parantsolatok adódtak ki, hogy készen tartsák magokat. De ki-tetfzett csak hamar azután, hogy nem ellenségeskedés végett mozogtak a' Fr-ák, hanem inkább azért, hogy el vonják magokat Graubündten' széleitől, melly visszavonulásra, részszerént az eleségbéli szükség kényszerítette őket, részszerént, az erejeknek is az által lett meg fogyatkozása, hogy a' Helvétziai földről, húsz ezer Frantzia Katonáknak kellett el menni, Fr. Országának déli részeibe. — Most már alkalmasabb téli quártélyai vagynak a' Cs. K. Katonaságnak Graubündtenben.“

Berlinből Déc. 21-dikén: — „A' Bonaparte által ide küldettetett Duroc Brigadíros, a' ki Szárny-adjutánsi fővel vólt Bonaparteval Egyip-

tomban, jóllehet alig van még 25 ezrtendő: vízfűz-térvén innét Pári'sba, egy drága piksist kapott ajándékban a' Királytól, és egy olly katonai övet is, melyet a' Kir. Testörzö-sereg' Tifztein látván, igen meg-szeretett.

2. Hollandiaiak.

Batávia' erfzénnyére, tsak promoteálgatta (emelgette feljebb feljebb) Frantzia Vezér Brune, önnön kedve szerént, a' Batáviai Seregbéli Tifz-teket, de mivel ezen sok promótziók, annyira nevelték volna a' Sereg-tartására meg-kívántató költséget, a' mennyit meg nem bírt volna Hollandiának hajdan telyes, de a' Revolútzio által igen meg-laposodott erfzénnye: ez okon, nem hagyták azon promótziókat helybe a' Batáviai Elöljárók, minekutánna el távozott volna tőlök Brune Generális, a' ki most Pári'sban vagyon.

3. Orosz-Birodalmiak.

Az Orosz Tsáfzár, szembe-tünő új jelét kívánván adni, a' szerentsétlen Frantzia Királyi Udvar eránt viseltető figyelmetességének, Sz. András Rendje' tzímerét küldötte 18-dik Lajosnak, és töle a' Sz. Lélek Rendje' tzímerét kérte magának.

E' folyó ezrtendőben, Izáz ezer Oroszokat fog tartani Anglia a' maga zsóldján.

4. Nagy-Britanniaiak.

Jersey Szigetéből minduntalan szállítják az Anglusok, Frantzia Országának Kis-Britanniai és Normandiai partjaira a' fegyvert és munitziót a' Suánok' (Királyt kívánó Fr. Lakosok') számára, melly szállítmányoknak által vevésére, minden éjtfzaka, száz 's száz ötven Suánok várakoznak, a' nevezett ánglus Szigettel által ellenben fekvő frantzia tenger-parton.

A' Breszti frantzia partok előtt való vi'sgálódásból, visszfa-érkeztvén ismét Anliába Lord Bridport, beszéli: hogy a' Spanyol és Frantzia egygyesült Hajós-seregnek a' Breszti Kikötőhelyből való ki-szállásától nem egy hamar lehet tartani: minthogy a' frantzia garnizon (örizet) Breszt Városából a' Suánok ellen indúlt, 's a' helyett már most, a' Spanyol hajókról való Katonák tesznek Bresztben garnizoni szolgálatot.

5. Török Birodalmiak.

Az Egyiptombkn lévő Frantziáknak, egy igen kártékony fortélyokat adja elő a' Pétersburgi Udvari Ujságnak Déc. 15-dik'én költ Darabja, mellynek is így következik az előadása: „Az Abukíri Basának Kara Mustaphának Szerentsétlensége után, Kufza Mustapha lett Vezérré az Abukíri vidéken, a' hová 30 ezered magával szállott ki. Tsak hamar a' ki-szállása után el fogott kétfzáz Fr—ákat, kik a' többektől külön találtak szorúlni. A' Törökök neki bátorodván

ezen szerentséjeken, elébb nyomúltak, 's egy más Fr. Seregszakafzra találtak, melly, ötszáz főből állott, 's tette mintha bé akarná magát sántzolni. Tsak hamar az után, ott termett öt ezer ember Mameluk-öltözetben, 's olly szándékát nyilatkoztatta, mintha az említett ötszáz Fr—ákat meg akarná támadni. Ezt látván a' Kufza Basa' emberei, olly vélekedésben kezdtek lenni, hogy az öt ezer Mameluk-öltözetűek hozzájuk küldöttek Murat Bey által; azért közelebb indultak feléjük: de ezen közelgetések által, olly helyre tsalattattak, melly alá üregeket ástak volt a' Fr—ák, 's azokat meg-töltötték puskaporral. Meg-gyújtódván hirtelenséggel a' puskaporos üregek, nagy része a' Törököknek fel-vetődött a' levegőbe, 's a' többek széljel szaladtak ijjedtekben, kiket illy zavarodott állapotokban, részfzerént le-öldöstek, részfzerént el fogdostak a' Frantziák. Az el fogattak között nagyon maga Kufza Basa is.

Ezen győzedelem után, ismét más tsalárd-sággal éltek a' Frantziák Alexándriában, úgy mint a' melynek tornyából, zöld (török) zászló függesztődött ki, és egy Seregosztály botsátódott bé oda, a' melly, török módra volt öltözkölvé. Az Alexándriai partok előtt tanyázó Török Hajóssereg, úgy vélekedett ezen külső jelekből, hogy Alexándria visszavetődött az ő Feleketjek által a' Fr—áktól: 's telyes bizodalommal közelített a'hoz: de tsak azon vette észre, hogy az ellene omlott golyóbis-özön, egyszere el-süjlesztette egynehány hajóit.

Ezen történetek is bizonyítják, amaz éles elméjü Rainál' ezen észrevételének igazságát: „Az olly népeknél, a' kik először próbálgatják egymás ellen a' magok katonai erejeket, ízerentsébb fogamatja van sokszor az esmeretlen hadi fortélyokkal való próbatételeknek, mint sem a' nagyobb erőnek.“

6. Frantzia-Országok,

Az újonnan fel-állított igazgatása' módjára (Constitutiójára) nézve, a' Fr. Közönségestársaságnak, következő nevezetes környülállásokat 's észrevételeket közölt a' Bétsi német Újságnak Jan. 4-dikén költ darabja:

„A' Pári'siak előtt igen különös dolognak tetfzett ez a' kettő, az új Constitutióra nézve, úgymint: 1.) hogy az, olly nagy katonai lárma között hirdetődött ki, a' melly eleinten igen rettentő vólt. A' Kihirdetők, hasonló készüllettel járták el a' Várost, mint ha valaki halálra vitetődött vólna. A' nagy zaj miatt, egy szót se érthetett senki is. 2.) hogy a' Consulok két Hirdetményeket intéztek a' néphez, nem külömben a' Belső bátorságra ügyelő (Policzáj) Miniszter is adott ki egygyet, és ezen mind három Constitutiókban az'eránt biztatódott meg rövideden a' nép, hogy az új Constitutiónál fogva, valósággal a' maga Képviselő által igazgattatik.“

„Ezen második állításon éppen meg nem nyúgodott a' Pári'si Közönség, sőt nyilván kezdte beszélleni, hogy a' Királyi igazgatáskor

fenn állott Parlamentomokat helyesebben mondhatta ő a' maga Képviselőinek, mint a' mostani Elöljáróit. Meg-értvén ezt a' Consulok: mindjárt alattomban ki-hírefztették, hogy a' mostani Constitutiót csak úgy lehet nézni, mint egy nagyobb alkotmánynak a' fundamentomát, melly állításokkal eléggé ki-nyilatkoztatták a' Consulok, hogy magok se' állanak jót, az új Constitutió' tartósságáról."

(Egy elmés Író azt jegyzette meg az új Fr. Constitutióról, hogy az olly ráma, melybe szint-úgy belé illik a' Királyi igazgatás formája, (a' Monárchia); valamint a' Demokrázia (az ollyan igazgatás, melly szerént a' nép, maga választ magának Kormányzókat.)

A' piatzi 's a' haláruló Afzfzonyok mentek először tizfteletére az első Consulnak Bonaparte-nak, kik közzül a' szószólló, tizszernél többször is ruházta ezt a' titulust Bonapartera: mi Királyunk; mert úgy-mond, lehet úgy nevezni: mivel Kegyelmeddel nem léssen többé semmi nyomorúságunk. Bonaparte, a' királyi nevezetért meg-szóllította a' polgár-afzfzonyt, kérdésképpen terjesztvén elibe: ha nem vólna e' tudva előtte, hogy már a' Királyságnak semmi maradvánnya nintsen a' frantzia földön? „De hogy nints, kedves polgárom, felele az afzfzony, Kegyelmednél magánál is jó rézfz (bonne part) van a' Királyságból; elmésen czélozván az afzfzony, ezen ki-fejezésével, a' fő Consul' nevére: Bonaparte.

A' feljebb említett bízattással, szintúgy mint a' Békesség eránt tett ígéretekkel, nem igen lehet meg-egygyeztetni Bonapartenak önnön maga ki-nyilatkoztatásait, mellyek közzül egy az is: hogy ötöt, úgymond, nem gátolja meg a' Constitutió, a' Sereghez való menésben, és ha ő el megy: arra az esetre, Cambacresre, (a' 2-dik Consulra) bízta, a' fő Consulságnak ideig való folytatását.

Bonapartenak azon nyilatkoztatásai közzé, mellyekben maga ellene mond magának, tartozik az is: hogy egy vendégségben, mellyet adott Mafszénának, ivott ezen Generálisnak Mediolánumba lejendő másodszori bé-meneteléért.

A' pénzbéli nagy meg-szüksülésnek lehetőképpen való pótlására két új eszközöket gondoltak ki az új Igazgatók, úgymint 1.) új papiros-pénzeket készíttetnek, Inscriptions-Foncieres nevezet alatt, mellyeknek fundusául, a' még nem el adott mezőségi jószágait a' Nemzetnek mutatják ki. 2.) nemzeti erdőket és épületeket, kész pénzen adattatnak el.

Az új Finantz-Miniszter' előadása szerént, hatszáz millió líver kívántatik a' Fr. Respublika' 8-dik esztendői költségeire; melly summából minthogy 64 millióra nintsen rendes fundus: azért javasolta az említett két eszközöket.

Az új Constitutióban, az is különösnek tetszik a' Pári'siak előtt, hogy ki-maradt abból, sok nagy következésű tárgyak' meg-határozása:

minéműek: az Isteni tisztelet, 's a' nyomtatás szabadsága; a' Consulok választatása, 's az adóztatás' módja 's a' t.

Elegyes Tudósítások.

A' geleszta ellen, olly foganatos eszközt talált fel Berlinben Matthieu nevű Patikárius, hogy ezen találmánnyáért, Udvari Tanácsosi rangot és fizetést nyert jutalmúl a' Királytól.

Sz. Ilona (St. Heléna) Szigetében (melynek fekvését meg lehet látni az általunk le-küldött Európa, A'sia, Afrika, és Ausztrália Mappáján, Afrika 's Amerika között, az Aequator alatt) terem egy még eddig a' Természet-vi'sgálók által le nem írt élő-fa, melly télen nyáron egyformán meg-tartja a' zöldségét; fel-nevekedik 15 's húsz lábnyi magasságra is, ágak nélkül; a' tetején, egy veres káposzta-fő forma terem, melyet gyakran meg-e'lsznek a' Lakosok.

Erdélyből írják, hogy ott tsekély szüretek voltak az idén. Kukoritza is kevés termett. A' búza' árra is fel kezdett menni, úgy hogy már a' múlt Nóvemberben 14 's 18 garast is kellett fizetni egy vékáért.

Magyar-Ország.

Sáros-Patahról Dec. 6-dikán: — „Itt igen szomorú, és nedves idő jár. A' sár nagy, úgy hogy mi nem a' földön, hanem a' földben, még pedig jó méjjen járunk. A' borunk ollyan, mint ha bé-savanyítottak volna, Legény volna, a

ki meg inna egy pohárral belőle egy húzómban. Egy szóval, az új bor, rézszeg ellen való orvosásznak igen jó lezsz. Az ilyen szőlő-ter-méskör, mint az idei vólt, nem tagadhatjuk, hogy a' mi földünkre is lehet bátran alkalmaztatni, azt a' külömben nem magyar földről írt deák verset:

Hic, ubi nativum vites lachrymantur acetum.

„Az itt lévő Ref. Collégiumban Theológiát tanító Professor, T. Beregszászi Pál Urat, a' Jénai Deák Társaság, önként való indulatjából Tagjai közzé ízámlalta, 's az arról szólló Diplomát, a' napokban minden taksa nélkül kapta meg a' Professor Ur, a' Tudós Társaság' Directorának Titkos Tanácsos Walch Urnak egy betses Levelével egygyütt.“

Debretzenből Déc. 15-dikén: — „A' mi szüretünk is tsak olyan vólt, mind a' kerti, mind a' hegyi Szöleinkre nézve, valamint a' másoké t. i. igen tsekély. Némellyeknek felényi, másoknak tsak harmad 's negyed résznyi termett, mint a' múlt efsztendőben. Hallottam olly Szölös-Gazdát is panaszolkodni, a' kinek tavaly 200 cseber bora vólt; az idén meg-kellett neki 15-el elégedni; ollyat is, a' kinek 215 vólt, 's most a' kétfáz el maradt. Illy szük termésnek okai vóltak: a' jég, a' sok eső, 's a' Júliusi és Augustusi nagy hévségek. A' Szántó-vető embereknek nagyobb vólt a' szerentséjek: mert azok két annyit is kaptak munkájok után, mint a' múlt efsztendőben; innen vagyon, hogy a' rozs-

nak köble még most is, 18, 19, és 20 garas; az árpáé 14, 15, 16; a' kukoritzáé is ugyan annyi, és a' zab; a' kétszeres búzát 24, 25, 26; a' leg szebbet is meg lehet pedig venni 40 garason. — A' mi az idő' járását illeti, October és Nóvember többnyire essős vólt, azomban, kivált Nóvember néha néha hideg és valamenyire fagyos is; de tsak olly fagy vólt; a' melly a' terhes szekereket fenn nem birta, 's ez okon mind a' tüzi fának, mind a' fújteni való szalmának, nagy szükiben vóltunk mind eddig: most kezd már az idő egy kevésé legénykedni. — Szarvas marháink sok helyeken, a' száj és láb fájással küzködnek, melly nekik máskor, nyárf nyavalyájok vólt.“

* * *

Jelentés.

Jóféle *Bor-áslógot* (Weineinschlag) a' Felsőség' engedelmével készít Bétsbenn, a' *Wieden* nevű Külső-Városbann, 184-dik szám, és aranygolyóbis tzi mer alatt (bey der goldenen Kugel) Gedlitschka Éva Afzfzony. — A' közönséges, akár barna, akár sárga színű Áslógnak mázsáját meg lehet nálla kapni 16 forint 30 xrokért; a' fűzférzából készült Áslógnak, 36 forint a' mázsája, 's szintén úgy a' sizeretsen-dió-áslógnak is; a' füvekből készült Áslóg' mázsájának pedig, 22 forint az árra. Lehet ezen Áslógot olly mértékben kapni, a' millyenben tetszik.

A'
CSÁSZARI ÉS KIRALYI FELSEG'
ENGEDELMÉVEL.

Nro 3.

Költ Bétsbenn, Kis Karatson Havának (Januáriusnak)
10-dik napján 1800-dik Elztendőbenn.

Béts.

A' múlt Kedden, Januárius' 7-dikén estve,
a' Cs. Kir. palotánál lévő Teátromban, O Fel-
ségekkel egygyütt meg-jelent Alexándra Paw-
lowna Nádoorispányné O Császári Hertzegsége,
kit is mihelyest meg-látott a' nép, azonnal igen
nagy tapsolás lett, melly örvendező tiszteletté-
telét a' Publikumnak, Nádoorispánynénk, Férjével
József Fő.Hertzeggel egygyütt, többszöri magok
meg-hajtogatásokkal köszönték meg. A' Publi-

künn, néminémű el-ragadtásból meg nem szűnt a' tapsolástól és öröm-kiáltástól, míg Császárt és Császárné Ő Felségek is magokat meg nem mutatták, a' midőn új tapsolások 's Éljen kiáltások hallattattak. Sok kristály gyertyatartók (Lusterek) függöttek az nap a' Teátromban, melyek rakva voltak sok száz égő viasz-gyertyákkal. Tsak biliétek elő-mutatására lehetett bémenni a' Teátromba. A' Dámák rakva voltak temérdek sok tündöklő gyémánt kövekkel, mindenek felett pedig a' Fels. Császárné, Alexandra Pawlowna, és a' Toskánai Nagy-Hertzené. Az a' része a' Teátromnak, a' mellyen jádzeni szoktak a' Teátrálisták, zöld posztóval egészen bé volt vonva, a' mellyen, mint valamely széles Billiárdon jádzották el az Udvari öt igen híres Játszók, Iphigenie auf Tauris nevű versbe szedett remek munkáját ama' híres Göthe-nek. Szeredán, dél tájban ismét pompás meg-jelenés volt az Udvarnál, de már akkor tsak a' Magyar Dámák jelentek meg, mindnyájan nemzeti köntösökben, és a' Magyar Méltóságok, különösen a' F. Magyar Cancelláriának Udvari Tanátsossai és Secretáriussai, a' Cancelláriussal és Vice-Cancelláriussal. Nádorispányné Ő Császári Hertzenéje, rózsaszínű Magyar köntösben jelent meg illy kedves Vendégeinek örömére. Magyar fokótoje, temérdek sok brilliántokkal ragyogott. Ekkor is, valamint az előtt való nap, a' tiszteltetére meg jelent Dámáknak és Uraságoknak szívet, kellemetes maga viseletével, 's természeti nyájjasságával, igen meg-nyerte. Estve a' Ka-

inthei kapunál lévő Udvari Teátromban jelent meg, Ő Felsőeknek, 's a' Toskánai Nagy-Hertzeg 's Hertzeznének, és Nádorispányunknak társaságában. Ott is igen nagy tapsolással fogadtott. A' Teátrum ki vólt világosítva. Cleopátra nevű új Ballét adódott mulattatására.

Tsötörtökön ebéd előtt Schönbrunnba ment Izánon Nádorispány Ő Kir. Hertzezségével: este pedig az Udvari Teátromba Ő Felsőek' társaságában, a' hová minden ember ingyen bérefztetett.

Nem lévén még eddig Magyar Fő Udvar-Mesteralfzony Nádorispányné Ő Csász. Hertzezségének, méltóztatott Ő Felsőge tegnapelőtt azzá nevezni Özvegy Gróf Traun Ferentzné Ő Nagyságát, példás tökéletességű életére, igen kellemetes társaságára, 's egyéb ritka tnajdonságaira nézve. Született Gróf Kollonits Leány. Az Öregebbik Leányát, Báró Orczy László Ő Excja tartja feleségül.

Prágából Déc. 30-dikán: — „E' folyó hónapnak 26-dikán Feldmarsall Szuvarov, fényes bált adott itt, mellyen, az Orosz Tifzteken kívül, sok itt lévő Uraságok, és Cs. Kir. Tifztek vóltak jelen. Tegnep, Fő-Burggráfunk Gróf Stampach, százhatvan hivatalos Személyekből álló fényes társaságban vendégelte meg Feldmarsall Szuvarov Ő Hertzezségét.“

Ebben a' hónapban múlik elztedeje, hogy a' Frantziák el foglalták vólt Nápoly Városát, és annak Lakosait el tsábították.

Már a' múlt elzttendő' utolsó napján közlöt.

tük egy Nápolyi Levélnek az eleit, a' mellyben hitelesen meg-íródtak azoknak neveik, kik a' Frantziákkal kezdett 's folytatott egygyet-értés miatt el vették méltó büntetésseket a' múlt esztendőnek utolsó hat hónapjaiban. Azon Olvasókra nézve, kiknek kezekben nem lehetett azon árkus, egy két szóval említjük itt, hogy Júniusnak 29-dik napjától fogva, Júliusnak 20-dikáig, az említett nagy bűnösök közzül: négy Polgárok, 's egy Gróf, és egy Franciscánus Atya, végezték akasztófán életüket. — Augustusnak 3-dikán Rossi Cajetanus nevű Obersterét a' Király Rege-menjének; 14-dikén pedig, a' Máltai Rendnek Oronzo Massa nevű Vitézzét akasztották fel. Ugyan azon hónapnak 20-dikán, nyóltzan végeztettek ki; nevezetesen: Colonna Juliusnak, ki a' Stigliano Hertzegi Házból vette származását, és Serra Januáriusnak, ki a' Cassano Hertzegi házból való vólt, mind kettőjöknek feje vétetett; hatan pedig fel-akasztódtak, úgymint: Natale Mihály, Pacifico Miklós, mind a' [kettő Egyházi rendű Személy; Lupo Vincze, Prókátor; két Piatei nevű Kereskedők, az Attya fiastól egygyütt; Eleonora Fonseca Pimanzelli Afzfonyi nemből való. — (Folytatása következik.)

A' frantzia változásokat ki-nevettető, 's azoknak káros következéseiket titkos szemre-hányás mellett képzelte sok rajzolatok jövogettek ki Londonban, mellyek közzül egy, a' Neuwiedi Újságnak ezen eszt-béli első darabja mellé is fel-vétetődött ragasztékúl. Az alól-írása ezen rajzolatnak: **Regenerationsmühle** (Ujjá-

(szülés malma). Szélmalom formájú ez a' frantzia malom; melyre, a' vízszá-vonások 's egyenetlenségek' lelke fújja telyes erejéből a' szeled más felől pedig a' halál áll, 's komandíroz. Arról az óldalról, a' hol a' háborúság ördöge vagon ki-formálva, sűrűen hordják az előbbeni Constitutiók' Követőit fel a' malomba, hogy ott meg-örlődvén, újjannan születtesse: de a' mint ki húllanak a' malom' húllatóján, ott lesi őket a' Chiméra, melyet itt, a' 3 fejű sárkány ábrázol; ez, az újjá születteket, mind fel faldossa. — Valyon Bonaparte meg-öli e' Herkules' módjára, ezt a' 3 fejű tsűf állatot? Ez a' N. Újság' Kérdése.

Hadi Környüldülások.

(Külföldi Újságok szerént.)

1.) Német-Birodalmiak.

A' Rajnai Frantzia Sereg' előbbeni Fővezére Gen. Lecourbe is intézett vólt a' maga utólszori elő-nyomulásakor egy Hirdetményt a' Német-Birodalom' fel-fegyverkezett Lakosihoz, mely Hirdetménnye által nem tsak meg nem nyerte a' mit akart, hanem még egy olly feleletet is kapott rá, német és frantzia nyelven, a' derék Odenwaldiaktól, a' melly közönségessé tevődött a' Főherczeg Károly fő-quártélyabéli Újságban, 's meg-érdemli, hogy magyar nyelven is olvassassék. Ez az:

„Meg lehet, hogy a' Generális Úr' első szavai, melyeket a' Katonáihoz intézett, jók

váltak: de nem voltak a' tselekedetek. Rabiás, pufztítás, buja erőszaktételek, kény szerént való öldöklések, és mindennémű undok tselekedetek bélyegezik az Úr' Katonáinak minden lépéseiket, és hét rettenetes ezttendöktől fogva tzáfolják a' tündér frantzia ékesenszóllást.

„Az emberi romlottság, semmi ollyas természet ellen való kegyetlen tselekedetet ki nem gondolhat többé, a' melly nyomba ne követte volna a' frantzia kínálkozásokat. Nem volt olly hely 's idő, a' hol, és a' mikor, a' frantzia (republikánus) nagy-lelkűség, rettenetes tsűfságokat ne követett volna el az emberiséggel, 's inséget, és kétségbe esést ne hagyott volna maga után.“

„Még tsak mostanság történt, hogy a' mi ártatlan szomszédjaink, Rheingauban, Bergstrazében, a' Palatinátusban, 's a' t. sőt a' neutrális (egygyik hadakozó Féllel sem tartó) Tartományokban is, ígéreték által megszalattatván, majd itt, majd ott, kegyetlenül háborgattattak. Több az, hogy éppen abban a' szempillantásban, melyben a' leg szebb biztatások között téteti Generális Úr közönségessé Hirschhornban a' maga Hirdetményét, iszonyú adókat vettet ki, és úton-álló tolvaj módra raboltat ki ötvennyöltz tsendes jámbor Lakosokat; más helyeken, buja erőszakoskodásokat követtet el, 's le-öldösetti a' Férjeket és Atyákat. Ha meg akarná Generális Úr a' maga szavát tartani: úgy leg alább az illy iszonyatos tselekedeteknek nem kellett volna történni. A' tsupa szók tehát minket meg

nem tsajnak; mert mi, a' tselekedetek szerént
ftélünk."

„Nem Aufztria' sugallásai, a' mint Gene-
rális Ur mondja, kényszerítenek minket fegyver-
fogásra; hanem a' Generális Ur Katonáinak hi-
tetlensége, kegyetlensége, haramiáskodása, 's az
emberiséggel meg nem egygyeztethető szám nél-
kül való tettei. Fegyverrel kell védelmeznünk
Vallásunkat, jó erköltsünket, a' még meg-mara-
dott vagyonunkat, Feleségeink' és Leányaink'
betsületét, 's Hazánkat, a' sokat beszéllő fran-
tzia nemes szív ellen."

„Hitelesebben le nem rajzolhatnánk ezen
fr. nemes-szívüségét a' Gen. Ur előtt, mint ha
fel hozunk itt némelly tikkelyeket azon kérés-
ből, mellyet a' Gen. Ur maga Tiszjeinek nagy
része nyújtott bé a' múlt Octóberben, Mogun-
tzia' Kormányozójának, Marescaut Generális-
nak, 's a' melly, szóról szóra ezeket foglalja ma-
gában:

„Hogy sok Generálisoknak, és a' Kommisszár-
riusoknak leg nagyobb részént, meg szokott ked-
ves bűnök a' rablás: meg vagyunk mi erről győ-
zettetve, azon szörnyű undokságok által, mel-
lyek, ó fájdalom! esmeretesebbek, mint sem
szükség volna nekünk azoknak utálatos képét itt
le rajzolni. — Méjjen meg lévén azon szomo-
rodva, hogy oly emberek a' Vezetőink, a' kik,
tsupán ostobaság, alaton-lelkűség, és tolvajko-
dások által szerzettek gyalázatos hírt nevet ma-
goknak — ki nem állhatván többé, hogy ne
csak tanúi, hanem még eszközei is legyünk, a'

frantzia név meg-betstelenítésének: a' mi mind eddig meg-tsalattatott reménységünk, félbe-szakasztja velünk a' hallgatást, — mert nem lehetjük, hogy a' mi Igazgatóinknak szándékjok legyen, pártütésre kényszeríteni ellenünk a' Lakosokat; a' melyre valósággal kényszerítődtek ők, a' rablások, ördögtől tanult pufztítások, 's olyatén nyomorgatások által, a' melyeket nem lehet borzadás és el ifzonyodás nélkül hallani 's látni betsületes embernek 's a' t."

„Ezt magok mondják a' Generális Úr' Tisztjei, és még igen keveset mondanak: hát mi mit mondjunk? Azt kérdjük a' Gen. Úrtól: Hogy adhatta ki, betsületes ember lévén, a' 25-dik Brumairei Hirdetményét? Hogy kívánhatja, hogy mi, hét efsztendei rejtentő háborgattatások után hitelt adjunk a' soha meg nem tartott szónak?"

„Mi, Generális Urat, soha meg nem bántottuk. Boldogok voltunk mi addig, míg nem esmertük a' nagy Nemzetet; minden lelki és testi veszféllyeink, Fr. Ország' kebeléből háromlottak reánk, de minthogy éppen illy kegyetlen tapasztalásból tanúltuk meg esmérni a' frantzia ékesen-szóllás' fortélyosságát, 's jól tudjuk, mit kellésék várni a' fr. nagy-lelküségétől: ez okon a' szükség kényszerít bennünket, 's mint német férjfiak erősen el tökélettük magunkban, hogy ki nem hagygyuk magunkat raboltatni, nem engedjük Feleségeinket 's Leányainkat megszeplősíttetni, tsendes lak-helyeinket el-égettetni, 's Hazánkat vesztegettetni."

„Mi tsak az igazságtalan meg-támadások

ellen védelmezzük a' leg igazabb ügyet; mi, Haza Katonái vagyunk, azoknak tartozik minket esmérni Gen. Ur. Mi, tsak a' leg-szentebb kötelességeket telyesítjük, és ha Generális Ur, mint ember és katona, valóságos betsület-érzéssel bír, a' mint hifzszük, úgy szükségesképpen tífzteletet önt belé erántunk a' mi magunk meghatározása.“ (Egy Tzikkelyben azt terjesztik az Odenwaldiak Gen. Lecourbe eleibe, hogy ha az ő állapotjokhoz hasonlóban vólnának a' Fr—ák: ők is ugyan azt tselekednék a' mit most tselekeznek az Odenwaldiak. A' mit tehát kötelességnek esmérne a' Gen. a' maga felekezetében, nem tarthatja véteknak másokban, 's mi módon fenyegetheti őket azért, olly vadúl, hogy elégetteti honnyaikat, 's temetökké változtatja?)

Bé-fejező szavai az Odenwaldiak' nyomos feleletének, ezek:

„A' Haza és a' Nemzet betsülete eránt tartozott kötelességnek érzése, a' kikben olly méjj gyökeret vert mint mi bennünk, nem hagygyák el rettentetni magokat, fenyegetések által: mert ha arra kél a' dolog, meg tudnak halni betsülettel. A' mi fene ellenségeink, addig keményítik (edzik) a' mi bátorságunkat, miglen végre, kétségbe-eséssé nem válik az. Gen. Ürtől függ, hogy minket tsendességben hagygyon. Ha pedig viadalra kénfzerít minket: tusakodni fogunk, német férjfiak módjára: és ha el húllunk: hamvainkat áldani fogják, a' mostani és a' következő lág; gyalázni ellenben és átkozni a' mi gyilkosainkat. A' vélünk élők, a' Maradék, és az

igaz Isten hoznak ítéletet a' mi ügyünkről 's az övékről."

A' fel-fegyverkezett és Hazájokat minden esetben védelmezhető Lakosok' száma, a' Würtembergi Hertzegségben reá megy harmintz ezerre; Breisgauban tíz ezerre; Odenwaldban, és Spessártban, huszonöt ezerre. Ezen utól nevezett 25 ezer fegyveresek, részfzerént Moguntziaiak, részfzerént Palatinátusiak; 's részfzerént Würzburgiak.

A' Sváb Kerület' Gyűlése meg-határozta, hogy tíz ezer gyalogságot állíttson a' Károly Fő Hertzeg' Seregéhez, ágyúk, lovasság, és Generálstab nélkül: minekokáért ezen tíz ezer gyalogok, Bataliononként fognak fel-olztatni a' Fő-Hertzeg' serege közzé.

A' Német Birodalom' Rendjeinek önnön kénynek szerént való különözése egymástól, juttatta a' Birodalom' hadi kasszáját olly rossz állapotba; hogy Déc. elein nem vólt több benne, 16,985 forintoknál, 's 16 $\frac{3}{4}$ xroknál. Az új Kasszatartónak előadása szerént t. i. Nóvenberben nem ment bé több 55,910 for—nál, 's $\frac{3}{4}$ xrnál, melly summába, az Augsburgi Apátur húsz ezer forintot fizetett bé egyfzerre, a' reá esett új hadi adónak két harmad részéül. A' költség, 38,924 for—ra, 's 18 xr—ra ment azon hónapban: következésképpen nem maradhatott több a' kasszában Décembre' eleire, a' fenn említett ki tett summánál.

Moguntziával által-ellenben a' Rajna jobb partján, hogy erősebbé tehessék a' Frantziák,

Cassel kis Várát, még a' leg nagyobb hidegben is dolgoztak a' végre; 's a' tizedik napokon (Decadikon) is, mellyeket különben meg szoktak ülni.

A' Rajnán által négyfáz Fr. Katonák szöktek által mostanság egyszere, 's el-szökések okául állították lenni, a' nagy szükséget, mellyet nem lehetett már többé ki-állani nékik.

2.) Helvétziaiak.

Ha egygyesek vólnának a' Helvétusok magok között — így ír egy Pári'si Újság — módjok vólna most benne, egész Európa, 's az egész Világ' szemei előtt, kívánni a' mi új Igazgatóinktól, hogy a' melly igazságtalanságot az előbbeni Direktoraink követtek el ő ellenek, szüntessék most meg azt, az új Kormányozóink, fel-szabadítván őket, egy olly Constitúció alól, melly mássa vólt, a' mi közzülünk már számkivettett Constitúciónak, 's adják visszra ő nékik a' magokét, melly alatt boldogúl éltek. Elég nagy különben is szerentsétlenségjek, mint-hogy ki van rabolva a' Tartományok, és annyi polgár-társaikat veltették el.

A' Bernai Törvényhozó-tanáts is, új formába akarja már, a' Frantziák példája szerént önteni, a' Helvétziai Közönségstársaság' Constitúcióját.

Walliserlandnak egynehány szakaszzaiban annyira jelengette vólt magát a' béketelenkedés, hogy azokban minden Lakosoktól el-szedették a' fegyvert, Directoriális Bízatos Wild Polgár, és Fr. Komendáns Gen. Montchoisy.

Graybündenből Dec. 27-dikén: — „A kis Kántonokból sok Szerentsétlen Lakosok vándorolnak ide által, kenyeret venni, vagy koldúlni. Ugy néznek ki mint a' halál. Az eleségek, nálunk sintsenek ugyan felesleg való bőségben: mindazáltal szerentsénk az, hogy pénzen kaphatunk, a' Német Birodalomnak Sváb Kerületéből, 's Tirolisból és Olasz Országból. — A köztünk quartélyozó Cs. K. Katonáság, igen jó fenyítéket tart. — Német Országból, ismét szállítódnak már Olasz Országba, a' kalmár-portékák, Tartományunknak Splügen nevezetű magas hegyén által.“

3. Orosz-Birodalmiak.

Szuvarov Vezér, a' Frantziák ellen tusakodott Seregebéli Tisztek között, úgy ajánlott 84-et Felsőleges Császárijának, mint a' kik megérdemlik, a' Sz. Anna Rendjének 2-dik rangját; 115-öt pedig, mint a' nevezett Rendje 3-dik rangjára érdemeseket. Megkapták az ajánlott Tisztek mindnyájan a' Rend-tzímereket, mellyek között nevezetesen 16 második rangúak, gyémántokkal voltak ki-rakva. Minden Közember, a' zsoldján felül két rúbelt kapott ajándékul.

A' Ministerek 11-dik Nővemberi közönséges gyűlésében, melyben már most az első szülött Nagy-Hertzeg Sándor, fog a' Császár' rendelése szerént elől ülni, maga a' Császár is jelen lesz mindenkor, valamikor igen nyomos dolgok adják elő magokat.

Sziberiának Chínával határos déli részét,

melyben mind a' levegőég mérséklett, mind a' föld igen termékeny: meg-próbálja az Orosz Császár, még most először tsak tíz ezer Lakosokkal bé-ültetni. Az oda küldendő Személyeknek, főképpen obsitos Katonáknak kell lenni, a' kik Birodalom új Lakosinak fognak neveztetni. Ezen akaratját a' Császár, Oct. 17-dikén költ Rendelésében, melly Ukasenek neveztetik; tette közönségessé.

4. Nagy-Britanniaiak.

Londonból Déc. 13-dikán: — „Egynehány hetektől fogva, sok frantzia rabló-hajókat fogdostak el a' mi Fregátjaink.“

5.) Batáviaiak.

Hágából Déc. 21-dikén: — „Tsak tizenegyezer Frantzia Katonák maradtak nállunk; és a' többek húsz ezeren szám sizerént, el-takarodtak földünkről, az új Formaruhájokban, mellyet itt kaptak, Batávia' emberségéből.“

6. Frantzia-Országiaiak.

A' Nápolyi, Római, Cisalpíniai 's más Olasz származású Követői a' Frantziáknak, kik most a' frantzia földön tartózkodnak, éppen nem dítsekedhetnek az ottani menedék-helyekkel: mert soknak közülök; alig van a' bé-tévő falatja. Visconti ugyan tsak, a' ki Rómában Consulságot viselt vála, kapott egy darab kenyérre, minthogy reá bízattatott az Antikok (régi ritkaságok) gondviselése, mellyekhez ő igen ért.

A' Suánok ellen, nem elég erő vólt már Déc. vége felé 21 ezer republikánus Katonából álló Sereg. A' Consulok, szükségesnek találták: hogy még 20 ezer ember küldödjön ellenek.

Siéyés, az új Constitutió alatt, hivatal nélkül való magánosságban kívánt volna élni, a' mint írják felöle, és hogy Tagjává lett még is a' Sénat conservateur-nek; azt tsak Bonaparte' untatására tselekedte. Nem olvassuk azomban felöle, hogy vonogatta volna magát, egy szép jószágnak el-fogadásától, mellyel a' Nemzet' nevében kívántak a' Consulok meg-hálálni 's jutalmaztatni az ő szolgálatit. Alkalmas jövedelme van ezen jószágnak. A' neve Crosne. Közel esik Verzália (Versailles) Városához, a' hol lakott vólt rendszerént 16-dik Lajos, a' maga Királyságának boldogabb esztendeiben. Crosnet, a' Revolúzió előtt, egy Nemes ember bírta.

A' Suánoknak öt Vezérjeiket emlegetik az újabb Pári'si Tudósítások, kiknek neveik: Frotte; La Prevalaye; Chatillon; Georges, és Autichamp; kik közül mindenik, egy egy Seregoztályt vezérel: az első Normandiában; az utól nevezett pedig, a' Ligeris (Loire) vize' bal partján.

A' Fenntartó - Tanátsnak (Sénat conservateurnek) 31 Tagjait a' Consulok nevezték ki: a' még azokon kívül meg-kívántatott 29 Tagokat pedig, magok a' már ki-nevezett 31 Tagok választották magokhoz.

Egy félig officiális Újság szerént a' Consulok által ki-nevezett 31 Tagoknak neveik, következők: Beaupuy, Bertholet, Cruze-La

touche, Dailly, Fargues, Hatry, Lambrechts, Laplace, Leconteux - Canteleu, Lemercier, Lenoir-la-Roche, Lespinasse, Monge, Pleville-Pellay, Porcher, Besnier, Rousseau, Tracy, Vimar, Volney, Cabanis, Kellerman, Sièyès, Roger-Ducos, Garat-Cousin, Cornet, Dubois-Dubay, Ducis, Garan, Coulon, Resnier, Lacépède.

Az ezen 31 Tagok által választott több 29 Tagok' neveik, következők: Herwin, Cornudet, Vernier, Chasset, Levavasseur, Journa-Aubert, Louis-Drouin, Casa-Bianca, Lagrange, Perée (des Hautes-Pyrénées), Laville-Leroux, Clément de Ris, Vien, Depeyre, Abrial, Roederer, Régnier, Crétet, Daroust, Dizez, Cholet, Sers (de Bordeaux), Perregaux, Frassin, Darset, François (de Neufchâteau, ez az, a' ki Direktorságot is viselt volt) Villetard, Lazare Lejean, Daubenton.

Röderer, Régnier, és Crétet, a' mint iratuk felölök, ki-léptek a' Sénat Conservateurból, hogy elég legyenek a' Consulok' kívánságának, kik őket Tagjaivá választották a' Státus-Tanátsnak.

A' Consulok által fel-állított Státus-Tanátsnak öt Szakaszai vagynak, mellyek közzül egy, a' Belső dolgokra ügyel; 2-dik, a' Tengeri dolgokra; 3-dik, a' közönséges Kaszára; 4-dik, a' hadi dolgokra; 5-dik, az igazság-szolgáltatásra. Az első Szakasznak Röderer az Elölülője; a' több Tagjai pedig: Renaud, Bénézech, Chaptal, Crétet. A' másodikban Gantheaume az Elölülő; 's Fleurieu, Rédon, Dufalga, Lesslier, és

Champagnie a' több Tagok. A' 3-dikban, Elölülő Defermont; a' több Tagok: Duchatel, Dufresne, Dubois (des Vosges), Jollivet, Reigner és Fourcroy. A' 4-dikben, Brune Elölülő; a' több Tagok: Pétiel, Lacuée, Marmont, Dejean. Az 5-dikben, Boulai az Elölülő; 's a' több Tagok: Emmery, Moreau (de nem a' Generális), Berlier és Réal.

(Röderer írta volt a' Journal de Paris tizimü Pári'si Ujságot.)

(Fleurieu, meg-hitt embere volt 16-dik Lajosnak; Réal, Nemzeti Vádló-Prókátor korában, fejeket vétette Delaporte és Durosoi két jámboroknak, kik mind ketten védelmezői voltak 16-dik Lajosnak.)

A' Tribunat, olyan Tanács az új Constitúció Izerént, melly a' Consulok által eleibe terjesztendő új Törvénynek első formáját meg-hánnya veti, 's minekutánna arra határozta magát eránta, hogy bé lehet azt venni, által küldi 3 Tagjai által a' tulajdonképpen úgy nevezett Törvényhozó-Tanátsnak, melynek végzésétől függ, az említett Törvény-formának valóságos Törvényvé lehető által változása. A' Tribunat Tagjainak száma, százza van határozva, egy Tagnak esztendei fizetése, tizenöt ezer líverre, az idejére nézve meg-kívántatik, hogy leg alább 25 esztendős legyen. A' Törvényhozó-Tanáts, 300 Tagokból fog állani, egy Tag esztendőnként tíz ezer livert kap, 30 esztendősnek leg alább is kell lenni. Mind a' Törvényhozó-Tanátsnak, mind a' Tribunátnak Tagjai, tizedik esztendőre fognak újra választódni.

A'
TSASZARI ÉS KIRALYI FELSEG'
ENGEDELMÉVEL.

6000000000000000000

Nro 4.

Kölc Bétsbenn, Kis Karátson Havának (Januáriusnak)
14-dik napján 1800-dik Esztendőbenn.

Béts.

A' múlt Vasárnap (Jan. 12-dikén) Udvar'
Bál volt, mellyben az olly Dámák és Gavallérok
váltak a' Vendégek, a' kiknek szabad Ő Felségek
előtt meg-jelenni, az Udvarnál tartatni szokott
czeremóniák' napjain. Ennél fényesebb Bál talám
még soha se' volt. A' Dámák majd közönségesen
fejér köntösökben jelentek meg, többnyire drága
patyolat, 's az úgy nevezett Krepp (finom fejér
kátyol) ruhákban, mellyekbe ezüst fonalak, 's

D

virágok igen kellemetesen voltak szöve. A ruhák' szélei, többnyire ezüst, 's kedvesen ragyogó bojtokkal (Frantzen) voltak fel-ékesítve. Minden Dámának a' feje, fülei, nyaka, 's karjai, temérdek sok tündöklő gyémánt kövekkel, 's nagy szemű gyöngyökkel gyönyörűen meg voltak rakva. Mindenek felett igen drága ruhákban voltak a' Fels. Császárné, és Nádorispányné Ő Csász. Hertzegsége. Meg-betsülhetetlen a' briliántok' száma, a' mellyel természeti kellemességeket nevelték. Soha több briliántot együtt nem látott az ember. A' Gavallérok is tsínbs és drága ruhákban tisztelkedtek. A' Tántz hat órakor kezdődött estve, 's tizenegy óra után éjjél előtt lett vége. A' kik nem tántzoltak, az oldal szobákban lévő asztaloknál kártyázással múltatták magokat. Mind a' Felséges Császárné, mind pedig a' Nádorispányné Ő Csász. Hertzegsége is tántzoltak, Német, Contra, 's úgy nevezett Galopade tántzokat. A' Nádorispánynénk, igen kellemetes tántza által, kedveséget nyert a' Fő Némesség előtt. Többnyire a' Fő Hertzegekkel tántzolt; a' Gavallérok közül pedig Gróf Kollonits László Cs. K. Kamarás Úrral.

Tegnap Királyi Hertzeg Albert, nagy ebédet adott, a' mellyre Ő Felségek, a' Toskánai Nagy-Hertzeg és Hertzegné, a' Nádorispány kedves Hitvessével, a' Májlandi Ferdinánd Fő-Hertzeg, és az öt Fő-Hertzegek (a' Fels. Császárt' Testvérei voltak) hivatalosok.

Tegnap, (hétfőn estve) maskarás Bál kezdődött, az úgy nevezett Redut-szálában (az Udvari igen hosszú és széles Tántz-palotában), a' melyet Ő Cs. K. Felsege adott, Nádorispányne Ő Császári Hertzegsége' mulatságára. Harom ezer 's egynehány száz Billieteket osztogattatott ki a' F. Császár, a' Dámák, és a' Katonai 's polgári Tifztségekben lévő ki-szemeltt Személyek, 's a' különös tekintetet érdemlő Utazók' számára: Több egy hetinél, miolta a' Bétsi Szabók, kiknek száma ezerekre megyen, többnyire tsak a' maskarás ruháknak készítésében dolgoznak. Az Udvari Teátrum Szabójának ötvenöt Legénnye dolgozott a' Bál-ruhákon, 's többnyire egész éjszakákon által, még sem vóltak még tegnap kélsen sok efféle öltözetek. (Melly fényes, és melly igen mulatságos Bál vólt ez, meg írjuk a' jövő postán.)

A' Ts. K. Udvarnál Anglus Követséget viselő Lord Minto, vizsgálta érkezett már ide Prágából, a' hol Feldmarsal Souwaroyval tanácskozott vólt a' háború folytatásáról.

Veletzéből Jan. 4 dikén: — „A' Génuai földről ide érkezett Tudósítások szerént, olly nagy hó és hideg vólt ott Déc. közepe' tájján, hogy a' miatt kéntelen vólt Katonásigunk el hagyni Gawi Várát (melly, No i 's Génua között fekszik), és falukra szállott bé.

A' Nápolyi Levéinek folytatása: Augustusnak 29 dik napján (1799-dikben) Marino és Avelja nevű Lazzaronikat akasztottak fel, az az ollyan Nápolyi napzfámosokat, kik azzal keresik

élelmeket, hogy a' portékákat a' hajókról a' magazinokba, vagy ezekből a' hajókra hordják. Hasonló módra végezték az nap életeket: di Marco Caetanus nevű Fechtmeister (a' szűrő-karddal való viaskodás' módját tanító Mester), Jassulo Miklós Prókátor, és Fiani Miklós Testörző Tiszt. Septembernek 4-dikén fejét vették Ercolè Carasá-nak, és Conte di Ruo-nak, ki az úgy nevezett Duchá d' Andria Hertzegi Házból vette származását; Manthone Gábor Pattantyús Májort pedig, Seyes Pasquale nevezetű Selyem portékával kereskedő Frantziával egygyütt felakasztottak. Ugyan Septembernek 30-dik napján fejét vették Pignatelli Ferdinándnak, és Pignatelli Marionak, kik mind ketten a' Strongoli Hertzegi Házból valók. Felakasztódtak De Meó Miklós Keresztes Barát, és Prosdecimo Roton-do; 's Astore Ferentz Antal, mind a' ketten Prókátorok.

(Folytatása következik.)

Ezen el kezdődött 1800-dik esztendőre, sok Chronosticonok, (az esztendő számot, Római szám-jegyekkel magokban foglaló fontos mondások) készültek, mellyeknek tárgya közönségesen a' Békesség. Azt kívánják, azt kérik. Nevezetes a' több Chronosticonok között, kivált ezen velős rövidségű meg szállítása az új esztendőnek:

C o n C e D e p a C e M.

A' Magyar Kir. Kamara' Archíváriumánál eddig Vice-Archíváriusi ranggal szolgált T. Lendvay Márton Urat, méltóztatott Ő Felsege Archí-

vum Direktorává, 's egyfzersmind Cam. Tanátsossá nevezni.

Hadi Környülállások.

(Külföldi Ujságok szerént.)

1.) Német-Birodalmiak.

Aschaffenburgból Déc. 29-dikén: — „A' Rajna jegére, sok strázsákat állított ki a' Moguntziai Frantzia Örizet, 's a' Mog. Komendánsnak különös engedelmé nélkül, senkinek se' szabad Moguntziából Casselbe, és a' Casseli Várból Moguntziába által menni.“

Ulma Városa körül, az újabb Tudósítások szerént, meg nem szüntek még a' leg nagyobb hidegben is az Erösségek' készítésében való foglalatoskodások, külömben is olyak lévén ezen munkatételek, hogy azokat, a' leg keményebb időben is lehetett folytatni.

Philippsburgból Déc. 31-dikén: — „Ezen Várnak hív és bátor védelmezőit, az érdemlett ditséreten kívül meg is jutalmazták a' Felső Rajnai Kerület' Rendjei; nem tsak meg-térítvén minden Vitéznek, a' Vár-vívásakor történt kárát, hanem még egy hónapi ingyen-zsöldot is osztatván ki, mind a' Tiszteknek mind a' Közembereknek.“

2. Olafz-Országaiak.

Nápoly Országban, hogy annyival állandóbb lehessen a' már vizfont helyre állani kezdett tsendesség; Királyi Biztosok járnak szőljel

az Országban, kik a' lappangó Jákobínusokat fel-keressék. A' Tarenti Érsek, midőn nem is vélte vólna, hirtelen árestálódott, 's fogva vitetetett Nápoly Városába.

A' most Velentzében lévő Cardinális Ruffo után, Salandra Hertzeg lett, a' Nápoly Ország-béli Seregnek Fővezérévé. Generál-Feldmarsalokká nevezte a' Király: Hessen-Philippsthal Lajos Hertzeget; 's Sachsen József; Burcard Emánuel Nemesel-et; és Gróf Damas Roger: Feldmarsalokká pedig: Bock Urat, és az Acton Minister' Öttsét.

Róma Városa, és az egész Tartomány, igen nagy szükségét látták vólt eleség' dolgából: de már a' Nápolyi Felső segített rajtok, nem tsak meg-engedvén hogy szabadon lehessen oda gabonát ki-hordani a' Nápolyi földről; hanem e' felett olly parantsolatot is adván ki, melynek ere-szerént 150 ezer mázsa gabona szállítódott a' Királyi granariumokból Rómába, hogy szerezhessenek abból magoknak a' szükölködő Lakosok, igen könnyen meg-bírható árron.

A' Pétersburgi és Nápolyi Udvarok között lett egygyesség szerént, Nápoly Orzágnak Gaetái Kikötőhelye vagy on ki mutatva, bátorságos és alkalmas tanyázó-helyül, az Orosz hajóknak.

Veróndból Déc. 26 dikán: — „A' Frantziák, midőn most utóljára hagyák el kéntelenségéből Novit: úgy ki-rablották azt, mintha nem is Ligúriához (Génuához) tartoznék; melly Respublikát ők, Frantzia Respublika' hűgának nevez-

nek szóval. Több helyeknek is vólt már külömben ez a' szomorú sorsok a' Génuai földön, valamint a' Pedemontziumin is. Az illy helyek' Lakosairól méltán fel lehet azomban tenni, hogy ha találtak vólna is ök elsöben valamit építeni a' Fr—áknak atyafiságos hangú ígéreteiken: most saját károkkal esmervén meg minden afféle biztatásoknak tsalfaságát, bizonyosan nem vésztegetnék már arra mászszor bizodalmodkat."

Ankóndból Déc. 25-dikén: — „A' Frantziák' meg-átalkodtsága, a' kik öt hónapi ostrom után adták fel ezen Várost: minémü szükségre juttatta legyen utóljára a' szerentsétlen Lakosokat, onnét meg lehet ítélni, hogy egy tojásnak 24 krajtzár vólt az árra; egy tsirkéé 3 nagy tallér; 's egy matskáé is ugyan annyi. A' ritkább és kapósabb eledelek közzül való vólt a' ló-hús."

Génuának némelly Zavaró, azt vélték, hogy kedves dolgot tselekesznek Bonaparténak, ha Ök is a' frantzia Respublika' hasonlatosságára, Consuláriszá változtatják a' magokét, a' minthogy egyfzerre le is rontották a' directoriális igazgatás' alkotmányát, 's az újnak fel-építésére öfzfe-ültek kilentzen, többnyire Prókátorok, és mindjárt egy Kurirt is indítottak Párisba, a' történt dolgokról való híradással. De melly igen meg-tsalattattak legyen képzelődésekben: meg-tetszik Bonaparténak a' Hírvivőhöz adott feleletéből: hogy t. i. nem szereti ő, az afféle majmozásokat.

A' Pápa választás végett el-zárkózott Car-
dinálisok' gyűlése (a' Conclave), Déc. 21-dikén,
hét napra való eleséget kívánt még bé magának,
a' Velentzei Sz. György Szigetebéli Benedictínu-
sok' Klastromába. Eleinten, olly különbözők
váltak a' Cardinálisok' voksaik, hogy még tsak
gyanítani se' lehetett a' jövődöbéli Pápát.

3.) Helvétziaiak.

Basilea Városától, kétszáz ezer lívert kí-
vánt Fr. Gen. Lecourbe, fenyegetődzve.

Berndből Déc. 22-dikén: — „Az itt lévő
Fr. Katonáság között sok töltések osztódtak ki,
's minden egyéb készülétei is azt mutatják, hogy
pártütéstől tartanak a' Fr-ák. — Ma, titkos
ülést tartottak mind a' két Tanácsai a' Törvény-
hozó-gyűlésnek.“

„Egész Walliserlandban nints többé olly
Vendégfogadó, melyben az Utazó meg-szállhatna
's eleséget kaphatna.“

Berndből Dec. 25-dikén: — „A' Zürich-
mellyéki sántzok' készítéséhez, újra ötszáz mun-
kásokat tartozott állítani a' Solothurni Kánton.“

4.) Batáviaiak.

Rotterdámból Déc. 27-dikén: — „Seeland
Tartomány' Lakosait, nagy kedvetlenségbe ej-
tette a' Kormányfűéknek rajtok való keményke-
dése, úgymint, a' kik közül, erőszakosan el-
fogdosódtak, 's reguláris Katonáság közzé adat-
tatnak mind azok, kik az Anglusoknak 's Oro-
szoknak bé-szállásakor, nem akartak azok el-

len szolgálatot tenni, a' Nemzeti Gárda' társaságában."

5. Nagy-Britanniaiak.

A' tengeri dolgokra ügyelő Kormányfő (Admirálitás), melly Londonban tartja a' maga Uléseit, minden hónapban szokott venni Tudósítást, a' Nagy Britannia' hadi hajóinak számáról. Az utolsó Tudósítás szerént, állott a' tengeri roppant ereje Angliának, 112 lineai hajókból, mellyek közzül a' leg kissebb 60, és a' legnagyobb 112 ágyús vólt; továbbá húsz 50 ágyúsokból; kétszáz Fregátokból, mellyek közzül a' leg kissebb, 32, 's a' leg nagyobb, 44 ágyús vólt; 's 292 kissebb fegyveres-hajókból, mellyek közzül a' leg kissebb 12, és a' leg nagyobb 24 ágyús vólt. Új, de még fel nem fegyverkezett hadi hajó, negyvenhét vólt kézzen a' Hajó-tsináló-műhelyekben.

Londonból Dec. 14-dikén: — „Hogy Fr. Országának Kis-Britanniai partjaira, egész bátorsággal lehessen szállítani Katonaságot, pénzt, munitziót: e' végre különös Hajósseregosztályok küldődnek ki bizonyos idő-szakazonként, mellyek fel 's alá járkálván a' tengeren, el-vegyék a' Szerentse-próbáláshoz való kedveket a' Fr. rabló-hajóknak."

Londonból írják, hogy minekutánna sokszori tanátskozásokat tartottak vólna ott a' Francia Kiköltöztték: számosan takarodtak el közülök nagy tsendességgel, a' Kikötőhelyek felé, a' hol hajókra rakodnak: és már az új Tudósi-

ások szerént, négy Fregátok, egynehány Kutte-
rekkel és Szállító-hajókkal egyetemben, meg is
indultak vólt Fr. Országának Normandiai partjai
felé, pénzen és munízióon kívül fegyveres em-
bereket is vivén magokkal. A' Frantzia Király
18-dik Lajos' testvér Ötse, a' ki maga is Lon-
donban tartózkodott vólt már egy időtől fogva,
nem utazott még egy el ez úttal a' frantzia föld-
re, hanem tsak Hirdetményeket, és Lajos' vi-
tési Rendje' tzmereit küldött a' Királyt-kívánó
Lakosokhoz.

6. Frantzia-Országaiak.

Tíz esztendőktől fogva hánnya veti már a'
sors Fr. Országot, új változások váltván fel az
előbbieket. Ezen változásokra nézve, követ-
kezendő értelmű nyomos észrevételeket közöl a'
Bétsi német Ujságnak Jan. 11-dikén költ darab-
ja: „Olly erőszakoskodások által omlott öszsze
1791-dik esztendőben Fr. Ország' Trónusa, a'
mellyek, undorodó bámúlással töltötték el Euró-
pát: ellenben 1799-dikben, egynehány kevés szá-
mú Személyek, minekutánna öszsze-bezféllettek
vólva magok között: igen egygyűgyű módra,
nagy tsendességgel vették ki a' Nép' elméjéből
azt a' képzelődést, mintha töle függene az igaz-
gatás, 's még pedig úgy vették ki, hogy a' nép
maga láttatott, ezen rajta véghez vitt könnyü-
szerű munkálódással meg-elégedni. Egy szeren-
tsés Vitéz t. i. maga mellé vévén egy tsomó
Gránátérosokat, körül fogja a' Nemzet válsz-
tott Képviselőinek palotáját, 's jelenti nékik,

hogy olly emberek vagynak ő közöttök, a' kik
 meg nem érdemlik a' hivataljokat, a' kiket te-
 liát le kell tenni; magát más felől, két meg-
 hitt Társaival egygyütt, ki-kiáltatja Igazgatók-
 nak, melly hatalommal mihelyt fel ruházódott:
 azonnal parantsolta, hogy a' le-tett Képviselőit
 a' Nemzetnek, el kell küldeni az Országból:
 minthogy azt kívánja a' köz bátorság, 's a'
 Nép, fel nem emelte se' nyelvit se' karját egy
 ember ellen, a' ki így bánván az ő Képviselői-
 vel, meg-alatsonította ezeknek Személyében az
 ő hatalmát. — Hogy ugyan azon Nemzetnél, két
 egymással egélfzzen ellenkező czélú változások,
 egyfzer öldöstetések, másfzör ellenben a' leg-
 tsendesebb eszközök által hajtódnak végre: en-
 nek fundamentomos okát kell keresni 's lehet ta-
 lálni a' tapasztalásban, melly állandóul bizo-
 nyítja, hogy minden Nemzetnek igen nagy ré-
 lze ollyatén emberekből áll, kik nem félnek,
 hogy a' változásnál fogva valamit veszessenek,
 sőt inkább még nyereséget reménylenek: követ-
 kezőképpen, akármelly változások könnyen meg-
 történhetnek; ha az a' része a' Nemzetnek, mely-
 nek van mit veszteni; vagy öfzfe dugott kezek-
 kel nézi a' dolgok' folyamatját; vagy talám még
 kezet is fog a' számosabb részfel. Illy esetben
 olztán az is meg-történik, hogy a' semmivel bí-
 róknak temérdek csoportjából, igen sokan vál-
 lalkoznak, kik a' magok fzemeik előtt okosab-
 baknak látzván másoknál, Felekezeteket szed-
 nek fel magok mellé, azokat efszelik 's ámítják,
 a' midón olztán nehéz a' rendet tsak valamennyi-

re is helyre állítani, míg nem végre, egy Crau-
vell, egy Bonaparte vagy más akárki találko-
zik, a' kinek alkalmatossága akadt, nagy ne-
vet's tekintetet, és bizodalmat szerzeni magának.

Bonaparte hozzá-fogván Déc. 25-dikén az
első Consulságnak folytatásához, mindjárt egy
Hirdetményt intézett az nap, közönségesen a'
Seregekhez, és egygyet különösen az Olasz Or-
szági Fr. Sereghez. Ezen Hirdetményeiben ma-
ga meg-esméri Bonaparte: hogy a' Fr. Katona-
ság, szükölködő állapotban vagyon, mellyen
egyszeriben nem lehet segíteni. Az először
nevezett Hirdetményben t. i. így fejezi ki magát
a' többek között: „Senki nintsen közöttetek, a'
ki már több rendbéli táborozásokban ne volt
vólna, következésképpen ne tudná, hogy min-
denek felett meg-kívántató tulajdonság egy Ka-
tonában: el tudni állhatatosan szenvedni a' szük-
séget. A' több esztendőig tartott orosz igazga-
tásnak káros következéseit, nem lehet jókká
tenni egy nap alatt.“ A' másik Hirdetményben
pedig így szól az Olasz Országi Fr. Sereg' Tag-
jaihoz: „Tudom hogy nagyok a' ti székségei-
tek: de minden rendelések meg-tevődtek azok-
nak pótolására. Első tulajdonságai a' Katoná-
nak: az állhatatosság és fenyíték: a' bátorság
csak második.“ — — Hogy sokan szökdöstek
el az Olasz Országi fr. Seregből; meg vallja ezt
is maga Bonaparte, a' nevezett Sereghez küldött
Hirdetményének következő szavaiban: „Ka-
tonák! sok Seregszakaszok hagyták el a' magok
ki-rendeltt tanyájokat; siketek lévén a' Tiszt-

17-dik könnyű szerű is.“ — „Katonák! azt mondtatok talám ti, hogy a' zsoldotokat, eleségeteket 's a' t. nem kaptátok meg rendszerént: hát akkor mit tselekedtetek volna, ha a' nagy kietlen pufztaság' közepén, kenyér, víz, ló, és öszvérek nélkül vóltatok volna, mint vóltak a' 4-dik 's 22-dik könnyű szerű, és a' 18-dik 's 32-dik líneai sereg-szakaszok.“ — Végtére jelentette: hogy minden sereg-szakaszoknak, és különösen az említett 17-dik könnyű-szerűnek, és a' 63 dik líneainak magok viseletéről, naponként való tudósításokat fog küldetni magának.

A' Pári'siak, annyival inkább kételkednek már most magok is azon békességes biztatásoknak óhajtott valósága felől, mellyekkel Növ. 9-dikén ketsegtette Bonaparte a' népet: mivel abban a' Hirdetményben is, mellyet Décember' 25-dikén intézett vólt, már Első Consuli fővel a' Sereghez, meg vallja ugyan, hogy Békeséget ígért: de az után, mindég tsak hadról beszéll. „Katonák! — úgymond — most már nem a' saját határitokat tartoztok óltalmazni; hanem az ellenséges Tartományokba bé-rontani.

Lettre à Bonaparte. (Bonapartéhoz szóló Levél.) Ily titulus alatt árúlódott Pári'sban, Déc. vége felé, 's nagy kívánsággal olvastatott mindenektől egy nyomtatmány, melly Bonapartét, az utolsó Revolútzio' napján tett ígéretere emlékezteti a' Békesség eránt, 's javasolta néki, hogy ne új győzedelmek által igyekezzen helyre állítani a' Békességet, hanem al-

kuđozások által, és hogy állandó lehessen a' Békesség, erre a' végre, egyedül való eszköznek állítja lenni a' Királyi igazgatásnak vizsgálataát, 's 18-dik Lajosnak a' Trónusba való helyeztetését.

Ugyan azon idő tájban, egy más nyomtatmány is árultatott Pári'sban, illy titulus alatt: Coup-d'oeil sur l'état de la France en 1799. (Frantzia Ország' 1799-dik esztendőbeli állapotjának summás végig nézése.) Valóban megfelel a' nevezetinek, mert ámbár röviden, de igen fundamentomosan adja elő, az említett esztendőbeli belső és külső környülállásait a' Fr. Nemzetnek Bonaparte' vizsgálata-érkezéséig, a' kihez, mind a' Rojalisták, mind a' Jakobínusok, mind a' mérséklett Republikánusok nyilatkoztatták bizodalnokát, 's a' ki most minden mindenkben.

Belső dolgokra ügyelő Miniszterre nevezte Bonaparte, az Öttsét, Bonaparte Lucziánt: Igazságra ügyelő Miniszterre, Abrialt; a' Hollandiai Fr. Sereg' Vezérévé, Angerau Generalist.

Brüszszelből Déc. 24-dikén. — „Olly fő Személyeket is elparantsolt innét az előbbeni Fr. Kormányzók, kik a' Revolútzio' idejében állandóul megmaradtak a' frantzia földön, 's azért is Kiköltözteknek nem lehetett volna őket tartani. Az illyeneknek megengedték most a' Pári'si Elöljárók: hogy vizsgálata térhessenek honnyokba, a' minthogy vizsgálata is tért már Özevgy Ahrenberg Hertzegné.“

Straßburgból Jan. 1. ső napján: — „Ezen Városnak ismét vágyon egygyesülése Kehl-el. — A' Helvétziai Frantzia Sereg' Lovassai leg nagyobb részént Alzátziában (Elsaszban) vagynak téli quártélyon.“

A' Tribunát' mostani Tagjaivá vagynak ki nevezve: Goupin Préfeln (az ezen néven lévőknek a' fia), Sedillez, Laloi, Laussat, Chassiron, Caillemér, Lucien Bonaparte, Daunou, Boulay (de la Meurthe), Chazal, Chénier, Chabaud-Latour, Jacqueminot, Emile Gaudin, Barra (des Ardennes) Thiessé, Ludot, Thibaut, Arnould (de la Seine), Bérenger, Mathieu, Gourlay, Beauvais, Barret (de la Lys) Delpierre, Malarmé, Fabre (de l' Aude), Jard-Panvilliers, Picault, Challan (de Seine et Oise), Bosc (de l' Aude), Vezin, Carret (du Rhône), Lecointe-Puyraveau, Chenard (de la Meuse), Diendonné, Jean Debry, Beutteville-Dumetz, Courtois, Chabot (de l' Allier), Guttinger, Huguet, Leharry, Lejourdán (des Bouches du Rhône), Mouricault, Miot, Mongez, Leroi, Roujoux, Andrieux, Bailleul, Garat-Mailla, Hubé, Imbert (de Seine et Marne), Barthélemy (de la Corrèze), Bezard, Birouze-Linières, Grenier (du Fuy de Dôme), Cambe, Coste, Curée, Duchesne, Eschassériaux az öregebbik, Faure-Favart, Gillet-Lajacqueminiere), Gillet (de Seine et Oise), Guinard, Labrousse (de la Gironde), Légiier (des Forêts), le Goupil-Duclos, Malès, Malherbe, Parent-Réal, Penières, Portiez (de l'

Oise), Gallois, Desmousseaux, Benjamins Constant, Ganilh, Desmeuniers, Trouvé, Ginguéné, Jarry (az ezen a néven lévőknek öregbik fia), Chauvelin, J. B. Say, Jacquemont, Noël, Lagonidec, Perrée, (de la Manche), Boisjohn, Adet, Laromignières, Duveyrier, Riouffe, Savoy-Rollin.

Hogy a' Pári'si Consulok' nevezete, valamely kisebbséget ne szenvedjen az által, ha továbbra is Consuli nevezet ruházódnék még az ollyatén Fr. Tisztviselőkre, kik a' külföldi révpartos és kereskedő Városokban tartózkodtak: ez okon meg-határozódott, hogy az említett Tisztviselők, ne Consuloknak neveztessenek ezentúl, hanem: a' Frantzia Respublikának kereskedésbéli környülállásaira ügyelő Fő- és Al-Kommitiszáriusoknak.

Konstántzindpolyból Név. 30-dikán: — „Meg-bizonyosodott az a' hír, hogy Frantzia Generális Kleber, a' ki lett Bonaparte után Vezérjévé az Egyiptomi fr. Seregnek, meg-kínálta a' Nagy-Vezért bizonyos feltételekkel, mellyek alatt készségét nyilatkoztatta, a' maga és a' kormányozása alatt lévő fr. Sereg' nevében, Egyiptomnak el hagyására. — A' Nagy-Vezérről írták Szíriából, hogy Egyiptom' széleinél állott e' folyó hónapnak elein, 's nagy készülteket tett, hogy több oldalról bé-ronthasson Egyiptomba. — Anglia, az Orosz Udvar, és a' Porta, szorossan ölfzfe-szövetkeztek egymással.“

A'
 TSASZARI ÉS KIRALYI FELSÉG'
 ENGEDELMÉVEL.

Nro 5.

Felt. Bétsdenn, Kis Karátson Havának (Januáriusnak)
 27-dik napján 1800-dik Elztendőbenn.

Béts.

A' múlt hétfőn (Jan. 13-dikán) a' Redutban tartatott maskarás Bálba, 4-edfél ezer Személlyek, nagy részént elő kelő Urak 's Asszonyok ereztődtek bé ingyen. Ezen sok Vendég, ingyen ehetett 's ihatott a' már készen állott étkekből 's italokból. Vólt temérdek mindenféle sült; sokféle kotsonya; 's tengeri tsiga is (Austern) nagy bőséggel. Tsak hideg pástétom, a' millyenből egy, aranyba ízokott kerülni, ízáz ötven vólt. A'

nádmézből, 's édes téfztákból készült süteményeknek nem volt vége hofzfa. Vólt elég szebbnél szebb narants is. Vólt eperből, tengeri-szőlőlóből, baratzkból, citromból, ananászból, vaniliából, tsokoládéból 's a' t. készült frissítő étel, úgy nevezett Gefrornes (fagylalt); nem különben hívesítő ital is, Iemanáde és mondola-téj. A' borok többnyire jóféle Magyarok vóltak; a' meleg italok pedig: punts; úgy nevezett Olio leves, melly a' jól ki-főzött velős-tsontos marhahúsnak levéből, drágán meg-fűszerfzámozva szokott készülni; kávé, herbaté, és tsokoládé.

A' Bálnak fejedelmi vóltához képest, kellemetős köntösökben jelentek meg a' Vendégek. A' jól ki-gondolt maskarák között, sok vólt olyan, melly az Utazók által le-frt mezfzfe földi népek ruházatjához hasonlított.

A' Török Követ nagy kedvet mutatott a' Bálnban.

A' Felséges Császár, Császárné Ő Felségével sétált a' számos Vendégek között; Nádorispányunk Kir. Ő Föhertzege pedig a' maga felséges termetű feleségével. Jelen vóltak a' Toskánai Nagy-Hertzeg 's Hertzegné; Ferdinánd Májlandi Fő-Hertzeg Feleségestől, 's az öt Fő Hertzegek is a' Felséges Császár Testvérjei, és Hertzeg Albert Ő Kir. H—ge. Mínd a' két szálában, tsak nem szüntelen hangzott a' szép muzsika szó, mellynek buzdító hangjánál sokan tántzra is kerekedtek későbbben a' víg Vendégek között.

Hadi Környülállások.

(Külföldi Ujságok szerént.)

1.) Német-Birodalmiak.

Mannheimből Jan. 4-dikén: — „Tegnap a' Hertzeg Hohenlohe Generál Adjutánsa Raschko Ur, az idevaló Platz-Kapitánnyal Tutnik Urral, által vóltak a' Rajna túlsó partján, 's m'nekutánna által adták vólna Károly Föhertzeg' Írásait: vizsza-tértek egy Fr. parlamentáris Tisztel. A' nevezett Cs. K. Kapitány, kétfáz k'iserélt fr. foglyokat is adott által a' Frantziák-nak.“

Linxből (Kehl mellől) Jan. 1-ső napján: — „Tegnap 32 Frantziák, kik között egynehány Strafsburgi Polgárok is vóltak, eleséget akartak által szállítani Kehlbe hajón: de a' tolongó jég-darabok el süjjeztették a' hajót, 's a' 32 ember, mind egy lábíg a' Rajnába vészett.“

2.) Helvétziaiak.

A' Helvétziai új Frantzia Vezér Gen. Lecourbe Zürichbe érkezvén, meg-látogatta a' Tanácsot, 's ily különös módra nyilatkozta magát erántta: „Jól tudják — úgymond — az Elöljárók, hogy ő nem azért ment oda, hogy jól tegyen a' Várossal: igyekezni fog mindazáltal a' mennyire csak lehet, azt meg-kémélleni.“

A' mely napra Zürichbe várattatott vólt, ez a' Gen. Lecourbe: a' Tanács, 25 Személyre való ebédet készítettett a' kedvéért. Minthogy

délutánni két óráig el nem érkezett volt még Lecourbe: tehát Gen. Turreau, a' kinek fogai igen vástak a' municipális ebédre; az Adjutánsát a' Szakátsnéhoz küldötte, 's kívánta az által maga izámára az étkeket. A' Szakátsné, nem akart semmit is ki adni kezei közzül, a' Tanáts' (Municipálitás') parantsolatja nélkül: de Turreau nem várt arra, hogy a' Municipálitás végezzen az ebéd eránt; hanem egy katonai Deputázió által el hordatta az étkeket. Már meg volt terítve az asztal, 's le akartak ülni, a' midőn érkezik Lecourbe, szerentsétlenségére Turreau-nak, ki is azonnal parantsolt, hogy nyakra fő-re vigyék vizfza a' Gránátérosok az étkeket oda a' honnét el hozták.

Hogy az el-törölt Klastromokbéli Papok' tartása, annál kevesebbe kerüljön: úgy gondolkoztak a' Helvétziai Elöljárók, hogy több Klastromokból egygyüvé gyűjtik a' Szerzeteseket: de a' Rheinaiak meg-mondták kereken, hogy ök inkább ki-költöznek, mint sem az említett rendelésnek alája vessék magokat.

Bernában a' Fr. Örizet, 3 hordó puska-port vitt bé Déc. 21-dikén, a' Helvétziai Igazgatók' híre nélkül, a' Kaszárnyába, 's midőn meg kérdeződött volna ezen tselekedetének oka eránt, azzal felelt a' Fr. Komendáns, hogy Ő néki parantsolatja vagyon, még 16 ezer puska-töltést kívánni a' Helv. Igazgatóktól.

Fr. Generális Lecourbe, újra hetven ezer mázsa szénát kívánt Helvétziától.

Zürchből Déc. 27-dikén: — „A' napkeleti Kántonok, éhséggel 's kétségbeeséssel küzködnek. — A' mi magazinominkban lett volna még valami kevés gabona: de ki kellett azt adni, a' Fr. Katonáknak, kiknek részéről meg vólt ugyan ígérve, hogy más gabonát adnak visszafizt a' helyett a' Fr. magazinomokból: de nem tudom mikor látjuk mi azt a' gabonát, a' mit ők adnak. Kétség kívül soha sem. — Leg nagyobb része azon Helvétusoknak, a' kik elő mozdították a' fr. módi revolútzsiót: sírátkozva meg-esmerik már most, hogy felette hibásan tselekedtek.“

3. Olasz-Országaiak.

Livornóból Déc. 25 dikén: — „A' miólta Olasz Ország ki van véve a' Frantziák' kezéből: igen sok hajók látogatnak bennünket, főképp' Angliából valók: úgy hogy tsak 14 napoktól fogva, hatvan ánglus hajókat számláltunk meg, mellyek ide érkeztek, 's vas-matskákon állanak Kikötőhelyünkben.“

Turinból Déc. 25-dikén: — „A' Génuai földről mostanság, fel-kerekediek egynehány száz Fr. Katonák, 's a' frantzia föld felé indúttak. Gen. Gardanne, a' kinek Ofztályaából valók vóltak, eleikbe állott, hogy visszafizt-tartóztassa őket: de a' nagyon el kényszeredett nép neki rohant Gardanne Gen-nak; 's meg ölte azt, és még kivülötte, két más Tisztet is.“

4. Angliaiak.

Londonból Dec. 22-dikén: — „Közönsé.

ges nyughatatlanságot okozott vólt itt, az a' hír: mellyet vettünk az Oroszokról, hogy t. i. visszfa-indúltak azok Német Országból a' Hazájokba: de az Udvari Ujságnak mai napon költ darabja tökéletesen el-ozlatta ezen aggodást, bizonyossá tévén a' Közönséget az eránt: hogy tegnap egy Kurír érkezett ide Pétersburgból olly jelentéssel, a' melynek értelme szerént, nem megy visszfa az említett Sereg Muzka Ország-szágba; hanem második húzombéli tusakodást fog kezdeni a' Fr—ák ellen."

„A' múlt éjtszaka, Pétersburgba indúlt a' York Hertzeg' Secretáriussa Taylor Kapitány."

„Egy nagy szándék' végre-hajtására, száz ezer embert rendelt ki az Udvar, mint az említett Ujság-darab írja: melly Sereg, Anglusokból, Oroszokból, 's Helvétus és Frantzia Kiköltöztekéből fog állani. Azt a' nagy szándékot, melyről emlékezik az Udvari Ujság, világosan is ki-írják más Londoni Tudósítások, hogy t. i. egy olly roppant Serege Angliának, ki szállván a' fr. partokra, foganatosan segíthesse a' Suánokat (Királyt-kívánó Lakosokat) a' Királyi igazgatásnak visszfa-állításában."

Az Anglusok által e' folyó hadban el-nyert hajók laistromát újra ki adta az Admirálitás (Tengeri dolgokra ügyelő Londoni Kormányfészék) a' melyben: 83-ra van téve az el-vett ellenséges lineai hajók' és Fregátok' száma; 223-ra a' Corvetteké; 's 701-re a' Korszároké (Rabló-hajóké.)

5.) Batáviaiak.

Hétdélből Jan. 1-ső napján: — „Az Anglu-
soknak és Orofzoknak a' Batáviai földre lett bé-
szállásakor, fegyverek osztódtak ki Amsterdám-
ban a' Lakosok között. Mihelyt meg-szünt a'
külső veszedelem, nyomban vizsgálta akarták azo-
kat szedni tőlök a' Tanács Tisztviselői: de nagy
része a' Lakosoknak nem adta vizsgálta a' fegy-
vereket; sőt a' Tisztviselőket is jól el verte.“

6. Frantzia-Országok.

A' Diplómate nevezetű Pári'si Újság-
nak Déc. 29-dikén költ Darabja, következő
rövid kérdésekben adta elő, a' Revolúzióból
származott káros nyereséget: „Mit nyertünk mi,
a' már tíz eszt—öktől fogva tartó Revolúzió ál-
tal? Jó erköltsöket? Nem. — Gazdagságot?
Nem. — Szabadságot? Nem. — Hát mit? Tíz
esztendei tapasztalást. Hát semmi nyereség sem
e" az, hogy tíz esztendővel elébb vagyunk, 's
tapasztalást is szerzettünk magunknak“?

Eppen ezen a' tíz esztendei szerentsétlen,
és az azt meg-előzőtt 14 Századoki (Seculumoki)
szerentsés tapasztaláson építi a' maga okoskodá-
sát, 's kérését, az a' Lettre à Bonaparte
titulusú Nyomtatmány, melyről a' múlt postán
tettünk említést. „Frantzia Ország' származásá-
nak, nevedésének, virágzásának, és ditsössé-
gének 14 Századjai — így ír ezen Levél —
elég tanúi, hogy a' Királyi igazgatás' formája

nem volt olly roszsz, mint állították némelly Böltsell edök, a' kiknek fejkéből sült képzelményeknek hijjábavalóságát bizonyítják azok a' 3 Constitutiók, mellyek, tíz esztendőnél kevesebb idő alatt állottak fenn 's omlottak öszsze. — „A' Békességkötésre szükség — így ír továbbá a' Levél — hogy a' Frantziák, bizonyos bizodalmat öntsenek másokba jövődöre, azon Kötésnek szentül való meg-tartatása eránt. De tsak úgy önthetnek, ha Királyi igazgatás alatt lesznek.“

Valóban, a' Királyi igazgatás' formájának visszsa-állításától nem tartóztathatja visszsa Bonapartét azon rövid ígéret, mellyet tett vala Ő, az új Revolútzió' alkalmatosságával, a' melléje ki-nevezett ideigvaló (interimális) Consulokkal, Siyéssel 's Roger-Ducossal egyetemben, a' Nemzethez intézett Hirdetményekben, hogy t. i., az előbbeni (Directoriális) hibás Constitutió' helyébe fel-állítandó új Constitutió szerént, a' Nép, a' maga Képviselői által fog igazgatatni.

Melly nagy hasonlatossága légyen a' mostani Consuláris Igazgatásnak, a' Fr. Királyok' idejében fenn állott igazgatás' módjával: onnét meg lehet ítélni: hogy a' Királyok' idejében, a' Státus-tanáts, melynek gyűlésébe a' Ministerek is bé mehettek (mint szintén most), előre való tanátskozás után tette fel a' Törvényt, és annakutánna a' Parlamentomhoz küldötte azt, a' Törvény-könyvbe lezendő bé-íratás végett

Még minekelötte a' Katonasághoz intézte

vólna Bonaparte, mint első Consul, a' múlt postán említett Hirdetményét: intézett egygyet a' Nemzethez is, melynek értelme ez:

A' Frantzia Nép' nevében. — A' Respublika 8dik ezftendeje Nivose-jának 4-dikén (Déc. 25-dikén) Bonaparte, a' Respublika' első Consula, a' Frantziákhoz.

Kedvessé tenni a' Respublikát a' Lakosok előtt; betsületessé az Idegenek előtt; 's retten-tővé az ellenségek előtt: ezek azok a' kötelességek, mellyeket vettünk mi magunkra, midőn fel vállaltuk az első tisztviselést. Kedves lesz az, a' Lakosok előtt, ha a' törvényekből, ha az Igazgatóknak tselekedeteikből, mindenkor a' jó rendtartásnak, igazságnak, és maga-mérséklésnek lelke tündöklök ki. Rend nélkül, nem egyéb zürzavarnál az igazgatás; nints se' pénze, se' hitelessége a' Közönséges-Társaságnak, 's a' midőn ez ki-fogyott mindenéből: oda vagynak, a' magános Ház-népek is. Igazság nélkül, nints egyéb a' Státusban, részre-vonó Felekezeteknél, Szorongatóknál, 's el-nyomattattaknál. A' maga-mérséklés, felségesen tizimezezi az Igazgatókat, valamint a' Nemzeteket. El válhatatlan társa ez, az erőnek, 's fundamentoma és bizonyos jele a' társasági intézetek' állandóságának. Tekintete lesz az a' Respublikának az Idegenek előtt, ha tudja betsületni a' maga-uraságát az által, hogy Ő is tartozott betsben tartja azokét; ha a' mit bölts meg-fontolás után, egyenes szív-

vel ígért: híven meg-tartja. Félnek végre tőle az ellenségek, ha erős lábon állanak az ő mind földi mind tengeri seregei; ha az ő óltalmazói között mind egygyik, saját familiáját találja abban a' Seregoftályban, a' melyhez tartozik, és azon familiában a' virtusok és ditsőség' örökségét; ha a' hofzfas tanulás által formált Tifzt, meg-nyeri a' rendszerént való feljebb-menés útján a' maga talentomi 's iparkodási által érdemlett jutalmát. Ezeken a' fundamentomos igazságokon épül fel az igazgatás' állandósága, a' kereskedésnek 's földmivelésnek szerentsés folyamata, a' Nemzeteknek nagysága 's boldogsága: melly igazságoknak ki-fejtegetése által, magunk ki-szabtuk a' regulát, a' melly szerént kell minket meg-ítélni. Frantziák! mi meg mondtuk néktek, mik a' mi kötelességeink? ti mondtátok majd már meg nekünk, ha bé-telyesítetük e' azokat.

Bonaparte.

A' Katonasághoz közönségesen, és az Olasz Országi Sereghez különösen intézett két rendbéli Hirdetményekből, közlöttünk vala már a' múlt postán némelly tzikkelyeket; közöljük most a' többeket is.

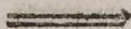
Az egész fzfz Katonasághoz szóló Hirdetményből valók e' következő Tzikkelyek:

Katonák! Békességet ígervén a' fr. népnek, a' ti Szószóllótok voltam; esmérem én a' ti vitéz bátorságotokat. Azok az emberek vagytok

ti, a' kik el nyerték, Hollandiát, a' Rajnát, Olafz Országot, 's békességet adtak az el álmélkodott Béts falai alatt." (Béts falainak, negyven órányira, következésképpen még valamivel meszsebb kellene, e' szerént a' Bonaparte' ki-fejezése szerént, terjedni, mint a' mennyire Pári's esik Landrecy-től, melly erős Városát Fr. Orfzágnak birta, a' mint tudni való, a' Cs. K. diadalmas Sereg.) — „Első Tifz-tviselője lévén a' Republikának, örööm leszsz meg-esmértetni az egélsz Nemzettel, a' kik érdemesekké teszik jó rendtartássok és vitéz bátorságjok által arra magokat, hogy a' Haza' védelmeinek ki-kiáltódjanak. Katonák, mikor ideje leszsz, közötetek leszek: 's Európa, bámúlással fog reá emlékezni, hogy ti a' derék Vitézek' fajtajából valók vagytok."

Az Olafz Orfzági Sereghez intézett Hirdetményből való Tzikkelyek a' következők:

„Katonák! a' környülállások, mellyek szerént én vagyok az első Igazgató, meg nem engedik, hogy közötetek lehessenek." — „Mind meg hóltak e' tehát már, a' Castiglionenál, Rivolinál, és Neumarknál magokat meg-külömböztetett derék Vitézek? Inkább el vesztetek volna azok, mint el hagyták volna zászlóikat; és ifjú pajtásaikat visszavezették volna a' köteleesség' útjára." — „A' győzedelem ad kenyeret minékünk, azt mondották ök (t. i. azok a' könnyü szerü és lineai Seregzak-

szok, mellyek a' napkeleti kietlen pufztaság közepén, minden eleség, 's szállító-állatok nélkül voltak) 's hát ti — Ti, kik el-hagygyátok a' ti zászlóitokat. Olasz Országi Katonák! Egy új Generális vezérel titeket: mindég az előjáró seregét vezette ő a' ti ditsőségteknek legszebb napjaiban. Legyetek bizodalommal ő hozzá: visszfa viszi ő, a' győzedelmet ti közzétek. — A' kötelességjegről meg-felejtkezett Seregszakaszokról szólván végtére, ezt mondotta rólok: „meg fognak ők emlékezni arról a' bizodalomról, a' mellyel viseltetem volt én, ő hozzájuk.“

A' Rajnai Sereghöz Moreau, 's az Olasz Országhoz Massena, Déc. utolsó napjaiban voltaképpen el-indúltak Pári'sból.

1797-dik 'esztendő' Septemberének 4-dik napján, az akkori Direktorok közzül ketten, t. i. Carnot (a' ki meg-szökött), és Barthélemi; a' Törvényhozó-gyűlés' Iffjabbik Tanátságának 42, és az öreggebbiknek 11 Tagjai, 's 9 más Személyek, meszfe földi számkivetésre ítéltettek, olly szín alatt, mintha a' Királyi igazgatást akarták volna visszfa-állítani. Ezek közzül negyvenen engedelmet nyertek, hogy visszfa-mehetnek Hazájokba, hanem tartoznak ott abban a' helyben maradni, a' melly ki-mutatódott ő nékik; tizenhatan ellenben, nem nyertek engedelmet a' visszfa-térésre. A' visszfa-térhetőeknek neveik, ezek: Lafond Ladebat; Carnot; Barthélemi; Boissi d' Anglas; Couchery; Delahaye; Delarne; Doumerc; Dumolard; Duplantier;

Duprat; Gam; Le Marchand-Gomicourt; Jourdan (André Joseph); Merson; Madier; Noailles; Marc Curtin; Pavie; Pastoret; Polissart; L. I. Aimé; Borne; Andre (de la Lozère); Morgan; Cochon; Portalis; Paradis; Muraire; Laumon; Fraire-Montault; Quatremere-Quincy; Saladin; Siméon; Viennot-Vaublanc, Villaret-Joyeuse; Barbé-Marbois; Dumas; Barrère; Vadier. — A' számkivetésből vizsgálva nem térhetőknek neveik ezek: Bayard Blin (des Bouches du Rhône); Cadroy; Ferrant-Vaillant; Henry Larivière; Imbert-Colomès; Camille-Jourdan; Lacarrière; Lemerer; Mayard; Pichegru (mind ezek Tagjai voltak a' Törvényhozó-gyűlésnek) Miranda (Exgenerális); Ramel; Suard; Dossonville (ez, a' Cochon Policzáj-Ministersége alatt, első Policzáj-Komiszfárius vólt); Vauwilliers, és Villot.

A' melly innepléseket az előbbeni Felekezettek állítottak fel, egymás meg-bukásának emlékezetére: azokat Bonaparte el-törölte. A' Keresztyén Isteni-tiszteletet a' Izorongató rendelések alól fel-szabadította.

Néhai VI-dik Pius Pápa' hideg tetemei eránt azt végezték Déc. 30-dikán a' Consulok, hogy a' meg-hólt eránt tartozott tekintettel, és a' Fr. Nemzet' méltóságához 's érzékenységéhez illendő módra el kell azokat takaríttatni, Valence Városában, 's a' sir felibe egy emlékeztető oszlopot kell fel-állítani, a' mellyre rá légyen írva: ki vólt az, a' kinek ott fekszik a' teste. A'

mostani Officiális Újság (a' Moniteur) közölve ezen Végzéseket a' Consuloknak, nevezi VI-dik Piust, olly Férjfiúnak, ki e' Világon lévő első rangok között egygyel vólt fel-ruházva, 's egy olly öregnek, kit tsak a' rajta végig ment szerelességekért is méltó betsülni.

Az új Revolútzio, még az úgy nevezett officális Újságon is tett egy fordítást: mert az előbbeni Directoriális Újság, a' Redacteur, megszűnt Officiális Újság lenni, 's helyébe, a' Moniteur nevezetű Újságot nevezte Bonaparte officialissá, a' mint már Déc. 28-dikán ki is hirdette a' Moniteur, a' maga officialisságát.

Az új Constitúció eránt, minden részeiben a' Respublikának, két laistromok vóltak ki téve. Egygyikbe a' helybe-hagyók, a' másikba pedig az azt ellenzők tartoztak béírni a' magok neveiket. Pári'sban egy ember mind a' két laistromba béírta magát: „mivel — úgymond — nem lehet tudni, mint fordulhat még az idő.”

A' Sénat Conservateur (a' Constitútiót fenn tartó Tanács), Siéyést választotta Prézesévé magának, kinek előlülése alatt Déc. 26-dikától fogva, munkálódásban vagon. Kötelessége szerént, ki-választotta 's nevezte már a' Törvényhozó-Tanácsnak 300 Tagjait, kiknek kétszáznál felesebb része áll olyanokból, a' kik Tagjai vóltak az új Revolútzio által nyugodalomra tetett Törvényhozó-gyűlésnek.

Elegyes Tudósítások.

A' Londoni Török Követ, egy igen szép

Czirkafsziai Leányt kapott ajándékban, a' Török Császártól.

Egy Pári'si Orvos, azzal ditsekeszik, hogy ő láthatatlanná tudja tenni az emberi testet. Robespierre-nek a' giljotin vólt az az eszköze, mellyel tsak egy nap is sok emberi testeket, örökre láthatatlanokká tett.

Stockholmból (Svéd Ország' Fővárosából) Dec. 20-dikán: — „Az itt lévő Rom. Catholicusok' Szentegyházában, nagy pompával tartott tegnap Néh. VI-dik Pius Pápa halálának szomorú innepe, mellyen, az ide érkezett Császári rendkívülvaló Követ Gróf Lodron, 's minden más külföldi Követek is jelen vóltak.“

A' Brandenburgi Tartományokban, mind untalan több több Zsidó Famíliák térnek által a' Keresztyén Vallásra. Berlinben jött is ki, egy illy titulusú Könyv: Charlotte Sampson, melyben egy Zsidó Ház-népnek a' Keresztyén Vallásra lett férése úgy adódik elő, hogy azt, minden Zsidó hazonnal olvashatja, a' ki gondolkodott ottan ottan a' maga Vallásáról.

Hamburgban olly nagy hideg vólt Decemb. 30-dikán, hogy a' kéneső, 19 grádussal vólt a' fagyponon alól, és így egy grádussal nagyobb mint a' múlt éztendőben.

Bregentzből Jan. 6-dikán: — „Cs. Kir. Oberstlieut. Williams, mind untalan neveli, a' Konstantziai tón lévő hajóinak számát, 's erről a' vidékről, gyakran el indul egy részével a' Hajósseregnek, szerentsét próbálni. Ezekbea a'

napokban el is nyert a' túlsó parton, egy Laedi nevezetű nagy szállító-hajót meg-terhelve."

Folytatása a' Nápolyi Executiók' le-írásának: — „Octóberben (a' múlt esztendőben) mindöszsze 22 Pártosokat veltettek, t. i. azon hónap' első napján Marini Filepnek, ki a' Genzano Marchesei Házból való, fejét vették; Agnese Herculest pedig, továbbá Nicola Maria Rossit, Pagano Domokos Antalt, Matera Pasquelét, Tocco Antal Prókátort, D' Assisa Pasqualét, Palomba Nicolát, és Mastrangelo Felixet Octóbernek 8-dik 10-dik és 14 dik napjain fel-akasztották: 22 diken pedig, következőknek vették fejét, úgymint: Riario di Corleto Józsefnek, Grimaldi Ferentznek, ki a' Máltai Rendből való vólt, és Di Colace Onufriusnak, ki nagy Tifztséget viselt a' Káptalanbéli Templomnál. Bossaotra Lajos Nótáriust pedig, Varenese János Orvossal, és Morgera Caetanus nevű Egyházi rendű Személlyel egygyütt, fel-akasztották. Octób. 23-dikán Federici Ferentz Marsalnak (nints meg-írva, ha Feldmarsal vólt e', vagy polgári Marsal) vették fejét. 24-dikén Troisi Vinczét, az öreg Templomban szolgált Egyházi rendű Személyt; 29-dikén pedig Pagano Máriot, ki az Admirálitásnál szolgált; továbbá Cirillo Domokos Orvost, Ciaja Ignáztot, ki a' Segretáriánál viselt Tifztséget, és Pignatelli György Prókátort akasztották fel. Végre Octóbernek 31-dik napján Caputo Xaverius Olivetanusnak fejét vették.

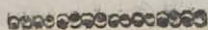
(Folytatása következik.)

A'

TSASZARI ÉS KIRÁLYI FELSEG'
ENGEDLMÉVEL.

Nro 6.

Költ Bétsbenn, Kis Karátson Havának (Januariusnak)
21-dik napján 1800-dik Elztendőbenn.

Béts.

A' múlt Szombaton estve nagy Bált adott
Kálicsew Orosz Követ Ő Exc—ja, Királyi Fő-
Herczeg Nádorispányunk és Császári Herczeg-
aszszony Nádorispánynének mulattatására. Más
nap a' Redutban jelentek meg Ő Főherczegsé-
gek. Tegnap estve ismét igen fényes Bál volt
Herczeg Albertnél, mellyben az egész Cs. Kir.
Udvar meg-jelent. Mindnyájan, főképpen pe-
dig a' Dámák a' leg újabb íz szerént készült

tuhákban, rakva temérdek sok tündöklő gyémántokkal díszeskedtek.

Ma (Kedden) délelőtt, 11-edfél órakor, Budára indult innen Nádorispányunk Ő Kir. Hercegsége, kedves Hitvesével. Egy hintóban ültek Ő Fő-Hercegségek ketten. Vélek utaztak: Gróf Traun Fő Udvari-Mesterafzszony Ő Excja; Madame Paln, a' ki Fő Udvari-Mesterafzszony fovel kíséri Nádorispányné Ő Csász. Hercegségét Pétersburgtól fogva egész Budáig; Gróf Szapáry János Fő Udvari-Mester Ő Excja; Gr. Kollonits László Kamarás; Gróf Cziráky, és Gróf Sándor Ő Nagyságok, 's ezen két Méltóságoknak a' kedves Feleségei is, Illésházy, és Szapáry született Gróf-Afzszonyok, a' kik Udvari Dámaságot viselnek Nádorispányné Ő Cs. Hercegségénél 's a' t. mind öszsze hatvanhárom Szemellyek. Az első éjtzakát Csun-on (Sandorf, vagy Zandorf, melly Moson Vármegyében fekszik, a' Duna jobb partján, két mértföldnyire Pósonyon alól) fogják a' Fejedelmi Utazók tölteni, M. Gróf Szapáry József Kamarás Urnak Kastélyában. Jan. 22-dikén Acsra mennek hálalni Komárom Vármegyébe, M. Gróf Eszterházy Károly Kastélyába: 23-dikán pedig Esztergomban fognak meg-hálalni M. Gr. Sándornál, a' honnan más nap ebédre Budára szándékoznak bémenni, a' hol igen pompásan fogadtátnak, 's a' Várba kísértetnek.

Minthogy némelly külföldi Újságok, a' Fr. Tudósítások után, igen nagyítva adták elő a' Fr—ők

részére azon tsatákat, mellyek, Déc. 14-dik, 15-dik és 16-dik napjain történtek, a' Gr. Klenau Generális vezérlése alatt lévő Seregoftályunk, és a' Fr—áknak Génua Városában 's a' körül lévő egézfz erejek között: tehát ezen hibának megtáfolására, a' Bétsi német Ujságnak Januárius' 18-dikán költ darabjában közlötö a' Hadi Cancellária Klenau Gen—nak hivatalbéli Tudósításait, mellyeket, Lovasság-Generálissa Méláfsz küldött által Turinból Bétsbe.

Ezen Tudósítások fzerént: „Décember' 14-dikén tett diadalmas előmenetelei után Gróf Klenau, meg-támadta más nap (Déc. 15-dikén) újra is az ellenséget Génua mellett; és olly fzerentsés völt, hogy el vervén azt a' viadal helyéről, egézfzen bé-kergette Génua Városába, 's Erösségeibe. Hogy a' jobb szárnya Gr. Klenau-nak bátorságban lehessen: e' végre, egy Batalion, úgymint a' 6-dik Banátusi völt ki-állítva Torrigliához, (vagy Toregliohez, melly is Génua 's Bobbio között fekszik, éppen a' hol a' Trebia vize veszi eredetét, mint ezt, az általunk készítettett, 's le-küldött Mappáján Olasz Ország-nak meg lehet látni.)

„Az ellenség, hogy ki ne nyomáttassék Génuából is, öfzfze-szedte 17 ezer emberét, 's nagy részét ezen népnek által-szállítván a' Creto hegyén, meg támadta említett Batalionunkat Torrigliánál. Egy Batalion, természet fzerént hogy meg nem állhatott olly nagy ellenséges erő előtt, melly alkalmatossággal, egynéhány száz emberünk, némelly Tisztekkal, 's a' Batt-

lion Komendánsával Paulich Fő-Strázsamesterrel egyetemben, fr. fogságba estek.“

„Illy környülállásokban, oldalról 's hátulról is kerülhettek volna a' Fr—ák, Gróf Klenau Korpusának, a' minthogy vátig is igyekeztek kerülni: de kénytelenek voltak le-tenni ezen szándékáról, söt egészfzen meg is szünni a' háborgatástól: minekutánna próbált vitézségü népünk által, mind Torrigliához közel Portellónál, mind Scofferánál, 's a' Capernardo hegyinél meg-támadódtak 's visszaverették Gen. Klenau, a' Magra megett állapotott meg (melly vizet, Sarzánánál láthatni említett Mappákon) 's az Elölvígyázóit, Sestritöl, Varése, Barvi, Campiano, és S. Steffano nevezetü helységeken által (Bobbio felé), úgy állította ki, hogy egygyesülésben lehessenek azok, a' F. M. L. Gr. Hohenzollern Elölvígyázóival.“

„Az említett 3 napi viadalokban, 92-en maradtak halva népünk közzül, 's 240-en estek sebbe: de az ellenségnek is nagy vesztesége volt.“

„Minthogy valamint másutt, úgy azon a' vidéken is, kivált a' hegyeseken, igen rút idők kezdtek jární, 's a' hó is igen meg-nevedett: ezen okból parantsolta Lov. Generálissa Méláfsz Gen. Klenauinak, hogy a' vezérlése alatt lévő Seregofztályt szállítaná a' mostani tanyáján téli quártélyokra, 's minden hadi munkálódásokat szakasztana félbe, alkalmasabb idökig.“

Prágából Jan. 13-dikán: — „Bétsből a' Cs. K. Felségnek következendő értelmü írása“

érkezett, az itt lévő Orosz Császári Generálissimushoz Italisky Herczeghez Gróf Souwarow-Rimniskoyhoz:

Kedves Italisky Herczeg!

Jóllehet Generálieutenánt Herczeg Gortschakownak nem volt alkalmatossága jelen lenni az Orosz Ország hadakozásban: mindazáltal meghatároztam magamban, hogy érte valami különöst tegyek, mind azért, mivel egy felőbven vagyok erántta tudósítatva, mely példás vitézséggel különböztette meg magát Zürich vidékén, több rendbéli viadalokban; mind pedig más részről azért, mivel alkalmatosságom adódik ez által, Kedves Italisky Herczegre nézve, új bizonyosságát adni annak a tekintetnek, mellyel hozzája állandóul viseltetek. Imé tehát által küldöm egy kerestjét az én katonai Therésia Rendemnek, olly kérés mellett, hogy azt adja a Herczeg, Generálieutenánt Herczeg Gortschakownak az én nevemben. Bétsben Jan. 2-dikán 1800.

Ferencz.

Tegnapot, úgymint az Oroszok új esztendejének első napját nézte ki Herczeg Szuvarow, a Cs. K. Felség' ajándékával való meg-tisztelésére Gen. Lieut. Gortschakownak, melly ceremóniára a Cs. K. Generálisok 's Tisztek is hivatalosok voltak, kiknek, és az Orosz Csász. Generálisoknak 's Tiszteknek jelenlétében ment véghez a kerest' által-adásának ceremóniája, Isteni tisztelet közben, melly, reggeli 8 órakor

kezdődött, a' Szuvarov Vezér szállása' udvarában."

„A' Lichtenstein Herczegi palotában első Bál volt itt Jan. 7-dikén, mellyen Szuvarov Vezér is meg-jelent, számos Orosz Generálisokkal és Tisztekkel egygyütt."

Májlandból (Mediolánumból) Jan. 2-dikán
„A' tavalyi igen kemény tél után, közönségesen azt reménylettük, hogy az idén lágy telünk lesz, de nagyon meg-tsalalkoztunk; mivel Decembernek első napjain igen sok hó esett ezen a' vidéken, 's azt olly erős hideg követte, hogy alig tudtuk ki-állani. Kemény volt főképpen Génua felé a' Bochetta-i hegyek között, a' melly miatt az ott álló Frantzia Katonaság kényszerített magát Génua felé visszafutni, a' hol már meleg kezd lenni a' Tartomány."

(Meg-jegyzésre méltó dolog az, hogy midőn Európának ezen dél felé eső részeiben olly nagy volt a' hó és hideg, éppen abban az időben Észak felé mind a' hó kevés volt, mind a' hideg is könnyen el-tűrhető, mint ezt a' Náadorispányunk Ő Királyi Hertzegségével December' 2-dikán Sz. Pétersburg' vidékéről el-indult Méltóságok bizonyítják.)

Rómából Decemb. 28-dikán költ Levélben pedig azt olvassuk, hogy December' hónapjában ott is majd mindég esett, de nem hó, hanem eső; olly igen nagyon, hogy a' Tiberis meg-áradván, némelly helyeken ki-öntött, 's e' miatt nem mehettek rajta Róma felé azok a' hajók,

mellyek, Nápoly Városában rakodtak meg gabonával 's eleséggel. Későbbi Tudósítások szerint azomban, Décembernek 20-dik napjára virradóra, rendkívül való nagy hó esett, Rómában, t. i. négy újni magasságra, melly, éjtszákára meg-fagyott, 's kárt tett a' fűben, és egyéb zöldségekben.

Turinból írják: „Aosta Városától (Aosta Turin és Svájtzer Ország között esik, mint a' meg-küldött Olasz Ország mappáján látni lehet) két mértföldnyire fekszik napkelet felé egy Sz. Bartolommeo nevű helység, szörnyű bértzek között. Ezen helység Lakosai, Déc. 6-dik napján 1799-dikben, szép tiszta napon, három napot láttak tíz óra tájban dél előtt nagy álmélkodások között. Az igazi nap középben fénylett, a' más kettő közzül pedig egygyik napkelet, a' másik napnyúgot felé, egyforma mezfzesésre az igazi naptól, a' mellynél valamivel kevesebbnyire ragyogtak. A' napkelet felé szemléltetett nem igazi nap megett látzott egy hofzfú sűgár is, melly egy egyenes kardot-jól ábrázolt. Ezek a' ritka látás' tárgyai, illy állapotban maradtak 11 óráig. Az után udvara kezdett lenni a' napnak, 's egyszerre hat udvart (karikát vagy kerületet) látott a' nap körül az ember. A' két nem igazi nap lassan lassan el kezdette vesztetni fényét, de a' helyét mindeniknek lehetett még délutáni 4 óra tájig látni, a' midőn elébb, a' két nem igazi nap le-nyúgodott egymás után, az után pedig az igazi. A' tudatlan nép, hofzfúzás hábo-

rúra és sok vérontásokra mutató jeleket képzelt magának a' látott rendkívülvaló tárgyakban. De a' Természet-vi'sgálók előtt nem újság az ilyen Phœnomenon. A' többek között 1735-dikben is majd éppen illyet láttak, melly le van írva a' Pári'si Tudós Társaság' Jegyzéseiben (Mémoires). 1674-dikben is látott illyet Hevelius Marienburg vidékén Borufzsiában.

Hadi Környüldllások.

(Külföldi Ujságok Szerént.)

1.) Német-Birodalmiak.

Augsburg Városában, Orosz Követ Gróf Stackelberg, és Anglus Minister Winkham Úr, szakadatlanúl folytatják az ezen esztendőbeli táborozásra nézve meg-kívántató munkálódásait. Azon 3 Helvétziai Regementek, mellyek, Rovera, Bachman és Salis Generálisokról neveztetnek, 's Anglia' zsóldján vagynak, parantsolatot vettek, hogy mentől elébb igyekezzenek valamint tsak lehet, nevelni a' magok számát új Katonákkal, kik elég sűrűen is főrranak hozzájuk: minthogy módjok vagyon azoknak jó summákat ígérni 's adni ezeknek mindjárt akkor, ha hozzájuk állanak, ajándékúl. Özfzeséggel, öt ezer főből álló Seregzakaszt tesznek ezek a' három Reg-ek.

Freyburgból Jan. 6-dikán: — „A' Breisgaui fel-fegyverkezett föld-népéből, hat Batalionok állanak már egészszzen kész hadi lábon.

Hogy a' mezei gazdaság után is láthassanak az Insurgensek, 's egyfzersmind katonai gyakorlásokat is tegyenek: e' végre meghatározódott; hogy egy Batalion menjen ki mindig szolgálatra, 's azt tsak hamar más váltsa fel. Egy ezen Batalionok közzül, szerentséssen tusakodott már az ellenséggel Altbreisachnál, a' hol egy Battériát akartak fel-állítani a' Frantziák."

Freyburgból Jan. 2-dikán: — „A' mi Városunk 1200 embert állít a' Breisgauri Insurrekcióhoz, 3 szakaszokban. Az első szakasz, melly már egészben hadi lábon áll, tegnap török muzsikával masírozott el Gróf Gyulay zászlásánál, ki is nagy megelégedését nyilatkoztatta, a' Komendáns Caluri Ur eránt."

Mannheimből Jan. 9-dikén: — „F. M. L. Gróf Sztáray, egy dítsérő írást intézett a' Treviri Választó Hertzeg Vadász-seregéhez, melly, a' maga derék Trautenberg nevezetű Vezérje alatt, olly vitézül viselte magát az utólszori viadalokban Hejdelberga' környékén."

Erlangból Jan. 10-dikén: — „Mergentheimba sok Rendek öfzfze-gyültek, 's arról tanátskoztak: mint lehetne leg jobb móddal polgár-katonaságot állítani ki."

2. Olasz-Országok.

A' Génuai tenger-partok előtt, Déc. 11-dik és 14-dik napjai között, egy Angliai Hajó-seregofztály, részszerént el-fogott, részszerént szél.

jel-szört egy Francia szállító Hajós-sereget, melly, eleséget akart vinni bé a' Génuai Kikötőhelybe.

A' Francziák sok Kezeseket vittek vólt el magokkal Pedemontziumból. Ezeknek ki-tserélése eránt alkuba erefzkedett Cs. K. Lovasság-Generálissa Méláfz a' Fr—ákhoz.

Ankónából Déc, 28-dikán: — „Az idevaló Várat és Kikötőhelyet ki yévén a' Cs. K. Sereg a' Frantziák' kezéből erővel Növ. 13-dikán 1799-ben, a' Zsidó Lakosok, kik a' kereskedés által nagyon jól bírják itt magokat, harmintz ezer forintot ajánlottak Déc. 19-dikén a' Cs. K. Sereg' itt lévő Vezérének, Báró Frölich F. M. Lieutenántnak, hogy ezt a' Sereg' hasznára fordítsa, úgy a' mint maga leg-erányosabbnak fogja ítélni.“

Rómából Jan. 1-ső napján: — „El-foglaltatván a' Nápolyi Király IV-dik Ferdinánd Ó Felsége ezt a' Várost, mindeneket el követett Naselli nevü Bíztozza által, hogy a' nép, meg-menekedhessen mind azon nyomorúságoktól, mellyekre jutott vólt a' Frantziák' uralkodása alatt. A' Bíztoz Úr igyekezik minden módon ki-írtani az olyan Lakosokat a' Városból, kik a' Frantziákhoz való hajlandóságokat nyilván ki-mutatták. Nagy számú foglyokat Campidoglioba küldött innét. El foglaltatta a' jószágaikat is az olyanoknak, kik nem tsak segítői, de úgy szóllván Kalafúzi vóltak a' Frantziáknak. Illyen vólt Herczeg Bonelli, a' ki a' Consulságot is magá-

na vállalta vólt, 's] az után el lódúlt a' Frantziákkal. Illyenek vóltak Piranesi Testvérek, és sok más Római születésű, de a' Frantziáktól még-vefztegetett Nemesek, és Polgárok."

3.) Batáviaiak.

Hágából Jan. 2-dikán: — „Ezentúl a' Fr. Respublika, nem akar tíz ezer embernél többet tartani a' mi földünkön; hanem ezen könnyebítésért, ismét egynehány millió forintot kíván tőlünk költsön; pedig bizony nálunk is el múlt a' pénz bőséginek ideje."

Hágából Jan. 3-dikán: — „Nem elég vólt, hogy a' mi Respublikánk, a' Batáviai földről el ment Fr. Katonákat meg-ruházta; hanem még a' Rajnához is 13 ezer Frantziák számára, kéntelen, új Formaruhát küldeni."

4. Spanyol-Országok.

Hogy a' hadakozó Hatalmasságok közzül egy se' kívánna hamarább fel-szabadúlni a' had folytatás' terhe alól, mint a' Madriti Udvar, meg-tetfzik ez, a' Spanyol Királynak újjabb maga nyilatkoztatásából is, ki is a' Mádrítban, lévő Fr. Követ által tudósíttatván Növ. 29-dikén az új Pári'si változásokról; mellyek Növ. 9-dik 's 10-dik napjain történtek, nem külömben a' mindjárt akkor ki-nevezett ideigvaló Consuloknak szándékáról is, hogy t. i. azok illendő és tartós békességet akarnak kötni, és egy olly Constitutiót állítani fel Hazájokban, a' mellyhez

egéjsz bátorságú bizodalommal lehessenek a' külföldi Hatalmasságok. Ezen jelentésre a' Király, következő értelmű feleletet adatott Státus Secretárius Urquijo Úr által: „Ő Felsege, nagy indulattal vette azon barátságos közlést, 's nagy buzgósággal és szívességgel óhajtja: hogy a' Consulok szándéka mentol elébb tökéletességre mehessen.“

„Napkeleti Indiában, a' Spanyol Udvarhoz tartozó Manillai gazdag Szigeteket nem környékeztek vala még meg Nóv. végén az Anglusok, kik ellen azonközben egéjsz lehetőségig tevődtek az óltalom-készületek, mint a' Mádriti Udvári Újság írja.“

5. Nagy-Britanniaiak.

Napkeleti Indiában, fel-ösztották már az Anglusok, az általok meg-győzetett 's öletett nevezetes Indus Fejedelemnek Tippó Saibnak gazdag Országát Mysoret. Egy kis részt belöle, a' régi Fő-városával egyetemben, adtak Rajah Oodiavernek, azon Mysorei Királyok' maradékának, a' kiket Tippó Saib Attya Hyder Aly fösztott vala meg Országjoktól. Rajah Oodiaver azomban, adófizetőjök lefisz az Anglusoknak. A' több része az Orzágnak, három szakaszokra ösztdött fel; mellyek közzül a' leg nagyobbat 's leg hafzna-vehetőbbet, melyben esik Seringapatnam Városa, és a' Mangalori igen derék Kikötőhely is a' Malabári parton, magának tartotta az Ostindiai (a' Napkeleti Indiába kereskedő) Angli.

Társaság; a' másikat jutalmúl kapta Nizam ne-
 vü Indus Fejedelem, a' ki szövetséges Társa a'
 Társaságnak. A' 3-diknak Urává neveződött
 egy maradéka a' hajdani Mysorei Fejedelmek-
 nek: de ez is adót fog fizetni a' Társaságnak,
 mint Oodiaver. — Az árvái Tippó Saibnak,
 Velore Várában fognak tartatni. — Azt a' gyé-
 mántokból öfzfze-szerkeztetett drága tsillagot,
 mellyel czeremóniás napokon fényeskedett vólt
 Tippó Saib, a' diadalmas Sereg a' maga Vezé-
 rének Lord Morningtonnak ajándékozta köz meg
 egygyezéssel. — A' Bibliothékája Tippó Saib-
 nak, Londonba szállítódik.

Az úgy ne-
 nistériommal e'
 ga) mulatságo
 esmereter Ers.
 kás szerént, i
 czeg Norfolkkn.
 (Lord-Májornak,
 tes Tagjainak egy
 sággal Erskine egy
 panaszosan adta elő Fox sorsát, ki látván, hogy
 a' Néptől el van hagyattatva, félre vonta ma-
 gát; 's meg-újjította ez úttal is azt a' már rég-
 ólta fenn forgó kívánságot, ámbár mérséklett ki
 fejezésekkel, hogy t. i. Anglia, állítsa maga
 jobb lábba a' maga igazgatása' módját, a' fun-
 damentomos Törvényekkel meg-egygyező eszkö-
 zök által.

Vighklub (az az, a' Mi-
 elekezetnek fő társasá-
 tott Jan. 3-dikán, amaz
 alatt, melyben szo-
 arak: Foxnak; Her-
 doni Polgármesternek
 'ársaság' egyéb neveze-
 ekért. Ezen alkalmatos-
 Beszédet tartott, melyben
 a' látván, hogy
 félre vonta ma-
 állítsa maga
 módját, a' fun-
 meg-egygyező eszkö-
 zök által.

6. Frantzia-Országok.

Az új Constitutio eránt igen sokan nem nyilatkoztatták se' helybe-hagyó, se' ellenkező értelemeket; feléjek se' menván az ezen nyilatkoztatás végett minden Városokba 's Helységekbe ki-tett laistromoknak.

A' mostani Constitutió állandóságát nem tsak nem hiszik némelly Pári'siak; hanem közönséges írásban 's beszédben is mérészlik nyilatkoztatni ebbéli vélekedéseket. Egy, Könyvárostól midön kérdezték: ha vagyon e' nála az új Constitutió-nak el-adni való nyomtatmánya? azt felelte: hogy ő nem szokott periodicus (folyvást változó) munkákat árútni. Egy más Könyvárostól pedig a' midön meg-vett valaki az új Constitutió' nyomtatmánya: akart egy úttal fizetni a' folytatására el — úgymond — ő nem ízereti tsak periodicus munkákat.

Az új Revolútzio' atosságával rész-fszerént mezszze-földi számkivetésre, részfszerént fogságra ítéltetett Személyek mind kegyelmet nyertek, hanem tsak vígyázó szemmel fognak tartatni a' magok lak-helyében.

A' Suánokat (Királykívánó Lakosokat) meg próbálta már Bonaparte is le-tsendesíteni egy Hirdetménnye által, mellyet Déc. 27-dikén intézett hozzájuk, ígervén abban nékiek minden meg-történteknek el-felejtését, (közönséges amnefziát) és hogy szabadon tisztelhetik az Istent a' magok módja ízerént. Még eddig nem olvas-

suk, hogy lett volna fogantja ezen biztatásoknak.

Az Amerika' mellyékei S. Domingó Sziget' Lakosihoz is botsátott Bonaparte egy tsendesítő Hirdetményt: majd meg-válik mitsodá ki-menettel.

Barthélemy-n, Pichegru-n, 's ezeknek több illy tudva lévő nevezetes Szerentsetlen társaikon kívül, az 1797-dik esztendőbeli Pári'si Hatmaskodók, más előttök gyanús közel 40 ezerig való Személyeknek is adták vólt ki még az utat, azon esztendő' Septemberének 4-dikén a' fr. földről. Ezen ki-tiltott Személyeknek ugyan nagy része benn maradt Hazájában: hanem költöztek ki még is félelemből nem kevesen; most azoknak is meg-engedődött a' vízfzátérés, kik között felés számmal vagynak Egyházi Személyek is, és Pári'si Ujságírók.

Pichegru vétkesnek tartatik; és a' véle egygyet értett Személyeknek meg-ítélése, már el is kezdődött Strafsburgban.

Az Egyházi Személyektől ennekölte olly esküves kívánódott a' Constitutióra nézve, a' millyent ők le nem tehettek tsendes lelki-esmérettel: minthogy az által egy előttök gyűlölséges igazgatás' módjának fenn-tartására kellett volna magokat hittel kötelezni. Most tsupán olly fogadástétel kívánódik tőlök, hogy nem fognak dolgozni a' Constitutió ellen, mert a' ki szabott esküves szavainak értelme ez: „Igérem, esküszöm, hogy hív leszek a' Constitutióhoz.”

Turinból Dec. 26-dikán: — „Mind itt a' Városban, mind az Ország-úton ide közel, sok gyilkosság esett: azért meg-parantsolta Méláfi Fő Hadi Vezér: hogy a' Polgári Tisztviselők, fogdossanak özlíze minden bitang, kóborló, hegyelő embereket; továbbá, hogy semmiféle fegyvert ne viseljenek a' Lakosok, és ha valakinél Olasz kést (Stiletet), puskát, vagy akármi más fegyvert kapnak, azt mindjárt el-fogassák, 's keményen meg-büntessék.“

Egy más Turini Levélből olvassuk, hogy két ezer Cs. K. Katonáknál többen mentek volna el ágyúkkal Gáwi felé, hogy azt ismét körül vegyék, 's lassanként éhséggel kényszerítsék az ott lévő Frantziákat a' magok meg-adására.“

* * *

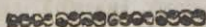
Jelentés.

A' múlt postán le-küldöttük Olasz Ország Mappáját, és a' Nevezetes Utazások 's a' t. első árkussát Új Előfizetőink egy részének. A' többieknek is meg-küldjük a' jövő postán. Mai postával azon el-tévelyedett Újság-arkusokat és Mappákat küldjük meg, a' mellyeknek meg-küldetését kívánták egynehány Előfizetőink. Némelyek az 1797-dik 's a' régiebb esztendőbéli egynehány Újság-arkusokért is meg kértek bennünket. Mi utánna is leszünk, 's ha még meg vagynak a' kívánt árkusok nálunk, bizonyosan meg-küldjük nem sokára,

A'

TSASZARI ÉS KIRALYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Nro 7.

Költ Bétsbenn, Kis Karátson Havának (Januáriusnak)
24-dik napján 1800-dik Elztendőbenn.

Béts.

A' lágyúlni kezdett idő, igen el rontotta az utakat, a' mellyeket méjjen fedett vólt a' hó mindenfelé. Ez az oka, hogy Nádorispányunk Ő Kir. Herczégsege, kedves Feleségével, 's a' kíséző Méltóságokkal visszta tért el kezdett Budai útjából, nem mehetvén tovább másfél Postánál. Mihelyest az utak jobbúlni fognak, azonnal le indul innét Ő Kir. Herczégsege. Tegnapelőtt estvére Bálba vóltak hivatala-

G

sok az Új Fels. Házások, Gróf Trautmannsdorff
 Ő Exc—ájához, a' hol igen vígan is vóltak.

Haditárnokmester Báró Kray' számára ké-
 szen vólt még tegnap a' szállás a' Hattyú című
 Vendég-fogadóban: de a' rozfsz utak miatt nem
 érkezhetett el. Mára várattatik.

Csász. Kir. Feldmarschallieut. Mack útban
 vagyon már Béts felé Pári'sból, a' hol Bona-
 parte betsülettel viseltetett hozzá.

A' múlt postáról ki-maradtak a' követke-
 zendő nevezetes jeyzések:

A' melly Bál Jan. 12-dikén tartatott a' Cs.
 Kir. Udvarnál; annak fényességéről még most
 se' szüntek meg beszélgetni a' nagyobb Házák-
 ban is. Mindnyájan azt mondják felőle, hogy
 szebbet nállánál nem láttak. A' brilliántokat,
 mellyekkel igen gazdagon fel vóltak ékesítve a'
 Dámák, leg alább is hufzonöt millió forintra
 betsülik az azokhoz értők. Némellyek pedig 30
 's 40 millióra is. — A' más napi (t. i. Jan.
 13-dikai) szabad maskarás Bálban, mellyet az
 úgy nevezett Redut' száláiban adatott Ő Felsé-
 ge, minthogy az inni 's enni való ingyen vólt:
 el kelt mindözfze harmintz tseber lemanádé,
 mondola-téj; és Olio leves; a' Puntsból is fo-
 gyott el egynehány tseber; a' sokféle jó borok-
 ból pedig mindözfze 6000 butélia. Az étkek-
 ból sok meg-maradt, jöllehet jó ízekhez ké-
 pest nem lehet mondani, hogy kedvességet ne
 találtak vólna, sok Vendégek előtt. Fel-ment
 t. i. 120 hideg pástétom, 200 torta, sok fűz

sült fátzány, 's egyéb szárnyas állat, 200 úgy nevezett Anglus (marha-húsból készült) petsenye; feles számú jól el készült nyelvek, egynehány szarvas és öz sülték 's a' t.

A' Kefzthelyen (Szala Vármegyében) fundált Magyar Gazdaság-oskolával való nagy megelégedését F. Urunknak, mellyről már emlékezünk, Nádorispány Ő Kir. Fő-Herczégsege, a' múlt esztendő Júniussának 4-dikén adta tudtára a' Fundáló Méltóságnak Gróf Festetics György Ő Nagyságának, hozzája útasított kegyelmes írása által, melyben egyszersmind kívánta, hogy minden valamit szükség tudni az említett Oskoláról; közlene a' Fundáló Úr, a' Kir. Helytartó Tanáttal. A' M. Gróf nagy örömmel telyesítette ezen kívánságot, a' Kir. Főherczeg Palatinushoz 's a' F. Helytartó-Tanáthoz Octób. 1-ső napján intézett Előadásában.

Alkalmatosságot vett magának a' Gróf Úr, említett nyomos előadásában, az uralkodó Felsőges Ház kegyelmes uralkodásának magasztalására, úgymint a' melynek kiváltképpen lehet közfönni: hogy sok jószág, melly még ötven esztendővel ez előtt, nem hajtott bé több jövedelmet két ezer forintnál: bé hajt most negyven ezeret, 's e' szerént, nyóltzázézerre nevedett fel 50 esztendők alatt az illyetén jószágon tökepénzzül feküdt negyven ezer forint; melly nevedés, ha a' következő 50 esztendőkre, hasonló mértékben terjesztődik ki: úgy a' mostani nyóltzázézerből álló töke-pénz, tizenhat millióra; és a' jövedelem, negyvenezer-

ről nyóltzfázazezerre fogna fel-nevekedni, a' jövő Század' közepéig, melly nevedés nem is lehetetlen a' F. Aufztriai Háznak igazságos és szelid igazgatása alatt, ha az árrúban lévő tárgyak betse, az Angliaiakkal vagy a' szomzféd Német-Birodalmiakkal is egybe hasonlítódik; vagy ha gondolóra vévődik, mitsoda árrok vólt ez vagy amaz tárgyaknak e' folyó Század' közepin? vagy ha fel-vetjük, melly termékennyé lehet tenni a' földet, és mennyivel többet érökké a' természet adományit, mesterségesen készült kéz-mivekké változtatván azokat.

A' Királyi kegyes gondoskodás' remek jeléi közzül, elő-fzámlálta a' Gróf Úr: a' régen óhajtott hajókázható víz-tsatornák készülését; az egélsz Országoknak 's a' Vármegyéknek égvi'sgálói-jegyzések szerént munkában lévő Mappáit, 's le-írásait; a' külömbkülömbféle Oskoláknak 's jó nevelő-házaknak fel-állását; a' jobb gyapjú és a' selyem-termesztésnek gyarapodását; az erdőknek és a' kereskedő-útaknak szükséges gondviselés alá lett vétettetését.

All a' Keszthelyi Gazdaság-oskola — a' Fundáló Úr' előadása szerént — egy olly Majorból, mellyhez tartoznak: kétszáz hód szántó-föld; száz hód mezőség (kaszálló vagy rét); tulajdon szőlős-kert; száz hód erdő; és húsz hódnyi ki-terjedésű ollyatén kert, a' melly, gyümölts-termő 's más ritka élő-fákkal, és gazdasághoz tartozó 's más nevezetes hasznos plántákkal bővölködik. Vagynak hozzá továbbá: méhek;

vagynak mindenféle marhák; vagynak a' gazdaság' minden részeire, 's nevezetesen a' selyemmel való bánásra meg-kívántató eszközök; vagynak béres szolgák a' szántó-földek' művelésére. A' tanítás, nem csak a' szóval való oktatást, hanem a' tselekedettel való útmutatást is magában foglalja. A' tanulás' ideje, három ezrtendőkre van határozva, az olyanokra nézve, kik a' Gróf Ur Gazdasági-tisztjeivé készítnének, a' milyenek most hatan vagynak. Idegenek, egy ezrtendő alatt is meg-tanúlhatják a' leg-szükségesebbeket. A' béres szolgák között, egynehány árva, vagy nem is árva Legénykék, a' kik, paraszti munkájú Szüléktől származtak, gyakorolhatják paraszti munkákban magokat, 's a' mi üress idejek jut azoktól: fordíthatják, az írásban, 's számvetésben már elébb tett előmeneteleiknek gyarapítására, 's a' gazdasági laistromok készítésének tanulására. Ilyenek most heten vagynak. — A' folyamatban lévő tanítás' tárgyai között, az 1-ső ezrtendőbeliek ezek:

- 1.) A' tulajdonképpen való Gazdaság' tudományából (Oeconomiából): A' szántó-földekkel; rétekkel (kaszálókkal); kertekkel; kereskedésre és kéz-művekre hasznos plántákkal; gyümöltstermő-fákkal; szőlős kertekkel; nem különben a' lovakkal, nagy szarvas marhakkal, juhokkal, sertésekkel, méhekkel, selyembogarakkal, szárnyas állatokkal való bánás; továbbá a' vadászás, halászás módja 's a' t.
- 2.) A' Mathesiből: A' számvetés, a' gazdaságnak,

's kereskedésnek külömbkülömbféle ágaira alkalmaztatva; és a' betűkkel való számvetésnek is kezdő részei. Továbbá: a' Geometria Theoretica, melyhez járúl, az annak mind 3 részében elől forduló Figurák' és némelly Gazdasági tárgyak' le-rajzolása. — A' második esztendőbeli tanítás' tárgyai ezek: 1.) Az Oeconomiaiából: A' Technologia, és a' házi-gazdaságnak külömbkülömbféle ágai, úgymint: a' pálinka-égetésnek; serfőzésnek; méz-égetésnek; ház-fedő tserép' készítésnek; szarvas-marha hizlalásnak; bor 's eczet készítésnek mestersége 's a' t. 2.) A' Mathesiből: Trigonometria plana; Geometria practica; Mechanica; Hydrotechnia Oeconomica; mellyekhez járúl: a' gazdasági tárgyaknak; Mekhánikai eszközöknek, 's valamelly vidéknek le-rajzolása. — A' harmadik esztendőbeli tanítás' tárgyai ezek: 1.) az Oeconomiaiából: A' Gr. Festetics György jószágaibéli Gazdaság-folytatásának módja; a' falu-helyeken, marha dög idején, 's gyűladáskor szokásban lévő szükséges rendtartások; a' fakíméllés eránt való észrevételek 's a' t. 2.) A' Mathesiből: Az épületek' készítése' módjáról való tudomány; a' Camerális számvetés; a' gazdasági tárgyaknak, épületeknek, és valamelly falunak 's a' vele egygyütt geometrai módra fel-vett (felmért) vidéknek le-rajzolásával egyetemben.

Ezen elő-számlált tárgyakat két Személynek tanítják, kik közzül az egygyik, mintegy Gazda-

ja egyfzersmind a' Gazdaság' Oskolájának; a' másik pedig Számadója. Harmadik, a' ki nints még jelen, fogja tanítani: A' Természet tudományát; a' természeti históriát, mind közönségesen, mind különösen; a' Bányász- és Fűvész-tudományt; a' Zoologiát; a' Chemiát; a' Plánták és Allatok Physiologiáját, mind ezeket a' Gazdasághoz alkalmaztatva; és végre a' Gazdasághoz tartozó állatok' orvoslása' módját is.

A' lovakkal való helyes bánásnak annál tökéletesebb esmeretére juthatnak a' Keszthelyi Gazdaság-Oskola Látogatói, mivel ott helyben vagyon a' Gróf ménesse, olly Lovászmester' gondviselése alatt, a' ki Bétsben, Professor Wolstein alatt tanult, és az Ő Felsége' ménessein kívül, más nevezetes méneseket is nézegetett meg Magyar és Erdély Országban. — A' jó erdő-tartás' mesterséget tökéletesen tanult 's fundamentomosan elő-adni is tudó Vadász is fog érkezni rövid időn Cseh-Országból Keszthelyre.

Reményli a' Gróf Úr, hogy mind alkalmaztos Camerális, vagy más jószágokbéli Tisztéknek; mind jó magános felsőbb 's alsóbb rendű Gazdáknak formálására, eszközök lehetnek iny szíves törekedései, mellyeknek ösztönéül, a' Cs. K. Felség' kegyelmes országlásán kívül, említi a' Gróf Úr, Nádorispány Ő Kir. Herczégységének Hazánk' javára intézett fáradhatatlan szorgalmatoskodását. — A' követésre fel-vett több példák között meg-nevezte a' Gróf Úr, Tessedik Úrnak Kir. pártfogás alatt lévő esmeretes ipar-

kodásait is, kiváltképpen pedig említette Angliát, mely valamint már száz esztendőök óta, minden nemeiben a' szorgalmatosságnak; nagy példával megy elő szinte egész Európa előtt: úgy különös gondoskodását és figyelmetességét, a' gazdaság' gyarapítására fordítja, 's egygyesít minden magános erőt, azon közönséges czélnak elérésére, abban helyheztevén, hatalmának és boldogságának leg nagyobb részét. Azért fundálta a' The board of Agriculture nevezetű, Young Arthur, Sinclair János, és más nagy emberekhez méltó Gazdasági-intézetet, mellynél fogva, egy Gazdaság-oskolává vágyon mintegy által változva egész Britannia; 's a' melynek hafznaiban, Alsó-Saxónia is részesült már a' vele határos Tartományokkal egyetemben, annak a' nagy tudományú Thaer-nek előmozdító iparkodásai által.

Hadi Környüldölások.

(Külföldi Ujságok szerént.)

1. Orosz-Birodalmiak.

Száz ezer új Katonákat szedet Pál Császár — a' Pétersburgi Udvari Ujság' előadása szerént — a' szokott renden kívül, kikkel nagyobbra nevekedik az Orosz Armádia' száma, mint volt néhai 2-dik Katalin uralkodásának utolsó esztendeiben. Allott t. i. akkor az egész földi serege a' Császár-afszonynak 576 ezerből; melly szám a' mostani igazgatás alatt 78 ezerrel szállítódott léjebb; 385 ezerre határozván

Pál Császár, a' gyalogok, és az ágyúkkal bánó (ártillerista) Katonák' számát; 47 ezerre a' Lovasokét; 66 ezerre a' Kozákokét és Tatárokét: öfzfzeséggel tehát a' szárazon vitézkező fegyveres népét; 498 ezerre.

Ugyan az Udvari Újság közli a' következő nyomos, és az Orosz Birodalom Statistikai esméretére igen szükséges jegyzéseket: Midőn a' nagy (Első) Péter bé ült a' Trónusba, 1689-dik eszt—ben: öt millió rúbelre ment az egészsz jövedelem; 's tizenöt ezer Strelitzekből állott az egészsz Sereg: se' Kikötőhelyei (révpartjai) se' hadi hajói nem vóltak a' Birodalomnak. A' nagy Péter, és 2-dik Katalin emelték fel a' Birodalmat a' mostani nagyságára. 1722-dik eszt—ben, 12 millió Lakosi vóltak; 1742-ben, 16 millió; 1762-ben, 20 millió; 1782-ben, 28 millió; 's 1795-dik esztendőben, 31 millió. Ha az Orosz Birodalomnak minden quadrát mértföldjét (az az, egy mértföldnyi szélességű 's hosszúságú részét) két ezer lelkek laknák: mint Európa sok Tartományában laknak annyi földet két ezer Lelkek; úgy az Orosz Birodalom Lakosinak száma fel menne öfzfzeséggel hatfáz millióra. (Nints ugyan különösen ki-téve az Európában fekvő Orosz Birodalom' részeinek népessége: mindazáltal hozzá lehet ahoz vetni, midőn tudjuk: hogy 1785-dik eszt—ben, többre ment Pétersburgban a' Garnizonnal egygyütt a' Lakosok' száma 190 ezernél: a' Pétersburg' népessége pedig, Európai Ruszfzia' több részeinek népessége.

ségéhez képest úgy vagyon most mint egy harminczad rész.)

2.) Német-Birodalmiak.

A' Sváb Kerület' Rendjei, olly alkura léptek Déc. 13-dikán, Wickham Anglus Követtel: hogy Jan. 17-dikére, 10,800 gyalog Katonákat adnak ök Károly Főherczeg' seregéhez, Anglia' zsóldjára: melly példát, más Német Birodalmi Rendek is fognak, hiteles Tudósítások szerint követni.

Linzból Jan. 2-dikán: — „Ma közönségesen ki-hirdettette itten Herczeg Conde, hogy tegnap vette az Orosz Császár' parantsolatját, mellynek ereje szerint, Német Országban marad a' Korpusával, 's hatalma van, a' kormányozása alatt lévő Regementek' híjánosságát is telyes számra ki-pótolni.“

3. Olasz-Országiaik.

A' Livornói kereskedés védelmére, egynehány Anglus hadi hajókat járkáltat fel 's alá Lord Nelson, Livornó, és Elba, 's Korzika Szigetei között. A' Toskánai kereskedő hajókat, éppen úgy védelme alatt tartja az Angl. Hajósereg, mint a' Nagy-Britanniai Udvar Szövetségestársaiét.

Az Olasz Orzági Fr. Sereg' új Vezéréről Massena Generálisról azt írták Májlandból Jan. 6-dikán: hogy már akkor Genuában vólt.

4.) Helvétziaiak.

Berndből Jan. 3-dikán: — „Az új Fr. Vezérnek Moreau Generálisnak, Basíleában vagy a fő-quártéliya; a' honnét Zürichbe ment vólt, de már ismét visszafert Tigúrumból, a' fő-quártélyába.“

„A' Törvényhozó-gyűlésből egy Commissió vagy ki-nevezve, melly azon töri a' fejét: mint lehetne meg-menteni Helvétziát a' veszedelemtől.“

5. Hollandiaiak.

Hágából Déc. 31-dikén: — „Az Amsterdami Kikötőhelyben, Déc. 27-dikén Connio nevezetű Hajós-Kapitány agyon lövettetett azért, hogy a' kormányozása alatt vólt Gier nevű kised hajót, minden ellentállás nélkül általadta egy Anglus Fregátnak. Conniót az Anglus Udvar szabadon botsátotta, a' maga betsületébe kötött fogadására, 's ő olly maga gondolatlan vólt, hogy visszafert Hollandiába.“

„Újra sok Haramia-bandák támadnak Hollandiában.“

6. Frantzia-Országaiak.

A' Frantzia Katonaság mindég több több jeleit adja mostanság, az Elöljárók' sovány biztatásokkal való meg nem elégedésének. A' 2-dik Fél Brigávéval történt nevezetesen, hogy a' mint Helvétziából Nizza felé kellett vólna masirozni: kilentz Dekádokról (90 napokról) való zsöldja

nem vólt ki-fizetve. D c. 26-dik napja vólt az ind lásra ki-rendelve; minekok ert az el tt való nap, ki kapta a' F l-Brigáda, k t Dek dok-r l a' hátra lévő zsoldját: de ezzel a' Leg ny-s g meg nem elégedett, hanem az egész hátra lévő zsoldját kívánta. Más nap jel adódott dob szóval az ind lásra: de a' F l Brigáda meg se' mozd lt hely b l. A' sok dobolást, m zes mázos beszédekkel való k r s követte: de minden foganat nélkül. Fenyeg d ztek annakutána a' Tisztek, hogy ágyúztatni fognak a' f l Brigáda közzé: de ez nem hajtott m g az illy kemény beszédekre is, sőt meg-boszfzankodott, 's egynehány Tiszteken ki is öntötte a' m rgit. Végre nem vólt mit tenni; hanem délutánni  t  ra tájban a' h t Dek dokr l is ki-fizetődött a' hátra lévő zsold a' f l Brigádának, a' mikor ő is tellyes tette kötelességét, az által, hogy engedelmességének nyilatkoztatása mellett útnak indúlt.

A' Királyt-kívánó fegyveres Lakosok ellen ki-rendelt Republikánus Katonaság' V z r nek, Hedouville Generálisnak az Adjutánsa, következendő érte'm  Tudósítást küldött mostanság Pári'sba, az említett ellenséges Lakosokr l, az  gy nevezett Suánokról: „A' pártütés ki-terjedt mind azon Ofzt llyaiban a' Respublikának, mellyek ennekel tte, Bretagne, Maine, Anjou, Touraine,  s Normandie Tartományainak nevezettek. Most a' pártosok' f -quártéllya Pouance-ban vagyon Norm ndi -

ban. A' Vezérjek valami Frotte nevezetű, 28 vagy 30 ezrtendős igen derék termetű Ifjú ember. Vagynak meg mindjárt utánna a' rangban öt más Vezérek, kiknek neveik: Laprevalay, Bourmont, Chatillon, d' Autichamp, és George, kik közzül tsak maga George polgári származású, a' többek mind nemesek. Azzal hánytadják magokat, hogy 150 ezer emberből áll a' Seregjek: de már ez mód nélkül való kérkedékenység. Akármennyin legyenek azomban: nints jó rendtartás közöttök, (a' Londoni Udvari Újság éppen ellenkezőképpen ír felöllök) nintsen jó ruhájok 's fegyverek is; zsóldot keveset vagy semmit se' kapnak, hanem az eleségre nézve, jobb gondviselés vagyon nállok mint mi nálunk. Ez az oka, hogy gyakran szöknek által tölünk katonák hozzájok: jóllehet tölök is jönnek által hozzánk. Lovasságjok alig van valami kevés: ágyúik sintsenek egyebek, hanem Morbihanban egynéhány táborigak, és a' mellyeket Mans Városából hirtzoltak el, midön oda bé-rontottak vólt. Félni nem lehet tölök: de lehet azoktól a' pufztulásoktól, mellyek az ő ellenek való hadakozástól el válhatatlanok, és a' mellyek sokkal nagyobbra nevelnék az inséget azokon a' vidékeken.

Hogy a' Bonaparte' Hirdetményének, melyben elébb bíztatásokkal, azután fenyegetésekkel élt a' Suánok' le-tsendesítésére, nem vólt kívánt fogantja: meg-tetstik egy más később Hirdetményéből Bonapartenak, úgymint a' mellyet

Ő, Jan. 5-dikén intézett volt már, a' Suánok ellen ki-rendeltetve lévő úgy nevezett Napnyúgoti Sereghez. Azt mondja ugyan Ő ezen Hirdetményében, hogy sok jó Lakosok, a' kik fel voltak fegyverkezve (a' Respublika ellen) le-tették a' fegyvert: de hogy igen nagy számmal kell még lenni az olyanoknak, kik kezekben tartják a' fegyvert, 's éppen nem akarnak rá állani a' Respublikai igazgatásra: bizonyító próbái ennek; a' Bonaparte indító okai; mellyekkel igyekezett budítani a' Napnyúgoti Sereget, említett Hirdetményében, a' Suánok ellen való bátor és serény vitézkedésre. Eleibe terjesztette t. i. ezen Seregnek: hogy 60 ezer embernél többre van már nevelve a' Izáma; bízott minden rangú Katonákat, a' Haza' háládatosságával; intette különösen a' Generálisokat, hogy ők menjenek elő jó példával a' több Katonaságnak.

A' néhai szeréntsétlen Director Bathélemi; kit a' dühös Reubel és Barras, minthogy magok részére meg nem nyerhettek, Déli Amérikába küldöttek volt számkivetésbe; de a' ki onnét az Anglusokhoz szökött: most vízfza-hívattatván Hazájába, Pári'sban volt már Jan. 9-dikén. Carnotról nem írják még, hogy oda érkezett volna.

Pári'sban minden nap nyitva vagynak az-ólta a' Rom. Cath. Templomok, miólta el-törlöték a' Consulok azt a' Törvényt, melly az említett Szentegyházaknak tsupán Decadi (tizedik) napokon való ki-nyittatását engedte meg.

Tsapodárok a' Fr. földön is találkoznak: de az ilyeneknek annyira nem hisz maga is Bonaparte, hogy egy Secretáriussára reá bízta, hogy az olyan Leveleket, mellyekben nints egyéb dítserő 's magasztaló ki-fejezéseknél: vesse a' tűzbe.

A' Břeshti révpartnál tartózkodó Fr. és Spanyol egygyesültt Hajós-seregről újra rebesgetik a' Pári'si Tudósítások, hogy ki-indúláshoz készül, Latouche Tréville vezérlése alatt.

Pári'sból Jan. 1-ső napján útaztak el: Beurnonville és Semónville Követek, az 1-ső Berlinbe; a' másik Hágába. Ezzel vele ment a' Leánya is, Néh. Gen. Joubert Ifjú Özvegye.

Magyar-Ország.

Debreczenből Jan. 2-dikén: — „El érkezvén ide F. Királyunknak az éránt ki adott kegyelmes Rendelése, hogy a' Városi Tisztviselőknek meg-újítása, a' ki-fabott időben, úgymint ájj esztendőnek első napján, ez úttal Királyi Com-misszió jelenléte nélkül menjen véghez: ehézké-pest, az említett napon igen kevés változással, nagy tsendességgel, és példás egygyességgel véghez is ment a' Restauráció. A' főbb Tisztviselők' nevei e' szerént vagynak: Fő Bíró Szor-baty István. Polgár-Mester Melzéna Sándor. Senátorok: Vadász László, Petrótzy Ignácz, Kuzmits József, Domokos Imre, Simonffy Sámuel, Böfzörményi Pál, (eddig volt Fő Notárius) Döm-södy Sámuel, Tikos István, Sárói Szabó István, Bartza János, Margitay György Urak. Notá

riusok: Komáromy György, Kafzony János, és Koss József (eddig volt Fiscális) Urak. Fürmender Komáromi Mihály Úr. Fiscálisok: Rakovszky Dániel, Iffj. Tikos István (eddig volt Honorárius), és Honorárius Iffj. Vecsey Sámuel Urak, Esküttek 19-en lettek. Méltó a' meg-jegyzésre, hogy az itt való Róm. Catholica és Reformáta Vallású Elöljáróknak egymáshoz való fzeretete, és nagy egygyet-értése meg-tetzik mind abból, hogy minden Hivatalokra, mindenik Vallásból érdemes Személyek candidáltattak, mind pedig abból, hogy a' Restaurátiónak illy fzerentsésen lett végződése után, mind a' két Vallásbéli Tisztviselők egygyütt mint Atyafiak mentek a' Reformátusok Parochiale nagy Templomába, a' Menyei Felséghez való buzgó háláadásnak meg-tételére."

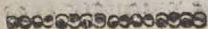
„Nálunk a' tél mintegy harmadfél héttől fogva, mind keménysége, mind kivált a' szörnyű nagy hó miatt, rendkívül meg-külömbözteti magát. Sok embereket 's barmokat el ölt már a' kemény hideg, a' hó pedig olly rendkívül nagy, hogy illyen nagy hóra, még a' leg öregebb emberek is nem sokra emlékeznek. Azt lehet mondani, hogy majd szüntelen esik, kivált éjtfazakánként; az utak már mindenfelé majd járhatatlanok."

„A' most bé állandó téli Vásárunk, melynek az újjab felsőbb Rendelések fzerént, a' Külföldi Kereskedők kívánságára, kívül a' Városon a' nyári helyen kell ez után lenni, gondolhatni, hogy mind az Árulók' mind a' Vevők' számára ézve nagyon tsekély lesz."

A'

TSÁSZARI ÉS KIRALYI FELSÉG
ENGEDELMÉVEL.

Nro 8.

Költ Bétsbenn, Kis Karatson Havának (Januáriusnak)
28-dik napján 1800-dik Esztendőbenn.

Béts.

A' múlt Szombaton estve (Jan. 25-dikén)
az Orosz Követ Kalitsev adott Bált; mellyben
valamint az elsőben, most is meg jelentek: Ná-
dorispány Ő Kir. Hertzegsége Kedves Feleségé-
vel, az öt Fő-Hertzegek (a' Fels. Császár' Test-
vérei); és Hertzeg Albert.

Tegnap ismét Gróf Trautmannsdorfnál je-
lentek meg a' Bálban Nádorispányne Ő Kir.

H

Csász. Hertzegségek. Az utak jobbúlván, hól-
nap (Szeredán) dél előtt Budára fognak indulni.

Florentziából Jan. 6-dikán: — „Igen sok
Lovas és Gyalog Cs. Kir. Katonáság érkezik ide,
Bonónia, 's Velence felől; innen pedig Lucca
és Génua felé takarodik: hogy Gróf Klenau Se-
rege nevekedvén, illy erővel ki lehessen ven-
ni a' Fr—ák' kezéből Génua Városát. — Ma
jó formán esik itt az eső.“

Rómából Jan. 4-dikén: — „Viterbo Váro-
sában, melly mintegy 8 mértföldnyire esik innét
Toskána felé, Magyar Lovasság van kvártély-
ban. Annak Vitéz Vezére, Oberstlieutenánt Ke-
rékes Úr, ide jött a' napokban, tanácsot tartani
Boucard Nápolyi Feldmarsallal: minthogy
Civita-Vecchia és Corneto táján (közel fekülz-
nek ezen két Kikötőhelyek egymáshoz, Rómá-
tól napnyúgotnak) némelly Afrikai, és Korzika
Szigetéből való rabló-hajók kerengenek, 's már
a' napokban egy hajót, melly, eleséget hozott
ide Nápolyból, üzöbe is vettek vólt, de el nem
érhették. Azok a' két hajók visszra érkeztek
már ide, a' mellyek, Fr. Országának Tuloni és
Márszíliai Kikötőhelyeibe vitték azon Római há-
borgó Lakosokat, kik eránt olly meg-egygyezés
lett vala az itt és Nápolyban vólt Frantziák-
kal. Beszéllik a' két hajó Tifztjei, hogy az ál-
talok el szállított Római Kiköltözttek, a' nevezett
Fr. Kikötőhelyekből Lyon Városába küldödték.“

Velentzéből Jan. 11-dikén: — „Tegnap
múlt ki itten a' Világból a' Velentzei Pátriárka,

Giovanelli Fridrik Mária Ő Exc—ája, életének 71-dik esztendejében.“

Velenczéből Jan. 14-dikén: — „A' Conclave még tartatik. Minden napi beszéd' tárgya most itt Cardinalis Bellisomi, igen nagy érdemű Úr. Reményljük, hogy nem soká halad már a' Pápa választás. A' Szent Gyülekezet (Conclave) azt végezte, hogy költségén, pompás halotti Mise tartassék a' Tiszt. Franciscánusok Templomában, az itt Jan. 10-dikén meghalálozott Giovanelli Fridrik Mária, Velencei Pátriárka Ő Exc—ájáért. Az Antiochiai Pátriárka Ő Exc—ja fogja a' Sz. Misét el énekelni.“

Folytatása a' Nápolyi Executiók leírásának: — „Octóbernek utolsó napján még hárman, Növ. 9-dikén pedig öten végezték akasztófán életüket, úgymint: Falconiere Ignácz, Egyházi rendből való; Andreassi Columbus; Jossa Ráfáel; Palomba Gianlondo, Prókátor; Baffi Pasquale, a' ki Első Bibliothecáriussa volt a' Királynak; Guardati Ferentz, Benedictínusok Szerzetéből való Atya; Magliano Miklós Prókátor; és Rossi Vincze Prókátor. — Nóvember' 23-dik napján fejét vették Rупpi Antalnak, ki a' Máltai Keresztes Vitézek közzül való volt; Maffeco Melchior nevű Királyi Vadászt pedig felakasztottak.“

(Folytatása következik.)

Hadi Környülállások.

(Külföldi Ujságok fzerént.)

1.) Német-Birodalmiak.

A' Rajna bal partján fekvő részeiről a' Német Birodalomnak, egészsz meg-határozással írta vala egy Pári'si Ujság, hogy azoknak a' Fr. Republikával, négy Ofztályokban mentől elébb lejendő egygyesítettéseket bizonyosan meg-ígérte légyen Bonaparte. Annyi igaz, hogy ezen egygyesítettésnek sürgetése végett, Moguntziából Pári'sba ment Generális Eickenmayer: de ugyan ez maga, a' kinek leg-inkább kellene tudni a' Bonaparte' biztátását, meg-tzáfolta közönséges Tudósítás által az említett Pári'si Ujság' hirdetését, következendő értelmű ki-fejezésekkel: hogy t. i. a' kívánt egygyesítettés igen igazságos volna ugyan: de még a' környülállások meg nem engedték nékie, hogy annak sürgetéséhez hozzá kezdhetett volna.

Wetzlár Városa, meg-panaszoltatta a' Fr. Consuloknál; hogy az ő neutralitássát, a' melly költsönös Kötés által vólt meg-erössítve, meg-háborította egy Fr. Seregzakasz. Ezen panaszt meg-halgatták a' Consulok, 's el végezték: hogy ha a' Frantzia Katonáság által meg-vagynak sértve Wetzlár Városának Kötésen fundált jussai: úgy a' 26-dik (Fr.) Seregoftály' Komendánssa, azt a' Tisztet, a' ki bé-rontott Wetzlárba; árestáltassa meg, petséltesse el az írásait, 's magát kérdeztesse ki törvényesen.

A' Frantziák által mindenekből ki-pufztított Philippsburgiakat, hat ezer forintal segítette a' Saxóniai Választó-Hertzeg; 's 500-al a' Saxen-Gothai Hertzeg. Göttingából, 's a' leg távolabb eső részeiből is a' Német Birodalomnak, érkeztek segedelem-pénzek Philippsburgba, mellyek jelei a' Birodalom Tagjai' atyafiságos érzésének.

2.) Helvétziaiak.

A' frantzia módi igazgatás formájának kén-telelenvaló bé-vétele, olly nyomorúságra juttatta Helvétziát, hogy ez a' hajdani szép rendtartású, 's annál fogva mindenekkel bővölködött Tartomány, most a' közönséges Tisztviselőket se' fizetheti: úgy hogy mintegy ötödfél millió frantzia módi líverre megy már fel, a' mivel tartozik nékiek.

Ezenközben a' Graubündteni Kiköltöztek, újra is Deputátusokat küldöttek Pári'sba, kik által Hazájoknak a' Fr. Republikával való egyesíttetését sürgetik.

A' Bernai Direktórium Tagjai közzül, Laharpe, Secretan, és Oberlin nevezetűeket ki tett Jan. 7-dikén az a' tíz Tagokból álló Commiszió, melly a' veszedelmet igyekezik el-hárítani Helvétziától.

3. Olasz-Országok.

Tortónából Jan. 2-dikán: — „Cs. K. Gen.

Klenau, neveltt erővel két óránnyira áll Génua Városától, melyben 12 ezer Frantzaság vagyon.

Nizza Városából által szállítódott az Olasz Országi Fr. Sereg' fő-quártélyya Antibesbe, (Fr. Országnek Provence-i földjére.)

4. Angliaiak.

A' Londoni ministériális Levelek 'még most is lehetetlennek állítják a' Frantziákkal való Békességkötést. A' the Times nevezetű így buzog különösen a' többek között: „Avagy nem lehet e' nyomos reménységünk minékünk az eránt, hogy rettentő tengeri erők által egészen le-ronthatjuk az ellenség' tengeri hatalmát? Az igazságos betsület-szeretet ösztönözzön bennünket, a' hadnak folytatására. Egyfzer olly gyávaságot követtünk már el, hogy Békességalkuvó Követet (Lord Malmesbury személlében) küldöttünk Lillebe: 's azon alkudozásokori maga viselete által Frantzia Országnek, meg-hagytuk alatoníttatni magunkat. Félre az efféle magunk meg-alázásával! Frantzia Országnek a' mostani fejeivel se' köthet Anglia tisztességes békességet.

A' Londoni Újságnak Jan. 6-dikán költ darabjából: Knox Generálist (ki egy vólt a' Hollandiai földre bé-szállott Anglus Sereg' Generálissai közzül) az alatt hogy Pári'sban múltatott, el hívta a' (Frantzia) Had-Minister Berthier ebédjére. Midön az asztalnál ültek vólna, azt kérdi

tőle a' Minister minden egyéb Vendégek' hal-
lottára: „ha hiszi e' (Gen. Knox) hogy az An-
gliai Ministériom hajlandó vólna, a' Békesség
eránt alkuba erefzkedni a' Consulokkal, olly fel-
tételek alatt, a' millyenekhez méltó jussa vól-
na Fr. Országának, a' mostani állapotjához ké-
pest.“ — Gen. Knox azt felelte: hogy ha a'
Fr. Igazgatók írásban teszik fel azon Kérdést,
és Ő reá bízzák annak Londonba való által-kül-
dését: úgy ő, kötelességének tartja azt meg tse-
lekedni, és az arra vejendő választ közleni a'
Fr. Igazgatókkal.“ — Gen. Berthier, el érvén
talám Kérdése czélját, annak közönségessé léte-
lével, nem fordította haszonra a' Gen. Knox' aján-
lását. Más nap estve, Madame Bonaparte (a'
Bonaparte' Felesége) ugyan azon Kérdést, szint
olly módon tette fel (Anglus) Kapitány Swinbur-
nenak, a' ki nála vatsorált a' Luxenburg (ne-
vezetű) palotában. — Gen. Knox azomban nem
tart ezen Kérdésekről egyebet; hanem hogy azok
által, tsupán a' Békességnek tettetett kívánását
akarta a' Frantzia Consulság úgy mutatni mint
valóságost a' nép előtt.

Azt a' nagy prédát, mellyet nyertek az
Anglusok Napkeleti Indiában, a' Mysorei Király
Tippo Saib Lakó-városának Seringapatnamnak
el foglalása által, közelebbről meg-határozta
már a' Londoni Udvari Újságnak Déc. 21-dikén
költ Darabja, mint sem az előbbeni Tudósítá-
sok. Elsőben a' kéz pénzül talált kints osztó-
dott ki a' Sereg között; melly summa, hufzon-

négy millióból állott. A' másik ki-oltság is (így ír az említett Újság-darab) meg lesz rövid időn: a' drága házi készületekből, arany, ezüst, és elefánt-tont edényekből, 's a' t. Annyi sál, muselin, 's egyéb drága külömbkülömbféle fonalakkból szőtt matériák voltak rakáson Tippó Saib' palotájában, hogy azokkal jól meg lehetett terhelni háromszáz tevéket. A' Királyi széke Tippó Saibnak olly nehéz volt, hogy azt el kellett darabolni. Egy nagy zsámoly-szék formája volt a' Trónusnak, melynek a' tartója tigris-t ábrázolt. Ennek fogai és szemei üvegből voltak. A' grádittsai a' Trónusnak aranyozott ezüsből készültek; a' Trónus pedig vert arany táblákból. A' Trónus fedele tsipkés tzipkés, gyöngyökből volt ki-rakva. Ezen alól lebegett egy arany madár, melynek órrát egy nagy smaragd formálta, két szemét, kárbunkulusok; ki terjedt szárnyait pedig olly sűrűn öfzfe-szerkeztetett gyémántok, hogy az azokat öfzfe-foglaló értzet nem lehetett meg-külömböztetni. A' hátán a' madárnak, igen elmés, ábrázolások szemléltettek gyémántokból ki-rakva. A' farka a' madárnak hasonlított a' páváéhoz, 's hasonló színű napkeleti kövekből volt készülve. A' munkáján kívül tsupán a' matériája e' Trónus' alkotmányának, 3 millió font sterlingre betsültetik. — Az Istállóiban Tippó Saibnak találtattak kilentzvenkilentz elefántok; és a' Szerájában 650 Afzszonyok. A' Bibliothékájában, mellyet az Olftindiai (Napkeleti Indiába keres-

kedő) Anglus Társaság' Kormányozói, Londonba szállíttatnak, vagynak XI-dik Századbéli igen ritka Kézírások, 's a' többek között Sanscrittai nyelven is, mellyek nagy világosságot nyújtanak a' Napkeleti Országok' históriájára nézve, az új Testamentomnak ezeredik efsztendjétől fogva.

Az el-nyert Hollandus Hajóssereg eránt olly szándékkal láttatik lenni a' Minisztériom, hogy azt a' frantzia partok meg-szállására fordítja.

5. Frantzia-Országok.

A' Consuláris Ujságok között maga a' fő is, az úgy nevezett Moniteur, Jan. 7-dik napján költ darabjában meg-vallja: hogy Frantzia Orzágnak napnyúgoti és déli részzeiben, semmi más igazgatás' módjáról hallani se' akar a' Lakosoknak leg nagyobb részze, hanem Királyt kíván.

Reménylette vólt Bonaparte, hogy szép szerént le-tsillapíthatja ő ezen háborgó Lakosokat, 's egy közölök Dandigne nevezetű, vólt is Párisban, hogy végezzen Bonaparteval: de nem lett semmi végzés: minthogy Dandigne minekutánna meg-hallotta vólna Bonaparte' feltételeit: két hónapot kívánt, hogy az alatt közölhesse azokat egy távol való Hatalmassággal. Ekkor az első Consul jelentette Dandignenak, hogy az ő feleletét Pouanceban (a' Suának' fő-quártélyában) fogja venni (t. i. Dandigne) Gen. He.

douville által, (a' ki Vezére, a' Suánok ellen ki-állított Republikánus Seregnek) 's egyfzermind parantsolta Dandignenak, hogy 24 óra alatt el-takarodjon Pári'sból. Ezen kívánságnak teljesítésére készségét nyilatkoztatta Dandigne, kihez még így szóllott továbbá Bonaparte: reményli — úgymond — hogy abbéli maga ajánlását Dandigne meg fogja tartani, 's nem szolgáltat okot valamelly kedvetlen eszközöknek elővevésére, a' mellyek által kényszeríteni kellene őtet, a' Consuláris parantsolathoz képest való el-hagyására Pári'snak.

Békesség' Barátja nevezet alatt jelent meg mostanság egy új Pár'si Journál. Ez, Bonapartéről így ír: „Hogy mindeneknek szemek Bonapartére vagynak függesztve: inkább nyughatatlanságnak, mint tsudálásnak jele ez.“

Bonapartizált Frantzia Ország. Illy czím alatt pedig egy futó nyomtatott írásotska futotta el mostanában Pári's' útfzait, a' melly, illy észrevételeket ad értésére Bonapartenak a' többek között: „Az ember, áldozatja a' maga környülállásainak. Mitsoda keménységgel kelt ki Bonaparte, midön Olafz Országban vala! az ott való Nepotismus, és most a' frantzia Bonapartismus, sokkal meghaladja az Olafz Népotismust. A' nagy Consulnak feles számú Famíliája, és az ő teremtményei el vagnak ágazva az igazgató hatalomnak minden részeibe; minden Bonapartizálódott; rövid időn az új Generálissággal is öfzsze-atyafiasodik a'

nagy Consul. A' mostoha Leányát Gen. Moreau vette el; a' testvér hűgát pedig Murat, a' Consuláris Testörzök' Komendánsa. Az emberek mindég hasonlók maradnak magokhoz, ha a' módjok és nevezetek változik is."

„A' nagy történetek' alkalmatosságával — így ír a' Messenger tzi mü Pári'si Újság — vad állatok veszekedésének szemléltetésével múlattatták a' Római Consulok a' népet: a' mi bölts Consulaink ellenben, egy jó erkölcsü néppel, szelidebb és kellemetesebb tárgyra függesztetik a' figyelmetességet, t. i. az ő és más közönséges Tisztviselők forma-ruhájaira."

A' Revolúciónális szemfényvesztő külsőségeknek elmés ki-gondolója, az a' külömben maga személyyére nézve igen formátlan testü híres Festö Dávid, képzelt ki az új Consuloknak is egy tzi fra öltözetet, és az előbbeni Ex-Direktorok' Szabója készített is egygyet azon forma szerént: de midön meg-vi'sgálta vólna azt Bonaparte: igen költségesnek találta, 's a' Generális formaruhával való nagy meg-elégedését nyilatkoztatta némelly Generálisok és más Katona-Tisztek előtt, a' kik éppen nála vóltak, kik is az első Consulnak ebbéli gustusát igen helybe-hagyták; későbbben mindazáltal meg-tetfzett Bonapartenak az új Consuláris formaruha eránt való javaslás, mely szerént, viselnek rendszerént a' Consulok, arannyal gazdagon ki-varrott fejer bársony öltö ruhát; 's kék színü hofszú nadrágot, és fél tsizmát, hasonlóképpen arannyal ki-varrva.

Nagy czeremóniák' alkalmatosságával, arannyal gazdagon ki-varrott kék bársony öltő-ruha, 's fejér hoszfú nadrág, és fél lábszárig érő tizma, a' Consulok' forma-ruhája.

A' Tribunátnak (a' Törvényformákat meghányó vető Gyűlésnek) is mindjárt a' 2-dik Ülésében, a' maga külömböztető forma-ruhái voltak köz tanátskozásának tárgyai. Riouffe nevű Tag úgy ítélte: hogy tsak az olyan Tisztviselőknek való a' külömböztető forma ruha, a' kiknek valamelly külső jelről való meg esmérése, erányos eszköze lehet az erántok tartozott engedelmességnek 's tekintetnek: de a' Törvényhozóknak nints — úgymond — szüksége az efféle kimutató jelekre: minthogy tsupán az Ülések' helyén gyakorolják hivataljokat, 's azon kívül egyáltaljában, más közönséges polgárok közé tartoznak. Alkalmatlannak is állította a' Törvényhozókra nézve, a' meg-küloböztető tizfira öltözetet, abból az okból: mivel nem lehet azt hirtelen fel-venni 's le-vetni: tsúfos dolog pedig olly fényes öltözetben gázolni Pári'snak sáros útszáit.

Bonaparte Felesége, Lyoni selyem-ruhából kezdett egygyügyü, 's az egész testét bé-fedő ruhákat viselni. Ezen viselet' módját mindjárt fel kezdték venni más Afzszonyságok, annyival is inkább, mivel Bonaparte ki is hírefztette, hogy fejér muselin (Angliai készítményü) ruhában nem örömet látja magánál az Afzszonyságokat. Hat napok alatt, száztól öttel nevededett a'

Lyoni matériák' árra. Így akarta Bonaparte, a' Lyoniakat is egyszersmind meg-nyerni, kik a' Revolútzióval nem vóltak meg-elégedve, úgy-mint a' melyből felette sok vezély háromlott ö reájok.

A' kurtán nyirt haj, ismét nem módi már Pári'sban. A' Frizéreknek 's hajpor és pomádé-tsinálóknak vizfont új világjok támadt.

Az új Constitutiónál fogva olly reménységben vóltak némellyek, hogy már ezentúl szép tsendességgel fognak meg-készülni a' Törvények. Hogy pedig ez a' reménység annál közönségsőbb 's fundamentomosabb lehessen: ez ökon mindjárt első Ülésében a' Tribunátusnak (az az annak a' Tanátsnak, melly meg-hánnya veti a' Consulok által meg-határozott formáját a' Törvénynek) intő 's útmutató Beszédeket tartottak némelly Tagok, kik meg-hitt embereik a' Consuláris Kormányzéknek, kik közzül nevezetesen Duveyrier így szóllott: „Minémü győzedelmek lenne abból a' külső Hatalmasságoknak, 's melly igen meg-botránkozna azon a' nép: ha a' Tribunátus, mindjárt az Ülési' el kézdődésével nyilván ellene szegezné magát a' Kormányzéknek! — Mit használnak — így végezte Beszédét — a' Tribunátusbéli minden vezekedések, a' mi elehesedett és mezítelen katonáinknak; mit, a' mi közönséges kaszszánkból igaz fundamentomon interest váró, de ezen jussok mellett is szükölködő Személyeknek; mit, a' mi kén-telen henyélő Kézmíveseinknek, mit, a' mi meg-romlott Kereskedőinknek 's a' t.

Ezen előre való intések után is azomban, tsak hamar vóltak lármás Ülések, nevezetesen Jan. 5-dikén és 6-dikán, mellyekben Benjamin Constant nevű Tag, azzal vádolta a' Consulokat, hogy nem láttattak szemeik előtt tartani azt a' tzelt, a' melly végett állította fel a' Constitutió a' Tribunátust; hogy az ő szándékjok, nyughatatlanságot okoz mind azokban, a' kik baráti a' Szabadságnak, jó rendnek, és a' tsendességnek: mivel ha azon szándék telyesítődnek; úgy, a' Tribunát akarátja ellen, 24 óra alatt is lehetne revolutzionális törvényeket fel-állítani.“ — Ezen szándékjokat a' Consuloknak, közölni fogjuk a' jövő postán: most tsak azt jegyezzük meg, hogy Riouffe nevű Tag egész ditsérő Beszédet akart tartani Bonapartera; de 3-szor is félbe-szakasztatták vele a' Beszédjét, 's nevezetesen először akkor: midőn ezeket a' szókat botsátotta ki a' száján: Bonaparte, alig vólt még 30 esztendős, midőn már nagy tetteinek hírével bé-töltötte az egész Világot. (Született Bonaparte 1767-dik eszt—ben, Corsica Szigetének Ajaccio nevű Városában.)

Bonapartenak a' Napnyúgoti Sereghez intézett Hirdetménye, melyről a' múlt postán emlékeztünk, nem tsak a' Suánokat mérgesítette fel, kiket Haramiáknak nevezett; hanem Pári'sban se' tetszik az sokaknak.

Pári'sból Jan. 13-dikán: — „Az itt lévő Svéd Követnek B. Staëlnek a' Feleségét, a' ki Fr. Ország' néhai Finantz-Ministerének Neckernek a' Leánya, egy tudós Dáma, meg-kérették

a' Consulok, hogy 3 nap alatt menne el Pá-ri'sból."

A' Moniteur bezzéli, hogy egy Fr. Kurír járt Angliába, a' ki onnét egynehány Londoni Ujságokat vitt Pári'sba, melly Ujságokban az áll: hogy a' Fr. Kormányfő meg-kínálta Angliát Békességgel, melly ajánlás eránt, nagygyűlést tartottak a' Ministerek Londonban, Jan. 4-dikén.

Frankfurtban és Hanauban Francia Bízto-ságot viselt Bacher Polgárt vízfőz-hívták a' Consulok Pári'sba. A' Sváb Kerületbe Fr. Bízto-snak rendelt Bonaparte egy Massias nevezetű Pattantyús Tisztet, 's lak-helyéül Carlsruhe Városát nevezte ki.

M a g y a r - O r f z á g.

Szathmár - Németiből Jan. 2-dikán: — „Itt egy Uri Ház szolgálatjában lévő Kotsis, a' mint fénát vágott volna a' kazalból, le esett annak a' tetejéről, vígyázatlansága miatt. Az Ura, hogy segíthessen rajta, a' Város' Seborvosáért akart küldeni: mellyet észre vévén a' Legány, kérte az Urát, hogy neki Seborvost ne hívasson, mint-hogy ő annak mesterségét nem esméri; hanem csak a' Kerékgyártóért küldjön, vagy ha az otthon nem lenne: a' Kovátsot hívassa el; mint-hogy ezek közzül akármelyikről tudja, hogy hely-

re igazíthatja a' lábát: de a' Feltser meg lehet hogy nem is értene hozzá. A' lóról okoskodott a' Kotsis az emberre: mert ha a' ló lába meg rándúl; a' Kerékgyártó szokta azt keréken vizsgálza tekerni; vagy a' Kovács, fel-kötés és viczkándoztatás által helyre-rándíttatni.“

Hóld-Mező Vásárhelyről (N. Csongrád Várme-gyéből) Déc. 30-dikán: — „Ezen Hónapnak 4-dik napján, estvéli tízedfél órakor Hóld világ lévén, kettős szivárvány formájú olly nagy fél ke-rületek látszottak itt a' levegőben, hogy egygyik-nek a' diametere (általlója) lehetett mintegy hat száz öl. A' felsőbb fél terület homályos, a' másik pedig, igen sűrű fehér füst színű volt. Ugyan az említett idő-tájban az ég is meg-zen-dült és villámlott. — Az éjtszakai szivárvány-ról, tesz említést T. Bertalanfi Pál Jesuita, a' Világnak két rendbéli Isméréte című Könyvében, a' 97-dik levéloldalon.“

„19-dik napján ezen Hónapnak el kezdvén fergeteggel esni a' hó, meg nem szűnt három egész nap egyenlő sűrűséggel hullani, úgy hogy két lábnyi magasságra terítette bé a' földet, és a' Juhos-gazdáknak nem kevés gondot okozott, minthogy ezen a' tájon, ha hóval nints béborítva a' föld színe; úgy egészfé télen által se' adnak szénát a' juhoknak.“

* * *

(Egy árkus Tóldalékkal.)

TOLDALÉK

A Magyar Hírmondónak, Januárius' 28-dik
napján 1800 dik éfztendőben költt árkusához.

Istenhez fohászzkodó, 's emlékeztető
Versei.

(A' küldöje' Irásának minden tulajdonaival.)

Készülő Fohászzkodás.

A' ki vagy, *) és Magadat ki-jelented,
Téged imádlak
Istenem! Hirdetik im' az Egek Jóságod' Hatalmát:
Hirdetik a' Tőled küldött Szent Angyalok: a'
Szent
Próféták: Abrahám, Mojses: az előbbi, utóbbi
Szentek: Igéd: Lelkek: az Apostoli, Pásztori
Rendek.
Hallásból van az Hit. Jöjj - el Szent Lélek Ur
Isten.

*) Exodi capite 3. v. 14. Sic dices filiis
Israel: Qui est misit me ad vos.

Segítségül - hívás.

Jöjj-el szent Lélek, jöjj-el Kegyelemnek adója
 Hogy szereret támadjon Hitünk' gyökeréből :
 Emeztet
 Nyomba kövesse Remény : a' Bánat járjon
 Amazzal :
 Melly bününk' tisztítsa, Segíts Felséges Ur Isten!

A' Lelkekről.

Lélek az egy Isten *) de Teremtő. Lélek
 az-is, melly
 Életet ad bennünk; 's noha nintsen szünete néki,
 Léte teremtésből eredett. **) Ki Nagy! a' ki
 teremté.
 Lelkek az Angyalok-is; de se testek nintsen
 Azoknak;

*) Joann. 4. v. 24. *Spiritus est Deus.* Lúcae 24, 39. *Spiritus carnem et ossa non habet.*

**) S. Leo P. I. epist. 15. c. 10. ad Turibium Episc. „*Catholica fides constanter praedicat, atque veraciter, quod animae hominum, priusquam suis inspirarentur corporibus, non fuere, nec ab alio incorporantur, nisi ab Opifice Deo, qui et ipsarum est Creator et corporum.*”

Sem kötelességek nints testivel egygyesülni,
 És elejek lévén, éltek' nem vefztik. Azolta
 Tellyes boldogság sorsok, melly ólta le-rogytak
 Vétkes társaik, és örökös kínokra szorúltak.

3.

Hifzek egy Istenben,

Ime külömbség a' Lelkek-közt. Egygy az
 öröktől

Lévő, végetlen és állandó, Mellynek Hatalma,
 Böltessége, merő Jóság, Jósága merő Fény:
 Fénye merő Szentség: boldog, 's irgalmas Igasság.
 Szebnél szeb', Szentnél Szenteb': Fő Nagygya
 Nagyinknak:

Jobnál Jobb: minden Jónak forrása, remekje:
 Szemlélnök; noha most tőlünk nem láttatol itten:
 Gondviselő: Mi atyánk: Tsudatévő: Jóra vezérlő.
 Rettenetes! Égen, földön hozzád ki hasonló?
 Kit mind Ég, mind föld, a' tsillagok, állatok,
 értzek,

Fák, füvek, a' vízzel, szép rendel, erőssel,
 hafzonnal,

A' bennünk szóló kegyelemnek nyelvivel áldnak,
 Fő Jónak, Szépnek hirdetve, ditsérve kiálnak.

Szent! Szent! Szent! mondjuk Veletek Szent
 Angyali Rendek.

Szent Atya! Szent Fiu! Szent Lélek! de, tsak
 egygy azon Egység;

Nem Négység- Mert egygy Természet az, a'
 mi magában

Hármat ugy egygyeztet, tsak hogy egygy legyen
 a' nagy Ur Isten,

'S egygy Istenséggel birván, más légyen az a' ki
Szül; más a' született; más e' kettőnek azon' egygy
Kedves erőjököl eredő Szent Lelkü Személység.
Sz. Atya, Sz. Fiu, Sz. Lélek: egygy Állat,
azon' egygy

Végetlen Lélek, Szent Háromságu Személyek.
Melfzire távozzék test-rendü gondolat innét.
Belső Szót, vagy Igét izül az Értelem. Az mivel-
hogy forr

Attya Alattjának Értelmiböl, 's ahhoz hasonló;
Az Fiu tellyessen, 's Istenből Isten-is egygyütt. *)
Ó mi tsekély, melly forgandó, kezdetkoru, véges,
Ember! az értelmed' belső szava; vajmi nem
úgy van

Istennek, kezdet 's vég-nélkül vólta vagyonna.
Szent Akarat, szeretet forrás, Szent Lélek
ez a' tűz.

Nints elegendő szónk, melly meg-magyarázzon
Úr Isten!

Tsak Te Magad Magadat Ki vagy, a' mi vagy
érted egészlen,

Míg Szem-közt Te veled, 's míg színről szinre
nem állunk,

A' Te kegyelmedből, a' Boldogságnak ölében,
És ott nem látunk, látunk; de kis újni tükörben.
Ah! örömöm! lelkekre jeleny! hadd lássalak itt-is.
Sz. Atya! Sz. Fiu! Sz. Lélek! de tsak egygy
azon Egység.

*) Lásd a' Magyar Könyvtáz' X.-dik szá-
kaszfában a' Sz. Háromságról Jerusálemi
Sz. Cyrillust a' Jelölések' vége-felé.

Ah! örök életre bé-vezető felséges Hit! ebben
 All a' Boldogság, ismérni. és vallani Téged
 Hittel, 's erköltsel; kezdet! vég! hármos azon³

Egygy

Egy' méltóság, egy' Jóság egy' névnek alatta.
 Minden jót néked köszönünk, és Tégedet áldunk.

4.

*Hiszek mindenható Atyában és a' Jé-
 sus Krisztusban ő egy' Fiában,*

Testé lett Fiu! nem fogadott, hanem ősi sze-
 mélyben

A' természet-kent Fia vagy Felséges Atyádnak.
 Melly fogadott Fiu, tsak külső-rend-héli sze-
 mély volt:

Külső nem voltál; se nem-is lélsz Szent Fiu! Testet
 Szüzből fel-vévén, nem vált kettőre személyed.
 Mert, noha kettős a' Természet Benned, azon két
 Szent Természetben egy', 's nem töb' a' te sze-
 mélyed. †

Két akarat, 's tetemény el-fér pedig ezzel az
 egygyel.

Tőled vött Léte a' Mennyei földi teremtmény:
 Benned az Istenség ő tellyessége, mivólta,
 'S Léte-szerént lakozik, Tudnillik mind igaz Isten.
 Mind Istennek igaz Fia vagy, 's egy' Allatu véle
 'S a' Szent Lélekkel . . .

5.

Hiszek - - és a' Szent Lélekben.

'S a' Szent Lélekkel, kinek egy' a' Temple-
 ma véled,

Véled azon testben, 's lélekben lakni szeretvén.
 Ó! Prófétákból szólló Szent Lélek Ur Isten!
 Ó! ki Atyából és Fiuból, mint egy' Eredetből
 Származol, és nékiünk a' Szentségekkel adatván
 Minket meg-szentelsz, jöjj el Szent Lélek Ur Isten
 Ó szeretet! nagy ajándékok' forrása! vigasztally!
 Lelki kenet! lelkünk, nyelvünk legyen Altalad
 Égi!

Lelkünket most, és az halálkor kénye malasztod.

6.

*Az Apostoli Hitvallás' egyéb'
 Agozatirol.*

Ó! ki fogantattál Szent Lélek' Szent Erejéből,
 Üdvöz légy Jébus! Szüz Anyánk' Fia, 's a' nagy
 Ur Isten

Artatlan 'báránnya! 's a' t. *)

Tudósítások.

Mihelyest ama' Érdemes, és buzgó Lang
 János Német Országi Flébános Ur által Német
 nyelven közre-botsájtatott *Kateketika Beszédék,*

*) *Lásd* az illy titulust viselő könyvet: *A' közönséges keresztény Hitnek summája. Fohászokodó, és Emlékeztető versekben.* Irá Molnár János, Apátur Kanonok, Posonyban. Nyomtattatott Wéber Simon Péter be-tüivel 1798.

vagy *Prédikációk*, Magyar Hazánkban ösméretesekké lettek, azonnal sok Tisztelendő Egyházi Férjfiak kívánták annak Hazánk' nyelvére leendő fordítását; hogy azon lelki haszon, mellyet a' Németek abból bővségessen vesznek, Apostoli Országunkra - is nagy mértékben terjedne. Ezeknek buzgó kívánságát meg - sajdítván egy valamelly Erdemes Szolgája az Anyaszentegyháznak, a' millyen nagy készséggel, 's örömmel magára vállalta ezen édes terhet, szinte olly tökéletességgel végre - hajtotta azt. Melly betses munkának fordításában, nem gondolván az ékes szóllás, vagy tzikornyás ejtésnek módjával, hanem csak az egygyü falusi népnek hasznát tekintvén, egyedül csak azon vala, hogy a' Német nyelvnek mondásit, természetes értelmé szérent meg - magyarázhassa: semmit a' velős tudományból el - nem hagyott, sem hozzá nem tett, hanem a' Német Könyv - szerzőnek munkája mellett olly igazán meg - maradtott, valamint a' mostani időnek környül - állási, és Országunk' Egyházi törvényei engedték.

Ezen Könyvben a' Szerző a' Keresztény Tudományt azon módon adja - elől, melly legalkalmatossabb arra, hogy az egygyü nép azt könnyen meg - érthesse, meg - tanulhassa, 's elméjében meg - tarthassa, tudni - illik; rövid, és értelmes kérdések, 's feleletek által; és az egész könyvet öt Részekre osztotta - fel.

Az I - ső Részben ízöll a' *Hitről*.

Ebben a' Részben foglaltt tizen - hét Beszédben, minekutánna előre különös Beszédben

világossan meg-mutatta: mi legyen a' Hit? 's mit kellek hinni? minthogy az Apostoli Hitvallás rövid summája mind azoknak, a' miket minden igaz Katolikus hinni tartozik, más Beszédekben különösen, és értelmessen meg-magyarázza a' Hitnek tizen két Agazatit.

A' II dik Részben szól a' Reménységről, és pedig nyóltz Beszédekre fel-osztva. Ebben, midőn szóllott közönségessen a' Reménységről, és Imádságról; lép az Ur' Imádságára különösen, és az Angyali Üdvözletre: az Ur' Imádságában foglaltt kéréseket értelmessen, és szinte annyi beszédekben meg-magyarázzván.

A' III dik Részben foglaltatik a' Szeretetről való tanítás húsz Beszédekre fel-osztva. Holott az első Beszédben az Isteni, 's Felebaráti Szeretnek mivóltát, indító okát, módját, 's a' t. értelmes, és rövid kérdések, 's feleletek által elő adván: minthogy Istenünkhöz, 's Felebarátunkhoz-való szeretetünk az Isten' Parantsolatinak meg-tartása által nyilatkoztatik ki, más különös tizen-kilentz Beszédekben szóll az Istennek tíz, és az Anyaszentegyháznak öt Parantsolatiról. Innét által-mén

A' Szentségekre, mellyek a' Könyvben a' 4-dik Résztt téfzik. Ebben, az első Beszédben a' Szentségekről közönségessen, más következő tizen-négy Beszédekben pedig ugyan azokról szóll különösen.

Az V-dik Rész foglallya magában a' Keresztény, és az Erköltsi Igasságról-való oktatást, mellyet tizen-egy Beszédekre oszt-fel. Ezek

ben, minekutánna szólott volna a' Keresztény, és az Erköltsi Igasságról közönségesen, szép renden által mén az Fredendő, a' Tselekedendő, a' Hét fő, Égbe kiáltó, a' Szent Lélek ellenvaló, és az idegen Bűnökre, mellyeknek Minéműségét, Gonofzságát, és az azokból származó Bűnöket világossan meg-magyarázván, továbbá oktat a' hét Fő-bűnökkel ellenkező Jóságokra, a' nyoltz Bóldogságokra, és a' Jótselekedetekre mind közönségesen, mind különösen. Végtére pedig

Egy Tóldalékban szól a' *négy Utolsó dolgokról*, a' Halálról, Itéletről, Pokolról, és Menyországról.

Ezen szép, hasznos, és jól fordított Munka kezemhez jutván, azonnal el tökélltettem magamban, hogy ezt, a' Katolikus Hívek' Lelki-hafznára, úgy nem külömben a' Pásztori Hivatalban fáradozó Erdemes Egyházi Uraknak könyebbségekre, Elő fizetés által, Máramarosl Gottlieb Antal' Vátzi Könyvnyomtató Úrnak betűivel, illy Tzím alatt: *LANG JÁNOS, Német Országi-buzgó Plébánus Úrnak, a' Fölséges Tsáfszár' Tartományiban lévő Német Falusi-köz-nép' oktatására érdemessen világosságra botsájtatott, most pedig, Magyar Országi ugyan azon Nép' Lelki hafznára, Hazánk' nyelvére fordíttatott KATEKETIKA BESZÉDJEI*: ki-nyomtattatom, úgy: hogy az egész Könyv, melly két Kötetben, Nagyobb Nyoltzad formában, leg alább hatvan Arkusokból fog állani, a' jövő 1800 diki-ban elő forduló *Medárdusi Pesti Vásárra* a' Sajtó

alúl ki - szabadúlhasson. Az egész Könyvnek árát, hogy ezen hasznos Munkát számos Elő fizető Urak, 's könnyebben meg - szerezhessék, tsak Ezeknek *Két Forintra* határoztam - meg. Mind a' két Kötet egyszerre fog kezekhez szolgáltatni az Elő - fizető Uraknak; kik a' Pénzt az alább fel - jegyzett Helyeken, 's Uraknál tehetik - le.

Mind az Erdemes Elő fizető, mind pedig az Elő - fizetést bé - szedő Drága Urakat, (kiknek jó akarattjokért, 's fáradságokért, a' Szívbeli buzgó Háladatosságon - felül, minden tiztől egygyet adándok:) arra buzgón kérem: hogy, ha módját találhatják a' Pénz' által télelének, azt Gyertya Szentelő Bóldog Afzszony' Napig meg - küldeni, 's a' Püspöki Helytartóság, Secretáriussa T. Mólnár Ferentz, avagy pedig ugyan azon Helytartóság' Archiváriussa T. Balogh Istvány Urakhoz útasítani; külömben pedig tsak az Elő fizetők' számáról, hogy ehez képpest annál bizonyossabban meg - határozhassam a' Nyomtatványoknak számát, engemet azon üdöig tudósítani ne terheltessenek.

Botsájtám Vátzon Sz. András Havának 26-dik Napján 1799.

BERNATH LASZLÓ

A' Vátzi Pap-nevelő Házban Erkölts-
Tudománynak Tanítója.

Az elő - fizetést bé - szedő Urak lesznek ezek:
Budán. T. Szojkovits Ferentz Káplány Úr.
Pesten. T. Szkalitzky András Magyar Káplány Úr.

- Gyöngyösön.* T. Szneznitzky Jó'sef Director Úr.
Győrött. T. Granner Jó'sef, Püsp. Secretárius Úr.
Kalotsán. T. Török András Úr, Papi nevelő Há-
 nak Igazgatója.
Károly-fejér-váratt. T. Szeredai Mihály Rhet.
 Prof. Úr.
Kafszán. T. Rajner Károly Forgách Grófotskák-
 nak Nevelője.
Kolosváron. T. P. Dani 'Sigmund Poës. Prof.
Egerben. T. Toronyi Pál Úr, a' Püsp. Helytart. Arch.
Váttzon. T. Mólnár Ferentz Secretárius, és T. Ba-
 logh Istvány Archivarius Urak-
Komáromban. T. P. Bosanyi Maurus.
Nagy-Szombatban. T. Valovits Ferentz Secret. Úr.
Nagy-Váradon. F. T. Sebestyén Péter Kan. és
 Sec. Úr.
Nyitrán. T. P. Kofztka Mátyás az Isteni Tud. Tanít.
Pápán. T. Simony György V - Esperest és Plé-
 bán. Úr.
Po'sonyban. T. Döme Károly Studiorum Praefect.
Rosnyó-Bányán. T. Danis János, V-Esper. és
 Pléb. Úr.
Székes-fejér-váron. T. Simonyi Secretárius Úr.
Szombathelyen. T. Böle András V-Esp. Plébán.
 és Prof. Úr.
Temes-váron. A' Püsp. Helytartós. Secretáriussa.
Veszprimben. T. Kopátsi Jó'sef Úr, Egyházi Tör-
 vénynek Tanítója.

* * *

A' midőn Hazafiúi háládatos érzékeny in-
 dúlattal fogadom, 's alázatos mély tisztelettel

köszönőin a' Nemes Magyar Közönségnek azon Hazafiúi hajlandóságát melly szerezént a' Testamentomokról írt 's a' múlt Esztendőben Világ eleibe bocsátott Munkámat Hazafiúi Kegyességgel venni és el fogadni méltóztatott; a' midőn továbbá azon érdemes 's a' Testamentomi Munkám elő mozdításában tellyes és tökéletes megelégedésemmel fáradozó, 's hasznos elő mozdítások által bé jött pénzemet minden hiba és uncsolás nélkül híven be szolgáltató 's alább nevezet szerezént meg nevezendő Uri Férjfiaknak hozzám és a' Magyar Litteraturához meg bizonyított Indulatjokat tisztelném; egyfzersmind imhol egy Második és a' Bétsi Udvari Visgáló Hivataltól meg visgáltatott, és Kegyelmesen helybe hagyatott eredeti uj Törvényes Munkámnak ezen Hónapban tett Világra való jövetelét alázatosan jelentem. Ezen uj Törvényes Munkámnak Homlok Irása ez: *A' Magyar Polgárnak Törvény szerezént való Rendes Örökösse.* Ezen Munkának rövid foglalattya ebből áll: Ha egy Nemes, Nemtelen, Városi, vagy Paraszt Polgár Testamentom nélkül meg hal, ki ennek törvényes Örökösse a' Magyar Országgi Törvények szerezént? Szélesebb foglalattját pedig e' következő Tzikkelyek adják elő. 1. Kik a' Törvényes születésű, 's kik a' Fattyú Gyermekek, 's mellyek mind a' kettőnek Czimerei. 2. Mitoda Just kapnak mind' a' Fiú mind a' Leány Gyermekek, az ő meg holt Attyoknak vagy Annynak Javaiban. 3. Mellyek azok a' Jóságok a' mellyekben a' Leányok a' Fiú gyermekekkel

egyaránt osztoznak, vagy nem osztoznak. 4. A' két különböző Agyból származott, Papi Rendbe állott Gyermek, vagy Halálra ítéltetett Személyek gyermekeinek Jussaikról. 5. A' Jószágtalan Nemes, Nemtelen, Kir. Városi, Jász, Kún, és Paraszt Emberek gyermekeinek Jussairól. 6. A' meg törvényesített, fogadott fiúknak, és Fattyú Gyermeknek Jussaikról. 7. Az Atya, Anya, N. Atya, N. Anya mikor örökös az ő Gyermekeinek vagy Unokájának Javaiban. 8. Az Atyafi hol, mikor, 's mimódon lehet vagy nem lehet örökös az ő magtalan Atyafiának, 's mit kell tsinálni mind akkor midőn Atyafival, mind akkor midőn Idegennel vagy a' Fiskussal van Dolga. 9. Mit nyer a' Férfi ha a' Felesége magtalanul hal meg. 10. Mit nyer az özvegy ha az Ura akár magtalanul meg hólt, akár Gyermeket hagyott. 11. A' Kir. Városi és Paraszt özvegy Afiszonyokról. 12. A' Fiskusról, és a' Bíróról. A' Könyv mellé vagnak ragasztva az Ország Törvényei, és a' Kir. Törvényes Udvarnak Végezései, mind Magyar nyelven általam híven fordítva. — E' hát olyan Könyv a' mellynek minden Magyar mindennap hasznát veheti, mellyhez hogy minden Magyar óltsón juthasson, ezen 19 Arkusból álló Könyvemnek árrát köttetlen 40. kra határoztam, mellyet a' ki magának meg venni szándékozik, tessék magát Nemes Kiss István Pesti Könyváros Urnak a' T. P. P. Piáristák Háza alatt lévő Boltjában jelenteni. Fognak Institoris Gábor Pesti Könyvkötő Urnál is ezen Munkából találatni, Pesten

kiűző fognak me' következendő Urakhoz utasít-
 tanni ezen Munkából : ugy mint : *Arad* : T.
 Knusz Mihály, *Aradi P. P. Minor. Gvard.* *Bi-*
ring (Jász.) Barzokas András, *District. Fiscalis.*
Eger : Gyalogay, *Typogr. Factor.* *Fejérvár* :
 Langg, *Könyvkötő.* *Győr* : Németh László,
Evang. Profess. *Ketskémét* : T. Szabo László,
Kathol. Káplán. *Komárom* : Katona Mihály,
Réf. Profess. *Losontz* : Benke István, *Városi*
Fő Bíró. *Miskoltz* : T. Késsovics Jó'sef, *a' PP.*
Minor. Gvardiánnya. *Rimaszombath* : Magyar
 István, *Városi Fő Bíró.* *Sopron* : Raits Péter,
Evang. Profess. *Vásárhely (Hóldmező)* : Kiss
 András, *Réf. Prédik.* *Vácz* : Fejes, *Káptalan-*
beli Notárius — Urakhoz. — És ezek voltak
 azonn Nagy érdemű Urak a' kik az én Testa-
 mentomi Munkám elő mozdításában fáradoztak,
 's pénzeimet híven bé küldötték; kiket is itten
 újra alázatosan kérek hogy ezen új Munkámat
 is hasonló Hazafiúi Indúlattal elő mozdítani, 's
 a' Pénzt említett Kiss István Pesti Könyv Áros
 Úrhoz küldeni méltóztassanak — A' Márama-
 ros Vidékére menendő Exemplárok Nemes Csa-
 táry István Vármegyebeli Földmérő Úrhoz fog-
 nak utasítottani. Utoljára azt is alázatosan je-
 lentem, hogy vagynak 5. vagy 6. érdemes Uri
 Ferjsiak kiktől a' Testamentomi Munkám eránt
 semmi tudósítást nem vehettem, melly után mi-
 dőn mind eddig hijában váraikoztam, a' midőn
 az Isten kedves Hazámfiainak szíveket annyira
 hozzám hajtani méltóztatott, hogy Testamen-
 tomi Könyveimnek leg nagyobb részét immár

el adtam, hogy azért azonn egy néhány Köny-
veimmel ne bajlódjam, tehát mind azonn
Exemplárokat mellyek azonn Uraknál fizetetlen
maradtak Nemes Kiss István Pesti Magyar Könyv-
áros Úrnak örök árron által botsátottam. A
honnán Hazafiúi szeretettel kérem azonn Urakat,
hogy ha a' Nyomtatványokat el adták; úgy a'
pénzt; ha pedig el nem adták, úgy magokat a'
Nyomtatványokat, immár nem nekem, hanem
említett Pesti Könyváros Kiss István Úrnak mint
az említett Könyvek tulajdonosságának által kül-
deni méltoztassanak — E' szerént még a' Tes-
tamentomi Munkából léfsznek egy néhány Nyom-
tatványok, mellyekből még a' ki venni szán-
dékozik tessék magát említett Kiss István, és
Institoris Gábor Uraknál Pesten jelenteni. Mel-
lyek után Hazája Szolgálatyára fel szentelt alá-
zatos Személyét a' Nagy érdemü Nemes közön-
ség szeretetébe ajánlja addig is, míg Hazafiúi
Indulatjának ujjabb Tanúbizonyosságát adhatná

Irtam Pesten

1799. Elzt. Dec. 28. Napján.

Nánásy Benjámin

Törvénybéli Hites Szószólló.

Egész elztendő által sok Érdemes Hazafiak-
tól meg kérettettem, hogy *Broughton Relligibi*
Lexiconát és *Ladvoeat Historiái Dictionáriumát*
számokra küldjem meg. Az hozzám közelebb
lakóknak, sőt a' távolabb lévőknak is, a' kik

hez alkalmatosságot kaphattam, meg küldöttem. Ezek kétség kívül nem tudták, hogy magokhoz közelebb lévő helyekről is meg szerezhették volna. Meg éshetik hogy az említett hönnyeket ez után is nálam keresik. Ezen esetre azért az Erdemes Közönségnek jelentem, hogy a' *Magyar Broughont* és a' *Magyar Advocatot* meg lehet szerezni, Po'sonban, Győrött, Székes Fejérváratt, Siklóson, Dömölkön, Pesten, Sáros Patakon, Debretzenben, Lossontzon, Szigeten, Gyulán, Kolosváratt.

Sokan régtől fogva kérnek *Vosgien Geographiai Magyar Lexiconának* és *Hallnak*, az Anglusok *Senecájoknak* az Ó és Új Testamentomi Szent Írásra tett Erkölesi Elmelkedéseinek kiadásokra. Mind a' két munkát már régen el készítettem, hat hat Darabban mindeniket. De a' mint már máskor is jelentettem, *Vosgiennek* kiadásához mint hogy az, az egész világoak közönséges Geographiája, a' Státusokban gyakran történő sok féle változások miatt, mai időben jó móddal nem lehet kezdeni. *Hallnak* nyomtattatásával is, mostani erőtelenléseim miatt nem terhelhetem magamat: hanem, ha valamely Typographus Úrnak a' nyomtatást maga részére fel vállalni tetfzik, méltóztassék nálam Francós Levele által jelentést tenni, 's a' Kéz írást által adom.

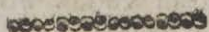
Rév Komáromban.

Mindszenti Sámuel.

A'

TSASZARI ÉS KIRALYI FELSÉG
ENGEDELMÉVEL.

Nro 9.

Éölt Bétsbenn, Kis Kárátson Havának (Januáriusnak)
31-dik napján 1800-dik Esztendőbenn.

Béts.

Náadorispányunk Ő Kir. Hertzegsége, Kedves Feleségével, 's a' hozzá tartozó Méltóságokkal egygyütt, le indúlt innen a' múlt Szeredán dél előtt Budára. Azok a' helyek vóltak ez úttal is ki-rendelve háromszori meg-hálására, mellyeket már a' minap meg-írtunk. Szombaton (Febr. 1-ső napján) délután szándékozik Budára bé-menni, a' hol minden készületek meg vagnak már téve pompás el fogadására, melynek

K

alkalmatosságával bé fognak Nádoorispányné O Csász. Hertzegségének mutattatni azon Deputátus Urak, kiket a' Ns Vármegyék, tisztelettétel végett küldöttek Budára. Vasárnap pedig a' Budai és Pesti Méltóságoknak 's Nemes Afzszonyosságoknak lefzsz az a' Szerentséjek, hogy O Csász. Hertzegségének név szerént bé-mutatódnak. A' következő napokon léfznek az után az örvendező mülatságok.

Tegnap igen fényes bált adott Albert Hertzeg, a' Fels. Császár és Császárné mülattatásokra. A' Toskánai Nagy-Hertzeg és Hertzegné, a' Májlandi vólt Gubernátor Feleségestől, 's az 5 Fő-Hertzegek is jelen vóltak, és még rajtok kívül, százan vóltak hivatalosok az első rangú Méltóságok között.

Haditárnokmester B. Kráy, az alkalmatlan útak miatt, tsak tegnap délelött érkezhett el ide. Már vólt szerentsénk látásához. Frissen mutatja magát.

Florentziából írják, hogy Generális Gróf Klenau, Feleségül vett egy Magyar (született Talián) Afzszonyságot, néhai Somsits Antal Úr Özvegyét.

M. Gróf Szapáry Vincze Urat, Cs. K. Kamarási rangal méltóztatott O Felsege meg-tiszteelni.

Nápolyból Déc. 31-dikén: — „Két Svadron Nápolyi Lovassag ment el innen, Micheroux Ministerünk vezérlése alatt Brindisi-be, a' hol 4000 Mufzka Katonák szállottak ki. (Más Tudósítások szerént Corfu Szigetéből érkeztek

oda) Ide Nápolyba jönnek, és kísérésekre ment eleikbe említett két Svadronyunk. Tegnap 1500 Mufzka Katonák szállottak itt (Nápolyban) hajóra, 's ma szándékoztak el indulni Sicília Szigete felé, hogy ott a' Messinai Kikötőhelyben több Mufzka Katonasággal kaptsolván öfzfze magokat, azokkal egygyütt Málta felé vegyék útjokat, melly Szigetnek Valetta nevű igen híres erősségét akarják el venni az Anglusok' társaságában a' Frantziáktól. (Az ezen Levélben nevezett Szigetek, 's Helységek mind ki vannak téve a' meg-küldött Olafz Országai Mapánkon.)“

Hadi Környüállások.

(Külföldi Ujságok fzerént.)

1.) Német-Birodalmiak.

Freyburgból Jan. 14-dikén: — „Altbrey-sachból ki-tsaptak Jan. 10-dik 11-dik napjain a' Frantziák, a' fel-fegyverkezett Lakosokra: de vízfza-verettettek.“

Moguntziával, a' Levélhordó postákon kívül, semmi más egygyesülés nints most a' Rajna jobb meljékéről.

A' Német Birodalom' hadi kasszájába, 188,700 forint 's 30 krajtzár került bé a' múlt Hónapban; ki-adódott pedig belőle az említett Hónapban 91,212 forint 's tíz xr. A' Birodalmi gyűlés végzése fzerént egyfzerre bé-adtak száz úgy nevezett Römermonátot: Salzburg, 60,933 forintokban; Passau, 17,600 forintokban; a'

Régensburgi Püspökség, 11,600 f—tokban; S. Emeran, 3,200; Obermünster, ezer; Niedermünster, ezer; Fulda, 25,200; a' Svéd Koronához tartozó Pomeránia, 21,996 forintokban.

A' Würtembergi uralkodó Hertzeg, azért szakasztotta vólt félbe (mint már említettük) a' Tartomány Rendjeinek közönséges gyűlését, minthogy sokan vóltak abban, a' Hertzeg közhasznú Szándékinak ellenzői: kiket ugyan azért, Császár Ő Felsege is, mint Feje a' Német Birodalomnak, keményen megdorgált; 's hathatósan szívekre kötötte, hogy ennekutánna mind saját Igazgatójok, mind a' Német Birodalom eránt tartozott kötelességeiket szentül tellyesítsék. Azon feltételek közzül, mellyeket a' Gyűlés' el-olzlataása előtt terjesztett vólt a' Hertzeg, a' Rendek eleibe; ezek vóltak a' főbbek: hogy a' Hertzeg tudása 's akaratja nélkül, semmi közléseket 's alkudozásokat ne folytassanak többé külső Hatalmasságokkal vagy Gyűlésekkel; mindazáltal a' Birodalom Törvényfzékével; nem külföldben a' Császári Felség' Lakó-városába; és a' Dikasztériomokkal levelezhetnek, tsak hogy hírül adják azt is elébb a' Hertzegnek. Továbbá, hogy a' Katonáság' dolgába magokat ne avassák. Mig ez a' mostani had fog tartani, elz-tendönként négy ezer új Katonákat kell ki állítani: de a' Katonáság' tartására ennekutánna, a' 350 ezer forint helyett, állandóul ötfáz ezere-t adjon a' Tartomány, melly summához, száz ezer forintnak kell még járúlni az Oskolák' fundusából.

Egy új Hufzár és egy új könnyü-lovas Regimentet állít fel a' Würtembergi Hertzeg: az elsőt, 1100, a' másikat pedig 900 főből. A' kik ezen Reg-ekbe fel-vevődnek, hűz és 30 esztendősek között valóknak kell lenniük.

Lipsia (Leipzig) Városából Jan. 8-dikán: — „Európa' déli részeire még a' neutrálitások mellett is nagy erőben ki-ható veszelmes következéseit a' folyó hadnak, hova tovább sajnosabban érzik Szaxónia, Slé'sia, és Brandenburg Tartományja. A' kézi mesterségekből élt Személyek szinte kenyér nélkül vagynak. Igen kevés kelete van most a' Slé'siai gyóltsnak, melyből ennekelőtte sok milliót érő rakások takarodtak vala ki, Hamburgon által, Spanyol Országba és Portugalliába. Minthogy a' had-folytató Hatalmaságok Tartományaikban mindennek van munkája, és annál fogva keresete is: el lehet mondani, hogy a' neutrális Tartományokban sullyosabb a' sorsa a' szegény embernek, nem lévén dolgozni valója, holott azomban alkalmasint drága az eleség.“

2.) Helvétziaiak.

A' le-tett 3 Direktorok közül La Harpe volt az, a' ki, Ochsall egygyütt, leg elsőben tüzelte vólt fel az akkori Fr. Hatalmasokat, a' maga Hazája ellen, 's fegyveres erőt kért tőlök, és minden eszközöket el-követett a' Revolúzió-nak elő-segítésére. Most mind a' ketten meg-vagynak buktatva, a' magok tulajdon Követőik által.

Basílea Városa, a' hozzá tartozó Kerülettel egygyütt, első vólt a' Frantziákhoz való állásban. Eleinten meg is kíméllették vólt azt a' Frantziák: de bezzeg a' frantzia bánás módja szerént, ő reá is rá került a' sor: mert minekutánna kész pénzül 1,600,000 lívert vontak rajta, 's még ezen kívül igen sok naturálékat: most újra 2650 mázsa búzát; 650 mázsa rozst, és 300 ökröt kívánnak tőle.

Zürchből Jan. 10-dikén: — „Fr. Vezér Moreau meg-látogatta itt Lavatert, és soká beszéllgetett vele.“

3. Angliaiak.

A' Londonból egyenesen érkezett leg újabb Tudósítások is bizonyítják már annak igazságát, a' miről írtuk a' múlt postán, hogy azt a' Párisi Consuláris Ujság (a' Moniteur) közlötte némelly Londoni Ujságokból: hogy t. i. a' Fr. Consulok meg-kínálták légyen Békességgel Angliát; és hogy ezen ajánlás eránt, nagy ministériális gyűlés is tartatott Londonban, Jan. 4-dikén. Maga a' Londoni Udvari Ujság közlötte is Jan. 7-dikén azt a' Levelet, mellyet Bonaparte Déc. 26-dikán útasított egyenesen az Angliai Királyhoz, meg-hagyván a' Kurírnak, hogy tulajdon maga adja azt által személy szerént a' nevezett Felsőnek. Jan. 3-dikán érkezett ezen Fr. Kurír Doverbe, és ő minden módon rajta vólt, hogy telyesítesse Bonapartenak a' levél-adás eránt való parantsolatját: de nem nyervén arra engedelmet, által adta a' Levelet, melly velin

papirosra vőlt írva, 's a' Respublika' jeleivel fel vőlt tzi frázva, a' Fő Harmintzadosnak, ki azt Jan. 4-dikén a' Ministériomhoz vitte, a' midőn mindjárt Státus-tanáts tartatott, 's más nap Minister Grenville, által adta a' Kurírnak a' választ, melly a' Külső dolgokra ügyelő Ministerhez vőlt útasítva, 's Grenville' neve vőlt alája írva.

A' Bonaparte Levelének e' vőlt az értelme: Franczia Respublika — Nép' felsősége.

Szabadság — Egyenlőség.

Bonaparte, a' Respublika' első Consula, Ő Felségéhez Nagy-Britanniának és Irlandiának Királya'hoz.

Pári'sban Nivős 5-dikén, 8-dik eszt.

A' Franczia Nemzet' kívánságára fel-válalván a' Respublika' első tiztségét, illendőnek ítélem, hogy a' midőn hozzá kezdek hivatalomhoz, egyenesen tudósítsam arról Felségedet.

Annak a' hadnak, melly már 8 esztendőktől fogva pufztította a' Világ' négy részzeit, örök-kévalónak kell e' lenni? Nintsenek e' semmi eszközök, mellyek által meg-készülhessen az egygyesség? Európának két meg-világosodttabb Nemzeti, mellyek, nagyobb erővel 's hatalommal birnak, mint sem a' mennyi az ő bátorságokra 's magokuraságának fenn-tartására meg-kívántatik, fel-áldozhatják e' egy haszontalan nagyság' képzelésének, a' szerentsés kereskedésből, a' belső boldogító tsendességből, és a' Háznépek virágzásából áradó hasznokat? Hogy nem érzik, hogy a' Békesség, szint olly ditsős-

séges, a' milyen szükséges? Ezen érzésektől lehetetlen hogy üres legyen a' Felsőged szíve, a' ki egy szabad Nemzeten országot, és egyedül, olly czéllal, hogy boldoggá tegye azt, Felsőged nem fog ezen nyilatkoztatásban látni egyebet, azon szíves kívánságnál, mellyel, hathatósan óhajtok én a' közönséges békességnek helyre-állításában részt venni, az én kézf, egyenes szívű, és semmi ollyatén formákhoz nem kötött magam alkalmaztatása által, mellyek, szükségesek talám, a' gyenge Státusok' függésének palástolására; de az erős Státusoknál nem egyébre valók, hanem hogy azok által egymást megsalhassák.

Fr. Ország és Anglia, soká vesztegethetik még a' magok erejeket, minden Nemzeteknek szereztséltenségére, míg egyszerre későn mindketten elfogyasztják magokat; de merem mondani, hogy minden pallérozott Nemzetek sorsanyér, egy olly hadnak végződése által, melly, elborította az egész Világot. Felsőgednek,
Bonaparte.

Anglus Minister Grenville, következőndő értelmű Levelet útasított a' Fr. Kurír által Párisba, az ott lévő Külső dolgokra ügyelő Ministerhez.

Dowing Street Jan. 5-dikén 1800.
Uram! Én vettem, 's Ő Felsőgének elibe is terjéztettem azon két Leveleket, mellyeket az Úr küldött által hozzám; Ő Felsőge, nem látván okot reá, miért kellene, a' külső Státu

sokkal való értekezésnek, Európában már oly régtől fogva fenn álló formáitól el távozni: parantsolta énnékem, hogy nevében küldjem által az Urnak a' hivatalbéli válaft, melyet hinc küldök is ide rekefztve.

Nagy betsülettal maradok az Urnak, alázatos
szolgája Gvenville.

A' Királyi felelet hofszabb, hogy sem annak értelmét, maga egészsz valóságában közölhetnénk itten: közöljük tehát most tsupán a' summáját, melly is ide megy ki:

Ő Felsege, nem haszontalan ditsösség' keresésből kezdett hadat; hanem abból a' szükséges kötelességből, a' mellyel tartozik az Alatta valóknak jussaikat és boldogságjokat minden megtámadás ellen védelmezni. Ő Felsege szívesen akar egy olly Békességnek helyre állításában hathatós efzköz és társ lenni, a' melly által, mind az Alattvalói, mind a' Frigyesei, bátorságos állapotba helyheztetődjenek jövődöre, minden további háborgatásai ellen egy olly veszedelmes képzelődésnek, a' melynek szomorú áldozatjává lett maga Fr. Ország, a két Belgiommal, a' Helvétziai Kántonokkal (Ő Felsege' régi barátjaival és frigyeseivel), a' Német Birodalommal 's (a' már most meg-szabadított) Olasz Országgal egyetemben. Olly bátorságnak leg bizonyosabb és állandóbb fundamentoma lehetne ugyan, annak az örökös Királyi igazgatás' módjának vizsgálata állittatása, melly, annyi Századoktól fogva szerentsésítette belőlről Fr. Országot, 's betsültette kívülről: mindazáltal Ő Felsege, tel-

lyességgel nem akar regulákat szabni a' Frantzia Nemzetnek, a' mellyek szerént igazgattassa ez magát jövendőben; hanem Ő Felsege egyedül a' maga Alattvalóinak és Frigyeseinek bátorságáról lévén szorgalmatos, jelenti, hogy mi-helyt ezen bátorságnak meg-nyerésére alkalmas eszközül szolgálhat a' közönséges Békességkötés: nagy örömmel rá leszfz arra Ő Felsege is: de ilyen Békességkötés eránt, telyességgel nem nyújthat még nyomos bizodalmat, egy minden meg-határozás nélkül való békességes ajánlása a' mostani Fr. Kormányfzéknek, úgy-mint a' melynek se' a' maga jövendőbeli változhatatlan alkalmaztatása, se' a' tartossága felől, semmi bizonyost nem lehet okosan reményleni.

4. Frantzia-Országok.

Hogy a' Királyt kívánó Lakosoknak (Suánoknak) segítségére, Anglusok és Oroszok érkeztek, tengeren által, a' frantzia földre: eddig is rebesgették már ezt némelly frantzia Levelek: már most pedig bizonyosnak írják Pári'sból Jan. 17-dikén, úgymint a' hová, mind Nantesből, mind pedig Kis Britannia' alsó részének Redon nevű Városából hiteles Tudósítások érkeztek a' dolog felől. A' ki szállás lett Vilaine nevezetű víznek tengerbe való szakadásánál, a' honnét 8 órányira esik Redon. A' Nantesi Tudósítások, 50-re határozzák a' nevezett víz torkolatjához érkezett szállító-hajók számát. A' Redoni Levél szerént, melly Jan. 8-dikán költ, 3 ezer

Republikánus Katonákat, Roche-Sauveuri tanyá-
jokon bé-kerítettek a' Suánok.

Az a' Szándékjok a' Consuloknak, mely-
ről írtuk a' múlt postán, hogy lármás Üléseket
okozott az a' Tribunátusban, Jan. 5-dik 's 6-dik
napjain, következő értelmű feltételekből állott,
úgy mint:

„A' Consulok, minekutánna meg-határoz-
ták valamelly fel-állítandó Törvénynek a' for-
máját: küldik azt Deputátusaik (Követeik) által
a' Törvényhozó-Tanáthoz. A' Consulok ren-
delik ki a' napot, mellyen az által küldött pro-
jektumot vagy Törvény-formát, a' Tribunátus
meg-hánnya vesse az előtt, minekelötte való-
ságos Törvényé által változtatódnék az, a'
tulajdonképpen úgy nevezett Törvényhozó-gyü-
lés által, melly háromszáz Tagokból áll, kik-
nek nem kötelességjek vi'sgálni a' Consulok ál-
tal fel-tett Törvény-formát; hanem tsak vok-
soni az eránt. Háromszor íratják le a' Con-
sulok az általok meg-határozott Törvény-formát,
melly le-írtt 3 mássai végzéseknek, minekután-
na által-adódtak a' Törvényhozó-gyűlésnek: ez,
egyvet azokból meg tart magának; mást, egy
arról szóló bizonyság-írás mellett, hogy vette
a' Törvény-formát, visszfa-ád a' Consuláris Kül-
dötteknek; harmadikat pedig által küld a' száz
Tagokból álló Tribunátusnak, melly tartozik
meg-hányni vetni, ha valyon lé lehet e' venni
helyes okokon a' Consulok által sürgetett Tör-
vényt. Mennyi idő alatt tartozzék a' Tribuná-
tus meg-tenni az illyetén vi'sgálást; azt a' Con-

sulok határozzák meg. Ha a' meg-határozott időnél hosszabbat kívánna a' Tribunátus: tartozik közleni ebbéli kívánságát a' Törvényhozó-tanátsal: és ez, minekutánna meg-hallotta volna azon kívánság eránt a' Consuláris Követeket: akkor végezhet a' Tribunát kívánságának telyesítődése, vagy nem telyesítődhetése eránt. Ha nem engedődött több idő a' Tribunátusnak: azon esetben, tartozik újra hozzá fogni tüstént a' tanátskozáshoz. Ha a' rendeltt idő alatt ki nem nyilatkoztatja a' Tribunátus, mitsoda értelemben vagyon az eleibe terjesztett Törvény-forma eránt: ezen tselekedete, helybe-hagyás gyanánt vevődik. Minekelötte a' Törvényhozó-gyűlés, a' Tribunátus által már meg-hányt vetett Törvény-formának valóságos Törvénné való által-változtatása végett, voksoláshoz kezdene: tartozik még leg alább egyszer meg-hallani a' Consuláris Orátorokat; a' kik, ezen említett voksolásnak elhalasztatását kívánhatják, 's nem lehet megvetni kívánságjokat.

Ezen Consuláris feltételeket, mellyeknek az első Consul neve vólt alájok írva, Jan. 2-dikán, három Státus-Tanátsosok vittek által a' Törvényhozó-Tanátsnak. Jan. 3-dikán által-küldötte azokat a' Törvényhozó-tanáts, a' Tribunátusnak, melly, Jan. 4-dikén fel-olvastatván azokat: Gary (de Toulouse) nevű Tag, következő értelmét nyilatkoztatta mindjárt erántok: Illetlenség — úgymond — illy módon közleni valamelly Törvény-formát a' Tribunátussal. Mi az oka, hogy a' Consuláris Orátorok, a' Törvényhozó-gyűléshez

mennek, 's ott olvassák fel azon Törvénynek a' formáját, a' mellyet minékünk kell meg-hánynunk vetnünk? Mi az oka, hogy már tsak akkor adja a' Consuláris Kormányfőnek tundtunkra, mitso-da fundamentomon és célból akarja ő ezt vagy amazt; midőn el végeztük vi'ssgáló tanátskozá-sinkat. Ebből a' következik: hogy nem tudván mi az ő szándékjának okait, telyes erőnkkel fogjuk azt ellenzeni, 's nem ellenzettük volna, ha az okai fel lettek volna fedezve előttünk." — Intette továbbá Gary a' Tribunátust, a' Törvényhozó-gyűlést, és a' Fenntartó-Tanátsot, hogy a' nép java legyen mindenkori fő tárgya az ő gondoskodássoknak; intette a' Kormányfőket is, hogy igyekezzen barátságos és egye-nes szívű maga alkalmaztatása által, a' már ré-gen óhajtott egygyességet helyre állítani és fenntartani, maga és azon Tanátsok között, mellyeket, a' Törvényhozásra nézve, részszerént vi'ssgáló, részszerént voksok által meg-határozó hatalommal ruházott fel az új Constitutió.

Garynak ezen Beszédét, egy Kommiszfzió-nak adta által a' Tribunátus, bővebb meg-fon-tolás végett, a' Consulok' feltételeikkel egygyütt.

Más nap, t. i. Jan. 5-dikén, az említett Kommiszfzió' nevében, Mathieu javasolta a' Tri-bunátusnak, hogy álljon reá a' Consuláris felté-telekre. Duchesne nevű Tag ellenben azt ítélte, hogy nem hagyhatja azokat helybe a' Tribuná-tus, úgymint a' mellyeknél fogva, semmi egye-nes közösülés nem lenne a' Consuláris Kormányfő és a' Tribunátus között. — Chauvelin igye-

kezett meg-mutogatni, hogy tellyességgel nem ellenkeznek azok, a' Tribunátus törvényes kötelességeivel. — Benjamin Constant, kinek némelly észrevételeit már a' múlt postán is említettük, fájlalta, hogy éppen akkor, midőn a' Tribunátusról olly rágalmazó hír kerekedett, mintha ez a' Consulok ellen akarna dolgozni: mintegy magok láttatnak a' Consulok hitelt szerezni ezen hírnek, olly Törvény formát terjesztvén a' Tribunátus eleibe, a' mellyet ez, el nem fogadhat. Fel-szedte annakutánna B. Constant, rendre minden tikkelyeit a' Törvény-formának, 's azt ítélte felölök, hogy ha azok meg-állanak: úgy a' Tribunátus nem lesz egyéb, egy nevetéséges intézetnél: mert, mitsoda egyarányúság lenne, úgymond, a' Kormányfészék (Consulok) és a' Tribunátus Órátorinak vetélkedéseik között? Végre kívánta B. C. hogy ha tsak ugyan nem akarja a' Tribunátus egészfen vízfza vetni a' Kormányfészéknek szóban forgó projektumát: küldje vízfza mindazáltal, olly kérés mellett, hogy teyzen abban némelly változtatásokat a' Kormányfészék, mellyek szükségesek a' végre, hogy a' Tribunátus, bátorságos birtokában maradhasson, az ötet illető részeiben a' törvényhozó hatalomnak. — A' Tribunátus azt végezte a' B. Constantin beszédje eránt, hogy ki kell azt nyomtattatni, és a' további tanátskozást el kell más napra halasztani, melly végzés miatt nem nyilatkoztathatta vala már ki Jan. 5-dikén Riouffe nevű Tag, a' maga vélekedését.

A' más napi (Jan. 6-dikai) Ülésben tehát mindjárt meg-szóllalt Riouffe, 's leg elsöben is panaszosan említette, hogy némelly Tagok gyanakodni láttatnak a' Kórmányszékre: magáról ellenben azt vallotta, hogy ö mind a' Consulokhoz, mind a' Törvényhozó-tanátszhoz tökéletes bizodalommal viseltetik. Ezen bizodalmának az okait is elő akarta számlálni: nagynak, kegyelmesnek, 's igaznak kiáltván ki Bonapartet; de alig kezdett belé ezen három tulajdonságoknak meg-mutogatásába: mindjárt sok Tagok kiáltottak rá egyfzerre: „El mégy a' Kérdéstől.“ — Riouffe azomban megént meg-szóllalt: „Kívánván, hadd beszéllhessen Bonapartnek ditséretére.“ — „A' dologról kell beszéllni“ kiáltottak mindenfelöl. — Egy Tag, szükségtelennek állította, hogy ditsértessék Bonaparte a' Tribunátusban; minthogy senki is ott ötet gyalázattal nem illette 's nem is illethette. — Riouffe tsak nem nyughatott: „Én, úgymond, soha félbe nem szakasztatom egy Tiszti-társammal is a' szavát, a' ki Bonapartet fogja ditsérni.“ — Fel-kiáltott egy Tag: „Hatszontalan beszéd az! — Riouffe: Tegnap Benjamin Constant, sértő kifejezésekkel érdekllette a' Kórmányszéket. — Ezen szavaira Riouffenak, nagy bolszankodást nyilatkoztató zúgás lett; melynek szünésével, Desmeuniers javaslására elvégezte a' Tribunátus, hogy azontúl egy Orátor is különös Személyekről ne beszéljen. — Riouffe

megígérte, hogy már egyenesen a' dolgról fog szólni; azomban annyira furdálta az oldalát a' Bonaparte ditsérete, hogy ismét abba kapott; melyet nem szenvedhetvén sok Tagok, nagy lármával kiáltották, hogy el kell halgattatni Riouffe-t. Ő mindazáltal még is szólott egyfzer mellékesen: „Nem hittem volna, úgymond, hogy a' Nép Tisztviselőinek ditséré- séért meg-haragudhassanak rám. Ekkor még nagyobb lármával le-torkolták Riouffet, 's végre az Elölülő is emlékeztette őtet az új végzésre, 's annak kötelező erejéhez képest, kérte is az el-halgatásra. Meg kellett e' szerént Riouffenak fojtani magában a' nagy ditsérő kívánságot, 's rövideden tsak az okokat mondta el, melyekre nézve ő helybe hagygya a' Consuláris feltételeket. Szóllottak még továbbá ezek mellett 3 Tagok, a' midőn végit szakasztotta a' Tribunátus a' tanátskozásnak, és Chabot-Latout nevű Tagnak javaslása szerént voksra botsátódván a' meg-fontolt Törvény-formája, 54 helybe-hagyói találtattak annak, 's 26 ellenzői.

A' Rajna' bal meljéken fekvő részzeitől a' Német Birodalomnak, tizenötödfél millió lívert kívánnak a' Frantziák, a' Respublikának (az ő számlálások szerént) most folyó nyóltzadik ez-tendejére.

Valamennyi neutrális hajók le-tartóztatva vóltak a' Fr. Kikötőhelyekben; most mind azo- kat fel-szabadították ezen kényszerítő parantsó- latja álól az előbbeni Kormányfzéknek a' Con- sulok.

A'

TSASZARI ÉS KIRALYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Nro 10.

Kölc Bétsbenn, Böjt-elö Havának (Februáriusnak)
4-dik napján 1800-dik Esztendőbenn,

Béts.

A' Therésiána Akadémiában, a' Mezei gazdaságnak az a' nevezetes része a' Méhészség is taníttatik már Jan. 16-dikától fogva Ns Ehrenfeld Ur által, ki a' maga saját gazdaságabéli méhkasok számát szinte ezerre fel-nevelte, és a' mézet úgy meg tudja készíteni, hogy a' méz-szag éppen nem érzik rajta, 's nádméz helyett minden meleg italokat lehet édesíteni vele.

L

A' Bétsi Universitásban Fűvésztudományt és Chémiát közönségesen tanító Professor Iffjabb Jacquin Ur, meg-próbálta a' répa-cukor készítést, 's hasonlót készített a' Pruszfszus Birodalmihoz. Jó cukor ez, tsak hogy nints az a' fejérsége, mint az Indiából való nádméznek.

Prágából írják, hogy ott, az Orosz Generálissimus Italisky Hertzeg Gróf Szuvarovnak Generális rangú Fia, jövendőbéli házas társúl jegyzett el magának Jan. 26-dikán egy Kurlándiai Hertzegaszfzonyt, kívül 3 hónap múlva szándékozik is öfzfze-párosodni. Az Attya ezen Hertzegaszfzonymnak, néhai Hertzeg Biron Péter, Jan. 13-dikán halálozott meg, Slé'siának Cséh Országgal határos szélin Jellenauban, életének 78-dik eszt—jében, a' ki 1795-dik eszt—ben, által erefztette az Orosz Birodalomhoz Kurlandiát, 's az után Pruszfsziai Slé'siában a' Sagan-i Hertzegséget, és Cseh Országban Nachod nevezetű jószágot szerzette magának. Harmadszor házasodott 1779-dik esztendőben, Medem nevű Német Birodalmi Gróf-aszfzonymmal. Ettől négy Leányai születtek, kiknek neveik: Wilhelmina, Paulina, Johanna, és Dorothea. Ezek közzül való az Iffjú Szuvarov Jegyese.

Hadi Környűllások.

(Kűlföldi Ujságok szerént.)

1.) Német-Birodalmiak.

A' Rajnának Moguntziával által ellenben eső

jobb partján, külömbkülömbféle mozgásokat kezdettek tenni a' Fr—ák: ez az oka, hogy ott nem lehet által járni egyébnek postánál a' bal partra. Ugyan ezen okból a' Cs. K. Vitézek, minden útzókat, és terhelt szekereket, mellyek a' Rajnai bal mellýekre indúltak vólt, vízfzfa küldöttek, a' Nidda' hídjait el-szedték, és Kö-nigsteinba őrizetet tettek.

A' Szerentsétlen Philippsburgiakat, 45 ezer forintal segítette az Angliai Király, mint Hannoverai Választó-Hertzeg.

A' Rajna bal mellýéken fekvő Német Tartományokkal szintolly kíméletlenül bännak a' mostani Frantzia Consulok, mint bántak az előbbeni Direktorok. A' Móza (Maas) és Rajna közti minden jövedelmeket a' Rajnai Sereg-jek tartására rendelték, Moreau Vezérnek a' kezébe. Az olly jófzágokra nézve, mellyek az előtt, a' Fejedelmeknek, a' Papságnak, és a' kiköltözött Nemességnek vóltak sajátjaik, olly parantsolatot adtak ki, hogy harmintz napok alatt az egézfz elztendőre eső adót tartoznak azok, kényszerítő büntetés alatt le tenni, hogy legyen mivel pótolni a' Katonák' fziükségét. A' Német Birodalom' egézfz Rajna bal mellýéki részén való uralkodás végett, 9 Személlyekből álló Kom-missziót állított fel Bonaparte, 's az előbbeni Tisztviselőknek leg nagyobb részét el bótátotta.

2. Olasz-Országok.

Ceva Várából (Piemontban fekszik a' tenger felé) Jan. 8-dikán: — „Mintegy 15 ezer Fran-

tziák feküdtek Génua és Nizza között, kik mint-
 hogy a' télen által felette sok inségeknak voltak
 ki-tétetve, sokan közzülök nem állhatván már
 ki tovább a' nyomorkodást, oda hagyták téli
 quártélyokat, 's Januárius' első napján többen
 két ezernél Frantzia Országba vizsza indultak,
 majd minden Tisztek nélkül. Midőn Loano Vá-
 rosához közelítettek (Loano a' Közép-tenger part-
 ján fekszik, Génua 's Nizza között, mint a'
 mappán lehet látni) az ott parantsoló Frantzia
 Generális Sarras bé-záratta a' Város kapuit,
 hogy azon haza indult 's tsak nem éhel haló
 félben lévő nép bé ne mehessen a' Városba, 's
 az ott lévő élés házakat (magazinomokat) fel
 ne verhesse. De azért a' magát el szánt Kato-
 naság tsak ugyan bé-rontott erővel a' Város ka-
 puin, 's minekutánna ki-pufztította volna a' Fr.
 Armádia számára tartogatott magazinomokat:
 tovább folytatta útját Nizza felé. A' Loano-
 ban kvártélyozó Frantziáságnak dorgálására azt
 felelte, hogy nem sokára többen érkeznek még ő
 utánna, kik a' hozfzas Izenvedés miatt, nagyob-
 bakra is fognak bizonyosan vetemedni.“

A' Római mesterséges régi kéz-mívek' be-
 tsülői, meg-esmérik, hogy sokkal tartoznak ök
 Anglus Admirális Nelsonnak, az említett reme-
 keknek meg-tarthatásáért, mellyeknek ugyan sok
 mássaikat (kópiáikat) ragadozták el a' mai Go-
 thusok (a' Fr—ák): de az eredetieknek (origi-
 nálisoknak) ugyan tsak nagy részét el nem vi-
 hették. Háládatosságul, egy emlékeztető ofzlop

állítódik fel Nelson tiszteletére, olly formában, a' millyen vólt hajdan az úgy nevezett Colum-na rostrata.

3. Svéd Országok.

Nem igaz, a' mit némelly közönséges Le-velek hirdettek, hogy a' Svéd Udvar részéről Kö-vetséget fogna viselni Báró Staël újra Pári'sban; sőt inkább a' mint Stokholmból írták Déc. 24-dikén, még a' Svéd Követség Helytartójaúl Pá-ri'sban hagyott Királyi Titoknok Brinkmann Ur is vizsza-hívattatott Pári'sból.

Hogy az Orosz és Svéd Udvarok között igen szép egygyesség uralkodik: következő jelekkel bizonyítják ezt a' Stokholmi Tudósítá-sok: 1.) Dec. 22-dikén éjtszaka érkezett Rabinin nevű Orosz Oberster Stokholmba, Sz. András Rendje' tzi-merével, mellyet általa a' Svéd Ko-rona-örökösének küldött Pál Császár. Déc. 24-dikén mutatódott bé Rabinin Oberster, a' Stokholmi Követ B. Budberg által a' Királynak, ki tsak hamar az után, rendkívülvaló Ülést tar-tatott az úgy nevezett Kard Rendje Vitézei gyü-lésével, melyben a' nevezett Orosz Oberster, a' Kard Rendjének közép rangú Vitézévé nevező-dött. 2.) Az Orosz Császár, a' Máltai Rend' Vitézé-vé nevezte, 's ezer forint jövedelmű Comandé-riával ajándékozta meg Möllersvärd Svéd Ober-sert, a' ki küldődött Stokholmból Pétersburgba a' Svéd Korona-örökösének fziületéséről való je-lentéssel, 's a' Szerafin Rend-tzi-merét vitte a'

Svéd Felségtől, az Orosz Császár' első szülött Fiának Sándor Nagy - Hertzegnek.

Új alkuban vagynak egymással az Orosz és Svéd Udvarok.

4. Angliaiak.

A' Bonaparte' Irására adott Királyi válaszf' summáját közlöttük a' múlt postán: közöljük most annak egész értelmét is, melly így következik:

„Hogy a' Király, Európa tartós tsendességének visszaf' állittatását szívesen óhajtja; gyakran adta ennek bizonyosságait. Nem kezdett Ő Felsége soha egy hadba is, hijjába való és tsalárd ditsőség kívánásból. Nem vólt soha más célja, hanem hogy meg-óltalmazhassa minden Alattvalóinak jussait és boldogságát, akármelly meg-támadtatás ellen. Ezen jusoknak és az ő boldogságoknak fenn-tartásáért nyomta visszaf' azt az ellenséges erőt, melynek a' meg-támadásra nem szolgáltatott alkalmatosságot; 's ugyan ezen okokból köteles még továbbra is tusakodni. Nem reménylheti ugyan is, hogy a' had folytatást szükségtelenné lehetne tenni, az által, ha ez idő szerént alkuba botsátkozna azokkal, kik tsak most lettek még egy új revolúciónál fogva főkké Frantzia Országban: mivel az illetén alkudozásból semmi valóságos haszon nem háromolhat mind addig, a' közönséges békeségnek nagy és óhajtani való tárgyára nézve: míg nyilván nem láthatni, hogy meg-szüntek

azon okok vóltaképpen, mellyek, a' hadnak mind kezdődését, mind annak további folyamatját is szükségessé tették, és már egynehány ízben meg-újjúltak.“

„A' melly rendtartásnak (systemának) tulajdoníthatja Fr. Ország minden mostani szerentsétlenségeit: ugyan az vonta belé Európának egyéb részeit is, egy olly hofzfas és rontó háborúba, a' millyen már régtől fogva szokatlan vólt a' pallérozott Nemzetek között.“

„Hogy ezen systémát (Fr. Országon kívül is) ki lehessen terjeszteni, és minden fenn álló igazgatások' alkotmányit le lehessen rontani: illy végekre vesztegetődtek Fr. Ország' jövedelmei, elztendökről elztendökre, olly szerentsétlenségek között, mellyekre nintsenek példák, míg nem végre ki-apadtak a' segedelem-kútfök. Ezen rontó elzevettségnek lettek egymás után áldozatjaivá: Német-Alföld (Aufztriai Belgiom); a' Frigyes (Belga) Tartományok (Hollandia); a' Helvétziai Kántonok (Ö Felségének régi barátjai és frigyesei). Német Ország ki-pufztítódott; Olasz Ország, ámbár ki van már most ragadva az erőszakos el-ragadói kezéből, határ nélkülváló zabolátlanságnak, és rablásnak vala nézőhelye. Ö Felsége maga is kéntelenítettett egy sujjos had terhét viselni, hogy fenn tarthassa Országának maga-uraságát és lételét.“

„És ezen nyomorúságoknak, keskenyek vóltak még Európa' határai is. El hatottak azok a' leg-meszszebb fekvő részeibe is a' Világnak;

olly Tartományokba is, mellyek e' mostani viaskodásnak természeti helyétől annyira távol esnek, 's mindennemű környülállásaikra nézve annyira távol vagynak, hogy ezen had folyásáról talám nem is tudtak vólt addig semmit, míg egyszerre tsak azt vették észre, hogy annak minden fzörnyüségai által körül vagynak vétetve."

„A' míg egy illy fenn héjjázó systema ki nem vetődik a' sarkából; a' mig annak erősítésére, egy számos és hatalmas Nemzetnek vére 's kintsei veztegetődhetnek: lehetetlen addig, mint már meg-mutatta a' tapasztalás, hogy más bátorságos eszköze lehessen a' védelemnek, a' nyilvánvaló ellenségeskedésnél. A' legczeremóniásabb kötések nem egyébre valók vóltak, hanem hogy új meg-támadásra készítsenek utat: és egyedül a' hathatós ellentállásnak lehet közfönni, a' mi még állandóul meg-maradt Európában, a' tulajdonosi jusból, a' személlyi szabadságból, a' társasági rendből, és a' reli-giónak szabad gyakorlásából."

„Ezen fundamentomos tárgyak bátorsága eránt való bizodalmtát Ő Felsége, nem helyhez-tetheti egy új biztatásba, és a' békességes hajlandóságnak minden meg-határozás nélkül való nyilatkoztatásába. Hasonló nyilatkoztatást el nem múltattak tenni mind azok, a' kik egymás után, Fr. Ország' jövedelmeit, Európa' rontására fordították, és a' kikről az elsőtől fogva minden külömbség nélkül, az a' mostani Régulá-zók (regulateurs) ítélete, hogy azok alkalmatlan,

nak voltak a' barátságának és békességnek fenn
társára."

„Az igaz, hogy nagy lefzsz az öröme Ő
Felségének, midőn fogja látni, hogy meg-szűnt
már a' veszedelem, melynek olly soká voltak
ki-tétetve a' birtokai, és a' Frigyeseié; midőn
meg lehet az eránt bizonyosan győződve, hogy
nem szükség kéfzen tartani többé magát az el-
lentállásra; hogv a' gonofzságnak és nyomorú-
ságnak annyi efsztendeiből vett tapasztalás után, a'
jobb gondolkodás módja végre győzedelmeskedett
Fr. Országban; és hogy más úton kezdenek már
ott is járni, mint sem a' melyet szabott ki ma-
gának a' gigási nagyra-vágyás, olly rontó efsz-
közei által, melyek veszedelmesen érdeklették
még a' lételét is a' polgári társaságnak: de az
illy változás felől való bizonyos meg-győződés
bár melly igen kívánja is azt Ő Felsege, nem szár-
mazhatik másképpen, hanem egyedül, a' szem-
betünő tselekedeteknek világos tapasztalása ál-
tal. “

„Ezen változás' valóságának 's meg-mara-
dásának leg-bizonyosabb és leg természetibb zá-
loga lenne, azon uralkodás' formájának vissz-
állíttatása, a' melly, olly sok Századoktól fog-
va boldogította belőlről Fr. Országot, 's betsül-
tette kívülről. Egy illy történet el háritana egy-
szerre, 's mindenkor is el fog háritani az alku-
dozások és a' Békesség eránt, minden akadá-
lyokat; bizonyos és bátorságos birtokába juttat-
ná Frantzia Országot a' maga ősi földjeinek;

és Európa' minden más Nemzetinek, a' tsendességre 's békességre nézve, olly bátorságot szerezne, a' mellyet ők most, kéntelenítettnek más eszközök által keresni. De bár mint kellessék is egy illy történetet óhajtani, Fr. Országra, 's az egész világra nézve: Ő Felsége mindazáltal nem függeszti fel attól egyes egyedül, egy erős és állandó békesség-kötésnek lehetőségét. Nem tartja jussát arra Ő Felsége, hogy regulául szabja Fr. Ország' eleibe, millyen igazgatás formáját vegyen ez fel, és mitsoda kezekbe tegye le azt a' hatalmat, melly szükséges, egy nagy és hatalmas Nemzet' dolgainak kormányzására. “

„Ő Felsége, tsupán a' maga és Frigyesei' birtokinak bátorsága, 's Európának köz bátorsága felől szorgalmatoskodik. Ha látja, hogy ezen bátorságnak meg-nyerésére rá lehet menni valami módon, akár az Ország' állapotjának olly formán való fordulása által, a' mellynek vizzfás változása okozta éppen a' veszedelmet; akár pedig valamelly más környülállásnál fogva, melly, arra a' végre erányos eszköz lehessen: úgy Ő Felsége, buzgóan fog mindjárt értekezni a' maga Frigyesseivel, olly eszközök eránt, mellyek által egyenesen lehessen közönséges békességet kötni. “

„De szerentsétlenségre, nem látja semmi fundamentomát egy illy bátorságnak. Nints a' min lehetne építeni, az új Kormányszéknek jövendőbeli maga viselete eránt való nyomos reménységet. Nints semmi fundamentomos ok,

a' melyre nézve, állandónak lehetne azt tartani. Illy környülállásokban tehát nints mást tenni Ő Felségének, mint folytatni, más Hatalmaságok' társaságában, egy olly igazságos és védelmező hadat, mellyet, az Alattvalók' boldogsága eránt viseltető buzgósága Ő Felségének, hofszabban se' enged ugyan nyújtani, mint tart a' folytatásnak éppen az a' szükséges vólta, mellyre nézve kezdődött a' had; de félbe se' enged elébb szakasztani, míg bátorságos állapotba nem helyheztette Alattvalóinak tsendességét, Constitutioját, 's idegen hatalomtól való nem függését."

Grenville.

Londonból Jan. 12-dikén: — „Az Angliai földön tartózkodó főbb Fr. Kiköltöztek, Bathban vagynak most öfzfze-gyülekezve: melly Városba, a' Jersey és Guernsey Szigetben lévő Kiköltöztektől, szakadatlanúl kapnak Tudósításokat, 's tudnak mindent, a' Fr. Királyt-kívánó Lakosok' állapotjáról. Közelebb vettek egy Tudósítást, melyből örömmel olvasta Gróf de Frotte, hogy a' Fia, kinek vezérlése alatt egy Osztály vagyon az említett vitéz Lakosok (Suánok) között Kis Britanniában, meg-értvén az édes Annyának kezesül lett el vitettetését, és egy olly fogházba lett bé-zárattatását, melyben 300 Papok sinlödtek: rajta ment két száz Suánokkal a' tömlötzön, 's szerentsésen ki-fzabadította belőle mind az Annyát, mind a' több ra-

bokat, kiket, mefzfe földi számkivetésbe akart küldetui a' mostani Fr. Kormányfzék. "

Most Fr. Országnek partjai előtt tsak egy-néhány Angl. Fregátok vígyáznak: a' nagy Sereg, Portsmouth Városa' Kikötöhelyében tartózkodik.

Angliából igen sok kávét szállítanak most Török Országba.

5. Frantzia-Országok.

A' Bien-informé tüzimü Pári'si Újság, egy-néhány nevezetes Fr. Kikötöhöztekét számlál elő, a' kik Antibestöl mintegy egy mértföldnyire tükön bé-szállottak a' frantzia földre Croi-de-Caigne-nál. Elöl nevezi köztök Marki Colbertet, kiröl azt írja, hogy 1789-ben, el-pártolásra kéfztette 's rá is vette a' nemzeti lovas katonaságot, olly czéklal, hogy egy sereget állíthatna fel Fr. Ország ellen. Említ az után a' Bien-informé, 3 Oberstereket 's két Brigadírosokat, kik a' Királyi seregben szolgáltak, továbbá 3 Püspököket, két ministériális Személlyeket (Diplomaticusokat) és a' Király alatt szolgált hat tengeri Tisztteket. Reájok vagyon ezekre bízva, hogy Fr. Ország déli részeit támaszszák fel a' Respublikai igazgatás ellen; és az is, mint más Újságok írják (még ezek is a' B. I. szavai): hogy kiváltképpen a' Bona-parté' Követöit vonják magokhoz.

Nizza Városában, mellyet most a' Fr-ák bitolnak, igen ragadó nyavalya neme kezd uralkodni, söt már a' tulajdonképpen való frantzia

Földön is, Grenoble vidékén: mely pestises mé-
telynek okául tartatnak azok a' Katonák, kik
az éhség és ruhátalanság miatt el kényszeredve
fzökdöstek el nagy számmal az Olasz Ország
Fr. Seregéből: mivel a' mint egy Emery nevű
híres Orvos vizsgálta volna Grenobleban az il-
lyen Katonákat, maga is el kapta a' pestist, 's
hirtelen meg is hólt benne.

Pári'sból Jan. 18-dikán: — „A' melly ra-
gadós nyavalya, Grenobleban uralkodik: muto-
gatja már Lyonban is magát. Championet Ge-
nerálisról is az a' hír, hogy meg-hólt abban a'
nyavalyában.“

A' melly Suán Vezérek, hajlandóságokat
mutattak is a' Békesség kötésre: azok se' akar-
ják le-rakatni a' fegyvert, a' kormányozások
alatt lévő Insurgensekkel.

A' Suánok ellen rendeltt Sereg' számát,
mind untalan igyekezik nevelni Bonaparte, mind
a' Belgiomi földről oda parantsolt Katonaság-
gal, mind a' Nemzeti-gárdákkal. Hedouville
Generális, a' ki vólt Vezére eddig ezen Sereg-
nek, már ennekutánna a' Generálstabnak lefzsz
Fejse, a' Sereg' fővezérévé pedig, azt a' Brune
Generálist nevezte Bonaparte, a' ki Hollandiai
vezérkedése után, a' Státus-Tanátsnak lett Tag-
jává. Mind ezen rendelkezései Bonapartenak azt
mutatják, hogy nagy erővel kell lenni a' Suá-
noknak is, kiknek egy Seregszakaszok, Pári's-
tól tsak tizenkét órányira mütogatta magát Jan.
közepe tájján.

A' Suánokkal való levelezés' színe alatt, száznál felesebb számú Pári'si Journálokot 's más folyó írásokat, mellyek, több vagy kevesebb időszakazonként adogatódtak vólt ki nyomtatásban, tiltott el Bonaparte addig, mig a' had fog tartani. A' továbbra is meg-engedteknek titulussaik, következők: le Moniteur universel (a' melly tulajdonképpen való officiális vagy Consuláris Újság); le Journal des Debats et Décrets; le Journal de Paris; le Bien-informé; le Publiciste; l' Ami des Loix; la Chef des Cabinets; le Citoyen François; la Gazette de France; le Journal des hommes libres; le Journal du Soir (ezen név alatt kettő v. gyon, egygyiknek Chaignau, a' másiknak Sablier a' Kiadója. Mind a' kettő meg-hagyatott vólt elébb, hanem későbben egygyik, mellyet Sablier írt, meg-tiltódt); le Journal des défenseurs de la Patrie (ez az, melly ennekelőtte Redacteurnek nevezetett, 's a' Moniteur előtt egyedül maga vólt officiális) la Décade philosophique. Ide tartoznak mind azon Újságok, mellyek tsupán a' tudományokat, mesterségeket, 's kereskedést illető tárgyakat közlenek, vagy tsupán valamelly Jelentéseket hirdetnek ki.

Egy franczia Sereget, az előbbeni Igazgatók, Anglia ellen való agyarkodássokból, Angliainak neveztek el. Ezt a' nevezetet Bonaparte el törölte, 's Napnyúgotival tserélte fel.

A' Journal de Paris tzímű Ujságot ennekelötte Röderer írta vólt: de egy Pári'si Levél szerént, még most se' szünt meg ő azt írni Státus-Tanátsos korában. Röderer, benn van mind Bonaparténál, mind Sièyésnél: 's ugyan azért igen nagy figyelmetességre szolgáltatót alkalmatosságot a' nevezett Ujságnak egy tzikke-lye, melynek ez a' magyar értelme: „Frantziák! ti Monáchiát akartatok, és már meg van a' kívánságtok. Én többet akartam, mert Királyt akartam; és száz Frantziák közzül 99-en, ugyan ezt akarták az utolsó revolútzio előtt.

Sièyés, Jan. 6-dika táján ki ment Pári'sból, 's mindjárt némelly hírek kerekedtek elle-ne, mellyeket az officiális Ujság meg-tzáfolt. Egy rövid Epigrammát is tsináltak rá távollétében, úgymint: — Si es — ubi es?

A' Pári'si újjabb Tudósítások szerént, ismét Pári'sban vólt már Jan. 15-dikén Sièyés. A' róla, távol létében támadt hírek között egy a' vólt: hogy öszszeesküvést támasztott, az új igaz-gatás formája ellen, minekokáért fogva küldö-dött Ham Várába.

A' Suánok el szaporodása miatt, Constitu-tión kívül valóknak hirdettetett ki Bonaparte négy Ofztályaait a' Respublikának, mellyeknek neveik: des côtes du Nord; de l' Ille et Vilaine; de Morbihan; és de la Loire inferieur.

Egyiptomból Növ. 21-dikén költ Tudósítá-sai Kleber Fr. Vezérnek, Jan. 21-dikére érkez-

tek el Pári'sba. Azok is írják (a' mit már más Tudósításokból közlöttünk), hogy Kleber és a' Nagy-Vezér, küldözni kezdtek Követeket egymáshoz.

Pichegru-t nem csak nem hívták visszra a' mostani Consulok; sőt (a' mint írtuk), némelly Személyeket, a' Pichegru bűnében vélt részesülésért, Katonai Törvénszék eleibe is idéztettek Strafsburgban; de ezen Katonai Törvénszék, szoross meg vizsgálás után, mind ártatlanoknak ítélte az említett Személyeket, 's nem csak szabadon bocsátatta őket, hanem arra is fel-szabadította, hogy számadásra vonattathassák Vádolóikat. Történt ez a' Végzés, Jan. 15 dikén, midőn a' Rajnai (Fr.) Sereg' Vezére Moreau is jelen vólt Strafsburgban, ki a' mint tudni való, elébb, Pichegru bűne (t. i. a' Hazaárulás) részesének tartatott maga is, az után pedig vádolója lett Pichegrunak, valamelly történetből kapott próba-írásokat küldvén ellene Pári'sba, a' mellyeken fundálódott az említett Strafsburgi procezfizus is.

Hamburgból Jan. 14. dikén: — „Tizenegy Anglus posták nem érkeztek el ide egymás után. A' melly Angliai Tudósításokat olvasunk itten; Fr. Országon által kaptuk. Lányúlni kezdvén az idő, reménységünk vagyon, hogy újra nyílik útja nálunk is az Angliával való közösülésnek.

A'

TSASZARI ÉS KIRALYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Nro II.

Rölc Bétsöenn, Böjt-elő Havának (Februáriusnak)
7-dik napján 1800-dik Eisztendöbenn.

Béts.

Landgraf Fürstenberg Fridrik, Cs. Kir. Kamarás Úr, tegnapelőtt indult el innen Sz. Pétersburgba, kit Ő Felsége, Nádorispányné Ő Császári Herczogsége' szerentsésen lett el-érkezésének hírével küld oda.

Lapukin Orosz Császári Kamarás Úr, ki még a' múlt Décemberben érkezett vólt ide Sz. Pétersburgból, a' napokban fog innen Budára indulni, onnan pedig Sz. Pétersburgba veszi út-

M

fát. Ugyan Budáról megy egyenesen vizsza Sz. Pétersburgba Orofz Palm Grófné is, ki Pétersburgból addig kísérte volt Nádorispányné Ő Csász. Herczegségét.

Abban a' nagy és víg társaságban, melly, Nádor-Ispány és Nádor-Ispányné Ő Csász. Kir. Herczegségek' mulattatására tartatott itt Jan. 13-dik éjtszakáján a' F. Udvarnál: örvendő 's jót kívánó Versezetek is osztódtak ki nyomtatásban, nem tsak egy rendbéliek, a' Főhercegi új Párhoz viseltető köz szeretetnek 's tiszteletnek nyilatkoztatása végett. Mind ezek felett, különös kedvességet talált az a' Versezet, melly, egy Tudós, és mind deák mind német Verseiről igen esmeretes Udvari Tanátsos Ūrnak szerentsés penájából folyt, 's a' mellyet, kilentz iffjú Dámák, Múzsák módjára öltözködve, nyújtottak bé Palatínusnének Ő Csász. Herczegségének. Beszéllek ezen Versezetben a' Múzsák, Alexandrának, hogy ők meg-értették a' Parnassus hegyén, minémü örvendezésben legyenek a' Duna mentiben Ferentz és Therézia, sőt az egész nép, azon okból, hogy hozzájok, óhajtott módra érkezett egy igen szép Herczegi Pár, a' távol eső Néva partjáról, a' hol Pál, Máriával egygyütt, gondoskodik az emberiség' javáról. Ezen örvedetes hírnek hallására, gondosan fel-készültek tehát ők mindjárt, kiki a' maga ajándékival, és siettek le-szállani a' Parnasszusról, hogy kötelességjek szerént meg-ditsöithessék a' F. Pár' Öröm-innepét. Jele is vagynak imé: de megvallják, hogy szégyenletekben alig tudnak töb.

bet szólni, látván, hogy igen későn érkeztek mind azon ajándékokkal, a' mellyeket ő általok szokott vólt mázfzor ki-osztátni az Istenek Tanáttsa, mert valamit ők szántak Alexándrának, mind azt maga az Istenség, saját kezével rakta már elébb Alexandra személlyére: úgymint a' kinek homlokán, emelt trónust magának, a' finom elmésséggel; 's az okossággal egygyesült tizta gondolkozás tehetsége; ajakain múlat kedvesen a' szívre ható 's meg-győző ékessen-szó-lás; szemein által ki-tündöklik a' tizta lélek és jó-szív; egézfiz külsőséget, kellemetes Ifjúság virága, felséges termet, tekintet, 's járás ékesíti. Illy látásra, édes álmélkodással el telve, tsak azt kívánhatják a' Múzsák, hogy Bétsnek, Péters-burgnak, és a' Császár' minden Tartományai-nak örömére, legyen áldott a' F. Pár egygye-sülése, és az abból származandó Izerelem zálo-gi, váljanak Alexándrának 's Józsefnek mássai-vá. — Ez, a' Versezetnek summás értelme: azon-ban sok németül értő Olvasóinknak kedvekért, ime közöljük az egézfiz Versezetet maga eredeti valóságában is:

An die Erzherzogin
Alexandra Kais. Kön. Hoheit.
Die neun Musen.

Frau!

So hat der Hochzeit Gott, vom fernen Newa-
strande,
Wo für der Menschheit Wohl Paul mit Ma-
rien wacht,

M 2

Nach Götterschluss vereint durch langgewünschte
Bande,

Das schönste Fürstenpaar auf Isters Flur ge-
bracht.

Franz und Theresia mit zärtlichem Bestreben
Druckt, Alexandra dich! erfreuet an die Brust,
Die ganze Kaiserstadt empfindet neues Leben,
Und nimmt frohlockend Theil an ihrer Her-
scher Lust.

Und bliebe diese Lust den Musen wohl ver-
borgén?

Dann waeren sie nicht werth, das was sie
sind zu seyn.

Für jedes Freudentags Verherrlichung zu sorgen,
Band Vater Jupiter uns, seinen Töchtern, ein.
Kaum hatten wir demnach den frohen Ruf ver-
nommen,

Sah jede Muse sich nach ihren Gaben um,
Wir liessen den Parnass und eilten zu kommen,
Allein nun stehen wir da, beschämt, verle-
gen, stumm!

Wir kommen viel zu spät mit allen jenen Gaben,
Die sonst der Götterrath durch uns zu senden
plegt,

Denn alles, was wir Dir O Frau! bestimmt
haben,

Hat er mit eigener Hand schon lang in Dich
gelegt.

Es trohnt auf deiner Stirne, gepaart mit feinstem
Witze,

Von Klugheit unterstützt, des hellsten Den-
kens Kraft,

Und deine Lippe koch zu ihrem Lieblingsitze
Beredsamkeit, die rührt, und Ueberzeugung
schaft.

Aus deinem Auge strahlt der reinsten Seele Güte,
Des besten Herzens Bild, das Vorsicht ja
verlieh,

Von aufsen schmücket Dich, der holdsten Ju-
gend Blüthe,

Gestalt, Geberde, Gang in schönster Har-
monie.

Dies bist Du Frau bereits! Was bleibet nun den
Musen,

Die ganz entzückt vor Dir, und tief bewun-
dernd stehen?

Von einem Wunsche nur, von einem schwillt
ihr Busen,

Lafs, Vater Jupiter! ihn in Erfüllung gehen!

Zu Wiens und Petersburgs, zur Lust der Kajser-
länder,

Soll dieser hohe Bund, des Seegens voll ge-
deihen,

Und eine lange Reihe erhabener Liebespfänder,
Bald Alexandrens Bild, bald Josephs Abrisz
seyn!

Néhai VI-dik Pius Sz. Pápa' halálának szo-
morú innepét, egészsz czeremóniával tartotta
tegnapelött és tegnap, az idevaló Magistrátus,
a' Sz. István Templomában, melyben a' boldo-
gútt Első Keresztyén Papi Fejedelmi Méltóság,
Bétsben létekor először, tett vala szent szolgá-
latot.

A' réz-garasokon kívül, két garasos réz-pénzek is indultak folyamatba, Ő Felsége' rendeléséből, Febr. 1-ső napjától fogva.

Az az Anglus Követ Lord Wickham, ki Svájtzter Országban viselt ez előtt Követséget, és a' nyáron Zürich (Tigúrum) Városában, Svájtzter Regementeket is állított vólt fel Anglus pénzen, most Bétsben múlat, 's két három nap múlva Monachiumba, Baváriának Fő-városába indul.

Hadi Környüldállások.

(Külföldi Ujságok szerént.)

1. Német Birodalmiak.

Augsburgból Jan. 28-dikán: — „Tegnap előtt Prágába indult innét Orosz Követ Gróf Stackelberg.“

Freyburgból Jan. 22-dikén: — „Fr. Vezér Moreau, ezen Hónapnak 17-dikén, Alt- és Neubreisachban járt. Alt Breisachban parantsolatot adott ki, hogy Eckhartsberget, még inkább meg kell erősíteni.“

A' Rajna bal meljéki német Tartományokban, mellyeket négy Ofztályokra (Departmánokra) osztottak fel a' Fr-ák, eleikbe terjesztették ők a' mostani új Constitutiót a' Lakosoknak: de a' mint olvassuk felölök, kevesen vállalkoztak még közzülök, kik azzal való megelégedéseket, neveknek alól-írásával bizonyították volna.

2.) Helvétziaiak.

Stockachból Jan. 24-dikén: — „Helvétziában nintsenek most a' Frantziák többen mind öfzfe 26 ezernél.“

Az előbbeni Direktórium helyébe emberséges és nagy tekintetben lévő hét Férjfiak állítótak elő Bernában, a' Helvétziai Végrehajtó-hatalomnak addig tartandó ki-szolgáltatására, míg már a' munkában lévő új Constitutió el készül, melynek alkotásába nem avatja magát Bonaparte, a' mint különös Levélben meg-ígérte.

Neveik, az említett provisorius Igazgatóknak, következők: Glaire; Dolder; Savary; Frisching; Müller; Gschwend; Finsler. — Gschwend, Cancelláriussa, a' Sz. Gáli Apátornak; Frisching, egy vólt Bernában, a' Revolútió előtt fő tiztséget viselt Személlyek között.

3. Angliaiak.

Londonból Jan. 13-dikán: — „Az Egyiptomi partok előtt vígyázó hajóink, el kaptak egy frantzia hajót, a' melly, Levelekkel indúlt ki az Alexándriai Kikötőhelyből, 's Fr. Országba szándékozott. Midön látta a' Fr. Kapitány, hogy már meg nem menekedhetik az Anglus kézbe való jutástól: a' magával vitt tsemó Levelet a' tengerbe vetette; de egy a' mi Hajósaink között, hirtelen bé ugorván a' tengerbe, szerentsésen ki-kapta azt a' hat k' torkából. Van egy a' Levelek között, melly et Dugua nevü Generális írt Barrashoz, ki mé g akkor, midön írő.

dott a' Levél, Direktor vólt. Ki fognak adódni nyomtatásban ezen Levelek is, mellyekkel, a' már ez előtt ki nyomtatódott hasonló sorsú fr. Leveleknek két Szakaszja, háromra nevedik."

„Tüzokádó nevezetű Fregátunk, egy Hollandus hajót nyert el, a' melly, gazdag teréhvel indúlt Batáviából."

Az Angliai Ország-gyűlés' Üléseinek újra való kezdődése, Jan. 21-dikére vólt határozva.

4. Frantzia és Török Országaiak.

A' Suánokhoz való szításért tiltott meg Bonaparte, a' mint jelentettük, száznál több Pári'si Újságokat: a' meg hagyott Újságok tehát már, azt hirdetik: hogy Jan. 20-dikán, békeségre hajlottak, a' Ligeris (Loire) bal partján vólt Vezérjeik 's egyéb Tisztjeik a' Suánoknak. Ezen állításnak meg bizonyítására, közlik ugyan az említett Újságok, Brune és Hedouville Generálisok' Leveleit is; de azért nem ok nélkül lehet még halasztani e' részben az egészsz hiteladást.

A' midön egy felöl békéllést hirdetnek né-melly Pári'si Újságok a' Suánokról: más felöl a' l' *Ami des Loix* azt írja, hogy 8 ezeren részszerént le-öletödtek közzülök, részszerént fog-ságba estek, egy hartzban, melly, Manshoz közel, 8 óráig tartott. Innen azt a' következést lehet méltán tsinálni: hogy sem egygyik, sem a' másik Tudósítás, nem az egészsz hitelességük közzé tartozik.

A' Breszti Kikötőhelyben tartózkodó Spanyol Hajóssereg' Vezére Massaredo, Spanyol Követséget fog ezentúl viselni Pári'sban, Marki Musquiz helyett, a' ki Madritba hívatott vizfza Státus-Tanátsosnak. Massaredot a' Tengeri Vezérségben Gravina váltja fel.

Az Egyiptomi Frantzia Seregnek, és az az ellen indúlt Török Nagy-Vezéri Armádiának hadi történeteikről nem lehet egészsz meghatározással valami bizonyost írni: mert némelly Konstantinápolyi Levelek azt írják, hogy a' Nagy-Vezér Seregének előljáró része győzedelmeskedett a' Frantziákon; a' Frantzia Tudósítások pedig nagyítva írják, hogy Kleber Fr. Vezér, olly vesztéséget okozott a' Nagy-Vezérnek, a' melyre nézve ez, kéntelenítettett Octóber' vége felé, tíz napi járó földre vonni vizfza magát Gaza Városától (melynek fekvését látni lehet az általunk küldött Egyiptom' és Szíria' Mappáin.)

Konstantinápolyból Déc. 16-dikán: — „A' Nagy-Vezér' Helytartója, ki-tevődött hivataljából, 's helyébe, Baehi Abdillah lett Kajmákná.“

„Ratib, ki az utólsó Török had után Bétsbe küldődött nagy czeremóniával a' Cs. K. Udvarhoz Követségbe; annakutánna pedig Külső dolgokra ügyelő Miniszterséget (Reis Effendiséget) viselt Konstantinápolyban: gyanúságba ejtette magát a' Frantziákkal való egygyetértésről, mellyért is elébb, számkivettetett Rhodus Szigetébe, mostanság pedig a' fejét is el vesztette.“

5. Olasz-Országok.

Corsica (Korzikai) Szigetéről a' Párisi Tudósítások is említik rövideden, hogy ott újra zenebonás világ vagon; de Livornóból, bővebb Tudósításokat közlenek ezen tárgy felől, a' mely Tudósítások, egyenesen magából Korzikából érkeztek oda, 's ez az értelmek:

„A' múlt Septembertől fogva, igen zavaros folyamatja van itt (Korzikában) a' dolgoknak. A' Lakosok sok helyeken meg-támadták az említett hónapban a' Frantzia Katonaságot. Fiumorbó tájján, le is öldöstek belőle ötfázat, négyfázan pedig hadi fogságra akarták közzüle meg-adni magokat: de minthogy a' Fr. Generálisok, mind agyon lövöldöztettek vólt az ollyatén el-fogott Korzusokat, kik ellenkeztek a' Frantzia Respublikával: ez okon, a' Korzusok se' kegyelmeztek meg az említett 4 száz Frantziáknak. Levie, Rocca, Vico, Olmetto, 's több más Helységekben is a' Lakosok győztek: mindazáltal az Olmettoiak meg nem ölték, hanem tsak ki-fegyverkezettek, és Ajacioba fogva küldötték az általok meg-győzette-tett Fr-ákat. Porto Vecchioban a' mint adót akart bé szedni egy tsomó Frantziáság: puskákat kapkodtak a' Lakosok, 's minekutánna 30-at közzüle földre terítettek: a' többeket meg-futamtatták. Azon vagynak a' Korzusok, hogy Szigetjeből egészfzen ki verjék a' Frantziákat, 's az egygyesült Hatalmasságok' óltalmába ajánlják magokat.“

(Midőn néhai XV-dik Lajos Fr. Király, ki éppen a' szerentsétlen 16-dik Lajos előtt uralkodott, erőssen rajta vólt, hogy Fr. Országhoz kaptsolhassa Korfzikát: Paoli nevü híres Generális, derekasan óltalmazta ezen Szigetet, Choisoul Fr. Ministernek szándékai ellen. Paolinak olly hív Követője vólt a' Frantzia első Consulnak Buonapartenak az Attya, Buonaparte Károly, hogy ki-vetkezvén Magistrátusi ruhájából, melly tisztséget viselt vala Ajaccio Városában, köz Katona fővel szolgált; 's midőn végre, ugyan tsak el foglalták a' Fr—ák Korfzikát, oda akarta azt hagyni Buonaparte Károly, hanem egy Attyafia, a' ki Kánonok vólt, tartóztatta visszafra sok kérései által. — 1773-dik eszt—ben a' Korfzikai 3 Rendek, Követeket küldöttek Pári'sba a' Királyhoz, kik közzül egy vólt, a' Nemesek' részéről, Buonaparte Károly. Kevéssel annakutánna Királyi Fiskálissá lett Ajaccióban, a' hol már kétszáz esztendőktől fogva telepedtek vala meg az Elei, kik, a' Toskánai földről szakadtak oda, Buonaparte és nem Bonaparte nevezet alatt, mint kezdték írni rendszerént a' Fr. Tudósítások ezen nevet. — 1790-ben, a' midőn nem élt már Buonaparte Károly, a' mostani Fr. első Consul, Oberstlieutenánt vólt Korfzikában a' Nemzeti Gárdák között. Ezen rangjában, rosz vélekedéssel kezdtek ő felöle lenni az akkori Franczia Hatalmaskodók, azon okból: mivel azon Végzéssekre nézve, melyben Paolit, a' Fr. Respublika' ellenségének hirdették ki, egy ellenző Írást küldöttek Pári'sba az Ajac-

ciói Előjárók, és annak az írásnak Buonaparte Napoleante (ez a' kereftt neve a' Fr. első Consulnak) is alája írta magát. — Már 1793-ban, hadakozott Buonaparte N., Paoli ellen, és Ajacsiót fel-kívánta, a' hol Masséria nevezetű Rókona vólt a' Komendáns.)

Magyar-Ország.

A' F. Helytartó Tanáts' végzéséből jelen-tetik minden Szüléknek: kik a' Debreczeni T. T. Piáristáknál akarják taníttatni Fiaikat, hogy ott a' Grammatika Oskolák előbbi állapotjokban meg vagynak; a' két felsőbbek (Humanitatis Scholae) is újra folyamatba tevődnek, ha a' Tanítványok' száma elegendő lesz: minek-ké-ért a' melly Szülék, a' nevezett T. T. Atyákhoz akarják a' Grammatikán felül való Oskolákba küldeni Fiaikat: tudósítsák ezen szándékjokról, az említett Oskoláknak Helybéli Directorát az Oskolai első fél ezftendő előtt.

Febr. 1-ső napján, igen fényes és örvende-tes czeremóniával vezettettek 's kísértettek bé Budára Nádorispány és Nádorispányné Ő Csász.'s Kir. Herczagségek.

Körmözt-Bányáról Jan. 18-dikán: — „A' mi Királyi Bánya Városunkban e' bé-állott ezftendő' Boldog-Azfszony Havának 14, 15, és 16-dik napjain, Néhai nagy emlékezetű Hatodik Pius Szentséges Római Pápanak örök nyúgodal-ma végett, halottas Isteni tisztelet tartatott. Mellyre nézve a' Város Templomának köze-pin, egy, jó ízzel készült, gyászos nagy ko-

porsó állítatott fel, mellyet két oldalról négy Tzövek-ofzlopok, és számtalan égő gyertyák fényesítettek. A' koporsót, boldogúlt Pápa Ö Szentségének nemes tzmerei, és Fő Méltóságát jelentő ékességei tették tekintetessé, ezen alól-írás mellett:

Pio. VI.

Christi. in. terris. Vicario.

Principi. mitissimo.

Invicto. Religionis. Athletae.

Glorioso. nostri. aevi. Martyri.

Qui. Valentiae. in. Gallia.

29. Augusti. Anno. 1799.

In. Exilio. obiit.

Civitas. Cremnicziensis.

Parentat.

Diebus. 14. 15. 16. Jan.

1800.

Az Ofzlopokon, mellyeknek Ormójira ékes füstölő edények vóltak helyheztetve, az azokhoz alkalmaztatott, kerekded szabású, Pápa tzmerek alatt, Nagyon Tiszt. Plébánus Ur Hartl Zeferin Urnak rendeléséből, ezek olvastattak: Az elsön.

Ecce ego mitto vos, sicut oves in medio luporum. Estote ergo prudentes, sicut serpentes, et simplices, sicut columbae. Math. 10. 16.

A' másodikon.

Cum persequentur vos in Civitate ista, fugite in aliam. Math. 10. 23.

Regnum meum non est de hoc mundo. Joan.

18. 36.

A' harmadikon:

Domine, paratus sum et in Carcerem, et in mortem ire. Lucae 22. 33.

A' negyediken:

Domine, ne statuas illis hoc peccatum. — Et cum hoc dixisset, obdormivit in Domino. Actor. 7. 59.

A' nagy Oltáron pedig, melly bé vala fekete vászonnal fedve, egy nagyobb, és két kisebb Família-Tzímerek, és Pápai ékességek függtek. A' halottas Sz. Misét, melly előtt szomorúan hangzottak mindenkor egy óráig a' harangok, a' fellyebb említett Tifzt. Plébánus Úr, maga tartotta mind a' három napon egész czeremóniával, melyre e' Nemes Városnak főbb és alacsonyabb Rendjei, az Oskolai Iffjúsággal, 's annak Erd. Tanítóival egygyütt, nagy számmal megjelentek, és ott mindnyájan, a' mint kinek kinek tekintetéből ki lehetett venni, nagy megilletődéssel, 's buzgó ájzatossággal tisztelkedtek.

Szala Vármegyének Bük nevezetű helységében lakik egy Büki Antal nevű Nemes ember, ki már 122 esztendő. Jobbára tsak borral és kenyérral él, még olly erőben vagyona, mint akár mitsoda fiatal ember; kapáll, kaszáll, 's tesz más munkákat is.

Elegyes Tudósítások.

A' Würtembergi Herczegség' Rendei között sok olyanok, kik a' mint megírtuk felölök a'

Tattományi gyűlés' el-olzlattatása után, nem fegezhették már többé magokat ellene nyilván a' Herczegnek: titkon próbáltak magokban gonoszt forrálni: de szerentsésen ki-nyilatkozván álnok szándékjok, használtak azzal annyiban a' köz-bátorságnak, hogy méltó okot szolgáltat-
tak általa a' magok el-záratására, 's ekképpen a' további árthatás' alkalmatosságától lett meg-főszttattatásokra.

A° selyem-bársony matériának fel-ment az árra Pári'sban: mivel az új Tisztviselőknek új Tisztviselőknek, új Formaruhájaikra négy ezer réf kívántatik.

Végezte azon Nápolyiak' meg-büntettetése le-írásának, kiket a' Törvényfűk, részszerént halálra ítelt, részszerént pedig számkivetésbe küldött, a' Frantziákkal tartott pártos egygyet-érté-
sekért.

„Nápoly Városa, és Ischia Szigete között, (mint a' meg-küldött Olasz Ország mappáján lehet látni) van egy kis Sziget, mellynek Procida a' neve. Ez a' név nem fért a' mappára, a' szük hely miatt) Ebben a' Szigetben következő tíz egyházi rendü Személlyek végezték akasztófán életeket, úgymint: Lubrano Miklós, Scialojo Antal, Florentino András, Assanti Vincze, Schiano Salvator, Jevola Ferentz, Castagliola Mihály, Buoncore Ferentz, Alberico, és De Luca Antal. Hasonló vége vólt Golise Miklósnak és Társával egygyütt, kik a' Tengeri hajókon

szolgáltak volt. — A' Levelezők, utolsó Tudósításában nem tesz már semmi több említést az Executiókról, hanem azt jegyzi meg, hogy két száz, 's tizenhat illyes bűnösök küldöttek számkivetésbe. Egy más Tudósítás szerént, által szállítódtak ezek, nem külömben mint a' Római úgy nevezett Pátrióták, Frantzia Országának Touloni 's Mársziliai (Marseille) Kikötőhelyibe. Ezen számkivettettek között voltak külömbkülömbféle rendű Férjfiak, 's Afzszonyok is.

Északi-Amérikában, a' Neusundlandi vagy Terre Neuvei partokon, olly bőv halálfatjok volt a' múlt eszt—ben az Anglusoknak, hogy tsak egy hajó, mellyen nem volt több öt embernél, nyóltzvan ezer Stokfissal tért visszra Angliába.

A' F. Magyar Cancelláriához, Néh. Referendárius M. Vlasits Úr helyébe, méltóztatott Ő Felsége, Referendárius Udvari Tanátsossá tenni által a' Helytartói Tanátsnál érdemesen viselt Consiliáriusságból, Báró Püchler Ő Nagyságát.

Hirdetmény *)

Hajjuk miként panaszol Báró Crantz a' Magyarokra,

„Magyar Ország valamint borban, gabonában, a' leg különösebb és ritkább ültevényekben, és a' leg gazdagabb értz bányákban a' több Europai országokat felyül múlja, éppen úgy meghaladja azokat az orvos vizeknek bövségében és jóságában. A' mit a' természet az életnek könnyebbítésére a' több országoknak fősvényebb kézzel, és szükebb mértékkal osztott-ki, aztat itten mint gazdalkodásból amott elvont egész kintsét adakozólog öntötte ki. Ugy tetzik mint-ha egyebütt mindenütt csak egy egy Kalmár boltotskát, de itt minden kintseivel meg rokott leg gazdagabb tárházat akart vólna tsinalni.“

„De valyon ugyan mi lehet az oka, hogy Magyar Orzágnak természet vizsgálói a' magok tulajdon javaikat meg ösmérni eddig oly keveset igyekeztek? Se a' természetnek, se magoknak, se a' külföldieknek ezzel nem kedveztek? azt a' mit nékik a' természet nyujtott, világofságra hozni, vele magok élni, a' szomszéd nemzetekkel, és minden más tudni kívánó Tudóssokkal közleni hajlandók nem vóltak? Bizonyára M. Orzágnak ma nem vólna külföldi orvos vizekre szüksége, se Spaai, se Selteri, se Pyrmon-ti bor vizekkel nem élne, ha a' magáét ösmérni akarná.“

„Magyar orzágnak minden szüleményeiből, mellyek a' tudományoknak költsönös elzközül szolgálhatnának, majd semmi sints a' mái naponn előttünk tudva. Az ültevényes országból alig egy ültevény, egy fü; az állatok közül alig egy bogár van le irva; a' jó ízzü konyha sót, és az értzet kivévén, az ásványok közül is igen kevésséel birunk; de mindenek felett a' vizek kö-

*) Ez a' Hirdetmény, a' Kurirhoz is későre, a' Hirmondóhoz pedig még későbbre érkezvén, az elő-fizetésnek ideje, hosszabb terminusra határoztatott.

zül leg kevesebb van a' tökéletes meg vizsgálás által tudva. Holott én az én tanuló szobámban ama követses Arábiai, Kanadai, Sibériai kintsekkel valójában időt töltök, benne gyönyörködöm, 's a' Kamtsatkai lakosokkal egyetemben az ő le irt vizeiket elmémbe íszom. Nem de egésségemre nézve sokkal nagyobb haszonnal innám a' M. Országokat, mellyekhez valójában hozzá juthatnék, csak vólnának ősméretesek? — *Gesundbrunnen der Oesterreichischen Monarchie Wien. 1797. S. 131.*

Miként oldozzuk-fel magunkat érdemes hazafiak ez alól a' még érdemlett vád alól? Talán nem fogjuk a' valóságot kereken el tagadni? avagy ájjon elő, és mentse meg magát 's nemzetét az a' ki képzeli, hogy bennünköt ez a' vád nem illet. Keveset tudunk felelni, meg kell némúlnunk. Valójában szelidül bánik velünk Báro Crantz, mert tagadhatatlan az, hogy a' haládatosság, mellyel 'édes Anyánknak a' természetnek tartozunk, bennünk fel-ebredni nem akar, a' pallérozott nemzeteknek mindennapi példái rajtunk semmit se mozdítanak, sőt a' mi nagyobb, a' Tudósoknak tsinos, de alkalmasint szivre ható pirongatásaira magunkat föld süketé tettük. Tsuda hogy töllök e' részben a' vademberek közé nem számláltatunk. Vannak ugyan hazafiak, kik a' Termézet' históriájában tapasztalt hátra maradásunkat tovább nem türhetvén, már annak minden részeiben a' jeget megtörték, ezek között: *Fichtel*, *Korabinszki*, *Winterl*, *Oesterreicher*, *Lumnitzer*., *Grosinger* Uraknak, és a' *Magyar Magazin* nevetlen Német írójának különös haládatossággal tartozunk, de mit tehet ily véghetetlen ki térjedésü tárgyban egynehány embernek szorgalmatossága?

El halgatom most ezen szép és szükseges tudományok többi tzikeljeit, csak orvos vizeinkről akarok egy szót tenni, úgymint a' mellyek B. Crantznek leg főbb alkalmatosságot szolgáltatottak a' panaszra.

Nem gondolnám, hogy Európának akkora kiterjedésü tartománya mint Erdély országa,

annyi orvos vizekkel birna, mint a' mennyivel minket a' természet meg ajándékozott. Bor vizeink közül némellyek a' jóságra nézve még a' leg hirsebb Német országi vizeket-is felyül haladják. Van is kelletek, mert azoknak környéke nyáron által egész várofsá változik a' rengőtegerdőkben; bámúlni kell miként omlik a' nép minden felől a' bor viz forrásokra, de oh minémi nagy hátra maradás! tsak egy vakarítás utasítás liatsen sohul vizeinknek tulajdonságairól, és a' velek-élésnek módjáról, minden ember tsupa szokásból gázol által a' viznek italán. Vakmerő bátorság! de még nagyobb szégyen azoknak, kiktől az utasításnak kellese származni! Irtak ugyan *Wagner Lukáts és Barbenius Josef* orvos urak valamit az Erdély Országi vizekről, de se az egyik se a' másik szót se teszen a' vizeknek erejéről, hafznairól, és a' vélek-élésnek módjáról. Az első 1773 esztendőben egy inauguralis deák dissertatiójában közönségesen az Erdély Országi orvos vizekről szól, de a' munka najd úgy szólván nem egyéb, hanem a' vizek' jeveinek egy 45 levélből álló laifroma, a' sem tökéletes, mert a' Lápos vidéki borvizeket nem is említi. Az utolsó német nyelven 1792 esztendőben irt a' Három széki borvizekről, azkot bontogatta a' Kémia' útján, de sokkal szacentsébb lett vólna munkájában, ha a' maga Perceptora B. Crantz helyett, Torbetnius Bergnant követte vólna. Tudom jól, miért idegeny^k h^ozánk' orvofsai e' munkától; egyik oka az hogy a' vizek' bontása nevezetes költséggel jár *) Második, mert az a' Kémiának egyik bajosabb Kérdései közzül való, mellyhez nem minden orvos foghat.

En az érdemes Közönségnek azt a' hajlandóságát remélván, hogy az ő érette téendő költséget nem hagyja egélzen nyakarba, az Erdély országi orvos vizeknek tudományos meg vizsgálásához fogtam. *Előben* az időnkbeli viz vizsgál

*) *Chemiæ Professor Winter* Ur szerént egy kútnak tökéletes meg vizsgálása 70 Rforintokba kerül. *Analysis aquarum Budensium* 1781. p. 18:

gáló Kémikusoknak utasítások szerént egy közönséges sínór mértéket készitettem miként keljen a' vizeknek tökéletes el bontásával, és a' benne lakó mineraléknak meg határozásával banni. A' dolgokat körülállásoson, és tanitva adván elő, igyekeztem ennek a' bajos kérdésnek meg-fejtésit oly könnyűvé tenni, hogy aztat az is, kinek Kémiai tudománya csak középferü, el-találhassa. Nem a' tudós Kémikusoknak tehát, kiktől a' dolgokat költsönöztem, hanem egyedül az effélében járatlan hazámfiainak dolgoztam. *Másodszor*, mivel orvos vizeink között a' borvizeknek vagyon leg nagyobb divatja, következésképpen ezek használhatnak v. árthatnak hazánknak leg többet, éppen ezeknek állítottam Kémiai, és orvosi meg határozásokat leg szorgosabbaknak lenni, mellyre nézve a' Radna vidéki sok borvizek közül azokat, mellyek tapasztalt használaiokról nevezetesebbek, inkább kéz ügyben vannak, és a' lakosoktól, 's elfzendőnként oda itató borviz vendégektől gyakoroltatnak, mind egyenként el-bontottam, a' benne talált minerákat mind számokra mind mennyiségekre nézve a' kitelhető pontotossággal meg határoztam. A' leg első forásnak, melly egész Erdély országában a' leg nemesebb borviz, el bontását körülállásoson, és tanitva irtam le, azért, hogy azzal gyszersmind meg mutassam miként keljen a' munkának első részében közönségesen kif zabott réguákat gyakorlatba hozni. *Harmadszor* ugyan azoi Radna vidéki bor vizeknek orvosi erejét, testünkben munkálodását, a' velek élésnek modját, nem külömben a' nyavajákat, mellyekben használni v. ártani szoktak, úgy a' mint tiz elfzendők alatt gyűjtött tapasztalásom engedte, meg határozta. Minthogy a' viznek orvosi erejét a' benne lakó mineralék hordozzák, a' hazánkbéli borvizek pedig bennékeikre nézve a' mennyiben rész szerént már tudom, rész szerént csak gyanitom, a' Radna vidékiekkel majd mind egy classisba tartoznak, azok mellett is addig míg rendre egyenként mind el bontathatnak 's különkülön meg határozathatnak, ezen orvosi

utasításom kevés változtatással szolgálatot tehet. Ha Isten éltemnek 's egészségemnek kedvez, és ez a' három darabotska a' Nemes közönség előtt kedvet talál, nem szünöm meg a' munkát tovább folytatni.

Sokáig tanátskoztam magammal, magyarul-e, v. deákul írjak. Az elsőtől, meg vallom, idegenítettek a' Kémiában elő forduló tárgy-szók, mert szándékom volt egészen magyarul írni, ha egyszer ahhoz fogok; a' Deák nyelvet a' külföldiek kedviért akartam volna választani. De végtére csak ugyan az első mellett maradtam, mert tanításim éppen a' hazafiakhoz lévén intézve, illetlen lett volna egy részit azoknak, kiknek irtam, a' munkának olvasásától meg fosztani. Minden ember örömeftébb szít a' maga fazaka mellé. Ha a' külföldiek a' Magyar nyelvet nem értik, én arról nem tehetek, ők se irnak látom már többé a' mi kedvünkért deákul. Minekutánna egyszer a' munkába belé elegyedtem, örömmel tapasztaltam, hogy nem volt elegendő okom a' Magyar tárgy-szóktól irtózni.

Sok költséges fáradságaim után már annyi tökéletességre vittem ezt a' 3 darabból álló munkát, hogy aztat a' jövő télen sajtó alá botsáthatom, de a' nyomtatásbéli költségnek ki állására magamat meg erőltetés nélkül elégtelennek állítván, kéntelen vagyok azokhoz folyamodni, kikért eddig költöttem, és fáradjam — a' Nemes Közönséghez. A' vizet nem minden tudja el bontani, de költséget a' már egyszer kéz munkának ki nyomtatására minden tud adni, ha akar. Azért kéretetnek atyafiságosan micyájok, kiknek sziveken a' hazánk Természet-historiája' gyarapodása valamit mozdítani tud, ezt a' Közönség' jávára tzelezó igyekezetemet bár egy egy nyomtatványnak előre fizetésével felsegélteni ne sajnálják. Külömben, ha elegendő előfizetőköt nem találándok, kéntelen leszek a' munkát maga semmiségében nyomtatatlan hagyni. A' munka a' 60 árkoft meg haladja, 's ha az elő fizetőknek száma meg szaporodnék, aztat rézmetzetekkel szándókoznám ki botsátani. Az előre fizető uraknak a' munka

3 Német forintokért által fog adattatni, úgy, ha
 leg fennebb a' jövő esztendőben Jan. 20-dik nap-
 jáig a' pénzt érette le teszik; azontúl jóval drá-
 gábbá kerül. Nagyobb könnyebbségnek okáért
 a' következő helyeket rendeltem, a' hol az
 előre fizetők quietántzia mellett pénzeiket lete-
 gyék, és a' hol annak ideiben contra quietantia
 mellett a' nyomtatványokat meg kaphatják:
 Aradon, T. Gál Josef Ur emeritus Tiszt.
 Besztertzen, T. Pöck Ferentz Ur volt város birája.
 Bétsben, A' Magyar Ujság író Ura
 Budán, N. Kis János Ur Könyváros
 Debretzenben, T. Tiszai Ur Procurator.
 Deesen, T. Balog György Ur Fő Biró.
 Déván, a' Kis András Ur a' Dévai Uradalomnak
 Fő Inspector.
 Enyeden, T. Benkő Ferentz Ur Professor.
 Brassóban T. Ujvárosi István Ur a' Brassai Magi-
 stratus mellett lévő Magyar Secretarius.
 Gyerlán, T. Platsintár György Ur eskütt
 Háromszéken, M. Zabolai Graf Mikes János Ur
 ő Nsa.
 Károly Fejérváron M. Mártonfi Antal Ur, Ká-
 nonok és Astronomus.
 Kalsán, T. Novák Joákim Ur Cameralis Percep-
 tor.
 Kolosváron, N. Hochmeister Márton Ur, Könyv
 nyomtató és áros.
 Komáromban Töltési István Ur Könyvkötő
 Marosvásárhellyen, M. Zágoni Aranka György
 Ur, K. Tábla Biró.
 Megyesen, M. Consiliár. Haydendorf Mihály Ur.
 Nagy Bányan, T. Kassai Mihály Ur Cameralis
 orvos
 Nagy Váradon, M. Szilágyi József Ur Kánonok
 és Pro-Vicarius
 Pesten, N. Fűskúti Landerer Mihály Ur Könyv-
 nyomtató és áros
 Pétsen, Waidinger Márton Ur Könyvkötő
 Posonban, A' ki Pesten.
 Számosújváron, Maga a' munkának szerzője
 Száthmáron. Csás Simon Ur Kereskedő
 Szebenben, A' ki Kolosváron

Székely Udvarhelyen, N. Kontz Ferentz a' Deák
 alsobb lakóknak Tanítója
 Szólnokon, T. Fülöp Imre Ur, V. gye Commis-
 sáriussa
 Temesváron, T. Kis Ágoston, Ur Vgye Tábla Birája
 Tordán, T. Gyöngyösi Ur Ref. Pap.
 Veszprimben, Baumeister Ur könykötő
 Zilahon, Tákefz Ur Kalmár.

Jegyzés. Azoknak, kik 10 nyomtatványokra
 praenumeratziót küldenek bé nekem, minden ti-
 zen egyedik ingyen fogadatni. E' mellett kérett-
 nek mindenek kik postán levelezni kívánnának,
 leveleiket francozni ne felejsék-el.

Azoknak a' hozzám közelebb lakó hazafi-
 Eraknak, kik e' szükséges munkának születésit
 meg értvén, már is előre fizettek, nevei azzal a'
 rendel a' mint magokot alá irták, így következnek:
 M. Zabolai Gróf Miksa János Ur ő Nsa. Három-
 lzéki Fő Király Biró nyomt. 50.
 M. Lofontzi B. Bánffi Kristina Ur Afzszony — 1.
 M. Hidvégi Gr. Mikó Károly Ur ő Nsa — 1.
 M. Bethleni Gr. Bethlen Dániel Ur ő Nsa. — 1.
 M. Hallerkői Gr. Haller István Ur ő Nsa. — 1.
 M. Báró Sz. Kerefzti György Ur ő Nsa. — 1.
 M. Bethleni Gróf idösb Bethlen Farkas Ur ő Nsa.
 Kir. Tábla Birája. — 1,
 M. Gr. Béldi Ventzel Ur ő Nsa. — 1.
 M. Zámbo Mihály Ur Fő Stráza Mester — 1.
 T. Szász Tzegői Balog György Ur, N. B. Szólnok
 Vgyei Fő Biró. — 1.
 T. Szász Tzegői Balog János Ur — 1.
 T. Szász Tzegői Balog Ferentz Ur N. Dob. V. gye
 Fő Birája. — 1.
 T. Szépvizi Szabó Ferentz Ur, N. Dob. V. gye Ta-
 bla Birája — 1.
 M. S. Berkefzi Mosa László Ur Oberflieut. — 1.
 M. Gyerő Monostori B. Kemény Kristina Ur Afz-
 szony, Gen. Gr. Bethlen Pálné — 1.
 M. S. Berkefzi Katona Sigmund Ur — 1.
 M. Bethleni Gr. Bethlen Miklos Ur ő Nsa. — 1.
 M. Bethleni Gr. Bethlen Samuel Ur ő Nsa. — 1.
 M. Gyerő Monostori B. Kemény Samuel Ur ő Nsa.
 Gub. Confiliar. — 1.
 M. Vájna David Gub. Secretarius Ur — 1.

- T. Gorove Kristóf Ur Szamos újvár Fő Biró — 1.
 N. Gorove László Physicus — 1.
 T. Pöck Ferentz Ur Besztertzei Pro Judex — 1.
 T. Kis Agoston Ur N. Torontal V.gye Tábla Bir. 2.
 N. Kis János Ur. — 2.
 N. Jakabffi Miklos Ur — 2.
 N. Lukáts Miklos Ur. — 1.
 T. Verzár Auxentius Ur Szamos újvári Káplán — 1.
 N. Karátson Emanuel Ur öregebb — 1.
 N. Verzár Sándor Ur — 1.
 N. Karátson Emanuel Ur ifjabb — 1.
 N. Karátson Kristóf Ur — 1.
 N. Novák Todor Ur — 1.
 N. Verzár Márton Ur — 1.
 N. Bosnyák Antal Ur — 1.
 T. Désfalvi Belényesi Sigmund Ur N. Küküllő
 V.gye V. Ispánnya. — 1.
 T. Szász Pál Ur a' Kir. Táblánál Protocolista — 1.
 T. Mihelyes János Ur a' Radnai bánya Control. 1.
 T. Galgoi Rátz Imre Ur N. B. Szólnok V.gye Fő
 Notáriusza — 1.
 T. Szász Tzegői Bolog Sigmund Ur N. B. Szólnok
 V.gye szolgálja Bir. — 1.
 T. Nagy Buni Vajda Gábor Ur Dési Posta mester 1.
 M. Tzegei Gr. Vas Miklos Ur ö Nsa. — 2.
 M. Tzegei Gr. Vas Dániel Ur ö Nsa. — 1.
 M. Tzegei Gr. Vas László Ur ö Nsa. — 1.
 M. Hidvégi Gr. Nemes György Generális Ur — 1.
 M. Széplaki Horváth Ferentz Ur — 1.
 T. Lengyel János Ur Maros széki Tábla Bir — 1.
 T. M. Palatkai Palotkai László Ur — 1.
 T. Iáók János Ur Tsitsó Kereszturi Megyés Pap 1.
 T. Kövesdi Ujfalvi Samuel Ur N. B. Szolnok V.gye
 Szolga Birája — 1.
 M. Tantsi Földvári Farkas Ur N. B. Szolnok V.gye,
 Szolga Birája — 1.
 T. Tatosi Tatosi Lajos Ur N. B. Szoln. V. Aren-
 da Perceptor — 1.
 T. Papfalvi Orbán Antal Ur Jurium Inspector — 1.
 T. Fékei Fékei Sándor Ur N. B. Szoln. V. Vice Is-
 pánnya — 1.

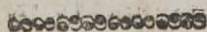
Irtam Szamos-ujváron 1. Sept. 799.

Nyulas Ferentz
Orvos.

A'

TSASZARI ÉS KIRALYI FELSEG'
ENGEDELMÉVEL.

Nro 12.

Költ Bétsbenn, Böjt-elő Havának (Februáriushak)
11-dik napján 1800-dik Esztendőbent.

Béts:

Hadi-Tárnokmester B. Kray O Exc-áját,
midőn Fels. Fejedelmünk előtt leg-először jelent
vólta meg: úgy fogadta az érdemet igazán be-
tsülő Felség, annyi magasztaló ki-fejezéseket
ruházott reája, és kegyes hajlandóságáról, a'
melly szerént nagy tetteit meg akarja jutalmaz-
ni, olly mértékben kívánta meg-győzni a' jó Fe-
jedelem, hogy mind azoknak hallására, egész-

N

fzen el fogódott érzékeny szíve a' Nagy Vitéz-
nek, 's egy ideig tsak öröm könnyeivel nyilat-
koztathatta háládatosságát, mellyek, gyöngy-
szemek módjára tsillamlottak ki szemeiből. A'
hol meg-jelenik, mindenütt nagy tisztelettel, 's
szembetűnőképpen tiszta örömmel fogadtatik. A'
napokban egy Bálban, különösen az Olasz Mél-
tóságok körül fogták, 's fenn szóval il Nostro
Liberatore (meg-szabadítónknak) nevezték.
Közép termetű; idejére 50 és 60 esztendőök kö-
zött lévő; feje, őszibe tsavarodott; szöke; nagy
szelidséget mutató ábrázatú. Eleven, 's több-
nyire igen jó kedvű. Az anya nyelvet (Magyart)
tökéletesen beszéli. A' héten le megy Pozson-
ban egy két napra. Meddig fog itt tartózkod-
ni: még nem bizonyos.

A' Károly Fő-Hertzeg Seregétől ide érke-
zett a' napokban, Ferdinánd Fő-Hertzeg, a'
Májlandban Gubernátorságot viselt Ferdinánd
Fő-Hertzegnek a' Fia. Abban a' tekintetben is
nagy érdemmel viseli ezen nagy reménységű If-
jú Fő-Hertzeg a' Magyar Lovas Obersteri For-
ma-ruhát: minthogy jól beszéli magyarul.

Bétsi Vice Komendáns, Haditárnokmester, a'
Mária Therésia' katonai Rendjének közép rangú
Vitézze, 's egy gyalog Regiment' Tulajdonossa,
Báró Terzi Lajos Csász. Kir. Kamarás Ur, meg-
halálozott a' múlt Szombaton, hofszas kínlódá-
sai után, mellyekben egészfzen el száradt, éle-
tének 71-dik esztendejében.

Hadi Környüldállások.

(Külföldi Ujságok szerént.)

1. Német Birodalmiak.

A' Vorarlbergiek, még leg alább is tíz ezer embert fegyverkeztetnek fel, a' már eddig is szolgált hat ezer Stutzosaikhoz.

Philippsburg Vára' romlásainak meg-orvoslásán sok kéz dolgozik. Az Örizet' száma is szaporittatik benne.

Würzburgból Jan. 23-dikán: — „Itt a' Vár' erősebbítésén, még mind untalan dolgoznak.“

2. Angliaiak.

A' Londoni Bankó, 21 millió tallért minden interes nélkül ad költsön a' hadfolytatásra, 6 ezrtendeig, a' Ministériomnak.

3. Frantzia Országaiak.

A' Fr. Igazgatók, először nem innepleték meg a' múlt Jan. 21-dikén, 16-dik Lajos Király' erőszakos halála' napját. Ellenben, többnyire minden útszak' szegleteire fel vólt raggatva Néh. 16-dik Lajos' testamentoma.

Buonapartenak újra egy Kurírja indult el Jan. 16-dikán, Calaisból Angliába, békességes ajánlással. (Már ez az ajánlás Londonban vólt Jan. 21-dikén.)

A' pestises nyavalya mind inkább inkább terjed Fr. Orzágnak déli részeiben. A' kiknek

golyvájok kéle, 36 óra alatt oda vagynak. — Strafsburgban is ilyen forma metely mutogatja magát egy hónaptól fogva.

4. Török Birodalmiak.

Az Egyiptomi dolgok' folyamatajáról azt írták Londonból Jan. 11-dikén, hogy Sidney Smith, közelgetett ugyan egynehány Anglus és Török hajókkal a' Damiettei partokhoz, de ismét el vonta magát, midőn meg-értette, hogy a' Szíriai Basák pártoskodása miatt, nem nyomúlhatott elő a' Nagy-Vezér Egyiptomba. — Minden más Tudósítások szerént is erossen rajta vólt a' Nagy-Vezér meg-gátolni, hogy a' Fr. Sereg, még egyszer St. Jean d' Acreig elő ne nyomúlhasson, a' mint igyekezett.

A' Belgrádi Basa, panaszosan jelentette mostanság, a' Péterváradai Generál-Comandónak, hozzája botsátott írásában, hogy az a' nevezetes Vidini Basa Pasman Oglu, még sem szünt meg béketelenkedni; sőt egyenesen Nizza ellen indúlt, hogy azt ostromlaná; és hogy Belgrád ellen is hasonló szándékkal vagyon: minekokáért reménykedik a' Belgrádi Basa, hogy részünkről segítsék őtet eleséggel.

A' Dániai Korona' jövedelmei, tíz eztezdök alatt, hét millió tallérról tízre nevedtek fel, főképpen a' mezei gazdaságnak és a' kereskedésnek gyarapodása által.

Magyar-Ország.

A' Haza' kebelébe vízfzva, párosan indúlt,
 és már szerentsésen el is érkezett Nádorispá-
 nyunk Ő Királyi Hertzegségé eleibe, igen kel-
 lemetes Helikoni virágokat hintett Nemzetünk-
 nek betsesVirága (T. Virág Benedek) egy szép
 Öröm Ének-ben, mellyet mi is itt előre bo-
 tsátunk, minekelötte a' Felséges Pár örvendetes
 és pompás el fogadtatása' czeremóniájának bő-
 vebb leírásához fognánk:

Jer hamar! régen ki-terült karokkal
 Vár Hazánk Jó zsef! kebelébe vízfzva:
 Jer szerentsének Fija! ritka kintsü

Hertzegi Jázon!

Es Te! felséges szeretet' Leánya!
 A' kinek szívet' örömünk ajánlja,
 Légy Alexándránk, 's olaj-ággal ékes,
 Béke-Galambunk!

Oh, ditső Mátyás' palotája! hofzfzas
 Árvaságodnak szomorú ruháját
 Vesd le már! látod: közelít szerentséd'

Büszke reménye.

Nézz le pompádnak ragyogó egéröl;
 Néked örvendez Buda', Pest' Lakossa:
 'S Vélök egygyütt szent Koronánk' megyéji,
 Néked örülnék.

Néked örvend a' Tisza, Dráva, Száva,
 A' Magyar Tenger, 's Havasok' Királya
 A' magas Kárpát' hegye: néked örvend
 Dácia' sassa. —

Vidd el, óh jó Hír! nemes Ingriába,
 Hogy szelíd mellyü Szüleménnye, bátor
 Mefzfze ment, még sints idegen Világban,
 Barbarusok közt.

Egy nagy, érzékeny Haza szép ölébe]
 Vette, a' melly kész, ha vészéllye támad,
 Eletét, minden javait vitéziül

Nékie szánni.

Szünny meg, óh Múzsám! Ezeren kiáltják:
 „Ellyetek boldog napokat! sokáig
 Ellyetek! 's kérünk, kegyesen vegyétek
 Aldozatunkat!“

Budáról Febr. 4-dikén: — „A' míg Nádor-
 Ispány és Nádorispányné O Cs. 's K. Herczegsége
 Bétsben tovább múltak a' roszfz utak miatt,
 mint sem szándékoztak vólt: Országunk' Commis-
 sáriátnsa, el küldötte Vice-Director 's Consiliárius
 Végh István Urat Bétsbe, olly Utasítással, hogy
 az ide indulandó Fels. Pár előtt, minden utakat
 egyengettessen meg a' lehetőségig, 's egyéb szük-
 séges rendeléseket is meg-tétetvén az alkalmas
 útazás végett, legyen Kalaúzzok Ő Fő-Herczeg-
 ségeknek, kik is Jan. 29-dikén ki-indulván Béts-
 ből, értek estvére Mo'son Vármegyének Csún
 (németül Sandorf, vagy Zandorf) nevü Helysé-
 gébe, 's bé-szállottak az ott lévő palotájába M.
 Gróf Szapáry József Úrnak, a' hol várattattak
 vala már meg-tiszteltetés végett, egynehány Po-
 zsonyi lakos Méltóságoktól, 's Pozsony és Mo-
 zson Vármegyék Küldöttjeitől; a' Földes Úr ál-
 tal pedig jó vatsorára is. — Más nap, a' mint

kereftül útaztak volna Győr Városán: tisztelet tett az oda való Polgár-katonaság; 's a' Vármegye' Deputátusi, és a' Város' Elöljárói, egy örvendő 's áldást kívánó rövid Beszéddel köszöntötték Ő Fő-Herczogségeket a' posta-háznál. Estvére Átsra érkeztek a' F. Utazók, a' hol N. Komárom Vármegye' részéről Követek, 's más Uraságok is jelentek meg, hogy tisztelhessék a' F. Utazókat, a' Gazda Gróf Ur pedig Gróf Eszterházy Károly Ő Nagysága, gazdagon megvendégelte, 's tántzos mulatságot is adott kedvéért. Jan. 31-dikén Esztergomba a' Polgár-Katonaságnak tisztelkedő sorai között mentek bé Ő Fő-Herczóságok, 's Iffjabb Gróf Sándor Kamarás Ur' palotájában háltak meg, minekutánna a' Vármegye' Deputátusinak és sok más Nemeseknek tisztelettételeket kegyesen el-fogadták, 's vatsoráltak volna.“

Esztergomból, Febr. 1-ső napján, reggeli 9 óra előtt lett az el indulás. 11 órakor Csaba nevű Helységhez értek, melynek Lakosai két sorba állva, 's kezeikben fejer pántlikával ékesített zöld ágakat tartva várták a' F. Utazókat, kiknek oda lett közelgetéseket, mozsár-ágyúk' durrogási jelentették. Az út mellett két felöl magas alkotmányok voltak fel-állítva, a' melyeken, dob 's trombita szó mellett, örömdalokat éneklettek, az a' végre ki-fzemelt Karok. A' Lakosok, örvendezésseknek nyilatkoztatására fel-emelték a' kezeikben tartott zöld ágakat. Az Oskolabéli Nevendékek is a' T. Plébánus, és a' Tanítójok' kormányozása alatt, két zászlós sorokat

formáltak, 's leg elsöben töltötték el a' levegőt
 míg Eljének kiáltásokkal. Lóháton is tisztel-
 kedtek ötven Csabaiak; kikkel szemben bal kéz
 felöl Vadászok állottak gyalog, sárga színű, és
 közepben két fejű sassas jegyes zászlókkal. Az
 ötven Lovasok el kísérték Ö Csász. 's Kir. Her-
 czegséget Vörösvárig, a' hol várakozott vala-
 máf Pest Vármegye' részéről egy Deputátzió,
 melynek Tagjai között Vátzi Kánonok Báró Saff-
 rath Leopold Úr, közlöntő Beszédet tartott deák
 nyelven, az el érkezett F. Vendégekhez. A' De-
 putátzió' több Tagjainak betses neveik, követ-
 kezendők: Gróf Keglevits György; Gróf Fekete
 Ferentz; B. Laffert Ignácz; Latzkovics György
 (Első Vice-Ispány); Tahy Antal; Horányi An-
 tal; Kubínyi Lajos; Majthényi Károly (mind
 Vármegye' Tábla Birái); Bicskei Sándor és Gofz-
 tonyi Mihály (Első Szolgabírák); Somogyi An-
 tal (Második Szolgabíró); Iffjabb Kis Sándor
 (Vice Notárius.)

Vörösvárról rövid fölöstököm után, mind-
 járt tovább folytatódott az út. Délutáni egy
 óra volt, midőn a' F. Utazók, Vörösvári Lov-
 saktól és Ö Budai Polgár Uhlánusoktól kísértet-
 ve Ö Budához értek, melynek véginél két rend-
 ben állottak a' Zsidóság' részéről, 60 válogatott
 kék ruhás Iffjak, fehér 's kék tafota zászlóval;
 és 300 előkelő Férjűk, innepi ruhájokban,
 kiknek mind két rendje előtt, gazdag matériá-
 ból készült hordozható fedelek voltak fel állit-
 va, mellyek között egynek alatta a' Fő Pap
 állott. A' Gyülekezet' Elöljárói, egy rövid be-

szédet tartottak Ő Fő-H—gekhez, 's azt, két nyomtatmányokban, mellyeknek mind a' levelei, mind a' borítékjai, atlaszból voltak, nagy alázatossággal által ajánlották a' Fels. Párnak. Allott a' Beszéd, Mózsés 5-dik Könyve' 28-dik Részé' ezen szavainak a' F. Párna való alkalmaztatásából: Aldott vólt a' te ki-mene-teled, és áldott a' te vízfza-jö-veteled.

Benn Buda Városában, a' Bétsi kaputól fogva az Ország' házáig, díszes sorokban tífz telkedtek két felől Buda és Pest Városinak magyar, német, és uhlánus formaruhás Lovassai, a' Budaiak, Fő-Notárius Spoth György Úrnak; a' Pestiek pedig, Fefzl Mihály, Heppler Ferentz, és Sztánkovits Sámuel Tífzt Uraknak kórmányozása alatt. A' Budai Lovasok közzül egy szakfznak, világos kék formaruhája, 's fekete süvege; másíknak, setét kék öltözete, 's véres süvege vólt, mind aranyra; az Uhlánusság, formaruháján kívül, a' reguláris Uhlánus Katonáké-hoz hasonló apró zászlókkal is különböztette magát. A' Pesti Magyar Lovasok, zöld mentében, veres nadrágban, 's kótság tollas fekete süvegben díszeskedtek; a' Rátz Lovasoknak, setét olaj szín kutyájok vólt arany rojtokkal, fe-jér nadrágjok, arany sinorra; és fekete strutz tollas sisakjok; a' Német Lovasoknak pedig, setét kék ruhájok, gazdag arany váll-ékességekkel (epaulet-ekkel), fe-jér nadrágjok; és széles arany pafzomántos kalapjok.

Az Ország-Házánál ki-szállottak a' hintóból

Ő Fő-H—ek, kikhez, tisztelő Beszédet tartott
 Mélt. Püspök Szerdahelyi Gábor Ur, egy fé-
 nyes Deputátzió' képében, a' melynek egyéb
 Tagjai voltak az Egyházi Rendből: Székesfejér-
 vári Püspök Millasin Miklós Ő Exc—ja; a' Bu-
 dai nem egygyesült Görög Püspök M. Popovich
 Dienes; Királyi Tábla Praelatusa, M. Báró Fi-
 scher István; és Kalotsai Kánonok Fő Tiszt.
 Klobusiczky Péter Urak. — A' Világi Rendből:
 Korona-örző és Septemviralista Idősb Gróf Rá-
 day Gedeon Ő Exc—ja; Personális és Pest Vár-
 megye' Administrátora, Felső-Büki Nagy Jó-
 zsef Ő Nagysága; Generálmáyor Gróf Fekete
 János; Gróf Keglevics Adám; Báró Orczi Jó-
 zsef; F. Helytartói Tanácsos Báró Podmaniczky
 József; Gróf Festetics György; Gróf Teleky
 László; Báró Prónay Sándor; Báró Laffert Vin-
 cze — Ő Nagyságok. Továbbá: Királyi Ta-
 nátsos és Vice-Palatínus T. Szily József; Királyi
 Tanácsos és Ország' Al-Birája (Vice Judex Cu-
 riae) Tihanyi Tamás; Kir. Tan. és Ítélo-Mes-
 ter T. Szilasy József; Kir. Tanácsos és Királyi
 Tábla Birája T. Bay Ferentz; Kir. Tan. és Kir.
 Tábla Birája T. Reviczky József; Pest Várme-
 gyei Második Vice-Ispány T. Szentkirályi László;
 a' Pesti Districtusbéli Provinciális Commis-
 sarius T. Kis Sándor; Vármegye' Fő Notárius-
 sa Onody Zsigmond; Idősb Friebász Antal;
 Glosius Sámuel; Beleznay Sámuel; Madarasy
 István; Andrásy István; Gofztonyi Imre. Fő
 Szolgabírák: Szabó János; Kovácsioczi László;
 Szentiványi József; Vinczenti János; 's Ifjabb

Jefzenfzky Mihály; Második Szolga-Bírák: Adonyi Mihály; és Ifj. Madarasy István — Urak, a' Budai és Pesti Magistrátusokkal egyetemben, valamint hogy a' név fzerént elő számlált Méltóságok, és Urak is, Pest Vármegye' részéről voltak. Nagy indulatnak nyilatkoztatásával fogadta a' F. Pár, M. Püspök Szerdahelyi Beszédét, melly, az úgy nevezett Redut-szálában tartatott, a' hol az 1792-dik esztendőbeli Ország-gyűlés' alkalmatosságával, ültek vólt a' Státusok. (az Ország-gyűlés' 2-dik Táblája)

Az Ország' házától, az arról nevezett útfán, tovább haladt a' pompás menetel, 's a' Franciscánusok' piattzán által, az Urak' útfájába, következendő módon folytatódott. Elöl lovaglottak a' két Város' Vitézei, ezeket követték tsinos és részfzerént pompás hintókon a' Vármegyék' Deputátusai; továbbá, a' Buda és Pest Városa Magistrátusai; utánnok gyalogoltak az Ö Fő-H—gek' tselédjei; 's lovaglottak Gróf Nádasdy; Gróf Kollonits; Gr. Cziráky; és Gr. Sándor Kamarás Urak; mindjárt az után érkezett az Ö Fő-H—gek' hat lovas üveges hintaja, melly után lovaglott, a' Nádor-Ispányi Fő Udvarmester Gróf Szapáry János Ö Exc—ja; 's következtek: a' Fő Udvarmesterafszony Özvegy Gróf Traunné Ö Exc—ja; egy palotás Dámával egygyütt, a' ki éppen szolgálatban vólt, nevezetessen Zemplén Vármegyei Fő-Ispány és Helytartói Tanátsos Gróf Eszterházy József Ö Nagysága' kedves Feleségével, négy lovas hintóban; a' több palotás Dámák pedig,

úgy mint: Nádasdy Grófné, a' Fő-Herczeg Nádor-Ispány' egygyik Kamarássa' Felesége, és Néhai Gróf Pálffy Leopold Csász. Kir. Bel-ső Tanácsos' Leánya; 's Gróf Czirákné, és Gróf Sándorné Ő Nagyságok, két lovas hintókon 's a' t. Midőn a' Tanátsház előtt mentek el Ő Fő-Herczagségek: dob és trombitafzó hangzott 's harsogott ki a' Tanátsházból, és egy ott fel-állított győzedelmi kapu előtt, mind a' két nemből való feles számú Nevendékek páfztori módra fel-öltözködve, a' jeles alkalmatossághoz készült Öröm-éneket énekeltek. A' páfztori ruhák fel vóltak ékesítve rózsa színű tzfiraságokkal. A' dob és trombitafzó, tartott mind addig, míg az úgy nevezett Vereskút-nál, az egyenes útfzába nem fordúlt a' fényes protzfzfzió, a' fő strázsa-hely felé, a' hol állott a' Pesti gyalogság, Város Kapitányja Wittmaesser Mátyás Ur' vezérlése alatt, 's szokott katonai muzsikás tífztelelet tett Ő Fő-Herczagségeknek. Ezen gyalogság egygyik részének, sétét kék, a' másiknak pedig zöld vólt a' felső ruhája, a' nadrágja fehér; és a' kalapja, Orofz módra tűzött páfzomántos.

A' fő strázsa' helytől a' Székesfejérvári kapu mellett lett az el-menetel, a' György piatza felé, a' hol, 800 főből álló Budai nyóltz gyalog Kompániák tífztelkedtek, Város' Bírája Kalmárfy Ignátz Ur' kórmányozása alatt. Ennek a' gyalogságnak zöld vólt az öltő ruhája, és sárga a' nadrágja.

A' György piattzáról egyenesen a' Cs. K. palotába lett már a' menetel, a' hol számos Uraságok vóltak, mindnyájan férjfi nemből özfé-gyülekezve, kik közzül Ö Fő-H—ségek tsak hamar a' belső szobáikba mentek bé. A' gyalog polgárságnak háromszori szálve-adása fejezte bé az ezen napi inneplést kívülről, a' palotán belől pedig víg ebéd, melynél, a' Fő Udvarmester és a' Fő Udvarmesteraszfzonyon kívül, Pahlen Grófné, és a' négy palotás Dámák is jelen vóltak, a' Kamarás Urakkal egygyütt.

A' míg a' pompás menetel közt, az örvendetes Vivát kiáltások 's az ágyú-durrogások, bé-töltötték a' levegőt: meg-indúlt a' Duna' jege, 's olly sebes zajjal folyt, hogy a' sok ezernyi Pestiek, kéntelenek vóltak az éjtszakát Budán tölteni. El lehet gondolni, melly szűk vólt a' szál-lás; melly számtalan sohajtás jött által az innen-ső partrá, majd a' Férj, majd a' Feleség, majd a' gyermekek 's a' t. után.

Hogy a' Pesti polgár Katonaság, annál mű-latságosabban tölthesse Budán az éjtszakát: egy szabad Bál adódott az Ország-házában, a' hol meg is jelent leg-nagyobb részént az említett Ka-tonaság.

Febr. 2-dikán délelőtti 11 óra tájban, el végezvén Nádor-Ispányné Ö Csász. Herczegsége a' maga Kápolnájában az Isteni-tífzteletet, bé-mutatódtak Néki, Fő Udvarmester Gróf Szapári Ur által, előszőr is a' Fels. Septemvirátus fő méltóságú Személyei. Jelen vólt Főhertzeg Pa-latínusunk is, a' Regementje' Formaruhájában,

mentéje palástúl függvén vállain. Kalotsai Ersek, Gróf Kollonits Ö Exc—jával 's Gróf Széchenyi Exc—jával, beszéllgetett rövid ideig Ö Császári Herczagsége; a' kinek deli termetét, 's ritka szépségét, a' magyar öltözet, 's a' briliántok' tündöklése még kellemetesebbé tették. A' Septemvirátus után a' F. Helytartó Tanács, továbbá a' Kamara, a' Királyi Tábla, a' Katonai Kar' méltóságos Tagjai 's a' Vármegyék' Deputátusi következtek a' tisztelettételben.

Ebédre sok Uraságok voltak hivatalosok a' Föhertzegei asztalhoz, melly is száztíz (a' Budai Ujság szerént 150) Személyekre terítődött. Buda és Pest Városa Bírái is közöttök voltak az ebéddel meg-tisztelt Vendégeknek.

Estvéli hét órakör a' főbb Afzfzonyságok jelentek meg Ö Császári Herczagségénél, kiknek bé-mutatattasáról nem lehet nagy örömmel nem írnom, hogy igen dízses illendőséggel ment az véghez. — Mind Budán mind Pesten szabad bé-menetel engedődött az nap a' Teátromba.

Febr. 3-dikán estvéli hat óra után, megjelentek Nádor-Ispány és Nádor-Ispányné Ö Cs. 's Kir. Herczagségek a' Budai Teátromban, melynek minden ablakai, jelentő képeket ragyogtattak: nevezetesen a' leg felső, kettős sást repülve, 's körmeiben, ezt a' fontos, és az esztendő számot is magában foglaló sort tartva: Corroborant sa Cra foedera pa Ce M. Belölről a' Teátrom igen kellemetesen ki völt szifrázva és világosítva. A' tulajdonképpen vá-

ló játszó-hely felett tündöklöttek a' F. Pár nevének kezdő betűi. Az egészsz Teátrumi gyülekezet, míg Eljenek kiáltásokkal fogadta Ő Fő-H—ségeket, dob és trombita szónak háromszori kedves hangzásai között: melly eleven nyilatkoztatását a' köz örömmek, érzékenyítő módra közönte meg a' F. Pár. Az el játszott két Játék-darabok között, melly jeles által-változások lettek a' nagy alkalmatossághoz képest: meg írom a' jövő postán.

Ma tántzos társalkodás vagyon Tárnokmester Szentiványi Ferentz Ő Exc—ánál, a' hol Ő Fő-H—ek is meg-jelennek. — A' Cs. K. Felsőség' születése napján (Febr. 12-dikén) ad első bált a' Főherczeg, melyben a' fő nemes Úrfiak és Kisasszonyok között, a' régi Ns Vitézek (Ritterek) módjára öltözködve fog 16 pár tántzolni.

Jelentések.

Mint hogy Lang János' Magyar Katechetika Beszédinek, Vátzi Könyvnyomtató Maramarosi Gottlieb Antal Ur' betűivel leendő közre-botsztatása eránt, a' múlt esztendőbeli Sz. András Havának 26-dik napján tett Tudósítást, nem csak az Előfizető, de még magok az Előfizetést bé-szedő Érdemes Urak is későn vehették kezekhez, némelly akadályok miatt, mellyeket leginkább a' nagy télnek keménysége okozott; erre nézve jelentetik: hogy a' Kiadó el halasztotta Sz. György napig az előfizetésének idejét;

a' meddig tehát nem lesz késő bé-adni az előpénzt: maga részéről pedig a' Kiadó ígéri bizonyosan, hogy Medárdusi Vásárra ki kerül a' munka a' sajtó alól.

A' Magyar Minervának 3-dik Kötete el hagyta már a' sajtót, 's áll a' következő munkából: Virág Benedek' Poétai Munkái. Pesten, Trattner Mátyás' be-tüivel. 1799. — Az árra egy nyomtatványnak, már bé-kötve, 40 xr. — Sokkal esmerősebb a' Szezőjének némes ízlése, poétai tüze, 's buzgó hazafisága, hogy sem szükséges volna e' munkát hofzfas dítséretekkel ajánlani nyelvünk' kedvellőjinek. — Találatni fog: Bétsben, a' Magyar Hírmondó' egygyik Kiadójánál Kerekes Sámuel; Debretzenben: T. Sárvári Pál Prof.; Enyeden: T. Benke Mihály Prof.; Györött: T. Németh László Prof.; 's Müller Ferentz Könyv-kötő; Keszthelyen: Földesi István Könyvkötő; Kolosváratt: T. Rosenbacher Ferentz Prof.; Maros-Vásárhelyett: T. Antal Prof.; Nagy-Váradon: Varga Márton Prof.; Pápán: Zsóldos György Könyvk.; Pesten: Kis István Könyvk.; Pétsett: Vitéz Imre Inspektor; Pozsonban: Schwaiger András Könyváros; Sopronban: T. Tóth Farkas Director; 's T. Rajts Prof.; Szombathelyett: Zsóldos István Könyvk.; Wefzprém-ben: T. Kis Ferentz Professor — Uraknál.

A' mai postával le-küldöttük már Olasz Ország' Mappáját, minden Új Olvasóinknak.

A'

CSÁSZARI ÉS KIRALYI FELSÉG
ENGEDELMÉVEL.

Nro 13.

Kölc Bétsbenn; Böjt-elő Havának (Februáriusnak)
14-dik napján 1800-dik Esztendőbenn.

Béts.

Hatodik Pius halálának inneplésekor, melly;
a' mint írtuk, Febr. 6-dikán tartatott itten a'
Sz. István Templomában, következő Felírá-
sok is jelesítették vólt, a' szomorú czeremóniá-
hoz képest emelt, 's tziimerekkkel ékesített gyá-
fzos alkotmányt, úgymint: A' homlokán az al-
kötmányynak ezek olvastattak:

AETERNAE. QUIETI
PII. VI. PONT. MAX.

QVI.

Vim. Spoliationem. Captivitatem. Exilium
Rara. Constantia. Perferendo.

Veteres. Illos. Iesu. Christi. Vicarios
Europae. Congementi Repraesentavit
Ut

Qua. In. Aede. Sacra
Romanorum. Antistitum. Primus. Annis. Abhinc.
XVIII.

Augustis. Caerimoniis. Functus. Est
In. Eadem

Ex. Decreto. Francisci. II. Imp. Caes.
Invictae. Virtutis. Et. Immortal. Meritorum Ergo
Supremos. Honores. Acciperet
M. DCCC. VIII. Id. Febr.

Az alkotmány jobb oldalán:
Condemnat. Iustus. Mortuus.
Vives. Impiös.

Sap. Cap. VII. v. 16.

A' bal oldalán:

Ego. Ostendam. Illi

Quanta. Oporteat. Eum. Pro. Nomine. Meo.
Fati.

Act. C. IX. v. 16.

A' hátulsó részén végre az alkot-
mánynak, ezek olvastattak:

Ioh. Angelus. Brascius

Natus. Caesenaë. MDCCXVII.

Sacra. Purpura. Decoratus. MDCCLXXIII.

Pontifex. Maximus. Renunciatus

Sumto. PII. VI. Nomine. MDCCLXXV.

Sancte. Obiit,
Valentiae. In Delphinatu
MDCCIC. IV. Kal. Sept.

Febr. 11-dikén, úgymint a' Csász. Kir. Felség' születése napját megelőző napon, nagy ebédet adott Cabinet-Minister Gróf Colloredo Ő Exc—ja, a' mellyen a' Fels. Császár és Császárné, a' Toskánai Nagy Hertzeg és Hertzegné 's a' t. méltóztattak meg-jelenni. Követték az ebédet az úgy nevezett Chínai árnyék-játékkal, és igen szép electricum experimentomokkal való mulattatásai a' szemnek 's az elmének. Tegnapelőtt pedig, az Ő Felsége' születése napján, igen gyönyörű mulatság volt a' Fels. Udvarnál. Tegnap, ugyan a' végre adott a' nagy Redut-szálában igen mesterséges Tántz, Vigano, Cassentini, és más Udvari Teátrumi Tántzosok által.

Prágából írják: hogy Pruszfus Minister Gróf Görtz oda érkezett; 's oda váratattik a' Cs. Kir. Felség' részéről Gróf Lehrbach Minister is, egy kellemetes tárgyról tartandó tanácskozás végett.

Tirolisból tudósítatunk, hogy Hadi-Tárnokmester B. Kraynak Adjutánsa, keresztül menvén ott a' Generálissa' (B. Kray') tábori szekerivel, 's paripáival 's a' t. úgymint, a' mellyeket az Olasz Ország Armádiától a' Rajnai Armádiához kísér: parantsolatot vett Bétsből a' Generálissától, hogy állapódna meg Brixen Városában, további parantsolatig.

Morva Ország' Fő-városából Brünnből írják: hogy Orosz Generálissimus (az egészsz Muzka Sereg' Fővezére) Hertzeg Szuvarov, egy részével a' Generálstabjának, Febr. 3-dik napján estvéli hat órakor oda, t. i. Brünnbe érkezett Cseh Orzágból, 's más nap reggel tovább folytatta útját az Orosz Birodalom felé.

Herczeg Condé' Serege, melly mintegy három ezer Kiköltözött Fr. Nemesekből áll, 's Muzka Orzágból jött vólt, nem megy utánna az Orosz Armádiának; hanem a' Rajuánál fog maradni, Anglia' zsóldján.

Hadi Környüldéltások.

(Külföldi Ujságok szerént.)

1. Német Birodalmiak.

A' Moguntziai Választó-Hertzeg' Ministerével Bátor Albinivel, olly Kötést tett Anglus Minister Wikham: hogy a' Moguntziai V. Hertzeg, 8 ezer gyalogságot, és ötfüz Stutzosokat állít ki Mártz. 1-ső napjára; az Angliai Felső pedig, hónaponként nyóltzvanézer font sterlinget ad ezen népnek tartására; és előre húz ezer font sterlinget Formaruhára.

Károly Főhertzeg, különös tekintetből megengedte a' Frankfurtiaknak, hogy még most lehet a' hadi szükséges dolgokon kívül, egyéb Kalmár-portékákat által szállítaniok a' Rajna bal meljékére.

A' Pruszsziai Király' szavára, szabadon bocsátódtak a' Hamburgi hajók, mellyek akkor

tartóztatódtak vólt ott le, midőn a' Hamburgi Előjárók, ki adták az ott fogva tartatott Irlandiai pártos Szökevényeket, úgymint Napper Tandyt és a' Társait, Angliának.

2. Olasz-Országok.

Velentzében, Noviban, Mediolánumban, 's több más Olasz Városokban, némelly vizsítás képzelődésű emberek, újra roszba kezdték ártani magokat, hogy meg zavarhassák a' köztsendességet: de hamar el árútták magokat, kik is mindjárt el fogattattak, 's már nints veszedelemben többé miattok a' köz bátorság. Rómában nevezetesen, egy 21 elztendős Gregorio Silvestri nevezetű Prókátori Iró-Deák, Jan. 19-dikén nem tsak meg-árestálódott, hanem még az nap, törvényesen meg-győzöttetvén az általa támasztott tsábító hazug hírekről, fel is akasztatott, az úgy nevezett Nép' piattzán.

Génuva Városának — hiteles fel-számlálás szerént — hat millió 9 száz ezer liverjibe került a' Francia Katonák' tartása, a' mostani egéfszki-pufztulását meg-előzött öt hónapokban.

3. Nagy-Britanniaiak.

A' miólta Londonban a' Buonaparte Levele, 's az arra adott Királyi felelet, közönségeskévé tevődtek: még a' Ministériommal egyébaránt ellenkező Újságok is szükségesnek állítják a' hadfolytatást.

E' folyó hadban, sok Hajóslegények lettek tökepénzes emberekké (Kapitálistákká). Egy az

ilyenek közzül közzül mostanában az öltő-ruhájára, gombok helyett, 11 forintos arany pénzeket (gínéket) rakatott.

Angliához újra intézett békességes ajánlását a' Fr. első Consulnak Buonapartenak, melyről a' múlt postán emlékeztünk, ez úttal is a' Doveri Fő Harminztados vitte Londonba, ki is Jan. 18-dikán adta azt által a' Státus-Secretáriusnak Lord Grenvillenek. Ezen ajánlás nem maga Buonaparte által volt már most fel-téve; hanem a' Külső dolgokra ügyelő Minister Talleyrand-Perigord által, 's nem is a' Királyi Felséghez; hanem egyenesen a' uevezett Státus-Secretáriushoz intéződött. Nem volt republikánus képekkel is ki-tzifrázva. — Következendő 3 tárgyokról értekezett ezen frantzia ministériális írás, úgymint: elsőben is a' had-kezdődés folytatódás okáról; 2-szor, a' Fr. Nemzet' igazgattatása' módjáról; 3-szor, a' Békesség-kötésről. Az első tárgyra nézve, igyekezett annak sőt némelly Fr. Igazgatók hibás el-ragadtatásának is okát egészfzen a' Külső Hatalmasságokra hárítani, 's nevezetesen Angliára, melly nem szünt meg a' revolútzio' kezdetétől fogva, belőlről is háborgatni a' fr. Nemzetet. A' 2-dik tárgyra nézve olly értelmű nyilatkoztatást foglalt magában a' fr. ministériális írás: hogy valamint a' Fr. Respublika nem avathatja magát Anglia' belső dolgaiba, úgy Angliának sints jussa azt tenni a' Fr. Respublikára nézve. A' 3-dik tárgynak t. i. a' Békességekötésnek szükség voltán kívül, annak lehetőségét is vitatta.

ezen okokból: 1.) mivel az első Fr. Consul kész mind Békességet kötni, mind pedig a' Kötést meg is akarja 's tudja tartani; 2.) mivel a' mostani Fr. Constitutiónak állandósága felől nem lehet kétkedni. Végre a' Békesség-alku' helyéül javasolta Dunkirchent, 's jelentette, hogy az Anglia' részéről oda küldendő Követség' számára, kész Buonaparte, pafszust küldeni.

Ezen Írásra így felelt az Angl. Státus-Secretárius:

„A' melly Írást, a' külső dolgokra ügyelő Fr. Minister küldött az Alólírthoz: ez azt, s' folyó hónapnak 18-dikán vette, és a' Királynak elibe terjesztette. Ő Felsége vissza nem tartóztathatja abbéli maga ki-nyilatkoztatását, hogy nehezen esett, midőn látta ezen Írásban, hogy a' melly meg-támadásra semmi ok nem szolgáltatódott volt Fr. Országának, 's a' melly maga, egyedül való indító és szerző oka volt a' hadnak; sértő okokkal védelmezik azt a' mostani Igazgatók, 's olly színt igyekeznek adni azoknak, mint a' millyen adódott volt eleinten. Ő Felsége, nem elegendik belé azon állításoknak meg-táfolásába, mellyeknek helytelensége már ma közönségesen meg vagyon esmérve, és a' mellyek (a' mi illeti az Ő Felsége' maga alkalmaztatását) nem tsak fundamentom nélkül; hanem éppen azoknak a' történt dolgoknak belső valósága által, mellyeken kellene fundáltatni nékiek, meg vagyon táfolva: valamint magának a' Fr. Kormányzéseknek is (egy időben) adott saját bizonyósága által.“

„A' mi a' tárgyát illeti a' (frantzia minis-
 tériális) Írásnak, nem nyilatkoztatja ki arra néz-
 ve Ő Felsége magát másképpen, mint sem tet-
 te már az előbbeni feleletében. Fel-fedezte,
 minden tartózkodás nélkül, az akadályokat,
 mellyek miatt, az Ő Felsége' ítélete szerént, nem
 lehet semmi hasznot reményleni a' mostani al-
 kudozásból. A' melly okokon építi a' frantzia
 ministériális Írás, a' jó móddal kezdhető alku-
 dozást, a' millyenek: a' (Fr. első Consulban fel-
 találtató) Személybéli szívés hajlandóság, mind
 a' békesség-kötésre, mind a' kötéseknek jöven-
 dőbéli meg-tartására; továbbá azok az eszkö-
 zök, mellyeknél fogva bízni lehet ezen hajlan-
 dóság' foganatjához — fel-tévén, hogy valósággal
 meg vagyon ez a' hajlandóság; az újonnan fel-
 állított igazgatásnak, olly sok egymást fel-vál-
 tott revolútziók (változások) után való nyomos-
 sága: mind ezek olly indító okok, mellyeknek
 hitelessége felől, tsupán azon próbák által lehet
 meg-győződni, a' mellyeket ki-mutatott Ő Fel-
 sége, t. i. a' tapasztalás, és a' szembetűnő tse-
 lekedetek által.“

„Hogy Ő Felsége, egyenes és igaz szívvel
 fel-fedezte Fr. Ország előtt, azokat az eszközö-
 ket, mellyek által leg bátorságosabban 's leg ha-
 marább helyre állíthatik a' Békesség: ezen
 nagy tárgy eránt való gondoskodás, kötelezte ar-
 ra el múlhatatlanul Ő Felségét. De jelenti ép-
 pen olly világosan, 's azzal az egyenességgel:
 hogy leg kissebb kívánsága sintsen, regulául
 szabni egy idegen Nemzet eleibe, mint igazgat-

issa az magát? Ő Felsége, egyedül a' maga Tartományainak és Európának bátorsága felől szorgalmatoskodik, és mihelyt látja, hogy nem lehet már többé kételkedni ezen fő tárgy eránt, már akármi legyen a' fundamentoma ezen bizonyosságnak: kész lesz tüstént tanátskozni a' maga Frigyeseivel azon eszközök eránt, melyek által helyre lehessen állítani a' közönséges békességet."

„Ő Felsége, megmarad ezen nyilatkozatai mellett állhatatosan. Hanemha illy fundamentomok lesznek vetve: másképp meg nem engedí Ő Felségének, az Alattavalói bátorsága eránt való gondoskodás, hogy félbe szakassza a' hathatós védelmezést, melynek közföni Isten után, hogy bátorságban vagynak 's virágoznak az Országai."

Dorningstreetben Jan. 20-dikán 1800.

Grenville.

Az Angliai Ország-gyűléshez Jan. 22-dikén egy buzdító írást intézett a' Király, az ezen eszt—béli hathatós hadfolytatásra megkívántató költségeknek ki rendelése végett, 's egyfzersmind a' Pári'sból vett írásokat, és az azokra adott feleleteket is eleibe terjesztette a' Parlamentomnak.

A' Chínai új Császár Ka-hin, ki a' vén Attyának Kien Conguak egynehány hónapokkal ezelőtt történt halálától fogva egészízen maga bírja már a' Császári hatalmat; igen nagy hajlandóságát mutatja az Anglusokhoz.

Az Angliai Udvar, egy új Kötésre akar lépni a' Portával: a' melynek ereje szerént, húsz ezer Arnautakat legyen köteles a' Porta, a' Francziák ellen Egyiptomba küldeni, és Anglia pénzt adjon ezen Seregszakasznak tartására.

4. Frantzia Országaiak.

A' Suánokkal való hadnak még koránt sins vége.

A' Pári'sban le-tartóztatott Török Követet ebédre hívatta Buonaparte magához, Jan. 31-dikén.

Barthelémy Ex-Direktornak Pári'sba lett érkezését, nagy on hamar hirdették a' Pári'si Újságok. Hágából Jan. 24-dikén indúlt Pári'sba, a' hová már Carnot Ex-Direktor, Jan. 20-dikán el érkezett.

Az a' híres Tzimborássa Robespierenek Barrere is vizsgálta-érkezett a' számkivetésből Pári'sba, 's tsak hamar az után ebédelt is Buonapartenál.

Hiteles Tudósítások szerént, a' pestis terjedésének meg-gátolhatása végett, kordont kellett vonni Fr. Országának déli részeiben.

Bizonyítja már a' Consuláris Pári'si Újság is, hogy ugyan az említett pestis ragadta el Championet Vezért, életének 37-dik elztendejében. (Ez a' Championet ritka szépségű ember vólt. A' Championet nevet tsak a' revolúzió alatt vette vala fel, mint sokan tselekedtek így mások is, a' kik Hazájokat se akarták örömezt el hagyni: de a' vérengező Jakobínusok ellen is

igyekeztek minden módon, bátorságos állapotba tenni magokat. Ősi nevezete azon nemes Famíliának, melyből Championet származott Montrichard).

Egyiptomba, munitziót 's egyéb szükséges dolgokat akar szállíttatni Bonaparte: egy 74 ágyús lineai hajó, egy Fregát, és öt Korvettek által. A' lineai hajó éppen az, a' melly, alkalmatosságot talált szerentséjére, az Abukíri veszedelemből való elszabadulásra.

A' mostani Constitutió' állandósága felől, nem láttatnak egészsz bizonyosságban lenni némelyek még a' főbb Tisztviselők közzül is. Egy új Tagja a' Fenntartó-Tanátsnak, a' midőn örvendettek volna néki, hogy már egészsz élte' fogytaig volna bizonyos kenyere (mivelhogy az új Constitutió szerént, holtig megmaradnak a' nevezett Tanáts' Tagjai hivataljokban) — „Igen is — így felelt a' Senátor — legalább addig, míg a' mostani Constitutió életben marad.“

„A' fülbe sugdosó csapodár Zavarókat, kiktől a' néhai Direktórium szakadatlanul körül vólt vétetve, és a' kik főképpen Barras (*) előtt sokat hajtogatták magokat, 's ugyan azért nagy kegyelmében is vóltak: mind ki verte most Buonaparte a' Consuláris palotából. Nem botsátja magához az olyan Afzszonyokat is, kik az igazgatás' dolgaiban most is szintúgy szeretnének részt venni, mint vettek ennekéltte, és sok veszedelmeket is okoztak. Vátig zúgolódnak is ugyan ezek: de szerentsére, niúts annyi tehetségek mint aka-

ratjok az ártásra.“ — Így írt a' Journal des Hommes libres című Pári'si Ujság, Jan. 13-dikán költ darabjában.

(* Barras Ex-Direktor, oly régi nemes Famíliából vette származását, hogy midőn a' Revolúzió előtt, azt akarták valakiről állítani Fr. Ország' déli részeiben, hogy derék nagy tekintetű Nemzetségből származott, a' Barras Házhoz hasonlították a' Famíliáját. Hogy ő mindazáltal a' Revolúziónak tüzes pártfogói között való volt: nem lehet tsudálni; mert jóllehet a' Királyi igazgatás alatt egyfzerre Al-Hadnagygyá lett 1755-dik eszt—ben az akkor úgy nevezett Lanquedóciai Dragonyosok' Reg—jében, 's pénze is volt: hanem minekutánna Napkeleti Indiában, 's Afrika' szélein is katonáskodott volna: visszsa-térvén Fr. Országba. Pári'sban kezdett múlatni, a' hol 1780 és 90-dik esztendő közeiben, a' sok játék, és a' feslett élet által, úgy ki-pufztította magát végre szinte minden vagyonyából, hogy egy félre eső háznak negyedik contignátziójában kellett meg vonni magát. Illy állapotban találta őtet a' Revolúzió' kezdete 1789-dik eszt—ben, a' melynél fogva reménylette, hogy halászhat ő maga részére valamit a' zavarosban. Halászott is bezzeg, ámbár sok száz ezereknek romlásával, annyit; hogy már most Sardanapá-lus módjára él, Gros Bois nevezetű gazdag jószágában, nem meszse Pári'stól. — Az ilyen példákból, fundamentomosan lehet ítélni a' Fr. Revolúzió' természetéről.)

Áz *Ami des Loix*, így serkentette Jan. 17-dik napi darabjában, Buonaparte részére a' Közönséget: „Ha — úgymond — Bonaparte, a' maga nagy tálentomi, munkássága, és bátorsága mellett is, meg nem felelhet egyszerre a' köz-várásnak: nints ennek más oka, hanem hogy azok, a' kiknek kezében vólt ő előtte az igazgató hatalom, olly veszedelembé buktatták Fr. Országot, a' melyből nehezen szabadíthatja azt ki tsupán egy ember' ereje, hanemha a' köz-erő is egygyesíti vele magát.

Sok kéz kaparászott a' Fr. Respublika kalfizájában: de nagy zürzavart is okozott abban, melynek bizonyosságául méltán emlegették a' Párisi Ujságok, a' Siëyéssel történt dolgot, ki is olly jószágot kapott ajándékban, melly, nemzetinek tartódott: pedig, a' mint ki-nyilatkozott az után, el vólt már adva. Siëyésnek tehát nem vólt mást mit tenni, hanem meg-betsültette az említett *Crosne* nevezetü jószágot, 's már most, más jószágot kíván adatni magának, melly éppen annyit érjen, t. i. négyszáznyóltzvanezer lívert.

A' Consulok' végzéséből, ugyan azon Templomokban tartják a' Francia Keresztyének a' magok Isteni-tiszteleteket: mellyekben inneplik a' tsupa Republikánusok, a' magok Decadijaikat (tizedik napjaikat): hanem olly rendeléseket tettek a' Consulok, hogy egygyik Fél is, akadályára ne legyen a' másiknak.

5.) Helvétziaiak.

A' Bernai Direktóriumot azok buktatták ki, a' kiket Aufztriai Felekezetnek nevezgetett vólt Laharpe, míg a' Direktori székből hatalmaskodhatott, 's a' kik eránt olly szándékkal vólt, hogy megszűze földi számkivetésbe küldesse el őket Helvétziából.

A' Rajnai Fr. Sereg' mostani Vezére Moreau, négy százezer lívert kért a' Basíleaiaktól költsön: de a' Basíleaiak nem nagy kélzséget nyilatkoztattak ezen új terhű kívánságnak telyesítésére.

A' melly Constitutiót most dolgoznak a' Helvétziai Törvényhozók, eleibe fogják terjeszteni az egész Népnak, helybe hagyás végett: a' mint hozzája intézett Hirdetményekben bíztatták azt.

4. Spanyol-Országaiak.

Hogy az Ország' ki ürült kaszszájának jóvedelmét minden ki-gondolható módon lehessen névelni: sok rendkívül való adókat kell fizetni mostanság a' tehetősebb Lakosoknak, úgymint: az Inasoktól, hintóktól, lovaktól, teátrontól, 's a' t.

A' Fr. Respublikával való barátság mellett is ki hirdettette a' Sp. Király e' folyó eszt — nek 3-dik napján az Udvari Újságban, hogy többé meg nem engedi a' maga Kikötőhelyeiben tartózkodó Fr. Bízatosoknak, kik a' kereskedésre ügyelnek, és ennekelötte Consuloknak neveztettek,

hogy azok, ítéletet hozhassanak a' hadi nyere-
ségekre nézve.

Az utólszor meg-bukott Francia Direkto-
rokra, sok kéréseit vesztegette vólt a' Spanyol
Király, Néhai VI-dik Pius' méltatlan sorsának
könnyebbítése végett, a' mint ezt maga panasz-
lotta a' Sp. Felség. Most még is a' Consulok-
tól ki nyerhette közbenjárása által, hogy a' Szár-
díniai Királyi vérből való Herczeg Carignan, Fe-
leségestől egygyütt szabadságot nyert, melly sze-
rént a' Saxóniai földre költözessen el Pári'sból,
a' hová Kezesül vitetődött vala el Turinból,
jöllehet ott maga jó szántából meg-maradt vólt
akkor a' Fr. Direktorok meg-egygyezésével, mi-
dön a' Királynak el kellett vala költözni Szár-
dínia' Szigetébe.

El'egyes Tudósítások.

Az Orosz Birodalom és Svéd Ország, is-
mét meg-újjították egymás közt, azt az 1792-dik
eszt—béli Frigyet, melly szerént köteles minde-
nik Fél, a' másik mellett fegyvert fogni, akár
tsak maga védelmezéséért fogjon fegyvert a'
hadkezdő fél, akár maga támadjon meg vala-
melly Hatalmasságot.

Az Amerikai Respublika Fundálói közzül
a' 2-dik is meg hala már, t. i. ama' nagy nevű
Generális Washington, a' múlt esztendő' Déc.
15-dikén, életének 67-dik eszt—jében. A' nyá-
valyája, torok gyűlés volt, melly 23 óráig
tartott.

York Cardinalis, a' kinek Familiájé vólt
egykor az Angliai trónus; meg-föltartván a' fr,

Revolúzió által, azon gazdag Apáturságoktól; mellyeket Fr. Országban bírt; ezentúl az Angliai Felség által, négy ezer font sterlingel segítették esztendőnként.

Pári'sból Jan. 22-dikén: — „Tegnap reggel a' Sz. Magdolna Templomának fő ajtaja felett, egy igen nagy koporsó terítő fekete posztó találatott, a' melyre egy kereszt volt fejer se-lyemből ki varrva, illy felül-irással: Revolúzió' Aldozati! Jertek, 's tegyétek itt le bosz-
fú állástokat. A' posztó közepén szemléltetett a' néhai fr. tzímer, egy lil'om, 's alatta ez ol-
vastatott: Éljen 18 dik Lajos! A' négy szegle-
tein pedig a' posztónak; Néh. 16-dik Lajos' te-
stamentoma.“

Következendő tizimű új nyomtatott Munkáts-
kák érkeztek kezünkbe:

Józsefnek a' Felséges Királyi Magyar és Cseh Ország' örökös Herczegének, Aufztriai Fő-Herczegnek; Magyar Ország' Nádor-Ispán-nyának; és Alexándrának, a' Fels. Nagy Orosz Birodalomnak Fels. Császári Nagy Her-
czeg Kis-Afzfonyának Szent Házasságokra ké-
szült Örvendezés. — Mellyet Brauneker Antal
Királyi Tanácsos Úrnak 's a' t. ajánl R á c z Ist-
ván. Pozsonban 1800.

Akkori Gondolatok, midőn a' Fels. Kirá-
lyi Hertzeg, Magyar Ország' Nádor-Ispánnya
József, a' Felséges Orosz Császár' Leányát
Alexandra Paulownát el-jegyzette. 1799.
Szerzette Mátyási József. Pesten.

A'

TSASZARI ÉS KIRALYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

~~~~~
Nro 14.

Költ. Bétsbenn, Böjt-elő Havának (Februáriusnak)
18-dik napján 1800-dik Elztendőbenn.

Béts.

Gróf Pahlné, a' ki Sz. Pétersburgtól fogva
egészfen Budára el kíserte Nádorispányné Ő
Csász. Hertzegségét, nem régen vissza érkezett
ide Budáról, ezen keresztül vévén útját vissza
Sz. Pétersburgba. Mint szemmel látott tanúja
azon tisztelet-tételeknek, 's mulatságoknak, mel-
lyek a' Magyar Nemzet' nevében tétetődtek mind
az egész útton Bétsből fogva, de kiváltképpen
Budán; és gyakorta forogván ott a' Nemzetbé-

P

liek között, és társalkodván vélek, nem győzi eléggé dítserni Nemzetünknek kellemetes és nemes illendőséggel telyes maga-viseletét, sokszor nevezvén azt: *une nation bien respectable* (valóban tífzteletre méltó Nemzetnek.) A' Budai Várnak fekvését, a' mellyben Ő Csász. Hertzegsege lakik, és az onnan való gyönyörködtető ki-látást az Egekieg magasztalja.

Gróf Cobenczel, ki már sok esztendőktől fogva Csász. Kir. Követséget visel Sz. Pétersburgban, a' Követség Titoknokját Bétsbe küldötte onnét Kurír fővel, ki is tegnap előtt érkezett ide.

Marquis Gallo, a' ki sok esztendőig vólt Bétsben Követ a' Nápolyi Felség' részéről, a' nyáron Sz. Pétersburgba ment vala, Királyának különös meg-hagyására. Mostanság ide érkezett Sz. Pétersburgból.

Azt halljuk, hogy Gróf Eltz, ki a' Dresdai Udvarnál visel Cs. Kir. Követséget, most Prágában vagyon. Görtz és Lehrbach Grófokról, közelebbről meg-határozó Tudósítást nem vettünk Prágából.

Egy Olasz Országi hiteles Levél szerént, következő helységekben quártélyozik az a' Császári Királyi Seregosztály, mellyre van bízva Génua Városának a' Frantziáktól való el-vétele, úgymint: A s pre Szabad Serege elöl áll Sestriben, (a' tenger partján, Génua 's Lucca között) a' Horvátság, az az, a' Várasdi, Báni, 's Ugolini Regementekbéli Batalionok Sar-

zanában, Pontremoliban, 's azoknak vidékeiben, Párma és Bobbio Városa felé; Amende 's Pach Batalionjaival egygyütt. A' Nauendorf (az előtt Wurmzer) Magyar Lovas Regimentjének fél Svadronja, Sestriben; ismét fél, Spezziában; egy Svadron Sarzanában; fél Pietra-Santában; fél, Luccában; másfél, Pízában. Ezeken kívül, Hohenlohe Regimentjének két Batalionja Livornóban fekszik, Jordis Regimentjének pedig 3 Batalionja Massa vidékén; Pietra-Santa vidékén 3 Bat., az Utelech Regimentjéből; Frölich Regimentjének 3 Batalionja Luccában; a' Császár Dragonyos Regimentje, Florentzia 's Píza környékén; Föhertzeg János Dragonyos Regimentje Pistoja körül. — Generális Ottónak és Zollernek, Lucca Városában vagyon a' quártélyok; Klenu-nak Sarzanában; Fenzelnek Livornóban; Nobili-nak Pízában. (Az itt megnevezett minden helységeknek neveik felvagy-nak metzve a' megküldött Olasz Ország' mappáján, többnyire a' Génuai, és a' Toskánai Tartományokban). — Az Ölzvérek Bonóniában állanak. Az Ispotály Florentziában vagyon. A' tartalék Artilléria (ágyúk 's a' t.) Luccában. Azon a' földön, igen nagy szükség van az Ölzvérekre: mivel a' melly út Florentziából szolgál Génúába, (a' melly, ki van a' mappán is téve) ízfonyú közfiklákön megy keresztül a' tenger partján, a' hol semmiféle szekér nem járhat, hanem mindent tsak Ölzvéreken kell szállítani.

Hadi Környüldállások.

(Külföldi Ujságok szerént.)

i. Nagy-Britanniaiak, 's Török Országaiak.

A' Frantziák által Egyiptomból Fr. Országba indított, de, (a' mint említettük) az Anglusok által mostanság el-fogatott levélvivő hajóról, mihelyest által-vette Anglus Admirális Lord Keith, 's meg-nézegette az Írásokat: küldötte azokat tüstént Londonba, mellyek már ott ki is adattak nyomtatásban. Első ezen Írások között az a' levele a' mostani Fr. első Consulnak Buonaparte Napoléonenak, mellyet ő, Egyiptomból a' múlt esztendő' Augustusának 23-dikán lett el-távozásakor írt Gen. Kleberhez. Ezt a' Generálist t. i., a' kit maga után nézett ki Vezérnek Buonaparte: Rosettába rendelte vólt ő; a' hol Gen. Kleber meg is jelent a' ki-fzabott időre, de már akkor Buonaparte' Ízemélye helyett, tsupán a' most említett Levelet találta, némelly ahoz kapsolt más darab-Írásokkal egygyütt.

Magyar értelme a' Buonaparte' Levele nék ez:

Fő-Vezér Buonaparte, Ofztályos Generális Kleberhez.

Alexándriában Fructidornak 5-dikén,
7-dik eszt—öben (Aug. 22. 1799.)

„Ezen Levélhez kapsolva találja Kegyelmed Polgár-Generális! azt a' parantsolatot, melynek ereje szerént köteles magára venni a'

Sereg' fő vezérségét. Tartván attól, hogy az Anglus Hajóssereg újra itt talál teremni: kén-
telen voltam két három nappal elébb útnak in-
dúlni."

„Ide zárva találja Kegyelmed, az Angliai
és Frankfurti Újságokat is, melyeknek utolsó
darabja, Jún. 10-dikén költ. Látni fogja azok-
ból K—d, hogy el-vezítettük Olasz Országot;
hogy Mántua, Turin, és Tortona körül vagy-
nak vétetve az ellenségtől. Fundamentomos re-
ményésem vagyok eránta, hogy az első ezen
Várak közzül, meg-tartja magát Nóvember' vé-
gégig. Reményem, ha kedvez a' szerentse, hogy
Octóber' kezdete előtt el érek Európába."

„Ide zárva talál K—d, két rendbéli tit-
kos jegyeket, hogy az egygyik rendbéliek által
a' Kormányzékkel (Direktóriummal); a' más
rendbéliek által pedig, velem levelezzen."

„A' Kormányzék' szándéka az, hogy Gen.
Dessaix, Európába induljon Nóvemberben. A'
mesterségekre ügyelő Commissió, egy békessé-
ges (parlamentáris) hajón, melyet e' végre sze-
gödjön K—d, Nóvemberben fog indulni Fr. Or-
szágba: . . . mindazáltal, a' kiket közzüle
hasznavehetőeknek ítélné K—d, minden nehé-
ség nélkül meg-tartóztathatja maga mellett."

„Az Abukirhan fogollyá lett Effendi, Da-
miette-be ment. Azt írtam K—dnek eránta,
hogy küldje Cyprusba. Ő viszi a' Nagy-Vezér-
hez azt a' Levelet, melynek mását ide zárva
találja K—d."

„Ha Május hónapig, se' segítséget, se' semmi tudósításokat nem venne K—d Fr. Országból, és ha pestis lenne Egyiptomban, a' melly, 1500-nál többet le ölné a' K—d seregéből, melly, nagy veszteség vólna, minthogy meghaladná azt, a' mellyet okoznának a' mindennapi tsatázások: erre az esetre én azt gondolom, hogy ne szerentséltesse magát K—d, új húzombéli hadakozásba való botsátkozással; és hogy békességet köthet a' Portával, ha mindjárt annak kellene is lenni a' fő feltételnek, hogy oda hagyjuk Egyiptomot. Tsak hogy, el kellene halasztani ezen feltételnek telyesítését, ha lehetséges lenne, a' közönséges békességig.“

„Ha a' Porta azt felelné a' K—d békesség nyilatkoztatására, hogy én tettem azokat: mondja K—d, hogy az az egélz hatalma vagon, a' melly vólt énnékem; kezdjen belé K—d az alkuba; maradjon meg változhatatlanúl azon állítás mellett, a' mellyet én tettem: hogy soha sem vólt szándéka Fr. Ország-nak, el venni Egyiptomot a' Portától. Kívánni kell a' Portától, hogy állyon el az egygyesült Hatalmasságoktól, és engedjen nekünk kereskedést a' Fekete-tengeren; botsássa szabadon a' fr. foglyokat; 's kössön hat hónapig fegyvernyúgvást, hogy ezen idő közben ki lehessen váltani mind két részről, a' Békességkötés eredeti erősségü Bizonyság-leveleit.“

„Tudja K—d Polgár-Generális, mit tartok én Egyiptomnak belső politikájára (kórmá-

nyozása módjára) nézve. Akármit tsináljon K—d: a' Keresztyének mindenkor barátjaink lesznek minékünk. Meg nem kell engedni nékik a' fenn héjjazást, hogy a' Törökökben az a' fanatismus (vak buzgóság) ne származzék mi ellenünk, a' melly vagyon benne a' Keresztyének ellen, a' melly, meg-engefztelhetetlen ellenségeinkké tenné őket. El kell altatni addig a' fanatismust, míg gyökerestől ki lehetne azt irtani. Ha egyszer a' Kairói nagy Seikeknek meg van véve a' szívek: meg van akkor egészsz Egyiptomé, 's a' népnek akármelley névvel nevezendő más Elöljáróié is. Leg kevesebbnyre lehet ott nekünk félni a' Seikektől, úgymint a' kik nyúl-szívűek, 's nem tudnak hadakozni; és tsak terjesztői a' vak buzgóságnak, de a' melly nints meg magokban.“

„A' frantzia hadi hajók, tsalhatatlanúl el érkeznek ezen a' télen, Alexándriához, vagy Brulos-hoz avagy Damiette-hez. Tsináltasson K—d egy battériát, és egy tornyot Brulosban. Igyekezzen öfzfze-szerezni, öt vagy 6 száz Mamelukokat, kiket a' fr. hajók' el érkezésekor, öfzfze-fogattathat K—d egy nap Kairóban, vagy a' Tartományokban, 's a' fr. hajókra rakathat. Ha nem vólna hirtelen mód annyinak öfzfze-szerzésében: lehetne pótolni az ollyan Mamelukokból, Seikekből, és * * * is, kik akármelley okból árestomban találnának akkor lenni. El jutván ezek az emberek Fr. Országba, 's ott tartatván egy vagy két esztendeig, meg-látnák a' Nemzet' nagyságát, belé tanulnának szokásaink-

ba 's nyelvünkbe, és vissza térvén Egyiptomba, számos Követöket szereznének minékünk.“

„Sokszor sürgettem vala már én, hogy küldjenek ide (Pári'sból) Teátrumi játzó Személyeket. Különös gondom lesz reá, hogy küldjek én K - dnek egy csoportot, melly mind a' Seregre nézve igen jó lesz, mind a' végre is, hogy belé lehessen kezdeni a' Tartománybéli szokások' változtatásába.“

„Az a' nyomos hivatal, melynek folytatásához fog K - d, alkalmatosságot szolgáltat, a' természetből vett tálentominak haszonra való fordítására. Az itt folyó dolgok, nagy gondosságot érdemlenek, minthogy azokból temérdek haszon következik a' kereskedésre, és a' Világ' tökéletesebbedésére nézve. Nagy változásokra nyitnak azok útát.“

„Én minthogy ahoz szcktattam már magamat, hogy az élet bajos és fáradságos munkáinak jutalmát a' Maradék ítéletében lássam előre: igen fájdalmasan válok meg Egyiptomtól. Egyedül a' Haza' java, ditsősége, az engedelmesség, 's a' rendkívülvaló történetek, határozta engem' arra: hogy az ellenséges Hajóssereg-osztályok' kerengései között, vissza induljak Európába. A' lelkem 's szívem K - ddel lesz. ....

Buonaparte.

Ezt a' Levelét Buonapartenak, miért kívánta legyen Gen. Kleber a' maga valóságában küldeni meg Pári'sba: okát adja az itt következő Levelben, mellyet ő, Oct. 7-dikén útasított Kai-

róbból a' Frantzia Direktorokhoz; 's a' melynek értelme így következik:

A' Kairói fő-quártélyban Vendémiai-
renek 16-dikán; 8-dik esztendő-
ben.

Kléber Fő-Vezér, a' Végrehajtó Kór-
mányfőszékhez:

„Buonaparte Fő-Vezér, úgy indult el Fr.
Országba, Fructidornak 6-dikán reggel, hogy
senkinek se' adott hírt. Engem, 7-dikre rendelt
vólt Rosette-be: de nem találtam már ott egye-
bet az írásnál. Mivel nem tudhatom bizonyo-
san, ha valyon szerentsésen el ment e' a' Gene-
rális: szükségesnek ítéltém meg-küldeni párban,
mind azt a' Levelet, a' melyben reám bizza
a' Sereg' vezérlését, mind azt, mellyet, a' Nagy
Vezérhez útasított Konstantzinápolyba, jóllehet
tökéletesen tudta, hogy már ez a' Basa akkor
Damaskusba érkezett vólt.“

„A' Seregnek már tsak fele van meg. Mi
bírnjuk a' fő pontjait azon 3 szegű térségnek,
melly a' Kataraktától fogva El-Arischig, El-
Arischtól fogva Alexándriáig, és Alexándriától
fogva a' Kataraktáig terjed. Azomban már
most nem tsak az a' baj, mint vólt ennekelőt-
te, hogy a' gyáva Mamelukoknak egynehány
tsoportjaikkal kellene tuszkodni; hanem, három
nagy Hatalmasságoknak, úgymint: a' Portának,
az Anglusoknak, és az Oroszoknak egyesült
erejekkel szükség viaskodni, 's annak ellent ál-
lani. A' fegyver, lövő por, öntött vas és ón

nem léte, színt olly bajos; mint a' hirtelen történt sok ember-veszteség, mellyet említék. A' lövő tsövek öntésére tett készületekből nem lett semmi; az Ilhodában fel-állított puskapor-fabriká, nem felel meg a' felöle képzelt reménységnek."

„A' Seregnek nints ruhája; és ez annál bajosabb, mivel a' tapasztalás meg mutatta ezen Tartományban, hogy a' ruhátalanság, egy a' leg főbb okai közzül az uralkodó vérhasnak és a' szem-nyavalyának. Kivált a' vérhas, nagyon vesztegette ebben az eszt—dőben az el erőtlenedett testeket. Az egészségre ügyelő Tisztviselők (az Orvos Doktorok) azt jegyzik meg, hogy jóllehet ez előtt is nem kevés veszteséget okoztak a' nyavalyák a' Seregben: mindazáltal, sokkal több betegek vagynak most, mint vóltak tavaly illyenkor. Gen. Buonaparte, minekelötte el indúlt vólna; parantsolatokat adott ki, hogy posztó ruhákat kell tsináltatni a' Seregnek: de ezen tárgyra nézve is, szintúgy mint sok egyebekre nézve, a' tsupa szónál maradt. Gen. Buonaparte, az ide lett érkezésünknek első hónapjaiban, rendkívül való segedelmekre próbált szert tenni; annyi hadi adót szedett ő akkor özfze, valamennyi tsak ki-telhetett a' Tartománytól. De most illyetén eszközökhöz nyúlni, a' midön körül vagyunk vétetve kívülről, ellenségekkel: nem egyéb vólna, mint okot szolgáltatni a' népnek arra, hogy mihelyt módját látja: mindjárt támadjon fel. Azomban Buonaparte, még tsak egy szólt vagy annyit érő mást valamit se' hagyott el menete-

lekor a' kaszfiában: hagyott ellenben tíz millió adósságot: melly summa, meghalad a' mostani környülállásokban, egy esztendei jövedelmet. Mind azt, a' mit én itt mondok, Polgár Direktörök! meg-bizonyíthatom, mind tanúknak törvényes vallástételeikkel, mind köz-hitelességű írásokkal."

„Jóllehet Egyiptom tsendesnek látszik is külsöképpen: mindazáltal éppen nem lehet meghódoltnak tartani. Nints a' nép nyugodt szível, és nem lát mi bennünk, már akármit tsináljunk, egyebet, a' maga sajátja ellenségeinél; hajlandó ő mindenkor egy kedves változásnak reménylésére; a' Mamelukjai széljel szóródtak; de nintsenek árthatatlanokká téve. Mourad Bey, szüntelen Felső-Egyiptomban tartózkodik még, annyid magával, a' mennyivel, mindég fárasztja egy alkalmas részét a' mi erönknek. Mihelyest ő magára hagyattatnék: azonnal meg-nevekedne az ő serege, és ezen fő Városig háborgatna bennünket; a' melly, meg nem szünt, még a' leg nagyobb reá való vígyázás mellett is, mind pénzzel, mind fegyverrel segíteni ötet (t. i. Mourad - Beyt, Kairó). Ibrahim Bey, Gazában vagyon két ezer Mamelukokkal. Végre az Anglusok, Urak a' Veres-tengeren."

„Illy állapotban hagyta én reám, Polgár Direktörök! Buonaparte, a' Napkeleti Sereg' kormányozásának szer felett való terhét. Láta ő közelgetni a' veszedelmes környülállásokat, mellyeknek meg-győzéséhez nem engedtek néki időt a' ti parantsolatitok. . . . Így lévén a' dolog,

ugyan mit tsinálhatok én, 's mit kell tsinálnom? Én úgy vélem, Polgár Direktórok, hogy legjobban tselekezek, ha folytatom a' Buonaparte által el kezdett alkut. . . . Ide zárva találjátok, a' Nagy-Vezérhez írott Leveletem, kihez el küldöttem a' Buonapartéét két párban. Ha ez a' Minister nem ellenkezik szándékomban; meg fogom ötöt kínálni, Egyiptomnak következő feltételek alatt lejendő vizfsza-adásával:

„A' Nagy Úr, egy Basát fog ott tartani, mint tartott annakelőtte. Nékie hagyódik a' Miri, a' melynek bé-szedéséhez, mindenkor meg-tartotta a' jussát, 's nem is szűnt meg élni ezen jussával. Egyiptom és Szíria között újra fel fog állani a' költsönös kereskedés. A' Frantziák meg-maradnak a' Tartományban; ők fognak őrizetet tartani az erős helyekben és Várakban, és a' Feudatáriusok (fő Uraság alatt lévők) jussaikon kívül, másokkal is fognak élni, addig, míg a' Fr. Kormányfőék békességet kötend Angliával.“

Ha ezek a' feltételek el fogadódnak: úgy hízzem, hogy többet tettem a' Haza' javára, mint ha egy igen ditső győzedelmet nyertem volna.

Kleber.

(Ez a' Kleber, Cs. K. szolgálatban kezdette vólt el katonai pályafutását, 's nevezetesen a' Kaunitz Reg-jében. Strafsburgi fi.)

A' fenn említett leveles hajón hivül, más fr. hajót is nyertek el az Anglusok, a' melly,

két millió lívert érő teréhvél indúlt Egyiptomból, 's Tulonba szándékozott.

Egy Londoni Kereskedő-ház, ánglus és frantzia pafzszusok mellett, nagy rakás el adni való borsot küldött által Fr. Országának Calaisi Kikötőhelyébe, Jan. közepé tájján. Mindjárt az után feljebb kezdett szállani a' papiros-pénzek' betse Londonban.

Az Angliai Ország-gyűlés' Első Táblájának Jan. 28-dikán tartott ülésében, Státus Consiliarius Lord Grenville höfzszasan mutogatta: hogy még a' hadat nem lehet félbe szakasztani. — Hertzeg Bedford, és Lord Holland, a' Békességekötést javaslották. Jelen vólt ezen Ülésben, mint Halgató, Fox Ur is, Lord Hollandnak társaságában menvén oda.

2. Frantzia Országaiak.

Az 1-ső Consul Buonaparte Napoléone, 18 órákat fordít minden nap hivatalbéli terhes munkáinak folytatására. — Hogy ő közötté és Sièyés között a' barátság nem a' leg jobb lábbon áll, újra rebesgetik a' Pári'si levelek.

Hollandiára nézve olly rendeléseket tesz Buonaparte, mintha félténé annak partjait az Anglusok által újra lejendő meg-lepettetéstől.

Magyar-Ország.

Pestről Febr. 5-dikén: — „Azt az örvendetes pompát, mellyel, Nádor Ispány és Nádor Ispány-né Ö Föhertzezségek fogadtattak ezen Fő anya Városunkban Febr. 1-ső napján, sok Magyar,

Deák's Német Versezetek is jelesítették. A' Magyar Versek között Virág Benedeknek, illy titulus alatt: Öröm Ének, ki-adott velős és igen könnyen folyó verseit nagy örömmel olvastam. Németben, két Erd. Professorai a' Pesti Universitásnak Schedius és Haliczky Urak, leg nagyobb dicséretet érdemlettek, a' jeles alkalmatossághoz készített verseikkel. Deákban, még felesebb számú versek jöttek ki, mellyek közül, a' Deák Versszerzők által, különös megelégedéssel dicsértetnek az itt következő titulusokkal tiszteztettek:

1.) *Musa Nuptialis, Conjugibus Porphyrogenitis devota per G. A. S.*

2.) *Epithalamion, a Georgio Bucsfázy &c.*

3.) *Apobaterion, quod Josepho &c. Consecravit Aloysius Emanuel Stipsits Prof. Budensis.*

Gaudia Pastorum Calendis Februariis, Budam venientibus Serenissimis Conjugibus Josepho Antonio Regio Hereditario Principe, Archi-Duce Austriae, Regni Hungariae Palatino; et Alexandra Paulowna Magna Duce Russiae, Archi-Duce Austriae. Cecinit Josephus Grigely, AA. LL. et Philosophiae Doctor, in Regio Archigymnasio Budensi I. Humanitatis Professor Publ. Ordin. Budae, typis Regiae Universitatis. 1800.

Magam is el olvastam, ezen 4-dik szám alatt nevezett Pásztori Versezetét Grigely Úrnak,

és mondhatom, hogy gyönyörűséget találtam, a' pompa' leg főbb környülállásainak olly pásztori egygyűségü 's könnyen érthető Versek által lett előadásában.

* * *

Jelentés.

Egy illyen tzmű munkát akarok németből magyarra fordítva kevés bővítéssel ki-adni: Hóltak láttzó' meg-elevenítése' módja. Hogy ez meg lehet, meg mutatta azt, egyéb társaságokat el halgatván, a' Londoni Embériség' Társasága, a' melly is tsak két ezten-dő alatt 2175 Személyeket támaztott fel, és velek 's többekkel 1796-ban közönséges zázlós processiót járt Londonnak úttzáin. Meg-mutatta még ezt, egyéb a' Könyvben elő hordott történeteken kívül, egy Pári'si erővel férjhez adott, az után meg-hólt, és el-temettetett, de akkor éjjel az előbbeni Kedvesétől, a' Sírásó' segítségével fel-ásott, 's az után meleg dörgölések és sok jaj szóval elegendes sohajtozások között fel-élesztett, és a' Feltámaztójával egygyütt, Angliába által bujdosott Személyly: kinek füle dobját az esmeretes hangok meg rázván (mivel ez az érzékenység a' hóltaknál leg utólyára és igen későn hal el) az egész test' alkotmányát mozgásba, és végre életre is hozták. Hogy egy illyen Könyv' szükséges légyen minden rendű embernek, főképpen pedig Papnak, a' kihez min-

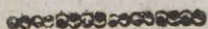
den újjonnan történt dolgot leg-hamarább be-
 vizznek; és Borbélynak, kiki lájja. Az előfize-
 tés érette tsak tíz garas lesz, hogy könnyeb-
 ben meg lehessen szerezni. A' következő
 Erdemes Hazafiakat kérem az előfizetés' bé-
 szedésére, és mentől hamarább hozzám sza-
 bad postán (francón), Nefz mélyen által
 Tatára való küldésére; minden nyóltzadik
 Nyomtatmányt jutalmúl ajánlván számokra, úgy
 mint: Debretzenben T. Kotsi István Prof. és Col-
 leg. Senior; Enyeden T. Bodola János Prof.; B.
 Füreden: T. Vásárhelyi Sám.; Gyöngyösön: T.
 Bonis János Préd.; Györben: a' N. Káptalan
 Káplánnya T. Privarits Ferentz; Gyulán: T.
 Nagy Istv; Kalotsán: T. P. Piárista Mészáros;
 Kartzagon: Szikszai Dániel; Ketskeméthen: N.
 Saátor Péter, és T. Kallós Moyses Prof.; Ko-
 losváron: T. Professor Szatthmári Pap Mihály;
 Körösön: T. Fodor Ger'son; Lossontzon: T.
 Prof. Rátzkevi; Miskóltzon a' T. Ref. Prof.;
 Pápán; T. Márton Istv. Prof.; S. Patakon: T.
 Tóth Pápai Mihály Orvos Doktor; Pesteu: T.
 Báthori Gábor Prédikátor; Sopronban: T. Pro-
 fessor Rajts; Szigeten: T. Gáti István; N. Vá-
 radon: T. Szaklányi 'Sigmoid; Maros-Vásár-
 helyen: T. Zilaji Sámuel; H. M. Vásárhelyen:
 Bodatz Pál Notárius; Veszprémben: N. Fejér Já-
 nos Kalmár. — Urakat.

Zay Sámuel. Ns Komárom Vármegyé-
 nek rendes Orvosa.

A'

TSASZARI ES KIRALYI FELSRG'
ENGEDELMVEL.

Nro 15.

Költ Bétsbenn, Böjt-elő Havának (Februáriusnak)
21-dik napján 1800-dik Esztendőbenn.

Béts.

Károly Fő-Hertzegnek igen jól talált Képe
jött itt ki nem régiben, alkalmas nagy formá-
ban, illy értelmű német és frantzia alólírással:
Pallás védelmezi Ausztriának és Né-
met Országnek Megmentőjét. A' mint
t. i. Fővezéri ékességében áll a' Fő-Hertzeg: fe-
lette lebeg Pallás, paizzsát, a' Fő-Hertzeg' fe-
je felibe tartva. — A' Német Birodalmi Ujsá-
gok közzül egynehányan, Germanicus neve.

Q

zetet ruháztak már Károly Fő-Hertzege, és azt ítélik, hogy igen illene a' Képe alá Carolus Germanicusnak (Német Országi Károlynak) ez a' vers:

Mente Senex, annis Juvenis, virtutibus Heros.

Úgy halljuk, hogy az Egyiptomi Frantzia Sereg' Vezére Kléber, valósággal meg-kínálta már a' Portát azzal a' feltétellel, hogy ő oda hagyja seregestől Egyiptomot, ha szabad elmenetel engedődik nékie.

Még ma is fel-kiálthatna így, ha élne Virgilius:

*Quid non mortalia pectora cogis
Auri sacra fames?*

(T. Kováts József fordítása fzerént.)

*Oh mire nem vetemedik, Pénz' átkozott szerelme!
A' te szomjúságod által, az emberi szív 's elme?*

A' pénz' átkozott szerelme felejtette el ugyan is nem régiben, az itt őrizeten lévő Splényi Regjének két Gránátérosaival is szent kötelességjeket, 's ízgatta arra őket, hogy a' köz-bátorságot, a' melynek különösen tartoztak ők védelmezői lenni, meg-sértének, egy olly erőszakoskodás által, mellyet a' közjóhoz tartozott szeretet írat még velünk mások' tanúságára.

A' mint t. i. Strázsán lettek vólna az említett Gránátérosok, többed magokkal egygyütt a' Felső' udvarában: titkon ki-lopódtak estve, a' Város és. a' külső. Város között való térségre, a' melly tselekedetek már magában is nagy

vétek vólt, 's a' mint egy Úr az emkített térségen, az ügy nevezett Glaszin által ment volna gyalog, a' belső Városon kívül lévő szállására: meg-támadták, 's hogy ne kiálthatta: egygyik közzülök bé-fogta a' Izáját. A' meg-támadt Személy, élvén a' természetől adatott fegyverrel; meg-harapta a' gonofztévő' kezét, mellyért ez neki dühösödvén, 4 sebet ejtett a' magát óltalmazott Úrnak fején, s' azonnal el vették tőle a' pénzét 's arany óráját is. De rajtok is meg-történt, a' mi más hasonló bünösökön, hogy az el rablott drágaság (az arany óra) által el-árúlták magokat: 's el fogattattak, és a' katonai törvény szerént halálra ítéltettek ma egy hete. A' múlt Hétfőn kellett volna akasztófán végezni életeket: hanem a' Spanyol Követ' kérésére, a' ki mellett visel a' meg-bántatott Úr, Követ-ség-Titoknokságot, meg-kegyelmezett nékiek Ő Felsége, 's a' halálos büntetést, tíz ezrtendeig tartandó Várbéli raboskodássá 's dolgozássá változtatta által.

Hadi Környüldállások.

(Külföldi Ujságok szerént.)

I. Német Birodalmiak és Helvétziaiak.

Augsburgból Febr. 13-dikán: — „Orosz Császári Követ Gróf Stackelberg, ismét vizsgáló jött ide Prágából.“

A' Baváriai és Palatínatusi Választó-Herzeg, olly parantsolatot adott ki Jan. 23-dikán,

hogy hat hét alatt, tizenkét ezer Katonaságból álló Korpus induljon a' Károly Fő-Hertzeg' Seregéhez.

München (Monachium) Városából Febr. 6-dikán: — „Tsak nem mindennap takarodik itt által a' mi Katonaságunk a' Károly Főhertzeg' Seregéhez. Tegnapelőtt nevezetesen 150 Uhlánusok, kétszáz Stuttzosok, és ötszáz külömbkülömbféle gyalogok menének által.“

Helvétziából sok Ifjak költöznek által a' Német Birodalomba, részszerént azért, hogy a' Frantziák kedvéért el ne fogdostassák őket ott-hon Katonáknak a' mostani Elöljárók; részszerént azért is, hogy az elébb Kiköltözött Helvétusok' Regimentjeinek erejét ők is neveljék a' magok számával.

A' Konstanziai tó mellől Febr. 11-dikén: „Az úgy nevezett Helvétziai Légió, melly az előbbeni Szerentsés Constitutiónak visszaillesztését tartoznék gátolni, Basilea vidékeire szállítódott a' napokban: de tsak hamar felinél több által szökdösött a' Sváb földre; a' mi még meg-maradt belőle, el vitetődött a' fr. földre Strafsburgba.“

„A' Helvétziai földön lévő Fr. Katonák, hét hónaptól fogva nem kapnak már zsóldot. Szörnyen rongyosok: de szökdösnek is valamint tsak szökdöshetnek az inség elől.“

„Német Birodalmi Város Lindau, egy Deputátziót küldvén Károly Fő-Hertzeghez, ki-nyerte: hogy a' már egynehány hónapoktól fogva Sváb Országban hevert nagy rakás Kalmár-

portékák, mellyek között kivált igen sok gyólts és vászon vagyon: által szállítódhassanak Helvétziába, a' hová vóltak rendelve.“

„Helvétziai kalmár-portékákat is lehet már most újra szállítani úgy a' Konstantziai tón által a' Sváb Kerületbe; hogy minden mázsától 3 forint harmintzadot fizet a' szállító.“

2. Olasz-Országok.

Pávidból Jan. 26-dikán: — „E' folyó Hőnapnak 21-dikén, két ezerig való Fr—ák, Novira ütöttek olly reménységgel, hogy talám visszakaphatják azt: de megjárták, mert minekutánna ezen próbatételben el vesztették fele részeket, kéntelenítették visszavonulni.“

„A' Szökdösés nagy módi még mind untalan a' Fr. Katonaságnál. A' szépen hangzó ígéretek ugyan most se' hibáznak a' Fr. Generálisok Hirdetményeikben: de a' maga kárán támult nép, nem örömet épít már többé az üres hangokon.“

Livornóból Jan. 24-dikén: — „Egy ánglus Kutter (kisdud hadi hajó neme) egy borral terhelt hajót hozott ide, a' mellyet, Génua' ágyúi alatt vett el.“

Livornóból Jan. 30-dikán: — „La Mutine nevű ánglus Fregát, gabonával, borral 's a' t. terhelt két Génuai hajókat hozza bé Kikötőhelyünkbe, a' mellyeket éppen Génua előtt nyert el.“

„Jan. 22-dik napjától fogva, negyvenkét többnyire ánglus hajók érkeztek ide, nádmézzel,

kávával, kakaoval, fűszerfűszárakkal, 's egyéb Indiai portékákkal rakva.“

Bonóniából Febr. 1-ső napján: — „Hogy Velentzében, jókor ki-tudódott némelly Özfzesküdtteteknek zavaró szándéka (melyről a' mi-nap emlékeztünk) egy szegény nemes embernek lehet köszönni, ki arról, idején hírt adott a' Komendánsnak Monfrault Gen-nak. Az el-fo-gattak közzül, egy a' néhai Bergamói Kórmá-nyozó Ottolini, ki is a' Sz. András Vára-ban ül.“

Pári'sból írták Febr. 3-dikán: hogy a' Con-sulok engedelmet küldöttek Máltába, a' la Va-lettei frantzia Őrizetnek, a' melynek ereje sze-rént alkuba erefzkedhet az, a' Sziget' ostrom-lóival, de olly hasznosan, valamint tsak lehet.

Mediolánumból Febr. 1-ső napján: — „Bel-linzonából írják: hogy egy vi'sgálódó Cs. Kir. Seregszakasz, meg-kémlélvén a' Sz. Gothárd he-gyét (Helvétziában): a' Fr-áktól el-hagyatva találta azt.“

Livornóból Jan. 29-dikén: — „Itt vóltak Nelson és Keith Anglus Tengeri Vezérek: de már el mentek. Nelson Angliába tér vizs-sza: Keith pedig a' Földközi-tengeren leszfz Fő-Vezér, 's hathatósan igyekezik segíteni a' tengerről, Génua ellen erányzott szándékát a' Cs. K. Seregnek.“

Pávidból Febr. 1-ső napján: — „Mint-hogy azon az úton, mellyen eddig jártak Gé-nua' Tartományának Gavi nevezetű Vára fe-lé; nem lehetett volna ágyúkat szállítani: tehát

most új út vagyon munkában, 's mihelyt az el készül: mindjárt el kezdődik a' nevezett Vár' vívása."

3. Nagy-Britanniaiak.

Hermione nevezetű ánglus Fregátot két ez-tendőkkel ezelőtt, el vittek vólt hitetlenül az akkori pártütés' maszlagja által meg-fzédített Hajóslegények, az Angliai Korona' szolgálatjából, a' Spanyol Koronához tartozó Cuba Szigetének Porto Cavalloi Kikötőhelyébe, melly, Amériká-nak északi részében fekszik, 's azolta mindég is ott vólt a' nevezett Fregát, 1799-dik ez-tendő' Octóberének 24-dik éjtszakájáig, a' midőn, ál-mélkodásra méltó bátorsággal visszfa vette azt erőszakosan egy Surprise nevű ánglus Fregát. A' Kapitánnya t. i. ezen Fregátnak Hamilton — a' Londoni Udvari Újság' előadása szerént — minekutánna Oct. 22-dik éjtszakáján meg-kém-lelte vólna az ellenséges révpártot: javasolta a' vezérlése alatt lévő Legénységnek, hogy próbál-ná meg visszfa venni Hermionet. A' Legénység, háromszori Hurrah! kiáltással nyilatkoztatta készségét, Vitéz Kapitánnya szándékának telye-sítésére; a' minthogy Oct. 24-dik és 25-dik nap-jai között éjfélkor tsónakokra rakodott, 's bé-rontott a' Kikötőhelybe, jóllehet annak batté-riáiból kétszáz, Hermionéről pedig 44 több-nyire hufzonnégy fontos golyóbisú ágyúk dur-rogtak ellene. A' Hermionéhez érvén, nagy gyor-sasággal által ugrált abba a' tsónakokról, 's olly tüzesen viaskodott két órákig annak számos

védelmeszöivel, úgymint a' kik 321 Spanyol Hajós-legényekből, 's Tisztekből, 66 Hajós-katonákból, és 15 Agyúsokból állottak: míg nem végre 119-et leöldösött belőlök, 's 90-ent meg sebesített, a' többeket pedig, magok megadására kényszerített, tsupán húszon kívül, kik a' vízbe ugráltak, 's a' partra ki-úfztak. Az elnyert hajó köteleibe aggatván az Angl. Hajós-legények, kik közzül tsak 14-en sebesedtek meg, evező-lapátjaikat, ki-vontatták: azt szerentsésen a' Kikötőhelyből, a' honnét éppen szándékozott vala már az, minden órán ki-indúlni.

Az Angliai Ország-gyűlés' Első Táblájának 28-dik Januáriusi Ülésében, a' had folytatás' félbeszakasztásának lehetetlenségét mutogatván Státus-Secretárius Lord Grenville; szoros vi'gálás alá vette az első Fr. Consulnak Buonaparte Napoléonenak személybéli tulajdonságit, 's hatalmát, azért; mivel a' frantzia ministériális írás, kiváltképpen azokon fundálta a' békesség-kötésre nézve való bátorságot. — Buonaparte volt az (így okoskodott L. Grenville) a' ki éppen annak a' Constitúciónak erőszakos fel-állítása által kezdett belé a' maga politikai játszásába: a' mellyet most, tulajdon maga rontott le; a' ki az említett Constitúciónak fel-állítása után, feles számú Seregnek lévén Vezérévé Olasz Országban, szörnyü igazságtalanságokat követett el. Ő volt a' Helvétziába való bé-rontásnak is indítója. Egyiptomban, ugyan akkor ígérte ő meg a' Portának, hogy nem fogja meg-támadni ezen Országot, midön a' maga Generálisainak vilá-

gosan ki-nyilatkoztatta más felől, Egyiptomnak meg-támadása eránt való szándékát. Az ő két-színűsége, melynek ott adta jeleit, szinte példa nélkül való: valóságos Musulmannak állítván lenni magát; 's azt bízván Kleberre, hogy kínálja meg békességgel a' Portát; hanem késleltesse a' kötésnek egész meg-erősítését. Egy ilyen embernek az Angliával való alku-kezdésben, nem egyéb célja vólna, hanem hogy mulatságot tsináljon magának; 's gyanúságba ejtván Anglia eránt a' Frigyeseit, fel-bontsa köztök a' szép egygyességet. Meg lehet, hogy hafzna vólna néki az alku-kezdésben; de lehet e' ugyan ezt állítani a' végre-hajtásáról is az alkunak; és vallyon lesz-e' nékie hatalmában, hogy megtartassa azt a' kötetést, a' mellyet ő tenne? Az alkudozás által, meg-erősítené ő a' maga hatalmát Fr. Országban; meg-tántorítaná ellenben Anglia' Frigyeseknek állhatatosságát. Az ellenségeskedésnek tsak egy ideig való meg-szüntetéséből is, nagy hafzon háromlana Fr. Országra; de Angliára semmi sem. Nagy teréhtől könnyebbedne meg az által Fr. Ország: Anglia ellenben kéntelen vólna akkor is fel-fegyverkezve maradni. Fr. Ország szabadon ki-indíthatna a' hadszünet közben, révpártjaitól a' kereskedő-hajóit, 's a' tengeri ereje' nevelésére kívántató eszközöket bészerezhetné: de Anglia' partjai most is bátorságban lévén, a' fegyvernyúgvás néki semmi rendkívül való hafznot nem hajthatna: a' Kereskedői, egy hajóval is azért többet bizonyosan

nem indítanak, fegyvernyúgvás közben is a' tengerre, mint most indítanak.

A' Buonaparte' első Consuli hatalmáról azt jegyzette meg Lord Grenville, hogy annak egyedül való fundamentuma, a' szabad kény szerént való katonai uralkodás. Mihelyt az ő serege nem volna egygyütt hadi lábón: azonnal, minden részre hajló felekezetek fortélyoskodásinak ki lenne tárgyúl tétetve ez a' mostani leg újabb Fr. Constitutió is. Tapasztalásból tudjuk, hogy valamely Tartományokban a' mai frantzia igazgatáshoz hasonló állott fel: nem más-képpen lehetett ott fenn tartani a' belső békeséget; hanem tsupán, a' népnek külső hadakba való keverése által.

Hogy Buonapartenak nem lehet szíves indúlatja Angliához: onnét ítéli L. Grenville: mint-hogy Buonapartenak igen meg-hitt emberei Berthier (a' mostani Had-Minister) és Monge, (a' ki, mint Tudós, úgy járt oda vele Egyiptomba). Ezek pedig mind ketten nyilván el merték mondani, és nevezetesen Monge, egy közönséges Directoriális Ülésben állította: hogy a' Fr. Respublika, és Anglia, meg nem állhatnak egygyütt.

Azt az ellenvetést, maga fel-hozta L. Grenville, mellyet az Angl. Ministériommal ellenkező Felekezet szokott rebesgetni: mintha t. i. tsupán a' Frantzia Királyi igazgatásnak vizsgál-állíttatása volna a' had-folytatás' célja. — Ezt az állítást — úgymond L. G. — soha meg nem esmérte igaznak az Angl. Kormányfők: és a'

mint eddig, most is úgy nyilatkoztatja magát erre a' tárgyra nézve: hogy leg-bátorságosabb ugyan, de nem egyedül való elzközének tartja a' költsönös Békesség-kötésnek, a' Fr. Monárkiának újra való fel-állítatását. Az Angl. Király, nem tartja jussát arra; hogy Ő Felsége szabja ki: millyen legyen jövendőre, a' frantzia igazgatás' formája: hanem a' midőn olly karban látja lenni a' Fr. Kormányzékot, hogy azal békességet és bátorságot tarthatnak bátorságosan a' külső Hatalmasságok: akkor kész lesz Ő Felsége, okos feltételek alatt alkuba erefzkedni.

Londonból Jan. 28-dikán: — „Harmintz nagy hajóink készülnek, hogy húsz ezer fegyveres népet szállítsanak Vandéba, a' Királytkívánó fel-fegyverkezett Frantzia Lakosok' (az úgy nevezett Su áno k) segítségére.“

4. Frantzia Országaiak.

Egy olly öfzfzeesküvésnek Pári'sban lett ki tudódásáról írt a' l' *Ami des Loix* titulusú Újság Febr. 4-dikén, a' melynek czélja vólt mind le-öldösni a' mostani Elöljárókat. Egy más Újság ugyan, a' *Journal des Hommes libres* azt hirdette más nap, hogy a' Policzáj, semmit se' tud arról a' nagy öfzfzeesküvésről, melyről az *Ami des Loix* írt: de a' Kiadója ezen Újságnak Poultier, igen haragudt a' Febr. 6-dikán költ Darájában: hogy nem akarnak' hitelt adni az ő híradásának. Bizonyosan írhatjuk — úgymond — hogy a' Royalisták szint-

úgy fel-készültek Pári'sban, mint a' Napnyúgoti vidékeken; 's szándékoztak egészl azon Ofztályokig ki-terjeszteni magokat, a' mellyek, Suánok' félszkei, hogy egyesült erővel dolgozhasanak. A' fejeik közzül valami százan el is fogattak már a' Consulok' parantsolatjára. . . .

A' Suánokról külömbkülömbféleképpen író sok Tudósításoknak egymással való öfzfeszehasonlításából a' sül ki: hogy némelly Suán Vezérek ugyan békességes hajlandóságjokat nyilatkoztatták a' Republikánus Generálisokhoz útsott Leveleikben, vagy Azokkal tartott tanátskozássaikban, 's meg-ígérték: hogy a' népet is, a' melly, kórmányozássok alatt vólt, le-tsendesítik 's széljel botsátják: de nem tsak nem teljesíthették ezen ígérteket; sőt ha el nem szaladtak vólna, agyon lövettettek vólna, mint pártosok, az előbbeni Követők által. De a' Suán-Vezérek közzül se' akarnak sokan, még tsak hallani is Buonapartéról, 's a' fő Consulsága meg-esméréséről. Egy a' többek között. Lechandelier nevezetű, ki a' Perchei vidékeken vezérel, minden Fr—ákhoz intézte Hirgetményét, buzdítván őket, hogy egygyesítsék erejüket az ellen a' Nagy-Consul név alatt esmeretes Tirannus ellen, a' ki egy jött-ment idegen ember létire akar hatalmaskodni tetszése szerint az ő Hazájokban. — „Egy Bourbon — így kiált fel végtére Lechandelier — lehetetlen hogy kedvesebb ne legyen ti előttetek, a' kik Fr—áknak tartjátok magatokat; mint egy Kor-

szikai ember, kinek már a' vériben vagyon, hogy ellenséges indulattal viseltessek erántatok."

Hogy a' Suánok ellen még eddig nem a' leg-szerentsébben folyhatott a' had, a' Republikánusok' részéről: onnét is meg-tetfzik, hogy újra több Katonákat parantsolt Buonaparte a' Suános vidékekre, és hogy annál hamarabb elérkezessenek: szekereken szállította őket.

A' Svéd Udvar' részéről Pári'sban, Követ-ség' Helytartóságot viselt Brinkmann Úr, a' maga Udvarának Fr. Ország ellen való panaszait által adta írásban az első Consulnak Buonapartenak, 's egyszersmind úti-paszszust is kívánt tőle: de még Febr. 7-dik napjáig semmi választ nem kaphatott.

A' Török Követ, nem éppen Pári'sban, hanem közel Pári'shoz, egy mezőségi jószágában Buonapartenak, ebédlett Febr. 2-dikán; minekutánna az előtt való nap, különös beszéllgetést tartott volna a' Külső dolgokra ügyelő Ministerrel, egy Kurír érkezvén hozzá az nap Konstanztinápolyból.

Brüszszelből Febr. 1-ső napján: — „A' Belgiomi földön ki-állítandó új Katonaság' számát, húsz ezerre határozták a' Fr. Consulok.“

„A' Belgiomi Tartományokból sok gabonát takarítottak már el egynehány hónapoktól fogva az Anglusok, éjjelenként és ködös időkben. Haragulznak ezért a' Fr. Elöljárók, 's hogy meg-gátolhassák jövődöre: kordont vattak a' partok hozfzában.“

„Ezen Város³ Lakosinak kívánván kedvet keresni a' Fr. Consulok, ki nyittatták a' St. Gudula' nagy Templómát, hogy újra lehessen közönséges Isteni-tiszteletet tartani benne, a' Rom. Catholika Anyafzentegyház' czeremóniáiá szerént.“

Straßburgból Febr. 1-ső napján: — „A' Rajnai Serég' Fővezére Gen. Moreau, vízfzátért innét Basileába: minekutánna egy tsomó frást vett volna Pári'sból, a' Had-Ministernek Berthiernek egy Ötse által. A' Serege' bal szárnyának vezérlésére, Gen. St. Cyr jött hozzá által Olasz Országból.“

E l e g y e s T u d ó s í t á s o k .

A' Svéd Király, a' jövő Mártz. 10-dikére, Ország-gyűlést hirdetett, Norrkiöping nevezetű tenger-meljéki Városba, a' hol meg is koronáztatja magát 's a' Feleségét.

Baváriának és Felső-Palatínátusnak, sok Városaiban kezdtek az olyan Fábrikások, a' kik posztót és másféle matériákat készítenek gyapjúból, panaszolkodni 1-ször azért: hogy a' készíttetlen gyapjút szabadon ki lehet hordani a' nevezett Tartományokból; 2-szor, hogy külföldről szabad bé-hordása engedődik az idegen posztónak, mind Baváriába; mind a' Palatínátusba. Ezen kettős panaszt eránt, nyomos okokkal akarta a' Választó-Hertzeg az Alattvalóit megnyugtani, egy Hirdetményt botsátván ki, melyben értékre adta, az első panaszra nézve: hogy

ők vallanak nagy kárát annak: ha a' készíttetlen gyapjút bajosan lehetne ki-szállítani: mivel a' juhval gazdálkodók, mihelyest bizonyos hafznot nem látnának a' magok majorságokból: legottan fel-hagynának azzal, 's azon esetre a' Fábrikások, kényteleníttetnének drága pénzen szállíttatni bé külföldről, készíttetlen gyapjút a' Fábrikáik' Izámfára, a' melly sok költségbe jövénytelyességgel nem adhatnák ők az abból készíttendő posztót 's matériát olly óltsón mint a' külföldiek: következésképpen az ő fábrikási Izorgalmatoskodások meg tsökkenne. — A' mi illeti a' másik pauafz tárgyát: arra azt jegyzette meg a' V. H., hogy az igazság-fzeretete meg nem engedheti Ő V. H—gségének, arra kényszeríteni a' maga Alattvalói közzül a' venni kívánókat, hogy egy olly réf posztóért vagy matériáért, többet adjanak egy belföldi Fábrikásnak p. o. 12 krajtzárral, mellyet valamelly idegen Fábrikástól 12 krajtzárral óltsóbban meg lehetne venni: és a' midön, Ő V. H—gsége az igazságnak illyetén folyamatját meg nem engedi háboríttatni, azt nyeri vele, hogy egy Tartományban, a' melyben esztendő által egy millió réf posztó kél el: meg marad kétszáz ezer forint.

Magyar-Ország.

Budáról Febr. 14-dikén: — „Tegnap az Ország' Fő Commissáriátusa Directoránál, Al-mássy Pál Ő Exc—jánál nagy társaság völt, mellyet Nádor-Ispány és Nádor-Ispányné Ő Fő-

Hertzségek is meg-tisztelték jelenléteikkel, 's igen jól múlták magokat."

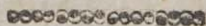
„Tegnapelőtt, F. Ferencz Királyunk' születése napja nagy czeremóniájú Isteni tisztelettel inneplődött itt a' Várbéli Templomban, a' hol Ő Főhertzségeken kívül, más mindenféle rendű számos Méltóságok is jelentek meg. A' F. Nádorispányi asztalnál negyvenen ebédelték az nap: a' Teátrumi mulatság után pedig, melly, hasonlóképpen az örvendetes innepléshez vólt alkalmaztatva, nagy és fényes bál tartatott Ő Főhertzségeknél."

„Az idevaló Teátromban Febr. 3 dikán, minnekutánna vége lett az első játék-darabnak: kettős fényes szalákká változott vólt által a' Játszók' helye, mellyeknek az egygyik feléről, az Orszas; más feléről pedig, Magyar Ország' tüzére tünt a' Nézők' szemeibe, méltóságos tekintetű Orszop-sorok közzül, a' mellyek felett, áldozati tűz' lángjai lobogtak. Középbén egy felhőből ki-tsimlallottak a' F. Pár' nevei, mellyeken alól egy hofzfas kerekdedségű zsámoly felett, ez az esztendő számot magában foglaló sor olvastatott: *Corono a More Con Cordes*. Vifzfa-változván ismét a' Játszók' helye, meg-jelentek 36 Leányok, pásztori módra ékesen öltözködve, 's számos Teátrálisták is vellek, és két sorban állva Öröm-verseket énekeltek, mellyeket, a' Pesti Universitásban Aesthetikát tanító Prof. Schedius Lajos Úr készített. Az éneklés közben tántzos néma játék is nevelte annak kellemetességét."

A'

TSASZARI ÉS KIRALYÍ FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Nro 16.

Költ Bétsbenn, Böjt-elő Havának (Februáriusnak)
25-dik napján 1800-dik Esztendőben.

Béts.

Egy Anglus Kurír, huszonöt napok alatt érkezett ide Londonból a' múlt héten, 's magával hozta azon frantzia Leveleknek nyomtatott mássait is, a' mellyeket Egyiptomból Fr. Országba akart vala újjabban szállítani egy fr. hajó, de El-Vincejo nevezetű Anglus Korvett fogságába esett, a' Közép vagy Földközi tengeren (Mare Mediterraneumon). Tizenhat az említett Leveleknek a' száma, mellyek, a' Nagy Britan-

R

niai igazgatói hatalom' rendeléséből, a' magok eredeti valóságokban, szép papirosra, nagy betűkkel nyomtatódtak ki, illy titulus alatt:

Published by Authority.

Lettres de l' Armée en Egypte, au Gouvernement François, interceptées par la Corvette de Sa Majestè Britannique El Vincejo, dans la Méditerranée.

Publiées par Autorité.

A Londres,

Le 23. Janvier 1800.

De l' Imprimerie de Baylis, 15, Greville Street, Hatton - Garden.

Ezen hitelesen le másolt (kopiált) Levelek közzül, közlöttük már a' magyar értelmét kettőnek, némelly frantzia és német Újságok után: közöljük most, a' Londoni Nyomtatmányból a' XIII-dik számú Levelet, mellyet Dugua nevezetű Ofztály-Vezér (vagy Divíziós Generális) útásított vólt Oct. 14-dik napján Kairóból Pári'sba, Direktor Barras hoz. A' több Levelek közzül egynehánynak felibe van téve, a' frantzia módi szerént:

Szabadság.

Egyenlőség.

de, Dugua Levelének felső részét, nem bélyegzik ezen üres hangú két-szók; hanem mindjárt leg-felül a' Fr. Respublika' eszt-jének, és

a' franczia Kalendáriom szerént való napnak száma, a' mellyen t. i. íródott a' Levél, vagyon fel téve; az után meg-nevezte a' Levélküldő magát, azzal egyetemben, a' kihez küldötte azt; továbbá meg-szóllította Barrast; végre a' Levélnek tulajdonképpen való sorai következtek, illy formában:

Kairóban, Vendemiaire' 22-dikén, 8-dik elztendőben.

Dugua, Divíziós-Generális, Polgár
Barras Directorhoz.

Polgár Director!

A' Seregnék Egyiptomba lett érkezésétől fogva, több ízben írtam már én Kegyelmedhez. Nem tudom ha vehette e' Leveleimet. Kevés magános tudósítások juthattak el a' ki-rendelt helyekre. Jelenttem azon Leveleimben Fr. Országba való visszsa-kívánczozásomat: mindazáltal nagyobb vólt még is bennem az a' kíváncság, hogy betsületes módon térjek oda visszsa, nem pedig úgy, hogy azt gondolhatnák felőlem, mintha én meg-unatkozásból, el-kedvetlenedésből, 's gyávaságból hagytam volna el a' Sereget, avagy azért, hogy féltem a' pestistől és számos ellenségeinktől, az Oroszoktól, Anglusoktól, Törököktől, Arabsoktól, Mamelukoktól, a' kik négy vagy öt helyen is szándékoz-
nak bé-rontani Egyiptomba, Alexándriánál, El Arichnál *) a' Veres-tengerről, 's a' Puszta-ságról.“

„Most a' midőn éppen visszsa-tér a' K—d Attya Testvérjének a' fija, jónak találtam meg-

küldeni általa, a' mi környülállásinknak vólta-
képpen való le-írását, a' mellyek talám nem a'
magok valósága fzerént vagynak le-festve K—d
előtt. Egyiptomnak kétharmad része vólt az
én kórmányozásom alatt a' Szíriai és Abukiri
tusakodások közben. Esmeretesek én előttem,
Egyiptomi földjének szüleményei; a' segedelem'
kútfejei; az úgy nevezett hadi tanyáinak ereje;
az ezeknek el-mellőzésére (avagy ki-kerülésére)
szolgálható utak; a' Lakosok' gondolkozása' mód-
ja; nem külömben, a' Seregünknek, fegyveres-
házainknak, magazinomainknak, 's kazszfáink-
nak állapotja. Mind ezeket úgy terjeszthetem
én K—d' eleibe rövideden, hogy egy tekintet-
re meg-ítélheti belőlök, ha nintsen e' nagy ide-
je, hogy segítsen rajtunk a' Kórmányfzék."

„Tsak kevés szókkal illetem Gen. Bona-
parte * * el menetelét: nem adódott az egye-
beknek tudokra, hanem tsupán azoknak, kik
parantsolatot vettek tőle, hogy meg-jelenjenek
ott, a' honnan lett az el-indulás; véletlen hir-
telenséggel esett az meg; a' Sereg, tizenhárom
napokig maradt Fő-Vezér nélkül. Egy fzu (vagy
fzól, a' mi krajtzárunknál kissebb pénz neme)
sem találatott a' kazszfákban; semmi szolgál-
se' hagyódott jó karban; az ellenség alig tá-
vozván el Abukirtól, még Damiette * * * előtt
vólt; és a' Nagy-Vezér Damaskusnál * * * *
állott vala már. Illy környülások között vóltunk
Kairóban, Fructidor' első napjától fogva 13-
dikig (Augustus' 19-dikétől fogva, ugyan azon
hónapnak 31-dik napjáig.)

„Meg-vallom K—ednek Polgár Direktor! nem lehettem, hogy Gen. Bonaparte, olly állapotban hagyott ide bennünket, a' millyenben hagyott, úgymint: pénz nélkül, lövő-por nélkül; golyóbisok nélkül; 's a' Katonaságnak egy részét, fegyver nélkül. Alexándria nem egyéb, egy nagy bé-sántzolt tábornál, és ez, a' Szíriai próbatétel által, meg-fosztódott egynehány ágyúitól, a' mellyek szükségesek voltak néki a' maga védelmezésére. Lisbé-nek, közel Damiette-hez, alig vagyon kerítése is; az El-Arich kö-falainak egy része, magától le-düléngezett. Temérdek adósság van a' nyakunkon, a' Sereget, egy harmad részénél többtől fosztotta meg: a' pestis; a' vérhas; a' szem-nyavalya; és a' had: a' mi meg-maradt, tsak nem mezítelen; és az ellenség, 8 napi járó földre vagyon tö-lünk. Akármit beszélljenek K—ednek Pári'sban: igaz az mind egy szóig, a' mit én írok: es-mér engem K—d, hogy hamisság hozzám nem férhet.“

„Egy nagy Sereg gyülekezik öfzfze (ellenünk) Szíriában: a' Hajósseregek, mellyeknek nem tudjuk az erejeket, környékezik partjainkat, mellyeket, hogy sok helyen meg lehet lepni: azt magunk jól tudjuk. A' Fő-Vezér (Kléber) nem állíthat ki többet hét ezer hartzolóknál. Az ellenség, három helyen támadhat meg egyszerre; mit tehet illy esetben hét ezer ember, több szakaszokra fel-ofzolva?“

„Ellenünk vagyon minékünk a' Musulmani vak buzgóság, a' mellyet nem lehet meg-fzelő-

díteni: gyötrelme a' népnek, ha csak gondolkodni kell is néki arra: hogy valaha Kerefztyén Igazgatás alatt légyen; a' leg-keményebb büntetésnek példái se' tartóztathatják vizfsza a' mezőségi Lakosokat a' pártütéstől, ha leg-kissebb kedvetlen hír futamodik is, avagy leg-kissebb Császári rendelés hírefztődik is ki ellenünk."

„Azomban meg kell vallani, hogy a' Tartomány igen derék, annak bírása, sok tekintetben hasznos lehetne a' Respublikának. A' föld minden részei' szüleménnyeiinek termesztésére lehetne ezt fordítani. Ha ezek a' hasznok arra határozzák a' Kórmányszéket, hogy iparkodjon meg-tartani Egyiptomot: szükség, hogy egy szem-pillantást se' késedelmezzen; hanem küldjön nekünk mentől elébb, embert, puskát, ónat, lövő-port, ágyú-golyóbist 's a' t."

„Ha nints módja benne a' Kórmányszéknek, hogy ezen segedelmeket küldhesse számunkra: ha reá nem mehet, hogy le tsendesítse az Ottomani Udvatt, 's meg-értesse azzal, a' magasaját igazi hasznait; ha végre magunkra hagyatván mi itten, kéntelenítettünk, egy tíz ellen tusakodni, 's küfzködni a' leg-kegyetlenebb nyavallyákkal: úgy nem fog egyebet meg-látni a' Kórmányszék a' Seregből, hanem csak a' vako-kat, 's a' szolgálatra, sebjeik miatt alkalmatlannokká letteket; ha egyébaránt olly emberiség leszfz a' Törökökben, hogy vizfsza küldjék néki ezeket; a' több rész áldozatjává lévén a' sanyarúságnak 's a' gyözedelmeknek."

„Újra bizonyossá téfzem arról, Polgár Direktor! Kegyelmedet, hogy mind az, tökéletes igazság, a' mit Levelemben olvas. Ezer okok lehettek az akadályok, a' mellyekre nézve fel nem fedeződött az, a' maga egész valóságában K—ed előtt. Én azért nyilatkoztattam ki: mivel hífzem, hogy nem adhatnám erősebb bizonyosságát K—ed eránt, az én szíves hajlandóságomnak, és minthogy tartozom azzal, az Egyiptomi Seregnek, a' Kormányfzéknek, 's Hazámnak
Egészséget 's betsületet,

Dugua.“

*) El Arich (Rhinocorura) ki van téve az Egyiptom' Mappáján, közel Szíria' széleihez.

**) Bonaparte-nak, nem pedig az eredeti valósága szerént Buonaparte-nak van téve a' Londoni Nyomtatmányban mindenütt, a' Fr. első Consul neve.

***) Damiette vagy Damiát, Egyiptomban fekszik, közel a' Közép-tengerbe való szakadásához a' Nílusnak, mint ezt is meg lehet látni említett Mappánkon.

****) Damaskus (frantziáúl Damas) szembe-tünöképpen ki van téve a' Szíria' Mappáján, mint külömben is egy olyan Város, a' melly feje, a' róla nevezett Pasaliknak (Kerületnek.)

A' Magyar Nemzeti Szorgalmatoskodás ágai-nak egygyel kezdődött szerentsés nevedését hirdettük 1798-dik efitendőben, midőn arról tudósítottuk a' Hazát, hogy egy derék Fia, hofz-fzas tapasztalási után, a' természeti salétromnak

— ennek a' még leg nagyobb részént haszonra nem fordított önként való magyar földi szülemények — gondos öfzfze-szerzésére, 's ki-tisztaltatására határozta magát, mely hazafiúi szándéknak hathatós elő-mozdítására, tsupán azt kérte jó Királyunktól, hogy szabad legyen a' maga költséges fáradsága által ki tapogatott 's öfzfze-szerzett jótéteményét a' természetnek külföldre el-adás végett ki-szállítani.

A' Felség, mind azért, hogy egy illetén köz-hasznú igyekezetet gyarapítson; mind pedig hogy más hiv Alattvalóit is, a' Státusnak hasonló iparkodások által lehető boldogítására buzdítsa: kegyesen hajlott az említett nyomos kérésre, olly feltétellel, hogy a' Cs K. Fő-Haditárnokfzék ugyan, ha szükségesnek látja maga számára: ezt az új salétrom-gyűjteményt is el kívánhatja illendő árron.

Ezen kegyelmes Királyi választ mindjárt ki hirdettette annak Nyerője, M. Báró Vay Miklós Cs. K. Tanácsos Úr, N. Szabolts 's Bihar és az ezekkel határos, mind öfzfze tizenkét Vármegyékben, a' mellyek mindnyájan áldották F. Urunkat, egy illy szándéknak atyai pártfogásába lett vevéséért, a' melynek egészsz folyamatba lejendő indulása által, mind az Ország, közönségesen véve, boldogodik; mind pedig sok magános Személyek kapnak új útát, munkáságjoknak szép haszonnal való gyakorolhatására. Egyszersmind az említett N. Vármegyék, nemes hajlandósággal olly foganatos segegedelmé-

...
s. F. ...
R. ...

...
Q

re voltak a' Báró Urnak; hogy annál fogva, harmintzkét ezstendökig terjedő Kötésre léphetett a' Földes Uraságokkal a' Báró Ur, melly Kötésben, a' salétromot termő föld árra meghatározódott, 's ekképpen minden magános Birto-
kosok fel buzdítottak a' salétrom-termő földeknek fel fedezésére.

Mint hogy pedig jó kaszsa is kívántatik egy olly széles ki-terjedésű munkának akadály nélkül való folytatására, mint a' minéműt vett magára a' Báró Ur: e' végett más vagyonos Uraságokat is hívott 's nyert is meg társaságába. Mily helyt öszfzetetődött a' kezdéshez meg-kívántató summa: leg ottan szükséges tudományú Személyek választódtak, kik amaz esmeretes Chemikusnak N. Derczény Urnak fő-vigyázása alatt keresnék és vizsgálják meg chémiail módon a' salétrom-termő földeket. El is jártak a' reájok bízott dologban olly előmenetellel, hogy már a' múlt ezstendő' végéig, 4 vagy 5-ször is több salétrom-termő-földek voltak fel-találva, mint sem azok voltak, a' mellyek, hafzonra fordítottak annakelőtte.

Az öszfze állott Társaságnak, nagy ösztönül szolgált munkája' folytatására, a' midőn közönséges hitelességű Tudósításokból is értette a' magánosokon kívül, hogy külföldön, 85 forint, a' helybéli leg-alsóbb árra egy mázsa tiszta salétromnak.

Ezen iparkodásai közben parantsolatot vett a' Báró Ur, hogy jelenne meg Bétsben, mivel

az általa szerzett salétromra szüksége legyen a' Cs. Kir. Fő-Hadi-Tárnokszéknek: 's azért is a' salétrom-árra eránt végezzen egy a' végre ki nevezett Udvari Kommisszióval, melynek Elöl-ülője vólt Finántz-Minister Gróf Saurau Ö Ex-cellentziája.

Ezen nagy lelkü Ministernek hathatós közbenjárása által, azt nyerte a' B. Úr, hogy már most a' Cs. Királyi Felség' akaratjából, a' Cs. K. Fő-Hadi-Tárnokszékkel tett Kötés' ereje szerint, az úgy nevezett Kállói Distriktusbéli salétrom-főzetést is által vette a' Báró Úr, melly Distriktusból, ennekelötte nem került több bé ezer mázsa salétromnál; a' Báró Úr ellenben, két ezer ötfüz mázsát ígér belöle, mázsáját, harmintz forintért. A' 2500 mázsán felül, ha még több ezereket készített a' Báró Úr: már azoknak az árra, harmintz forintnál többel fizetődik: és illy feltételekkel, mind meg-veszi a' Fő Hadi Tárnokszék, a' Báró Úr által készítettendő salétromot. Békesség' idején, meghatározza a' Cs. K. Fő Hadi Tárnokszék, mennyit akar megtartani maga számára, 's a' többet ki vitetheti a' Báró Úr el-adás végett külföldre: ha pedig ki nem akarná vitetni; úgy tartozik a' Cs. K. Fő Hadi Tárnokszék mind magához venni, mázsáját 30 forintjával.

■ Ez a' Kötés, Febr. 9-dik napján ment tökéletességre, 's kétszer le-íratatván, egygyiket a' Cs. K. Fő Hadi Tárnokszék' Feje, vagy a' mint másképpen tituláltatik, a' Cs. K. Ágyúok'

Kormányozója (Artilleria Directora) Feldmarsal Gróf Colloredo vette magához; a' másikat pedig B. Vay, úgymint a' kik ketten írták alája magokat a' Contractusnak.

Hadi Környüldllások.

(Külföldi Ujságok szerént).

1. Német Birodalmiak.

Mannheimből Febr. 6-dikán: — „Szakadatlanúl foglalatoskodnak itt, a' Cs. K. Minörök, ezen Város' Erösségeinek le-rontásában, mellyeknek helyén, idővel szép kertek készühetnek.“

„Gróf Sztáray F. M. L. fő-quártéllya, még mind ez ideig Heidelbergában vagyon.“

„Egy Frantzia Brigáda, melly, Belgiomból egészfz Hundsrückig jött vala már: hirtelen parantsolatot vett, hogy fordítsa útját Fr. Országának napnyugoti része felé, és siessen valaminth tsak telhetik tőle.“

A' Dániai Király is egy lévén a' Német Birodalom' Rendjei közzül, úgymint a' kinek szép birtokai vagynak Német Országban: alkalmas segedelemmel vólt, a' had miatt sokat szenvedett Philippsburgiakhoz.

2. Angliaiak.

Napkeleti Indiában a' gazdag Jáva Szigetét is el nyerték már az Anglusok, a' melyben öfzsze-
séggel kapták azoknak a' fűszerfzámoknak 's egyéb

drága portékáknak temérdek sokságát, mellyeket az Ofztindiába kereskedett Hollandiai Társaság, öt ezrtendöktől fogva gyűjtött ott öfzsze: de el nem szállíttathatott Hollandiába, az Anglusoktól való féltében, kik az említett nagy kintset érő tárgyakon kívül, kéz pénzül is kaptak, tizenkét millió forintot a' nevezett Társaságnak kasszáiban. — Szörnyü meg-háborodást okozott ez a' hír Amsterdamban, a' hová egynehány Levelek érkeztek azzal Londonból, Febr. 6-dikán.

3. Frantzia Országaiak.

A' belső hadról szóló újabb Pári'si Tudósítások is hasonlók az előbbienekhez. Egy rendbéliék t. i. meg-nevezve írják a' Suánoknak George Vezérjéről, hogy meg-adta volna magát, 's ajánlotta azon húsz ezer puskáknak és tizenkét ágyúknak által-adására is magát, mellyeket az Anglusoktól kapott. — Más rendbéli Levelek ellenben azt írják a' Republikánusok' Vezéréről, Brune Generálisról, hogy újra két Hirdetményeket adott ki, mellyeknek egygyikében, inti a' Kis Britannia' alsó részének Lakosait, hogy ne hagygyák tovább meg-tsalattatni magokat a' Respublika' ellenségei által, (ebből a' Hirdetményből nyilván ki tetszik, hogy az Alsó-Britanniaiakat meg nem nyerhette tehát magához Buonaparte, minden előbbi ígéreteivel 's fenyegetéseivel is). A' másik Hir-

detményben külön külön szólítja meg Brune: a' Suán-Vezéreket (a' kik tehát nem adták meg e' tzerént még magokat mindnyájan); az Egyházi Személyeket; és a' köz Suánokat. A' Vezéreknak igyekezett eleikbe terjeszteni, hogy tsalárd reménységgel ketsegtetik magokat. Az Egyházi Személyeknek azt mondotta: hogy az Eg' haragját, és az emberek' büntetését el nem kerülhetik, ha meg nem gátolják a' további vérontást. A' köz Suánokhoz intézett szavaiban szabadkozik Brune, hogy igen nehezen esik ő nékie, Frantzia léti-re, Frantziák ellen hartzolni, 's kéri őket, hogy változtassák gondolkodások' módját, és a' változtatás' valóságának jeléül, tegyék le a' fegyvert, mellyet, Külföldiek adtak az ő kezekbe.

Az Ólafz Ország (Fr.) Sereg' Vezéréhez Massena Generálishoz, egy Kurirt indított Febr. 7-dikén Buonaparte; a' Rajnai Sereg' Vezéréhez pedig, azt a' Duroc nevű Adjutánsát küldötte, a' ki Berlinben járt.

Ex-Direktor Barthelémy, a' Fenntartó-Tanátsnak lett Tagjává; Ex-Direktor Carnot pedig, a' katonai gyakorlásoknak fő Inspektorává.

Washington halála végett, meg-parantsolta Buonaparte, hogy minden fr. zászlókra fekete fátyol legyen kötve tíz napokig.

Buonaparte, a' lakó palotájának nagy tornáztzába, 22 álló-képeket parantsolt fel-állíttatni a' Belső dolgokra ügyelő Miniszter által, melly képek által ábrázolva lesznek: Demosthe-

nes; Nagy Sándor; Hannibal; Scipio; Brutus; Caesar; Cicero; Cato; Gustav Adolf; Turenne; Conde; Marlboroug; Duguay-Trouin; Eugén; Marechal de Saxe; Washington; 2-dik Friedrich; Mirabeau; Dugommier; Dampierre; Marceau; Joubert.

E l e g y e s T u d ó s í t á s o k .

A' Chínai új Császárnak nagy ajándékokkal kíván kedveskedni a' Napkeleti Indiába kereskedő Angl. Társaság, a' többek között egy drága éneklő órával.

Frantzia Országának Langvedociai hegyei között az erdőségben, egy mezítelen fiú gyermeket fogott 3 Vadász Jan. 10-dikén, ki mintegy 12 esztendő, szép formájú, fekete eleven szemű, de vad, csak földi almát és diót eszik, 's már Pári'sban által van adva a' Némák' tudós Tanítójának Sicardnak.

M a g y a r - O r s z á g .

A' Budai és Pesti Nemesség, hogy a' közötté lakó Fő-Hertzei új Pár eránt, annál több mértékben nyilatkoztathassa szíves tiszteletét, fényes bálakat is adott Febr. 15 és 18-dik napjain az Ország' házában, mellyekben a' többek között magyar verbunkos tántz szemléltetésével is mulattatta a' Csász. Hertzegaszszonyt, ki is olly kedves újságnak látásában nagy gyönyörűségét találta. Meg-jelentek ott is Febr. 15-dikén a' Muzsák, nagy czeremóniával (melynek

le-írását mázfzor közöljük) 's következendő tzi-
mü örvendező és jót kívánó Versezeteket nyúj-
tottak bé a' F. Párnak, frantzia; német; ma-
gyar; deák; és orosz nyelveken:

Clio la Muse de l' Histoire, a son Al-
tesse Imperiale l' Archiduchesse Alexandrine
Pawlowna. Bude, de l' Imprimerie Royale
de l' Université. 1800.

Ode, auf die freudenreiche Ankunft Ihrer
Kaiserlichen Hoheit Alexandra Pawlowna
Großfürstinn aller Reussen, der Hohen Anver-
mählten Seiner Königlichen Hoheit Josephs
Antons, Erzherzogs von Östreich, und Pala-
tinus des Königreichs Ungarn. Von Halitzky.
Ofen, gedruckt mit Königl. Universitätsschri-
ften. 1800.

Öröm-Enekek, mellyekkel Királyi Her-
tzeg József Magyar Ország' Nádor-Ispánnya,
és Alexandra Orosz Császári Kisasszony,
Ö Hertzegségének Jegyesse. A' Magyar szívtől
meg-tiszteltetnek. — Budán, a' Királyi Univer-
sitásnak betüivel. 1800.

Chorus Musarum Praeside Apol-
line in Colle Budensi Sedes Figentium, Serenis-
simis Conjugibus Josepho Antonio Archi-
Duci Austriae Regni Hungariae Palatino et
Alexandrae Pawlownae Magnae Princi-

pi Russiae Archi-Duci Aufstriae. Votis Publicis dicatus Mense Februario. — Budae, Typis Regiae Universitatis Pestiensis. 1800.

* * *

Sáros-Patakról Jan. 9-dikén:

Találós Mese.

A' nap le ment (a.) hogy láttam az esteli
Hajnal Leányát (b.) szíve dobogva vert (c.)
Az el tépett Mejj-képre (d.) gördült
Könnyeinek szabad útat engedte. e.)
Jobbja (f.) Szüz Övének reszketete — (g.) Balkezén (h.)
A' remény Oszlop-székre (i.) nehezkedett
Ó! kedves Lánka a' félelmes
Éjtzaka itt van (k.) — eredj nyugodni. (l.)

* * *

Közönséges rejtett értelem: Európának
mostani állapotja. a.) A' hanyatló
Század. b.) Európa Leány-Afzszony.
c.) Frantzia nyughatatlanságok. d.) a'
szerentsétlen XVI-dik Lajos e.) kit az
egész Európa sajnál. f.) Olasz Or-
szág. g.) Német Országától függ Olasz
Orzágnak meg-szabadulása. h.) Ang-
lia. i.) Piedestal d' Esperance. k.) A'
Század' utólja. l.) Békesség! Békesség!
Békesség!!!

A'
TSASZARI ÉS KIRALYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

*****

Nro 17.

Éők Bétsbenn, Béts-eis Havának (Februáriusnak)
28-dik napján 1300-dik Elztendőbenn.

Béts.

I tt az egélsz fárságnak igen víg folyamat-
ja vólt, közönségesen; 's kivált már a' fársáng'
farkán, mindenféle muzsikáltak, tántzoltak. Bál
vólt akkor még az úgy nevezett Siketek és Né-
mák' nevelő 's tanító Házában (Institutumában)
ts: és a' Siketek, jöllehet a' muzsika szót nem
hallották, még is részt kívántak ök is venni a'
köz vígságban, járván öfzsze vízfza a' tántzot,

S

még akkor is, mikor már a' muzsikások el hagyták a' hegedülést.

Tegnapelőtt ismét egy Kurir érkezett ide Pétersburgból.

A' Frantziák által meg-károsított Tiroliasiaknak és Vorarlbergieknek fel-segélésekre, özfze-fzedödvén, Ö Felsége' rendeléséből, minden örökös Tartományokban az alamizsnák, mind özfze, 230007 forintokból, 's tizenhetedfél xrokból álló summára teltek.

Velentzéből Febr. 14-dikén: — „A' Conclave még áll. Most már Mathei Cardinalisnak különös nagy érdemei forognak fenn. Minthogy a' mostani Conclaveban 35 Cardinalisok vagynak; és mivel két harmad rész voks kívántatik arra, hogy valamelyik a' Cardinalisok között Pápává válasszódjon: tehát a' kinek mostanság 22 voksa lészén, az fog ültetödni, Szentséges Pápai Méltósággal a' Péter' székibe. Már a' minapi Levelemben meg-nevezett Cardinalisra (Bellinsomi-ra) 19-en voksoltak völt. — Örülhet valóban a' Kath. Anyaszentegyház' közönségesen, hogy a' Voksolókat a' leg jobb lélek vezéreli a' Pápa' válassztásban, a' melly abból ki-tetfzik világosan, hogy a' kikre eddig leg többen voksoltak, mind a' leg felségesebb érdemü Papi méltóságok azok.“

Néhai VI-dik Pius Pápa' tífzteleteré ezt az Epitáfiumot (Sír-czímet) készítették Salzburgban:

Hic Pius, hic triplici dignus Diademate, Sextus;
Magnus in imperio, major in exilio.

Par Superis formâ, par et pietate refulsit
 Regis honore gravis, Patris amore bonus.
 Quae tulit immeritus! Gallos quoque! de quibus
 heros

Non vi, sed veniâ, sed prece victor, obit.

Gróf Galánthai Eszterházy János Ő Excel-
 lentiája, kinek Izép birtokait, az Egri Püspök-
 ről maradott Famíliai jószágok is nevelték, meg
 hala itten Febr. 25-dikén, életének 52-dik el-
 tendejében. Halálát mejj vízkország okozta.

Erdély Ország' Kormányozója Gróf Bánffy
 György Cs. K. Belső-Tanátsós Ur, két arany
 kültsokat vett Ő Felségétől, olly Királyi pa-
 rantsolat mellett, hogy azokat adja által az Ő
 Felsege' nevében, a' Királyi Guberniumban Ré-
 ferendárius Tanátsosi hivatalt viselő M. Gróf
 Rhédey Adám, és M. Báró Kemény Sámuel
 Uraknak, úgymint a' kiket, Cs. Kir. Kamará-
 sokkal méltóztatott nevezni F. Királyunk.

Hadi Környüalállások.

(Külröldi Ujságok fzerént).

1. Német Birodalmiak.

Berlinből Febr. 8-dikán: — „Tegnap egy
 Bétsi Kurír, nyomos Irásokkal érkezett ide.“

Moguntziából Febr. 14-dikén: — „Két
 napóktól fogva feles számú Frantzia Katonaság
 szállott által a' Rajnán, 's Limburg melljékén
 telepedett meg.“

Ulmából Febr. 19-dikén: — „Innét a' Cs.
 K. Katonaság, a' Károly Fő-Hertzeg Seregének

takarodott, 's helyébe, Kerületbéli Katonaság állott bé."

„Egy része a' Fő-Hertzeg' Seregének, Basilea felé nyomúlt. Mannheim felé is küldött egynehány Regementeket a' gondos Fő-Vezér, kit nem csak a' Katonaság, hanem a' földnépe is szerez és tisztel."

A' Rajna felső vidékéről Febr. 17-dikén: „A' Frantzia Seregnek minden Ofztályai fenn szóval zúgolódnak, hogy meg nem kaphatják a' hátra-maradt zsódjokat. Minthogy jól tudja Károly Fő-Hertzeg, hogy a' Fr. Vezérek bé nem dughatják egyébképpen a' Katonáik' szájokat; hanem tsupán úgy, ha újra nagy nyereségekkel ketsegtetik: ez okon, minden készületeket meg tétet Ő Fő-Hertzega is, valamelyeket szükségeseznek és igen erányosoknak lát a' frantzia rabló szándéknak meg-gátolására."

2. Olasz-Országok.

Mediolánumból Febr. 10-dikén: — „Fr. Vezér Massena, Febr. 1. ső napján Génúába érkezett egy kis hajón, mely, kitsinben menekedhetett meg a' Cs. K. és az Anglus Rabló-hajóktól. Más nap, egy millió tallért kívánt a' Várostól. — A' hajdani gazdagabb házak is olly szükségetet látnak most Génúában, hogy szerezéseknak tartják magokat, ha kukoritza máléval enyhithetik éhségjüket."

„Génua' révpartja előtt, 8 línei hajókkal, 3 Fregátokkal, és 2 Kutterekkel járkal fel 's alá Anglus Admirális Keith."

„A' Mafzfzéna Seregének száma, nem haladja még meg a' hufzonkét ezeret, jóllehet Helvétziából is érkezett segítség hozzá: minthogy a' szökdösésen kívül a' pestis is annyira fogyasztja azt; hogy csak Nizzában magában 3500 Frantziák lettek már annak áldozataivá.“

3. Frantzia Országaiak.

Párisból Febr. 11-dikén: — „Buonaparte telyes meg-határozással láttatik lenni, hogy ide hagygya Páris't, és a' Rajnai Sereghöz mennyen, a' Hadministernek Berthier Gen-nak társaságában, kinek hivatalát Carnotra szándékozik bízni.“

Moguntziából Febr. 13-dikán: — „Valamennyi Batalionok érkeztek ide újjonnan a' Rajna' felső és alsó vidékeiről: mind tele panasz-fzal a' szájok, hogy már egynehány hónapoktól fogva nem kaptak zsóldot.“

„A' Helvétziai Legió, melynek számát nagyon meg-fogyasztották a' sok szökdösések, ide érkezett, 's a' Rajnai Sereg közzé adódik. A' zászlójára Tell Vilhelm' históriája van le-írva. (Ezen Históriának olvasásából éppen ellenkező tanúságot is vehet a' mostani környülállásokhoz képest, a' Helvétziai Ifjúság, mint a' Fr. Elöljárók kívánnák).“

Nizzából Jan. 25-dikén: — „Nem szívelhetvén már tovább Fr. Vezér Massena, hogy a' Seregéből egészsz Bat-ok szökdösnek el, fegyverestől, zászlóstól, és bagázsiástól egygyütt: számos fegyveres népet küldött utánnok,

hogy el-fogattathassa őket. Egy részt vizsgálta is vittek az Üzöi, mely közzül főképpen a' Tifz-teket 's Altifztekét Haditörvényfűknek adta által meg-íteltetés végett: a' többeket pedig, más Batalionok között osztatta fel."

4. Egyiptomiak.

Egyiptomban Fr. Vezér Kléber, nagy czeremóniával inneplette vólt a' Fr. Respublika' fundáltatását Sept. 22-dikén, Kairó Városa mellett egy nagy térségen, melly alkalmatossággal egynehány előkelő Törököt meg-ajándékozott drága bundákkal; 's a' Katonáival, kik között egy Regiment, Dromedárokön vólt, vitézi próbákat tétetett; délután nagy ebédet adott, kétfáz Személyre terített asztalon, 's estvére ki-világosíttatta Kairót.

Ezen vígadozását Klébernek, tsak hamar egy kedvetlenség váltotta fel, mellyet okozott neki a' Nagy-Vezér, ki is meg-értvén, hogy Kléber, az Egyiptom és Szíria között lévő Vámbházat meg-erősítette, és eleséggel is szándékozik azt jól meg-rakni: el küldött a' Nagy-Vezér, az említett Vámbháznak meg-kémlelésére egy Seregosztályt, melynek szerentséje vólt éppen ölsze találkozni, egy nagy rakás eleséget szállított Seregszakaszával Klébernek. A' Törökök el vették ezen egészsz szállítmányt, és az Örizet, mely 150 főből állott, le-öldösték. Született Frantziák, 70-en vóltak ezen Örizet között.

5. Angliaiak.

Londonból Febr. 7-dikén: — „Pitt Minister egészségének gyengélkedése miatt, nem lehetett az Ország-gyülés' 2 dik Táblájának tegnapi napnál hamarabb elibe terjeszteni a' hadfolytatás eránt való Királyi jelentést, és a' fr. Kormányfzékkel a' Békesség eránt folytatott levelezést. Dundas Minister javasolta, hogy a' Gyülés intézzen egy köszönő-írást a' Királyhoz, a' melyben nyilatkoztassa maga tökéletes megelégedését a' fr. Igazgatók' ajánlásira adott választokkal.“

„Fox Úr is jelen vólt már ezen Ülésben, 's ellenzette Erskine és Whitbread Urakkal egyetemben a' Dundas Úr' javaslását.“

„Pitt Minister felelt Fox Úr' ellenzésére, 's hofzszasan mutogatta: hogy a' Ministériomnak nem lehetett viselni magát másképpen, mint a' hogy viselte, a' Frantziákkal tartó hadnak egész folyamájában.“

„Arra az ellenvetésre: miért erefzkedett már két ízben alkuba az Angliai Ministériom, Frantzia Országának revoluziónális Igazgatóival, egyfzer Pári'sban, máfzszor pedig Lille (vagy Ryssel) Városában; és miért nem erefzkedhetne inkább most, a' midön kézfzségét jelentti Buonaparte, mint első Frantzia Consul a' Békesség-kötésre? — így felel Pitt Minister:

„Hogy az említett alkukba erefzkedett az Angl. Minisztériom Fr. Országának revoluziónális Igazgatóival, ennek oka a' vólt: mivel Angliának,

az akkori regulázása szerént a' közönséges költségeknek, lehetetlen lett volna már tovább ki kötni, hadakozás' dolgából, Fr. Ország' revulzió'nális Fejeivel, kik annyi jövedelmet prakti káltak vólt bé a' közönséges Kaszszába erőzako san, valamennyit akartak. Meg kellett tehát az Anglus néppel értetni, és meg győzni őtet ar ról, hogy szükséges a' hadfolytatás. Az Angliai Minisztériomnál soha se' hibázott az egye nes szívűség. Akármelly veszedelmes lett vól na is akkor a' Békesség-kötés, még se' vesztett volna az által annyit az Angliai Minisztériom, mint sem az által, ha a' hadat, tsupán az előb beni rend-szerént-való eszközzel folytatta vól na. Két rófsz közzül a' kissebbiket választotta. Már most másformák a' körülállások: a' had, újabb újabb nyereségeket hajt Angliának; és minthogy minden hónapban apadnak a' Fr. Respublika segedelem' kútfejei: éppen ennél fog va, út készül egy fundamentomos és állandó Békességnek kötésére."

„Hogy Buonaparte' békességes biztatásain nem lehet meg nyugodni, következő okokkal mutogatta Pitt Minister: 1.) mert ő nem közönséges békességkötést sürgetett; sőt inkább 2.) Valamint az előtte vólt revulzió'nális Fők: úgy ő is, a' Fr. Respublika ellen egygyesült Hatalmasságoknak majd egygyikével majd másikkal szándékozik külön külön békességet kötni. 3.) Nem lehetett még el felejtetni, hogy minekutánna el-végezte vólt ő a' hadakozást Aufztriával: a' győzedelem' szeszitől meg-szédítettvén,

olly ígéretekkel bízatta Katonáit, hogy új borostyánokat fognak nyerni a' Tamesis' partjain.“

„Mint hogy a' Frantzia Consuláris Újság, fzenrehányásokat tett azért az Angliai Ministériomnak, hogy a' Fr. Előljárók' ajánlásira adott válaszfzaziban olly ki-fejezésekkel élt, a' melyekből nem lehet által látni, mitsoda bátorságot kíván ő a' végre, hogy Békesség-alkuba erefzkedjen a' Fr. Respublika' Kormányozóival: tehát Pitt Minister ezt a' tárgyat is illette, közlebről való meg-határozással. — „Ha azt kérdik — úgymond — tölem: Reménylem e' én, hogy erővel vízfza lehet állítani a' Királyi Igazgatás' formáját, (a' Monárchiát) Fr. Országban? én erre a' Kérdésre azt felelem: hogy én a' Fr. Monárchiának erőszakos vízfza-állítását soha se' tartottam bizonyosnak: 's nem is óhajtottam azt soha; de reménylem, hogy az egyesült Seregek' törekedései által, ki szabadulván Fr. Ország, a' katonai (az az, a' mostani Consuláris) hatalomnak járma alól, ki-nyilatkoztathatja a' maga valóságos kívánságát. Annyit fel lehet tenni Fr. Orzágról, hogy a' maga Fejedelmei régi líneájának eleibe nem tesz egy olly igazgatást, mely, egészfzen monárchica külömben, tsupán hogy nem törvényes, nem állandó, 's nintsenek határai.“

Magyar-Ország.

Gróf Illésházy István Ő Nagyságát, méltóztatott Felséges Urunk, Liptó és Trentsén Vármegyéknek Fő-Ispánnnyává nevezni. Mindenek

igen örülnek a' Gróf Ur' ezen méltó meg-tisztetésének, valakik közelebbről esmérik jeles tulajdonságait.

Az Ország' házában Budán, Febr. 15 és 18-dik napjain, Nádor-Ispány és Nádor-Ispányné Ő Fő-Hertzogségek' tiszteletére, a' Budai és Pesti Nemesség által adott gazdag és fényes éjjeli mulatságookról, tsak rövideden emlékezhattünk a' múlt postán. Minthogy már több rendbéli Tudósítások is érkeztek hozzánk ezen jeles tárgyú Nemzeti inneplésekről, kívántunk annak bővebb leírása által, egéfsz Nemzetünkkel részt vétetni a' Budai örömeiben.

A' Febr. 15-dikén tartatott vígasságoknak egyenlő hajlandóságú eszköze volt mind a' két Fővárosinkban lakozó Uraságoknak szíves készsége. Külső fényesítésére az nap estvéjének a' Tanátsház előtt fel-állított győzedelmi kapu ki volt világosítva. A' mulató palota, több örömtűzekkel ragyogott ez nap mint mászszor, 's az örvendetes innepléshez alkalmaztatott rózsa színű tzipra ékességek is gyönyörködtették a' szemeket. A' Fő-Hertzegi Pár számára magas ülőhely készitődött a' szála' felső részében, melyről, igen alkalmasan lehetett látni, a' vígadózó, és válogatott állortzás öltözetekben tiszteledő gyülekezetet. Különös tiszteletet tettek kiváltképpen tizenhat pár tsinos maszkarák, kik közzül a' Dámák, vad népek módjára, de nagy illendőséggel voltak öltözködve, 's kezekben egy ágat tartottak. A' Férjfiak Lengyel köntösben voltak; hanem minden negyed részt külö-

böztettek egymástól, az övök', kutsmájok', és a' kezekben tartott dárdának külömbkülömbféle színei. Ezek, ékes sorokban lassú lépésekkel menvén el a' F. Pár' ülo-helye előtt, mindnyájan közöntötték egygyenként Ö Föhertzegséget; a' Dámák, kezeikben tartott ágaikkal; a' Férjfiak pedig, lánd'sáikkal. Minekutánna meg-tették ezen méltóságos tekintetü kerülést: egyenes líneába állottak, a' számokra készült tágas kerítésnek alsó részében, mindjárt pedig azután négyesivel két külön sorokba oszoltak, 's további szándékjokhoz képest némelly erányos forgásokat tettek, a' *WalDMAEdchen* (Vad-Leány) nevezetü tántzos néma játékbéli forgások hasonlatosságára; ezek után, elsőben is régi lengyel tántzot járták igen helyesen, és a' tántz természetéhez illő tisztes módossággal; melynek végződésével, hirtelen, ánglus vagy úgy nevezett Kontratántzra kerekedtek, minden Dáma a' Tár-sa' övét, 's minden Gavallér, a' lánd'sáját tartván, 's mesterségesen forgatván kezekben. Végre mind a' 16 pár, egy hofzszas gömbölyegségü nagy közt formáltak magokból, melly köznek alsó részéből a' Múzsák járútlak a' F. Pár felé, 's félbe szakadván egyfzerre a' múzsika, *Thália* így szóllalt meg;

„Ur és Alfzony!

Az Istenekhez olly híradással érkezett Mája' Fia, hogy Hymen, ha valaha: most ugyan egy igen szép szövetséget kötött.“ — *Thália* után *Clio* ezt mondotta:

„Apolló, intett a' maga sűgáros fejével, és mi tűstént oda hagytuk Olimpust, hogy in-neplenénk ezt a' Szövetséget.“

Illy magok bé-jelentése után, a' Fels. Pár-hoz közelítettek párosan a' Műzsák, 's méjj tífz-telettel bé-ajánlották ajándékjaikat, mellyek, frantzia, német, magyar, deák, és Orosz nyel-veken készűlt örvendező és jót kívánó Verseze-tekből állottak. Sárga, zöld, kék, rózsza, és viola színű finom papirosra vóltak nyomtatva, 's gyöngyszín atlaszba bé-kötve ezen Versezetek, és mindeniknek egygyik táblájára, külömbkü-lömbféle erányos szép jelentő-képek, a' másik táblájára pedig, Ő Fő-Hertzezségek' neveknek kez-dő betűik vóltak festve. (A' múlt postán köz-löttük már ezen Versezetek között négy rendbé-linek a' titulussát; az 5-dik, melly Orosz nyel-ven is vólt, deák nyelven készűlt eredetikép-pen illy tzm alatt:

Adventui. Serenissimorum. Principum. Jo-sephi. Principis. Regii. Archiducis. Austriae. Regni. Hungariae. Palatini. et. Alexandrae. Principis. Caesareae. Russorum. Augusti. Primo-genitae. Felici. Junctorum. Connubio. Adplau-sus. Et. Vota. Publica. Budae. Mense. Februa-rio. MDCCC.)

Végbe menván a' Műzsák' tífzletelettele is, újra el-kezdődött a' muzsika, és a' 16 tántzos pár, egygyütt a' Műzsákkal, még egy mester-séges fordúlást tett, 's azzal fejezte bé az egész tífzleteletelt, Ő Főhertzezségeknek 's az egészfé néző Gyülekezetnek telyes meg-elégedésére.

Tsak hamar az után következett a' magyar verbunkos tántz. Meg-jelentek t. i. a' fzalában 12 nyalka Formaruhás Nemes Ifjak párosan, egy Fő-Tifzttől 's két Strázsamestertől vezetettve, és egy Káplártól kísértetve. Különös muzsikájok vólt, 's tántzolva kerültek jobb felől Ő Főhertzegségek' eleibe, 's ott rendbe Tzedvén magokat, ekkor is mindég tántzolva, körül vétetődtek az elébb lengyel és ánglus tántzot tántzolt 16 pár nemes Budaiak által, kiknek díszes kerületében, a' Nemzeti tántzon kívül, álmélködásra méltó fordulásokat 's kanyarodásokat tettek, hasonlókat a' katonai gyakorlásbeliekhez, 's gyors forgásaik közben V és A betűket is formáltak. Végre két Ifjak, magános remekeket adtak a' magyar tántzból: melyhez egészszén hozzá vólt alkalmaztatva a' formaruha is. Vólt t. i. a' köz Legényeknek veres tsákójok, felül két rendű, alól, egy soros arany pafzománttal körül varrva, 's magas kótsagtoll bokrétával, és arany vitéz-kötéssel ékesítve; zöld dolmányok; veres mejjrevalójok; nadrágjok is veres, arany sinorra; és sárga tsizmájok jó széles taréjjú sarkantyúval. A' Tifzteknek szélesebb pafzomántos de egyébaránt hasonló tsákójok vólt; zöld mentéjek, a' mostani reguláris katonai formaruha' hasonlatosságára begombolva, veres nadrágjok arany sinorral és sujtással ki-hányva, és sárga tsizmájok. A' Vezérjek ruháját gazdag arany pafzománt különböztette a' többektől. Vólt pedig a' Vezérjek

név szerént, T. Szabó István Úr, a' ki hivatására nézve, Rationum Consultor a' Fels. Helytartó-Tanátsnál.

Tizenkét óraker gazdag vatsorálás kezdődött a' kis szalában, és az oldal-szobákban hét asztaloknál. A' kik le nem ülhettek, azok is ehettek ihattak, valamennyi szemeknek szájoknak tetfzett,

A' Febr. 18-dikai Bált, különösen N. Pest Vármegye' Rendjei adták. Akkor is szintolly gazdagon és fényesen vólt minden, mint Febr. 15-dikén. Egyéb mafzkarákon kívül meg-jelentek a' Pesti Nemesség közzül 16 pár Személyek, régi Német Nemes Vitéz Férjfiak 's Vitéz Afzfzonyok módjára öltözködve, lándzsákkal, és tízimeres paizsokkal.

Zászlót vitetvén magok előtt, 's előttök bofsátván a' fzolgaikat is egy Heroldal, és négy Éneklökkel egyetemben, lassú marsal Ő FőHerzogségek' eleibe kerültek, 's meg-tévéen közföntő tiszteletjekét: egy nagy karikába állították magok körül a' fzolgaikat, 's kontratántzót jártak a' F. Pár előtt, 's bé-ajánlottak Ő FőHerzogségeknek egy német Versezetet, illy titulus alatt:

An' Ihrö Kaiserl. Königl. Hoheit Alexandra Pawlowna. Bey Gelegenheit des von den Ständen der Pester Gespanschaft am 18ten Febr. 1800 zu Ofen gegebenen Maskenballs.

Dargebracht von den Rittermasken.

Az után a' négy Énekesek énekléshez fogtak, el-énekelvén a' Schlangenfest von

Sangora (Zangórai Kígyók' innepe) nevezetű Énekes-játékból az így kezdődő Dalt: Was helfen Zepter, Reich und Krone &c. (Mit érnek a' Királyi páltza, Ország és Korona 's a' t.); nem különben egy Éneketskét, a' bé-ajánlott Versezetből, mellyet, a' Pesti Universitásban Elzthétikát tanító Professor Schedius Lajos Ur készített. Vége lévén mind ezeknek, az egészsz fényes Gyülekezetnek örvendő helybe-hagyásai között a' szálából ki-masíroztak a' 16 pár Nemes Vitézek, hasonló pompával, mint a' millyennel tartották vólt a' bé-menetelt.

Későbbben meg-jelent a' már Febr. 15-dikén nagy kedvességet nyert Magyar Verbunk is, és Fő-Hertzeg Nádor-Ispányúnknak 's kedves Feleségének a' Csász. Hertzegalzfzonzynak különös kívánságokra, ez alkalmatossággal azt az eleven és tsintalan módú szokást mutatta 's adta elő vóltaképpen, a' millyennel élnek a' Magyar Verbunkosok, midőn katonai életre buzdítják a' Legényeket, 's Katonákká fogadják azokat; a' minthogy szerentséje is vólt a' Nemes Verbunknak, rövid idő alatt, a' nagy számú és külömbkülömbféle öltözetű maskarák közül három Iffjakat, úgymint: egy Deákot, egy mester-legényt, és egy paraszt legényt fogadni Katonákká; 's ekképpen Ő Fő-Hertzegegeknek telyes meg-elégedéseket meg-nyerni. Követte mind ezeket a' vatsora; és valamint Febr. 15-dikén, úgy ez úttal is, reggel felé lett vége az egészsz mulatságnak, melly mind a' kétfzer, igen tetfzések szerént vólt Ő Fő.H—geknek.

(A' midőn már kész vólt ezen Előadás :
akkor érkezett hozzánk Pestről egy beises Le-
vél, melyből nem gazdagíthattuk már többé a'
mostani Előadásunkat: mivel az idő nem enged-
te. Közöljük ugyan tsak belőle, a' Föhertzegi
Párnak minden Magyar szívekben önként emel-
kedő Tifztelet-oszlopának ezen Ráírását:

CaesarVM. PropagInI.
ALeXanDrae. IosephoqVe.
GenIIs. PopVLI. eXoptatIs.
Bene VoLIs. BenIgnIs.

Közöljük a' T. Virág Benedek Ö r ö m É n e k e i-
nek kezdő sorait is:

Kél a' szerentsés Hajnal: örüllyetek!

Arany hajának fúrtyei fénylenek,

'S a' hofzfas Éj, sűrű homályját

El veri győzedelem-világa.

Érzem: meg-indúlt, 's szent örömök között,

Hálálja boldog megjelenésedet,

Szép Isten-afzfzony! Nemzetünknek

Angyala, 's tifzteletedre gerjefzt. —

Vígadva vígadgy, édes Anyánk, Haza!

Ints Lantosidnak, 's hunnusi hangokon

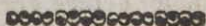
Zengik ditsösséged' hatalmát,

Mellyel az Ég kegyesen meg-áldott!

A'

TSASZARI ÉS KIRALYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Nro 18.

Költ Bétsbenn, Böjt-más Havának (Mártziusnak)
4-dik napján 1800-dik Esztendőbenn.

Béts.

Ma (Kedden) indul innen Generális Chasteler, a' ki, Alexándriánál történt meg-sebesedéséig, Generális Fő-quártélymesterséget viselt vólt a' múlt esztendőben az Olasz Országi Armádiánál. Utját a' Rajnai Armádiához vette, a' hol mindenfelé nagy mozgások kezdenek lenni.

Gróf Bellegarde Feldmarsal-Lieutenánt is minden órán ismét az Olasz Országi Armádiához megyen, minekutánna a' Hertzeg Szuvarov-

T

val Prágában tartott tanátskozásainak vége szakadt volna.

Hadi-Tármester Báró Kray még itten va-
gyon, 's a' napokban, Fels. Urunknak igen nagy
kegyelmét tapasztalta egy Camerális Jólzág' meg-
vevése alkalmatosságával.

Ezen szerentsés Hadi-Vezér Hazánkfiának
nagy tetteit mennyire betsülik az Idegenek is,
meg-tetfzik a' többek között, ama' nevezet-
es Derry-i Irrelandus Püspöknek Lord Bristol-
nak példájából, ki a' Szép Mesterségekhez va-
ló vonzódásából, már sok esztendőktől fogva
tartózkodik Olasz Országban, a' hol ártatlan-
núl ő is el fogattatott vólt a' Frantzia Ex-Di-
rektorok által, és soká tartatott fogva a' Medio-
lánumi Várban. Ez a' nemes érzésű Lord, nem
elégedett meg tsak szókkal magasztalni B. Kray
Herósi tselekedeteit; hanem azoknak nyomosabb
meg-tisztelésére egy emlékeztető-oszlopot is készit-
tet. Már e' folyó esztendőnek első napján kész-
vólt az ezen Monumentumhoz tartozó kilentz-
ven lábnyi magasságú Obeliskus; 's el kezdő-
dött a' Héros képinek Carrarai fekete már-
ványból való formálása is; melly márvány fe-
löl azt írta Lord Bristol Florentziából Jan. 1-ső
napján Báró Krayhoz, hogy olly tisztá az: mint
az ábrázolandó Héros' szíve. A' Rajzolatot,
melly metfzésben fog a' Monumentumon szem-
léltetni, Gróf Giugliani készitette, 's a' Legna-
go és Mántua között fekvő vidékeket adja elő.

Ankónának a' Frantziáktól való visszanye-
rője Gen. Frölich, a' múlt Szombaton estve ér-

kezett ide; 's ugyan azon Vendégfogadóban vagy on szállva, a' melyben; Báró Kray, t. i. a' Hattyú tüzim alatt lévőben.

Minden órán várják ide a' Kurírt Génua' vidékéről, a' hol a' napokban kellett Seregünknek meg-támadni a' Frantziákat. — Graubündtenben már meg-verekeedett egy tsapat Seregünk a' Frantziákkal.

Alexándriából (a' Pedemontziumi földről)

Febr. 3-dikán: — „Ezen vidék felől, a' Génuai földön, Novi, Seravalle, és Arquata a' Cs. K. Sereg' Izélső őrizeteinek tanyái. Ezen nevezett tanyákon, Splényi gyalog Reg—je állott Januáriusnak utolsó napjáig: hanem Febr. első napján fel-váltódott egy Pedemontziumi Regiment által, mely, Jan. 29-dikén, esküdött 2-dik Ferentz Ő Csász. 's Kir. Felségének hív szolgálatjára. Most már Novi Városában, mely, innét 3 óránnyira esik, pihen egy keveset a' Splényi Regimentje, hogy új erővel foghasson viadalhoz, mely, kétség kívül, nem fog haladni; mihelyt a' hideg essözések, mellyek már egy hónaptól fogva tartanak: meg-szűnnek; 's kezdődik leg-elsőben is, Gavi és Bochetta Várainak vívásával, mellyeknek el foglalását megakadályoztatták a' múlt Decemberben, a' Izörnű hideg idők és havas fergetegek.“

„Gavinak 's a' Bochettaí szoros járás Erőségeinek el-nyerése, nyithat egyedül útát Génua' Városának körül fogására. Hogy az ellenség, nem soká állhat ellent Gaviban, 's a' Bochettaí Várakban: onnét fundamentomosan lehet gyaní-

tani; mivel nagy szükség vagyon a' Génuai földön eleség' dolgából, mellyen telyes lehetetlenség illy környülállásokban segíteni, el lévén vágva az alkalmas szállítás útja, mind szárazon, mind tengeren."

„Ezen Város' Citadellája (Kis Vára) háromszáz ágyúkkal vagyon meg-rakva, 's Örizetül tanyázik benne a' B. Alvinczy Haditárnokmester Reg—je; a' Város' Garnizonjának egy részét teszi, Haditárnokmester B. Kray (ez előtt Hertzeg Eszterházy Antal) Reg—je. Ezen kívül nem csak gyalogok vagynak feles számmal; hanem Lovasok is: minden órán pedig még húsz Svadron Lovasság fog ide érkezni. Ugy hallatik, hogy a' fő-quártély is által fog ide szállítódni Turinból."

„A' Fársáingi napokat, elég vígan tölti itten a' Ns Tifzti Kar, melly a' Városi néppel szép egygyességben vagyon. A' Teátromban, mindennap, énekes és tántzos játékok tartanak, mellyekről mondhatom, hogy a' gyönyörködtetés közben egészfzen az álmélkodásig el ragadják az ember' figyelmetességét. — Rövid időn több és nevezetesebb újságokat fogok közleni."

Páduából Febr. 17-dikén: — „Oda van kedves Liptay Generálisunk! El-vezítettük benne egy derék Vitéz Vezérünket, 's ember-szerető polgár-társunkat. A' millyen példásan folytatta életét: úgy végezte is azt. A' melly Ifjú Orvos, sok Vitéz Tifztekot szerentséson meg

tudott menteni a' haláltól, ezen nagy Bajnokkal csak annyira mehetett minden mestersége által, hogy tsupán nagy kínnyait enyhíthette, és hafzmos életének határát valamennyire késleltette. Ma reggel múlt ki e' Világból közönségesen tisztelt 's szeretett Liptaynk, minekutánna sokat szenvedett, nem csak azon sebje miatt, melybe a' múlt esztendő' Mártziussában esett Veróna alatt; hanem még ezen kívül, a' vese-kövek által okozott éles fájdalmak, 's a' közhvény-szorogatásai, és erős hideglelések miatt is, melly gyötrelmeit igen nevelte egy jeles Fiának Modéna alatt történt el-esése, 's a' több Kedveseinek töle távol léte. Ki-múlása előtt, mindeneket, a' kik szolgálatot tettek körülötte, nemesen megjutalmazott, 's meg-áldott atyai módra. Hideg tetemei eránt meg-hagyta, hogy abba az új temetőbe takaríttassanak, melly a' Savonarolai kapun kívül van, hogy ugyan azon derék Katonák között nyughasson, a' kiket olly sokszor vezett győzedelemre.

Vitéz Hazánkfiainak a' múlt esztendőbéli jeles tetteik közzé tartozik, a' mit Nóvember' 27-dik napján délutáni egy óra tájban, egy érdemes Hadnagygya a' Császár Magyar Lovas Regementjének Szaplenczay Úr követett el, ki is, a' nevezett Seregnek tsupán húsz Vitézeivel állván vi'sgálódás végett, a' Spírai Káptalanhoz tartozó Zöhlingen nevű Helységben, ezen maroknyi néppel, mintegy öt annyi Frantzia Huszárokat, a' kik Helmsheimban állottak vóit,

nem csak fel-tartóztatott egy óránál tovább, hanem annakutánna, olly bátran is közéjek vágatott, hogy hat embert és egy Tisztet közülök, nagy sebekbe ejtett, és két lovat elnyert tőlök, maga részéről ellenben nem lett egyéb kára, hanem tsupán hogy egy lova megsebesedett. Ezen okosan el rendelt bátor tusakodás' folyamatjának és szerentsés ki-menetelének tsudáló szemlélői voltak a' Zöhlingeniek, kiknek mindnyájoknak, mint szemmel látott Tanúknak képeben, egy magasztaló bizonyság-írást, nagy petséttel meg-erősítve, adtak által hat Elöljáróik, Szaploneczay Hadnagy Urnak, meg nevezvén benne, egy Altiszt és hat köz Huszárokat is, mint olyanokat, a' kik, fő eszközei voltak a' Hadnagy Ur' jeles tsatájának. Ezen név szerint meg-ditsért Vitézek: Káplár Gál Sámuel, a' ki több érdemes tetteinek szembetűnő jutalmául, ezüst emlékeztető-pénzt visel a' bal mejjén; és Közemberek, Bajkay Ferentz; Nagy István; Bede Lukáts; Várdai János; Gere János; Kementzés János; 's Pap István. — A' Bizonyság írásnak magokat alá írtt Zöhlingeni Elöljárók közül első, a' Spírai Káptalan részéről lévő Traub nevezetű Tisztviselő.

Tegnap indúlt le innen Budára ama' nagy nevű Haydn Muzsikus - Doctor, és Director, hogy a' Nádorispányné Ő Csász. Hertzegsége' parantsolatjára, el énekeltesse 's el muzsikáltassa a' Teremtés név alatt esméretes remek muzsikáját, Nádorispányunk' születése' napján,

Melly Mártziusnak 9-dikén lefesz. Ezen remek muzsikája Haydn Úrnak, ki jött már szép nyomtatásban következő tizim alatt: Die Schöpfung, ein Oratorium in Musik gesetzt von Joseph Haydn, Doctor der Tonkunst, der Königl. Schwedischen Academie der Musik Mitglied; und Kapellmeister in wirklichen Diensten Seiner Durchlaucht des Herrn Fürsten von Eszterházy. Wien. 1800. A' Nyomtatmánynak, melly igen tsínos in folio, eleibe vannak az Előfizetők' nevei nyomtatva, kik között leg elől a' Fels. Császárné 's Királynénk neve van téve; az után az Anglus Király, Királyné; sok Fő Hertzegek, 's egyéb Királyi vérből való nagy Méltóságok' nevei, 's a' t.

Haydn Ur' tizteletére egy derék Poëta következő Epigrammát készített:

Sol idem atque alius semper nitidusque juvena

Almum sic orbi fertque refertque diem.

Ut veteres pariterque novae vivuntque placentque

Symphoniae mundo quas tua Musa parit

Tempus et invidiam Vix Dis cedentia monstra

Vicisti numeris docte Josephe tuis.

Krakkóból Febr. 16-dikán: — „Ma érkezett ide, az Orosz Birodalom felé marsban lévő Muzka Seregnek első Szakaszsa. — Hertzeg Suwarow még Febr. 14-dik éjtszakáján el indult innét Pétersburg felé éjfélt után. Hogy oly jókor meg-indúlhasson: le-feküdt vólt délutáni öt órakor: minekutánna az nap, Gen. B. Schrö-

dernél ebédelt volna, a' ki Komendánsa most itt ezen Városnak. Az ebéd, tíz órakor kezdődött. — Febr. 13-dikán, még elébb kezdődött volt az ebéd, úgymint, tizedfél órakor, a' Tartomány' Komendánsánál Gróf Kaunicznál, a' hol Csász. Kir. Feldmarsalli Formaruhában jelent meg Szuvarov. Az előtt, t. i. Febr. 12-dikén estve, igen vígan múlatta magát, a' Cs. Kir. Udvar' Kommisszáriussánál Gróf Trautmannsdorfnál adatott Bálban, melyben leg először maga az ősz Feldmarsall kezdte el a' tántzólást, egy módos lengyel tántzot járván a' Gazdaszfony Grófnéval. Annakutánna ugrós mazúr tántzot is járt olly nagy elevenséggel és gyorsasággal, hogy Ifjú-legény módjára ütötte az ugrás közben öfzse a' bokáit.

Hadi Környüállások.

(Külföldi Ujságok szerént).

1. Német Birodalmiak.

A' Würzburgi Vár, olly karba vagy on már helyheztetve, hogy arra az esetre, ha talám addig nyomúlna is az ellenség, mindenkor fenn tartóztathatná azt. A' Würzburgi Insurrectió, melynek hadi lábba való állítása végett, nagy serénységgel tevődnek minden szükséges készületek, tsupán akkor fog öfzszeséggel ki-állítódni az ellenség ellen: ha már egyéb mód nem volna az ellenségnek vissz tartóztatására. Mikor az ellenség, Spesharthoz közelgetne (melly nagy erdősége Frankóniának Aschaffenburgnál, Frank-

furt és a' Fuldai Apáturság között fekszik): még akkor, tsak a' nőtelen fel-fegyverkeztek indulnak ki a' Würzburgi földről, hogy a' Moguntziai Insurgensekkel egygyesülvén, neveljék azoknak erejeket a' magokéval.

A' Würtembergi Hertzeg' parantsolatjából el fogatott Öfzszeesküdtek (kikről már emlékezünk) Hohen-Asperg nevezetű Várban ülnek. Van egy közöttök olyan is, a' ki Deputátus vólt a' Tartomány' gyűlésen. Miben törték légyen a' fejeket: tsak akkor lehet majd egészsz bizonyosságú meg-határozással tudni, midön vége leszsz a' törvényes meg-vi'sgáltatássoknak: annyi mind-azáltal, az eddig ki-nyilatkozott környülállásokból is bizonyos, hogy a' Frantziák még most is éppen azon álnok elzközökkel élnek, a' külső Tartományokbéli Alattvalóknak tsábítására, mint éltek a' Revolútzio' kezdetekor. (Illy értelmű ki-fejezésekkel él a' Bétsi német Újság, ezen tárgynak előadásában.)

Buonaparte, nem érte el egy fő célját, a' melyre nézve Berlinbe küldötte vólt a' maga Düroc nevű Adjutánsát: mely cél — egy Pári'si Újság' bizonyítása szerént — abban állott: hogy a' Prusfziai Király, terjesztené ki a' Demarkátzió lineáját egészsz a' Ménusig, melyre azért igyekezett reá beszéltetni Buonaparte a' Prusfziai Királyt, hogy a' Német Birodalom Fejével való egygyességből még több Rendeket vonhasson el, 's gyengítvén ekképpen a' védelmező erőt, annál könnyebben meg-ronthassa a' Német Biro-

dalmat. De nem boldogúlhatott ezen szándékjában.

Stuttgárdból Febr. 23-dikán: — „Basíleában, és Straßburgban, olly hír futamodott vala Febr. 13-dikán és az azt követett napokon a' Frantzia Katonaságok között, hogy a' Császári Sereggel, fegyvernyúgvás köttetődött. Mi módon eredhetett légyen ez a' hír? még nem tudatik.“

2. Olasz-Országok.

Livornóból Febr. 10-dikén: — „A' Genuai földön, Spezzia' vidékén, öt ezer Parasztkot fel fegyverkeztek, 's Feleségeiket és gyermekeiket, bátorságnak okáért Spezziába küldötték bé. Megértvén ezt a' Genuai Fr. Komendáns Gen. Miollis, egy nyomtatott Hirdetményt küldött az Adjutánsa által az említett fegyveres Lakosokhoz, botoságot ígervén nékiek olly feltétellel: ha leteszik a' fegyvert: de ők el nem fogadták ezen ajánlást, jelentvén, hogy változhatatlanul meghatározták magokban, fegyverrel védelmezni, Hazájokat, vagyonjokat, és Religiójokat. Miollis tehát belfzúságában ezer Fr. Katonákat küldött ellenek; de a' Parasztkot, kiknek alkalmas Vezérlő-Tisztjeik vagynak, jó formán megvérezték, 's meg is futamtatták őket.“

Szabaudiának Chambery nevezetű Városából Febr. 6-dikán: — „Frantzia Fő-Vezér Maffénát, éppen nem nagy örömmel fogadta az így nevezett Olasz Orzági Sereg, a' melynek

kormányozására küldetett. Még némely Ofz-
tályok, meg se' türhöztethették magokat, hogy
fenn szóval ki ne nyilatkoztatnák véle való meg
nem elégedéseket. Még eddig sok iparkodásai
által se' ment reá, hogy a' Seregét vesztegető
szökdöséseknek, és pestises nyavalyának eleit
vehette volna."

A' múlt esztendő által Olafz Országban és
a' Rajna' melljékén véghez ment hadi története-
ket, 's azoknak következéseit, így adja elő a'
Roveredói Ujság: Nagy viadal volt 16; kis-
sebb verekedés 120. Vesztettek a' Frantziák,
19 Várákat, 4301 ágyúkat (ide nem számlál-
ván a' Pádusi hajókon, és az Olafz Országi
Kikötőhelyelyekben talált ágyúkat) 14 Haubi-
tzokat; 38 mozsár forma ágyúkat, 129 muni-
tziós szekereket; 80,759 puskákat; 20 ezer má-
zsa puskaport. A' kisebb tsatázásokbéli vesz-
teségeken kívül, a' nagyobb hartzokban el hül-
lott és sebbe esett Frantziák' száma 73,274-re
telik; 's a' Generálisoké 18-ra (ide nintsenek
számálva a' Turini, Tortónai, és némely más
Várákbéli Örizetek, se' azoknak Generálissaik).
Zászlót tizenhatot nyert el tőlök a' diadalmas
Sereg. — A' Verónai nyertes hartz mentette
meg Déli Tirolist a' veszedelemtől, melynek ki
völt téve. Az Isola della Scalai viadal által
nyerődött vízfzsa a' Mántuai Hertzezség, és a'
Cassanói által Mediolánum. Német Orzágnak
pedig, az Ostrachi és Stockachi győzedelmel
szerzettek könnyebbülést.

3. Frantzia Országok.

A' Suánokról még azt is hirdetik már most némelly Pári'si Ujságok, hogy tizenöt ezeren közölök, szolgálatot vettek a' republikánus Sereg között: de ezen hírlelés felől, nyilván írja egy Pári'si Levél, a' melly Febr. 16-dikán költ, hogy senki se' ád annak hitelt ott is.

Ezen Levél írja azt is, hogy Mafszénának minden Tudósítása teli panaszszal: a' Katonák' eledelének rofzszaságára; azoknak ruhátalanságára; és az Ispotállyaikban lévő nagy tisztatlanságra nézve, a' melly okozta a' pestist is.

A' néhai Directoriális Ujság írja: hogy Pári'sból minden Ofztályba egy egy petsétes Levél küldődött, mellyet, bizonyos ki-szabott idő-pont előtt nem lehet fel-nyitni.

A' Consuláris Ujság, Febr. 3-dikán azzal akarta meg-mutatni, hogy Pári'sban az Igazgatóknak nagy bizodalmok vagyon a' Néphez; mivel ott a' katonai őrizet nem áll többől, 2,300 embernél, a' midön Londonban és annak külső Városaikban, rá megy a' Garnizon' száma, 14 ezer 600-ra.

Ezen okoskodását a' Moniteur-nek, nem hagyta szó nélkül a' l' Ami des Loix. Az éfzre-vétele ez: „El felejtette — úgymond — a' Monitör, hogy az Angliai Király és Királyné, ha gyalog mennek is ki: rendszerént őrzök nélkül vagynak; 's egyébaránt is pedig, tsupán Londoni Polgároknak van arra jussek; hogy a' Királynál strázsát álljanak.“

Egy Pári'si Újság, minekutánna el beszéltette volna az Anglusoknak gazdag hadi nyereségeket, illy Kérdést tesz fel: De mi Frantziák, minémü hafznokat mutathatjunk a' mi győzedelmeinkből? 's erre a' Kérdésre így felel maga magának: Véres záfzlókat, el nyert festett képeket, mesterséges műveket, moly ette kéz írásokat, könyveket 's a' t.

4. Egyiptomiak.

Konstántzinápolyból Jan. 27-dikén költ officialis Tudósítások írják: hogy a' Nagy-Vezér el vette az Egyiptomi Fr. Vezértől Kléber Generálistól El Arisch nevezetű Erösséget, melly éppen a' szélin fekszik Egyiptomnak és Szíriának, 's Buonaparte maga is úgy tartotta, mint Szíria felől való nyíjtját Egyiptomnak.

Magyar-Ország.

M. Radvánfzki Radvánfzky Ferentz Urat, méltóztatott F. Urunk, hív hazafiúi érdemeire való kegyes tekintetből, a' Sz. István Rendjének kis Keresztes Vitézévé nevezni.

A' Nagy-Váradí Káptalanbéli Kánonok Fő Tiszt. Kis Mihály Urat, méltóztatott Ő Felsége, a' Nagy-Váradí Püspöki Megyében fekvő Gábríel Arkangyal Apáturságával meg-tisztelni.

A' Királyi Helytartó-Tanátsnál Exactorságra emeltetvén T. Tóth György János Úr: ezen meg-tiszteltetésben olly örvendező részt vet-

tek a' Contributionális Exactorátusbéli több Tiszt Urak, hogy Febr. 19-dikén estve, igen szép muzsikával inneplették meg Fő Tiszti-társoknak érdemei szerént lett illy meg-jutalmaztatását, annak tulajdon lakása előtt.

A' Religió fundusához tartozó Nyavalád és Rokolan nevezetű Józságok' Fiskálisának Káldy Sándor Urnak ezen hivatalban gyűjtött érdemeit, azzal jutalmaztatta meg a' Királyi Helytartó-Tanáts: hogy még Türje nevű hasonló jószágoknak is Fiskálissává nevezte.

A' múlt postán említett Pesti betses Levélből, minekelötte közlenénk még némelly darab Versezeteket, úgymint: a' T. Virág Benedek' Öröm Énekeinek végző sorait, és a' Chorus Musarumból, Apolló és az Ekho beszélgetéseknek egy részét: közlünk itt egy nevezetes Tóldalékot a' Febr. 15-dikén tartatott tántzos mulatságnak leírásához: hogy tudnilik az említett Bálban, leg-elsőben is, az egéfsz Országának nevezetesebb részeibéli Parasztokat ábrázoló állortzás Személyek jelentek meg, hogy azoknak külső minémüségét, egy tekintettel meg láthassa a' Császári Hertzegszfzony, kinek is a' végett rendre bé-mutattatták magokat a' Paraszto, 's egy Versezetet ajánlottak bé frantzia nyelven, a' mellyet t. i. igen jól ért 's beszéll Ó Csász. Hertzegsége, melly Versezetnek főbb értelme oda ment ki, hogy ámbár ök, ruhájokra és nyelvekre nézve, különböznek is egymástól: mindazáltal, egyenlők

mindnyájan egymás között, a' tisztelet Főhertzegei
Párhoz viseltető szíves hajlandóságra nézve.

Az Öröm Énekek végző sorai ezek:

Múza! meg-fzünt már az Öröm-kiáltás,
Kezdgy reá ismét; de szoros-kötésű
Rendbe nem szükség magadat bé-zárni;
Mint az országos Duna fel-dagadván,
Tágas árkából ki-szalad, 's mezöken,
Réteken nyargal szanaszét; azonképp'
Zengj, szabadon zengj!
'S mond örömedben:

„Üdvöz légy! Üdvöz légy, óh Császári Kis-
Afszony!

Mesélze Orzágnak gyönyörű Leánya!
Üdvöz légy! Te, nagy Éjszaka
Támadt, most Magyar Eg' tsillaga! fényedet
Szép Hunniának szüzei hirdetik:
En pedig Rákos' mezejének első,
'S tsak ma keltt virágját
Nyújtom ölednek!“

(A' közép részét ezen Öröm-Énekeknek,
télzi az a' Lantos Dal, mely illy kezdődik:
„Jer hamar! régen ki-terült karokkal“ 's a' t.)

A' Chorus Musarumban, melynek
Szerzője Budai Professor T. Grigely Úr, így
befélget a' többek között Apolló az Ekhóval:
Nata repercussis inter iuga vocibus Echo,

Quaeso requirenti pauca repone mihi:
Regia, qua ducit via Budam audisne tumultum
Multum. Nonne choris adsimilem? Similem

Hic populi quis clamor? amor. Qua gaudia? *Dia.*

Qui plausus hi tam solliciti? *liciti*

Hos colles, orasque has an praesentia mulcet

IOSEPHI *reducis* — (quae mora tanta) — *Ducis.*

Illane, quam iunxit sibi de Regione remota,

Sponsa etiam *advenit? venit an Egregia?*

Regia? Iosephum poterat forma ergo movere?

Vere. Num malis Ambrosiis? ruscis.

An porro reliquis etiam, et quibus ornamentis?

Mentis. Num Diva ergo Idalia est? alia est.

Multorum Rectore toro populorum, et aviti

Inclyta progenies sanguinis edita? *Ita*

Die etiam dotes num pectoris immortales?

Tales. Forma decens, ac Generosa? Rosa.

(Végezete következik.)

* * *

Jelentések.

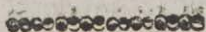
A' Plantae Rariores Hungariae
 tüzimű Munkájókból Gróf Waldstein és Pesti Pro-
 fessor Kitájbel Uraknak, ki jött már a' 2-dik
 Darab is, mellyet azért, az előre reá fizetett
 Urak elvitethetnek már a' tudva lévő helyekről.

Küldjük Pest Vármegye, 's a' Jáfzság,
 és a' Nagy 's Kis Kúnság Mappáját, ma
 még tsak a' távolabb eső Olvasóink' számára.

A^o

CSASZARI ÉS KIRALYI FELSEG^o
ENGEDELMÉVEL.

Nro 19.

Elt Bétsbenn, Böjt-más Havának (Mártziusnak)
7-dik napján 1800-dik Elztendőbenn.

Béts.

Haditárnokmester B. Kray, a' múlt Szeredán, délelötti 11 és 12 óra között indúlt el a' Rajna felé. Sok ember fórrött ezen Hadi-Vezérnek meglátása végett a' Hattyu nevezetű Vendégfogadóhoz: és többszöri Eljen kiáltásával nyilatkoztatta eránta, önként való tiszteletét. Midön már hintájában ült vólna a' tiszteelt Vezér, bé-nyújtódott tulajdon kezibe, a' Magyar Hírmondó, melyben t. i. a' Magyar Hérosról

érdemei szerént volt emlékezet: ki is illy hazafiúi ajándékot, szíves magyar köszönéttel fogadott el.

Báts Vármegyében fekvő T a p o l y a nevezetű Helységnek lett örökös Földes-Urává Báró K r a y.

Az Anglusok által el fogott Egyiptomi frantzia Levelek, ki-jöttek már itt is nyomtatásban. Ezen Leveleknek valóságáról, kétségeskedtek eleinten némelly közönséges német Levelek. Ezeknek meg-győzésére a' Fő Hertzeg Károly fő quartélyabéli Ujság, közlött némelly nyomos észrevételeket, mellyeknek rövid summája oda megy ki, hogy a' szóban forgó Levelek, nem tsak az Egyiptomi fr. Seregnek rosz állapotjáról írnak, mellyet egyébaránt is nem fundament nélkül lehetett gyanítani; hanem ki van benne az egéfsz frantzia politika is tálalva, melynek természete, mást mondani és mást gondolni. Ezen állításnak bizonyosságai, részszerént, a' már általunk is közlött Levelekből vagynak véve, részszerént pedig, Buonapartenek a' Török Nagy-Vezérhez botsátott Leveléből, és az Egyiptomi frantzia Sereg' fő Káfszartartójának Poussielguenek, akkori Director Merlinhez útasított írásából.

Poussielgue, főképp' azt vítatta: hogy a' Törököket Békességre kell nógatni, melyre készek is lesznek — úgymond — azok, tsak azt kell meg-tselekedni, hogy ne féljenek az Oroszoktól. Ezt pedig nem lehet egyébképpen meg-tselekedni: hanem tsupán úgy, ha a' Fran-

tzia Respublika, szép móddal meg-nyerheti a' maga és a' Porta' barátságába Angliát, melly minthogy igen hatalmas: azért is tsak jobb most engedni nékie, és fzerentséőbb idökre halasztani, a' véle más hangon való beszéllhetést." — Ezen tanátsadásban lehetetlen meg nem esmérni a' fr. politikát: hát még e' következő szavaiban Poussielguenek: „Minden esetre szükség a' Portát Békességgel meg-kínálni, ha egyebet nem nyerünk is az által, idönél, és hogy az Oroszokat fel-ingerelhetnének a' Törökökre.“

Alsó-Aufztriai Landmarschallá, Néh. Gróf Ca v r i a n i helyébe, méltóztatott Ö Cs. K. Felsége, egy érdemes Ministerét Gróf Zinzendorf Károly Urat nevezni, ki is ezen méltóságos hivatalba, Febr. 24-dikén állítódott bé ezen emóniásan, az e' végre ki-rendeltt Fejedelmi Kommisszarius, Cseh Országi Fő, és Alsó-Aufztriai Első Udvari Cancellarius Gróf Lazanzky által.

Kolosvárról írják: Guberniális Consiliarius és Tartománybéli Cancellarius Mélt. Kilyéni Székely Dávid Úr, öt fertály esztendeig tartott betegsége után, ezen folyó Böjt-elő Havának 10-dikén, az örökké valóságra által költözött. — Meg-hidegült tetemei az itteni P. P. Franciscanusok' Kriptájába takarítottak. — Eltemettetése, rangjához illendő pompával vitetvén végbe. Ezen végső meg-tiszteltetésére, ki mondhatatlan sokaşág gyült egybe, melynek harmad része sem fért bé a' Templomba, és bányakódva tért vissza, hogy Mélt. és Fő Tiszt. Báró Apó r itteni Plébános és tudós Hazánkú:

nak azon alkalmatossággal tartott halotti ékes beszédjét nem halgathatta. A' meg-holt Cancellarius Úr, 64-dik esztendejét számlálta vala már hasznos életének, melyből 43 esztendőket töltött el a' felséges szolgálatban.

Hadi Környüldállások.

(Külföldi Ujságok szerént).

1. Német Birodalmiak.

A' *Konstántziai tó mellől* Febr. 25-dikén: „Még Graubündtenben ugyan nem hadakozáshoz való az idő: mindazáltal a' Frantzia Generálisok még is próbát akartak tenni Churnál, valamint szintén Feldkirchnél is: de mivel a' Cs. K. Katonáságot kész ellentállásban kapták, tehát egy darab ideig tartott ágyúzások után, mellyet a' Cs. Kir. Katonáság is visszontaglott: ismét vissza-tértek magoktól, előbbi tanyáikra.“

Stockachból Febr. 24-dikén: — „Mintegy 200-ig való Fr—ák, által akartak rontani a' Rajnán Febr. 20-dikán Steckbornnál: de minthogy a' Cs. K. Vitézeket talpon lenni látták; nem szerentséltették magokat, hanem ismét vissza fordultak tensesen, 's azután által kiabáltak a' túlsó part-ról, hogy ők nem más tzélből akartak által jöni; hanem hogy jól lakhassanak, mert a' Helv. földön koplalni kell nékik.“

„Károly Föhertzeg' Seregének előlálló Osztályát, melly a' mi vidékünkön a' Rajna' hofszáiban fekszik, Gen. Nauendorf kórmányozza.“

„Még Donaueschingenben vagyok Károly Vezérünk' fő-quártélyya, ki mindennap, ha csak igen rút idő nints, a' munkától való maga li-pihentetése végett, ki szokott vagy gyalogolni, vagy kotsizni. Egyéb nyomos foglalatosságain kívül, mindennap két órát hasznos munkáknak figyelmetes olvasásában szokott tölteni.“

Moguntziából Febr. 19-dikén: — „Ismét félbe szakadt minden egyéb közösülés a' Rajna' túlsó meljékével, a' levél-hordó posta-járáson kívül. Az ide való Erösségeknak védelmezhetőbb állapotba való helyheztetésén szakadatlanul dolgoznak.“

Basleából Febr. 12-dikén: — „Tegnapelőtt a' Fr. 7-dik Fél-Brigádának egy Batalionja, a' Kis-Basileai sántzos táborba tartozott volna menni: de nem akart addig mozdúlni, míg a' hátra lévő zsoldja ki nem fizetődik: a' magok rongyos öltözetét terjesztvén a' Tisztjeiknek eleibe. — Végtére a' Tisztek által, csak ugyan reá hagyták magokat beszéltetni, hogy útnak induljanak.“

2. Helvétziaiak.

Hogy a' Frantziák most is rabolnak még Helvétziában: bizonyítja a' Valliserlandiak' példája, kiknek Nuce nevű Képviselője, kemény szemre hányás képpen tette fel kérdésül Monchoisy Fr. Generálisnak: ha valyon az ő Hazafiait, mind Kóldusokká, és az egész Walliserlandot pusztasággá akarják e' tenni a' Frantziák, Monchoisy, Nucenek tsendesesen felelt: ha-

nem más nap tsak ugyan bé-vádolta azt; a' mostani Kormányzékénél Helvétziának, melytől Nuce, dorgálást kapott.

A' St. Galleniek is keservesen panaszolkoznak egy Tudósításban, melly, Febr. 11-dikén költ, hogy Fr. Generális Loison, erőszakosan elvette tőlök minden gabonájokat, szénájokat, szalmájokat 's a' t.

Genevában, egy Nyomtatmány tevődött közönségesse Jan. 30-dikán, melly a' Genevaiak³ nevében, egyenessen a' Fr. első Consulhoz Buonapartehez vagyon intézve, 's kívánódik tőle, hogy mihelyt a' szárazon meg leszsz a' Békeség; állítsa visszsa őket leg ottan az előbbeni magok-uraságába.

Hogy a' Helvétusoknak leg-nagyobb része kívánja visszsa az előbbeni Constitutiót, némelly erányos módosításokkal, mellyeket szükségesekké tett az idő' hofszasága, 's az azzal egygyütt történt változása némelly eredeti környül-állásoknak; bizonyítják ezt minden Tudósítások. A' Neuwiedi Ujságíró, az Élők és Hóltak között általa elmésen folytatódó titkos levelezésnek 16-dik Darabjában, tudósította az említett szinte közönséges kívánságokról a' Helvétusoknak, a' már más Világon lévő nagy nevű Steigert, Bernának sőt egész Helvétziának néhai fő emberét, egy Levelet intézvéen hozzája Febr. 21-dikén a' Felső-Világról az Elizeumba, melly Levél így kezdődik: „A' régi Helvétusokról olly különös dolgot ír Július Caesar, hogy egyszer neki gondolták magokat, 's el égetvén 12 Városaikat 's

400 faluikat, meg-indúltak feleségeikkel 's gyermekeikkel egygyütt, mindössze háromszázhatvan ezeren, kik között száz ezren fegyverviselők voltak, Burgundia felé, olly czállal, hogy ott az előbbeni honnyaiknál jobb lak-helyet nyernek magoknak. De Caesar meg-verte őket, 's kénytelenítették el-hagyott hegyeik közzé visszafutni, és az el-égetett házaikat újra fel-építeni.“
 — — „Most is örömet visszafutnak a' Helvétusok előbbeni Constitutiójokat, és igyekeznek az által újra meg-fundálni hajdani virágzó állapotjokat, melyből ki forgatta őket a' Revolúzió. A' sok Századok alatt szerzett keresmény, oda lett egy elfzendő slatt. Rettenetes emlékezet!“

A' Mesterségekre és Tudományokra ügyelő Helvétziai Minister ellen, egy kemény Írást adott ki nyomtatásban a' Bernai Papság, a' melyben hathatóssan meg van mondva; hogy az eddig való Revolúzió, a' Keresztyén Vallásnak fel-forgatására, 's az erköltstelenségnek és gonofzságnak el terjesztésére fordítódott, olly czállal; hogy az önként el vadított népet, vas páltzával lehesen kórmányozni.

3. Olasz-Országok.

Turinból Febr. 12-dikén: — „A' napokban, Orizetet tettek vala a' Fr—ák a' Madonna delle Fenestre nevezetű szoros járáshoz: de az Orizet, tsak egynehány órákig állhatta ki a' nagy hideget. — A' Tenda melljéki halmon, négy ágyúkkal áll egy Seregszakaszok, 's magában Tendában is van Orizetjek: de Mélász Ve-

zérünk csak azért hagygya őket békével, mint-hogy meg nem szünt még nállok a' pestis."

Livornóból Febr. 15-dikén: — „Nápolyból írják, hogy már Málta Szigete' fő Erösségének La-Valettanak vívásához, egész erőben hozzá fogtak az Anglusok és Oroszok."

Bonóniában sokat el nézett vólt a' Kormányzék, Frantziákhoz szító Lakosoknak, olly reménységgel, hogy talám a' körülállásokhoz képest, ezekre térnek magoktól: de minthogy szintúgy akartak zavarni, mint némelly más Olasz Városokbéli Jakobínusok, a' kiknek el fogattatását, 's némellyeknek közzülök meg-büntetését is írtuk: már most Bonóniában is kemény eszközök vevődtek elő, minden afféle zenebonáskodni akarók ellen.

Rómában a' Sz. Angyal Várában, egy akasztófa van fel-állítva, hogy a' különben meg-jobbíthatatlan Gonosztévöket, mindjárt a' meg-kapattatások után fel lehessen rá kötni.

Rómából Febr. 8-dikán: — „Annyi gabona 's bor érkezett ide Nápolyból; hogy nem uralkodik már itt többé a' nagy szükség: hanem az Ispotályok, soká nem lehetnek még abban a' jó karban, a' melyben vóltak, mint-hogy a' Respublikai zavarodás közben, a' fundussoknak nagy része el-rablódott."

4.) Batáviaiak.

Húgából Febr. 16-dikán: — „A' Kormányzék mind a' tenger-partokra küldi a' Katonáságot, a' melyre el-múlhatatlan szüksége nin-

tsen: minthogy az Anglusoknak új látogatásától tart.“

„Rendes dolog történt itt a' múlt Tsötörtökön (a' melly meg mutatja, hogy a' Fr—ák niutsenek egész bizodalommal a' Batavusok' barátságához). A' mint t. i. két Batalionok az ide való Garnizonból, parantsolatot vettek volna az említett nap estvéjén, hogy más nap reggel idején induljanak, és a' végett kapott is minden Legény 60 egész töltést: ennek hallására, úgy meg-rezzent egy Hollandiai Jakóbinus, hogy szaladt mindjárt Fr. Vezér Augerauhoz, el beszélvén néki a' dolgot, 's igen nagyon kérte a' vigyáztatásra, ne hogy a' Hollandus Katonák által meg-támadtatnának véletlenül a' Frantziák. Valóban Augerau (Angerau-nak is íratik) nem vette tréfára a' dolgot; hanem parantsolatot adott ki, hogy az egész fr. Garnizon, felfegyverkezve ébren tartsa magát, 's a' Stabális Tisztek, Augerau Vezérnél voltak. — Kétségeskedések között telvén el az éjj a' Fr—ákra nézve, tsak reggel mentek aludni, minekutánna t. i. a' hadi készületű Holland. Batalionok elmasíroztak volna.“

„Szük most a' pénz Batáviában is; kivált a' közönséges kaszszában: még is a' Frantziák minduntalan új meg új módokat gondolnak ki, hogy több több pénzt kaphassanak ezen szerentsélen Tartománytól. Illy módot találtak fel mostanság Zelándia' Tartományának Fliessingen nevezetű Kikötőhelyes Városa eránt is. Ezen révpartos Erösség eránt t. i. olly egygyességre

léptek vólt 4 esztendőekkel ez előtt a' Fr. Direktorok, Hollandia' Elöljáróival, hogy közös legyen annak birtoka, mind a' Frantzia, mind a' Bataviai Respublikával. Most a' Frantzia Consulok, bizonyos summa pénzért által akarják engedni, a' Fliessingenhez való frantzia just a' Batavusoknak."

5. Frantzia Országaiak.

A' mostani igazgatás formájának (Constitutiónak) a' Nemzet által lett el fogadtatása felől, azt jegyzik meg a' Consuláris Tudósítások, hogy ezen negyedik Constitutióra, 1,210,080 Polgárokkal voksoltak többen, mint a' másodikra; és 1,955,617-el többen mint a' 3-dikra: még is ennek a' mostani 4-dik Constitutiónak, tsak 1562 voksok mondottanak ellene; a' másodiknak ellenben, melly, 1793-dikban állítódott meg, 11,620 ellenzői vóltak; és a' 3-diknak, (vagy az 1795-dik esztendeinek) 49,977-en voksoltak ellene. Az első Constitutió, mellyet 1791-ben fogadott vala el a' Király, nem terjesztődött a' Nemzet' eleibe, helybe-hagyás végett.

A' czeremóniás meg-inneplése az új Constitutió' bé-vételének akkorra halasztódott el, mikorra a' Respublika napnyúgoti Ofztályai egézfzen le fogtak tsendesedni.

A' Pári'sban lévő külföldi Miniszterek, Febr. 22-dikén mutatódtak bé közönséges czeremóniával a' Consuloknak, mint az új Constitutió szerént való fő Igazgatóknak, kik ezen fényes alkalmatossággal a' Státus-Tanáts' Tagjaitól kö-

kül voltak vétetve. A' Belső dolgokra ügyelő Fr. Miniszter Talleyrand Perigord mutatta bé az említett külföldi Ministereket, kik is általadták a' magok Bizonyosság-leveleiket az első Consulnak; ez pedig adta azokat mindjárt Talleyrand Ministernek. Minden külföldi Ministerekkel befélgetett Buonaparte: de leg tovább a' Prufsziaival és az el húnýt Cisalpina Respublika' néhai Követével. Bé-mutatódtak ugyan akkor Buonapartenak külömbkülömbféle Tisztviselők is az Igazságra, 's a' Respublika' jövedelmeire ügyelő Ministerek által. Buonapartenál ebédtek az nap minden külföldi Ministerek, nem külömben a' Fr. Ministerek is.

Febr. 18-dikán is nagy ebédet adott Buonaparte, úgymint a' melly nap ki-hirdetődött az új Constitutionnak a' Nemzet által lett bé-vétele; 's a' Státus-Tanátsot czeremóniásan bé-állította hivatalába az 1-s Consul, abban a' néhai Királyi (Thuilleries nevezetű) palotában, melyben tartja ezentúl a' Státus-Tanáts a' maga Üléseit, 's fog az első Consul is lakni. Egygyütt ebédlő Vendégei voltak az nap Buonapartenak; a' más két Consulok; a' Ministerek; a' 3 Constitutionális Gyűlések' Elölülői, és Siéyés, Duval, 's Grégoire Polgárok.

Georges (némelly Tudósítások szerént George) nevezetű Suán-Vezérnek maga megadásáról, követezendő környülállásokat írt Republikánus Vezér Brune Pári'sba. Midőn Brune Generális (maga a' most említett Vezér) éppen Murillacnál kémelelte volna a' Suánok'

fekvését: eleibe ment Georges, és kívánt beszélni vele. Brune rá állott ezen kívánságra, 's mindjárt a' szabad ég alatt, belé kezdtek az alkuba, és egy óránál több nem telt bele, hogy meg-egygyeztek magok között a' feltételek eránt, mellyek közzül valók voltak a' Georges részéről: hogy Ő, 24 óra alatt, által ad Brunenek, 12 ágyúkat és 20 ezer ánglus puskákat; a' Morbihan (nevű) Ofztálybéliekkel, 's az északi tenger-melljék Lakosinak egy részével le-téteti a' fegyvert; 's maga Georges, ott fog lakni, a' hol fogja a' Kormányfzék kívánni.

Egy Anglus Hajós-sereg-ofztály, éppen a' Quiberoni tenger-öbölben vólt ekkor, 's gabonáért, hadi szükséges dolgokat adott a' Suánoknak, kiktől tudósítatván a' Georges alkujáról: igen roszsz neven vette ezen híradást, 's mindjárt el ment a' nagy tengerre. A' szárazra kirakott portékái közzül sok jutott a' Republikánusok' kezébe.

A' Suán-hadról azt jegyzi meg egy helyes ítéletű író, hogy ámbár minduntalan nagyobb nagyobb tsillapodását írogatják annak a' Pári'si Consuláris Tudósítások: még is szükség a' megtsendesedni látfzó Suános vidékeken egy Sereget tartani a' Republikánusoknak: mivel a' mi már kétszer meg-történt: szintúgy meg-történhetik 3-dikszor. Meg-fzűnt t. i. egy húzombéli had a' Suánokkal, 's ismét meg-újjúlt; le-tsilapodott a' második is, de megént fel-elevenedett; t. i. ennek a' mostaninak támadásával,

melly már 3-dik húzombéli vólt. A' két elsőben szintúgy adták meg magokat némelly Vezérek mint most Georges, és mások; fogattattak is el szintúgy mint most Frotté és egyebek: még is az említett nagy ki-terjedésű vidékek Lakosai, mihelyt alkalmatosságot láttak a' fegyverfogásra: mindjárt éltek azzal.

6. Spanyol-Országiaiak.

A' Mádriti Udvari Újságnak Jan. 20-dikán költ darabja, olly értelmű Híradást közölt a' Breszti frantzia Kikötőhelyben tartózkodó Spanyol Hajósseregről, hogy az igen jó állapotban vagyon ott, 's mihelyt a' környülállások engedéndik, azonnal ki fog onnét indulni.

Egyiptomba való bé-szállása Buónapartenak, vagy Alexandriának el foglalása. Illy tzím alatt, egy Ballétet (tánzos néma játékot) készített Brunetti Paschal nevű Spanyol Tudós, a' múlt eszt ben, a' midőn el is játszódott vólt ezen Ballét, a' Királyné neve napján a' Barcellónai Teátromban. Most már frantziára is által vagyon fordítva az ezen Ballétbéli ábrázolásoknak le-írása. A' Fordító neve, Cailhava.

7. Nagy-Britanniaiak.

Százhúzezer főből fog állani ebben az esztendőben Anglia' hajós-népe, az Ország-gyűlés' 2-dik Táblájának Febr. 7-dik napján nyilatkoztatott meg-egygyezésével. Nichols nevezetű Tag

ugyan ellenezte ezen meg-egygyezést: de mint-hogy ellenzése' okául azt mondotta; hogy ezen mostani had, tsupán a' Frantzia Királyi Famíliának a' trónusba való visszsa-tételiért foly: ezen állításnak mindenfelől ellene kiáltottak. Még ugyan többet is beszélt Nichols; hanem semmire se' mehetett: mivel sokkal több Tagok voksoltak ellene mint mellette; nem külömben mint Febr. 3-dikán, Fox Ur' beszédét is sikeretlenné tette a' voksok' többsége, minthogy csak 64-en voksoltak mellette; ellene pedig 265-én. Nehezen is szenvedte Fox Ur, hogy hofszas halgatása után is meg nem nyerhette a' Gyűlés' nagyobb részét maga pártjára: minekokaért ismét arra határozta magát, hogy ki-marad a' Gyűlésből, a' mint ezen szándékát közönségesen is ki-nyilatkoztatta más nap, a' vele egy felekezeti társaságában 's vendégségében, az úgy nevezett Wighklubban.

Húsz ezer földi Katonái voltak úgy készen Angliának Febr. 8-dikán, hogy az első parancsolatra mindjárt indulhattak Abercrombie Generális' vezérlése alatt.

A' Londoni újabb Tudósítások nem írják: hogy Javat el vették volna már Napkeleti Indiában az Anglusok; hanem írják azt, hogy nagy készületeket tesznek ott, (t. i. Osztindiában) újra, a' Spanyoloknak Manillai gazdag birtokaik ellen.

A' tengeri ereje Nagy Britanniának, még 1693. efsz—ben, Mártzius hónapban, nem állott többől, 50 lineai hajóknál; tíz Fregátoknál; 17 gyűjtő: és

négy ispotály-hajóknál, mellyeken a' nép' száma, 22,655-re ment. Abban az esztendőben, Frantzia Országának Normándiai partjai előtt, a' Hogue vagy Hougue nevezetű Cherburgi Foknál (vagy Parthegynél) meg-verték az Anglusok Tourville nevű Admirálissokat a' Frantziáknak, és sok hajóit el égették, mely győzelem után, még abban az esztendőben 68-ra fel-nevekedett Anglia línei hajóinak száma; 31-re a' Fregátjaié; 's mind öszsze ezen és más hajóin, 45 ezer embere vólt. — 1703-dik eszt—ben Febr. 27-dikén, állott az Anglus tengeri erő 102 línei hajókból; 49 Fregátokból; 's erányos számú kisebb hajókból; a' hajós-nép pedig 36,778 Személylyekből. — 1738-dik esztendőben, Júl. 19-dikén, mindöszsze 95 vólt a' línei hajók és fregátok' száma; 's a' hajós-népé 23,418. — 1739-ben Mártz. 19-dikén, 147-re ment öszszeséggel a' línei hajók és fregátok száma; 's a' hajós-népé, 38,849-re. — 1748-ban Jún. 15-dikén, a' lín. hajóké 129; a' fregátoké 153; 's a' hajós-népé 60,654. — 1782-ben Jan. 1-ső napján, a' lín. hajóké, 112; a' fregátoké 104; 's a' kisebb hajóké, 182; a' hajós-népé pedig, 110 ezer. — 1799-ben Déc. 15-dikén, a' lín. hajóké, 280; a' fregátoké, 190; a' kisebb hadi hajóké, 327; és a' hajós-népé, 160 ezer.

Irlandiában nem emlékeznek még olly hofszas Üléséről az Ország-gyűlésének, mint vólt az, a' melyben fel-olvastatott Febr. 6-dik éjftzakáján, az Irlandiai Vice Királynak egy nyomos

Írása, melyben közlőtte Lord Cornvallis a' V. Király, Nagy-Britanniának és Írlandiának egyesítettetéséről hozott Végzésait az Angliai Ország-gyűlésnek. Más nap délutánnig nyúlt t. i. az Ülés: sok sürgetői de ellenzői is lévén a' V. Királyhoz bótsátandó közlő válfaznak, melyre mindazáltal, végtére 158 voks ment; és az ellenző voksok száma, 43-al találtatott kevésbbnek.

A' múlt postán félbe-fzakasztott Pesti Levél' végezete:

Cur veniens Josephi extremis Pannon ab oris

Cur et Alexandriae nomina claimat? amat.

Quis igitur celebrem ipse etiam Hos, ac nomina, quaeso

Tanta modis? Odis. Pectoribus ne etiam

Devotis? votis. — — — — —

JOSEPH Delicium Pannoniaeque Decor?

Cor. Columna? lumen. Dignusne est vivere? vere:

Annos Nestoreos, dic age Nais? ais.

Num (veluti digni sceptris) ad summa patebit

Illis regnorum culmina Semita? Ita,

Nonne decet SPONSIS Istis Bona cuncta precari.

Hac in Budensi nos quoque valle? vale.

„A' Chorus Musarum-hoz vagy on nyomtatva végről, más Versezet is, illy tizim alatt: Apologus Heraldico-Allegoricus. Ennek Szerzője Budai Professor T. Stipsits Ur.“

„Az Orosz nyelvre által fordított Deák Versezetet, a' Budai Universitas' Bibliothekájának Fő Gondviselője T. Schönvisner Ur készítette.“

A^o

CSÁSZARI ÉS KIRÁLYI FELSÉG^o
ENGEDELMÉVEL:

Nro 20.

Költ Bétsbenn; Böjt-más Havának (Mártziusnak)
11-dik napján 1800-dik Esztendőben.

Béts.

Minthogy Károly Fő-Hertzeg több ízben kívánta; változó egészsége miatt; a' Német Országgi Sereg' Vezérségének róla való le-vétettetését: arra néve méltóztatott Ő Felsége, ezen Vezérséget Haditárnokmester Báró Krayra bizni egy ideig, és míg talám más rendelést tehetne.

Főquártélymesternek továbbra is megmarad a' Német-Birodalmi Seregnél Gen. Schmidt Hazánkna, Feldmarschalllieutenáti ranggal, melly

méltósága ki is hirdetődött már a' Seregnél. Segítségül melléje vagyon rendelve Generálmájor Chasteler.

Schmidt Generálison kívül, több E. Generális és Oberster Uraknak hív szolgálatjokat is méltóztatott meg-jutalmazni Ő Felsege, felsőbb méltóságra való emeléssel, melly feljebb emelések már itt ki-hirdetődtek a' Hadi-Tanátsban, 's el is küldődtek a' Sereghez, maga a' Vezér Báró Kray által; a' ki öt napok alatt szándékozott Bétsből Bregentzhez jutni, melly Város a' Konstántziai tó' partján fekszik a' Sváb Kerületben. Ott kezd hozzá azon Sereg-szakaszoknak el-járásához, a' mellyek közelebb állanak az ellenséghez, a' nevezett Tó, és a' Rajna 's a' Neckár vizei' mentében. A' Neckári vidékekről ismét visszafra tér, és Donaueschingenben, a' hol vagyon még mind ez ideig az Armádia' fő-quártélyja, által veszi a' Generál-Statbot Károly Fő-Hertzegtől.

A' Német Országi Seregbe nézve lett, 's már eddig ott helyben is közönségesen ki-hirdetődött promótzsiók, következők: F. M. L. ságból Haditárnokmesterségre lépett Gróf Sztáray.

Gen. Májorokból, F. M. L. okká lettek: Hiller; Kienmayer; Hohenlohe; Simbschen; Lindenau; Klingling.

Obersterekből Gen. Máj—ságra emeltettek: Bolza, az Anspach Vasas Reg—étől; Hadik, a' Coburg Dragonyos Reg—étől; Mon-

tet, a' Latour Drag. Reg—étől; Mercan-
 tin, a' Carl Lothringen Vasas Reg—étől;
 Wilhelmy, a' Ferentz Föhertzeg Vasas
 Reg—étől; Walthör, a' Mack Vasas Reg—
 étől; Gvasini, a' Kerpen gyalog Reg—
 étől; O Donel, az Erbach Reg—étől;
 Dietrich a' Colloredo Venczel gyalog
 Reg—étől; Grün, a' Ferdinánd Föhertzeg
 Drag. Reg—étől; Serbeloni, a' Hohen-
 zollern Vasassai közzül; Schreckinger,
 a' Huff gyalog Reg—étől; Löwenberg, a'
 Grádiskai Reg—től.

Olasz Országba, az ott lévő Sereget illető
 promótzioék, szokott úton küldödtek el, 's így
 következnek:

Generálmájorokból Feldmarschallieutenán-
 tokká lettek: Kempf; Schellenberg; Ma-
 lius (Erdélyi Fi); Vogelsang; Oreilly.

Obersterségből Generálmájorságra lépte
 Sticker (Heimingthali), a' Colloredo Jo-
 zsef gyalog Reg—étől; Pilati, a' Császai
 Dragonyos Reg—étől; Zinn, a' Levenehr
 Drag. Reg—étől; Nimsch, a' Karaczay
 Reg—étől; Riera, a' Hohenlohe gyalog Reg
 —étől; Augustinetz, a' Splényi gyalog
 Reg—étől; Gorrupp (Szegedi fi), a' Lich-
 tenstein Drag. Reg—étől.

F. M. L. Petrás, Ulmai Komendánszá
 lett. — F. M. L. Kerpen, és Gen. Maj. De-
 laeglio, penzióval nyugodalomra botsáttat-
 tak. — Sebottendorf és Herbert Gens.

rálisok, Feldmarschalllieutenántságra emeltetve, penzióval nyugalomra bocsátattak. — Oberster Lamotte, Generálmajori rangra emeltetve, penzióval nyugalomra bocsátatott.

Hadi Környüldölások.

(Külföldi Újságok Izerént).

i. Német Birodalmiak.

A' Cs. K. fő-quártélybéli Újságból: „Az Altbreysachi Fr. Őrizetből, Febr. 24-dik éjtfzakáján, 200 gyalogok ki-rontottak, 's 24 Lovassainkat, a' kik Singlingen előtt vígyáztak, el akarták keríteni; de kerülő Strázsáink (Patrulljaink) által észre-vétetvén, nem boldogúlhattak. Ezentúl 3 százra nevededett a' frantzia gyalogok' száma, 's Lovasok is kaptak hozzájuk magokat, 's illy erővel, hátra nyomták végre Singlingen elől említett Lovas Vígyázóinkat, kiknek azomban több Lovasságunk is érkezvén segítségére, és Freyburgi fegyveres Lakosok is, kik ez úttal ismét bátor buzgóságjokat nyilatkoztatták: az ellenség vízfza verettetett, melly, a' rabló mesterségét most is gyakorlotta Singlingen és Achern falukban, és egy el futott 16 esztendőös Leányt, szaladtában agyon lött. — Részünkről, két ember maradt halva, 's 3-an sebet kaptak.“

„Febr. 25-dikén reggel újra elő akartak 200 Frantziák nyomulni Achern felé, de két órai viaskodás után vízfza-verettettek. Számo-

san sebesedtek meg közzülök, 's ketten halva maradtak. Részünkről egy ember sebesedett meg a' könnyű gyalogok közzül."

2. Olasz-Országiai.

Livornóból, egy Dorothea nevezetű kereskedő hajó, gabonával derekassan meg-rakva, olly szín alatt indúlt ki — az újjabb Florentziai Tudósítások szerént — hogy Porto-Finoba fog menni. Azomban Génua felé vette útját: minnekokáért a' Cs. K. Hajós-seregetske által elfogattatott, 's meg-vi'sgáltatván a' hajó szorosabbban, a' fenekén olly Levelek találtattak, mellyeket, némelly Livornóiak írtak a' Génuai-akhoz.

Florentziába, az ott tartózkodó Szárdíniai Királyhoz, Követet küldött az Orosz Császár, Herczeg Govorinski' Személyében, ki már vólt is audientzián a' Szárdíniai Felségnél.

3. Helvétziaiak.

A' munkába vett új Constitúció felett, mind egyre veszekednek a' vizszás értelmű fők. Hasonló okból, a' Criminális Törvénykönyv' jobbitása eránt való szándéknak sints fogantja.

A' Bernai Papság által, a' Tudományokra és Mesterségekre ügyelő Ministerhez intézett kemény írásnak (melyről a' múlt postán emlékeztünk) egy nevezetes tikkelye ez is: „Soká már lehetetlen hogy tartson ez a' mostani állapot.

ja Helvétziának, melynek Lakosai, leg nagyobb részént, a' kétségbeesés bélyegét hordozzák ábrázatjokon."

Mindenfelől kezdtek vólt írogatni, hogy az Olasz Országi és Helvétziai frantzia Seregek² számára, milliók érkeztek légyen Pári'sból, kész pénzü. Ezen hírlelésnek ellene mondanak a' Tigúrumi új Tudósítások, mellyekről a' Bétsi német Ujságnak Mártz. 8-dikán kolt darabja emlékezik; 's egész meg-határozással írják, hogy a' ki-maradt zsóldja a' Katonaságnak nem tsak ki nints fizetve; sőt alíg van annyi kész pénz, a' mennyi kívántatik naponként, az említett Seregeknek tsupa táplálásokra.

4.) Batáviaiak.

A' Flifzingeni Hollandus Kikötőhelyhez való frantzia just, tsak úgy barátságosan, egy millió líverért, akarja által engedni Buonaparte a' Hollandusoknak.

A' Brieli és Helvoetsluysi partok előtt, egynehány Anglus hadi hajók mutogatták magokat Febr. 12 dik és 14-dik napjai között: mellyeknek látására, mindjárt szaporítódott az Őrizeknek száma, a' nevezett Hollandus Erősségekben, t. i. Brielben, és Helvoetsluysban.

J a v a Szigete eránt nem szüntek vala még meg aggódni a' Hollandusok Febr. 12-dike után is, jóllehet azon napig semmi említést nem tettek vólt a' Londoni Tudósítások az Anglusok

által lett el-foglaltatása felől annak a' gazdag Osztrindiai Hollandus Szigetnek. Még inkább nevedezett pedig az aggodás, minekutánna Febr. 17-dikén, az *Ami des Loix* tizimü Pári'si Ujság, úgy hirdette ki Java Szigetének el-foglaltatását, mint egész bizonyosságú történetet.

(Mi azomban, még most se' írhatjuk ezen történetet egész bizonyosságúnak: mivel a' Febr. 15-dikén költ Londoni Tudósítások is halgatnak róla.)

5. Nagy-Britanniaiak.

A' frantzia békességes ajánlások, és az azokra adott Királyi válaszkok eránt az Ország-gyűlés' Első Táblájánál tartatott értekezések alkalmatosságával, nevezetes észrevétele vólt ez, a' többek között Gróf *Caernarvon*-nak: „Ő — úgymond — a' Ministereknek, ezen alkalmatosságkori magok nyilatkoztatásért a' Fr—ák eránt, nem vehet semmit is szemekre: minthogy abban nem talál olly értelmü állítást, mintha a' mostani frantzia Kormányfzékkel soha se' lehetne Békesség-alkut kezdeni. Ő — úgymond — *Buonaparte*' Személyének tulajdon-ságiról se' többet se' kevesebbet nem tart mint mások: minden esetre azomban, okosan tselekedtek a' Ministerek, hogy még most, további környülállásoktól függesztették fel a' *Buonaparte*' ajánlásinak el fogadását.

A' Ministériom részén lévő Tagjai az Ország-gyűlésnek, leg többnyire mindnyájan víttat-

ták azt, a' fenn említett tárgy felett tartott Beszédjeikben: hogy mihelyt Anglia, Békesség-alkúba ereszkedett volna a' Fr. Republikával: ezen alkalmatosságot mindjárt nagy haszonra fordította volna Buonaparte, ki-indítván Breszt alól a' Hajós sereget, hogy új hadi segedelmeket szerezhessen bé magának az által. — —

Ezen észrevételnek nyomos voltát nem tagadhatták némellyek a' Ministériommal ellenkező Tagozók közül is: melyhez képest úgy ítéletek: hogy nem kell ugyan félbe szakasztani a' hadakozást, de egyszersmind jó lelsz kívánni Buonapartétól: hogy fedezze fel a' feltételeket, a' mellyek alatt akarja a' Békességet.

Fox' jó Barátja Sheridan is ki kelt a' Ministériális Felekezéet ellen, abban a' Wighklubban, mely (a' mint említettük) Febr. 4-dikén tartatott volt. Alig végezte t. i. Fox a' maga Beszédét, melyben panaszosan jelentette: hogy mivel a' parlamentomi voksok mind a' Minister akaratja szerént adódnak, 's már Ő nem segíthet a' Hazáján; azért újra vizsgálja a' magánosságába: ekkor mindjárt Sheridan szólalt meg, 's Ő is hánytorgatta, mint Fox az előtt való nap a' Parlamentomban, Angliának közönséges adósságait, mellyekről azt mondotta: hogy ma hónap, ötfáz millió font sterlingre nevedik a' fel. Ezt az adósságot — úgymond — két Tsapatokra lehet osztani, mellyeknek fele, a' Bourbon Házzal való ellenkezésre fordítódott; a' más fele pedig, ugyan azon Háznak a' (francia) Trónusba való vizsgál-helyheztesére.

Ezen hánytorgatásaikra az Antiministériálistáknak azt jegyzi meg egy ministériális Ujság; hogy a' kik olly sokat beszéllenek a' Státus' adósságiról, még tsak egy szó emlékezetet se' tesznek a' Nemzet' hadi nyereségeiről.

Sheridan, Febr. 10-dikén a' Hollandia ellen tett hadi próba' szerentsétlen ki-menetelét terjesztette az Ország-gyűlés' 2-dik Táblája eleibe, olly kívánsága mellett, hogy tartson a' Második Tábla titkos Ülést, és igyekezzen az említett szerentsétlenségnek okait ki nyomozni. „Kívánnya ti töleték — így szólott Sheridan, a' Kollégáihoz — ezen elégtételt, a' még élő Tiszték 's Katonák betsülete, kik jelen voltak a' Hollandiai próbatételben; és az abban halva-maradtaknak emlékezete. — Dundas Minister azt felelte Sheridánnak, hogy nem lehet szerentsétlenségnek mondani egy ollyan próbatételt, melynél fogva, a' Hollandiai Hajós-sereg, Anglia' Révpartjaihoz szállítódott által a' Hollandiai Kikötőhelyekből. Minekutánna sok Orátorok beszélettek volna még, részfzerént mellette, részfzerént ellene a' Sheridan' kívánságának: voksra botsátódott az végtére, 's tsak 45-re ment a' helybe-hagyó voksok' száma; az ellenkezőké pedig 71-re.

Az Angliai Király' engedelmeből, Londonba érkeztek Febr. 5-dikén, a' néhai Aureliánusi Herczeg' Fiai.

Pitt Minister, az Ország-gyűlés' 2-dik Táblája' eleibe, olly szándékát terjesztette Febr. 7-dik

napján, hogy a' had-folytatáshoz képest kíván-
tató sok költségekre nézve, hufzonegy millió
font sterlinget fog költsön fel-venni az Ország'
kontójára: melly summából, 3 millió adódik
Irrlandiának. Más nap, száztól egygyel szál-
lott alább a' Papiros-pénzek' betse: de e' már,
rendszerént való történetek közzé tartozik Ang-
liában.

Az Irrlandiai Vice Király' kívánságára, 4
Fregátokat indított el a' Londoni Udvar Febr.
6-dikán a' Portsmouthi Kikötőhelyből Irrlandia
felé, földi Katonasággal meg-rakva.

A' Londoni Tudósítások, úgy írják mint
fundamentomosan reménylhető dolgot, hogy már
a' Tavasz' közepe felé, egygyesülve lesz Londonban
a' Nagy Britanniai és Irrlandiai Parla-
mentom.

Londonból Febr. 15-dikén: — „Tegnap
előtt Pitt Minister, az Ország-gyűlés' 2-dik Táb-
lája' eleibe terjesztette a' Király' nevében, hogy
Ő Felsege a' Német Császárral, a' Baváriai Ele-
ctorral, 's más Rendjeivel a' Német Birodalom-
nak, az ezen eszt—béli hadakozásnak szeren-
sésítése eránt alkuban vagyon. Tegnap 5 száz
ezer font sterlinget kívánt Pitt Úr a' segítő Se-
regek számára. A' Befzédéből ki-tetfzett, hogy
ezentúl az Orosz Császár, nem fogja Német Or-
szágban, hanem másutt, Angliának Fr. Országra
nézve való szándékát elő-mozdítani.“

6. Frantzia Országok.

Az Invalidusok' néhai Temploma Pári'sban, Márs Templomává lett most, melyben ezen változáshoz képest, közönséges Beszédek tartatván Febr. 9-dik napján, a' Tribunátus' Elöl-ülője Desmeniers is egy vólt az Orátorok közzül, ki illy szép hangú (de még nem lehet mondani: valóságú) szókkal fejezte ki magát a' többek között: A' Frantzia Nép, meg-esmé-ri, hogy az ő Bízatosai közzül némellyek, retentésekre vóltak más Népeknek: de ez nem történik többé. Telyes el-tökélléssel vagyon, illő tekintetben tartani azoknak magokurását, a' millyenben akarja hogy tartsák mások is az övét. A' maga igazgatása' formáját fenn fogja tartani: de nem hagygya magát el-ragadtatni a' revoluzionális buzgólkodástól, melly, nevelné az ellenségeskedéseket 's hozzfzabbítaná.

Hová lett a' Státus' érteke, a' Revolútzio alatt? Azt ítéli egy Pári'si Újság erről a' Kérdésről, hogy nem szükség fel is tenni azt: mivel tudni való, hogy a' Közönséges-társaság' vagyonyját, a' Prókátorok, Pénz-kupecek, Szállítók (Lieferántok) 's a' t. nyelték el. Vegyük fel tsak — úgymond — Ouvrard Szállítót, ki a' Lieferántság közben, árestomba zárodott vólt a' tsalárdkodásért: de már most ismét szabadon jár. Ez, kisded fűszerfzamos bótú Kalmárból, lett egygyé a' most leg több milliókkal bíró emberek közzül. Tsak hamar az-

után hogy hozzá fogott ő a' szállítás' mester-ségéhez: pompás vendégségeket kezdett adogatni; 's mindenfelől főrrott hozzája, a' Tsudálók' sokasága. Még olly Személyek is mutattatták bé neki magokat, kik a' Revolúzió előtt Hertzegek 's Hertzegnék voltak. Ha az Operán (Énekes teátrumi játékon) valamelly Afzlyony-ság, új készítményű drága ékességgel jelent meg: már mindenfelé beszélték, hogy az, Ouvrard-tól került. Ha igen pompás kotsit, és előtte igen szép lovakat láttak: mindjárt kiabálták mindenfelől, hogy az Ouvrardé. A' leg szebb álló és festett képeket lehet látni az ő lakó palotájában, és 7 vagy 8 ezer drága kötésű könyvek-ből álló Bibliothékát, a' mellyekhez ugyan még egy lélek se' nyúlt, a' miolta rendbe vagnak rakva. — Ezen Ouvrard bűnös társainak állítja lenni a' l' Ami des Loix, Barras Ex-Direktort, és ama' nevezetes Taliennét is, kinek Férje, nagy eszköze vólt a' Robespierre' megbuktatásának, 's a' ki Buonapartéval oda járt Egyiptomban, és most — a' mint írták felöle — fél szemire megvakúlva, Málta Szigetében tartózkodik.

Buonapartét, közönséges Eljen kiáltásokkal tisztezték a' Pári'siak Febr. 19-dikén, a' melly napon czeremóniásan által költözött ő, a' néhai Directoriális palotából, a' Consuláris palotába, melyben lakott vólt a' szerentsetlen 16-dik Lajos. A' Consuláris palota' nagy udvarában várták vala már előre a' Testörző-sereg-

béli gyalog Gránátérosok a' Consulokat, kik mind a' harman egy hintóban ültek, a' mellyet hat fejr lovak vontak; megelőzte a' hintajokat a' Gárdajok' Stabja, azt a' Ministerek és Státus-Tanátsosok' hintajaik, kik mindnyájan a' magok tiszti formaruhájokban díszkedtek; legelől pedig egy szakasz gyalog Katonáság ment. Temérdek sokaság sereglett öszfzē ezen fényes procezszciónak szemlélésére, a' melly délutáni egy óra tájban ment véghez, a' Laxemburgból (néhai directóriális palotából) egyenessen a' Tuilleries-be (így neveződött hajdan a' mostani Consuláris palota). Tsak az első Consult ke-restek minden Nézőknek szemeik. Sűrűen hallattak ezen kiáltások: Éljen a' Respublika! Éljen Buonaparté. El érkezvén a' Consuláris palota' nagy Udvarába, ki-szállott Buonaparté a' hintóból, 's fel-ült egy tábori készületű párpára, és meg-vi'sgálta az egész Testörzö-sereget: melly, keskeny sorban mendegélt el előtte. Vele vólt Buonapartéval ezen czeremónia' alkalmatosságával, az az Ifjú Mameluk is, a' kit magával vitt Egyiptomból. A' mostoha Fia Buonaparténak Beauharnais, új Tiszti rangban jelent meg ezen innepléskor, t. i. mint Kapitánnya a' Testörzö-sereg' egy szakaszának, melly, válogatott Ifjakkból fog állani. — Az első Consulné, sok más előkelő Afzszonyokkal egygyütt Lebrun Consul' izobáiból nézte ezen czeremóniát.

A' Consuláris Testörzö-sereg' számát némelly Tudósítások szerént 3,600-ra, mások sze-

rént pedig, négy ezerre akarja nevelni Buonaparte.

A' külföldi Ministereknek, és a' Pári'si Törvénykezéseknek 's egyéb fő Tifztségeknek bemutatása' alkalmatosságával, még tsak a' pillantásra is vigyáztak a' Nézők Buonaparténak; annyival inkább a' beszédire. Különösen megjegyezték az Ujságok, a' Tribunal de Cassation Elölülőjéhez Target Polgárhoz adott válaszfát. Target, így szóllott az első Consulhoz: „A' Hatalom és az Igazság között, nagy és örökös frigynek kell lenni: nevelik ezek költsönösen egymás tekintetét; a' hatalom, győzhetetlenné téfzi az Igazságot. Méltó Kegyelmed Polgár Consul arra, hogy ezen nagy szövetséget meg-erősítse, és rélzeltesse annak javaiban a' Fr—ákat.“ Buonaparte' feleletéből, ezt tartották meg főképp' a' Halgatók: „Az Igazság, igen sok ideig vólt tulajdona az egymással ellenkező Felekezeteknek (Factióknak); mindeneknek jussok vagyon ahöz; mindeneknek ki kell azt szolgáltatni, változhatatlan fundamentomos régulák szerént.“ — Sokáig beszélgett akkor Buonaparte, Chanorié Polgárral is, ki a' Spanyol kósoknak Fr. Országba való által származtatása által tette magát érdemessé.“

Az állortzás (maskarás) bálak' tartását, tíz esztendei meg-szünések után, fel-szabadította Buonaparte.

7. Török Birodalmiak.

Nagy szüki vagyon a' gabonának Konstán.

tzinápolyban, következő két okból: 1.) mivel Egyiptomból, melly ennekelőtte, gránáriumma vólt Konstántzinápolynak, most semmit se' kaphat onnét ezen Fő-Város. 2.) mivel a' mi kélz gabona vólt, meg-eméftette azt a' Nagy-Vezér' Serege, mellyet, reménylett ki-menetelü hadi szándékában véletlenül vízfzatar-tóztatott a' St. Jean d' Acrei Basának Ghezzár-nak tartós engedetlensége.

Pasman Ogluról, azt írták Zimonból Febr. 27-dikén: hogy Nissa Várát egy szemmeltartó Seregoftálllyal fogatta körül, maga pedig, három ezer emberrel, Szemendria és Belgrád felé nyomúlt, melly Korpusa, két szakaszokra vagon fel-olftva, Tyor Basa, és Tussan Aga' kormányozások alatt, kik barátok egygyütt. Tyor, boszféúállás kívánságából tsapta magát Pasmanhoz, minthogy Belgrádból el kellett néki menni egynehány hónapokkal ezelött, az oda való Basa' parantsolatjára.

Magyar-Ország.

A' Nyitrai N. Káptalan, egy új Érd. Tagot nyert Ö Felsége' kegyelméből, Fő Tifzt. Borsitzky Albert Úr' Személyében, a' kit, mind Nemzettségére, mind tudományára, mind egyházi erkölsire nézve, méltónak ítélt a' Felsőg ezen Királyi kegyelemre. Plébánusságot viselt vala az új Kánonok Ur, ezen meg-tifzteltetésekor, Trentsén Vármegyének Podszkály nevezetü Helységében.

Szebenből Febr. 19-dikén: — „A' mi vidékünkön, nagy dívattyában vagyon a' rekrutálás.“

„Febr. 1-ső napjától fogva, lágy idők járnak itten: de a' levegő-ég igen tisztátalan, és némelly napok olly homályosok, mint mázszor a' szürkületkori (a' virradta előtt való, 's alkonyodáskori) órák szoktak lenni.“

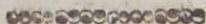
„Konstántzinápolyból e' folyó Hónap elein érkezett ide, egy Bétsi születésű Friberth József nevezetű jeles Ifjú Ur, ki már hét esztendőt töltött vala el a' Török Udvarnál lévő Cs. Kir. Követség mellett viselt tisztségben, és most egészségének változása miatt, a' Béts meljéki Bádeni fürdőbe szándékozott. Útnak indult innét Febr. 15-dikén, a' szállító posta-szekéren; az úgy nevezett Delizsánfzon, egy Ifjú Aszszony-személlyel, és egy Inassal egygyütt: de szerentsétlenül, mert a' második posta-járáson, Kis Apold és Omlás nevezetű Helységek között; úgy fordult fel velek a' posta-szekér, hogy maga Friberth Ur, és az Aszszony-személy; szörnyű halált haltak; kiknek holt testeik Febr. 16-dik éjtfzakáján ide hozattattak; és más nap el is takarítottak; sok érzékeny szívű Lakosoknak könnyhúllatásaik között.“

„Az Ország' Fő Provinciális Kommisszáriussának Báro Rosenfeld Cs. K. Belső Tanácsos Úrnak Felesége, meg-halálozott itten Febr. 17-dikén.“

A'

TSASZARI ÉS KIRÁLYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Nro 21.

Költ Bétsbenn, Böjt-más Havának (Mártziusnak)
14-dik napján 1800-dik Esztendőbenn.

Béts.

Irtuk vólt már jó ideje, hogy Méláfsz Regementjéből egy szakasz indúlt légyen innen Linczbe, a' haza menő Rufszus Katonaságnak Ausztria' Tartományán keresztül, 's Brünn Városán túl való el kísérése végett. Már visszajött ide a' kíséresből nevezett Regementünk szakaszja.

Orosz Generális Milorádovits ma szándékozott innen az Orosz Armádia után menni, melly már túl mendegél Krakó Városán az Orosz Biro-

X

dalom felé. Milorádovits jelen volt itt egy Kommissióban, melly, egynéhány napokig tartott Hertzeg Würtemberg' előlülése alatt, 's a' melyben Frölich és Lauer Generálisok is megjelentek.

A' Nápolyi első Minister, ama' nagy nevű 's érdemű Acton Ur, ugyan azon Tudósítások szerént, 67 ezrtendős korában meg-házásodott, 's egy 13 ezrtendős Kisalfszonyt vett el hitves társúl.

Hadi Környülállások.

(Külföldi Ujságok szerént).

1. Olasz-Országok.

Sestriből (a' Közép Tenger partján fekszik, Génua 's Livornó között) Febr. 7-dikén: — „A' Génuai földnek hova tovább több több Lakosai kezdenek fegyvert fogni a' Frantziák ellen. Példát adott erre Fontanabona nevezetű, Génua és Sestri között fekvő Helység, melly is a' múlt hónapban meg-támadta a' Frantziákat, 's nem kevés kárt okozott nékiek.“

Génuából Febr. 24-dikén: — „Az újra kezdődött téli alkalmatlan idők miatt, ismét elhalasztódtak egy ideig a' hadi munkálódások.“

Palermóból, (Sicília Országának Fő-Városából) Jan. 26-dikán: — „Aprilisnek 3-dik napjára van meg-határozva a' Fels. Királynak 's Királynénak, az egész Királyi Famíliával egyetemben, innét Nápoly Városába lejendő vizsgálta

indálása, a' honnan 1798-dik esztendőnek utolsó hónapjában jöttek vólt ide a' veszedelmes háborúra nézve."

A' Nápoly Városából, számkivetésképpen Fr. Országba által szállított frantzia módi gondolkozású Lakosoknak száma, többre megy már ezernél. Azok között, kik közelébb, számszerént 3 Százán szállítódtak el Nápolyból Tulon alá, két Dárnák is vóltak.

Sok Nápolyi Katona-Tisztek; kik a' Királyi szolgálatból; a' már szerentsésen el enyészett Parthenopei Respublika' szolgálatjába léptek vala által, az által igyekeztek helyre hozni hibájokat, hogy ajánlották magokat a' Málthai fr. Orizet ellen tejendő Volontéri szolgálatra: melly ajánlások el is fogadódott.

Rómából Febr. 8-dikán: — „A' Nápolyból érkezett gabonabéli segedelemnek látására; különös örömet nyilatkoztatta a' Nép, 's tele torokkal kiáltotta: Éljenek a' Királyok, de ne a' Respublikák!"

2. Nagy-Britanniaiak.

Angliának Torbay-i Kikötőhelyéből, húsz líneai hajókkal, 4 Fregátokkal, és 3 Kutterekkel indúlt ki Gardner Admirális Febr. 6-dikán.

Pitt Minister, a' Londonban uralkodó drágasághoz képest, alkalmas tóldalékkal neveli; az Admirálitásnál, Hadi Cancelláriánál 's a' tisztségű Tisztviselőknek rendszeres fizetésséket.

3. Orosz-Birodalmiak.

Az Orosz Császár, hat új líneai hajókat készíttetett mostanság, mellyeknek neveik: Gabriel, száz ágyús; Jagudill, száz; Raphael, 80; Uriel, 76; Sealephill, 74; Serachiel is 74 ágyús.

4. Török Birodalmiak.

Zimonból írták Febr. 28-dikán: hogy a' Szerviai Helységeknek fegyvereket osztatott ki a' Belgrádi Basa, olly parantsolat mellett: hogy egyesítvén erejeket, állják el a' szoros járásokat Passman Oglu előtt, ki, hogy a' földnépét fel ne ingerelje maga ellen, szoros fenytékben tartja a' Katonáit, és minden eleséért, forspontért, 's egyéb szükséges dolgokért kész pénzzel fizettet a' Lakosoknak. — A' Spáhik (Lovasok) is parantsolatot vettek Szerviában a' Belgrádi Basától, hogy hadi módra fel-készülve tartsák magokat, 's a' melly szempillantásban kívántatik, mindjárt meg-jelenjenek Belgrádban, annak védelmezésére.

Török Országban, a' vas, réz, 's efféle más értz-nemek igen el drágútlak: mivel maga a' Porta, mind öfzfze-vásároltatja ezeket, valahol tsak találtathatók, 's belölök, ágyúkat és egyéb szükséges hadi eszközöket készíttet. — Tsak nem mindennap, több több Katonaság, ágyú, és muníció küldödik Konstántzinápolyból, a' Nagy-Vezér' Seregéhez. — A' Diván, sza-

kadatlanúl folytatja, a' szövetséges Udvarok' Ministereivel való tanátskozásait. (Ezen hiteles Tudósításoknál fogva, nem lehet költeménynél egyébnél tartani az itt következő értelmű Levelt, mellyet a' Publiciste nevű Pári'si Ujság közlött Febr. 25 dikén, azt állítván felöle, hogy Spanyol Országban Alicante nevű Városából indítódott légyen az; Febr. 8 dikán, 's ezt foglalta magában: „Egy Algíri hajó érkezett ide, melynek emberei beszélik, hogy a' Török Császártól parantsolatot kapott az Algíri Dey, mind azon Frantzia Raboknak szabadon való bocsátása eránt, a' kik fogva tartattak Algírban, 's egyzfersmind az eránt is; hogy a' Dey egy meghitt embere által adassa hírül Pári'sba: hogy a' Nagy-Úr, békélleni kíván a' Fr. Kormányzékkel, melly is ezen szándéknak költsönös végrehajthatása végett, küldje egy telyes hatalommal felruházandó Biztosát Algírba.“ — Annál inkább nem lehet hitelt adni ezen Levélnek, mivel Angliának és Török Országának egymással alkudott, és már meg is kötött frigye azt tartja: hogy egygyik is közzülök, a' másik híre 's meg-egygyezése nélkül, a' köz-ellenséggel meg nem békélhet. Hogy pedig a' Török Udvar meg szokta a' szavát tartani: bizonyítja a' tapasztalás.)

Az Egyiptomi partoknál lévő Anglus és Török Hajósseregofztály Vezéréről Sir Sidney Smith-ről írták Februáriusban Konstántzinápolyból, hogy meg-látogatta a' Nagy-Vezér' fő-quártél-

lyát, 's onnét, Török Lovasoktól kísértetve, némelly részével az embereinek, Jeru'sálembe utazott, melyhez el érkezvén, hadi muzsikával ment bé oda, 's a' Keresztyén Barátok Klastroma eleibe, a' melybe szállott, Anglus zászlót tétetett ki. A' szent temető-hely' meg-nézésére, zászlós proczfzfióval, 's muzsika-fzó' alatt indúlt. A' Szerzetesektől, Szarándok-keresztel tiszteltetett meg; a' Törökök által pedig egy olly Moséba vezetett bé, tiszteletnek 's szeretetnek jeléül, melly a' Salamon Temploma volt hajdan, 's a' melybe semmi Keresztyénnek nem lehetett vólt eddig bé menni.

5. Frantzia Országaiak.

A' Pári'si Újságok, Buonaparte' igazgatása' tziimeréül teszik a' maga-mérséklést. Ennek példái között említik: hogy Ó, sok száz Belga Papoknak engedelmet adott a' Hazájokba való visszafizetésre, kiket az Ex-Direktorok, Déli Amérikába küldöttek vólt számkivetésbe; hogy a' Vasárnapokat többnyire mindenütt meg-ülik már ismét, szintúgy bé lévén akkor zárva a' boltok, és külömbkülömbféle műhelyek mint ennekelőtte 's a' t. — Egyszersmind intik is Buonapartet: „, hogy továbbra se' térjen el a' maga-mérséklés útjáról; sőt kövesse a' halhatatlan Washington példáját, ki a' millyen buzgósággal fogott hozzá Hazája' revolútziojához, szintolly magamérsékléssel végezte azt. Egyedül a' maga-mérséklés által szerezhethet Buonaparte Fr. Országának

rövid időn Békeességet: és a' midőn ezt meg-tselekedte; számot tarthat a' Nemzetnek szín-mutató nélkül való háládatosságára, melly, el fáradt már a' had terhének szomorú következésű hordozása alatt. Éppen e' vólt annak is az oka, hogy olly könnyen boldogúlhatott Ő, az új Revoluzciónak végrehajtásában, 's annál fogva, a' veszedelemből való ki-ragadásában Fr. Országának. Ha ezelőtt öt esztendőkkel kezdett volna illy munkába: bizonyosan nagyobb ellentállásra talált volna. De már az természet a' Revolúzióknak, hogy van olly időpontjuk, melyben, áldozatokat kívánnak; vagyon ismét más idő-pontjuk, a' melyben magok áldozzák fel magokat.

Annak a' nevezetes Suán-Vezérnek Frotténak, egész Generálstabjával egyetemben lett elfogattatását, Febr. 17-dikén adatta tudtára Buonaparte a' Törvényhozó-Tanátsnak. Némely Tudósítások azt hirdették vólt Frottéről, hogy Ő is Pári'sba fogna vitetődni, mint az ollyan Suán-Vezérek, a' kik meg-adták magokat, 's eszközök vóltak a' kormányozássok alatt vólt népeknek le-tsendesítésében is; de más Tudósítások mindjárt írták, hogy agyon lövettetett Vernevilben, 's azt a' környülállást is fel-jegyzették felőle, hogy sem ő, sem a' Generálstabjábéliek, bé nem hagyták köttetni magoknak a' szemeiket. Ezt a' történetet bizonyítják az újjabb Tudósítások is.

Némelly Suán-Osztályok, azon Vezérjeik

helyett, kik a' Republikánusokhoz hajlottak, más Vezéreket kerestek: de szándékaiknak, és azoknak végre-hajtására tett készületeiknek nagy része ki tudódott, 's meg gátolódott.

Rennes Városából írták Febr. 12-dikén, hogy azon a' tájon, kevés Suánok adták által a' Republikánusok által tolók el kívánt fegyvereket; hanem másutt csoportosan tselekedték ezt. A' Morbihani és Északi Ofztályok egézfzfen reá állottak, a' mint írják felölök, a' Békességre.

Az új Constitúciónak a' Némzet által lett elfogadtatását, minekelötte közönségesen ki-hirdetette volna Buonaparte: tudósította arról előre, még Febr. 10-dikén, a' Törvényhozó-gyűlés' két Tanátsait, különös Követségek által, mellyek közzül mindenik, 3 Státus-Tanátsosokból állott, A' Tribunátushoz nevezetessen Emmery, Devaisne, és Fleurieu mentek az említett Tudósítással; a' tulajdonképpen úgy nevezett Törvényhozó-Tanátsához pedig, Champagny, Regnier, és Gen Bernadotte, kit akkor nevezett Buonaparte Státus-Tanátsossá, midőn Brune Generálist, a' Suánok ellen küldötte Vezérnek.

Brune Generálisról most azt írják, hogy az Olasz Országi Sereg' Vezérjévé rendelődött már, Massena helyébe, a' kit maga mellé hitt Buonaparte, Első Helytartó Generálissának.

Buonapartéről azt jegyzik meg a' Pári'si Újságok, és ezeknek nem mondatott ellenek maga Buonaparte is, az officiális Újság által, hogy midőn ő, pompás czeremóniával által költözött

a' Luxemburg nevezetű palotából, a' Tuileriesbe, melly már most a' Consulok lakó-helye; Consuláris formaruhájához azt a' kardot kötötte fel, melyet, a' minden Hatalmasságoknál közönségesen bé-vett szokáshoz képest, Ő, mint a' ki a' Frantzia Kormányzék' részéről munkás eszköze volt a' Campoformiói Békesség-kötesnek, ajándékban nyert volt a' Cs. K. Udvartól. A' lovak is azok voltak bé-fogva a' Consulok' hintájába, mellyeket ugyan az említett alkalmatossággal kapott volt ajándékban Buonaparte' Felesége.

(A' Cs. K. Udvar' részéről, Pétersburgi Követünk Gróf Cobenzel, és az akkor Bétsben Nápolyi Követséget viselt Markéze Gallo dolgoztak volt az említett Kötésben. Gróf Cobenzel, némelly gyémántos ékességeket, azok között egy óra-lántzot kapott ajándékban, a' Frantzia Kormányzék'től: de Markéze Gallo semmit sem. Magától hallottuk Ő Excellentiájától a' múlt esztendőben, hogy számára is küldött a' Fr. Kormányzék, mintegy negyven ezer forintba került gyémántos váll-ékességet, a' mellyel t. i. a' nagy Rend-tzímerek' széles pántlikáját szokás a' ruhához foglalni. Ez a' szép ajándék, annak a' külömben Buonaparte által nagy bétben tartatott Svájtzer származású Hallernek kezébe érkezett, a' ki akkor Fr. Kaszfatarató volt a' Buonaparte' Seregénél, de midőn elő kérte volna tőle Buonaparte az ajándékot, azt felelte, hogy már által adta légyen azt ennek 's ennek a' Generálisnak. Az meg-kérdetvén, ismét más-

ra útált, és így a' M. Gallonak rendelt ajándék, szörin lábán el veszett.)

Annak a' czeremóniának, mellyel fogadta Buonaparte Febr. 22-dikén első audientiára a' külföldi Ministereket, egy új módi ágát is említik a' Pári'si Tudósítások: hogy t. i. az első Consul' szobája mellett lévőben, kávéval, tsookoládéval, thével, 's egyéb frissítő szerekkel kínálódta meg az említett Ministerek.

Az első maskarás Bálban, melly Febr. 27-dikén tartatott a' Pári'si Énekes Játékok' Teátrumában, temérdek sokaság sereglett öfzfze. A' Lózsék mind ki vóltak bérelve, 's rakva vóltak a' Szép Nem színével. Madame Buonaparte is meg jelent a' Leányával 's annak Férfjével Murat Gen—sal.

A' Madame és Mademoiselle nevezeteket, mind beszédben, mind írásban, maga elevenítette fel Buonaparte.

Buonapartet, a' miólta már Első Consul, le-írta külső formájára nézve, ama' nevezetes Mercier is, a' Pári's Rajzolatja tzmű Munkájának leg újjabb Darabjában: „Buonaparte — ezek a' Mercier' szavai — közép termetű; valami keveset előre hajlott; kartsú; gyenge forma, de azért még is jó inas testalkotmányú. Gesztenye szín hajának fürtjei, fedik egy részét széles homlokának; nagy, barna, ki ülő szemei vagynak; sas-órra; fel felé hajlott álla; halovány szín ábrázatja; 's bé-esett ortzái. Cátói valóságot mutat egész tekintete. Meg-ta-

núlják tőle a' Frantziák, meg-ért ember módjá-
ra viselni magokat.“

Magyar-Orfzág.

Buddról Mártz. 8-dikán: —

A' Magyar Minerva' Védőjének.

Sándor Istvánnak.

Non ego Te meis

Chartis inornatum silebo.

Hor.

Sándor, Minervánk' tiszteletes fija.

S' Védője! néked zeng magyar énekem.

Oh, tolladat munkás kezedből,

's könyveidet, kis időre, tedd le!

Nem vagy Te Bétsnek fénnyei közt magad'

Kényednek élő lány Szibaríta: nem

Tarthat keresményedre számat

A' puhaságba merültt hiúság.

Emeld, emeld fel lelkedet, oh nemes

Szívű! 's ki-törvén a' sokaság közül,

Az érdemeknek templomába

Mennyei szárnyaidon repülly bé. *)

Vess a' hamisság ellen erős paizst,

'S meg-szégyenül. — Rákos' mezején ragyog

Már ofzlopod, mellyet le nem ront

Semmi Kaján' vad agyarkodása.

*) „Qui monet, ut facias, quod jam facis: ille
monendo

Laudat, et hortatu comprobat acta suo.“

Ovidius.

Nagy-Károlyból Febr. 12-dikén: — „Ns Szathmár Vármegye' Rendjei, ezen Mező Város-ba, közönséges gyűlés tartás végett igen feles számmal seregelve öfzve, mindjárt a' Gyűlés' első napján, úgymint Böjt-elő Havának 3-dikán, az itt lévő P Piáristák' ékes Templomában, Val-lás külömbség nélkül meg-jelentek, holott is, a' Rendeknek egygyes akarató előbbeni meg-határozásához képest, el húnyt Nagy Primásunkért Hertzeg Battyányi Józsefért, a' halotti Szent Misét, illendő pompájú czeremóniával el éneklette Szathmári és Ugotsai Fő-Esperest, 's több N. Vármegyék' E. Tábla-Birája Fő Tifzt. Korom Mihály Ur. Azután, említett Fő Pa-punk' ditső emlékezetére, az e' végett különö-sen meg-kérettetett Rectora az itt lévő Piáris-táknak T. Koppi Károly Ur, olly hathatós deák Beszédet tartott, hogy ámbár külömben is el felejthetetlenek a' Rendek előtt, Primássok érde-mei: most mindazáltal egy illy ritka tulajdonsá-gokkal bíró nagy tudományú Orátornak Demos-thenesi előadására, mintegy élő képben szemlél-ték azokat, 's újra vérzett szívek, tífzteltt Ofz-lop-emberjektől lett meg-fofztattatássoknak eleven képzelésére. Ez a' nyomos Beszéd, valamiat ama' nevezetes Versszerzőnek T. P. Hannulik-nak, ezen gyászos Innepre készített Odája, a' Magistrátus költségén ki fognak nyomtattatni.“

„Ugyan ezen Gyűlésben, Nagy Méltóságú Gróf Szécsényi Ferentz Urnak több rendhéli fő hivatalokra lett alkalmaztattatására nézve el vé-

geztetett, hogy ezen nagy Hazafinak meg-tiszteltetéséből vett köz-örömeket a' Rendek, a' tisztelt Méltósághoz igen érzékeny ki-fejezésekkel intézendő különös Levelekben nyilatkoztassék."

A' Királyi Helytartó-Tanáts' Registráturájához, néhai Grafel Pál Úr' helyébe, a' ki mostanság hala meg, Registrátorrá neveződött a' F. Tanáts által, Wohlmouth György Úr, a' ki eddig Cancellistaságot viselt; helyébe pedig, Cancellistaságra lépett Accessistaságból, Mattus Imre Úr. Registráturabéli Accessistává lett Herschits Ferentz Úr.

Zágrábban meg-halálozván nem régiben az oda való Káptalan' Prépostja M. Sibarich Úr; a' F. Kamara, T. Bedekovits Tamás Protokollista Urat küldötte Zágrábba, a' nevezett Prépostsághoz tartozó Personátusbéli jószágoknak, a' Kamara' gondviselése alá való által-vevésére.

Nagy-Szigethről (Somogy Vármegyéből)
Febr. 24-dikén: — „A' Csurgói Gymnásiumnak régen várt Professora Császári Loosi Pál Úr e' folyó Hónapnak 17-dikén el érkeze már, és 21-dik napján ezen Hónapnak, a' mikorra némely Előjárók időt nyertek egyéb foglalatosságaitól a' Csurgón való megjelenésre: bé is állítódott Tanítói hivatalába, 's már tanít vóltaképpen; de a' nagyobb czeremóniájú inauguráltás, Mártz. 19-dikén fog tartatni, melly jeles nap, úgymint Sz. József Innepe, azért válaftódott ki e' végre; hogy Fels. Királyunkhoz, az egyébaránt is nygan, de itt különösen, a' ke-

gyelmes engedelemért tartozott buzgó háladá-
tosságunkat nyilvánban meg-mutathassuk.“

Elegyes Tudósítások.

Triestből Febr. 16-dikán: — „Tegnap este érkezett ide egy S u k e y nevű Amerikai Kereskedő-hajó. Déc. 14-dikén indult el Északi-Amerikából, 's két hónap alatt ide érkezett. Amerikai zászló lobog az árbotz-fáin. Ez az első Amerikai hajó, melly olly mészze földről jött a' mi (Adriai) tengerünkre.“

Ama' sok vizfontagságokon keresztül ment két éltes Frantzia Királyi Hertzegafszonyok közül egygyik, Victoria Louise, két esztendővel ezelőtt hala meg Triestben. Most az öregeb-
bik, Maria Adelhaide is el végező ugyan ott Febr. 27-dik napján, 67 esztendőkre és 11 Hónapokra terjedt bajos életét.

Konstántzinápolyban nem uralkodott ez úttal a' pestis olly nagy mértékben mint mászfür; de a' Császárhoz igen közel talált férni, úgy hogy kéntelenített is Ő Nagy-Úrasága, a' téli palotájából által költözni a' nyári lak-helyébe. A' Háremben, hét Személyek hóltak meg: de mi-
nekutánna az ollyatén rab-leányok, kikről fundamentomos gyanúság vólt, hogy benne vagnak a' ragadós nyavalyában: által-szállítódtak vólna a' régi Szeráljba, és más szükséges intézetek is tétettek: már azolta, szemlátomást alább kezdett hagyni a' pestis, úgy hogy nap-
jában nem igen töftént már több mintegy két

halálnál, az egészsz Császári palota (Szerájlj) kerületében, a' mellyen belől lakozóknak száma, fel megy egynehány ezerre.

A' Prufsziai Katonaság is tsak símán hordja már a' haját ezentúl; 's a' Forma-ruhája is alkalmasabb lesz mint vólt eddig; nevezetesen az öltös-ruhát egészszzen bé lehet ennekutánna gombolni; a' gyalogság, más főrevalókat kap, az eddig szokásban vólt Gránátéros-süvegek helyett; a' Stráz'sáknak tél idején olly köpönyegjek lesz a' vígyázó-helyen, mint a' minémü vagyon a' Cs. K. Katonáknak 's a' t. — A' Fridrik Wilhelm Király Gránátéros Batalionjának azomban, meg lesz engedve a' Fundálója tiszteletére, hogy czeremóniák' alkalmatosságával a' régi Forma-ruhájában tisztelkedhessen.

Liefland és Curland Tartományainak Dorpadban lejendő új Universitássa' (Fő Oskolája) esztendei költségei, 57 ezer rubelre vagynak határozva. Az Orosz Császár, annyi ki-terjedésű fekvő jószágot mutatott ki ezen Universitas fundusául, a' melly, mintegy 32 ezer rubelt hajt bé esztendőnként; a' mi még ezen jövedelmen felül kívántatik, a' nevezett Universitas' fenntartására; azt, a' Lieflandi és Curlandi Nemeség tartozik a' magáéból pótolni.

Az itt következő Epitáfium (Sír-czím), mind nemes tárgyára; mind a' készítményének minémiségére nézve, meg érdemli hogy helyt adjunk neki Hírmondónkban:

Peregrino solo
hic tegitur

FRIDERICUS STEIGER

Bernensium actor, Auspex, consilium,
Genuinorum Helvetiorum forma.

Patriâ exul

Patriae amore ac studio,
non indecora fugâ exteris in oris vagus
tristes ruinas videre non sustinens,
quidquid per Europam est recti et honesti tenax,
in tantam sollicitavit causam.

Tandem ictu quo Helvetia concidit,
cecidit is quoque,
tam caris impotens superesse rebus.
Si quid spiritûs recti, bellicae virtutis, priscae for-
titudinis

Rheticas adhuc inter alpes latet,
ad hunc festinet tumulum,
novos hinc hauriat animos
ad iugentem viri incontaminabilis umbram.
Solatur haec bonos, hortatur egregios, accendit
magnanimos,
terret scelestos, arguit ignavos,
urit infamiae notâ
civium oppressores,
aeris publici helluones,
tragicæ libertatis comicos praecones.
Nullam nisi restitutâ Patriâ
quietem exspectat, nec optat:
quâ ut citò fruatur,

Faxit Deus!

A'

CSÁSZARI ÉS KIRALYI FELSÉG
 ENGEDELMÉVEL.

Nro 22.

Élt Bétsbenn, Böjt-más Hávának (Mártziusnak)
 28-dik napján 1800-dik Éltendöbenn.

Béts.

Málta Szigete, nagy szorongattatásokban
 lévén; az Oroszoktól, Törököktől, és Nápolyi-
 aktól, kik mindent el követnek, hogy ki-vehes-
 sék azt a' Frantziák' kezéből: Buonaparte meg-
 határozta magában, hogy azon Sziget' védelme-
 zőinek, török szakad, segítséget küldjön. Ezen
 szándékának teljesítésére, azt a' Genereux
 nevű 74. ágyús lineai hajót nézte ki, más kis-
 sebbekkel egyetemben, melly az Abukiri ütözet

alkalmatosságával 1798-dik eszt—ben, nem tsak szerentsesen ki-mentette magát a' vezedelemből, noha egy Leander nevű 50 ágyús Angl. hajó által üzőbe vétetett vólt, sőt annakutánna későbbben, ugyan ezen nevezett ánglus hajót el is fogta Cándia Szigete táján. Meg is indúlt a' Genereux Málta felé, olly bizodalommal, hogy valamint már többször el tudott az Adriaí tengeren bújkálni az Anglusok előtt: úgy most is fog szolgálni néki a' szerentse. Már Sicília Szigetének napkelet felé eső szegeleténél, Siracusa Városa' táján tsavargott: midön az a' tájon vi'sgálódó Angl. Hajósseregnek szemébe tünt, 's mindenestől fogva prédájává lett. Ágyúkon, golyóbisokon, lövő-poron, 's egyéb hadi készületeken kívül, 1500 főből álló földi Katonaság is vólt ezen el-nyert frantzia hajókon; melly nyereségről való híradás, tegnapelőtt érkezett ide Olasz Országból, a' Cs. K. Udvarnál lévő Anglus Követhoz Milord Minto-hoz.

Egy Magyar Regiment Tulajdonossa Feldmarsallieutenánt Gróf Nádasdi Tamás Cs. Kir. Kamarás Úr, meg-hala itt Mártz. 12-dikén, életének 51-dik esztendejében. Nem vólt több 28 esztendősnél a' meg-hólt Gróf, midön Generáliságra emeltett vala ritka tálentomirá nézve, a' mellyeknek nagyobb erőben lehető ki-tündöklését a' betegeskedések gátolták meg.

A' Triesztben Febr. 27-dikén meg-halálózu Frantzia Királyi éltés Hertzegafszonynak Mária Adelheidnak emlékezetére, tíz napokig

tartandó gyászt vett fel a' Fels. Udvar, ezen Hó-
napnak 14-dikén.

Hadi Környülállások.

(Külföldi Ujságok szerént).

i. Német Birodalmiak.

A' Császári 's a' Német Birodalmi Sereg-
társaságában vitézkedő három Svájtzer Regemen-
tek, mellyek, öt ezer ki-költözött Helvétusok-
ból állanak, 3 esztendeig vagynak fel-véve Ang-
lia' zsoldjára. Egynek ezen Regimentek köz-
zül Oberster Rovera vólt a' Komendánsa; de
másnak engedte által ezen tiztséget, kinek ne-
ve Wattewoyl. A' más két Komendánsok, Sa-
lis és Bachmann Generálisok. Az első, Nápoly-
ban vólt Komendánsok a' Svájtzer Testörzök-
nek; Bachmann pedig, a' Szárdíniai Udvarnál
szolgált.

A' Rajna bal partja' hofszában, négy mil-
lió lívert érő fát vágattak a' Frantzia Iza-
gatók, hogy magazinomokat készíttethessenek a'
Seregjek' számára; melynek nem lehet addig
előbb nyomólni, míg élés-házak nem lesznek ké-
fzen, a' mellyeket egygyütt lehessen vele szál-
líttatni, minthogy a' Izomszéd Tartományok ma-
gok is nagy szükséggel küzködnek. — Mogun-
tziában; és a' Nidda vizénél igen nevelik a' Fr-
ák, Katotonáik' számát.

Maga a' Rajnai Fr. Sereg' Vezére Moreau
is Moguntziába érkezett vólt Mártz. 5-dikén.

Strafsburgból Mártz. 4-dikén: — „Egy

Formey nevezetű Pruszsiai Deputátus, holisztas beszéllgetést tartott itt, kétség kívül a' Demárkátzió lineájára nézve, Moreau Vezérrel, a' ki tegnapelőtt érkezett vólt ide, 's most indúlt Moguntzia felé."

Moguntziából Mártz. 9-dikén: — „Egynehány Kurírok érkeztek ma ide Moreau Vezérhez, ki is nagy sietséggel el indúla innét."

Augsburgból Mártz 11-dikén: — „Ma érkezett ide Cs. K. Generális Marki Chasteler; dél tájban pedig Haditárnokmester B. Kray is, és mind ketten egy Vendégfogadóban vagynak szállva, melynek tüzimere 3 Szeretsen.

Heidelbergből Mártz. 6-dikén: — „Nagy ezeremónia vólt ma annál a' derék Palatínátusi Batalionnál, melly a' múlt nyáron állítódott vólt fel, Oberster Wreede' kórmányozása alatt, és minden verekedésekben igen jelesen megkülömböztette magát. Kettős tárgya vólt a' ceremóniának, úgymint: 1.) Az első új zászlója a' Batalionnak, mellyet a' Választó Hertzegtől kapott ajándékban. 2.) Két arany és 6 ezüst emlékeztető-pénzek, mellyekkel a' Batalionnak leg vitézebb Tagjait tisztelte meg a' Választó-Hertzeg."

2. Helvétziaiak.

Bernából Febr. 24-dikén: — „Waatland, olly része Helvétziának, a' melynek Lakosai frantzia nyelven beszélnek. Ott kezdődött leg elsőben a' szerentsetlen Helvétziai Revolützió, és

most ott óhajtják leg buzgóbban, a' revolúzió előtt való igazgatás' formájának visszafállítását, melyről azt írta Lausannából a' Papság ide a' Kormányfűkhez, hogy nints más módja annál, Helvétzia' megtartásának. Nem Waatland Lakosinak lehet tulajdonítani, a' Lausanni Papság' ítélete szerént, a' nyomorító revolúziót, hanem egy rakás Prókátoroknak, 's Nagyravágyóknak "

Zürchből Febr. 26-dikán: — „Az itt őrizeten lévő Batalionja a' 84-dik számú frantzia Fél-Brigádának, a' Gránátérosokon 's Altiszteken kívül, fel-gyülekezett e' folyó Hónapnak 22-dikén a' piatzra, 's fegyveresen és marshoz készűlve kívánta, hogy adják ki rendesen a' pénzbéli zsoldját, és hús-portzióját; vagy a' Polgárokhoz szállítsák őket quartélyba."

„A' Tisztjei vátig igyekeztek le-tsendesíteni, mind kéréssel, mind fenyegetéssel, ezen Bataliont, de sikertelenül; sőt még rútol is bánt az, a' maga Komendásával. Illy zavarodás közben érkezett Lecourbe Generális, a' Fő Kommissarius' társaságában, hat Hufzároktól kísértetve. Mindjárt kiáltott a' zenebonás Katonákhoz, hogy fogják fel fegyvereket, mellyet azok meg is tselekedtek. Azután marsot parantsolt balra. De az indulás helyett, szörnyű nagyot ordítottak. Ekkor Lecourbe meg-ragadott egygyet közzűlök, 's nyomban le-vágta. Egy része a' Batalionnak, a' Generális felé fordította bajonétjait. Lecourbe, tüzesen kérdezte a' Katonáktól, ha gyilkol-

sok e'; vagy ellenség előtt állanak e'? De még akkor se' engedelmeskedtek néki: minekokáért ismét le-vágott még egy másik Katonát. Ekkor a' többek vizsgálja kezdtek indulni a' Kaszárnnyák felé. Lecourbe, 24 órákig tartotta őket őrizet alatt, 's akkor 14 napi zsóldot osztatott ki nékik. A' főbb indítói ezen lármának, melly, az egész Zürich Városa' láttára történt, agyon lövették annakutánna a' piatz' közepin."

3. Olasz-Országiaiak.

Bonóniából Mártz. 4-dikén: — „Az a' hír érkezett ide, hogy Febr. 26-dikán közönséges mozgásban vólt a' Cs. K. Sereg Génua Városa felé, és hogy a' Fontonabonai 's egyéb Génuai fel-fegyverkezett Lakosok, tsak nem a' Génuai Kapuknál tsatáznak már a' Frantziákkal. Majd mindennap látunk itt Génuai Vándorlókat, kik a' mindenfelé terhes szükség, és szorongató nagy inség miatt kéntelenítették oda hagyni szerentsetlen Hazájokat. — Sokszor meg-vakarja Massena Fr. Fő Hadi-Vezér is a' fejét, látván maga előtt a' temérdek sok Lakosokat, a' mellyekkel kellekik néki küszködni. Midőn az új adót vette vala a' Génuaiakra Januáriusban, le hánytta ott az előbbi Elöljárókat, 's újakat rakott helyekbe, úgymint Doria, Durazzo, Cambiaso, Paceto, és Ciniglia nevezetű régi Famíliákból való Lakosokat."

„Gavi Várát nagyon szorongatják a' Cs. K. Vitézek, jöllehet a' benn lévő Frantziák ele-

get ágyúznak is ki felé, a' sántzok és árkok' készítésében serényen foglalatoskodó Katonaságra.

Velentzéből Mártz. 1-ső napján: — „Corfu (Korczira) Szigetéből írják: hogy ötvenkilentz részszerént szállító, részszerént hadi Orosz hajók érkeztek oda, jól meg-rakva szárazra való Katonákkal.“

4. Frantzia Országaiak.

Párisból Mártz. 2-dikán: — „A' mi napnyúgoti partjaink' szomszédságában fekvő két Anglus Szigetekbe, úgymint Jerseybe és Guernseybe sok Suánok szöktek által, az ott feles számmal lévő Anglus és Orosz Katonasághoz. Felesen vagynak azomban még benn is ez ideig a' frantzia földön a' pártosok, úgy hogy Buonaparte, két ezer Lovasokat akar fel-állítani, két száz apró szakaszokban, kiknek tsupán a' lefesz a' kötelességek, hogy a' köz-bátorságnak fenn-tartása végett, fel 's alá járkáljanak az Ország-útakon.“

„A' húszadik esztendőt el-ért minden Ifjakra nézve ki-hirdettette Buonaparte, hogy a' melly szempillantásbau parantsoltatik nékiek a' fegyveresen való indulás: tartoznak engedelmesskedni.“

„Pallas nevű Fregátunk, a' Breszti partok előtt, hozfzvas viaskodás után, 3 Anglus Fregátok' fogságába esett.“

A' Consulok nagy magok mérséklését mutatják folyvást, a' külső Hatalmasságok eránt,

162
162
hogy jó vélekedést önthessenek beléjük, magok
eránt.

Első audientziára Febr. 21-dikén, követ-
kezendő külföldi Követek, és Kereskedésre ügye-
lő Biztosok mutatódtak bé, a' Külső dolgokra
ügyelő Minister Taleyrand Perigord által Buo-
naparténak: Spanyol Követ Marki Musquiz; a'
Pruszsziai Királynak telyes hatalommal fel-ruhá-
zott Ministere, Báró Sandoz-Rollin; Római Kö-
vet, Polgár Justiniani; a' Batáviai Respubliká-
nak telyes hatalommal fel-ruházott Ministere 's
Követe, Polgár Schimmelpenning; Cisalpinus Kö-
vet, Polgár Serbelloni; a' Helvétziai Respubli-
kának előbbeni Követe, P. Zeltner; és a' mosta-
ni telyes hatalommal fel-ruházott Ministere
ugyan azon Respublikának P. Jenner; a' Báde-
ni Márkgráfnak telyes hatalommal fel-ruházott
Ministere, Báró Reitzenstein; a' Ligúriai (Gé-
nuai) Respublikának telyes hatalommal fel-ruhá-
zott Ministere, Polgár Boccardi; Dániai Követ-
ség' Helytartója, Manthey; Hessen-Casseli Kö-
vetség' Helytartója Kopp; Svéd Országgi Követ-
ség' Helytartója, és Kereskedésre ügyelő Fő Bíz-
tosa, Signeul; Dániának a' Kereskedésre ügyelő
Fő Bízotosa, Chasten. — Egyiptomból vitte Buo-
naparte azt a' szokást Pári'sba, melly szerént
az elő számlált külső Tartományokbéli közönsé-
ges hivatalú Személyeket, frissítő italokkal 's
tsemegékkal kínáltatta meg.

A' Revolúzió' dühösségéből lezendő ki-gyó-
gyulását a' Respublikának, az Oroszlántól vett

hasonlatosságban jövendőli egy Pári'si Ujság. Tudjuk — úgymond — az Allatok' természeti históriájából, hogy az Oroszlán mikor beteg, az az orvossága, hogy meg-ezik egy majmot. Ugy látszik, hogy a' Revolúció' Oroszlánja is, minekutánna mind fel-faldosta volna betegségében az apró Respublikákat, mellyek, mint megannyi majmai voltak ő néki; most egyszerre, egészségire kezd fordúltni.

Orient Vérosát, a' Suánokkal való tartásért, pártosnak, következőképpen Constitúción kívül valónak hirdette ki Gen. Brune; de mivel annak Lakosai, ellenkező módra kezdték mutatni magokat, mint mutatták annakelőtte: Brune is új Hirdetményt tétetett közönségessé, melyben Orientet a' Constitúcióhoz tartozónak esmérte. Constitúción kívül valónak hirdetni ki, vagy Constitúción kívül valóvá tenni, ez az új kifejezés. a' mostani Consuláris igazgatás alatt fejlődött fel. Az előbbi folyamatja alatt a' Revolúciónak, ezen fenytéknek jelentésére illy kifejezéssel éltek: olly szorossan fogni (valamelly Várost) mint a' minémü állapotban szokott lenni az ostrom alatt lévő Város.

Hasonlóképpen, az erőltetett költsönadásnak is gyengébben hangzó neve van már most, úgymint: hazafiúi bizonyosága az új igazgatáshoz viseltető hajlandóságnak. Illyetén új bizonyoságnak adására kényszeríti Buonaparte a' Bankírokat, 12 mlilió lívert kívánvántólók, jöllehet már azt vélték, hogy meg fogja Őket kímélneni, mi-

neikutánna telyes igyekezettel rajta vóltak, hogy az új Bankó' fel-állása eránt való szándékát 's azzal egybe kaptstol terhes kívánságait telye-síthessék.

A' Respublika' 8-dik esztendejére meg-kíván-tató költségeket nyóltzszáz millió líverre hatá-rozta a' Finantz-Minister; melly meg-határozás-nak jelentése mellett mindazáltal olly remény-ségét nyilatkoztatta: hogy hatszáz millióval is alknmasint bé-éri. A' jövedelmek fognak álla-ni: 1.) 437 millióra menendő adókból. 2.) 47 millió rendkívül való segedelmekből, mellyek közzé van az a' 18 millió líver számlálva, mel-lyet a' Batáviai Respublikának kell, barátság' fejében, adni. 3.) A' nemzeti jószágok' el adá-sából bé-kerülendő 80 millióból. 4.) 40 millió hadi taksából.

A' Pári'si Újságírók között vetélkedés támadt, az akkori Eljen kiáltásokra nézve, midőn által költöztek a' Consulok' pompásan Febr. 19-dikén a' mostani palotájokba. Némelylek t. i. azt állítják közzülök, hogy tsak Buonapartét czélozták az Eljen kiáltások; mások azt vitatják, hogy nem tsak Buonapartét, hanem a' Respublikát is. Vagynak végre olyanok is, mellyek azzal tartják, hogy nem sok vólt az az Eljen kiáltás mind özf-sze is, minthogy ezen jó kívánságot, inkább akarta a' Nép, ak'orra halasztani: midőn vól-taképpen bé-telyesedtek ezen biztató szavai Buonapartenak: „En — úgymond — nem akarom se' Cronvell', se' Monck' nyomdokait követni.

A' Törvény, tíz esztendőkre tett engem Consul-lá. Reménylem, hogy ha élek: végre-hajtom szándékimat az első öt esztendeiben Consulsá-gomnak. Azután, Washington' példája szerént, visszsa-térek a' magános életre.“

5. Török Birodalmiak.

Bizonyosnak írják újra is, hogy minekután-na a' Nagy - Vezér, el vette Egyiptom' szélin El-Arisch Várát a' Frantziáktól; Kléber Fran-zia Vezér meg-kínálta a' Nagy Vezért közönsé-ges kapitulátzióval, de még nem írták a' felté-teleket.

Belgrádba, egy Tatár érkezett Mártz. 2-di-kán Konstántzinápolyból, ki a' mint vette az úta-sítást, eleget kerengett, hogy a' kezibe adott Császári írásokat épen el vihesse a' Belgrádj Ba-sához: de még se' lophatta el magát a' Pasman vi'sgálódói elöl, kik is az írásokat el vették tő-le, hanem magát szabadon bocsátottak. Ez a' Tatár beszélte, hogy sok népe van Pasmannak, és nem mészze Porecstől, igen erősen bé van sántzolva. A' Belgrádiak ezen hírre meg-hatá-rozták magokban, hogy bátorságnak okáért, minden drágább portékáikat ide szállíttatják által.

6. Nagy-Britanniaiak.

A' Hollandiai próbatétel ellen Febr. 10-di-kén tartott Beszédére Sheridan Úrnak, Dundas Minister felelt az Ország-gyűlés' 2-dik Táblá-jánál.

Sheridan^o ellenvetései főképpen ezek voltak:

1.) A' Ministerek kiváltképpen azon a' bizodalmon építették reménységjeket a' Hollandiai próbatétel foganatja eránt: hogy a' Hollandusok, különös hajlandósággal viseltetnek Angliához; de a' tapasztalás bizonyítja, hogy megsalattattak ezen bizodalombokban.

2.) Ha már akartak is próbát tenni, elébb és jobb idő-szakaszban kellett volna azt tenni, nem pedig olly későn, 's olly szélveszes időben, mint a' millyenben tették.

3.) Elég nagy nyereség vagon a' Hollandiai próbatételből, azt mondják a' Ministerek: mivel annál fogva el nyertük a' Hollandiai Hajóssereget: de, ollyatén Hajós-legényekhez, minéműeknek a' Hollandusok mutatták magokat, mi se' bizhatunk.

4.) Ha volna is valami nyereség a' Hollandiai próbatételből: nints mindazáltal semmi egyarányúság a' haszon és a' kár között: mint-hogy öt millió font sterlingbe és tíz ezer ember vesztésébe került ezen próbatétel: 's még azon kívül nyóltz ezer frantzia foglyokat is vizsiza kellett adnunk.

Ezen ellenvetésekre Dundas Minister, következőképpen felelt:

1.) Avagy nem lehet e' fundamentomosan fel-tenni, hogy a' millyen iszonyodásokat nyilatkoztatták Olasz Ország, Helvétzia, Nápoly, és minden más Tartományok a' frantzia járomtól, szintén úgy iszonyodik attól a' Hollandus

Nemzet is? Továbbá azt mondotta közelebből való meg-határozással a' Minister, hogy könnyű volna néki Sheridan Ur' ellenvetését meg-tzáfogni: de az okosság halgatást kíván tőle e' részben: mert meg-történhetik, hogy még egyszer Szerentsét próbál Anglia, Hollandiára nézve; 's azért is nem volna tanácsos fel-fedezni Hollandiának azon Lakosait, kik az előbbeni Helytartó (Araúziói) Herczeghez szítanak.

2.) Nem lehetett elébb hozzá fogni a' próbatételhez, mivel az Oroszok Sept. 18-dikára érkeztek el. York Hertzeg meg-kínálta más nap a' Vezérjeket, Hermann Generálist, hogy halasztanak el a' Frantziák' meg-támadását, ha gondolná, hogy a' Katonái nem pihenték jól ki magokat. De Gen. Hermann erőssen rajta vólt, hogy minden haladék nélkül meg kell támadni az ellenséget: 's heveskedésiben két órával elébb jelent meg a' viadal' helyén, mint kellett volna, és igen előre ment. Ezen hirtelenkedés által szakasztotta ő el magától a' győzedelmet, melly már nekünk kezünkben vólt. A' Frantziáknak azonközben, mindég újjabb meg újjabb segítség-jek érkezvén: illy környúlállásokban, Abercrombie és más Generálisaink javaslották York Herczegnek, hogy kínálná meg az ellenséget békeséges feltételekkel. Az emberiség indította a' Hertzeget, hogy hajlana a' szavokra. A' mi Seregünk ditső emlékezetét hagyta bátor vitéségének az ellenségnél is.

3.) Nem tsak az a' hazna vólt a' Hollandiai próbatételnek, hogy annál fogva el nyer-

tük a' Texeli Hajóssereget; hanem az is, hogy el vontunk negyven ezer Frantzia Katonákat onnét, a' honnét ellenünk lehetett volna őket fordítani: és könnyebbítettük a' Frigyes Hatalmaságok' hadi törekedéseiket: de a' Hajóssereg' elnyerésében se' tsak egygyes haszon vagon: mint-hogy az által, bátorságot szerzettünk mi Irlandiának, és Angliának, mellyeket az előtt mindig féltetni kellett a' Texeli partok felől. A' mi illeti a' Hollandiai Hajós-legényeket: hogy ők minden ellentállás nélkül adták által a' hajókat, magokkal egygyütt, innét éppen nem lehet azt a' következtést tsinálni, hogy ők gyávák; hanem tsupán azt, hogy a' Fr—ák mellett nem akartak hartzolni.

4.) A' midön 8 ezer Fr. fogslyokat vizfszaadtunk: ugyan akkor hat ezer Hajós legényekre tettünk szert, kik ha Araúziói zárlók alatt szolgálnak is: tsak ugyan a' mi tengeri erőnket nevelik. Midön a' költségeket hánytorgatja az ellenkező rész, a' mellyekbe került a' Hollandiai próbatétel: azt nem gondolja meg, hogy az a' Hajósseregünk is sokba került, mellyet az előtt, Hollandia' partjai előtt kellett kerengtetnünk. Most tíz ezer Hajós-legényekkel kevesebbrel is bé-érjük azon partoknak szemmel-tartatását. Hogy öt millió font sterlingbe került volna a' Hollandiai próbatétel: ez az állítás telyességgel nem igaz: valamint az sem, hogy annak alkalmatosságával tíz ezer embert vesztettünk volna. Mind özfzfe nyóltz száznegyvenöt emberünk maradt halva, az ellen-

ség előtt. Sebbe esett, 's meg-betegedett embereink száma négyezernyóltzvannyóltzra ment, kik közül kétezzerkilentzfázkilentzvenhárman jöttek vizsza Angliába.

Sheridán Úr, nem hagyta szó nélkül Dundas Ministernek némelly állításait. Nevezetesen azon nyilatkoztatására a' Ministernek, hogy a' Sváb Kerületbéli, és Olasz Országi, 's különösen a' Novi melljéki győzedelmeket, úgy lehet nézni, mint a' Hollandiai próbatétel' következéseit: Sheridan Úr tsudálkozását jelentette, miért hogy már egy úttal, Seringapatnam el vételét is nem számlálta Dundas Minister a' Hollandiai próbatétel' következéseit közé?

Nagy-Britanniával való egygyesítettése Irlandiának, igen közel láttatott vala már lenni, minthogy annak helybe-hagyására, a' Dublini Ország-gyűlésnek nagyobb részét meg-nyerte vala már, a' mint írtuk, az Irlandiai Vice-Király Lord Cornvallis: de egyfzerre ismét nagy ellentállás nyilatkoztatta magát e' részben. Maga t. i. Dublin Városa, egy Instántziát küldött, az egygyesítés szándéka ellen a' Vice Királyhoz, és az Instántzia' vivőit, sok Lakosok kísérték muzsika-szóval; 's olly pántlikákkal zúmmerezzve, melyek, az említett egygyesítő-szándék' ellenzésének jelei voltak. A' Tanulók ugyan meg-fenyegetődtek ki-tsapattatással, ha magokat, belé elegyítik az egygyesítettés' dolgába: mindazáltal olly nagy lárma lett még is, hogy a' Vice-Király, alig tarthatta meg bátorságban a' részben lévő Ország-gyűlési Tagokat a' fenyegetődöz

nép ellen, 's a' Polgármester meg-vallotta a' Vice-Királynak: hogy ő nem állhat jót többé a' Város' bátorságáról.

(A' többit máshszor.)

Magyar Ország,

Budán, Mártz. 8 dik estvéljét, melly t. i. a' Főherceg Nádor-Ispány' születése napját megelőző estve vala, jelesen meg-inneplette a' Császári Hertzegalszony: bé-vezetvén kedves Férjét, a' lakó palotájok' szálájába, mellybe már a' Budai 's Pesti Nemesség nagy számmal felvölt gyülekezve, 's a' mellynek több kellemetes ki világosítása, között, két oldalról, hofzfas kerekdekségű formában, illy rövid, de kettős értelem' nyilatkoztatására is igen alkalmas Felírást tüntettek ragyogó betűk, a' fényes Gyülekezet' szemeibe: Harmonie parfaite (Tökélletes Hármonia vagy Egygyesség). A' F. Pár között uralkodó szép Egygyességnek még hathatósabb meg-tisztelésére el éneklődött 's muzsikálódott annakutánna, az a' felséges és a' hangokat olly gyönyörködtető módra egygyezettető, Teremtés nevezetű Szerzeménnye Haydn-nek, kit a' mint írtuk, különösen e' végre hívott le a' Császári Hertzegalszony. Az éneklésnek 's muzsikának, tsupa kedvellésből való gyakorlói is, számosan vóltak a' rendes muzsikusokon kívül, eszközök, Haydn Ur igyekezetének, a' telyes meg-elégedésig való végre-hajtásában.

A'

TSASZARI ES KIRALYI FELSERG'
ENGEDELMÉVEL.

○○○ ○○○○○○○○○

Nro 23.

Kölc Bétsbenn, Böjt-más Havának (Mártziusnak)
41-dik napján 1800-dik Észtenőbenn.

Béts.

Nelson Admirális maga vezérlette személy szerént azon ánglus hajókat, a' mellyek — mint a' múlt postán említettük — el nyerték a' Közép-tengeren Syracuse Városa' táján, a' Málta felé indúlt Genereux nevezetü 74 ágyús fr líneai hajót, négy más kissebb hadi frantzia hajókkal egyetemben.

Málta Szigetébe ki-szállott már az Orosz hajókról egy Seregosztály, hogy a' szárazról víj-

A a

ja azon Szigetnek nevezetes Erösségét Valetta Várát.

Tegnapelőtt éjtfzaka múlt itt ki a' Világból Ferentz Leopold nevendék Föhertzeg, ki még életének tsak 6-dik esztendejét izamlálta. Első szülött fia vólt III-dik Ferdinand Toskánai Nagy Hertzegnek, ki a' múlt esztendőben jött vala ide, egész kedves Famíliájával egygyütt Florentziából a' Frantziák elól. Tegnap estve vólt szokott fels. udvari pompájú eltemettetése a' meg-hólnak.

Néhai VI-dik Pius Sz. Pápa' helyébe, lett már — hiteles Velentzei Tudósítások szerént — VII-dik Pius, Chiaramonti György Barnabás Cárdinálisnak és Imolai Püspöknek személlében, ki, valamint az előbbeni Pápa, Cesena Városából vette származását. Születtetett 1742-dik esztendőben, Apr. 14-dik napján; és így a' jövő hónapban 58 esztendős lészén. Cárdinálissá neveződött VI-dik Pius Pápa által 1785-dik esztendőben. Mint Pápa, a' VII-dik Pius nevezetet vette fel. (Mind Imola, mind Cesena Városai; Bonónia és Rimini Városai között feküsznek.)

A' belső dolgokra ügyelő Ministériomnál Státus-Tanátsosságot viselt M. Vogel Úr, meghala tüdő-gyúladásban, e' folyó Hónap' 17-dikén, életének 57-dik esztendejében.

Hadi Környüállások.

(Külföldi Ujságok szerént).

1. Olasz-Országok.

Cénuva Városába, Febr. 24-dik és 25.

dik napjain, az Angliai Hajóssereg bombikat kezdett bé-vettetni, mellyeket, Nápolyból vitt vala oda magával: de minthogy a' szárazon való hadi munkálódásokat, nem lehetett az alkalmatlan idő miatt akkor egygyütt folytatni: tehát az Anglusok is el halasztották a' tenger-ről való vívását Genuának, alkalmatosabb időre.

Turinból Febr. 25-dikén: — „A' Genuai hegyek között, Gavi Városánál, ered egy kis folyó víz, és Genua Városánál a' tengerbe szakad. Ezen folyó-vizetskének Polcevera a' neve, és róla egy alkalmas nagyságú völgynek is. Ennek a' völgynek fegyvertfogható Lakosai is, szám szerént hat ezeren, a' Cs. K. Katonasághoz kaptsolták magokat, sok más Genuaiaknak példája szerént. Mind ezen Genuai Insurgensek eránt, olly értelmű Hirdetményt adott ki Cs. K. Gen. Hohenzollern, hogy a' Fr—ák tartoznak olly tekintetben tartani őket, mint a' Cs. K. Felső Polgár-katonáit: mert különben a' Fr—ák sem fognak úgy néződni a' Cs. Kir. Seregtől, mint polgár-katonák.“

Savoyen (Szabaudia) Tartományának Lakosai, úgy meg-unták általjában a' frantzia jármot viselni, hogy az ott kormányozó fr. Generális Moironi, több Katonaságot kért, a' vezérlése alatt lévő Seregoztályhoz.

2. Helvétziaiak.

Ama' nevezetes Tigúrumi Prédikátorról Lavaterről írták: hogy Német Országba szándékozott által, alamizsnát kéregetni, a' ki-pusztult

Helyétusok' számára: de le tett a' szándékáról ezen Kérdésnek hallására: „Ha valyon az olyatén Helvétusok' számára is akar e' alamizsnát kéregetni, a' kik löttek a' jó szívű és bátor Németekre?“

A' Helvétziai földön lévő Frantzia Katonáság' számára, érkezett ugyan három millió líver Basileába, de tsak útasító papiroson.

3.) Batáviaiak.

Hdgdból Mártz. 3-dikán: — „Hollandiának, azon birtokokért, mellyek az ő földjén fekszenek; de a' frantzia és belga Papságkoz tartoztak, három milliót kell fizetni a' Fr. Republikának.“

„Amsterdám, melly, igen gazdag Város vala a' Revolútzio előtt: most olly ügyefogyott állapotban vagon; hogy a' Kórmányszék, fél millió forintot adott néki, melyből, a' Tisztviselőit fizethesse.“

„A' Hollandiai Sereg' kórmányozása is, Augerau fr. Vezérre bízódott, mindazáltal úgy, hogy köteles légyen azt, a' Batáviai Kórmányszéktől eleibe adatott Utasítások szerént folytatni.“

4. Dániaiak.

A' Koppenhágai Ujságok írták Febr. 25-dikén: hogy a' Frantziák tsak addig tartják fenn a' bátorságot a' neutrális Hatalmasságokkal: míg hasznot várnak belöle. Ezen állításoknak pró-

bájaúl említik: hogy egy Antoinette nevű Dá-
nus hajó' portékáit meg vizsgálta a keres-
kedésre ügyelő (fr.) Törvényfőnök Bordeaux Vá-
rosában, el vett tőle 78 ezer piáftert abból az
okból: hogy ezen summa nem volt ki-téve az
egyéb portékák' laistromában, holott had' ide-
jén sokszor nem szokták a' hajón lévő pénzt,
nagyobb bátorságnak okáért, fel jegyezni a' több
terhek közzé.

Tíz lineai hajóknak, és 4 Fregátoknak, a'
ki induláshoz való fel-készítése, még szorgosabb
munkában vagon most, mint ennekelötte volt is.

5. Svéd Országok.

A' Svéd Udvar, nyóltz esztendőre újjította
meg az Orosz Udvarral volt előbbeni frigyét:
melly frigy meg-újjítás nem tetszik a' Frantzia
Igazgatóknak.

6. Nagy-Britanniaiak.

(Az itt következő négy tikkelyek,
a' múlt postáról maradtak meg.)

Limmerik Városa, hasonló értelmű írást
küldött, mint Dublin, a' Vice-Királyhoz. — A'
hadi környülállások azért nem alkalmasok, egy
olly nyomos szándéknak végre-hajtására, a' mi-
némű, Nagy-Britanniának és Irlandiának egy-
gyesíttetése: minthogy az Anti-unistákat (Ellen-
zőket) a' Frantziák eszelik.

London Városa, egy írást nyújtott bé a' Ki-
rálynak, melyben arra kéri Ő Felségét, hogy kös.

sön Békességet Frantzia Országgal. Ezen tselekedetnek nagy elzöke volt maga a' mostani Lord Májor (Polgarmester) ki egy maga is a' Ministériommal ellenkező Felekezet Tagjai közzül.

A' Jamaikai Gubernátor Lord Balcarras-igen vígyáz 's vígyáztat a' nevezett Amerika-melljéki Szigetben (Jamaikában), hogy fenn-tarthassa a' belső tsendességet, mellyet, veszedelmesen meg akartak zavarni a' Szeretsen Lakosok, a' S. Domingói Szeretsenek sugallására, ki-rendelvén már a' napot is, úgymint Jan. 6-dikát, pártos szándékjoknak végre-hajtására: mellyet, egy Semart nevezetű Könyvkötő olly jókor fel-fedezett; hogy fzerentsésen eleit lehetett venni.

Hogy Pitt Minister, a' hadi munkálódásoknak hathatós elősegéllésére alkalmas summa kész pénzeket küld ki Angliából idegen Tartományokba: jótéteménynek nézi ezt ott sok okos Politikus, Angliára nézve, nem tsak egy tekintetben: mert, a' mint egy Londoni Ujság is írta Febr. 12-dikén, ha az a' temérdek kints, a' melly, néhai Tippo Saibnak el foglalt Országából és a' virágzó kereskedés által, a' Világnak minden részeiből rakással omlik Angliába: mind benn maradna az Országban; úgy, szükségesképpen alább szállana a' kész-pénznek képzelt betse; és az erköltsi romlottság még nagyobb mérték-re háгна.

Hogy egyedül úgy lehet kívánt Békességet kötni: ha folytatódik továbbra is a' had: ezen állítást úgy nyilatkoztatta Pitt Minister az Or-

Ország-gyűlése előtt, Febr. 23-dikán, hogy annak bővebb meg-bizonyítására is kötelezte magát.

Az Ország-gyűlés' második Táblája semmit se' végzett azon Írás-eránt, mellyet a' had' megszüntetése eránt, London Városá' részéről nyújtott bé néki a' Polgarmester.

Egy ellenkező értelmű Írásnak készítésében foglalatzkodott más része a' Londoni Polgárságnak.

Az Aureliánusi (frantzia Királyi vérből származott) Hertzegek közzül a' leg-öregebbik, Commines-i Gróf nevezet alatt tartózkodik Londonban, a' melly nevezetű Grófságot Flandriában, az Aureliánusi Famíliá birt volt.

7. Frantzia Országaiak.

A' magokat meg-adost Suánok, némelly föld alatt való rejtekeket fedeztek fel a' Republikánusok előtt, Chanu nevezetű Helység mellett; a' melly titkos üregek közzül egy, fegyverrel, munitzióval, ánglus formaruhákkal, és Írásokkal meg-rakva találtatott; egy más pedig ama' szerezetlen Suán-Vezérnek Frottenak volt a' búvó-helye, és most is néhai Frotte' Titoknokja lappangott benne, valamelly Lagrenade nevű emberrel egyetemben, midőn bé-rontottak oda a' Republikánusok, kik is mindjárt agyon vágták a' Secretáriust. A' másiknak Lagrenadenak meg-kögyelmeztek, ki is azt vallotta nékik, hogy a' Frotte Attya, hat napok alatt oda fogna érkezni Angliából. A' több üregekben is

találtattak nevezetes embereik a' Suánoknak, kik részszerént agyon lövettettek, részszerént fogságba tétettek.

Azokon a' frantzia vidékeken, mellyek a' Revolúzió előtt, Poitou (Pictavia) nevezet alatt voltak esmeretesek, meg engedte Hedouville Republikánus Generális a' le-tsendesedett Lakosoknak, hogy a' Catholica Vallást szabadon gyakorolhassák: és az előbbeni Kalendáriommal élhessenek.

Buonaparte a' néhai Tuileries Királyi palotának azon szobáiban lakik maga, mellyek a' Királyéi voltak; és a' Felesége azokban, mellyekben a' Királyné lakott. — Ezen már most Consuláris palotában, a' fő Strázsa-helynél, illy értelmű felülírás olvastatik: 1792-dik esz—ben Augustus' 10-dik napján lett vége a' Királyi hatalomnak: soha sem fog a' többé fel-állani.

Brüszszelből Mártz. 3-dikán: — „Sok Egyházi Személyek, kiket az előbbeni Fr. Igazgatók árestomba zárattak vala: mostanában vizsza nyerték lassan lassan szabadságjokat.“

„A' fársángi multságok, hofzfas meg szűnéssek után, itt is meg újjúltak ebben az esztendőben.“

8. Török Birodalmiak.

Konstántinápolyból írták Jan. 25-dikén, hogy minden külső Országí Ministereknek tudotokra vólt már adva akkor Császári jelentés által, a' Frantziáktól lett vizsza-vétettetése El-Arisch Várának.

A' meg-előző környülállásai közzé tartozik ezen nyereségnek, hogy Anglus Tengeri-Vezér Sir Sidney Smith, ki-fzálván Jaffánál a' száraz-ra, 's onnét egész Jéru'sálemig el járván a' vidéket, mind a' Török Katonáknak, mind a' Lakosoknak hathatósan eleikbe adta a' Birodalom' állapotjához képest való kötelességjeket Ajánlotta kivált a' Seregnek különösen a' tisztaságot, melly által eleit lehet venni a' pestisnek; és a' szükséges Katonai fenyíték tartást, melly nélkül nem lehet szerentsés ki-menetelit reményleni, a' leg jobban ki-gondolt hadi munkálódásoknak is.

Tsak hamar olly fogamatja lett a' Smith Úr' erányos javaslásának, hogy a' Nagy-Vezér, 12 ezer embert indíthatott ostrom ágyúkkal egygyütt, Mustafa Basa' kórmányozása alatt, El-Arisch ellen.

Mustapha, Anglus Ingeniöurek után halgatván, okosan 's előmenetelesen ostromlotta 's vította a' Várat, de az Őrizet, melly, három ezer Frantziákból, 's ugyan annyi Arabsokból állott, még akkor se' akart semmit is hallani a' Vár' fel-adásáról, midön már nagy tsorbák voltak löve annak falain.

Mustapha tehát meg-határozta magában, hogy erőszakosan rontson bé a' Várba, és hogy saját példájával még inkább buzdíthassa Vitézeit, maga személy szerént vezette őket: melly nagy bátorságnak tsak hamar áldozatjává lett ugyan maga, halálosan érdekeltetvén egy

golyóbis által, de a' Katonákat nem hogy eltsüggesztette volna Vezérjek el-este; sőt inkább úgy fel-gyúlaltotta őket annak meg-boszfuzulására, hogy nagy sebességgel meg-mászták a' falakat, és valaki az Orizet közül eleikbe akadt, meg nem menekedhetett fegyverjek' élitől, úgy hogy a' született Frantziák közül két ezren hullottak el. Hasonló sorsa lett volna a' Frantzia Vezérnek is: de az, egynehány Tisztjeivel el bújt 's bé-zárkpozott, és már akkor jutott a' Törökök' kezébe, midön tsillapodott a' tűzők, minekokáért meg is hagyták azt, említett Tiszt-társaival egygyütt életben, és Konstántzinápoly-ba szándékoztak küldeni.

A' gyözedelmesek' részéről 1500-an estek estek el, kik között Mustapha Vezérjeken kívül, több jeles bátorságú más Tisztjeik is találtattak.

El Arisch meg-vétele után, egyenesen Kairo ellen indúlt a' Nagy-Vezér, egész Seregével: kinek segítségére még egy új Seregofztályt is szándékoztak indítani Konstántzinápoly alól a' Nílus' torkolatjához, melly Seregofztály igen nagyon kezdett szemlátomást nevékedni, mihelyt híre érkezett Konstántzinápolyba, mind szárazon mind vízen, a' Nagy-Vezér' első szerentsés próbatételének.

Pasman Oglu Seregének egy része, Poretsben és Hassan Basa Palánkában vólt már, az új-jabb Tudósítások szerént. Hogy a' Szerviába által szolgált leg-szorossabb járásokat el ne foglal-hassa Pasman: a' Belgrádi Basa, hatszáz fegy-

veres Szerviaiakat rendelt ki azon paszfsusoknak meg-örizésére. Ezenközben, némely Belgrádi Kereskedők által szállították vala már a' magok drágaságaikat Mártz. 6-dikáig, Zimomba. — A' Belgrádi Basa, kívánta a' Várban lévő Jantsároktól, hogy esküvés alatt nyilatkoztassák ki indulajjokat. A' Jantsárok meg esküdtek, hogy ámbár ők ennekelötte Követői voltak is Pasmannak: mindazáltal a' Békességkötéshez képest, melynek feltételeit szentül megtartotta ő reájok nézve a' Nagy Úr: ők is szent kötelességjeknek tartják, híven védelmezni a' fényes Porta jussait, Pasman pártos törekedései ellen.

Elegyes Tudósítások.

Nevezetes Tigris-vadászatról emlékeznek a' Londoni Újságok, Napkeleti-Indiából 's nevezetesen Calcutta Városából vett Tudósítások után.

(Calcutta fekvését meg lehet látni az általunk meg küldött Európa, Azsia, Afrika, és Ausztrália mappáján.)

A' dolog így történt: A' mint egy Anglus Seregszakasz táborba szállott volna, Moore Jahara nevezetű vidéken; egy ritka nagyságú nőstény tigris egészfzen a' sátorokig ment, és el is kapott hirtelenséggel egy Katonát, ki a' 15-dik lovas Reg—ből való volt. Ezen szerentsétlennek keserves ordítását halván a' Pajtási, tüstént szaladtak a' fenevad után: de el nem érhatték.

Más nap reggel ia' Kormányozó-Tiszt, feleszámú Lovasokat révén maga mellé, 's a' Kommandójához tartozó tevéket is, a' tigris' barlangja felé indult, melly a' tábortól, háromszáz ölnyi meszszeségre volt. Midőn már körül vette a' barlangot: ki jöttek abból egymás után két him tigrisek, mellyek szerentsésen agyon lövetettek. A' nőstény is meg-mutatta végre magát, de nem hogy el rettent volna a' meg-támadók' sokaságától, sőt hallatlan dühösséggel nekik szökösött azoknak, és sokakat meg-sebesített közülök, míg nem végre, a' harmad ízben reája szállott golyóbisok özöne által ugyan tsak földre terítődött. A' him tigrisek közzül mindegygyiknek a' hofszja mintegy nyóltz lábnyi volt: de a' nőstényé több. — Öt napokkal ezen történet után, ismét el ragadott egy nőstény tigris egy Katonát. Májor Wharton, egy tsomó Katonasággal, kiknél tsak pifztoly és kard volt, utánna eredt a' fenevadnak, 's minekutánna mintegy 5 óránnyi járó földre kergette volna egy partig, ott a' tigris bé-vette magát a' nagy és sűrű fűbe, hanem egynehány minuták múlva ki ugrott viaskodni; de egy sebet kapván, ismét visszsa vette magát a' fűbe. Ezenközben visszsa küldött a' táborba Májor Wharton, és Karabélyosokat kívánt segítségre: de a' tigris nem engedett időt azoknak meg-várására: mint-hogy újra ki-rontott, 's széljel is szórta a' Lovasságot. Végre minekutánna már 30 minutákig tartott volna a' tusakodás: olly szerentsés volt

egy Lovas, hogy a' mint fel-emelkedett volna feléje a' fenevad, helyesen fobe lötte azt: melly, meg-haladta nagyságára nézve a' másikat; 9 lábnyinak 's 4 újnyinak találtaván a' hofzfa.

Suwarow Feldmarsall, Generálissimusa lévén az Orosz Birodalom' egész fegyveres népének, már Pétersburgba érkezett, az újjabb Tudósítások szerént, bizván azonközben, a' még marsban lévő Sereg' vezérlését, Gen. Rosenbergre.

Az Orosz Birodalomnak minden Tartományaiiban lévő Protestánsok és Catholicusok, az Orosz Kalendáriommal tartoznak ezentúl élni; 's az Innepeiket is a' szerént tartani.

Magyar Ország.

Észtergomi Kánonok M. Báró Perényi Károly Urat, méltóztatott Ő Felsége a' B. Sz. Máriának Paraditsom völgyéről (de Valle Paradisi) nevezett Apátúrságával meg-tisztelni.

A' mostanában meg-halálozott Sopronyi Harmintzados Kontrolór Bátsmegyei Pál Ur tiztséget, eddig való Wimpassingi Harmintzados Contraágens Gál Márton Ur nyerte el.

A' F. Helytartó-Tanáts Számvető Hivatalánál Első Tiztségre lépven Tóth György Ur, helyébe feljebb emeltetett második tiztségre Nagy János Ur; a' melly 3-dik rendű Tiztséget pedig ez az Ur viselt vala, azt most Richter András Ur nyerte el, a' ki Ns Pest Vármegyének volt második Fő Kaszfszatartója.

A' Debretzeni S6-háznál első Tifztségre emeltetett 2-dikból Schenk Pál Ur; ennek helyébe pedig Kontrolórságra, Legáth József Ur tevődött által, ki annakelőtte Iró-Deák volt a' Tokaji S6-háznál.

* * *

Jelentések.

Bizonyos okokra nézve, szükséges jelenteni, hogy ez az állítás: mintha

„Magyar Ország tsak 50 Irókat számlálna“ nem az enyim. A' Histórikus tudja, melly nagy külömbség van ezen két dolog között: tudnillik

Valamit másnak Könyvéből elő-hozni (citare excerptum) és

Valamit állítani. (asserere suo nomine)

Ez a' jelentés tartozik a' Magyar Hírmondó' ezen eztendőbéli 46, és következő árku-saihoz. Bétsben 19. Mártz. 1800.

Engel Krisztián János.

A' Magyar nyelven készült Német Grammatika, mellyet a' Németül tanulni akaró Magyar Ifjaknak készítettem, és a' melyről a' Német Magyar Lexiconban emlékeztem, az el múlt N6-venemberi Pesti Vásárnak tsak az utólja felé érkezhett el Pestre, az akkori alkalmatlan utak miatt; de az Exemplárok már más helyekre is el küldödtek, és találatnak: Debretzenben, a' Reform. Kollégyiomban; Györben, T. Prof. Németh László; Komáromban, T. Prof. Katona Mihály Uraknál; L6tsén; Patakon; Pozsonban;

Pesten; és Szigeten is. Erdélybe is el küldödtek már az Exemplárok Kolosvárra, T. Prof. Pap Szathmári Urhoz.

A' Grammatika nyóltz árkusból áll, a' hozzá tartozó Német Olvasó-könyv (Lesebuch) 13 árkusból, a' kettőnek az árra egygyütt 51 krajtzár. Minden igaz Exemplárban kell ezen kívül lenni: egy Táblának (Tabellának), melly a' Német szók Mondásokba való egybe-szerkeztetésére a' Grammatikához el múlhatatlanúl szükséges; és két nyóltzad rész formában metszett Irás-mustráknak. — A' Német Olvasó-Könyvek summája ez:

1.) A' Grammatikához tartozó Példák könnyű Özfzetételekben és Mondásokban.

2.) Különbkülönbféle gyermeki elméhez alkalmaztatott Leírások, Természeti História, Beszélgetések, Anekdoták és jeles Mondások.

3.) Erköltsi Történetek és Levelek.

4.) Mesék, többnyire Gellemből.

Észre vévén azomban ezen Könyvnek ki-jövele után azt: *a.*) Hogy vagynak az Olvasó-könyvben, kivált a' Természeti Históriaban olyan szók: Allatok, Növevények, és Asványok nevei, mellyek a' Német-Magyar Lexiconban fel nem találtnak, és *b.*) Hogy az új Tanulók némely nehezebb Német Kifejezéseknek által-fordításával sokat bajlódnak, lassan és nehezen boldogúlnak, és *c.*) Hogy sok helyen erre a' bajlódásra a' nyomtatásbéli hibák adnak alkalmatosságot: tehát egy Tóldalékot készítettem az Olvasókönyvhöz, mely által az elő-hordott Ne-

hézségek el hártathatnak. Ez a Tóldalék ingyen fog ki-olztogatódni azoknak, a' kik már a' Grammatikát meg-vették, és a' még el nem adatott Exemplárokhoz hozzájuk tétetik.

Márton József, Lötsei Profefzszor.

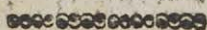
A' múlt 1799-dik elztendő' Septemberében, egy Sántha József Lepold nevezetű, mintegy 28 elztendő's, közép termetű, fekete hajú, barna szemű 's ábrázatú ember, (a' ki Athnás néven is nevezetheti magát) Hazájából Német Ország-ból el bújdosván, Attyafiai, 's Barátjai tsak annyit tudhatnak róla, hogy a' közelebb múlt Nö-venberben, Debretzenben tartózkodott légyen. Kéretnek azért az Erd. Olvasók, kik ne talán azon Bújdosónak hollétiről bizonyosok, vagy arról valamit hallottak volna; méltóztassanak éránta, 's tartózkodása helyiről, Göttingába T. Professor Fiorelló Urat, hová hamarébb tudósítani; melly tettével a' jó szívu Tudósító, az említett Szerentsetlen Bújdosónak kiváltképpen való boldogíttatását fogja elzközleni, magára nézve pedig, a' Szerentsetlen Bújdosó' Rokonaitól; fáradságának jutalmát véfzi.

A' mai postával egy E. Olvasónk se' maradt már el, a' kinek le ne küldöttük volna T. N. Pest Vármegye' Mappáját, mellyen: a' Jálzság, 's a' Nagy és Kis Kúnság is ki van metzve, és még ezen kívül, Heves és Külső Szólnok törvényesen egygyesült Vármegyéknek leg-nagyobb része is, a' szomszéd Vármegyéknek kevesebb részeivel egygyütt.

A'
 TSASZARI ÉS KIRALYI FELSÉG¹⁸⁰⁰
 ENGEDELMÉVEL.

Nro 24.

Költ Bétsbenn, Böjt-más Havának (Mártziusna)
 25-dik napján 1800-dik Elztendőbenn.

B é t s.

A' Sz. új Páának nem György, hanem
 Gergely Barnabás a' Kereszt neve. A' születé-
 se' napját, némellyek Febr. 14-dikére; mások
 August. 14-dikére teszik: de tsak az a' helyes
 tudósítás e' részben, a' mit közlöttünk a' múlt
 Postán, ho'y t. i. 1742-dik eszt—ben April.
 14-dikén született Ő Szentsége; mint ezt a' Kár-
 dinálisok' laistroma is, és az Olasz Országból
 hozzánk érkezett hiteles Levelék bizonyítják.

B b

A' Sz. Benedek' Szerzetéből való. Rómában 14 esztendeig tanította a' Theológiát nagy megelégedéssel. VI-dik Pius Pápával Atyafiságban volt. Midőn 1797-dik esztendőben, Rómának vitte volt Seregét Buonaparte, némelly Imolai Lakosok egy két Fr. Katónákat ki-végeztek a' Világból. Buonaparte, egész Imola Városát fel akarta gyújtatni boszszúságában: de Chiaramontinak mint akkori Imolai Püspöknek és Kárdinálisnak ékes hathatóságú beszédjére, meg-kegyelmezett a' Városnak. — Közlünk ezen tárgyról még némelly nevezetes Leveleket:

Velentzéből Mártz. 14-dikén: — „Tegnap délelőtt, a' Conclaveban volt Kárdinálisok, szokások szerént, a' Klastrombéli Kápolnába bégyülekeztvén; midőn a' Sz. Mise után, valamint az előbbeni napokon is tselekedtek, egygyenként az Óltáron álló kehelybe tették volna a' fel-írt voksokat: ezeknek fel-jegyzése, 's számba vétele után ki-nyilatkozott, hogy Chiaramonti Gergely Barnabás Kárdinálisra ment az a' végre meg-kívántató voksok' soksága, hogy ez a' Papi Méltóság nyerje el a' Pápai nagy hívattalt. Sok ritka tulajdonságokkal tündöklék ezen fő Pap. Közönséges esméretben vagynak buzgó ájtatossága, a' Religióhoz viseltető erős indúlatja, 's méjj alázatosságú maga viselete. Nagy gyűlölője az erköltsöt meg-vefztegető világi hívságoknak, 's a' szemfényvefztő pompáknak. Az igazságnak minden részre hajlás nélkül való hathatós pártfogója, melynek több pél-

dáit adta, midőn még a' Tivoli-i Püspökségben viselte Pásztori hivatalát, a' honnan 1783-dikban lépett az Imolai Püspökségre.“

(Tivoli közel fekszik Rómához, mint az Olasz Ország' Mappáján meg lehet látni. Hajdan Tiburnak neveződött, 's Horátiusnak lakhelye volt.)

Más Levél ugyan Velentzéből Mártz. 15-dikén: — „Tudni való, hogy a' Conclave (a' Pápát választó Kárdinálisok' gyülekezete) Sz. György Szigetében, vagy az úgy nevezett S. Giorgio Maggiore-ben tartatott, az ottan lévő Benedictínusok' tágas Klastromában. Ez a' Sziget, a' Városnak dél felé eső részében fekszik, a' méjj tenger felé. Ezt a' Szigetet a' nagy Klastromával egygyütt, szépen ki lehet látni ama' híres Sz. Márkus piattzáról, a' hol szoktak a' Velentzeiek sétálni 's mulatozni. Közönségesen ennél a' piatznál szállottak gondolákra (Velentzei tsónakokra) a' Cárdisinálisok' tselédjei, 's úgy hordták által dél tájban a' kéz ebédet a' Sz. György Szigetébe. Ott a' Klastromba, bizonyos (ablak forma) nyíláson által adódtak bé az étkek a' Cardinálisok' számára. Így voltak bé-zárkózva a' Cardinálisok 3 hónapokig és 13 napig, míg tudniillik meg nem lett a' Pápa választás. A' Sz. György Szigetebéli Benedictínusoknak kettős okok vagyon, a' méltó örvendezésre: mind azért t. i. hogy a' Klastromok választódott a' Conclave helyének, ming pedig azért is, hogy a' Szerzetekből leve az Anyafszentegyháznak látható feje. A' választás' nap-

ján azért nem hirdetődött az ki mindjárt: mivel éppen akkor tartatott a' Velentzei Pátriárkáért Néh. Giovanelli Fridrik Mariáért a' halotti ájtatosság, melyre nézve el halasztódott tegnapra, a' midőn délelőtti 10 órakor a' Cardinálisok Dékánja Albani, a' Klastromnak azon ablakából, melly a' piatzra szolgál, 's a' hol nagy számmal állott az oda hajókázott nép, fenn szóval ki-kiáltotta a' Pápa' választatását, a' már esmeretes szókkal: *Habemus Pontificem* 's a' t. Azután a' Szentséges új Pápa a' Cardinálisokkal egygyütt a' Kápolnába ment, mellyben voksolni szoktak vala anhakelőtte. Ott az Anyaszentegyház' Feje eránt szokott jeleit adták a' Cardinálisok az engedelmességnek 's tiszteletnek, meg tsókolván lábát, 's kezét Ő Szentségének, egymás után, és végre kétszeresen meg ölelvén Ő Szentségét, az az meg illetve fejekkel mind a' jobb, mind a' bal vállát. A' Cardinálisok után mentek, de tsak láb tsókolásra a' Praelátusok, a' Velentzei Nemesség, és a' Pápa Udvarához tartozó Személyek. Erre meg-szóllaltak minden harangok, 's durrogtak az ágyúk mindenfelé. Dél után 4 órakor tartatott ugyan azon Benedictínusok' nagy Templomában a' *Te Deum*, a' Cardinálisok' 's egyéb Méltóságok' jelenlétében. Eddig *Latterman* Regementjébéli gyalog Katonaság vólt vígyázaton a' Klastrom körül. Ez a' Regementbéli Katonaság kétség kívül már ma 's ez után tiszteletnek okáért fog nagy számmal strázsát állani a' Sz. ú Pápa'

lakása előtt. A' koronáztatása Ö Sz—gének, Mártz. 21 dikén megy véghez, úgymint a' Benedictinus Szerzet' Pátronussa' Szent Benedek napján."

Hadi Környülművelések.

(Külföldi Ujságok szerént).

1. Német Birodalmiak.

A' Fő-quártélybéli Ujságból: „A' 15-dik számú frantzia Vadász Regiment, néhány száz embereivel egygyütt a' 16 dik fél Brigádának, és 3 ágyúkkal, előre kezdett nyomolni Alt-Breisachból Mártz. 7-dikén reggel; de mivel ezen ellenséges szándékot már elébb meg-értette Cs. K. Gen. Máj. Gróf Gyulay: ahoz képest, lesekert állított ki, mellyekről semmit se' tudván a' Fr—ák, véletlenül közzéjek jöttek, és tsak akkor vették észre, midön a' gyalogságunk egy-szerre, golyóhisok záporát szállított reá helyeiből: a' melly szempillantásban olly sebességgel vágott közzéjek, Ferdinánd Fő-Hertzeg Magyar Lovas Reg—béli Kapitány Gr. Hardegg, hogy a' fr. tsapat egészszén meg-zavarodván, szaladásra vette a' dolgot, 's futott valamint tsak futhatott, egészszén az Alt-Breisachi kapukig. — Tizenegygyen maradtak közzüle halva, hűfznál többen sebesedtek meg; és hűfzan, négy lóval egygyütt fogságunkba estek. — — Réfzünkről egy ember maradt halva, és 3 esett sebbe; ló 3 esett el, és egy sebesedett meg.

2. Olasz-Országok.

A' Frantzia Seregtől, Miollis Generálison kívül, miud Párisba kellett menni a' több Generálisoknak. Ezen intézet azomban nem egyéb vólt tsalfaságnál, mint az által szokott Frantzia Katonák bizonyítják, hogy tudniillik el hitethessék a' Frantziák azon fortélynál fogva a' Csász. Királyi Katonasággal: mintha ők meg nem akarnák ezt támadni: holott éppen ellenkező szándékkal vagynak, mint hiteles Levelek is írták a' mellyek Helvétziának Olasz vidékeiről költek: hogy t. i. két Fr. Seregosztályok, egézszen felkészülve állottak az elébb nyomulásra, és tsupán arra a' jelentésre várakoztak, melly a' ki-hirlelt Rajnai fegyvernyúgvást meg fogná bizonyítani.

Turinból Mártz. 8-dikán: — „A' melly Lengyel Katonák a' Frantziák' szolgálatjában vagynak Generális Dombrovsky vezérlése alatt: 20-anként 's 30-anként is szokdösnek által hozánk a' Génuai földről, a' hol olly sanyarúságban vagyon, a' mint mondják, a' fr. Sereg, hogy az életét is meg unta, a' Consulok' szolgálatjával egyetemben.“

Páviából Mártz. 8 dikán: — „Három napokkal ez előtt ki-ütöttek a' Frantziák Gavi Várából, 's már jó előre haladtak vólt, midön a' Cs. K. Katonaság bátran nekik hajtott, 's vizsza verte őket a' Várba, mintegy száz ember veszteséget okozván nékik. Részünkről egy Tiszt

esett el, és 20 Legény. A' Cs. K. Sereg sokkal erősebb a' Frantziák' Armádiájánál, melynek számát 37 ezerre határozzák. Gen. Gróf Klenau, innen a' Rajnai Armádiához ment. Helyébe, a' Génuai földnek napkeleti részén (Riviera di Levante) hadakozó Seregünknek Vezérévé lett Gottesheim Generális."

Siracusából Febr. 19-dikén: — „Ma érkeztek ide három hadi hajók, mellyek közzül egy, a' Frantziáktól el nyert 74 ágyús Genereux nevezetű lineai hajó. 1200 Frantzia rabok, részfzerént Katonák, részfzerént Hajós-legények vóltak rajta. Vólt egy szárazon szolgáló Frantzia Generális is, és Perée Fr. Admiálisnak hólt teste, melly itt, a' S. Lucia Templóába fog el temettetni. A' melly négy más hadi hajókat a' Genereux-vel egygyütt vettek el az Anglusok, 40 's 50 ágyús hajók vóltak. Ezt az igen nagy kárt, a' Közép-tengernek azon a' részén vallották a' Frantziák, melly Sicília és Málta között esik. Már most a' Máltában lévő Frantziák nem reménylhetvén, sem segítő pajtásokat, sem pedig eledelt, 's hadi készületeket; sokáig ellene nem állhatnak a' nagy szükségnek, és az őket mindég közelebből szorongató Nápolyi 's Orosz Katonaságnak."

3.) Batáviaiak.

Ebben az esztendőben, nyóltzvanhárom millió forint költség kívántatnék a' Közönséges-Társaság' Kaszszájába, a' mint maga felszámllalta

a' Direktórium: de nem lehet a' jövedelmet, minden eröltetéssel is feljebb vinni harminthárom milliónál, a' Direktóriumnak tulajdon választétele szerént. A' Respublika' kötelező-írásinak (obligázióinak) is, mellyeknek kész pénzgyánánt kellene forogni, olly alá ment a' betse, hogy száztól 33 's 34 veszteséggel veszik el őket.

Illy körülállásokban nem nagy előmenetele lehet azoknak a' hadi készületeknek, a' mellyeket mind tengeren mind szárazon akarna tétetni a' Direktórium; hogy hathatósan meggátolhassa az Anglusoknak Hollandia ellen erányzott új szándékjokat, úgymint a' kik, naponként nsvelik hadi hajóiknak számát az északi tengeren, 's különösen a' Móza (Meuse, Maas) és Skáldis (Escaut Schelde) folyó-vizeinek tengerbe való szakadásánál is.

A' földi sereg' számát, leg alább papiroson, hetven ezerre határozta a' Hágai Kormányzék, melly Armádia: 25 ezer Frantziákból; 32 ezer Batáviai reguláris Katonákból; 3500 Németekből; és tíz ezer fel fegyverkezett Lakosokból fogna állani. — A' tengeri erőt, melly most mind öfzfe, 28 nagyobb 's kissebb, de részszerént szú ette, részszerént nem egézfzen kész hajókból áll, nyóltzván ollyatén tsónakokkal szeretné szaporítani a' nevezett Kormányzék, a' mellyek közzül mind egygyiken kilentz ágyú lenne.

4. Frantzia Országok.

Magok a' Pári'si Tudósítások írják: hogy soha még eddig a' Fr. Elöljárók nem féltették úgy a' partjaikat mint most, az Anglusoktól: minthogy ezek tettetik ugyan, mintha Batáviát vették volna tzélba, melly okból, küldött is az első Consul, egynehány (fr) Ofztályokat, feles számú rekrutákkal egyetemben Hollandia' segítségére, de meg lehet azomban, hogy a' valóságos fő szándékjok az Anglusoknak, még is Brest ellen vagyon, melynek szomszédságában, (Jersey és Guernsey Szigetekben) alkalmas a' földi erejek, részszerént született Anglusokból, részszerént pedig Oroszokból, és által szökösösött frantzia Királytkívánókból (Suánokból) álló: a' tengeri erejeknek is pedig, melly temérdek, egy tized részét, egészszén ellene fordíthatják a' frantzia és spanyol Hajósseregnek, melly a' Breszti révpárnál napol. Van ugyan népe a' frantzia Consulnak is: de nints mivel fizetni, reménység se' lehet pedig a' pénz kaphatáshoz: minthogy Fr. Ország' déli részeiből nem lehet sem egy, sem más felé folytatni a' kereskedést.

A' magokat meg-adott Suán-Vezérek megmutatják személy szerént magokat Pári'sban. A' nevek ki-törlődött a' Kiköltöztek' laistro-mából: hajdani birtokaikból is visszra kapják, a' mi még el nem adódott.

Illy kegyelmes bánásnak nagy foganatját reménylették a' Consulok, minden más Suán-Vezérekre nézve is: de hogy sok héjja vagyon

még ezen reménység' telyesedésének ; onnét megtetfzik : mert a' napnyúgoti vidékeken , mellyeken folyt a' Suán-had , szintúgy ki kell pénzért bérleni a' szárazon való portéka-szállíttatás' bátorságát : mint a' tengeri szállítást szokás aszszekuráltatni.

A' Journal des hommes libres tízmű Pári'si Újság , nyilván írja : „Tudva lévő dolog — úgymond — hogy a' Suán-bandák' maradványai , új Vezéreket választanak magoknak.“ — Tolózából írták Febr. 10-dikén : „Ezen Ofztálynak sok részeiben mutogatják újra fegyveres tsoportok magokat. Egy Republikánus Tisztviselöt az Árendássával egygyütt , megölt egy ollyatén tsoport , melly maga 30 főből állott elébb , de nevedett a' száma , minekutánna hat Személlyeket öltalmába vett vólna , kik a' Republikánusoktól szöktek által.

A' mezfsze földi számkivetésből Frantzia Országba visszahívatódott Személlyek eránt az a' Végzés völt elébb : hogy visszaterések után , közönséges vígyázás alatt kell tartatni őket , a' nékiek lakásúl ki-mutatandó helyben. Ezen rendelésnek kötelező ereje alól azomban , legnagyobb részént fel-szabadítódtak az említett Személlyek : de Camille Jordan nem , a' ki egy írást adott völt ki , melyben a' harangok' visszallíttatásának szükséges völtát mutogatta.

Hogy a' mostani Consuláris igazgatásra nézve , még Pári'sban magában is különbözök az értelmek 's indúlatok : ennek egy nyilvánvaló

példája adta elő magát azon nagy czeremónia napján is, mellyel a' Consulok, bé-szállottak Febr. 19-dikén, a' néhai Királyi palotába. Történt t. i. hogy az úgy nevezett des Tronbadoirs Teátromban egy új Játék-darabnak midőn ezen két sorait éneklették volna az nap este a' Teátrálisták:

Et l' on voit souvent un valet

prendre la place de son maitre.

(S gyakran látni, hogy egy Szolga, az Ura' helyibe ül): igen nagy tapsolás lett, és még több ízben is el kellett ezen két sorokat énekelni, a' gyülekezet' kívánságára.

A' múlt est—ben egy fr. Hajósseregszakasz indúlt Rochefort alól, Landolphe Kapitány kormányozása alatt az Áfrikai szélekre. Erről a' Kapitányról nagy halgatás vólt eddig: hanem most egyszerre, azt írja felöle a' Moniteur, hogy szerentséje vólt egynehány apró ánglus hajókat el fogdosni. — Kedvetlen dolog a' Consuloknak, hogy ezen kis nyereség után, mindjárt kell hirdettetni, a' Tulonból Málta felé indúlt fr. Hajósseregnek az Ánglusok által lett el-fogattatását.

Buonaparte, azt írta Mártz. 9-dikén a' Tribunátushoz: hogy a' szárazon való békesség' reménysége nem egészszén enyészett még el: mind azáltal tsak ugyan készült ő, egy tartalék (reserve) Seregnek személy szerént való kormányozására; 's egy Hirdetményt is intézett a' Nemzethez, melyben, következő okokkal kívánja azt indítani, hogy adjon haladék nélkül pénzt,

és Katonát: 1.) mivel az Angliai Minisztériom el nem fogadta a' békességes ajánlást, olly szándékkal lévén Fr. Ország eránt, hogy vagy egészen el rontsa azt; vagy leg alább az első rangú Hatalmasságok között a' második rangúak közzé szállítsa le. 2.) mivel más Hatalmasságok — mellyek között egygyet se' említ név szerént — nem fognak (úgymond) hadakozni a' Frantzi Nemzettel, ha látják, hogy kész az, egész erejével folytatni a' hadat. — Láttatik azomban Buonaparte maga is kétségeskedni ezen okok' közönséges foganatja eránt; azért különösen írt a' Respublikai Ofztályok helybéli Igazgatóihoz (Consuláris Prefektusokhoz) is, hogy igyekezzenek ők az említett okokat, minden kigondolható úton módon el hitetni a' Fr. Nemzettel.

5. Nagy-Britanniaiak.

A' Szárazon, 192 ezer főből fog állani e' folyó esztendőben az Anglus Sereg' száma, melynek tartására, *nyóltz millió nyóltzszáz ötvennégy ezer hótszáz font sterlinget* rendelt az Ország-gyűlés; és a' Hajóssereg-tartására *nyóltz millió hatszáznyótzvanötezer négyyszázhuszonkilentz font sterlinget*. — A' Segítő seregek' fizetésére most eleintén *harmadfél millió font sterlinget* mondott szükségesnek Pitt Minister Febr. 14-dikén. Az ellenkező Felekezet között Tierney Ur sürgette, hogy mondja ki a' Minister egyfzerre, mennyi segedelem-pénz fog kívántatni öszfzeséggel ebben

az elzárkóban de Pitt Úr azt felelte, hogy egészen meg nem határozhatja előre.

Minthogy az Ország-gyűlése által ki-rendelt jövedelmek nem egyszerre kerülnek bé: szokása Pitt Ministernek, úgymint a' kinek gondviselése alatt vagyon az Ország' kasszája, a' Parlamentom' meg egygyezésével, bizonyos summa kész pénzt venni fel abba előre költsön a' gazdag Kereskedőtől, melly költsönözésben, azt a' módot tartotta eddig Pitt Úr rendszerént, hogy a' költsön fel-vejendő summa eránt való jelentését, a' nagy Kereskedők' közönséges-gyűlésébe küldötte, melly gyűlés, Börse név alatt esméretes. Ott a' Kereskedők tanácsot tartottak magok között, 's ki-tsinálták, ki mennyi summat adjon közzülök, a' Minister kívánságának teljesítésére. De ez úttal, a' Börsen kívül közölte Pitt Minister, egynehány nagy kintsű Bankírokkal, hogy ő az Ország-gyűlés' helybe-hagyásával, huzzonegy millió font sterlinget vesz fel költsön az Ország-kasszájába; és azok mindjárt kötelezték magokat, neveknek a' ministériális jelentés alá való írása által, hogy készek a' kívánt 21 millió font sterlingből álló pénzt öszfete-teni. Illyenek p. o. Robert Courtis; Goldschmidt; Salomons; Francis Baring; Angerstein 's a' t.

A' Fabrikásoknak 's egyéb Mesterembereknek Angliából való ki-költözése, szorossan meg vagyon tiltva, 's a' tilalom mellett, melly, az Udvari Ujságnak 17-dik Februáriusi darabjában

tevődött közönségessé, száz és kétszáz font sterling között lévő jutalmak ígérődtek az ollyatén Személyek' fel-fedezőinek, a' kik, tsábításaik által eszközei igyekeznének lenni az afféle meg-tiltott ki-költözéseknek.

Egy Írás jött ki Londonban, a' melyben hiteles fel-számlálás szerént, fundamentomosan meg van mutatva: hogy a' múlt esztendőben Frantzia Országból nyóltzvan millió líver kész pénzt kapott Anglia, az oda külömbkülömbféle útakon küldözött portékáiért. Az Író azt állítja, hogy e' folyó esztendőben, még feljebb fog hágni az említett summa.

Hogy az ellenség, annál nagyobb bizonytalanságban légyen, Angliának tengeri szándékai eránt: nem fog ezentúl az Angliai Újságokban előre ki-hirdetödni egészsz meg-határozással a' nap, a' mikor, és az erő, a' mellyel fog ki indulni ez vagy amaz Hajóssereg, valamelly Kikötőhelyből.

Irlandiának Nagy-Britanniával való egyesíttetését, következő okokkal állítja az Irlandiai Státus-Secretárius Lord Castlegereagh, igazságosnak és hasznosnak. 1.) Öt heted része már az Irlandiának, melly rá állott az egygyességre. 2.) A' Kereskedő Városok különösen mind helybe-hagyták azt, Dublin és Drogheda Városain kívül. 3.) Tavaly, öt millió, négy-száz harminz kilentz ezer font sterlingre ment Irlandia' költsége, de kevesebbre ment volna egy millióval, ha már meg lett volna az egygyes-

ség Nagy-Britanniával. 4.) Midőn Skótzsiának Angliával való egygyesítődése forgott fenn: abban is ellenkezett volt Edimburg (Skótzia' fő Városa, 's a' tapasztalás meg-mutatta később, melly igen hasznos volt egygyesíteni ezen két Országokat egy Státussá, melly köz névvel, Nagy-Britanniának neveztetik.

Az Ország-gyűlés' 2-dik Táblájánál, Tierney és Sheridan Urak azt vítták Febr. 17-dikén, hogy már Fr. Országban meg szűnt a' Jakobinusság: de Pitt Ur úgy ítélte, hogy még nagyobb erővel vagyon a' most, minekutánna egy Királyi hatalmú Személyben egygyesítődött; annyival hathatósbabb eszközöket kell tehát elő-venni, egy olly orvosolhatatlan nyavalyának ki-írására.

6. Török Birodalmiak.

Konstántzinápolyból Jan. 30-dikán: — „A' Nagy-Vezér meg-kínáltatván Kléber Fr. Vezér által kapitulátzióval: azt felelte, hogy jól tudja az Egyiptomban lévő Fr. Katonák' nyomorúlt állapotját: azért is semmi más feltételről hallani sem akar, hanem hogy adja meg magát Kléber, a' vezérlése alatt lévőekkel, mellyet ha tselekefzik, kegyelmesen bán velek a' Porta.

7. Portugalliaiak.

Portugallia, meg-esmérte az Orosz Császárt Máltai Rend' Nagy-Mesterének, és szövetségre is lépett vele.

Magyar Ország.

A' Protestáns Theologus Ifjaknak, a' Göttingai, Vittenbergai, Lipsiai, és Tubingai Universitásokba lehet ezentúl ki menni Ő Felsége engedelmével, tudományok' tökéletesítésére.

N. Fejér Vármegye, 19 Tagokból álló fényes Deputáció által nyilatkoztatta, a' Királyi Föhertzeg Nádor-Ispány' megpárasodásából vett örömet, és a' F. Pár eránt viseltető tífzeteletét.

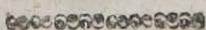
Nápolyból Mártz. 1-ső napján: — „Két Orosz hajók érkeztek az ide való Kikötőhelybe, mellyekre 300 ollyatén Nápolyi Tifztek fognak Izállani, és Máltába vitettetni, kiknek megengedte a' Király, hogy az Ország ellen a' Frák' társaságában tett hibájokat meg-orvosolhasák, és Királyok' további kegyelmére méltókká tehessék magokat, jeles vitézkedések által, mellyet Valetta Várának a' Fráktól lejendő vízfzavevésében fognak nyilatkoztatni.“

Palermóból Febr 26 dikán: — „E' folyó hónapnak 11-dik napján indúltak el innen Lord Keith és Lord Nelson Málta Szigetébe, a' hová sok Nápolyi 's Sziczíliai Katonaságot, és az ostromhoz megkívántató mindenféle kélzületeket vittek magokkal. — Már Febr. 17 dikén oda is érkeztek Szerentsésen, 's erőssen szorongatják a' Valettai igen híres erősségét Máltának, az Adriai tengeren fekvő Corfu Szigetéből oda érkezett számos Orosz Katonaságnak társaságában.“

A'

CSASZARI ÉS KIRALYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Nro 25.

Költ Bétsenn, Böjt-más Havának (Márcziusnak)
28-dik napján 1800-dik Esztendőben.

Béts:

A' Cs. K. Felség' testvér Húga, Mária Anna Föhertzeg Kisasszony, minekutánna kilentz esztendeig Prágában lett volna Fejedelem Asszonya az ottan lévő Dámák Fundátziójának: a' múlt Szombaton, Ő Felsége' engedelmevel, Olasz Országba indúlt innen, hogy Florentziában, az ott lévő Capucína Apátzák között töltse életének hátra lévő esztendeit. Született ezen Föhertzeg-asszony, 1770-dik esztendőben. Utját Velet-

- C e

tzének vette, hogy a' Sz. Pápának tiszteletét meg-tegye, 's fel tett czéljáról értekezzen véle mint az Anyaszentegyház' Fejével. Két Komorna-Afzszonyok is mennek bé Ő Kir. Hertzegségével a' Klastromba.

A' Coloniai Elector (Választó-Hertzeg) Fő Hertzeg Maximilián, II-dik József Császár' Testvérje, ide váratik. Már a' vólt H. Eszterházy' kertje 's háza, a' Landstrasse nevű Külső Városban, fel van fogadva számára az egész nyárra, 3 ezer forintért.

Feldmarsallieutenánt Frölich, ki a' múlt Nóvemberben szerentsésen el vette Ankónát (Olasz Országban) a' Frantziáktól, midőn az Orosz hajók a' tenger felől szorongatták azt: a' napokban indult el innen Grétzbe, a' hol lakik a' Felesége.

Harmad nappal ez előtt, ide érkezett Hertzeg Berry Károly Ferdinánd, Gróf Artoisnak második, és még tsak 22 esztendő fia. Ennek a' testvér Bátyja, Gróf Artoának első szülött fia, Hertzeg Angouleme Lajos Antal, vette vala el 24 esztendő korában hitves társúl Néhai XVI-dik Lajosnak Mária Therésia Charlotte nevű leányát, a' ki 3 esztendeig lakott Bétsben; most pedig Férjével egygyütt, Curlandia' Fő-városában Mitauban lakik, XVIII-dik Lajos' társaságában, a' ki XVI-dik Lajosnak testvére vólt, valamint Gróf Artois is, kinek kereszt neve Károly Filep. Hertzeg Berry a' H—g Condé Seregénél szolgál, melly a' eszten-

dőtől fogva az Orosz Császár zsoldján vitézkedett; ezután pedig az Anglus Udvar' költségén fog vitézkedni. Hertzeg Berry az itten lévő Milord Minto Anglus Követnél van szállva, 's rövid időn Nápolyba indul házasodni.

Hadi Környüldállások.

(Külföldi Ujságok szerént).

i. Német Birodalmiak:

Donaueschingenből Mártz. 18-dikán: —
„Tegnap reggel érkezett ide Haditárnokmester Báró Kray, Márki Chasteller Generálmájorral egygyütt.“

Károly Fő-Hertzeg, következő értelmű Hirdetményt intézett a' Sereghez:

„El gyengült egészségemre nézve, kértem Ö Felségét a' Császárt; hogy nevezze más helyembe a' Sereg' Kormányozójává. Méltóztatott nevezni Ö Felsege, Báró Kray Haditárnokmester Urat. A' midőn jelentést teszek erről a' Generálisságnak, az egész Tifzti-Karnak, 's a' több Katonaságnak: igen nagy szívességgel köszönöm; hogy az én kormányozásom alatt olly vitézül, és igen jeles megkülömböztetéssel viselték mindenkör magokat.“

„Valamint ki-mondhatatlanul sajnálom, hogy változó egészségem miatt meg kell válnom olly hadi Pajtásoktól, kiket én, minden alkalmatosságokban, igen derék, és Császár Ö Felségéhez különös nagy hívséggel viseltető Katonának tapasztaltam, 's betsülök és szeretek: szin-

tén olly indulattal kérem, hogy a' millyen dísző módon nyilatkoztatták eddig, Fejedelmünkhöz viseltető hajlandóságjokat 's hívségeket: színtolly mértékben és hasonló buzgósággal mutassák azt, Haditárnokmester Báró Kray Úr' vezérlése alatt."

Végző soraiban jelenti a' Főhertzeg: hogy a' melly Tudósítások 's Híradások Ő Főhertzégéhez küldöttek addig mint Fővezérhez; mind azokat ezentúl H. T. M. Báró Krayhoz kell útásítani.

A' Konstántziai tó mellől Mártz. 18-dikán:
„A' Graubündteni és Vorarlbergi földön, mindeütt nevelődött az előálló Cs. K. Sereg-szaka-
fzok' ereje, Katonasággal 's ágyúkkal is. A'
Stuttzos-Kompániák egymást fel-váltva teszik az
örállói szolgálatot; és a' fel fegyverkezett föld-
népe olly készen vagyon: hogy mihelyt kíván-
tatik, mindjárt indulhat."

Stuttgárdból Mártz. 18-dikán: — „A'
Würtembergi Hertzegség' részéről, egy Gránáté-
ros és más két Bat—nok nevelik azon Sereg'
számát, mellyet a' Német Rendek törvényesen
tartoznak ki-állítani, a' Császári Felségnek, mint
Birodalom' fejének egygyességében. Ezen 3 Ba-
talionok többnyire Ifjú, derekasan termett, és
jó erejű emberekből állanak. A' Vezérjek, See-
ger Generálmajor. Maga az uralkodó Hertzeg,
egynehány napokon által szorgalmatosan meg-
vi'sgálta őket, és már tegnap reggel, egész ké-
születtel ki is indította, részszerezént innét, rész-

fzerént Ludwigsburgból, a' Bretteni vidékeken tejendő köz hasznú Izoigálatra."

A' Sváb Kerületbéliek vitézi tüzét régibb példák által is kívánván élelzteti a' Főquartélybéli Ujság' jeles Írója, következő nevezetes történetét bezzélli el a' múlt Századnak, egy új darabjában: 1688-dik eflztendőben, egy Melac nevű rabló 's öldöklő frantzia Vezér, meg nem vehetvén Schorndorf erős Városát: rá izent a' Würtembergi Hertzegre, fenyegetödzve: hogy ha fel nem adatja néki Schorndorfot: úgy ö, a' Hertzeg' lakó Városát Stuttgárdot felgyújtatja négy öldalról. A' Hertzeg meg-rémülvén, parantsolatot küldött Schorndorfba, hogy ki kell nyitni a' Város' kapuit a' Fr-ák előtt. Kedvetlen parantsolat volt ez a' Lakosoknak: mindazáltal tsak ugyan meg-határozta vala már a' Tanáts, hogy a' Város' külsait által küldje Melacnak. Akkor elő-állott egy erős szívíű Afzfzony, 's így szöllött: Hazaáruló az, a' ki fel-adásról szöll. Tulajdon kezemmel ölöm azt meg. Két vagy három nap alatt segítségünk érkezik Ulmából: azért is védelmezzük magunkat. Rajta! a' ki úgy gondolkozik mint én." — Tsak hamar mind öfzfze tsödült az Afzfzonyság, szénvonókkal, seprükkel, már kiki a' mit kaphatott, fel-fegyverkezve; 's egész se-regestöl a' Tanáts házhoz indúlván, bé izenték az Elöljáróknak: hogy egy se' merje közzölök magát otthon mutatni többé: ha fel adják a' Várost. El álmélkodván az Elöljárók, Afzfo-

nyaiknak illy nemes mérészségén, mind fel-kiáltottak: „Ne engedjük, hogy feljúl múljanak Feleségeink bennünket a' bátorságban“ a' minthogy azonnal fegyvert fogtak, 's példájok szerént a' több Polgárok is, kikhez még az Aszfzonyok is hozzájok kaptolták magokat. Illy erővel kimentek a' Városból, 's hatalmasan el nyomták onnét a' Fr—ákat; két napok múlva pedig, valósággal el érkezvén a' segítségjek Ulmából, a' Rajnán is túl verték azokat. — — Ezen történetnek el beszéllése után helyesen vagy on említve, Julius Caesárnak ez előtt 1800 esztendőkkel tett bizonyosága a' Németekről, hogy t. i. azoknak egygyesített erejektől, nagy termetektől, és tsillámló szemeiktől rettegtek nem csak a' Frantziák, hanem még az ő Római Katonái is. A' Frantziákról úgy ítélte Julius Caesar: hogy készek ök serényen hozzá kezdeni a' hadhoz: de az azzal egygyütt járó bajoknak el viselésére, telyességgel nints megkívántató állhatatoságjok (Ut ad bella suscipienda alacer ac promptus est Gallorum animus: sic mollis ac minime resistens ad calamitates perferendas mens eorum est. B. G. III. c. 19.)

Munnheimből Mártz. 17-dikén: — „A' Rajna' túlsó partján Városunkkal által ellenben lévő darab Erösségeket, el hagyták tegnapelőtt a' Fr—ák; minekokaért Cs. Kir. Generálmajor H. Hohenlohe, még az nap estve felé által küldötte oda a' maga Adjutánsát Raschko Urat, Wenkheim gyalog Reg—ének egy Szakaszszával,

ki is minekutánna az ott találtatott hajókat mind által szállíttatta volna ide: végre maga is visszajött szerentsésen. Ezentúl valami kevés Fr—ák ismét bé-ültek a' néhai Rajna-sántzának említett darab erősségeibe: de kevés idő múlva megint el hagyták azokat: minekokáért már ma, nem tsak Katonaság vagyon részünkről oda által, hanem feles számú Munkások is, kik az ellenség készíttette erősségeknek lerontásában, előmenetelesen foglalatoskodnak.“

Munnheimből Mártz. 19-dikén: — „Ma, megint több Cs. K. Katonák, és Munkások mentek által innét a' Rajna' túlsó partjára.“

Ulmából Mártz. 18-dikán: — „F. M. L. Petrasch helyett, a' ki ide jö Komendánsnak, F. M. L. Báró Hiller fogja kormányozni a' Brengenzi vidéken lévő Cs. K. Seregofztályt.“

Cs. K. Gen. Máj. Serbeloni, meg-hólt Tubingában, Mártz. 13-dikán.

2. Olasz-Országok.

Páviából Mártz. 9-dikén: — „Cs. K. Gen. Ott, a' Fontana-Buonai völgyben áll most, legnagyobb részével a' Korpusának, a' hol nyóltz ezer fel-fegyverkezett Lakosok is kaptolták hozzá magokat.“

Sinigaglia Városa, az Egyházi Birodalomban fekszik, az Ádriai tenger' partján. Mintegy húsz ezer Lakosai vagynak. Az ott esni szokott Vásárok (Sokadalmak) éppen olly nagy következésűek Olasz Országra nézve: mint a' Frank-

fu tiak 's Lipsiaiak a' Német Birodalomra nézve. Törökök és Görögök feles számmal járnak oda.

Sinigagliából Mártz. 2-dikán: — „Ebben az esztendőben úgy fog itt tartatni a' Vásár éppen, mint a' Frantziák' bé-rontása előtt, 's valamint az előtt úgy most is Júl. 13-dikán kezdődik.“

Mediolánumból Mártz. 7-dikén: — „Kle-nau Generálison kívül, Karaiczay és Spanocchi Generálisok is a' Rajnához vagynak innét rendelve, a' hová minden órán el is fognak indulni.“

Velentzéből Mártz. 14-dikén: — „Az új Pápa' nevéből Chiaramonti, ez az Anagramma telik: Roma china-ti (Róma hajtsd meg magadat.)“

3. Nagy-Britanniaiak,

Pitt Minister Febr. 17-dik napján azt vitatta az Ország-gyűlés' 2-dik Táblájánál, hogy 3-ad fél millió font sterlinget kell küldeni segítség-pénzül a' Cs. K. Felség' számára, úgymint a' ki, azon nagy czélért hadakozik, melynek elérésére határozta magát Anglia, a' Frigyeseivel egygyütt, hogy t. i. a' pallérozott Világot bátorságos állapotba lehessen helyheztetni, a' Jakobínusságnak, 's annak veszedelmes követke-zéseinek végképpen való ki-irtása által, melly maga nyilatkoztatása által Pitt Ur, eleit kívánta venni a' Ministériommal ellenkező Tagok ezen

ellenvetésének: hogy nem helyesen tselekeszik Anglia, midőn a' frantzia Trónusba való vizsza helyheztetésekért a' Burbonoknak, pénzét és vérit fel-áldozza. Így ítélte t. i. akkor is Tierney, olly vélekedését nyilatkoztatván a' Jakobínusság eránt, hogy már meg-szünt légyen az Fr. Országban. Sheridan Úr meg is nevezte Buonaparte-t és Sièyés-t, azt ítélvén felölök, hogy nem lehet őket Jakobínusoknak tartani: de erre az állításra — mint már a' múlt postán is említettük — azt jegyzette meg Pitt Minister, hogy még inkább szükséges most egész hathatóságú erőt fordítani a' Jakobínusságnak le-rontására, midőn az, egy Királyi tekintetű Személyben (Buonaparteban) egygyesülve vagyon.

A' mennyivel több most a' kész pénz Angliában: annyival szükebb a' búza. Az Országgyűlés' első Táblájánál így szóllott ezen tárgyra nézve Lord Auckland, Febr. 14-dikén: A' múlt esztendőbeli aratásból alig került bé annyi búza, a' mennyivel fél esztendeig meg-érhette volna Anglia. A' mi, másunnét hoztatatik bé, azt még nem lehet bátorságos és elégséges pótoló-eszköz gyanánt tartani. Azon kell hát igyekeznünk: hogy ki találhassuk a' kevesebb kenyér-evés' módját.“ — Egy mód fel is van már találva, melly az, hogy a' Kenyér-sütőknek nem szabad elébb, hanem tsak 24 órával a' siítés után, el adni a' kenyeret. Ez, tapasztaláson fundált törvény. A' Londoni ember t. i. rendszerént lágy kenyeret szokott enni eddig:

ha tehát már az említett rendelkezéshez képest, nem kaphat ő többé olly lágy kenyeret, a' milyenhez szokott az ínye: nem ok nélkül lehet fel-tenni, hogy jóval is kevesebb kenyér megy fel mint annakelőtte, mivel a' keményebb kenyér nem esik már néki olly jól mint a' puha, mellyet meg-fzokott.

Irlandiának Nagy-Britanniával való egyesítettése eránt, mitsoda értelemmel 's indulattal vóltak és vagynak a' Dubliniak: ezen tárgyról, a' Vice-Király' tudósítása nem tevődött ugyan még közönségessé a' Londoni Ujságban: közlött mindazáltal ezen Ujság is már némelly körülállásokat, arról a' fel-zendüléséről Dublin Városának, mellyet okozott vólt ott Febr. 26-dikán, az Ország-gyűlése nagyobb részének az egygyességre lett reá állása. El o'fzolván t. i. a' Gyűlés, a' mint haza felé indúltak vólna az egygyességnek Pártfogói: kövekkel kezdte őket hajigálni a' Nép, 's meg is sebesített némellyeket közzülök, jóllehet nem veszedelmesen; mások, szomszéd házakba futottak bé a' dühösködő gyűlevélség elől. Más nap egy Brocas nevezetű Polgár, ki a' lárma napján Swan Májor által el fogattatott, az Ország-gyűlés' második Táblája eleibe idéződött. A' Ministériommal ellenkező Tagok közzül Oberster Barry azt kívánta: hogy ha Brocas elő idéződött, úgy azokat is elő kell idézni, a' kik körül vették Katonasággal az Ország' házat: de Státus-Secretárius Lord Castlereagh ezen kívánságot helyte.

lennek ítélte abból az okból: mivel a' Polgármester nem látván többé magát elégségesnek a' felzúduló nép' zabolátlanságának visszafertőztetésére: által adta a' maga hatalmát a' Vice-Királynak, kinek illy környülállásokban kötelessége vólt mindent elkövetni a' végre; hogy az Irlandiai Parlamentommal úgy ne bánhasson egy zenebonás csoport, mint valamelly frantzia gyűléssel. Brocas mentette magát, hogy ő csak egy olly követ kapott fel, a' mellyet reája hajtottak, 's visszafertőztetés akarta azt hajtani: a' midőn Schwan Májor reá lötte ő reá a' pisztolyát, de nem találta, 's úgy árestálta meg. Hofzfas vételkedések után, bűnösnek találtatott Brocas, mint a' ki igen meg-sértette az Ország-gyűlés' privilégiomait, 's mindjárt tömlőtzbę is küldődött.

4. Frantzia Országaiak.

A' Katona-szedésre nézve, olly hatalmat adatott magának Buonaparte, a' Törvényhozó-gyűlés által: hogy minden Ifjakat fel-fegyverkeztethet 's ki-állíthat hartzra, valakik, a' múlt Sept. 23-dik napjától fogva, már húszadik esztendejekbe léptek, tsupán ezen két ki-fogásokkal: 1.) hogy a' melly Ifjak, helyes megítélés szerént, nagyobb hasznára lehetnek a' Hazának, ha tanulásokat folytatják, mint ha fegyvert fognak: azoknak meg-engedődik, hogy másokat állíthassanak magok helyett. 2.) Nem kötelesek a' Katonai szolgálatra, a' kiknek jövedelmére nints több vetve 25 líver esztendei adónál.

— A' ki maga helyett mást állít: tartozik annak fel-készítésérc, 300 lívert fizetni. — Az első Conscriptiókor, az olyan Ifjak is a' szegények 's következőképpen a' katonáskodásra nem kötelesek közzé számlálódtak, a' kiktől nem vevz többet a' Respublika, 50 líver esztendei adónál.

Az Amerikai Respublika' Küldöttjeivel Dávid, Elsworth, és Murray Urakkal tartandó Békesség-alkura, négy Tagokból álló Commissiót nevezett ki Buonaparte, kik között első, a' maga egygyik Testvérje József; a' többek: Fleuriu, Röderer és Morques.

Hogy az Európai Hatalmasságokkal folyó hadnak is örömet szeretné jó móddal végit szakasztani Buonaparte: meg-tetszik ez, a' közelebbi Hirdetményeiből is, mellyeket a' hadra nézve intézett a' Nemzethez, és a' Respublika' Ofztályaibéli Helytartóihoz: minthogy azon Hirdetményekben leg nagyobb részént el vagnak már távoztatva azok a' szörnyen sértő és megengedhetetlen gyűlölséget nyilatkoztató kifejezések, mellyekkel éltek az előbbeni Igazgatók Anglia ellen; más Hatalmasságokra nézve pedig reménység vagon nyilatkoztatva azokban, a' Békesség eránt. A' Pári'si Ujságok is kémélve írnak most a' külső Hatalmasságokról. Egy különösen így ír: „Fr. Ország, egyedül a' tenger-melljéki Tartományainak kereskedése által jutott olly virágzó állapotra, a' millyenben vólt. A' tengeri szabad kereskedés nélkül, vízfza nem nyerhe-

ti jövendőre azon állapotját. Avagy nem lennénk e' tehát készek áldozatokat tenni Angliára nézve, holott a' szárazon való Békességre egyedül Anglia által lehet szert tenni? A' szárazon való Hatalmasságok, nem kívánnak egyebet, hanem hogy a' magokét vízfza-kaphassák, és annak további tsendes bírása eránt bátorságosok lehessenek. A' hadnak egész folyamata alatt, soha tsak egy szóval se' kívánódott mi tőlünk, hogy mi, a' had előtt bírt Tartományainkból leg-kis-sebb részt is által engedjünk. Nagyobb és állandóbb ditsösséget nem szerezhhetnek magoknak a' Consulok, mint ha ők lesznek a' már tíz esztendőktől fogva való revoluziónális Igazgatók közzül az elsők, kik a' Revolúzióból származott romlásokat meg-esmérik, meg-vallják, 's az egész Világ' hallottára ki-kiáltják: hogy a' magát mérsékelni tudó nemes lelkű Győző, kész a' Békességnek színmutatás nélkül való szerezte-téből vízfza-adni kinek kinek a' mi az övé."

Ezen jó gondolatok tetfzettek Pári'sban más jól gondolkodóknak is: és annál nehezebben esett nékik, hogy a' Consuloknak más forma gondolatjokat kéntelenítették gyanítani, a' tulajdonképpen való Consuláris Újság' 5-dik Mártziusi darabjának meg-olvasására: melly t. i. éppen olyatén új hadi dalokat foglalt magában, mint a' millyenekben, ama' szörnyű emlékezetű Robespierre, 's a' Tzimborássai, emberitelenül átkozódtak minden Hatalmasságok ellen, mellyek a' Frantziáknak ellenek állottak.

Buonaparte, a' véle szóllani kívánóknak meg-halgotása eránt, következendő rendeléseit tette közönségesekké: 1.) hogy a' külföldi Követeknek audientziát ad, minden Hónapnak 2-dik és 17-dik napjain. 2.) A' Senátorokat, és Generálisokat magához botsátja, minden Dekádnak második napján, déltől fogva délutánni két óráig. 3.) Ugyan azon órákon, minden Dekád' 4-dik napján magához botsátja, a' Törvényhozó-Tanáts Tagjait. 4.) hasonló időszakafzban minden Dekád' 6-dikán, a' Tribunátusnak, 's a' Tisztviselőkre ügyelő Törvényszéknek Tagjait. 5.) Ha a' Generálisokon alól lévő Katona Tisztek; a' Respublika-Ofztályokbéli Consuláris Helytartók (Prefektusok); Bírák; és más közönséges Tisztviselők akarnak szóllani az első Consullal: tartoznak, kiki közzülök a' maga tiztségéhez képest való Ministert meg-szóllítani, 's az által mutatni bé magokat. 6.) Ha magános Polgárok, a' kik semmi közönséges tiztségben nintsenek, akarnának valamelly nyomos dolgot terjeszteni elibe az első Consulnak: Státus-Tanátsos Benezechhez vagynak útasítva, a' kinek el beszéllhetik a' mi közleni valójok vagyon, 's általa meg kaphatják az első Consul' válaszfzát.

Magyar Ország.

A' Budai Teátromban jelesen inneplödött Palatínus Ö Föhertzegsége' neve napja, mind Mártz. 19-dikén, mind az azt meg-elözött estvén. Mártz. 19-dikén a' tiztelt Föhertzeg fes-

tett képe felett, ez az esztendő számot magában foglaló írás olvastatott:

noMen CeLebre arDenter CeLebrant.

N. Veszprém, Borsod, és Szabolts Vármegyék' képében, jeles Deputátziók tettek örvendező tiszteletet e' folyó Hónapnak 18-dikán Budán Ő Cs. K. Hertzegségeknek a' Nádor-Ispánnak és Nádor-Ispánnénak.

Él e g y e s T u d ó s í t á s o k.

Pruszszianak Fővárosában Berlinben is, (valamint szintén Európának más nagy Városaiban) a' hofszas tél miatt, igen meg-fogyott a' tüzi fá. Hogy tehát az efféle környülállásokban megtörténhetõ minden kedvetlen következéseknek eleit lehessen venni: olly rendelés tevődött, hogy míg már a' hajókázás ismét helyre állhatna, és több fát lehetne szállítani: addig ne szabad legyen senkinek rakásra venni a' tüzi fát: hanem tsupán egy fertály, vagy leg-felljebb fél ölenként, az ezen tárgyra ügyelő fő Tíztségtõl nyrendõ engedelem-írásnak elõmutatása mellett.

Pruszsziaából az Orosz Birodalomba, soká nem lehetett által jární Niemirownál. Nem régiben fel-szabadúlt vala ezen által-járás: de már megént meg van tiltva, és tsak úgy botsátódnak oda által a' Pruszsziai föld' Lakosai; ha a' Königsbergi, vagy Brazlói Orosz Consulok vagy a' Berlini Orosz Követ' neve alája vagyon írva a' paszszusoknak.

Dániának Fővárosában Koppenhágában, úgy belé szerezett a' Nép, egy Énekes és tántzos Játék-

darabba, a' mellyet Vogler Apátur készített, Unnai Herman nevezet alatt, a' Király' neve napjára: hogy midőn negyed ízben adták ezen Dramát: délutánni négy óráig, a' midőn kezdtek kiolztani a' biléteket, egész reggeli 6 órától fogva ostromlotta nagy sokaság a' Királyi Operák Teátromát, olly toiakodások között, hogy 3 Személyeknek életükbe került a' sok erőlködés és szorongatódás, kik kétség kívül leg elsők akartak lenni a' bilétek' kapásában, mellyekből jó nyereséget reménylettek, minthogy egygyéit, 3 's 4 aranyat is kész vólt inkább megadni sok ember a' ki bé kívánczozott a' Teátromba, hogy sem mint magát tiszgáltassa.

A' Dániai és Norvégiai nevezetes Fábriák, 1798-dik esztendőben 2,629,004 tallért érő bel- és kül-földi matériálékat dolgoztak fel, és az azokból készült készült portékák betsit, 3 millió 514,679 tallerra határozta, a' kereskedésről 's gazdaságról író Újság.

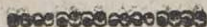
Az el-pufztúlt Helvétziai Kántonok számára, négy ezer tallérnyi alamizsna gyűlt öfzfze Koppenhágában. Több külső Tartományokból is kaptak segedelmeket azon ügyefogyottak, Lava-ternek közbenjárása által.

Cs. K. F. M. L. Mack, és a' vele egygyütt igazságtalanúl fogva tartott Cs. K. Tiszteket, el botsátották már a' mostani Consulok tserében, Perignon, és Grouchi Fr. Generálisokért.

A'

TSASZARI ÉS KIRALYI FELSEG'
ENGEDELMÉVEL.

Nro 26.

Költ Bétsbenn, Sz. György Havának (Áprilisnek)
első napján 1800-dik Éfztendőben.

Béts.

Tegnapelőtt (Vasárnap) délutáni hat óra-
kor érkezett ide Károly Fő-Hertzeg a' Rajnai
Armádiától. Tsak nem egész nap várta a' nép
az Udvarban Ő Fő-Hertzességét, kit is midőn
meg-látott: szíves tiszteletét nyilatkoztatta eránta.

Három Anglus Kurírok érkeztek ide mostan-
ság egyszerre. Egygyütt lett érkezéseket az okoz-
ta: hogy az elébb indúltaknak soká kellett Hatt-
burgon kívül várakozni a' jég miatt.

D a

Waldshutból (a' Sváb Kerületből) Mártz. 16-dikán: — „Ma második napja nálunk a' kellemetes, tiszta 's meleg időnek. Eddig fagy, hó, ismét eső, vagy köd, szüntelen változtak. Azért is mind eddig tsendesen vólt mind a' két Sereg. Ma már mozdulásokat vetiünk észre mind a' két Félről. Az a' híre, hogy mindenfelől meg akar az ellenség támadni bennünket. De készen találja seregünket. Svájtzból (Helvétziából) nagyon szökik hozzánk a' fegyvert fogható fiatal nép. Bátor nagy vígyázással vannak a' Frantziák, még is nem ellenzhetik, hogy tsak nem minden nap 20, 30 is által ne jöjjön, és az Anglus zsóldon most állított új Svájtzer Regimenteknél szolgálatot ne vegyen. Igen igen siralmassan rajzolják ezek Helvétziának állapotját. Várva várják a' Császáriak 's a' t.“

„A' föld-népe közzül egynehány ezerezen állanak már fel-fegyverkezve ezen a' vidéken is, és szolgálatot is tesznek. Császári Tisztek vezérlik őket.“

Macerátából (melly Olasz Helység, az Egyházi Birodalomban fekszik Anconán alól, a' mint láthatni a' Mappán) Mártz. 15 dikén: — „Az Egyházi Birodalom' Lakosai, kiket a' Frantziák, 18 Hónapokig rablottak és sanyargattak mindenképpen: igen meg vagynak elégedve a' Cs. K. Katonasággal. — Az Olasz Országí hadi történetekről semmi tudósítást nem adhatok, mert azoknak műhelyétől 300 Olasz mértföldnyinél távolabb vagyok. A' mi Regimentünk (Jellasich) egy részét téfzi a' F. M. L. Frölich Kor-

púsának, a' melly, Toscana, 's az Egyházi Birodalomnak védelmére, 's meg-fzállására rendeltetett."

Az első Batalion Florentziában vagyon; a' 2-dik Bologna-, Imola-, Faenza-, Rimini-, 's Ravennában; a' harmadikból 3 Kompániák vagynak Ancónában; más három pedig Macerátában, Recanatiban, 's Ascoliban. — Majd minden Kompániának vagynak itt 's amott valamely Szakaszai. — Az én Kompániámtól vagynak Fabriánóban, Fermóban, 's Tolentinoban. Ezen utolsó helyben ennekelötte 3 esztendővel, a' Pápa 's a' Frantziák közt békesség kötöttet, Parisani nevű Nemes ember' házában, a' hol én ugyan azon szobában, a' hol a' békesség kötöttet, embereimnek meg-nézése' alkalmatosságával meg-háltam. — Anconában majd 6000-ig való nép vagyon, úgymint: 3 Batalion Stralsoldo; 2 Thurn; 3 Compánia Jellasich; 4 a' Határörzökből; 1 Svadron a' Kavanagh Regből. — Frölich el menetelével, ideig való Vezérje ezen Seregnek Knesevich G. M.

Valóban Olasz Ország, mind a' régi mind a' mostani történeteire nézve, nevezetes, és a' vi'sgálásra 's tanulásra méltó Ország. — Kevés mértföldet jár az ember: hogy mindjárt oly határra nem találna, a' hol valamely nevezetes dolog történt. — Florentziából el indulván Siennának vettem útamat, a' hol már azon alkalmatossággal, midön a' múlt őszzel Róma felé indultunk, szép esmeretséget tévén, most 14 napokon által életem' leg jobb napjait töltöttem.

Onnét Monte Pulciánonak, a' hol azon nevezetes bor terem, Cortonának, 's Perugiának vettem útamat. — Láttam Sz. Ferentz születése' helyét, Assisit is, és azon Klastromot a' hol lakott, melly Agli Angelinak nevezetik. — Cortona 's Perugia közt fekszik azon hely, a' Perugiai tó mellett, ad lacum Trasimenem, a' hol Hannibál a' Rómaiakat olly rettenetessen megverte másodszor. Valóban midőn azon föld hátán útaztam, méjj gondolkozásba merültem, forgatván elmémben a' földi változásokat.

Majd negyedfél hónapja múlt már, hogy szünet nélkül esett ezeken a' vidékeken az eső. Itt tsak negyed napja szünt meg. Az utak mód nélkül el romlottak. — — Mi olly reménységben vagyunk, hogy az új Pápa' válaasztatása után, Rómába fogunk indulni.“

Hadi Környülállások.

(Külföldi Ujságok szerént).

1. Olasz-Országok.

Aquiból (ezen Város Piemontban fekszik Génua felé) Mártz. 10-dikén: — „Öt napokkal ez előtt, erőssen meg-támadták a' Frantziák Rocca Grimaldát, melly Helység, Aqui és Gavi között fekszik a' Génuai földön (Aqui 's Gavi ki van téve Olasz-Ország' Mappáján). Harmintz Magyar Lovasok a' Császár nevét viselő Hufzár Regimentből, más 100 emberrel védelmezték Rocca Grimaldát. A' tsata nem nagy ki-térjedésű volt ugyan, de tüzes és tartós. Katonáink-

nak el fogyván a' töltések: köveket hengergettek 's hajigáltak az ellenségre, melly, végre meg-fordult, 's lódult, a' mint tsak lehetett. A' Szabad-seregbéliek, majd mindenütt sarkokban voltak a' Ronciglione felé nyomúlt Frantziáknak. Közzülök egy Tifzt és 12 Közember esett el, 50 en pedig sebet kaptak. Részünkről, mint-hogy igen bértzes, azért is bátorságosabb helyen állott kevés népünk, tsak kettő esett sebbe, egy pedig ditsőségesen fel-áldozta életét Hazájáért."

Livornóból Mártz. 12-dikén: — „Ma, következendő értelmű Hirdetményt (Manifesto) adott ki Lord Keith Anglus Vice-Admirális: „Hitelesen vagyok az eránt tudósítva, hogy némellyek, gabonát, 's egyéb eledelt hordanak 's küldenek el adni a' Frantziáknak, és a' Génuabélieknek, olyan záfzlót tévén fel hajóikra, a' millyenekkel a' neutrális (egygyik ellenkező részfzel sem tartó) hajók szoktak szabadon jární. Most is állanak rakott hajók ezen (Livornói) Kikötőhelyben, mellyeknek Urai azt állítják álnokál, hogy életet, fa-olajt, bort, kénkövet 's a' t. akarnak Barcellonába, 's más egyéb Spanyol Kikötőhelyekbe vitetni: a' hol pedig mint tudva vagyon, sokkal óltsóbb árron mennek ezek a' portékák mint itten. Tudtára adom tehát kinek kinek, hogy meg-parantsoltam a' vezérlésem alatt lévő Anglus és Aufztriai Hajós-Kapitányoknak, kik a' Génuai, Nizzai, Touloni, Massiliai, 's az ezek között fekvő kisebb Ki-

kötőhelyeket bé kerítve tartják, hogy akár minémű hajók az említett Kikötőhelyek között valamelyikbe bé akarnának lopódni eleséggel: fogják el, 's a' Törvénynek szoros szabása szerint bányanak véle.“ — Költ Charlotta Királyné nevű Anglus hadi hajón, Livornó előtt, Mártz. 12-dikén 1800.“

Szabaudia (Savoyen) Tartományának Fővárosából Chamberyből ~~újak~~: hogy a' Frantzia Katonák Mártz. 2-dikán el hagyván téli quártélyaikat, Monte Cenis felé nyomultak elő, és Pignerol szomszédságában szándékoztak magokhoz kaptsolni, a' frantzia föld belsőbb részéből hozzájuk érkező Segítség-szakaszokat. — Hogy avagy tsak egy időre is tsendesíteni lehesen a' béketlenkedő fr. Katonáságot, ki-fizetődött néki valamely rész, a' hátra lévő zsóldjából.

A' Gaviból Montenero felé lett újabb ki-ron-tásaik is a' Frantziáknak, szint olly szerentsé-
lenek voltak, mint az elébbiek: mert mindég veszteséggel verették visszsa.

A' Fontanabuonai fel-fegyverkezett Lakosok ellen is próbáltak a' Frantziák másodszoriban is szerentsét: de valamint előlzför úgy másod-szor se' boldogúlhattak, sok veszteségjek mel-
lett is.

A' Fr. Seregnél lévő Olaszokhoz nem lát-tatik Massena Vezér bizodalommal lenni: mert mind el küldötte őket a' Génuai földről 's annak széleiről, beljebb Fr. Országba.

A' frantzia származású Katonáit, ígéretekkel táplálja Massena, biztatván őket, hogy tsak legyenek még egy kevés békességes türéssel, mert mind pénz, mind eleség, mind népbéli segítség is fog érkezeni hozzájuk, Fr. Ország-nak belsőbb részeiből.

Génuából igen szökdösnek ki a' Lakosok, valakik tsak módját ejthetik, a' nagy inség elől, mellyet nem tudnak eléggé panaszolni. A' kik az előtt a' tengeri kereskedés körül való munká-jokból éltek ott, most szinte éhelhalásra jutottak. Rendszerént borsóból 's babból áll az eledel. Hús van valami kevés, de kenyér semmi sints. — Isteni tisztelet közönségesen nem tartatik; minthogy minden Templomok zárva állanak. A' néhai Nemesek közül naponként egynehá-nyat lönek agyon a' Frantziák, tsupa gyanú-ságra; mivel tartanak tőlök, hogy pártütést in-dítának, vagy el találnák őket árúlni. Mas-sena, Savonába tért onnét vizfsza: minekután-na nyóltzfáz ezer líra adót vetett volna ki.

2. Spanyol-Országiaiak.

Valamint egyébütt: úgy ezen Országban is találkoztak némelly kedvellői a' Fr. Revolútziónak, még Alfzonzóságok is, kik közül e' vé-gett tizenöt első rendü Dámák küldődtek Madrit-ből számkivetésbe.

A' Frantziákkal való szövetségéhez képest Spanyol Orzágnak, kívánta az Algíri Dey a' Mádríti Udvartól, hogy ennek közbenjárása ál-tal hadd kaphassa ő vizfsza a' Frantziáktól egy

Salupját, mellyet t. i. azok el vettek: de nem kaphatta, mellyen meg-befszankodván, lántzra tétette bizonyosan, a' nála lévő Spanyol Consult.

Mivel a' papiros-pénzek' betse mód nélkül alá szállott Mádrítban: ez okon, nagy aggódások között várták oda Amérikából, 3 millió nagy tallérral leendő el érkezését egy hajónak, melly aggódások még inkább nevedtek az által: hogy Febr. vége felé, Gibráltárhoz érkezvén Lisbona alól egy Angliai Hajósseregoftály, el kergette onnét az ott kerengett egynehány Spanyol hadi hajókat, a' mellyek által lett bezárattatását Gibráltárnak, ki-hirdette vólt Mádrítban az Udvari Ujság Febr. 20-dikán.

A' Lisbonai Udvarnak Ruszfiával kötött frigye, nagy kedvetlenséget okozott Mádrítban.

3. Orosz-Birodalmiak.

Néhai Fr. Vezér Dumourier, Orosz szolgáltaiba lépett 12 ezer rúbel fizetéssel.

A' Hollandiából Pétersburgba érkezett előzfőri Tudósítások, úgy adták elő a' Hollandiában történt közös hadi próbatételt a' Cs. Felség előtt, mintha abban nem teljesítették volna némelly Orosz Regimentek és Gránátéros Bataillonok, Vitézi kötelességjeket, nevezetesen: Sawalischin Gránátéros Reg—je; Sedmorazkoi, és Báró Fersen muskatéros Reg—jei; 's Pusürewkoi, Erichson, és Mitinschin Gránátéros Bat—jai: minekokáért egy különös parantsolatban, melly Oct. 24-dikén költ, meg-tiltotta nékiük

Pál Császár a' mars-yerést; és még ezen kívül a' Sawalischin Reg—jének az a' büntetése is lett, hogy az el vezett zászlója helyib: nem kapott mást.

Ezen elő-számlált Reg—ek és Bat—ok jeles magok viselésének szemmel látott tanúsja lévén az Angliai Király' 2-dik Fia, York Hertzeg, mint az említett közös hadi próbatételnek Fővezére: írt a' Londoni Orosz Követhoz, Gyalogság Generálissa (vagy a' mi nevezésünk szerént: Haditárnokmester) Gróf Woronzowhoz, a' ki egyszersmind az Angliai földön lévő Orosz Katonaságnak Fő-Vezére; hogy vetné közben magát a' nevezett Seregszakaszokért F. Császárja előtt, 's jelentse meg Ő Felségének, mennyire fájlalja Ő (York Hertzeg) azon érdemes Regementek és Batalionok méltatlan sorsát, és maga is írt volna mellettek egyenesen a' Császári Felséghez, hanem ha tartott volna attól, ne hogy alkalmatlanságára legyen Ő Felségének: de minthogy tudja, melly igen szereti Ő Csász. Felsege a' Katonáit, azért is kötelességének tartotta Gróf Woronzowot arra kérni, hogy közbenjárása által legyen eszköz, olly érdemes Vitézeknek a' büntetés alól való igazságos felszabadításokban.

Telyesítette Gróf Woronzow, a' York Hertzeg' kívánságát, még pedig olly fogamatossan, hogy a' mint Febr. 28-dikán ki-hirdette a' Pétersburgi Udvari Újság, mind visszafra nyerték a' többször említett Reg—ek 's Bat—ok a' mars-yerést; és a' Sawalischin Reg—je új zászlókat

kapott, mellyekre le van ábrázolva, ezen Regiment néhai első és második Zászlótartóinak hív bátorságú magok viselete. T. i. midőn látta volna a' Fő-Zászlótartó Bagogewut, hogy az ellenség igen nagy erővel, ellene állhatatlanul rohan reájok: 's következésképpen meg nem lehet már menteni a' zászlót: parantsolta az Al-Zászlótartónak Schtscheglowitownak, kinek kezében volt a' zászló, hogy szakaszza le azt a' rúdjáról, 's kösse az oldalára, a' minthogy úgy is tselekedett, és tsak az ő, 's a' Zászlótartó' elesttével juthattak a' Frantziák a' zászlóhoz.

Liefland, Esthland, és Curland Tartományaiából, semmiféle gabonát, nem enged ki vitetni Pál Császár. A' tilalmazó parantsolatot, melly, Febr. 12-dikén adódott ki, saját kezével írta.

4. Frantzia Országaiak.

Valyon el megy e' a' hadra Buonaparte? — Ezt a' Kérdést tette fel egy Párisi Újság magának, Mártz 3-dikán, 's így felelt meg reá: A' hajlandósága és tettzése szerint ítélvén Buonapartenak; nem lehet kételkedni az eránt: örömet tselekeszi azt az ember, a' mit elébb jó foganattal és szerentsével tselekedett. De valyon meg-engedhetik e' az ő el távozását, a' tulajdon hazna, és a' politika? Azok, kikre az ő távollétében fog szállani a' kormányozás: tudják e' azt olly fogantosan és serényen vinni, 's akarják e' olly jó lélekkel 's állhatatossággal mint ő? — Ha pe-

dig az alatt míg Buonaparte a' Seregnél lesz; nem tart Üléseket a' Törvényhozó-tanáts: avagy ezen intézet által nem fog e' Katonai formájúnak látfzani az igazgatás; minthogy a' szerént csak akkor tarthat üléseket a' Törvényhozó-tanáts, ha jelen vagy on ott a' katonai hatalom, ennek távollétében pedig nem? Ki ne látná ezen folyamatjából a' dolognak, hogy egy Buonaparte, ki a' Fr—áknak, had által lett Fejékké: had által is, vagy valamely katonai igazgatással tartja meg magát fő méltóságában?

A' Respublika' Ofztályainak helybéli Kormányozóihoz, a' had eránt útasított Consuláris Hirdetményben, melyről már emlékeztünk, következő értelmű buzdítással is élt Buonaparte: „Kívánták az Igazgatók, visszra szerezeni a' békesség által Fr. Országának az ő egykori boldog állapotját; virágoztatni benne a' mesterségeket és virtusokat; bé gyógyítani a' sebeit, mellyeket a' soká tartó Revolútzio ejtett rajta; 's ki ragadni végre az egész emberi nemet azon inségből, a' mellyel már olly sok esztendőktől fogva vesződik: — de minthogy meg nem lett a' mit kívántak, bíznak, hogy a' Frantziák nem lesznek siketek a' Haza' kiáltására, és visszont ollyaténoknak mutatják lenni magokat, a' millyenek vóltak a' Revolútziónak első napjaiban, és a' millyenek csak akkor szünhettek meg lenni, midön látták, hogy egymás között meghasonlott felekezetekért kell nékiek hartzolni.

Midön Buonaparte a' Tribunátushoz küldötte vólt Mártz. 8-dikán, azon Hirdetményét,

mellyet a' had' eránt intézett vólt a' Nemzethez: azt végezte a' Tribunátus, annak a' nevezetes (néhai Rastaldi Fr. Követnek) Jean de Brynek javasolására: hogy Deputátziót kell küldeni Buonaparte-hoz, olly kívánsággal: hogy az első Consul, győzedelmesen, és Békességet nyerve, térjen vissza Pári'sba a' táborból.

Némelly hadi rendeléseket is küldött vólt által Buonaparte az említett Hirdetménnyel együtt Mártz. 8. dikán a' Tribunátushoz, mellyek, mind helybe hagyódtak. Ezek közzül valók: hogy az első Consul' saját kórmányozása alatt leendő tartslék-sereg, hatvan ezer embert foglaljon magában, és Dijon Városa' vidékére gyülekezzen öfzfe haladék nélkül, hogy a' melly Ofztállya a' Respublikának leg hamarabb és leg több adót szolgáltat bé: annak a' neve, Pári's fő piattzára fel-függesztődik 's a' t.

Magyar Ország.

Pestről Mártz. 20 dikán: —

„Több rendbéli Utazásim után, egynehány esztendőknék el folytával, alkalmatosságom vala, Hazánkat és leg inkább nemzeti nyelvünket illető Régi-írásbéli-maradványokból, számos Gyűteményt, 's ugyan különös szerentsével magok eredetekben öfzfe-szereznem. Mellyekből hogy nem tsak magamra, azoknak birtokossára, öröm, hanem több Tudós Barátimra 's más Hazafiakra is, nem külömben mint önnön magamra, egy-szermind háromoljon a' köz-halzon; és hogy ennek a' már ezer esztendőkön felül Európában is

gyakorlott, a' több Európai közönséges nyelvektől különböző nyelvnek őseiről reánk hagyott valóságos nyomdokit az Idegenek is láthassák: el tökélettem magamban, hogy Magyar Nyelvünket illető minden Kéz-írássaimat, bátor már azok némelly Hazánk' Tudósaivál közöltettek, és ne talántán kívánt házra fordítódtak: nyomtatás által magam intézése szerént is közre botsássam, olly módon: hogy mindenek előtt a' Régi írt Magyar Könyveimet (Codices) a' XIV-dik Századtól fogva egész a' XVII-dikig. — Azután a' leg régibb és még írásban lévő Magyar Istenes és Világi Verseket, és Énekeket, a' XIV-dik Századtól ólta szintén a' XVIII-dikig. — Továbbá a' még írásban lévő Magyar Országi Történeteket ugyan tsak Magyar nyelven, 1504-dik esztendőtol fogva egész 1730-dikig, a' mellyek, eredeti valóságúak. — Ezentúl pedig a' kezemnél lévő Magyarúl ki adott közönséges tanátskozásait 's határozásait Országunknak (Acta Publica) t. i. az Ország-gyűléseinek folyamatjáról írásba vett, és ugyan eredetiképpen nálam meg lévő jegyzéseket, szabott Törvényeket, Egygyességek' tzkelyeit 's a' t. és az ezen tárgyakat illető minden Levelezéseket, a' XVI dik Századnak közepétől kezdvén — ki-nyomtattassam, és így ezen maradványoknak némellyek által a' nálók lévő le-írásokból (Copiis) ne talántán történhető hűväs ki-nyomtattatásnak eleit vehessem.

Mellyre nézve a' leg első ki-nyomtatására már kézzen álló Régi írt Magyar Könyveknek summás foglalatjait, 's titulussait, előre is kívántam közleni a' Hirmondóval 's általa a' Hazával.

XIV-dik Századból: Sz. Elek Élete. — Remete Sz. Pál' élete, és Budai Sz. Lőrinczi Klostromban testének helyheztetése. — Ysteny gondolathok ees Tökellethes Szerzetessegh fundamentoma.

XV-dik Századból: Legenda S. Xpine Virg. az az: Sz. Christina élete. — Ymaadsaghok ees keerecsekh. — Az úgy nevezett Egyházi Imádságok, úgymint: Mag'asztalya een lelkem Wrat — Salve Regina — Ytvozzleg' — My Athyank — Hyzek Ystenben — hyzek Zenth Lelekbe — Imádságok, mellyeknek sok ezer esztendei (Bolcha) Bútsúja vagon. — Imádságok a' betegségek ellen. — Walamely Ember halanak (halálának) ydeyn megh owasandya men' Orzag'ba meeg'en. &c.

XVI-dik Századból: 1500 — 1526-kig. — Magyar Kalendáriom, mellyben a' mindennapi Szentek nevei tsak első Syllabákkal jegyeztetnek meg. — Kezdethnek eedes meezzel folyo eedes bezedew Zenth Bernald Doctornak mondasy az Szerzetes eeletrewl. — Yth kezdethnek Ysten Fyanak testh fel weetelerewl ees Zy Maryanak ewrewmerewl, melthosagharewl walo kewnuewk. — Kezdethyk Azzonyonk zeplewtelen Zy Marianak halarol (haláláról) ees Menyorzagban valo fel wptelirewl, ees az ew

emrek emremerewl wala yras. — Lovak' gyógyítása, Misék és Imádságok által. — Egyéb orvoslások Misék és Imádságok által. — Imádságok és Misék a' Lelkek ki-szabadítására. — Károly Magyar Ország Királyának egy Lélekkel való története &c. — Deák homlok írással következnek Magyar és Deák nyelven: X. Praecepta. — V. Sensus hominis. — VII. peccata mortalia, — VIII. beatitudines &c. e. a. t. symbolicumok. — Külömbféle imádságok. — Lytanya a *Съз* Mariarol. — Evang'elium *Зент* Yanus yrya.

Az eredeti írás' módját, ezen Régiségeknek ki-nyomtatásában, nem tsak meg tartom szorgalmatos vígyázással; hanem az írások külömböző formáit is, némelly nálam találtató régiségekkel egygyütt, rézre metztetvén, tóldalékül hozzá ragasztom e' munkához. Minden más Jegyzésektől meg-tartóztatom magamat; hanem tsupán a' Magyar nyelv történeinek ábrázolatját botsátom előre.

Jankovich Miklós, Fehér és Pest
Vármegyék Tábla-Bírája.

Beregh Vármegyéből Mártz. 10-dikén: —

„Az egész természet, nagy meg-újjúlással érzette, a' millyen kívánatosan tavaszodott ki fele mind éjjel mind nappal, Februárius' két utolsó hete. A' miolta ellenben Mártziusba értünk: szüntelen való telünk van; a' hó, a' mely, majd két hétig, éjjel nappal esett; mái napig is bé-borítva tartja, nem tsak hegyeinket: hanem egész földünk színét is. És bezzeg, ha va-

laha, most kedvek telhetik a' Máríziusi hó vízben, mind a' tenta tsinálóknak, mind a' mosdó Leányóknak 's a' t."

„Vármegyének minden részeiben, hol kisebb, hol nagyobb mértékben, az egész télen által, mindég uralkodott a' szarvas marha dög. Némely Helységekben, a' dögnek 4 dik 's 5-dik hetiben, már a' 900-dik döglött marhát számlál-láltak. Leg fájdalmasabban szenvedí a' föld-népe, a' vonó-ökröknek el hűllását. Az Orosz-ságon, a' tetü lepte el a' beteg marhák' nyelvét; 's akármennyifér le vakarták, újjolag ismét meg ismét el lepte; valamig végre a' maha meg nem döglött."

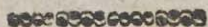
E l e g y e s T u d ó s í t á s o k .

Rómából Mártz. 14-dikén: — „Azt hírlelték vólt némellyek, mind szóval, mind írásban is, hogy az úgy nevezett Német 's Magyar Collégiumb a' Muzka Katonák szállottak itt bé: de ezen hírben leg kisebb valóság sínts. A' Római Ex-Republikánusok tündér hatalmaskodása alatt, valamelly Bottoni nevű Úr vette meg az említett Collégiumot, az új Republikánus szokás ízerént igen óltsó árron."

A' H. Kondé Seregének az a' része, melly, Frantzia ki-költözött Nemesekből áll, nem megy vízfza Muzka Országba.

A'
TSASZARI ÉS KIRALYI FELSEG'
ENGEDELMÉVEL.

Nro 27.

Kölc Bétsbenn, Sz. György Havának (Aprilisnek)
4-dik napján 1800-dik Esztendőbenn.

Béts.

A' múlt héten egy Kurír érkezett ide Pétersburgból azzal a' hírrel, hogy Gróf Fürstenberg Cs. K. Kamarás Úr szerentsésen el érkezett oda, és a' magával vitt Cabinet-írásokat által is szolgáltatta már ott a' Fels. Császár' kezébe. — Pétersburgban van már Feldmarsal Suvarov is, kit a' Fels. Császár olly mértékben méltóztatott meg-tisztelni, hogy a' Császári Palotában mutatott ki neki lakó-helyet.

E c

A' múlt Vasárnap nagy ebédet adott a' F. Császár, mellyhez Hertzeg Berry is hivatalos volt. Az itt tartózkodó Frantzia Kiköltöztek (emigránsok) különös nagy tiszteleteket 's szerezteket mutatják Ö Kir. Hertzegségéhez, a' mellyet hogy Hertzeg Berry is igen jó neven vélsen: abból ki-tetszik, hogy látogatására volt több Emigránsoknak. Hertzeg Cruis-nál nevezetesen vatsorált is, és Gróf Bercsényinél flöstökömlt. Ezen Gróf Úr, Unokája annak a' néhai Gróf Bercsényi Miklósnak, a' ki Hertzeg Rákótzival költözött volt ki Fr. Országba, e' fogytán lévő Századnak második tizedjében (decenniumában): a' most itt lévő Gróf Bercsényi pedig, 10 esztendővel ez előtt hagyta oda Frantzia Országot, László Fiával egygyütt, a' ki most Hadnagy az Erdödy Magyar Lovas Regimentjében.

Tegnap (Tsötörtökön) reggel indúlt el innen Nápoly felé Hertzeg Berry Károly Ferdinánd. Útját Klagenfurtnak Carinthia Fő Városának vette, a' hol tartózkodik másfél esztendő-től fogva az édes Anyja Mária Josepha Luisa, a' meg hólt Szárdíniai Királynak második szü-lött Leánya, és a' mostani Szárdíniai Királynak Testvére: azért Florentziába is el fog Hertzeg Berry Klagenfurtból menni, a' hol lakik most a' Szárdíniai Királyi Família.

Velentzéből Mártz. 20-dikán: — „, VII-dik Pius Pápa, igen szép deák Levelet írt, a' Fels. Római Császárhoz. Sok új Tiszteket nevezett a' napokban. Felesleg való titkos Kamarássaivá (Camerieri segretri supranumerari) kik viola színű ruhát vi-

selnek, három érdemes Papi Méltóságokat tett, kik között első Marotti József Ex-Jesuita, a' deák levelezésnek Secretáriussa, és néhai VI-dik Pius Pápának a' Frantzia Országba lett viitetésekorú úti-társa. Kalappal és kardal (Spada) tisztelkedő Kamarássává nevezte Ő Szentsége Gr. Balbi Constantinust, ki sok esztendőig Bétsben Génuai Követséget viselt; a' Pápai Kápolna' Sekrestyéssévé pedig az Ipponai Püspököt, és Al-Sekrestyésnek T. Baldassi Józsefet, a' ki Augustiniánus Szerzetből való. A' Secretáriusok 's egyéb Tisztviselők is ki vagynak már nevezve."

VII-dik Pius meg-koronáztatása' fényes czeremóniájának le-írása, kezünknel vagyon már: de most az idő' rövidsége miatt nem közölhetjük.

Hadi Környülállások.

(Külföldi Ujságok szerént).

1. Német Birodalmiak, Helvétziaiak, és Hollandiaiak.

Mannheimből Mártz. 24-dikén: — „Ma reggel a' Frantziák nagy számmal közelítettek vólt a' Városunkal által ellenben lévő Rajnasántza felé, melynek minden erősségeit lerontották vala már a' Cs. K. Vitézek és Munkások. Minekokáért a' Cs. K. nép, mely kevesebb számmal vólt mint az ellenség, tüstént hídasokra ült, 's ide visszafutott. Eleget tüzeltek utánna a' Frantziák: de sikertlenül."

Mannheimből Mártz. 25-dikén: — „Egy

Cs. K. Seregszakasz, által ment a' Rajnán Mártz. 23 dik éjtfzakáján Spíra tájára, 's az ott vígyázott Fr. Katonákat, kik között egy Tiszt vagyon, el fogván, által hozta, 3 hajókkal egyetemben."

Frankfurtból Mártz. 21. dikén: — „Mo-guntziával által ellenben Kasselben; nem külömben Ehrenbreitsteinban és Düsseldorf-ban vagy-nak még fr. Őrizetek: de Koblentzben tsak an-nyi frantziáság maradt, a' mennyi elégséges a' kapuk' őrzésére."

„Egy Vadász Bataliont állítanak a' Fr-ák ellen, a' Lövenstein-Werthheimi Hertzegek és Gró-fok; melly Batalion 800 embert foglal magá-ban, és Tirolisi Stutzosok módjára leszsz for-marházva."

Düsseldorfnál új sántzok' készítésében fog-lalatoskodnak a' Frantziák.

Helvétziának napkeleti részében Mártz. 10. dikétől fogva naponként nevededett a' Frantziák' száma. A' Cs. K. Sereghez által szökött Frantziák' bizonyítása szerént, abban mesterkedik Buonapar-te: hogy a' Német Birodalomban lévő Cs. Kir. Sereg előtt el vághassa az Olasz Országgal 's főképpen Pedemontziummal való egygyesülés' út-ját; 's ezen czélból, Graubündten ellen szándé-kozik fordítani a' fő erejét.

A' Frantzia és a' Batáviai Respublikák kö-zött e' folyó esztendő' Januáriussának 5. dikén igen különös alku állítódott meg; mert, a' mint már most sok felől írják felöle, minekutánna t. i. közönségesen fel. olvasódott vólt az Febr.

27-dikén a' Törvényhozó-gyűlés' első Tanátsá-
nak ülésében, mintegy 6 vagy szinte 7 millió
forintot tartozik fizetni Batávia, a' Fr. Respub-
likának, olly birtokokért, mellyek: részszerént a'
Palatinátusi Választó-Hertzeg' tulajdonai vóltak,
mint a' Bergen-op-Zoomi Marchionátus és Ra-
venstein; részszerént a' Lüttichi Hertzeg-Püspö-
kéi, mint Looz és Hoorn Grófságok; részsze-
rént a' Német Rendéi, mint Geemert; részsze-
rént Hertzeg Hohenzollern-éi, mint Meghan és
Bormer Grófságok 's a' t. Már hatalmat is vett
a' Batáviai Direktórium, hogy az elő-számlált
Tartományokat el foglalhassa a' Batáviai nép'
nevében, 's minden szükséges rendeléseket meg-
tehessen benne, az igazgatásra és jövedelem'
bé-fzedésre nézve. (A' Prufsziai Király azom-
ban — a' mint Hágából írták Mártz. 16-dikán —
protestáltatott Bergopzoomnak 's Ravensteinnak
el-foglalása ellen, úgymint a' melly Palatinátusi
Tartományokhoz örökösi jussa vagyon.)

2. Olasz Országok.

Páviából Mártz. 16-dikán: — „Cs. K. Ge-
nerális Ott' fő-quártéllya még Sestri di Levante-
ban (a' Génuai földnek napkeleti tenger-melljé-
kén) vagyon. A' hó 's a' rófsz utak miatt,
nem érkezhettek el hozzá Seregének némelly Sza-
kafszai, a' ki szabott időre. Ez az oka, hogy
még belé nem kezdett a' hadi munkálódásokba,
mellyekhez egygyes erővel foghat előmenete-
lesen.“

Málta Szigetében, — a' Londoni Ujságok szerént, mellyek Mártz. 3-dikán költek — tizenöt ezeren keltek fel a' Lakosok közzül, a' Frantziák ellen, kik eleinten, a' hozzájok szító Lakosokkal egygyütt, három ezeren vóltak a' Várban: de már igen meg-fogytak, főképpen az eleségnek nagy meg-szükülése miatt. Bort annyira nem lehet kapni: hogy már a' Papok misét se' fozgáltathattak: minekokaért a' Püspökök és a' több Papság ki-költöztek a' Városból. — A' Szigetben lévő Máltai Rend' Vitézeinek, 30 tallérjok jár hónaponként Angliától; és húsz, a' Káplánoknak; de meg van parantsolva nékiek, hogy viselje ki ki közzülök a' kerefszet 's a' rangja' tzímerét.

Messinából Febr. 26-dikán: — „Tegnap érkezett ide egy hajó Minorka Szigetéből, 's olly hírt hozott, hogy útjában Anglusokkal találkozott, a' kikkél tizennég el vett frantzia szállító hajók vóltak.“

Velentzéből Mártz. 21-dikén: — „Nevezetes nap vala itten a' mái, úgymint a' mellyen, igen fényes pompával mene véghez, ágyú-durrogások között, a' VII-dik Pius Pápa' meg-koronáztatása, St. Giorgio Maggiore Szigetének nagy Templomában. Ő Szentsége a' czeremónia után megjelent a' Benedictínusok Klastroma' folyosóján, hármás koronáját fejében tartva, 's Cardinális Herzantól és Cs. Kir. Komendáns Monfrault Generálistól kísértetve, kik közzül amaz jobb; ez pedig bal keze felől állott Ő Sz—gé-

nek. Midőn a' Pápai áldást adta VII-dik Pius: háromszor durrogtak az ágyúk; 's ugyan annyifszor adtak vizfzfa szálvékat, a' Kikötőhelyben lévő minden hajók is, mellyek ezen jeles alkalmatossággal a' leg szebb zászlóikat rakták ki."

„Tsak nem minden Házak, szép szönyegekkel 's képekkel vagynak ma egész Velentzében tiszteletnek okáért fel-ékesítve; 's estvére, öröm-tüzekkel fognak általán fogva ragyogni. Temérdek számmal tartózkodnak most itten az Idegenek."

„VII-dik Pius Pápa Grófi Familiából vette származását. Imolát, a' hol Püspök vala utólszor, soha el nem hagyta. Buonapartén kívül, sok más fr. Generálisok is meg-jelentek vólt az asztalánál. Az egész Conclave, tsupán három voks héjjával, egészszzen meg-egygyezett a' Pápaságába."

Bonóniából Mártz. 15-dikén: — „Az itt lévő Cs. K. Kormányfzék Elölülőjénél Markéze Chistlierinél ebédelt éppen tegnap Gróf Chiaramonti, midőn egy Kurír érkezett hozzá Velentzéből, azzal a' véletlen örvendetes tudósítással, mellyet tulajdon kezével írt a' Báttya, a' vólt Imolai Püspök és Cardinális, jelentvén benne, Pápává lett választatását."

Nápolyból Mártz. 11-dikén: —

„Tudva vagynak Vitéz tettei Pezza Mihálynak, kit bátor maga viseletéért Fr à Diavolo, az az, Ördög Fráternek neveztek. Ez egy Szerzetes Fráterből vállalkozott a' fel-fegyverkezett föld-népe' Vitézévé, a' Nápolyban ural-

kodott Frantziák ellen. Illy jeles és foganatos hívségének nyilatkoztatása után, Palermóba ment Ő Felsegekhez, a' hol érdemlett jutalmúl, Obersteri rangot és éfztendei 2500 Ducati fizetést nyert Ő Felsegektől, egyéb drága ajándékokon kívül. A' napokban ide vízfzfa érkezett Palermóból."

3. Nagy-Britanniaiak.

Londonból Mártz. 10-dikén: — „A' mi hadi hajóink újra parantsolatot kaptak, hogy valamennyi Hollandiai halász-hajókra találnak mind el vegyék. — A' lapos hajóknak serényen való fel-képzítése eránt, mindenfelé küldöttek Királyi rendelések."

„Frantzia Országának Breszti révpártja előtt várván várja Gardner Admirálisunk, hogy bártsak ki jöne onnét már egyszer a' Frantzia és Spanyol egygyesült Hajós-sereg."

„Napkeleti Indiának Malabári partjain fekvő birtokába Portugalliának Goa-ba, Anglus Őrizet szállott bé, a' Lisbonai Udvar' meg-egye-gyezésével."

„A' gabona' árra, alább kezdett szállani tíz napoktól fogva Angliában. Közönségesen be-fzéllik itt, hogy Buonaparte, meg-kínálta mel-lékes úton, a' mi Ministériomunkat gabonával."

„A' Würtembergi Hertzeg, harmintz ezer font sterlinget kap azért segedelmül Angliától, hogy hat ezer Katonaságot állíthasson ki, azon Seregszakaszon kívül, mellyet tartozik törvénye-

sen ki-állítani a' Német Birodalmi Sereg' pótlására, mint Tagja a' N. Birodalomnak."

4. Török Birodalmiak.

Hogy Egyiptomban a' Fr. Vezér Kleber és a' Török Nagy - Vezér között meg-szünt légyen a' had, alku által: bizonyítják ezt sok rendbéli Tudósítások: sőt az alku' Tzikkelyeit is írja már egy Febr. 25-dikén költ Konstantzinápolyi Levél, mellyek közzül ezek a' főbbek: hogy Kléberen kívül, mind hadi foglyokká lettek a' Fr—ák, kiket a' Porta el szállíttat ugyan Tulongba, de egész életekben nem lehet nékik a' Porta, 's annak Frigyesei ellen hadakozni; hogy a' még most Egyiptomban maradandó 6 ezer beteg Fr—ák, tsak akkor fognak el szállítódni Fr. Országba, mikor a' Fr—ák által Egyiptomban tett adósságok ki-fizetődnek; hogy valamije vólt a' Fr. Republikának Egyiptomban, még a' Tudós-társaság' készítményeit is oda értve, mind a' Portának marad.

Livornóba Mártz. 8-dikán érkezett egy Anglus Tifzt Egyiptomból, 's Angliába szándékozott Hamburgon által a' Híradással ezen alkuról, melly, a' Nagy-Vezér és Kleber között, Smith Sidney Anglus Commodorenak (egy Hajóssereg-szakasz Vezérének) közbenjárása által, ment tökéletességre Januárius' közepin. Az alku' tzikkelyeit nem tétette még maga a' Török Udvar közönségesekké. Az azokról szóló újabb Tudósítások, abban mind meg-egygyeznek, hogy az alku' idejétől számlálva, három hónapokra

határozták a' Fr — áknak Egyiptomból való el-
költözések' idejét. — Ez a' Bétsi német Újság'
előadása.

A' Török Statistikára nézve új jelenés a'
mit mostanság tett Konstántzinápolyban egy tu-
dós Görög leg először: hogy t. i. a' mostani
Császárnak leg-újjabb Camerális és Katonai ren-
deléseit frantzia nyelvre fordította, és a' Török
Ingenieur Akadémia Kormányozójának vigyázá-
sa alatt ki is nyomtattatta a' Császári nyomta-
tó-műhelyben, sok erányos rajzolatokat is ra-
gasztván melléje. Ezen Török Auctor Mahmud
Effendi, a' ki Követség' Secretáriussa vólt Lon-
donban.

Pasman Oglu, le kezdett tsendesedni, mi-
nekutánna meg-ígérték a' Belgrádi, Nissai, és
Lesnitzai Basák: hogy kélszek telyesíteni némelly
kivánságait: de ezek még se' hisznek néki.

5. Frantzia Országaiak.

A' tengerparti erősségekre különös figyelme-
tességét fordítja Buonaparte. — A' Quiberoni
Erősségeket jó formán meg-szaporította újjak-
kal, 's eleséggel és fegyverrel is úgy fel-készí-
tette azon helyet; hogy ha most próbálnának
ott az Anglusok fegyveres népet szállítani ki a'
szárazra: sokkal nagyobb ellentállást fognának
tapasztni, mint tapasztaltak vólt először. A'
Breszti, és l' Orienti Erősségek is meg-egyen-
getődnek. A' St. Comei parton egy erősség épí-
tődik; hogy hathatósan lehessen abból védel-

mezni minden meg-támadás ellen Cotentie Fél-Szigetét.

A' más Hatalmasságok részéről Fr. Országban lévő hadi foglyok eránt, következő két tikkelyekből álló rendelést adott ki Buonaparte, Mártz. 15-dikén: 1.) A' hadi 's a' tengeri dolgokra ügyelő Ministerek, vegyenek elő minden a' végre tőlök ki-telhető elzközöket, hogy az Orosz, Ausztriai, és Anglus hadi foglyoknak, hijánosságot ne kellésék fzenvedni, élelmekre, és ruházatjokra nézve. Vigyázzanak, hogy olly tekintettel 's kéméllessel légyen az azokkal való bánás; valamilyen tsak meg állhat a' köz-bátorsággal. 2.) Egyébaránt tegyenek meg minden lépéseket, mellyek meg-kívántatnak a' foglyok' ki-tserélésére.

Párisból Mártz. 16-dikán: — „Még tsak Apr. 6-dika felé szándékozik Buonaparte, Dijon felé indulni, az oda gyülekezendő tartalék-sereg' kormányozására.“

„Egy olly Lovas-sereg-szakasz áll itt fel tehetős Ifjaktól, a' melyben kinek kinek egy egy fegyveres inassa lefesz.“

„A' néhai első származású Nemeseket igen meg-külömbözteti Buonaparte; a' kik közzül igen sokan is forognak körülötte.“

Brüsszelből Mártz. 16-dikán: — „Sok Kiköltöztek kaptak engedelmet, a' mostani Frantzia Consuláris Kormányszéktől, hogy visszra térhesenek Hazájokba.“

A' Királyi igazgatás alatt Marsallságot vi-

selt Segür Úrnak, 4 ezer líver esztendei penziót rendeltek a' Consulok.

Az Aureliánumi Hertzeg' Özvegye, kinek 3 Fiai most Londonban vagynak, 's néhai 16-dik Lajos' Testvérjeivel öfzsze-barátkoztak; nem csak vizfsza-nyerte azon nagy summa-pénzeket és szép jószágokat, mellyeket úgy birt mint született Penthievre Hertzeg-afszzony a' Revolúzió előtt; hanem azoknak bátorságos bírása eránt is bizonyossá tevődött.

Buonaparte, minekutánna a' Felesége' példája által tiztességes öltözködés' módjára szoktatta vizfsza Pári'sban az afszzyoni nemet: most már önnön példája által el akar hagyatni a' férjfiúi nemmel is némelly szánkülotti különösségeket, nevezetesen a' haj viselet módját, mert rendszerént bé porozva, 's hátúlról pántlikába bé kötve hordja a' haját.

Hogy a' közönséges jövedelmeket felljebb-re lehessen vinni a' költségeknél, vagy leg alább annyira, mint a' szükség kívánja: igen erányos eszköznek tartja e' végre Buonaparte, a' gazdálkodást, a' minthogy tsak hamar azután, hogy ebbéli maga-nyilatkoztatását közlötte a' Finántz Ministerrel: háromszáz Írókat botsáttatott el tsupán a' Nemzeti-Kamara Cancelláriájából.

A' Respublika' Ofztályaiba, nem vóltak még mind ki-nevezve az újjabb Tudósítások szerént, az úgy nevezett Préfektusok, vagy Consuláris Helytartók. A' kik ki-nevezödtek: parantsolatot vettek, hogy siessenek mentöl elébb a' ki-rendelt helyeken lenni. — Bé-mutatódván

annakelőtte az 1-ső Consulnak, olly értelmű kötelességet terjesztett ez eleikbe, 's kötött szívekre: 1.) hogy igyekezzenek bizodalmat önteni a' Frantziákba, a' mostani Igazgatóik eránt. 2.) Buzdítsák őket, a' had-folytatásban való hathatós részvételre. Ezen másodszor említett buzdításnak indító-okait elő-adta Buonaparte egy Hirdetményében, mellyet közönségesen intézett a' Préfektusokhoz, 's a' mellyeket már mi is említettünk. A' mostani igazgatáshoz lehető bizodalom' fundamentomát így adta elő Buonaparte, az előtte meg-jelent Préfektusok előtt: „A' Revolúzió' nagy czélja — úgymond — a' vólt, hogy a' nép mind vizsgálja kapja a' maga jussait, és pedig úgy, hogy vizsgálja ne éljen azokkal. Már a' jussai vizsgálja-adódtak vólt néki: de a' czél másik része' telyesedésének módját Sièyès Polgár találta ki, midőn meg-állította az új Constitutióban, hogy minden közönséges Tisztviselők, ollyatén Személlyek közzül választóddjanak, kiket jó lelkű, és értelmes Polgárok vettek laistromokba. Valóságos és betsületes Képviselekre nem másképpen tehet szert a' nép, hanem tsupán ezen a' módon, melynek ki-gondolása által nagyobb hafznot hajtott Sièyès a' Republikának, mint ha sok győzedelmeket nyert vólna néki.

Pári'si Préfektussá neveződött Frochet, a' ki Tagja vólt a' constituens Nemzeti gyűlésnek, 's néhai Mirabeaunak meg-hitt Barátja, és testamentoma' Végrehajtója. Már egynehány ez-tendőktől fogva magánosságban élt. — Cochon

is egy a' Préfektusok közzül, nevezetesen Vienneit, a' ki Belső bátorságra ügyelő Minister vólt, 1797-ben, hanem ő is számkivetésbe küldődött vólt Déli-Amérikába, az akkori Hatalmaskodók által.

A' Directóriális igazgatás alatt sokan b~~o~~tsátódtak el olyanok a' katonai szolgálatból végképpen; a' kikkel újra fegyvert fogatnak a' mostani Igazgatók, mivel a' Respublika nem kötelezheti magát arra — úgy ítélnék ők — hogy a' maga Fiainak szolgálatját nem fogja ismét kívánni, ha a' környülállások úgy hozzák magokkal, kiket csak olly esetben b~~o~~tsátott el a' szolgálatból; midön megengedték azt a' környülállások.

Elegyes Tudósítások.

A' Pápa váláasztás végett Velentzében tartózkodott Cárdirálisok gyülekezete, hivatalbéli Tudósítást vett, Frantzia Országnak Valence nevű Városából, arról a' temetési czeremóniáról, a' mellyel Néhai VI-dik Pius Pápa' hideg tetemei el-takarítódtak ottan, a' Fr. Consuláris Kormányfűk' rendeléséből.

A' czeremóniát meg-elözött napon, hét ágyúból lött szálvék jelentették annak más napon lejendő tartatását. A' már koporsóba zárt holt test, a' nemzeti palotának egy szálájába vitédött fel azon pintzéből, melybe vólt téve egy ideig; melly szálában, minden Tisztviselők megjelentek inneplő-ruhában. A' tiszteletet tévő Katonaság, fekete fátyollal gyálzolta a' néhai Pá-

pi Fejedelmet. Nyóltz lovak vonták a' koporsós szekeret, melly előtt egy fekete záfzlót vittek. A' koporsó-terítőt arany rojtok ékesítették: 's annak négy szélit négy Prézidensek tartották. Követték a' koporsót, néhai VI-dik Pius' hív Baráti, a' mellette szolgált Személyekkel, és a' több gyülekezettel egyetemben. Minden ötödik minutumban egy ágyú sütdött ki, és a' Katonaság is lött mind annyiszor a' puskáiból: egyébkor szomorú muzsika hallattatott. A' temető-hely' ajtaja, márványból vagyön. 's a' t.

Livornóból Mártz. 10-dikén költ az a' Levél, mellyet közlöttünk vala a' múlt postán. Abban semmi ollyas jelentés nem vólt, mintha az oda való Kikötőhelyben valamelly nagy szerentsétlenség történt vólna Mártz. 9-dik éjtszakáján: ez az oka, hogy halgattunk róla, jóllehet igen hírlették vólt azt nem tsak magános, hanem közönséges Levelek is. Most a' Bétsi német Újság is írja már: még pedig alkalmas meghatározással: hogy Mártz. 9-dik éjtszakáján, délelőtti 12 óra előtt, az a' Charlotta Királyné nevezetű 110 ágyús hajó, mellyen Anglus Admirális Lord Keith érkezett Livornó' révpartjához, nem tudatik mi módon? fel vetődött, 's vele egygyütt ezer emberek is. Maga Lord Keith, szerentsére a' szárazon vólt.

(Ez a' szerentsétlenség valósággal megtörtént, mint egy hiteles bőv Tudósítás is bizonyítja, melly későtskén érkezett, azért is most belőle nem közölhetünk egyebet, hanem hogy a' hajó Mártz. 17-dikén égett el; 's nem a' Ki-

kötőhelyben, hanem a' nagy tengeren. A' szé-
na gyúladt vólt meg rajta. 158 ember szaba-
dúlhatott meg róla a' lángok közzül.)

Kurlandiának Fő-városából Mietauból ír-
ják: hogy onnét el költözött ama' nevezetes
Gróf St. Priest, a' ki első Tisztviselő vólt ott,
a' 18-dik Lajos' Udvarában.

* * *

Jelentések.

Egy Magyar Históriai új Munka érkezett
kezünkbe, melly egyenesen a' Felsőnek van
ajánlva, 's a' melynek ditséretét magában fog-
lalja már a' titulussa, melly is ez: Historia Re-
gum Hungariae Stirpis Austriacae. — A Geor-
gio Pray, Cat. Eccl. M. Varadinensis Canonico
conscripta, et ad annum M. DCC. LXXX. per-
ducta. — Cum spec. Privil. Sac. Caes. Reg.
Apostol. Maj. — Budae, Typis et sumtibus Re-
giae Universitatis Pestanae, Typographiae An-
no 1799.

Sok felől tudakozták tőlünk egy olly Vár-
megye-Mappának az árrát, mint a' millyent Hír-
mondónk mellett szoktunk le-küldeni: jelentjük
azért kívánságokra, hogy egy ollyan mappának
10 xr. az árra.

A'

CSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYIFELSÉG
ENGEDELMÉVEL.

Nro. 28.

Költ Bétsbenn, Sz. György Havának. Ápriliskak
8-dik naptán 1800-dik Elzendőben.

Béts.

Károly Főhertzeg, minekutánna a' múlt tsötör-
tökön az itt lévő leg-nevezetesebb Orvosokkal
tanátsot tartatott volna egészségének helyre-állítá-
sa eránt: más nap Cseh Országba indúlt, a' hol
fordövel fog élni

Gurtweilból Waldshut mellől Mártz 23-di-
kán: — „Báró Kray— Mártz. 17-dikén vette ál-
tal Károly Fő-Hertzegtől a' Fő-Vezérséget. Az
egész Sereg, nagy meg-illetődéssel vette ez nap

F f

Ő Hertzegségének el-bútszását, kit valóban az első Vezértől az utolsó Köz-emberig minden o' igazán szeretett 's tisztelt. Nagyon meg-romlott egészsége az oka, hogy minket el hágy. Ha a' Cs. Kir. Seregnek óhajtását meg-halgatja az Ég, meg-javúl egészsége ezen nagy lelkü'sember-szerető Királyi Hérosnak. Seregünknel némelly változások estek. (Itt a' már tudva lévő új Feldmarsallieutenántokat 's Generálmajorokat számlálja elő a' Lévéliró Úr:) Kempf, Gróf Orelli, 's Vogelsang F. M. L. ok Olasz Országba útnak, a' honnan helyekbe mások jönnek Seregünkhöz.“

„Báró Kienmayer F. M. L. öt Brigádából álló Seregfőztályt vezérel Kéhllel által ellenben, a' hol mindenkor leg nagyobb erővel szokott az ellenség lenni. A' kormányozása alatt vólt Brigádát, melly, Mészáros Hufzárjaiból és két Batalion könnyű gyalogságból áll, Kir. Fő-Hertzeg Ferdinánd nyerte el, ki most lett Generálissá. A' Fő-Hertzeg nagy örömét nyilatkoztatta, hogy ezen vitézségekről esmeretes Magyar Hufzárókat vezérelheti. De ki nagyon örvendeznek ezen zöld tsákósok is, hogy szerentséjek vagyon, Károly Fő-Hertzeg' kedves tanítványa alatt szolgálni. Mecséri, Nordman, Szentiványi tüzők ég a' szívekben. Óhajtya várják, hogy újjabb próbával meg-mutathassák vitézségjeket, és azon bizodalmat, mellyet az egész háború által helyhezettek benne Vezérjein.

Báró Kray minelenekes maga vésze te-kintetbe. Éjtszakákkal töldja a' napot. Több

Könnyű-lovasság - ágyúkat kért Ő Felségétől. Ismét fenn állanak már a' Telegráfjaink, és sűrűn közlik egymással titkaikat. — Köztünk, és az ellenség közt még valami emlékezetre méltó nem történt. Ennek talám leg nagyobb oka az idő' vízontagsága: minthogy a' napok itten igen változók, az éjtzakák pedig hidegek, és többnyire mindég nagyon meg fagy a' mi nappal fel-engedett. Ma azonban erőssen hírellek, hogy hólnap vagy hólnap után, mindenfelől meg-támad bennünket az ellenség. Nem talál bennünket készületlen.“

„Svájtzban a' nagy nyomorúság és a' Frantziáknak már tsak nem el viselhetetlen igája alatt, úgy el kényszeredtek a' Frájburgi, Bernai, és Szolothurni Kántonok, hogy tsak jó alkalmatosságot láttatnak várni, 's mindjárt másképpen mutatják magokat a' Frantziák eránt.“

„Ferdinánd Fő-Hertzeg, szélső Őrallóinkat látogatja Básel felé, Mecseri Oberster Úr' társaságban.“

Hadi Környülállások

(Külföldi Újságok Szerent)

1. Rajna melljékiek

Innsbruckból Mártz. 26-dikán: — „Ma délben egy Kurír érkezett ide a' Vorarlbergi vidékről, 's mihelyt el olvasódtak az Írások, a' mellyeket hozott magával: leg ottan rendelések tevődtek, hogy holnap reggel induljanak minden készen lévő Stuttzos-Kompániák, Vorarlberg és Graubündten felé.“

A Konstántziai tó mellől Mártz. 28-dikán: — „A' Vorarlbergi Stuttzos-Kompániák, meg-indultak már a' fzelek felé: a' fel-fegyverkezett földnépe is olly kélzen vagon, hogy első parantsolatra mindjárt indulhat.“

Augsburgból Apr. 1-ső napján: — „Az eddig nálunk tartózkodott, és magokat minden nap gyakorlott Svájtzer Katonák, nem maradnak már itt tovább ennél a' hétnél. A' Konstántziai tónál vagon ki-mutatva nekik, vitézkedések helye.“

Ulmából Mártz. 26-dikán: — „A' Sváb Kerületbéli Katonaság, szorgalmasan gyakorlódik itt a' hadi próbatételekben. — Egy Oláh Batalion vagon itt most őrizeten: minekutánna Murray és Würtemberg Reg—jei el mentek inét a' Sereghez.“

Augsburgból Mártz. 29-dikén: — „Herzozeg Conde, egynehány Generálisokkal és Adjutánsokkal id érkezett tegnap, és ma Wikham Anglus Ministernél ebédelt. Tízteletére vóltak mai napon Ő Kir. Hertzegségének 63 Kiköltözött Helvétus Tíztek, Bachman Generálisoktól vezettetve“

Mannheimből Mártz 25-dikén: — „Rastadt vidékén egy Cs. K. Seregősztyály gyülekezik özfzve, F. M. L. Klinglin kórmányozása alatt. — Vídekeinken valamint ez előtt: úgy most is Gróf Sztáray vezérel, a' miolta már ki van is hirdettetve Haditárnokmesternek.“

Moguntziából Mártz. 22-dikén: — „Egynehány napoktól fogva ismét fel szabadult vala

a' hajókázás egészfézen, a' Rajna és Ménus vizein: melynék fogva, szemlátomást kezdett óltsóbbodni a' tüzi fa; minthogy a' Ménuson, számos hajók erefzkedtek le, fa-teréhvel. De tegnap egyfzerre félbe-szakadt minden egygyesülés a' Rajna túlsó partjával; úgy hogy, a' kik innét Kasselbe vóltak, vizsza nem jöhettek onnét ide; valamint ellenben, az ide jött Kasseliék mind itt szorúltak. Valamennyi hajók a' túlsó partnál vóltak, mind az innensőre hozódtak által, 's nagyobb bátorságnak okaért, mind a' parthoz lakatolták őket.“

Strafzбургból Mártzius' 21-dikén: — „A' Rajnai (frantzia) Sereg' bal szárnyának leg nagyobb része, parantsolatot kapott vólt, hogy innét és a' vidékről fel kerekedjen: de tegnap ismét vizsza yevődött ez a' rendelés. A' dereka ezen Seregnek nagy részént Basileához tsoportozik öfzfe: a' jobb szárnya pedig, Schafhausen, és a' Konstántziai tó felé terjeszkedik ki.“

A' Rajnai Frantzia Sereg Fő - Vezére Moreau, igen közel járt vala Mártz. 27-dikén, a' fogságba való eséshez: mert a' mint éppen a' Munternheimi vidékeket vi'sgalta vólna, tizennyóltz Hufzároktól kísértetve; véletlenül ott termettek 30 Cs. K. Lovasok, a' kik Neckeraunál mentek által a' Rajnán 's meg-támadták a' Fr. Hufzárokat. Mig a' tsetepata tartott: addig Moreau, jó vérű lova lévén a' hintajába fogva, alkalmatosságot talált az el nyargalásra. A' fr. Hufzárok közül kettő halva maradt; ők pedig sebbe és fogságba esett.

(Moreauról azt irták vólt Pari'sból: hogy 'Bounaparte' testver-hugát szándékozik el venni;

most pedig azt írják felőle, hogy egy Strafsburgi gazdag Ifjú-afszonnyal, néhai Frank Banquier Özvegyével vagyon jegyben.)

2. Olasz Országok.

Mediolánumból Mártz. 22-dikén: — „A’ Ligúriai (Génuai) Respublikának napnyugot felé eső tenger-melljéki részében, Savona Városát olly szoross Katonai regula alá vették a’ Frantziák, mint szokás az ostrom alatt lévő Várost venni. Oka ezen intézeteknek az: mivel ott gondolják, hogy leg-elsöben is rajtok fog hajtani a’ Cs. Kir. Sereg; melly ha el foglalja Szavónát: úgy a’ Génuai földön tartózkodó Frantziák egészben el lesznek zárva Fr. Országtól.“

Turinból Mártz. 20-dikán: — „Frantzia Vezér Massena, minekutánna szép szóval sem mire se’ mehetett volna a’ Génuai fel-fegyverezett Lakosokkal; fenyegetödni kezdett: hogy ha le nem teszik a’ fegyvert és az ő részére nem állanak; minden irgalom nélkül el-égetteti lak-helyeiket, ’s magokat le-öldösetti. Valóban ellenek is indúlt, nem tsak ágyúkkal; hanem sok gyújtó szerekkel is, mellyeket öszvéreken szállítatott; egyenesen Fontanabuona felé; de meg-járta, mivel ezen nevezett Vídék’ Lakosai, kik jó Stuttzosok, egygyesítvén magokat a’ szomszéd Rapallo, Recco, és Bisagno helységek’ Lakosival, és a’ Cs. Kir. Sereg’ részéről is segített-

vén az Aspre Vadászfzai és a' Tirolisiak által, meg-bújtak egy jó les-helybe, 's tsak hagy-ták, hadd nyomúlhassanak elébb a' Frantziák. Midőn már az ellenség, alkalmasint túl haladt rajtok: akkor meg-lepték, véletlen hirtelenség-gel hátúlról, és sokat le-öldöstek, 's meg-sebe-sítettek közöttük. Tsak Tifzjei 113-en estek olly sebekbe, hogy fedeles hordó-székekben kellett őket el szállítani Genuába. Massena, egy kis Barkedél szaladt el.

Genuában a' Frantziák, olly szabadságra juttatták a' nyomorútt Lakosokat, a' melynek bírása mellett, kéztől kap kiki közölök (az új-jabb Tudósítások szerént) kenyeret, 's nem többet napjában egy hatod rész fontnál.

Már ugyan azon Tudósítások szerént engedelmesebben kezdi az idő mutatni magát: melynek nyílásával bizonyosan nyílani fog a' hadi teátrum is.

3. Frantzia Országaiak.

Buonapartenak Dijonba való útazásáról úgy ítélnék sokan: hogy tsak múltólág való el távo-zás lesz az, ámbár teátrumi játzó 's tántzos társaságokat is küldött már el oda előre: mint-hogy nem vólna tanátsos dolog, hófzvas időre,

más szemek' vigyázása alá hagyni, a' még most is kétséges környülállásait Pári'snak.

Buonaparte, egy fő törvényive tette magának: hogy az ollyatén Személyeket, kiknek öfzize- esküvésétől féltetni kellene néki a' maga tsendességét: azokat, vagy egy- vagy más módon magához igyekezzen édesíteni. Igy kviánta meg-nyerni a' többek között azt a' néhai fő Belga pártost, Bethune Charost Ex-Hertzeget is, közönséges Tisztviselővé tétetvén azt, Belgiomnak egy szakaszában.

Hasonló szándékból végeződött vala el a' Törvényhozógyűlés által Mártz. 3-dikán: hogy már a' Kiköltöztek laistromába senkit se' kell béírni ezentúl; sőt Buonaparte sokakat vizsza hív olyanokat is, kiknek neveik annakelőtte a' Kiköltöztek közzé vóltak fel-jegyezve. Hogy mind vizsza nem lehet hínni a' Kiköltözttet: ennek egy fő oka az, a' mint Státus-Tanatsos Boulay is említett Mártz. 3-dikán a' Tribunátus előtt: minthogy azoknak jószágait már most mások bírják, a' kik t. i. meg vették azokat törvényesen a' Nemzettől. Ezen új birtokosok száma reá meg két millióra; kik el nem kerülhetnék a' háborgattatást, ha az ő mostani birtokaiknak előbbi Tulajdonossai a' Kiköltöztek, vizsza sereglenéneka' frantzia foldre.

Elegyes Tudósítások.

A° Pruzszus Király, rendkívülvaló Köve-

sül küldötte Pétersburgba, Gróf Lusi Generálissát.

Londonból is írták már, a' mit egy Repulse nevű ánglus hajóról jelentették a' Pári'si Tudósítások: hogy az el süjgedt a' Breszti (fr.) Kikötőhely előtt, és a' rajta vólt népnek legnagyobb része fogságba esett: de azt még nem olvastuk Londoni Levelekből, a' mit ír a' Moniteur, hogy egy Danae nevezetű ánglus Korvet bé ment vólna a' Breszti Kikötőhelybe.

Livornóból Mártz. 19-dikén: — „A' múlt Vasárnap (Mártz. 17-dike) éjtzakáján el indúlt révpartunktól, Charlotte Királynénevű 110 ágyús Angliai Admirális hajó, a' mellyen 837 részszerént Katonák, részszerént Hajós-legények 's a' t. vóltak. Maga a' Vice-Admirális, Lord Keith, a' szárazon maradt. Hétfőn reggel lehetett méglátni ezen nagy hajót, jóllehet közel 15 uértföldnyire haladt vala már bé a' méjj tengerbe. Hét óra tájban (reggel) hirtelen azt vettük észre, hogy a' hajóról tűz és füst lobbant fel, és ezen szomorú látás tárgya még továbbra se' enyészett el. Azonnal, néminémű aggodó réműlés foglalta el közönségesen a' Lakosokat. Az Ánglus Vice-Consul, Udny János Úr, sietve számos nagyobb 's kissebb hajókat szerzett ölfzse, mellyek, mindjárt indúltak, a' féltett sorsú hajó felé. Egynehány ízben midőn puskapor vetődött fel a' hajóban: ide is el hallott a' durranás hangja, míg végre délelőtti 11 órakor gl

süjdedvén ezen szerentsétlen hajó egyszerre el-tűnt a' szem elől. Illy szörnyű szemlélés után óhajtották mindenek, a' segítségre ment hajók' vizsgálza érkezését. De sokáig nyughatatlanságban kellett lennünk, mivel a' szárazról erős szél fújt a' tenger felé, 's az iszonyú habok miatt nehezen tudhattak a' Kikötőhely felé vergődni az említett hajók. Csak éjfélelőtti 11 órakor érkezhetett el ide végre egy hajó (Tartána), hozván magával 30 ki-fogott Ánglus Hajós-legényt, és Stuart Hadnagyot, a' Vice-Admirális Keith Adjutánsát. Ennek beszéde szerint, meg talált gyúladni a' hajón lévő széna, 's az okozta az irtóztató szerentsétlenséget. Nem sokára azután ismét öt Tartána-hajók érkeztek, mellyek között volt egy Ausztriai Tartána is, Generális Otto nevezetű. Ezek hoztak magokkal 85 Hajós-legényeket, két Katonát, 2 Quártélymestert, 2 Pattantyúst, és egy Mesterembert. Mártz. 18-dikán dél tájban ismét egy Ausztriai hajó érkezett vizsgálza, melynek neve Cuneo meg-vétele (la Presa di Cuneo). Ezen 23 Ánglus volt, kik közzül már hárman meg holtak volt. Egy más hajó is ki-szabadított 26 Hajós-legényt, és egy Tisztet. Ma (19-dikén) 11 órakor jött ide az a' nagy tsónak, melly az el-süjdedt nagy hajóhoz tartozott, hozván magával 24 ki-szabadított Hajós-legényt, és 3 Tisztet. A' ki-fogott emberek' száma, mindössze 158-ra megy, 679-en pedig a' tengerbe vesztek. A' szerentsétlen hajó' Kapitánnya, — az utánna való Tisztel egygyütt egész az utolsó szempillantásig, a' hajó' órán

Állott, onnan tévén a' rendeléseket, hogy megmenthesse népének életét, majd tsak semmit sem gondolván a' magáéval. Minekelötte hajójával egygyütt áldozatjává lett a' tűznek: bátor szívvel le-írta a' szerentsétlen történetet, több ízben is, oda adván azokat embereinek, hogy ha talám élteket meg-menthetik, vinnék Lord Keith Vice-Admirálisnak.

Az a' frantzia vad Gyermekek, kiről írtuk, hogy egy erdőben 3 Vadászok által fogattatott el, és Pári'sban nevelődik: már kezd hozzá szokni a' meleg ételekhez 's a' ruhához. Ki tud már némelly szókat is mondani. — Nagy gyönyörűségét találja az olyan görtsös botban, melyet, páltza helyett hordtak vólt a' Jakobínusok.

Az alatt hogy Rómában vóltak a' Frantziák: Altieri nevezetü öreg Cardinális, le tette a' Fr—áktól való féltében, Cardinálisi méltóságát: de halálos betegségbe esvén, éppen midön a' Pápa' választatás végett egygyütt vóltak a' Cardinálisok Velentzében, egy Írást küldött hozzájuk, melyben hibáját meg-esmérte, 's olly vallást tett, hogy még igen gyenge büntetésinek tartja annak, a' halált.

Istriának Portoquintoi Kikötőhelyébe, három Portugallus hadi hajók — egy lineai, egy fregát, és egy korvet — tértek vala bé a' múlt hónapban olly szándékkal, hogy meg-várják ott, míg a' Triesti Kikötőhelyben négy Portugallus Kalmár-hajó meg-rakodik, 's azután vízfzakisérik azt Lisbona' révpartjaihoz. Az említett Kalmárhajók leg-elsők vóltak: a' mellyek, Por-

jugallus zászlóval bé mentek a' Triesti Kikötő-
helybe.

Párisban régen nem kaptak már semmi tudósításokat Egyiptomból; minthogy az Anglosok, két ízben fogták el egymás után, az Egyiptomból Fr. Országba indult fr. hajókat, elébb t. i. azt, a' mellyel el nyert Levelek ki nyomtatódtak Londonban; később pedig azt, a' mellyen Desaix és két más Generálisok, 's 150 rész szerént Katonák, részszerént Hajós-legények voltak. Tsak ugyan híre kerekedett volt már Párisban Mártz, 20-dikán: hogy a' fr. Sereg' maradványa vízfza fog érkezni Egyiptomból Fr. Országba. Ezen hírt nem merte egyenesen meg-
táfolni a' Pári'si Officiális Újság is; hanem tsak némelly kétségeket igyekezett támasztani, El-Arischnak el-foglaltatása; 's Alexándriának és Cairónak a' Nagy-Vezér által való meg-támasztása eránt,

Mannheimből Mártz, 29-dikén: — „Tegnapelőtt éjtszaka, egy Cs. K. Seregzakasz, a' 13-dik Dragonyos Reg—ből által ment Oppenheim' vidékén a' Rajnán, és 9 frantzia vizsgálódó Katonákat fogott el, és még ezeken kívül különösen egy Tisztet is, a' ki nyomos értelmű Írásokkal volt indítva Moreau Vezérhez. Mind a' tíz foglyok ide hozódtak ma dél tájban.“

Lisbonából Febr. 20-dikán: — „A' múlt DéceMBER' 31-dikén ment tökéletességre, Por-

tügalliának az Orosz Birodalommal alkudt frigye, melly szerént Portugallia, öt línei hajóval, és egy Fregáttal tartozik segíteni Ruszfiát; ez pedig hat ezer emberrel Portugalliát, olly esetben, ha az meg-támadtatnék az ellenségtől.“

Ő Csász. Kir. Felsége méltóztatott a' Kray Magyar Gyalog Regementjében (melly elébb néhai Hertzeg Eizterházy Antalé volt) Schell első Májort, Oberstlieutenántá; Kraus második Májort, első Májorrá; és Bejásinovich Kapitányt, második Májorrá tenni. — A' Splényi Magyar Gyalog Regemenjében is, melly sok ideig itt (Bétsben) volt őrizeten, Eröss Oberstlieutenántot, Obersterré, és Novák első Májort, Oberstlieutenántá nevezte Ő Felsége, 's méltóztatott különösen meg hagyni, hogy ha talám Hertzeln első Májor tovább már nem szolgálhatna) tehát arra az esetre Báró Splényi Kapitány, ugyan abból a' Regementből legyen első Májorrá; Kapitány Domokos pedig második Májorrá. — Jellachich (az előtt Pálffy János) Regementjében, Kapitány Lalancy, második Májorrá lett.

Velentzéből Mártz. 22-dikén: — „Tegnap feggel menéitt véghez' VII-dik Pius Pápa' megkoronázásának fényes tzeremóniája az úgy ne

vezett S. Giorgio Maggiore Szigetben. Az ott
lévő igen szép templomában a' Benedictínusok-
nak, el vóltak már osztva előre a' helyek, mel-
lyekből lehetett a' külömbkülömbféle rendű Sze-
méllyeknek nézni a' czeremóniákat. A' Sziget'
piattzán igen sok Cs. Kir. és Ex-Velontzei Kato-
naság állott szép sorokban. Kilentz órákor, egy
gyalog hintóba (németül: Sessel, olaszúl: Sedia
gestatoria) ült a' Sz. Pápa, 's tizenkét lovászok,
vagy istállóban szolgáló legények (palafrenieri)
által vitetődött a' Templomba, a' Cs. Kir. és
minden egyéb hajók ágyúinak durrogásai között.
Bé-érvén Ő Szentsége a' Szentegyházba, mind-
járt imádkozáshoz fogott az Óltári Szentség előtt;
annakutánna az úgy nevezett pontificális köntös
(pompás mise mondó ruhák) fel adódván reája,
trónusba ült, 's a' Nagy-Misét el kezdette. An-
nak előljáró-rélze (Introitussa) után a' Cardiná-
lisok meg-tették a' szokott czeremóniát, mellyel
engldelmességjeket, 's tiszteleteket szoktak nyi-
latkoztatni az Anyaszentegyház Fejéhez, a' mi-
kor örömmel nézte az egész gyülekezet, melly
igaz, és tiszta szívet mutató tsókkal illette Ő
Szentsége a' Cardinálisokat. A' trónus mellett,
tiszteletből való segítő szolgálatot tett (assistált)
Ő Szentségének Cardinális York, ki Hertzeg
York névvel neveztetik, minthogy Anglus Kirá-
lyi vérből vette származását. Rómában született.
A' mostani Cardinálisok között Al-Dékán. Igaz-
ság szerént a' Fő-Dékánusnak (a' leg öregebbik
Cardinálisnak) a' ki Cardinális Albani kellett
vólna Ő Szentsége' trónussa mellett tenni a' cze-

temóniát; de beteges állapotja miatt nem jelenhetett meg. Ugyan a' trónusnál állottak pompás öltözetekben, Braschi Onesti, az előbbeni Pápa' Unokája, és Carandini Cardinálisok. Az Öltárnál tisztelkedtek Doria Antal Cardinális, Diaconus szolgálatot tévén; és az úgy nevezett Auditor Sacrae Rotae Romanae, Malvasia Praelatus, Sub-Diaconus szolgálatot tévén. A' Szent Mise' végezetével vizfzátért Ő Szentsége a' szállására, hasonló pompával, mint a' millyen-nel ment vala onnér a' Templomba, 's a' Benedictinusok pompás Klastromának egy Loggiában, melly, hozfzú 's Kerkdett folyosót, is téfzen) a' Szent Tiarával, az az Pápai hármás Koronával meg-koronáztatott sok népnek öröm-kiáltásai között, a' melly temérek számmal sereglett öfzfe a' piatzra, 's bé-töltötte a' Klastrom előtti tenge - ren igen sűrűen állott hajókat is. Ugyan azon helyéről a' koronázásnak, Ő Szentsége keresztet vont kezével a' levegőben, úgy adott áldást a' népre. Ezzel vége lett a' koronázás czeremóniájának. Estvére nem tsak a' S. Giorgio Maggiore Szigete (temploma, tornya, és a' Klastroma), vólt igen szépen ki-világosítva, hanem a' Sz. Márkus piattzán álló és a' nagy csatornára (Canal grande) szolgáló paloták is, 's a' t. Ezen nagy Csatorna, a' tengernek egy része, melly egy nagy S formára, mint valamely széles folyó víz, két nagy részre osztja Velentze Városát."

Epitaphium.

Celeberrimi Hocze Patria Helvetæ,
Pro Patria in Patria cadit Hocze Victima! clarus
Dux, et praeclarus filius Helvetiae.
Vitam, quam Matri debebat natus, eandem
Pro Matre effuso sanguine deposuit.
Numquid pro Patria cadit Hocze victima solâ?
Et pro Rege suo, Relligione, Deo.
Helvetio monumenta parat Rex Caesar Achilli:
Et quid Relligio grata, Deusque? Polum.

A'

TSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYIFÉLSÉG
ENGEDELMÉVEL.

Nro. 29.

Költ Betsbenn, Szt. György Havának. Áprilisnek
11-dik napján 1800-dik Efstendőben.

Béts.

Hetedik Pius Pápa, öfzfze-hivta Mártzius³
28-dikán Velentzében a' Cardinálisokat, 's egy
fontos Beszédet tartott hozzájok, a' melly, Pá-
pai tziimer alatt közönségessé tétetődött nyom-
tatásban, 's már ide is el érkezett illy titu-
lussal:

Sanctissimi Domini nostri Pii Divina Provi-
dentia Papae VII. Allocutio habita in Consisto-
rio secreto die XXVIII. Martii MDCCC. Vene-

G g

tiis. In Monasterio S. Georgii Majoris. — Venetiis. Ex Typographia Francisci Andreola. — M. DCCC.

A^o Beszéd, így következik:

VENERABILES FRATRES!

Ad supremum Ecclesiae regimen, imperscrutabili Dei iudicio, suffragiis vestris vocati, non sine magna animi nostri perturbatione Pontificatum suscepimus. Nam si semper etiam secundis Ecclesiae temporibus, magnum opus Episcopus fuit, quid adversis, quid turbulentissimis, quid impeditissimis eum futurum esse putandum est?

Quae autem nostra sunt tempora? Exhorrescimus animo, cum officia Supremi Pontificatus perpendimus, et simul temporum nostrorum difficultatem consideramus. Quae praestare debeat Pontifex ad Catholici Gregis custodiam salutemque videmus; qua ratione autem praestare ea possit in tanta hominum licentia, in tanta iurium omnium cum humanorum, tum divinorum conculcatione, in tanto Sacerdotii contemptu, atque in hac Ecclesiae captivitate non videmus. Haec animum nostrum perturbant, haec agitant, haec nos diu noctuque defixos in tanti muneris cogitatione quietos esse non sinunt.

Vos vero his temporibus nos ad supremum Ecclesiae regimen delegistis? Nosque eos esse putastis, qui possemus Petri Naviculam tot saevientibus ubique tempestatibus regere, onusque hoc (*angelicis etiam humeris formidandum*) nostris viribus sustinere? At quorum ex numero nos de-

legistis? Nempe ex eo, in quo vix inveniebatur ullus, qui iisdem hisce temporibus, ob admirabilem firmitatem suam in praestanda Ecclesiae fide, non fortissimus haberetur; qui fortunarum rapinam, carcerem, exilia, mortis pericula, acerbissima quaeque perpessus, *spectaculum mundo, angelis, et hominibus factus pro Christo*, non modo tanto honore dignissimus, verum etiam multo magis nobis idoneus esset, qui tanto oneri magna cum Ecclesiae gloria, atque securitate succederet.

Quae fuerunt igitur judicia vestra? Habebatis viros sapientissimos, quibus in tantis procellarum periculis Ecclesiam committeretis, cur eam insipienti committere voluistis? Habebatis sanctissimos, cur peccatorem delegistis? Anne tenuitas nostra, quae explorata omnibus est, ita vestram perspicientiam latuit, ut in re tam manifesta vos uni nihil videretis? An Spiritus ille mentium illustrator, qui *ostendit quos eligit*, abfuit a vobis dum de nobis deliberaretis? Non ita profecto fuit, Venerabiles Fratres; fidenter dicimus, neque id ad nostram, verum ad Dei gloriam dicimus. Adfuit, adfuit Deus sanctissimis mentibus vestris; nosque ii fuimus uni, qui a vobis potissimum eram omnino deligendi. Cur? Quia licet oculis vestris minime tales videremur, Dei tamen oculis omnium maxime videbamur infirmi. Nimirum iis semper consiliis in Ecclesia sua regenda, ad fortium superbiam confundendam, utitur Deus. Quo vero infirmiora ea sunt quae adhibet; eo magis apparet *Ecclesiam in caecis*

(quod Chrisostomus docet) *radices habere, Deumque esse qui eam ubi que tuetur.*

Repetite quaeso memoria, quae fuerint prima illa Ecclesiae nascentis exordia. Si igitur primis illis temporibus Piscator Petrus paucique Apostoli e Galilaeae obscuritate in hominum lucem ad propagandam Ecclesiam vocati, duce Deo, tanta facere potuerant, ut *in omnem terram exierit sonus eorum*, mirum quidem, verum minime novum videri debet, si nos etiam ex hac insula, quae nobis ex longa procellarum jactatione Ecclesiae orbitati consulere quaerentibus, admirabili quadam Dei providentia, et Augusti Caesaris beneficio (a quo nihil est quod ad Ecclesiae defensionem amplitudinemque Nos non speremus) per fugium praebuit; ex Monasterio ejus Ordinis, cujus sanctissimis legibus Nos instituti fuimus, ad Ecclesiam regendam vocaremur, ut quo tenuiores sumus, eo clarius ostenderemus non a nobis, sed a Deo eam gubernari.

Reget igitur Ecclesiam suam Deus. Quid nos? tanti ne ergo Rectoris tutela securi, infirmitatis nostrae conscii, uni ejus providentiae acquiescentes, nulla Christiani Gregis sollicitudine laborabimus? Immo vero eo acrius laborabimus, quo Nos infirmiores esse cognoscimus, atque ita Ecclesiae operam navabimus, perinde quasi a Dei Providentia nihil Nobis sperandum, nihil expectandum cognosceremus. Verum solis ne viribus nostris tantam rem, tam gravem, tam periculosam administrabimus? At quomodo soli poterimus tantam sollicitudinem, tantam cura-

rum molem sustinere, nisi vos, Venerabiles Fratres, praesto eritis nobis auxilio vestro?

Quam infelix sit rei Christianae conditio intelligitis. Quam multis praesidiis, in tanta morum corruptela, Christianus grex ad salutem indigeat videtis. Vos igitur, quorum plerique aetate, sapientia universi nobis praestatis, adeste, per viscera D. N. J. Christi rogamus vos, adeste nobis consiliis vestris: quid evellendum, quid plantandum, quid eruendum, quid aedificandum sit nobis ostendite; onus quod humeris nostris imposuistis, vestris viribus allevate. Sanctissime vobis pollicemur, operam, consilia, auxilia vestra, nullo umquam tempore nobis non gratissima esse futura.

Satis ne hoc? Satis quidem ad auxilium nostrum: ad Ecclesiae autem gloriam, ad rei christianae incrementum non satis. Ecclesia, Venerabiles Fratres, indiget nostris exemplis. Magnum profecto vulnus postremis hisce annis Sacerdotium accepit. Quanta cum ejus gloria non commemorabimus. Nullis umquam fortasse antea temporibus tantis athletarum constantissimorum triumphis Ecclesia fuit nobilitata. Quorum ne vestros repetam, admirabiles illos in primis habemus Sanctissimi Parentis, ac Decessoris Nostri, cujus gloriam laborum pro Christo exantlatorum magnitudo immortalis fecit. Quae fuit illa fides! quae firmitas! quae constantia! in tuenda Ecclesiae causa non solum, verum etiam in morte propter eam tantis in periculis, aerumnis, doloribus oppetenda! quorum meminisse non possu-

mus, quin simul ad omnem virtutem, patientiam, longanimitatem inflammemur.

Hanc autem plagam tam gravem, tam acerbam putabimusne sine magnis divinae providentiae consiliis a Deo in Ecclesiam fuisse permisam? Expertus ille fidem et perseverantiam Sacerdotii illud etiam quaerit a nobis, ut ostendamus orbi terrarum universo magnos nos in hac tribulatione nostra proventus effecisse; ita ut ab omnibus intelligatur non in opibus, quibus spoliati fuimus, non in pompa, quae odia in nos et criminationes peperit inimicorum, non in caeteris omnibus, quae magis propria profanorum hominum sunt, quam imitatorum Christi, verum in divitiarum contemptu, in humilitate ac modestia, in patientia ac caritate, in omni denique munere Sacerdotii imaginem Auctoris Nostri repraesentari, veramque Ecclesiae amplitudinem contineri.

Sed jam finis sit. Venerabiles Fratres, quod infirmitati nostrae tantum iudicio vestro tribueris, quid debeamus vobis videmus: quod debemus, freti Divini Numinis auxiliis, consiliisque vestris, omni studio ac fide reddere ac praestare conabimur. Rogemus igitur Deum, ut adsit inceptis nostris, ac virtute sua efficiat, ut quo clarior omnibus est haec nostra imbecillitas, eo manifestius in Ecclesiae regimine ejus admiranda Divinitas elucescat.

Egy magyar származású Afzfzonyság, nagy tekintetű Férje társaságában ide érkezvén Olasz Országból, örömmel beszéli: hogy a' mint keresztül útaztak volna Velentzén; Szerentséje vólt

ott személy szerint tisztelni a' Sz. Pápát, ki által, Férjének esmeretes érdemeire nézve, különös kegyelemmel fogadtatott. Gyakor audientiákat szokott adni Ő Szentsége, külön a' Férjfiaknak, külön ismét az Alfzönyságoknak, a' kik fátyollal bé-fedve, égő fáklyák között vezetődnek a' trónusához. — A' képe Ő Szentségének közönségesen árútatik már itten.

Hadi Környülállások.

(Külföldi Újságok szerint)

1. Német Birodalmiak, és Helvétziaiak.

Kempenből Ápr. 1-ső napján: — „Az itt fekvő Graubündteni Regiment, mely, Salis Generális nevéről neveztetik, Mártz. 30-dikán új zászlókat kapott, mellyeken ez olvastatik, arany betűkkel: Pro Deo et Patria (Istenért, és a' Hazáért). Szent esküvéssel kötelezte magát ugyan akkor az egész Regiment, hogy állandóul hív marad Hazájához, és azon Hatalmaságokhoz, kik egygyesítették magokat, annak a' köz-ellenségnek meg-zabolázására, melly, el akarta nyomni végképpen Helvétziát.“

Bernában, melly kelletlen Vendégek legyenek a' Frantziák: szembetűnő jeleit adta ennek az oda való nép, a' közelebb múlt Mártzius 5-dikén is, úgymint a' melly szomorú emlékezetű napon rontottak vala oda bé a' Fr—ák, két esztendővel ezelőtt. Nagy ebédet talált t. i. az nap adni az új Fr. Követ Rheinhard: de az ebédén senki se' jelent meg a' mostani Igazgatókon kívül, 's azoknak se' igen nagy appeti-

tussok volt, és egészségért való ivások éppen nem történtek.

2. Olasz Országok.

A' Génuai földre Vado és Finale között ki szállottak Mártz. közepe tájján némelly vizsgáló: dó Anglusok, hogy olly alkalmas helyet nézzenek ki, a' hol jó móddal szállhasson ki fegyveres népjek a' szárazra. Ugyan akkoriban, el fogtak egy hajót, mellyen nyóltz száz zsák búza volt. (Mind Vado mind Finale, izembe-tünöképpen ki vagynak tétetve az Olasz Ország' Mappáján.)

Mediolánumból Mártz. 24-dikén: — „A' Cs. K. Sereg' Vezére Melas Generális, olly értelmű rendelést tétetett közönségesse Mártz. 15-dikén: hogy halál a' fején, valaki gabonát vagy más eleséget mérészlene által szállítani Lombardiából a' Génui földre.“

A' Ligúriai (Génuai) Insurgensek ellen tett utólfzori szerentsetlen próbáját Massena Fr. Vezérnek, így adja elő a' Turin' officialis Újság:

„Massena (fr.) Vezér, meg-indult Mártz. 5-dikén Génuából egy Seregoztálllyal, mellynek száma, öt és hat ezer között volt; 's útját Fontanabuona felé intézte, hogy bozsfút álljon annak Lakosain, tüzzel és vassal. Az Insurgensek meg-értvén ezen szándékot: egy Cs. K. Seregozhoz kaptolták magokat; hanem midőn már közelített volna az ellenség; két részre oszlottak, 's megbújtak az út megé mind a' két felől, szabad menetelt engedvén ekképpen a' Fráknak, kik is mihelyt meg-látták a' Cs. K. Ka-

tanaságot, nagy sebességgel rohantak neki, 's meg-támadták azt homlokban: de alig kezdődhetett el a' viadal, mindjárt ki rontott a' fegyveres földnépe les-helyeiből, 's két tűz közzé szorította a' Fr—ákat olly foganatosan, hogy mintegy két ezeren maradtak közülök halva, és még többen estek sebbe 's fogságba. Tsak a' Tisztek száma, a' kik meg-sebesedtek, 113-rament, kik között két Generálisok is voltak, hanem az egygyik (Arnauld nevezetű) még a' visszavitetés közben meg-hólt. Ezen veszteség után, Recco felé vonta visszsa magát Massena, 's önnét egy Salupon (kis hajón) Corniglianoba ment, 's ott telepítette meg a' fő-quártélyát is. Annakutánna Génuból, száznál felesebb számú Salupokat rendelt a' sebeseeknek el szállítására, kik a' St. Pierre d' Arena-i Ispotályba vitetődtek. Nagy zúdulást okozott ezen történet, Génua Városának Lakosai között, kik már úgy is békételenek voltak a' mind untalan nevékedő drágaság miatt. Egy font kenyér, 24 szűn megy most ott.

(A' Fontanabuonai történetjeket a' Fr—áknak másképpen írta ugyan le a' Génuai Újság, melynek előadását közlötték Pari'sban is: de azt éppen nem lehet tsudálni, mivel még most a' Génuai Újság, tartozik e khójok lenni a' Fr—áknak, kik a' leg-újjabb Tudósítások szerént, négy ezeren tartózkodtak vala még Génua Városában. Meg-vallják ugyan említett előadásokban a' Fr—ák, hogy a' fel kelt Ligúriai Lakosok, igen erősen igyekeztek ellent állani nékiek Mártz. 5-dikén: de ditsekefznek egyfzersmind, hogy kemény tűzők' ereje által keréftül rontottak a' fel

kelt nép' sorain, és hogy sok helységeket gyűjtöttek fel, nevezetesen Pianessát, melyben csak egy ház maradt meg épen a' lángoktól: Cicagna nevű helységben pedig, mely, az Insurgensek' lakó völgye' közepén fekszik, el égették, egyéb épületeken kívül, az Insurgensek Vezérjének a' házat is, és hogy sok eleséget kaptak, melynek el szállítására, számos hajók küldöttek el Genuából. — Ezek a' hajók más végre küldöttek el Genuából a' Massena parantsolatjára, sietséggel, mint a' Turini Újságból tudjuk. — Dítsekesznek továbbá a' Fr—ák, „hogy nem esett el részekről Fontanabuona' vidékén több kettőnél, és csak 25 esett sebbe: ök ellenben sok fegyveres Lakosokat fogtak el 's lövöldöztek agyon.“ — Ezt az állítást azomban gyanússá láttatik tenni néminémüképpen, magának a' Genuai Újságnak előadása is, úgymint a' melynek végző sorai szerént: Mártz. 5-dikén, Mont-Allegro-nál, Levinél, és Rappallónál is véres verekedése volt egy frantzia Seregszakasznak a' Lakosokkal, melly Seregszakasz, minthogy nem győzte várni azon frantzia tsapatokat, a' mellyeknek Fontanabuona felől kellett volna oda érkezni: visszsa-tért előbbeni tanyáira, t. i. Reccoba és Soriba.)

A' fel-kelt Ligúriai Lakosoknak 4-dik viadaljok volt már az a' Frantziákkal, a' melly Mártz. 5-dikén történt. Tizenöt ezerre ment vala már akkor az Insurgensek száma, kik, 122 Helységekbe sereglettek özsze, és hogy még inkább nevedjen az erejek: e' végre, egy buzdító Hirdetményt küldözött el Mártz. 12-dikén a' Vezérjek,

Leveroni, a' ki hivatalára nézve Prókátor vólt, és egy Kerületnek fő Tifztviselője. Vagynak vagy két igen kemény ki-fejezések a' Hirdetményben: de éppen azért akartuk azt maga egész valóságában közleni, hogy meg lehessen ítélni belőle, melly nagyon neki keseredtek a' Génuai Insurgensek, 's mennyire nem szenvedhetik már a' Fr—ákat. — Így következik a' Hirdetmény' értelme:

A' Fontanabuonai és Rapalló-i vidékek' Lakosai, minden más Lakostársaikhoz, kik barátjai a' Vallásnak és a' jó rendnek.

Isten' segedelmével, győzedelmeskedtünk még eddig mindég, Istenünk és Hazánk ellen-ségein: az ő tulajdon fegyvereikkel 's egyéb hadi készületeikkel hartzoltunk ő ellenek, és a' tőlök el vett sok nyereséggel könnyítjük azt az inséget, melyre juttatták ök a' mi rokoninkat. Az ő vérek, kövéríti pufztákká lett földjeinket, 's ebeink töltik gyomraikat, ezen tolvajoknak testeikkel, kik minket mindenünkből ki-rablottak. Ez a' papiros is az övék vólt, melynek általa beszéllhetünk veletek. Barátink! Ha olly buzgó bátorság által vagyon szívetek el foglaltatva, a' millyennel ditsekedtek: most van ideje, hogy meg-mutassátok azt. Gondoljátok meg, mitsoda nyomorúságra jut Hazánk naponként, 's fog még továbbra jutni, ha vége nem szakad benne a' hadakozásnak. Nézzétek egy részről, mitsoda szörnyü pufztításokat vífznek véghez azok a' hitetlen Fr—ák, valamerre fordulnak; és más részről, képzeljétek azt az írtóztá-

tó éhséget, melynek szomorú áldozatjává ke-
lene lennünk illy környülállásokban. Vegyétek
gondolóra, melly igen alá szállott a' Fr—ák'
dolga, kik minekutánna mindenfelé el boritot-
ták Olasz Országot: most a' mi földünknek egy
zúgollyába szorultak; gyűlöletesekké 's átok' tár-
gyaivá tették magokat az egész Világ előtt; ellen-
ségeikké tsinálták magoknak az Eget; földet; és
még a' poklot is, melly annyit nyelt már bé között-
lük, hogy meg-tsömöröltt tőlök. Talán úgy
vélekedtek ti a' Frantziák felől, hogy ők olly meg-
győzhetetlen emberek, a' kikkel nem lehetne
bírní? Tekintsetek Fontanabuonára, és Rapal-
lóra. Itt fogjátok még látni az ő veszedelmek-
nek szembetűnő nyomait; és a' mi négy győze-
delmeinknek szerentsés következéseit, mellyeket az
Isteni gondviselés védelmének közfönünk; meg
látjátok azokat a' fogságunkba esett nevezetes (fr.)
Gránátérosokat, a' kik nagy dühösséggel indúl-
tak a' jó Császári Katonaság ellen. Meg mutat-
juk néktek, hol jött ellenünk az a' kevély, és
végső rontással fenyegetődző serege az ellenség-
nek? és hol kergettük mi őket tüzzel és vassal.
Melly könnyen ki vertük mi őket a' napokban,
erős tanyáikból? minémű ditső nevet nyertek
Vitézeink, kik, olly serényen hartzoltak, Iste-
nünk, Hazánk, 's a' jó rend ellenségei ellen!
mennyire betsülik az idegen Nemzetek, a' mi áll-
hatatos bátorságunkat! A' Maradék is háládatos-
sággal fog erántunk viseltetni.

Barátink! most van az ideje, hogy a' jó
szívü Lakosok, külömböztessék meg magokat,
a' rozsz szívüektől, 's a' Haza' betsületes Fiái,

Az úndok Jakóbinusoktól. KeljeteK fel, és kivessetek bennüket, a' kik előttetek megyünk. Kérünk az Istenre benneteket, ne adjatok helyt az ellenségnek, melly, megtsalna szokása szerezént: a' midőn minket, ellenségeitek ké tennétek magatoknak, és a' Fr—ák nem lennének Baráitok. Isten segítsen benneteket. — Költ a' Cicagnai fő-quártélyból Mártz. 12-dikén 1800. Leveroni Fő Vezér.

Nápolyból Mártz. 12-dikén: — „Tizenkét új Regementeknek fel-állítása eránt tett rendelést Király Ő Felsége: mellyek közzül nyóltz, itt Nápolyban szerkeztetődik öfzfze; három pedig Rómában, Generállieut. Naselli vigyázása alatt; és egy Langoneban, 's a' Sienai földnek azon Erösségeiben, mellyek, lo Stato delli Presidii nevezet alatt esmeretesek. Tízteknek fel nem vevődnek ezen Regementekbe, kik a' Frantziáknak Nápolyban letekor, szolgálatot vettek; vagy nem úgy viselték magokat, a' Frantziák ellen való hadakozásban, mint illet volna hív Vitézekhez.

3.) Nagy Britanniaiak.

Hová akar a' mi Ministériomunk, földi sefeget szállíttatni ki? még eddig sem bizonyos, hanem annyi bizonyos, hogy igen nagy kéztületeket tétet ezen szándékanak végre-hajtására; úgy hogy már húsz ezer fegyveres ember' el szállítására elégséges hojói vagynak ki-bérelve.

Az Irlandiai Ország-gyülésben mind untalan nagyobb előmenetellel foly a' tudva lévő egygyesség' dolga, az az: mindég több vokok vál-

lalkoznak ott, azon feltételeknek helybehagyására, mint sem az ellenzésére, a' mellyek alatt kívánja a' Londoni Mistériom, Nagy Britanniának (Ángliának és Skótzianak) Irrlandiával lejendő egyesítettését: melly eránt olly tökéletes bizodalommal vagyon a' Ministériom, hogy már el is kezdett némelly házakat le-rontatni Westminster vidékén, egy új tágas Parlamentom-háznak építettése végett, a' melly, Császári Parlamentom-háznak fog neveztetni.

Déli-Ámerikából nevezetesen Surinam-ból, olly híradással érkezett egy ánglus hajó a' Plymouthi Kikötőhelybe, a' melly szerént, hívatalt kaptak Surinámban az Ánglusok, a' Fr—áknak Cayenne nevű Szigetjeből, hogy menjenek Cayenne el foglalására, minthogy arra jó alkalmatosságot szolgáltattott a' Cayennei Szeretsenek pártütése. A' Szurinámi Ánglusok, mindjárt segítségért küldöttek Mártnique-be.

Az Ángliában tartózkodó frantzia Kikötötttek' száma, öfzsze-summáltatván Mártz. első napján, ment a' Világiaké: 4153-ra; az Egyházi-Személlyeké pedig 5612-re. Ezen szerentsélenek, részszerént segedelem-pénzből, részszerént kézi munkájok után élnek, 's meg vagynak elégedve a' kevéssel is.

A' Ministériom nagyon rajta van, hogy feles gabonát szerezhessen Marokkóból.

4.) Frantzia Országaiak.

Buonaparte, a' saját kórmányozása alatt lejendő tartalék-sereget, Walliserlandba szándékozik, az újjabb Tudósítások szerént szállítani.

Hogy a' belső tsendesség és bátorság nem állott még vizfza Fr. Országban: mutatják a' következő két történetek is, mellyeknek egyikét, Mártz. 24-dikén írták Pári'sból; 's a' másikat, Mártz. 25-dikén hirdette ott a' Journal du Commerce nevezetű Újság. — Az első történet az: „Egy Kurír, a' mint postán utazott volna Nizzából Pári'sba: egyszerre 19 Személyek el állották az útját, 's minekutánna egészzen ki-rablották volna: meg-ölték. — A' másik történet ez: „Argentière kapuinál 800 pártosok mutatták magokat Mártz. 12-dikén, 's egy szempillantásban se' lehetett bátorsága tőlök a' Lakosoknak. Mártz. 11-dikén Uzesben völtak, 's egy Szakasz közülök, melly, 50 emberből állott, egy puska lövetnyirc közelített Argentièrehez, illy kiáltással: Éljen a' Király! (Argentière (Argenteria) kisded Város, Fr. Országban azon részében, melly, a' mostani revolúzió-nális fel-oltsása 's el nevezése előtt Fr. Országban, Langvedocia név alatt völt esmeretes. Uzes (Usetia) is kisded Város, Felső Langvedocia-ban, Pári'stól 154 órányira, dél és napkelet között.)

Elegyes Tudósítások.

A' Chiaramonti Famíia, melyből VII-dik Pius Pápa vette a' maga származását, Frantzia Országból szakadt által Olasz Országba, 's a' tör'söke, az a' nevezetes Clermont Ház völt, melynek öregebbik lineája, még most is Clermont-Tonnere nevet visel.

Londonban a' Tamesis partján, nem a' Várné ház égett el Febr. 17-dikén — hanem egynehány Magazinok, mellyek nádmézzel és rummal voltak rakva. A' meg-olvadt 's gyúladt tüzökör és rum, láva módjára folyt a' Tamesisbe. A' kár, 250 ezer font sterlingre betsültek.

Egy gazdag Portugallus Zsidó, Mocatta nevű, hala meg mostanság Londonban; életének 80-dik elzt—jében. Többet ér másfél millió forintnál a' vagyon, mellyet hagyott maga után. A' Testamentomában, 3 Örállókat nevezett ki a' végre; hogy elz'endeig strázsálják az ő sírját; melly fáradságnak jutalmául, 2200 forintot rendelt nékiük.

A' német könyvek olvasásának igen nagy divátja kezdett lenni Londonban, melyre nézve Gebhard nevű német Könyváros, közel a' Királyi palotához; egy nagy német Bibliothékát állított fel, a' melyből, bizonyos zálognak letétele mellett; bérért adogat ki olvasni való Könyveket. — Kotzebue' teatromi darabjai közül egynehány, által fordítódott ángliai nyelvre, 's el is játszódott Londonban.

Hogy a' múlt postán, némelly hiánosságokkal ment le Hirmondónk darabja: okozta azt, egy előre el nem látott Tipografiai történet.

A'

TSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYIFELSÉG³
ENGEDELMÉVEL.

Nro. 30.

Költ Bétsbenn, Sz. György Havának. Áprilisnek
25 dik napján 1800-dik Elztendőben.

Béts.

Károly Fő-Hertzeg, Albert Királyi Hertzeg³
társaságában, Apr. 7-dikén érkezett Prágába.

A' Magyar Ország' Statistikájának ki-dol-
gozásában szorgalmatosan, és ditséretesen fára-
dozott Schwartner Márton Urát, a' Pesti Uni-
versitásban Diplomátikát tanító Profeszszort, 's
az azon Universitáshoz tartozó Királyi Könyv-
kázának első Örzőjét, méltóztatott Fels. Urunk
H h.

magyar nemességgel, minden taksá nélkül kegyelmesen megjutalmaztatni.

Méltóztatott Ő Felsége, a' Magyar Országí F. Udvari Cancelláriánál eddig ditséretes szorgalmatossággal szogált M. Galánthai Ifjú Gróf Eizterházy Féréntzet, ugyan azon Cancelláriához Concipistává nevezni.

Az Erdélyi F. Udvari Cancelláriánál Concipistává lett T. Kertsedi Kálfzoni Dienes Úr:

Hadi Környülállások.

(Külföldi Újságok Szerént)

1. Német Birodalmiak.

A' Nidda partján fekvő helységeket, szorongatni kezdték vala a' Fr—ák, eleségért 's abrakért, Mártzius' vége felé: minekokaért Márz. 31-dikén, egy tsonó Székely Hufzárjaink, Moguntziai Vitézekkel egygyesülve, megindultak virradta előtt Wickert felé, mely helység másfél órányira esik Moguntziától, 's el-rejtették magokat egy les-helybe. Tsak hamar azután látják, hogy jó ki Wickertből egy frantzia Sereg-szakszotska, mellyet is egyfzerre bé-kerítettek, 's hatot le-öltek belőle, a' többeket pedig foglyaikká tették. — Egy Tíftből, 25 Gránátérosokból, 's 9 Hufzárokból állott vólt öfzfzeséggel a' fr. tsoport.

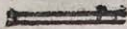
2. Olafz Országiak.

Massena Fr. Vezérnek a' Ligúriai Insurgensek ellen, mind olafz mind frantzia nyelven közönségessé tett fenyegetődző Hirdetményéről,

tettünk vala már a' minap egy rövid említést: most, minthogy meg kaptuk az arra való feleletjét is a' fel-kelt 's fegyverkezett Ligúriai (Génuai) Lakosoknak: közöljük mind a' fr. Hirdetménynek egész valóságú értelmét, mind a' reá adott válaszáét is: hogy ezeknek meg-olvasásából, annál helyesebben ítélhessen a' dolgok' folyamatajáról minden figyelmetes Olvasó. A' fr. Hirdetmény' értelme így következik:

Az Olasz Ország (fr.) Seregek főquártélyából Génuból, Ventoše' 17-dikén (Márcz. 7-dik napján) az egy és meg-olozhatatlan frantzia Közönséges-társaságnak 8-dik esztendőjében.

Massena Fő-Vezér, a' Fontanabuonai völgy' Lakosihoz, és egyéb Insurgensekhez, kik a' napkelet felé eső tenger-meljekeket lakják. — Eddig mérsékeltem magamat, 's a' kegyelmes hajlandóságnak gyenge eszközeivel éltem, a' Ligúriai Respublika' azon vidékeinek Lakosi eránt, a' kik fel-támadtak ellenünk. Első Hirdetményemben ígéretet tettem vala, hogy minden elleszsz felejtve a' mi történt, 's még biztatást is tettem jövendőre, védelem és bátorság eránt; semmit egyebet nem kívánván, hanem hogy tegyék le a' fel-kelt Lakosok a' fegyvert. Láttattak is a' pártütés' fejei tsendesedni; a' minthogy magok irták hozzám; és én emberemet küldöttem el, a' ki által végezhetnék velek; ők azomban reálottak az én küldöttemre. Ez a' Nemzetek' törvényének megsértése, leg nagyobb mértékre nevelte az ő irtóztató gonofzságjokat, mellyért

hogy el vegyék méltó büntetésseket, jelen van
 az ideje. És már valósággal el is kezdődött a
 bolzszuállás. Parantsolatokat adtam ki, hogy
 fegyveres Tsapatok induljanak a' pártosok ellen,
 kik közül már sokan le is vagynak darabolva,
 's négy faluk el vagynak égetve, a' honnét leg-
 elsőben löttek a' fr. Katonákra. Illy nyomorú-
 ságnak közepette, mellyet az álnok lelkű embe-
 rek vontak önnön Hazájokra, felemelem ismét
 szavammat, és hogy vége szakadjon az inségnék:
 ígérem a' megtörténttekről egézfízen való el-felejt-
 kezést, olly feltétel alatt, hogy minden Helysé-
 gek le tegyék tüstént a' fegyvert, 's Kezeseket ál-
 lítsanak, a' kikhél fogva nagyobb bátorsággal
 lehessen bízni jövendőre az ő ajánlássokhoz. Fon-
 tanabuona és mas Kerületek' Lakosai! mentsétek
 meg a' ti vagyontokat, Háznépeteket, és ön-
 nön magatokat, a' pufztúlástól 's haláltól, és
 tselekedjétek a' mit kötelességtek hoz magával.
 Ha nem: úgy az én rendeléseim, mellyeket meg-
 határoztam azon esetre: meg-másolhatatlanok.
 El pufztíttatom tüzzel vassal lakhelyeiteket, és a'
 ti meg-átalkodtságtoknak tulajdonítsatok végső
 vérszedelmeteket.

Ezen Hirdetményre, így feleltek
 Fontanabuonából, Mártz. 9-dikén:

Polgár Generális!

A' te második Hirdetményedben, mellyet
 Mártz. 7-dikén tevék közönséggé, meg-újítod
 ismét panaszidat, e' szegény Fontanabuonai és
 más vidékekbéli Lakosok ellen, és a' már min-
 denütt esmeretes szokásod szérént, meg-újítod
 fenyegetődzéseidet is, hogy a' rettentés által bé

bnktathasd őket, a' vezedelem' örvényébe. De meg-botsáss, ha szabadon ki-mondjuk, hogy te ezen második Hirdetményeddel sokat ártotál magadnak; még nagyobb gyűlölségre fel-ingerelvén sereged ellen, az egész Nemzet' gyűlölségét. Azt mondod Hirdetményedben: hogy emberedet küldötted hozzánk, a' ki által végezhesz velünk, és mi reálöltünk a' te Küldöttedre. Azt senki se' tagadja közülünk, hogy te, közlötted velünk végső szándékodat; mert érezzük mindnyájan, mint adtad légyen azt tudtukra, sereg-szakaszokat indítván el, a' kik, tüzzel és vassal puszítanak Hazánkat, éppen akkor, midőn tsendesen vártunk tőled írásban vigasztaló választ, azon Levelünkre, a' mellyet Febr. 16 dikán útasítottunk hozzád. De már az a' leg hami-sabb vád: hogy mi löttünk a' te Deputátusodra. Ambár mi egygyügyü mezőségi Lakosok vagyunk: tudjuk mindazáltal mi is, mit kíván a' Nemzetek' szent törvénye, mellyet nem lehet meg-rontani; érdemlett betsben tartjuk azt mi is és átkozzuk mind azokat, valakik meg-rontoták azt istentelenül, 's azt ítéljük felölök, hogy nem érdemlik az emberek' társaságában való élest. Ha a' mi kerülő Strázsáink, olly szörnyű gonofságot követtek volna el, a' mellyet te a' Világ előtt vetfz szemünkre mineküük szemtelenül; mi, azonnal keményen meg-büntettük volna a' bünösöket.

Ezen ragalmazás után, meg-újjítod emberi módra hangzó unszolásodat, hogy tegyük le a'

fegyvert. Mi józan meg-fontolás után néked azt feleljük, hogy a' fegyver igen jól áll a' mi kezünkben, és hogy igen szükséges az minékünk, a' magunk védelmezésére. A' te Katonáid reávettek egyszer bennünket, hogy le tettük kezünk-ből a' fegyvert, 's mindég agyarkodva gondolkozunk vissza ezen tselekedetre: minthogy házainknak erőszakos ki-raboltatása követte a' fegyver le-tételt; és sok rokonainknak tömlőzre hányattatása, 's meg-lövöldöztetése. Illy szomorú történetre való vissza-emlékezésünk, okosabbaká tett jövendőre bennünket. Hogy bocszúállással olly hánykódva fenyegetsz: nem új dolog már előttünk, ez a' te szokott réttentésed módja; de tudva van egyfersmind közönségesen az is; hogy minekutánna Usico nevű Helység' Lakosait, fene-vadsággal le-öldösték a' te Katonáid, két meg élemedett Papokon kívül, 's két házatskákon kívül mind elégették a' több épületeket: ezen te bocszúállásod, a' miénket is fel-ingerlette, a' te igazságtalan és kegyetlen rendeléseidnek gonosz tellyesítői ellen. Azomban tudd meg, hogy minket meg nem ijesztetesz az által, ha Katonaságot küldesz ellenünk; sőt erős meg-határozással vagyunk, hogy embereidet, az ebek' dühösségét meg-haladó mérgelődéssel várjuk, és meg-mutatjuk, hogy mi is bocszút tudunk állani, a' rajtunk el követett bocszúságokért, 's kárvallásinkért“.

A' Csász. Királyi, és a' frantzia hadi foglyoknak egymásért való költsönös ki-tserélése, folyamatra indult már még a' múlt hónapban.

Harmintz ezer tserélődik ki a' két részről. Már tziusnak 13-dik és 16-dik napjain Turinba érkezett vala már Langvedociából a' ki-váltott Cs. K. Vitézeknek első szakaszza, a' kik panaszolják, hogy a' mars közben igen sokat szenvedtek, a' nagy drágaság, szükség, és roszfz tartás miatt.

3.) Nagy Britanniaiak.

A' Békekesség eránt tett ajánlásáról Buonapartenak, mitsodás értelemben légyen a' Londoni Ministériom: világos már az, az eddig közlött tudósításokból is; hogy t. i. nem lehet még azon az ajánláson építeni, a' mostani körülállásokban; hanem szükség folytatni a' hadat, más Hatalmasságok' társaságában, egész erővel. Az Ország-gyűlésében, nagy vetélkedéseket okozott ezen tárgy, a' ministériális és nem-ministeriális felekezet között: mellyeknek folyamajáról azért nem lehetett eddig vóltaképpen való elő-adásokat közleni: mivel a' Londoni Levelek útja, tartós ideig el vólt zárva Hamburgon keresztül a' jég által; melly út minthogy már most ki nyílt: bőven érkeztek a' Londoni nyomtatott és írt Tudósítások, mellyekből, az említett nagy következésű tárgyra nézve, közöljük, a' leg nevezetesebb értekezéseket.

A' Ministériommal ellenkező Fél közzül Fox Úr, nagyobb maga-mérsékléssel láttatott beszélni ez úttal, mint a' több társai, kik igen tüzesen vittatták, hogy tsak a' Burbon ház' kedvéért folytatják a' Ministerek a' hadat, újra trónust akar-

ván annak emelni erőnek erejével Frantzia Országban, 's hogy még inkább kötekedhessenek, az Oroszokról is kísértőleg emlegetődztek. Maga Fox, a' Ministériomnak ezen sarkalatos állítására: hogy „a' mostani frantzia igazgatás, nem egyéb, egy ember személyében egygyesített Jakobinismusnál, katonai hatalmaskodásnál; a' mellyel tehát, jövődre ki-terjedő bátorsággal nem lehet alkuba erefzkedni“: illy észrevételt tett: „Ha a' Ministerek, mind addig akarják nyújtani a' hadat: míg ölfize nem omlik ott az az igazgatás' alkotmánya, a' mellyet ők, a' leg gyűlöletesebb értelemben neveznek katonai igazgatásnak: gondolják meg, hogy Augustus Caesár' katonai igazgatása, melly eleinten erőszakon fundált hatalom volt, hét és nyöltz esztendőök közü idő-szakaszig tartott.“ — Buonaparte' tulajdonságainak rajzolatját hallván Fox Úr, Státus-Secretárius Dundas Úrtól, ezt jegyzette meg: „Szomorú dolog — úgymond — hogy már ezen Alsó-házban (az Ország-gyűlés' második Táblájánál) sokszor keményen keltek ki olly Személyek ellen, kiknek ditső tulajdonságait azok magok kéntelenítették végre meg-esmérni, a' kik annakelőtte olly hibásan rágalmazták azt. En nem akarok itt, Buonaparte' Szószóllója lenni, de talám ő eránta is változni fog még jövődre a' mostani orosz vélekedés. Jól emlékezhetik reá a' Státus-Secretárius (Dundas Úr), hogy itt igen kéméletlen 's motskos ki-fejezésekkel érdeklődött Washington is, ki egy vala a' maga idejébéli leg nagyobb és leg jobb emberek közzül. Ha az ő véle való alkuba erefzkedést

is sürgette volna akkor valaki, mindjárt rá kiáltottak volna: Mi dolog az, hát mi egy pártossal kezdjünk alkut? Tsak hamar azután, hogy fze-rentsés végít érte törekedéseinek, meg-esmérődött Amerika' Szabadítójának, 's áldásban va-gyon az emlékezete, mindeneknél.

Pitt Ministerről azt írják a' Londoni Levelek, mellyek Mártz. 18 dikán költek, hogy még a' miólta foly a' had: fzebb és nyomosabb beszédet egy-gyet egygyet nem mondott vólt ő, mint Mártz. 17-dikén. — Négy egész órákig beszélt egy folytában, fel-hordván minden okokat hathatós ékesen-fzöllással, a' hadfolytatás szükséges vól-tának meg-mutogatására. — A' had célját, egy szóval ki-mondta Pitt Minister, hogy t. i. az: a' bátorság; olly veszedelem ellen való bátorság, a' melyhez hasonló nagyságú soha se' hörnyékezte vólt még Nagy Britanniát, és az emberi nemzetet; melly veszedelem annyival rettenetesebb; minthogy új, és példa nélkül va-ló, 's meg-háborította mindeneknek tsendessé-gét, és tulajdonosi jussát. Olly veszedelem el-len való bátorság a' had célja — *így foly-tatta tovább beszédét Pitt Minister* — mel-lyet Nagy-Britannia leg foganatosabban el-há-ri-tott; mivel egy Nemzet is olly álhatatossággal el nem gátolta az útát, a' Jakobinismus' omló árja előtt, mint a' Nagy-Britanniai. 'S hát avagy most kellene e' alább hagynunk, az ed-dig való buzgóságunkból, 's fundamentomos gya-nakodásunkból? A' Jakobinismussal, melly min-ket, a' Robespierre dühös erőszakoskodása alatt

rettentett; az öt Direktorok' rövid látású fenn-
 héjjazása alatt sértegetett 's ingerlett; és a' mely-
 nek minden rémítő formáiban való ellenzésére
 meg- esküdtünk mi: most, éppen akkor békélienénk
 e' ezzel a' Jakobinismussal öfzfze, midön az,
 minden tsalárdságát 's erejét egygyesítette olly
 szemelly' állortzája alatt; a' ki nékie magának
 (t. i. a' Jakobinismusnak) szüleménnye, 's most
 Vezére; a' ki annak tudományában nevekede t
 fel, annak hartzait hartzolta, 's annak dolyfös
 képzelődéseit 's gerjedezéseit rendbe szedte? Ke-
 vésbbe kellene e' tehát most örizkedni a' frantzia
 erőszakoskodástól és tudománytól, midön az,
 nem öfzfze vizfza dolgozik most, hanem egy
 célra, egyenlő eszközök által, egygyes erő-
 vel; — midön a' Jakobinismus most mehetett rea-
 leg előfzfzör, hogy Despotismusi hathatósággal
 kezdjen munkálódni“?

„Azzal vádolnak bennünket Ministereket
 — monda továbbá Pitt Úr — hogy mi ké-
 száz milliót vesztegettünk el, semmi más cé-
 lunk nem lévén a' hadfolytatásban, hanem hogy
 áldozzunk a' magunk nagyra-vágyásának. Úgy
 de hiszem Anglia, a' maga szereztsés fenn-állásá-
 ért, a' maga Religiójáért, 's belső közönséges és
 magános tsendességeért hartzol. Ezen tárgyakért
 még több milliót is kész vólna örömet fel-
 áldozni a' Nemzet. Hogy Királyi igazgatás ál-
 lítódjék fel újra Fr. Országban: nem egyedül való
 célunk az minékünk. *(Itt igen nagy tűzbe jött*
a' Minister) Mellyik Ország erőtelenítette meg
 inkább magát? Anglia e' vagy Fr. Ország? Kiki

meg-ítélheti ezt magától, ha tekint a' mi kereskedésünk' virágzására 's a' t. — Békességet kíván a' Nép? Én is, de nem ollyat, a' melly hólnap ismét fel bomoljon. Buonaparte kötötte, a' Szárdíniai Királlyal; Génuával; Maylanddal, Modenával; Rómával; 's Velentzével, a' Békesség eránt való szövetséget, 's mind ezen kötések' sorsa, nyilván mutatja, mennyire nem lehet bízni a' Buonaparte' békélléséhez. Az Egyiptomi próbatételt ő gondolta ki; ő vette munkába, 's ő hagyta ismét abba. — Minekelötte el lopta volna magát Egyiptomból: ott hagyta maga után is, békéllői hitelenségének szembetünő nyomait, azon Útasításokban, mellyek szerént kívánta, hogy a' Successora alkudjon a' Nagy Vezérrel. De talám úgy gondolkozik valaki, hogy hafzna van abban Buonapartenak, ha mi velünk Békességet tart? Ezt éppen nem lehet gondolni. Nem a' békesség-tartásban keresi ő a' maga hafznát; hanem abban: hogy minket külön szakalzhasson frigyes társainktól; Ruszfiát el fordítsa magáról; 's minden ellenséges erőt visszafordítottasson addig, míg ő maga, új erőt szerezhetne magának. Ebben volna nékie hafzna; de minékünk ismét kötelességünk, hogy egész erővel akadályt vessünk ezen ő szandékának. — Nem állítom én azomban, hogy semmi esetre nem kellene alkuberefzkedni Buonaparteval. Ha nemesebb gondolkozás módja nyilatkoztatja magát Fr. Országban; ha olly tettekkel külömbözteti magát Buonaparte, a' mellyekből másképpen lehet ítélni ő felöle, mint az eddig valókából, vagy ha a' mi

Frigyeseinknek hadi szerentséje meg nem találna felelni a' mi fundamentomos reménységünknek: ezen esetre, ígérem a' magam 's Tifzti-társaim' nevében, hogy a' körülállásokhoz képest fogunk tanátsot adni Fejedelmünknek,

Hogy annyival inkább bé lehessen dugni a' Ministériommal ellenkező Fél' száját, melly szüntelen a' Nemzeti adósságnak és annak esztendei interessének nagyságát hánytorgatja: e' végre Pitt Minister azon dolgozik most, hogy az említett adósság interesse kútfejévé változtassa, a' Tippó Saibtól el nyert nagy ki-terjedésű gazdag Országot Mysoret, mellyet Fox Úr, az el-nyeréséhez való nem-bízásból, Misere-re-nek nevezett vólt. A' Státus' adóssága, öt szaz millió font sterlingből áll; melynek esztendei interesse húsz millió.

4. Batáviaiak (Hollandiaiak.)

Amsterdamból Mártz. 26-dikán: — „Mindég újabb újabb módot találnak ki a' frantzia Igazgatók, a' mellyen pénzt tsikarhassanak ki tőlünk. Most 12 millió lívert akarnának fel tsípni ismét, 's zálogúl, azt a' Regent nevezet alatt esmeretes gyémánt darabot ajánlották, melly, a' néhai frantzia Királyi koronában vólt, 's leg nagyobb Európában; és még ezen kívül, azon erdőségeket, mellyek, a' Treviri Választó-Hertzsegséghez tartoztak a' Rajna' bal-melljékén. Nem tesszik a' mi Kalmárjaink közzül még az olyanoknak is ezen kívánság és ajánlás, a'

kik eddig igen szívtak a' Frantziákhoz: de nintsu yugtok Marmont frantzia Státus-Tanátsostól, ki egyenesen, a' tizenkét millió líverért küldödött ide, melyre szükség volna Párisban. — Mind ezen szorongattatásokat jó eleve sajdította vólt Hoppe, a' ki itt leg gazdagabb Kereskedő vólt: azért is még 1794-dik esztendőben által költözött, a' maga lízintén harmincz millió forint vagyonjával, Londonba, a' hol azóltától fogva, nagy szereztsével folytatja a' maga kereskedését.

Buonaparte roszsz neven vette a' Batáviai Igazgatóknak, hogy nagyon meg találták kötni a' kezét Augerau Frantzia Vezérnek, a' Hollandus Sereg' kórmányozására nézve. Ezen dolokban egy Adjutánsát Marmont Generálist küldötte Buonaparte Hágába.

Hogy a' Hollandus Elöljárók fundust szerezhessenek, a' melyből negyven millióval pótolhassák a' rendes jövedelem' hijánosságát, és Buonapartenak is szolgálhassanak költsön-pénzzel: e' végre azt végezték, hogy kényszeríteni kell a' Lakosokat, költsön való pénzadásra: melly végzés, sokkal nagyobbra nevelte az egész Batáviai Respublika' el kedvetlenedését.

5.) Frantzia Országaiak.

Valamint minden újság kapós a' Fr—ák-nál: szintolly kapós módi most Párisban a' Buonaparte' zászlója alatt való szolgálat, úgy hogy szinte főrr a' sok mindenféle idejű ember, az említett szolgálatra bé-íratatandók' lai-

stromához: holott csak két hónappal is ez előtti mérgeződést és szidalmazást okozott vala a katonai szolgálatra való fel-kívántatás. Azomban, magok a Pári'si Tudósítások, úgy ítélnék az új Katonákról, hogy ha vagynak azok között némellyek, a' kik büfzkeségből fognak fegyvert; mások ellenben csak azért választják a' katonáskodást, mivel azt eleibe teszik, a' sok részekre hajló Felekezetek közt való hányattatásnak; 's vagynak olyanok is, kik Pári'snak fel-háborodásától tartanak, 's azért is inkább szeretnek távol lenni onnét ez idő szerént. — Magáról Buonaparteről azt jegyzik meg az említett Tudósítások, hogy a' Jakobinus-Klúbok' fel-elevenedését ő jól látja, de elnézi: mivel akármilyen revolúzió üsse ki magát, ő, hafzonra fordíthatja a' fel-zavarodást; minthogy pártján van a' Katonaság.

Nem nagy örömet 's betsületet csinált ezen közben Buonaparténak, az új tartalék-seregének Chamberlhac Generális' vezérlése alatt lévő első szakaszfa, melyről így írt a' Sensi (Senonesi) Újság Mártz. 28-dikán: „A' tartalék-seregnek első tsapatja, Pári'sból Dijon felé masírozván, olly nyomait hagyta maga után, a' mellyek soká meg fognak látfani. Igen fájdalmasan kellett szemlélni: hogy a' kik védelmezői tartoznának lenni a' tulajdonosi jusnak, szörnyen vétettek az ellen. Corbeilben, Melunban, és Monteréauban, a' hol pihenő napjai voltak ezen Tsapatnak, nagy summákra betsülik a' károkat, melyeket tett, az út-széleken lévő élő-fákban, a'

izölös. a' nevendék-fás- és magános kertekben. "

Tudósíttatván a' Consulok ezen kártételekről, ki-hirdették a' Moniteurben Mártz. 31-dikén: hogy a' Had-Minister Kommiszáriust küld a' meg-károsodott helyekbe, hogy meg-betsülödvén a' károk, meg-térítődjenek azok által, a' kik okozták azokat.

Magyar Ország.

A' M. Csáky Grófi Família, örökség szerént bírván a' Szepes Vármegyei Fő-Ispányságot: méltóztatott arra Ö Felsege, Gróf Csáky Antal Ö Nagyságát nevezni ki ez idő szerént a' Familiából.

Harafzdi Serfözö Lechner Orbán, a' közhöz viseltető hazafiúi buzgó indulatjából, a' had-folytatásnak töle telhetőképven való segítésére, egy Magyar lovas Rekrutát állított, 's egyfzeršmind a' formaruhára meg-kívántató pénzt is le-tette a' Budai hadi kasszánál 65 for. és 11 xrokban.

Elegyes Tudósítások.

A' melly magazinok, Londonban égtek el mostanság a' Tamesis partján, magános Magazinok voltak, Lingham nevezetü Kereskedőei. A' kár, négyšzáz ezer font sterlingre bešültetik az újabb Tudósítások szerént.

Az a' nevezetes Pári'si Író Mercier, a' ki sok igazat és hamisságot öfšze zavar, re-

volúciónálni kívánná a' Világ^s alkotmányát is, azt kezdvén vitatni, Koperniknak 's Nevtonnak fundamentomos tanítása ellen, hogy nem a' föld forog a' nap körül, hanem a' nap, a' föld körül.

A' Li'sbonai Kikötőhely' bé-járásánál, egy Frantzia Rabló-hajó mutatta magát Mártz. 17-dikén: melynek meg-látása olly vélekedést okozott, mintha a' Breszti Kikötőhelyből rontott volna ki a' Frantzia és Spanyol egygyesült Hájössereg, 's Portugallia' partjait akarná meg-támadni: melyhez képest azonnal parantsolatot kaptak minden Seregosztályok, mellyek a' ten-ger-partok' hozszzában állanak, hogy készen tartsák magokat az induláshoz. De később ki-nyilatkozott, hogy tsak magánosan vólt a' Káper, és olly mérészségre vetemedett, hogy a' révpart' erősségei torkában, 's a' Lakosok' szemei előtt el kapott két ánglus Kalmár-hajókat. Más nap utánna indúlt egy ánglus Fre-gát: de, — a' *Lisbonai Tudósítások szerént* — alig ha bé-érhette, minthogy 30 órával lévén elébb a' Káper, hihető, hogy Spanyol Országnak Vigoi révpartjához vette bé magát a' prédával.

A'
CSÁSZARI ÉS KIRÁLYIFELSÉG
ENGEDELMÉVEL.

Nro. 31.

Költ Bétsbenn, Sz. György Havának. Áprilisnek
18-dik napján 1820-dik Elfztendőben.

Béts.

Tegnap egy Kurír érkezett ide Olasz Országból azzal a' jó hírrel, hogy minekutánna Melas Vezérünk Aquiból egyenesen Savonának (a' Közép-tenger partján fekszik) indította volna Ápril. 5-dik és 6-dik napjaia az Ármádiáját: Izerentsésen el zárta a' Fr—ákat, kik Génuaiban, Gaviban 's egyéb helyeken vóltak. (Aqui, Savona, Génua, 's Gavi, meg vannak a' Mappán.)

F. M. L. Mitrovfzkynak kellett volna vezetni a Savona ellen rendelt Seregoftályunkat: de megbetegedett; minekokaért Melas Vezérünk, Gróf Pálffy Miklós Generálisra bízta azon Korpus' kormányozását. Ezen Ifjú Vezér, ki a' Nemes Magyar Insurrecciónál Ofztályos-Vezérséget viselt, és második szülött Fia a' Magyar Országgi F. Udvari Cancellária' Fő-Cancelláriussának, 7 erős hegyi sántzokból verte ki az ellenséget, 2 Savonát körül fogta. Nyert 23 ágyúkat, és fogott 31 Tízteket, kik között egy Brigadiros Generális vagyon. A' Splényi és Reifzky gyalog Reg—jei jelesen meg-külömböztették magokat.

Ő Felsége méltóztatott a' Mészáros Magyar Lovas Regementjéből, Nagy Vitéz Nordmann Oberstlieutenántot, Obersterré tenni által a' La Tour Dragonyos Regementjében: az Albert Vassas Regementjében eddig Kapitányságot viselt Bodó Urat pedig Májorra nevezni ugyan abban a' Regementben.

Velentzébe, Mártz. 30-dik estvéjén érkezett Bétsből Mária Anna Fő-Hertzeg-Afzfzony, II-dik Ferentz Királyunknak testvér húga, és a' Prágai Sz. György Rendjén lévő Szerzetnek Fejedelm-Afzfzonya. Mindjárt más nap, délelőtti 11 óra tájban, által ment a' Fő-Hertzeg-Afzfzony, S. Giorgio Maggiore (Nagyobb Sz. György) Szigetébe, hogy tiszteletet tegyen VII-dik Pius Pápnak; ki is mihelyt hírül vette a' Fő-Hertzegafzfzonynak hozzá lett közelítését: mindjárt eleibe ment, de alig érhető Ő Szentsége az ajtóhoz,

midőn bé lépett a' Fejedelem-Afzfzony, 's térdre borulván a' Sz. Atya előtt, meg-tsókolta a' lábát, bár mint igyekezett is Ő Szentsége, ezen méjj tisztelet-tételt ellenzeni. Ezután bé vezeté a' Sz. Atya a' Fejedelem-Afzfzonyt, 's vele egy óránál tovább mulatott. Onnét, a' leg idősőbb Cardinális Albáninak ment látogatására a' Fő-Hertzegafzfzony.

Április' 1-ső napján, reggeli 10 óra tájban, pompás hajókon meg-indult a' Sz. Atya, némely Papi Rendekkel és Udvari Tisztekkel a' Sz. Lőrincz Klastromához, melyben vólt szállva a' Fő-Hertzeg-afzfzony. Ezen fényes hajók közzül az elsőt Pápai kettős Kereszt tüzimerezte, melynek a' Tartója benn vólt a' hajóban Ő Szentségének némelly Kamarássival egygyütt. A' második hajóban, mellyet különösen a' Pápai tüzimer ékesített, ült maga Ő Szentsége, a' Fő Udvar-Mestere és Fő Kamarása' társaságában; a' harmadik hajóban vóltak a' Sz. Atya' Czeremóniáriussa és egynehányan a' kotzperdes és kalapos Kamarássai közzül. Ezeket még több hajók is kísérték, némelly más Udvari Tisztjeivel és Tselédjeivel Ő Sz—gének.

Minden útfzák, a' mellyeken által hajókázott Ő Sz—ge, rakva vóltak nagy sokasággal.

El érkezvén VII-dik Pius a' Sz. Lőrincz Klastromához, nagy alázatossággal fogadódott a' térden állott Papság által, midőn pedig bé ment Ő Szentsége a' Klastromba, mindjárt eleibe sietett a' Fő-Hertzeg-Afzfzony, és egész ájtatossággal térdre borulván előtte, meg tette a' szokott tiszteletet. Ezután egynehány gráditsekou

fel lépven bé vezeté a' Sz. Atyát a' maga szobájába, a' honnan hofszas befzélgetés után, egy más szobába ment által Pápa Ö Sz—ge, a' hol Trónus vólt fel állítva, és oda, mind Szerzetesek, mind más Személyek bé botsátódtak lábtsókolásra.

Végbe menvén ezen czeremónia, bé ment Ö Sz—ge a' Templomba, 's onnét egyenesen vizfsza tért a' Sz. György' Szigetébe.

Hadi Környülállások.

(Külföldi Újságok Szerént)

1. Német Birodalmiak.

Mannheimből Apr. 7-dikén: — „A' Frankenthali tsatornából vizfsza kezdték a' napokban szállítani a' Fr—ák hajójikat, mellyeknek egy része, híd-készítéshez való vólt: de gátolódván ezen szándékjokban a' Cs. K. Katonaság' ágyúzása által, fenyegetöztek, hogy ha a' Cs. K. Katonaság meg nem szünik a' tüzeléstől: úgy ők is ágyúzni foguak ezen Városra, a' minthogy valósággal kezdtek is ma reggel. Vizfsza ágyúzott innét reájok a' Cs. K. Katonaság is. Nem sok házban esett kár, mivel éppen itt lévén Gen. Gróf Sztáray, egygyesség lett tsak hamar a' két Fél között, az ágyúzásnak félbeszakztása eránt.

A' Palatinátusi Választó-Hertzeg, minden 18 és 30 ezrtendők között lévő fegyvertfogható Ferjfiakat, tsupán a' Papokat, Tanítókat, és némely más Személyeket ki-véve, hathatósan fel-kívánt a' Haza mellett való fegyverfogásra.

2. Olasz Országok.

Livornónál, a' Cs. K. Sereg' bal szárnyának nevelődött az ereje: minthogy hathatós védelmet kívánnak a' mostanság hajókon oda szállított drága portékák, úgymint a' mellyek, ötven millió forintokra betsülődnek.

Málthából a' leg újabb Tudósítások azt írják, hogy az ott lévő frantzia Komendánsa Lavaletta Várának, 15 napi fegyvernyugvást kért olly ajánlással; hogy ha azon idő-közben segítsége nem érkezik: által adja az Erősséget.

3.) Nagy Britanniaiak.

Ismét nyomos tárgyú frantzia Leveleket fogtak el az Anglusok, mint a' Morning Chronicle nevezetű Londoni Újság írta Mártz. 17-dikén, mely Levelekből, azt vette észre az Angliai Ministériom; hogy a' Fr—ák, Napnyúgoti India ellen verik a' készülőt: melyre nézve a' hajókra szállítandó Anglus Katonaságnak egy része, alig ha Jamaika' Szigetébe nem fog küldödni. — Már Mártz. 17-dik és 19-dik napjain, hajókra szállított volt egy rész Anglus Katonaság, a' Portsmouthi és Doveri Kikötőhelyekben.

Az Irrlandiai Parlamentomnak Mártz. 13-dikán tartott Ülésében, azt sürgette Parnell nevű Tag, hogy jó volna, Király Ő Felsége által egy új Parlamentot hivattatni öfzfe a' mostani helyett: minekelötte végképpen el dülne Irrlandia' és Nagy Britannia egygyesítettésének fenn forgó dolga. Sok vetélkedésekre szolgál.

tatott alkalmatosságot Parnell' sürgetése, úgy hogy egészen éjfelutáni négy óráig nyúlt az Ülés. Utóljára voksra kelt vala a' dolog, és 104 helybe-hagyói találkoztak annak, de 230 ellenzői: minekokaért semmi se' is lett belőle.

Tyrone nevezetű Grófságból, az Irrlandia és Nagy Britannia egygyesítettetésének ellenzői, negyven ezer Személyekre nevelték fel a' magok Felekezetjek' számát, 's mind a' negyvenezeren alá írták magokat az Ország-gyűléshez útasított jelentésnek.

4. Török Birodalmiak.

A' Nagy-Vezér, Egyiptomnak Fő-Városában Cairoban tartózkodik, az újjabb Tudósítások szerént; és már fel is osztotta egész Egyiptomot négy szakaszokra, mellyek közzul mindenik, egy egy Basa' kormányozása alatt vagyon. — A' Frantziáknak Egyiptomból Frantzia Országba való elszállítása végett, Konstantzínápolytól 30; Smirna partjaitól 15; és más szomszéd Szigetektől is 15 szállító-hajók inditodtak el Egyiptomnak Alexandriai rév-partja felé: és ezen hatvan hajóknak kísérésére, hat hadi-hajók, úgymint 4 Fregátok és két Karravellek is indultak el Konstantzínápoly alól Alexandriához.

A' millyen örömet okozott Konstantzínápolyban, az Egyiptom' visszanyeréséről való officialis hír-vétel; 's okozhatott egyszersmind Pasman Oglunak is minden Tudósítások szerént való tsendesedése: úgy más részről, kedvetlenségire vagynak a' Nagy-Úrnak, hogy Ruméliá-

ban és Bulgáriában, némelly rabló pártosok, zabolátlan vadsággal háborgatják a' köz-tsendeséget.

Ruméliában, egy kalfszált (hivatalából kitétetett) Bostangi Baschi, nagy számú Zsivány tsoportot szedvén fel maga mellé, Drinápoly vidékén háramiáskodik, és mostanság egy Burg-hos nevezetű nagy Mező-várost fel is gyújtott, hogy az ottani nevezetes fábrikákat, annál könnyebben ki-rabolhassa.

Bulgáriában, a' néhai Tatar Kámoknak egy maradéka, olly erővel dühösködik, hogy az elene rendelt Silistriai Basa se' mehet vele semmire, a' Schumnaí, Praradi-i, és Rustschuki Ajan-okkal egyetemben, A' Török Császár, minden törvényes óltalmon kívül való, és akárki által úton útfélen meg-ölettethető Személynek hirdettette már ki ezen Tatar Hertzeget, a' mint híre is futamodott nem régiben, hogy egy viadal után, melly Razgrádnál történt, a' mint szaladt volna, saját emberei által, meg-ölettetett, de azután tudódott ki, hogy a' meg-ölettetett Személynek nagy hasonlatossága volt ugyan a' pártos Hertzeghez: de az tsak egy tsekély ember volt az ő követői között. Az újjabb Tudósítások Izerént, új próbabételekhez készítette magát ezen pártos, ezeröttszázad magával, Tirnova és Selvia között.

5.) Frantzia Országaiak.

A' hadfolytatás céljáúl, a' Frantziák' javát és a' Világ' tsendességét tette Buonaparte Lucían, az első Consul' Ötse, most Belső dol-

gokra ügyelő Minister, a' Nemzethez intézett Hirdetményében: de ezen állításra, azt jegyzik meg a' Jakobínusok, hogy haszontalan dolgot már most olly nagy költsékezéssel készíteni hadakozáshoz magát az első Consulnak: a' midőn semmit egyebet Fraatzia Ország' ellenségei nem kívánnak; hanem hogy adódják viszszá nékiek, a' mi erőszakosan el vevődött tőlök.

Hogy a' hadfolytatás terhét, békességes türelemmel 's nyugodt szívvel hordozza a' nép: szükseges eszköznek ítélte e' végre Minister Buonaparte Lucián, a' Békességgel való biztatást, 's a' mézes mázos beszédekkel való unfzolásokat. Így írt ugyan is a' többek között, a' Respublika' Csztályainak helybéli Kormányozóihoz bótstott Útasításában: „Ha a' Békesség szavának éppen az a' foganatja vagyon most, mint volt mázszor a' gilljotínnak: miért ne élénk inkább ezzel az új eszközzel, a' melly minékünk nagyobb tsendességet és bátorságot szerez? — Igyekszenek tehát Prefektus Uraimék kegyelmetek, mindent a' mi terhesnek látszik a' nép előtt, szelídeden hangzó ki fejezésekkel eleibe adni; adják K—etek értékre azoknak, kiknek siralmat okozott a' Revolúzió; hogy az ő inségjeknek közepette azért emelkedett fel a' mostani Kormányfűk, hogy meg-vígasztalja őket, el hárítsa az ő további meg-szomorítatásoknak okait, 's viszszá-szeresse a' mit még nem lehetetlen viszszá-szerezni. Emlekeztessék K—etek újra is azokat, kikre ez újjabb időkben mosolygó ortzával fordult a' szerezte: hogy az ő véletlen származású bővölködésseket, tsak a' jóltévőség nemesítheti meg.“

Generális Lefevre is, illy hódító ki-fejezésekkel buzdította fegyverfogásra az Ifjúságot: „Sietetek Ifjak! győzedelem' naivá lenni; nem soká lesz már benne módotok, hogy azokká lehessetek; most van még ideje, az utolsó borostyánkőszorúk' nyeresének.“

Sok Ifjak azért határozták magokat olly könnyen, a' Buonaparte' zászlója alatt való szolgálat vevésre: mivel olly biztatást vettek, hogy nem úgy fognak ők nézödni mint más reguláris Katonák, hanem magok szabadságában fog állani, az első Consul' társaságában oda hagyni a' Sereget: de olly hinárba kerítették ők magokat, midön el mentek ezen biztatáson, a' melyből nem egy könnyen hatolhatnak ki: mert Buonaparte, maga helyett, Berthiert nevezte ki Apr. 2-dikán, a' Tartalék-sereg' Fő-Vezérévé, 's ugyan az nap Berthier' helyébe Had-Ministerré, ama' nevezetes sorsú Ex-Direktort Carnotot.— Különös Seregzakajzt formálnak az ollyan Volontérok (önként vállalkozott Katonák) a' kik magok költségén készítették hozzá magokat a' katonáskodáshoz, olly képzelődéssel, hogy tulajdonképpen a' Buonaparte zászlója alatt fognak ők, tsak valami kevés ideig vitézkedni. Hufzár-módra vagynak fel-készülve; fekete prémü mentéjek, kék magyar nadrágjok, 's veres tsizmájok vagyon.

Spanyol Orzágtól is kívántak a' Fr. Consulok segítséget, 25 ezer emberből állót: de ezen kívánságot nem tsak nem telyesítette Spanyol Ország; sőt inkább nagyon panaszolkodik azért is: hogy a' Breszti Kikötőhelyben vezteglő Ha-

jösserege, minden nap negyven ezer liveribe kerül: mivel szük a' pénz Spanyol Országban is, nem különben mint Fr. Országban.

A' Pári'si Bankírok, hét millió lívert tettek öfzfze a' múlt hónapban, hogy könnyítsék azon summával Buonapartét, a' Státus' szükségeinek pótolásában: de egyfzersmind úgy nyilatkoztatták ki magokat; hogy már minden további erőltetést igen nagyon meg-érzenének. Buona-parté maga is jól tudta ezt kétség-kivül előre is: azért, Mártz. 8-dikán, maga neve alatt írt az Ámsterdami Elöljárókhöz és tehetős Lakosokhoz: hogy Ő, e' folyó eszt—ben végít akarja vetni a' hadnak: de hogy ezen czélt annál bizonyosabban el lehessen érni, pótolják az a' végre meg-kívántató költségeket ök is, tíz, vagy tizenkét millióval.

Argentiere-ben, egy Suán-Vezért, ki a' maga eredeti neve Laroche-Taquelin helyett, Chaperon nevet vett fel, halálra akart ítélni egy katonai Törvénszék Mártz. 11-dikén: de Chaperon, minekelötte öfzfze-gyültek volna a' Bírák; bé-suhant az azok' számára rendelt szobába, 's ott a' Nézök' gyülekezetéből két esméretes Afzszony-személyeket karjára vévén, szerentsésen el tünt onnét. A' Strázsa, a' kinek vígyázni kellett volna reá: meg-áres-tálódott.

Az Ifjúság' nevelésére, különös figyelme-tességekét láttatnak fordítani a' mostani fran-tzia Igazgatók: és az e' részben tett határozá-saikból, közlöttek is már a' Pári'si Tudósítá-

sok némellyeket, úgymint: Az egész Intézet, a' régi Athenaebéli Görögöktől költsönözött nevezet-
tel Prytaneumpak hívattatik, melly, négy szak-
kafzokból fog állani, ugyanannyi különböző he-
lyeken tudniillik: egy Pári'sban; egy Fontaine-
bleauban; egy Versaillesben; 's egy St. Germain-
ben; a' nevelésben egy forma gond leszfz, mind
az elmének tudományok által való ki-képzítésére;
mind az ~~erk~~költsöknek formálására; mindenik szak-
kafzfában ezen Intézetnek, száz nevendékek
fognak tartatni a' Kormányfzék' részéről, 's ezen
négyfzáz nevendékeket az első Consul fogja ki-vá-
lasztani, a' hartzban el esett Katonáknak, és a'
hívatal folytatásban meg-hólt Tisztviselőknek
gyermekeik között; fizetésért is vevődnek fel más
Ifjak mind a' négy nevelő-házba, olly külömb-
séggel, hogy Pári'sban, egy bé-adandó Ifjúért kell
fizetni esztendőnként ezer lívert; a' más 3 helye-
ken pedig nyóltzfzáz lívert. — A' több rendelé-
seket is szándékozott a' Belső dolgokra ügyelő
Minister mentől elébb közönségesekké tenni.

Kívánni lehet az emberi Nemzet' javára,
hogy bártsak az ezután való nevelésből ki-ha-
gyatna Buonaparte, két olly hibákat, mellyeknek
veszedelmes következései ki hatottak más Nem-
zetekre is, melly nagy hibák ellen, álmélkodásra
méltó bátorsággal ki mert kelni maga egy frantzia
Tudós Volney, még 1794- és 1795-dik eszt—ben.
Ez a' Volney, egy most a' Pári'si Tudós Társaság-
nak (az úgy nevezett National Institutnak) Tag-
jai között; Robespierre alatt hat hónapig fogva
vólt ő Pári'sban; azután pedig számkivetődött
önnét; hanem a' Robespierri hatalmaskodásnak

vége felé visszafra hívatott Nizzából Párisba, az ott akkor fel-állított Normális Oskolabéli Tanítónak, melly Oskola' nyitásának tzelja a' vólt, hogy más Oskolákbéli Tanítói készítödnének ottan az egész fr. Ifjúságnak. Tizennégyen vóltak mind öfzfze a' normális Tanítók, vagy Útmutatók, úgymint: Lagrange és Laplace, a' Mathesisben; Hauy, a' Termézet' tudományában (Physicában); Monge, a' Geometra descriptivában; Daubenton, (ki, nem régiben meghólt) a' Természeti Históriában; Berthollet, a' Chimjában; Thouin, a' Földmívelésben; Buache és Mentelle, a' Geographiában; Volney, a' Históriában; Bernardin-St. Pierre, az Erköltsi tudományban; Sicard, a' Grammatikában; Garat, a' Logikában, Laharpe, a' Litteráturában. Ezen Útmutatók' tanítása abból állott, hogy bizonyos idő-fszakokban, az eleikbe adott tárgyakról értekezéseket tartottak, Orátzió formában, a' Halgatóik előtt. Nem sokáig állott fel azomban a' normális Oskola, úgy hogy Volney, tsak hat értekezéseket tarthatott. Azokban érdeklette Ő a' feljebb említett frantzia nevelésbéli két hibákat, mellyek közzül egygyik: a' sok-beszédűség-re való szoktatás, a' másik: a' vérengző indúlatokra való gyújtogatás.

Az első hibára nézve, illy oktatást adott: „Halgatásra kellene inkább tanítani az embereket, mint sok beszédre. A' ki mindég beszéll, nem ér reá, hogy öfzfze-gyújtse 's rendbe-szedje a' maga gondolatit; maga-gondolatlansággal van

egybe köttetve a' fetsegés, azért is vízfzálkodást 's békételenséget ízúl; a' halgatás által kézfúl ellenben a' böltesség, melly, barátja a' békességnek. Az (úgy nevezett) ékesen ízólló Athenae-t zavarókból álló nép lakta; a' halgató Spárta (Lacedaemon) ellenben, tsendes, és a' hebehurgyálkodást kerülő emberek' társasága vólt. Pythágorás kétség kívül azért nyerte Görög Orfzágtól a' Bölt's titulust: hogy virtusi rangra emelte, 's úgy ajánlotta mint virtust, a' halgatást.

A' másik hibát nem tsak egy helyen kárhoztatja Volney, említett értékezéseiben. A' többek között így tanátsol, 's okoskodik. „Nem hevíteni kellene a' külömben is hamar el ragadtatni ízokott Ifjúságban a' tüzes indúlatokat, hanem inkább mérsékelni; nem kellene a' bátorságot 's hadi virtusókat feljebb magafztalni, mint sem a' mennyiben a' magunk igazságos megtartásának 's a' védelemnek elzkozei azok. Vefzedelmes tudomány az olyan, melly a' buzgó hazafiságot, minden más Nemzeteknek fené-vadságú gyüölésében helyhezteni; mint ha éppen nem a' farkasok 's tigrisek különös virtusa vólna az, hogy egyedül a' magok faját ízérressék; mint ha az emberi Nemzetnek közönséges társaságában, nem azt az igazságot és virtusokat kellene gyakorlani a' népeknek költsönösen, mint a' magános Személlyeknek egymás eránt; mint ha egy rabló nép, nem az vólna éppen az emberi nagy társaságban, a' mi, egy ollyatén háborgató magános gonofz ember a' kissebb tár-

saságban; a' ki meg-fosztja szömfzédját saját
 vagyonyjától, mivelhogy ő erősebb annál. —
 Ha a' most élő már ember korú Frantziák,
 kik szelid nevelést vettek, 's a' kiknek kis-
 dedkori gyermeki játékaik nem egyébből allot-
 tak, holmi báboknál (bubáknál), és kártyák-
 ból özfzere-rakott kápolnátskáknál, olly véreng-
 zökké változtak által, kevés idő alatt: ugyan-
 mi leszsz majd azokból az Ifjabból, a' kik, ra-
 gadozások és öldöklések között nevedektek fel,
 és a' kik, a' mi általunk fel talált iszonyúságok-
 nak majmozásából gyermeki játékot tsinálnak
 magoknak. — 1795-dik esztendőben, a' midőn
 ezeket mondotta Volney, nem hozott fel példát,
 állításának meg-bizonyítására, de hogy újjabban
 nyomtattatta ki Értekezéseit, következő ér-
 telmű jegyzést tett ezen alkalmatossággal alája
 említett állításának: „A' midőn, úgymond, ir-
 tam vala én ezt, a' 3-dik esztendőnk Ventoséjáb-
 ban (1795-dik esztendő Februáriussában 's Már-
 tziussában) Nizzától fogva kereftül útaztam a'
 frantzia földön: és igen gyakran láttam, hogy
 a' gyermekek, mejmozván a' mi Revolutzió-nális
 törvényfzékinket, matskákat aggattak fel az útszai
 lámpások tartó-vasaira; 's a' szárnyas állatokat
 giljotínozták.

A' Prytaneum nevezet' alkalmatosságával,
 nem helytelenül esett volna itt azon nyomos ész-
 re-vételeknek említése is, mellyekkel érdeklette
 Volney, a' regi Görögök' 's Rómaiak' majmozá-
 sába mód nélkül lett el merüléseket a' Pári'siaknak:
 de mivel más nevezetes tárgyakról is kell szól-

nunk: kénytelenítettünk mostanról, mászszorra halálztani el azoknak közlését.

Garnerin, ki már a' levegő-égi hajókázásairól esméretes, olytén új találmányát hirteli mostanság: hogy ő, egy egész sereget egy-izerre meg tud világosítani arra az esetre, ha éjjel kellene masirozni a' Seregnek, vagy setétben történne annak az ellenségtől való meg-támdtatása. Dijonnál, az első Consul előtt próbát akar tenni Garnerin az új machinájával, mellyet Márs' fáklyájának nevez.

A' Madame 's Monsieur nevezeteknek a' Tu helyébe újra lett fel-vétettetése után: változni kezdett már a' levelezésbéli végső jókívánás is. T. i. a' Salut et fraternité (Köszöntés és Atyátság) helyett, most ez van módiban: Je Vous salue (Én köszöntöm Kegyelmedet, vagy az Urat.)

A' Pári'si Tudós Társaságnak, maga mostanság Buonaparte az Elölülője, ki is Apr. 5-dikén, közönséges ülést szándékozott tartatni a' Társasággal.

A' Decadi-kon (tizedik napokon), kívül Pári'son szokott Buonaparte rendszerént ebédelni Malmaison nevezetű jószágában, a' hová Mártz. 31-dikén ki hívta a' két Kollégáit is, sok más Vendégekkel egyetemben.

Elegyes Tudósítások.

Már a' Londoni Udvari Újság is írta Mártz. 24-dikén: hogy Admirális Lord Keith, megkudította az Admirálisnak, a' Törökök, 's az

Egyiptomi frantzia Sereg között tökéletességre ment alkuról való híradást.

A' Conde Hertzeg' vezérlése alatt lévő frantzia Kiköltöztek' seregét, úgy vette által Anglia, az Orosz Udvar' szolgálatjából nyóltz elztendőre, hogy még azontúl 3 elztendőig fogja néki ki-járatni a' meg-határozott zsóldót: A' melly záfzlót Pál Császár adott vólt ezen Korpusnak: vízfza kívánta tőle: minthogy azt középben az Orosz sas tzmerezte; de a' formaruhákat, lovakat, ágyúkat, más hadi szükséges készületekkel egyetemben, meg-hagyta nála.

Washington testamentomát, közlötték az Ámerikai Újságok, melynek kezdő szavai ezek: Isten nevében Amen! En Washington György, Mount Vernon-ból való; Polgárja az egygyesült Státusóknak, és ennekölte Prezidense, 's a' t. A' rab-szolgái eránt olly rendelést tett Washington a' maga Testamentomában, hogy azok, szabadon botsátódjának a' Felesége' halála után: és az öregeket 's erőteleneket közülök, hóltig tífztességet kötelesek lesznek el tartani az örökösök; nem külömben az árvákat szorgalmatosan taníttatni írásra, számvetésre, és valamelly kézi-mesterségre.

Északi-Ámerikából, Sitgreaves nevű Biztos érkezett Londonba mostanság, az Angliai Udvar és az Ámerikai Kormányfék között még fenn forgó némelly nehézségeknek el igazítása végett.

A'

TSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYIFELSÉG
ENGEDELMÉVEL.

Nro. 32.

Költ Bétsbenn, Sz. György Havának. Áprilisnek
22-dik napján 1800-dik Esztendőben.

Béts.

Az Olasz Országí Szerentsés hadi történetekről két különös Tudósításokat adott ki a' Hadi Cancellária, Első és Második szám alatt, az elsőt, a' múlt Szombaton, April. 19-diken; a' másodikat pedig tegnap; April. 21-dikén.

Mindeneknek előtte, azt a' fundamentomos környülállást említjük itt az első Tudósításból: hogy a' fogságunkba esett Frantziáknak egygyező vallástétele szerént, nem vélte az ellenség;

K k

hogy részünkről egygyesített erővel mindenfelől meg fog támadódni a' Génuai földön; melly állításnak hitelességét az a' történet is neveli; hogy a' leg járatlanabb hegyeken fogattattak el némelly frantzia Tíztek, kiket a' Generálissaik olly czállal küldöttek vala el; hogy keresnének, Fr. Országba, Nizzába, és Génuaiba szolgáló egygyesülhetés útjait.

(Hogy a' Tudósításokban elöadandó történeteket annál helyesebben lehessen képzelni: általjában azt jegyezzük meg, az azokban, Savona Városa' el foglalása előtt 's Vadonak a' Frantziáktól lett el hagyatásakor, meg-nevezett hegyekről (Monte-kről): hogy azoktól, Savona, körül vagyon vétetve, Napkelet, Észak és Napnyugot felől. — Bocchetta, melynek igen erős passzszusa (szoros járása) vagyon, Génuaától, ugyan azon líneában, Észak felé, ki van téve az Olasz Ország' Mappáján is. Savona és Génua között fekszik a' tenger-parton Inurea Helység, melly, meg-jegyzésre méltó módon említődik a' 2-dik Tudósításban; minthogy az Inurea fekvése szerént, maga Massena is el van zárva személy szerént Fr. Orzágtól. Inurea és Savona között esik Varraggio, de valamivel távolabb a' tenger-parttól, mint Savona, és Inurea; Varraggiótól pedig nem messze, Észak felé, Veirera.)

A' történetek laistroma, így következik. Apr. 6-dikán, leg elsőben is az ellenségnek Latore Ca di bonai tanyáját támadtatta meg Lovasság-Generálissa Melas, F. M. L. Mitrovsky Ofztálya által, mellyet mivel a' F. M. L.

meg betegedett: Gróf Pálffy Generálmajor vezérelt nagy okossággal. Három ezer Frantziák voltak a' nevezett tanyában: melynek meg-vétele igen könnyebbedett az által, hogy a' Reisky Ke—ének egy Bat—ja, Gertich Major vezérlése alatt, meg hágta a' jobb szárny felől vólt sántzát az ellenségnek. Öt ágyúkat nyert ott diadalmas népünk, 's el fogott egy Brigáda-Vezért, húz Tifztekkel és kétízáz közemberekkel egyetemben. A' több Frantziák, Monte Ajuto-i más tanyájokra vették onnét magokat: hová a' miéink, képzelhetetlen gyorsasággal nyomakodtak utánnok a' magas hegyeken által. Hogy Monte Ajuto-t annál könnyebben meg-vehesse Melas Vezérünk: meg-pihentette egy kevésse fáradt Vitézeit, és még két Brigárával nevelte a' számokat.

Ezenközben látta, hogy Generális Gróf St. Julien Brigárája, meg-hágta Monte Notte-t, és Monte Neggino felé nyomúlt.

Délutánni négy órakor, Generálmajor Lattermann körül vette a' Gránátéros-Brigárájával Monte Ajuto-t, 's a' Bussy Brigárája, előlről került ezen tanyának. Ugyan ezen időtájban jól lehetett látni: a' mint Gen. Gr. St. Julien meg-vette Monte Neggino-t, 's Vado és Savona felé kergették onnét Vitézei az ellenséget.

Monte Negginon, egy Batalion-Vezér 12 Tifztekkel, és mintegy ízáz közemberrel egygyütt esett fogságunkba. Nyertünk egy ágyút is, és egynehány Doppelhacken-eket (Ízakállásokat). Jelösen meg-külömböztette ott magát a'

Vukasovits Regimentje, Debaut Oberstlieutenánt vezérlése alatt.

Apr. 7-dikén reggel, F. M. L. Elsnitz meghágtá Monte S. Giacomo-t, és Monte Sette panti-t a' Gen. Ulm Brigadája által el foglaltatta.

Minthogy az előtt való éjtfzaka, el hagyta az ellenség Vado-t, bé-fzegezvén elébb az ágyúi gyújtó-jukait, 's a' munitziójából se' hagyván meg semmit: és onnét a' tengeren Nizzába szaladt: tehát Apr. 7-dikén reggel Monte Altissimo-t is el vették a' miéink, a' hol 17 ágyúkat találtak, 's őrizetet is tettek azon Erösségbe. E' meg-lévén, a' Savonai kis Vár fogódott körül.

Savona Városában, egyéb foglyokon kívül, egy (fr.) Ispotály is jutott kezünkbe, a' melyben 350 Személlyek voltak.

Apr. 8-dikán, a' Vadoi Kikötőhelybe bé-szállott Anglus Admirális Lord Keith, két 74 ágyús lineai hajókkal, négy Kutterekkel, egy Sebekkel, és uyóltz eleséges hajókkal.

Minthogy L. G. Melas, tudósításokat vett, 's a' Kémjeitől is úgy értette: hogy az ellenségnek leg-nagyobb része, Génuában és Génuánál vagyon ölfzfe-seregelve: ez okon, Elsnitz F. M. L. ot a' Savonai Citadella körül hagyta: maga pedig, a' több néppel Notte és Neggino hegyek' hátára vette magát.

Apr. 8-dikán Finalet is el hagyta az ellenség. A' Vado és Finale között lévő tenger-parti Batteriákban, hét külömbkülömbféle nagyságú ágyúkat találtak a' miéink, 's mintegy négyfáz font lövő port.

Apr. 10-dikén reggeli hat órakor Varaggio felé indult L. G. Melas, 's meg-támadtatta az ellenséget Gróf Pálffy' Divíziója által 3 helyeken, mely viadal közben Gróf St. Julien és Gróf Bellegarde Generálmájorok Veireránál állottak a' Brigádáikkal.

Igen tüzes volt a' verekedés. Massena Vezér, a' ki személy szerént vezette népét, egynehány ízben Vitézeink ellen: erőnek erejével győzni akart. De nem csak nem győzött, hanem öfzfze-zavarodott néppel futott el a' viadal' helyéről, melly, terítve volt holt testekkel, és Inureáig üződött a' tenger-parti úton, a' hol az Anglusok bombijaik által is háborgatódott a' tengerről. Massenának egy Generáladjutánssa fogságunkba esett; nem külömben egy Brigáda-Vezér, és valami kétszáz közember.

Ugyan az nap olly örvendetes híradás érkezett L. G. Melashoz, F. M. L. Hohenzollern-től, hogy ezen Feldmarsallieutenánt, a' Bocchetti szoros járást, Apr. 7-dikén meg-yette négy Batalionokkal, sokat le ölt az ellenség közzül, el fogott mintegy kétszázat, 's nyert tőle hat nagy ágyúkat.

F. M. L. Ott, még Apr. 6-dikán közelgett vala már a' Capunardo hegyén által (napkelet felől) Hohenzollern F. M. L. ereje' nevelésére, diadalmas lépésekkel.

F. M. L. Kaimtól (Szabaudia és Piemont fzeleiről) olly Tudósítást vett L. G. Melas: hogy Mont Cenis hegyiről el hajtotta Kaim F. M.

L. Apr. 7-dik éjtzakáján az ellenséget, melly alkalmatossággal 16 ágyúkat nyert, 's nyóltz Tifztet és 3 száz Közembert fogott; 's őrizetet tett azon erős tanyára. (Mont Cenis ki van téve az általunk küldött Olasz Ország' Mappáján is. Az Alpeseeknek magasabb részei közzül való Cenis hegye. Ezen rontott által Hannibál Olasz Országba, Líviusnak eleven le-írása szerént.)

Hadi Környülállások.

(Külföldi Újságok szerént)

1. Rajna melljékiek.

A' Rajnai frantzia Sereg' Vezére Moreau, Basilea Városától egy órányira a' Weileri térségre, nagy számú Katonaságot állított ki April. első napján, 's minekutánna meg-vi'sgálta volna azt: jelentette néki, hogy mivel a' frantzia Respublika' békességes ajánlásait el nem fogadta az ellenkező Fél, újra hozzá kell kezdeni a' hadakozáshoz.

A' Würtembergi Rendekezt, Császári rendelés szerént, öszfze kellett hívni közönséges Gyűlésbe a' Hertzegnek: hogy két más Deputátziók válasszódhassanak ki az előbbeniek helyébe; melly változtatásnak szükséges voltát lehetetlen, a' Császári rendelés' ki-fejezése szerént, hogy meg ne esmérje a' Rendekeknek nagyobb része maga is, mivel azon Deputátzióknak egy Baz nevezetű, most fogva ülő Tagjánál, két igen különös Írások találtattak, úgymint egy olly pafzszonynak és Útasításnak (Instructiónak) a' más-

sai; a' mellyekkel, Cotta nevü Tubingai Könyv-
 árost indítottak el a' múlt eíztendő' Nóvembe-
 rének 6-dik napján Pári's felé, a' magókat úgy
 nevező Würtembergi Rendek' titkos Deputátzió-
 ja' Tagjai, olly tzélból: hogy Cotta, az eleibe
 adott mód szerént lépjen egy titkos alkura, a'
 Pári'si Kórmányszékkel, a' Würtembergi Ren-
 dek' nevében.

Különösen a' Würtembergi Rendekhez is
 ment egy Csász. rendelés, melyben meg-tiltódik
 nékiek, a' Hertzeg jussaiba való magok avatá-
 sa: 's szemekre hányódik az a' vakmerő írás'
 módja, mellyel éltek a' múlt hónap' 3-dikán
 Bétsbe indított előadásokban.

2.) Nagy Britanniaiak.

Az Udvari Újságnak Mártz. 27-dikén költ
 Darabja szerént: az akkor múlt négy utolsó
 hetekben, tizenkét alkalmas nagyságú, és job-
 bára új frantzia rabló-hajók jutottak ánglus kéz-
 re. — Lörd Keith, egy 26 ágyús Malagai spa-
 nyol hajót nyert el. — Li'sbonánál Weymouth
 nevezetü ánglus lineai hajó meg-feneklett.

Az Áfrikai partoknál frantzia fogságba esett
 ánglus hajók' száma, hétre megy, mellyek kö-
 zött egy vólt húsz, kettő pedig 16 ágyús; a'
 többek, mind kissebbek vóltak.

Frantzia Országának Morlaixi (Mons Rela-
 xus-i Kikötőhelyéből, egy posta-hajó érkezett
 Mártz. 26-dikán, Angliának Portsmouthi rév-
 partjához, tizennyóltz Útazókkal, kik között
 hárman, arról a' Danae nevü ánglus hadi Sa-

luppról valók voltak, melyet az el pártolt Hajós-legények bé-vittek a' Breszti fr. Kikötőhely-be, nevezetesen: a' Számtartó; a' Seborvos; és a' Kapitánynak Lord Probynak a' Secretáriussa. Tizenkét frantzia származású Hajós-legények tsábították el az ánglus legénységet, kik minekutánna egy el nyert La Bordelais nevű frantzia rabló-hajón, ánglus fogságba estek volna: önként ajánlották magokat, hogy ánglus szolgálatot vesznek. Egy Jackson nevezetű Liverpooli Ánglus vállalkozott fejekké a' pártütésre hajlottaknak: kiknek gonosz tselekedete, így adódik elő a' Londoni Udvari Újságban:

„Mártz. 14-dikén, a' mint Breszt előtt keringett volna a' hajó (Danae): estvéli tíz órákor, a' Kormány-mestert, ki éppen a' hajó tezején szemlélődött, egy pártos le-ütötte. Ezenközben a' több pártosok, mind meg fogdosták a' Tisztjeiket, 's lántzra tették. Hogy a' Kapitányt annál hamarabb való maga megadására kényszeríthessék: meg forgatták a' hajó felső részén lévő ágyúkat, a' hajó' alsó része felé, a' hol szokott a' Kapitány' lakó-helye lenni, (melynek neve: Cajute, Cajuyte, vagy Kovi) Sebet is kapott a' Kapitány, kardvágással a' kezén, de a' melly nem veszedelmes. Midőn már ellentállás nélkül voltak a' pártosok: bé indították a' hajót Breszt alá, a' hol ki-rakódtak az ánglus Tisztek a' szárazra; és tsak a' fenn említett 3 Személyek nyertek szabadságot, hogy Angliába mehessenek.

A' Békességről tartott nyomos Pészédjéről Pitt Ministernek azt írják Londonból: hogy igen

nagy foganatja vólt annak a' Nemzetre. Majd egy majd más Darabját annak, különösen is közlötték maga valóságában, a' Londoni Újságok.

„Mitsoda reménységünk lehet mánakunk az eránt, hogy Királyt adhatunk a' frantzia Nemzetnek?“ Ezt az ellenkező Fél' kérdésit is feltette magának Pitt Úr, azon értekezésében, 's így felelt reá: „A' kényszerítésre én soha se' gondolkoztam, nem kívántam azt, 's nem is reménytettem: hanem a' mit én reménylek, az, hogy az egygyesült (ánglus, orosz, 's a' t.) Seregeknek törekedéseik, erőtlenebbítik (Fr. Országban) a' ka onai-szorongatást: míg a' Nemzet szabadon ki-nyilatkoztathatja magát. Próbát kell tenni, ha valjon Fr. Ország felljebbre betsüli e' a' maga régi Királyi házánál, a' mostani igazgatás' formáját, melyről igazán jegyzették meg, hogy minden meg van benne a' királyi igazgatásból, a' törvényes vóltán, az állandóságán, 's a' határain kívül. A' napnyúgoti Tartományok, egézfzzen ki-nyilatkoztatták magokat e' részben, és közönségesen mondom itt, hogy bizonyosan a' mi serkengetésünk nélkül; sőt inkább kívántuk vólna mi, a' Royalisták (Királyt kívánó fr. Lakosok) buzgóságát 's erejét alkalmasabb időre fordítani. Nem tagadom azomban, hogy a' Royalistáknak mostani környülállásaik is egy akadályát teszik a' mostani fr. Igazgatókkal kezdendő alkunak.

3.) Frantzia Országaiak.

A' mostani Igazgatóknak, ámbár valamennyire mellékes, de tsak ugyan jól meg-érthető

's érezhető szemrehányást tett Apr. első napján egy Pári'si Újság, azért: hogy ellenkeznek magok magokkal, nem egygyeztetvén meg egyik szavókat 's tselekedetjeket a' másikkal.

„Az a' nagy Békesség-szeretet — úgymond — mellyet mutat a' mi Kormányfzékünk, igen meg-láttatik sértődni az által, hogy a' mi Kollegánknek a' Moniteur-nek meg-engedődött, egy olly buzdítást tenni bé a' maga officiális Újságába, melyben az előbbeni revolúciónális tsábítás példája szerént, arra izgatja az Anglus népet: hogy rontsa le a' mostani igazgatása' formájának alkotmányát, 's ölelködzék özfze a' maga szabadító rokonival a' Frantziákkal.“

Annyival vízfzásabb lépés az ilyen mostanság, minthogy a' Redacteur, (melly, a' Direktorok alatt officiális Újság vólt, és most fél officiális) özfze-hasoulítván a' mostani Igazgatókat az előbbiekkal, úgy írja le a' Consulokat, mint az igazságot és egyenességet helyre hozó, 's ekképpen a' társaságot ingadozatlan talpköre állító Kormányozókat; az előbbeni Törvényadókról ellenben azt állítja, hogy azok nem tudták, mi egygyez meg az igazsággal, mi nem; olly intézeteket tettek — úgymond — mintha a' vad élet' módjára akartak vólna vízfza tafzítani bennüket: minden végzéseiteknek czélja a' vólt, hogy a' kitsint a' nagy ellen, a' szegényt a' gazdag ellen, a' szolgát és munkást a' kenyéradója ellen, 's a' gyermekeket Szüléik ellen fel-fegyverkeztessék.“

A' l' Ami des Loix tzmű Pári'si Újság, arról ditséri a' mostani igazgatást, hogy ez

alatt bátran nyilatkoztathatja már magát a' szegény és gazdag között lévő külső különbség, mint nyilatkoztatta nevezetesen a' Mária mezején, midőn a' múlt hónapban, mustrát tartott ott Buonaparte, nagy sokaságú Nézők előtt, kik között feles számú fényes társaságok voltak, 's egymást érték ott a' hintók. „A' Revolúzió — ezek a' l' Ami des Loix (Törvények' Barátja) szavai — mintegy vizfsza-tartóztatta eddig, a' közönséges inneplésektől a' gazdagságot, 's annak külső tüzégérét a' tzipfrálkodást: jó jel gyanánt lehet tehát most tartani; hogy a' gazdag ember, mutathatja magát a' szegény mellett, köz inneplések' alkalmazosságával, úgy; hogy sém meg-utálást nem lehet ézre venni az egygyikben, sem pedig irígységet a' másokban, melly okozta vólt annakelőtte, hogy egézfzfen ellenségei vóltak egymásnak.

Olly szándéka vólt Buonapartenak, hogy az Olasz Ország Sereg' előljáró Ofztályát, többnyire ki-költözött Olaszokból szerkeztesse özfze, és húsz ezerre nevelje azon Ofztály' számát. Ezen Legio fel-állításának helyéül Dijon vólt ki-rendelve: de a' mint onnét írtak, nem lehetett nyóltz ezernél felljebb vinni az Olasz Legió' számát, úgy hogy e' szerént, mintegy ezer Tifztek maradtak szolgálat nélkül. Ezek a' szükségből virtust akarván tsinálni, ajánlották magokat, kik között fő Nápolyi Tifztek, és Ex-Cisalpínus hadi Kommiszfzarius k is vagynak, hogy készek lesznek Volontér névvel köz-ember szolgálatot is tenni, melly ajánlást meg-ditstért

's el fogadott Gen. Lecchi, és tudósította felőle a' Hadi dolgokra ügyelő Minisztert.

A' Hajósseregnek olly biztatást nyújtatott Buonaparte, Admirális Bruix által: hogy az ő sebeit is igyekezik meg-orvosolni az első Consul; melly orvoslás után hitzi, hogy a' Hajóssereg is szerentsésítheti a' tengeren, az ő kétfélezer főből álló földi seregének a' szárazon teendő törekedéseit.

A' Pári'si Ofztály (Departement) fő Tanátsát, olly Tagokból szerkeztette öfzféle Buonaparte, a' kik igen jó birtokosok, és értenek a' közönséges dolgok' folytatásához.

Midőn a' Prefektusokat (a' Közönséges-társaság' Ofztályainak helybéli újjonnan nevezett Kormányozóit) bé-mutattatta magának Buonaparte; azt mondotta nékiek: hogy a' Prefekturák' fel-állítatása napjától kezdheti a' Fr. Respublika számlálni a' maga szerentsés idejét. Ezt a' komplementet hogy vizsza adhassa a' Pári'si Ofztály Prefektusa Frochet, így szólott az installáltatása' (a' Préfektusi hivatalba lett ceremóniás bé-helyheztetődése') alkalmatosságával:

„A' Fr. Respublika, azon naptól fogja számlálni a' maga szerentsés idejét, a' mellyen, egy törekedény hajó, vizsza-szállította a' frantzia partokhoz azt a' Hérózt, a' ki, tökekedéseinek céljává tette: Hazája békességét, és a' Világ' tsendességét.“

Pári'sból írták Apr. 7-dikén: hogy Fr. Országoknak deli részeiben, különösen Ardeche nevű Ofztályban, három 's öt százanként is járnak fel 's alá az Insurgensek, kik magokat a' Király

és Religió védelmezőinek nevezik. Úgy látszik, hogy a' Vezérjeik, mostanság érkeztek Fr. Országba.

Magyar Ország.

A' Magyar Királyi Kamara által ki-hirdetődött e' folyó Hónap' 16-dikán: hogy mivel Ő Felsege meg-engedte a' gabonának Magyar Országról Inneroesterreichba, Tirolisba, 's Vorarlbergbe vám 's harmintzad nélkül való szabad ki-szállítását; nem külömben Triestbe is olly feltétellel, hogy az oda lejendő ki-szállítás tsak e' folyó ezttendő Júniussa' végéig tart Januárius' első napjától fogva, és a' ki-szállítandó gabona tsak magának a' Tartománynak szükségére való legyen: tehát a' kik már szállítottak ki szabad pafszus mellett, és a' szállítmányokért fizettek harmintzadot: vizsza kaphatják azt, a' harmintzad-tzedulának vizsza-adása mellett.

Korponai Plébanus Fő-Tiszt. Nyi'snyánfszky Menyhárt Urat, húsz ezttendőig buzgóan folytattott egyházi hasznos szolgálatira való kegyes tekintetből, méltóztatott F. Urunk, a' Besztertzebányai Káptalannak rendes Kánonokjává nevezni.

Elegyes Tudósítások.

A' régi Görögök 's Rómaiak majmozásának, a' mi időnkbeli Frantziák között történt el hatalmazásáról, tsak egy szóval említhettük a' múlt postán, hogy nyomas észrevételei vagy-

nak arra nézve Volneynak: most közlünk is né-
 mellyeket belőlök, minthogy valóban olyanok,
 mellyek, a' meg lett 's hanyatlott idejű Fran-
 tziák közzül igen sokakat meg-fzégyeníthetnek
 's magokba téríthetnek; a' neki vadúlt 's szila-
 jódott Ifjúságot pedig zabolán tarthatják 's sze-
 lidíthetik.

„Most már utóljára — ezek, Volney' sza-
 vai — szinte az eszeveszettségig bé-merültünk,
 a' Görögök' és Rómaiak' követésébe. Név,
 ruha, szokás, törvény, mind spártai vagy ró-
 mai akart lenni (*mint az 1793-dik esztendő Hi-
 stóriája mutatja ez, magának a' jegyzése*
Volneynak az újjabb Kiadásban.)

A' Római és Görög Országí szabadságnak
 's egyenlőségnek magasztalói azomban nem tud-
 ták mit mondanak, 's egyenesen magok ellen
 befézelték, nem vévén eszekbe, hogy Spártá-
 ban (Lacedaemonban) harmintz ezer Lakosoktól
 úgy függöttek kétfáz ezer úgy nevezett Iló-
 ták, mint függenek ma az Indiai Szeretsen rab-
 szolgák Uraiktól, és hogy mód nélkül el ne ta-
 láljanak szaporodni az Ilóták: a' Lacedaemo-
 ni Ifjak ki-jártak éjtszakánként vadáfszni őket
 nem külömben mint valamelly vad állatokat;
 Athenae-ben, melly, minden szabadság szent
 helyének hirdetődik, egy ház se' vólt, mely-
 ben ugyan azt a' bánás módját fel ne lehetett
 vólna találni, mellyet gyakorlanak a' mi Amé-
 rikai Colonusaink, a' magok Szeretsen rab-szol-
 gáikra nézve; 's általjában igaz, hogy a' régi
 Görög Orzágnak négy millió Lakosai közzül,

tsak egy millió vólt szabad: a' többi pedig rab-szolga: és ez az állapotbéli külömbség, törvényül vólt vólt fel-téve 's meg-erősítve Lykurgus és Solon által; helyesnek esmérte azt Aristoteles, és az (úgy nevezett) isteni Plátó; szorossan ahhoz tartották magokat az Athenae-béli, Spartai és Római Sereg-Vezérek, 's Követek, a' kik, Polybius, Titus Livius, és Thucydides Históriájában olly hangon beszéllenek, mint ha Attila, vagy Tchinguiskan embe-rei lettek vólna.

Nem vóltak Rómában is másképpen mind ezek, még akkor is, midön (a' szokott ki-fejezés szerént) a' leg szebb idei folytak Rómának. Külömbözött ugyan ottan ottan, az úgy nevezett Római Respublika' állapotja: de annyi mindenkor igaz, hogy ott a' népnek leg nagyobb része, melly Plebéjusokból állott, nagy uzsorák terhe alatt sínlődött, egynek egynek közülök a' birtoka nem tett négy hód földet is; vóltak ugyan neki is rab-szolgai, de a' kiktől nem egyébben külömbözött; hanem hogy meg-verhette azokat, el adhatta a' maga vok-sát, és meg-öszülhetett vagy el vezhetett a' tábori rab-szolgaságban, 's katonai ragadozásokban: a' hatalom és gazdagság ellenben, egy olly felekezet' kezeiben vólt, a' melynek Tagjai veszekedtek egymással; a' frigyos és társ népeket úgy nézték mint adózóikat.

Valóban, mentől tovább 's figyelmetesebben vizsgálódtam a' Lacedaemoniak és Rómaiak

körül, kiket annyira magasztalnak: annál inkább által láttam, hogy tsak némelly mellékes környülállásokra nézve különbözött az ő igazgatások' formája, az Egyiptómi Mamelukó kétól, 's az Algíri Dey-étől. A' szüntelenvaló had, a' foglyoknak le-öldösése; az aszszonyoknak 's gyermekeknek hóhérlása; hitetlenkedések, belső szakadások, házi tirannuskodás, az idegeneknek el nyomása: ezek azok a' meg-esmértető bélyegek, mellyekkel, ötszáz esztendő' el folyta alatt különböztették magokat Görög és Olasz Országok, a' mint Thucydides, Polybius, és Titus-Livius le-írják őket."

A' Pruszsziai Udvar' részéről meg marad ugyan továbbra is Pári'sban az eddig való Követ Sandoz Rollin: de azért Marquis Lucchesini-t is oda küldi Követségbe a' Pruszszus Király.

Kotzebue' teátrómi darabjait, mellyek, eredetképpen német nyelven készültek, nem tsak Angliában játszák már, különös meg-elégedéssel; hanem Északi-Amérikában is, mint a' Londoni Udvari Újságnak Mártz. 24-dikén költ darabja bizonyítja.

A'

CSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYIFELSÉG
ENGEDELMÉVEL.

Nro. 33.

Költ Bétsbenn, Sz. György Havának. Áprilisnek
25-dik napján 1800-dik Esztendőben.

Béts.

Igen sok Uraságok készülnek le innen, Ná-
dor-Ispányné Ő Császári Hertzegsége' születése
napjának Május' 2-dikán lejendő meg-inneplésé-
sére, melly napon Budán nagy gála, udvarlás,
és sokféle mulatságok lesznek, 's némellyek azok
közzül, már Május' első napján fognak tartat-
ni, mint p. o. a' Carroussel (Karruszfel)
Lovas Vitézi gyakorlás fényes Magyar kön-
tösökben. Egyéb Méltóságokon kívül, Nagys.

L I

Károlyi 's Kollonits Grófok, 's több más Méltóságok a' Tagjai, a' Karrufzel-tsinálásra ki-fzemelt 's vállalkozott jeles társaságnak. E' folyó Hónapnak 28 dikán indul le innen Budára a' Toskánai Nagy-Hertzeg, a' Nagy-Hertzeznével, 's Antal és János Fő-Hertzegekkel.

Génua' vidékéről várván várjuk a' Kurírt, a' ki által hiteles Tudósítást lehessen venni Massena Frantzia Vezér sorsáról, kit tizenhat ezred magával Génua' környékére szorított Melas Fő-Vezérünk, mint az Olasz Országí Levelek bizonyítják. Mivel illy kevés erővel kerestül nem vághatja magát Massena a' mi nagy Armádiánkon, melly Savona tájján áll: kétség kívül alkura kelletik néki lépni, az eledelre nézve is, melynek felette nagy szükiben vagynak mind Génua Városában, mind a' Frantzia Armádiánál is.

Waldshutból Apr. 8-dikán: — „Közlöm a' Hírmondóval B. Kienmajer F. M. Lieutenántnak azon bútsúzó Levelét, mellyet Mártzius' 25-dik napján lett el menetelekor, B. Mészáros Magyar Lovas Ezeredjéhez botsátott. Az, szóról szóra így következik:

„Mivel az újjabb hivatalom, engemet e' vidéktől el távoztat: kötelességemnek tartom, Oberster Úrnak, nem külömben az egész Tilzti karnak, és közönségesen a' Nemes Regimentnek, a' nékem eddig mutatott kéz engedelmes-ségjékért, és vitézi magok viseletjékért, háláadó közönetemet ki-nyilatkoztatni. Tsak az emlékezete is annak, hogy én illyen jó rend-tartó, illyen esmeretes vitézségű Regimentet, vezérlé-

som alól el vésztek: fájdalmas énnékem. De ha
 chez még azt is hozzá teszem, hogy éppen ezen
 Regimentnél töltöttem én el fiatal időmet, és
 részszerént neki köszönhetem hadi előmenetelei-
 met; akkor nem hiszem, hogy valaki meg-üt-
 közhessen rájta, ha azt mondom, hogy a' mit
 ezen el bútsúzásomkor érzek, annak ki-magya-
 rázására elegendő szavakat nem találok. — El
 felethetetlen marad nálam ezen Regiment min-
 détig, és csak akkor fogom magamat tökélle-
 tesen szerentsésnek tartani, ha azt újra vezérlé-
 sem alá nyeréendem. Ha a' nemes Regimentnek
 közönségesen, vagy magános Tagjainak, vala-
 miben szolgálhatok: igaz öröömnek fogom tar-
 tani. — Nyilatkoztassa ki Oberster Úr ezen szán-
 dékomat a' parantsolatjai alatt szolgáló érdemes
 Tifzti karnak, és az egész Regimentnek, azt is
 hozzája tévén, hogy valahányszor én jövendő-
 ben vitéz tetteiket (mert ilyen Előljáró alatt,
 ilyen vitéz lelkű Tifzti-kartól, nem is lehet
 egyebet várni) hallani, vagy olvasni fogom:
 mind annyiszor örvendező lélek-emelkedéssel fo-
 gok reá emlékezni, hogy én is valaha, ezen szép,
 ezen annyi bajnoki győzedelmekkel ditsekedhe-
 tő Regimentnek Tagja voltam.

Kienmajer, F. M. L.

Tart e' még sokáig a' tsendesség, vagy pe-
 dig rövid idő alatt nem szakasztja e' azt félbe
 az ágyúk' dörgése: meg nem határozom.

Ferdinánd Fő-Hertzeg, ki a' F. M. L. Kien-
 majer vezérlése alatt vólt Brigádának Kórmá-
 nyozója: minden napnak leg alább felét, azon
 vidékeknek vizsgálására fordítja, a' mellyeknek

védelmzése reá bízattatott. Talám egy út, vagy ösvény sintszen ezen egész környékben, melyet maga szemeivel, Mecséri Oberster Úr' társaságában meg nem tekintett volna. Közönségesen korán kél fel, sokszor már hajnalban lovon ül: vizfiza térvén örállóitól, elébb egyéb foglalatosságait végzi, és úgy ül az asztalhoz. Rövid ebédje után, ismét hadi foglalatosságaihoz lát ki magyarázhatatlan szorgalommal. Öröme írhatom Magyar Nemzetemnek, hogy azt igen betsüli, és szereti. Nyelvünket nem tsak érti, de beszéli is. Ha olyan Magyarral van dolga, ki az idegen nyelvet tökéletesen nem tudja: nem másképp, hanem tsak magyarul beszéli véle. Mindég magyar köntösben jár. Tselédjei többnyire mind Magyarok.

R. Sz. B. Gróf Széki Teleki László Cs. K. Kamarás Urat, özvegyen, és négy árva nevendek magzatok' Attyává hagyá itten Apr. 23-dikán, néhai kedves élete' párja, született Teleki Mária Gróf Afzfony, a' ki is, inakat érdeklő hideglelésbe esvén, tízed napra, méjj el aluváshoz hasonló tsendes halállal ki múlt e' Világból az említett napon, estvéli 6 órakor, virágzó életének még tsak 30-dik, 's gyönyörű házasságának 12-dik elztendejében.

Hadi Környülállások.

(Külföldi Újságok szerént)

1. Német Birodalmiak.

Regensburgból. Apr. 10-dikén: — „A' múlt Mártz. Hónapban 177,591 forint került bé a'

Német Birodalom' hadi kasszájába, melly summába 97,155 ezer forintot adott bé a' Bavariai Választó-Hertzeg. Az említett summából, 167,333, forint adódott ki Mártziusban.“

2. Olasz Országok.

Mediolánumból Apr. 12-dikén: — „Hiteles Tudósítások érkeztek ide, a' mellyek szerént, Cs. Kir. Gen. Ott, Génua' falai alatt áll, napkelet felől.“

„F. M. L. Keim meg-vette Colle di Tendát, 's Nizza felé nyomult a' Korpusával.“

„Már el kezdte a' Cs. K. Katonáság lövöldözni Savona Várát, melyben hat száz Fr—ák koplalnak, ki fogyván minden eleséjgéből.“

„Nagy foganatja vólt a' Genuai föld' Lakosira L. G. Melas Hirdetményének, melyben ígérte nékiek, hogy ő, a' Cs. K. Felség által az ő meg-fzabadításokra 's óltalmazásokra, és boldogításokra küldödött, a' kinek védelme alatt, mindjárt fel állíthatnak magok között addig is, míg tökéletesebben rendbe szedhetnék magokat, egy Kormányfzéket, a' leg értelmesebb 's leg jobb lelku önnön Hazokñaikból.“

3. Török Birodalmiak.

Konstántzinápolyból Mártz. 10-dikén: —

„A' Nagy-Vezér, és az Egyiptomi Frantzia Sereg' Kormányzója Kleber Generális között tökéletes-ségre ment Békességalkunak, Sir Sidney Smith Angliai Hajós-Vezér bizonyosan alája írta magát a' Londoni Udvar' nevében.“

„Hogy az Egyiptomból való el takarodások előtt ki-fizethessék a' Frantziák, a' mivel ott tartoztak, 's az útra is legyen pénzek: másfél millió piászttert kaptak költsön, melynek zálogául, a' Török Birodalmi révpartnál le-tartóztatódott kalmár-portékákat nézte ki a' Porta.“

4.) Frantzia Országaiak.

Pári'sban, az officiális Újság, egynehány Egyiptomi Leveleket közölt Apr. 12-dikén, a' mellyek között első a' Kleber. Generálisé. Ez a' Levél Jan. 30-dikán költ, melyben azt írta Gen. Kleber, hogy a' Nagy-Vezérrel, Smith Angl. Hajós-Vezér' közbenjárása által alkura lépett, 's reményli, hogy a' seregével egygyütt Fr. Országba lejendő érkezése, leg feljebb se' halad tovább Jún. 19-dik napjánál.

Az Egyiptomból visszfa-térő frantzia napkeleti Sereget, örömet tsak Korzikába szeretné Buonaparte ki-fzállíttatni, 's ott hagyni azon Szigetnek védelmezésére.

A' Kiköltöztteknek feles számmal való visszfa-takarodása, szeget ütött némelly frantzia Republikánusoknak a' fejébe; kiknek meg-nyugtására, egy Kerülő Írast útasított a' Belső-bátorságra ügyelő Minister a' Prefektusokhoz, melly írásban jelenti, hogy a' Respublika' rövidségére semmit se' tsinál a' Kormányfzék, következképpen a' Kiköltözttek' kedvéért meg nem szegi a' Törvényeket, mellyek meg-határozzák azoknak sorsokat; de ezen Törvényekkel nem ellenkezik, hogy meg halgassa azokat, kik meg akarják mu-

tatni, hogy ők, igaz ok nélkül íródtak bé a' Kiköltöztek' laistromába.

A' Revolútzio közben úgy el romlottak az utak, Fr. Országban, hogy a' helyre-állítássokra leg alább is kívántatnék négy millió. El halaszthatóbbnak tartják azomban a' Consulok, az utak' jobbítását, mint a' hadi buzdítást: minnekokáért, minden Ofztályában a' Respublikának egy Ofzlopot állítatnak fel, Pári'sban magában kettőt, melly Ofzlopokra, a' hadban el esett vagy a' Respublika által vitézi jutalmakkal (úgy mint a' végre készített kardokkal, flintákkal 's a' t.) meg-tiszteltetett személyeknek neveik jegyződnek fel. Egy ilyen Ofzlop tiz ezer líverbe kerül.

Brüszfelben a' Frantzia Consuláris Helytartó, (az úgy nevezett Prefektus) szeretett volna olly Férjfiakat választani az új Törvénytészék' Tagjaivá, kik, nemes Familiákból vették származássokat, minémük: Ex-Hertreg Ursel; Ex-Gróf Lunoy; Ex-Marquis Chasteler; Ex-Báró Godin: de ezek fel nem vállalták a' nékiek ajánlott tisztségeket.

5. Hollandiaiak.

Hágából Apr. 5-dikén: — „Ambár a' Pári'si Hollandus Követ Schimmelpenning, sőt maga Buonaparte is különösen kérte a' Hollandiai előkelő Lakosokat: hogy valami tizenkét millió líverrel segítsék a' Fr. Respublikát mostani környüállásaiban: mindazáltal nem segítették, mivel a' mint mondják, nem segíthették. — A' Hágai Kormánytészék, maga is kéntelen vólt kótyavetyére

botsátani a' nemzeti jószágokat, tsak hogy pénzt kaphasson: de alig ha találkoznak vevői azoknak is."

6.) Nagy Britanniaiak.

Hogy Frantzia Ország' részéről, Angliának és Anglia' társainak tsak egy olly Békességkötés szerezhet bátorságot, melly, a' nyereségeknek, az egyarányúság' regulái szerént való költsönös vizsfa-izolgáltatásán fundálódik: nyilván állította ezt Minister Grenville, a' Buona-parté' ajánlása eránt az Ország-gyűlése előtt tartott beszédében: melynek azon tzikkelyét különösen közölte az Udvari Újság, Apr. első napján.

Hufzonöt milliő font sterlinget érő the e költ el a' múlt eszt—ben Angliában, melly, a' közönséges kaszfába, egy milliő négyzfáztíz-ezer font sterling jövedelmet hajtott bé.

A' Napkeleti-Indiába kereskedő Társaság is, négy milliő font sterlingnyivel több portékát adott el a' múlt eszt—ben, mint a' feljebb való esztendők közzül egyben, egyben.

Magyar Ország.

Királyi Hertzeg József Nádor-Ispányunk, mennyire meg-nyerte maga eránt az Ország' szívét: bizonyági ennek leg közelebb azok a' jeles vígadozások is, mellyek közt inneplődött az Ő Fő-Hertzegsége' neve napja. Ezen inneplésekről, midőn az itt következő három Leveleket nagy örömmel közöljük; részt veszünk mi

is ezen közlés által is, Hazánkknak F. Királyunkhoz és Palatínusunkhoz viseltető indulatjában. Kettő a' Levelek közzül Somogy Vármegyéből költ, nevezetesen egygyik Nágotsról; a' másik Csurgóról: a' harmadik pedig Szigetről, Máramaros Vármegyéből.

A' Nágotsi Levél' sorai így következnek: „Ezen Mező-Városnak szeretetre 's tiszteletre méltó Földes Ura Consiliárius és Aranysarkantyús Vitéz M. Zichy József Úr, kegyes Palatínusunk' neve napjának alkalmatosságára, Mártz. 18-dik és 19-dik napjan, Városunk E.]Plébánusa sa T. Koller Ignátz Úr által énekes nagy Misét tartatott, muzsikai zengések és ágyú durrogások között: buzgó hálákat adván, és esedezván a' Mindenhatónak, az egész Gyülekezettel egyetemben, F. Nádor-Ispányunknak, 's kedves élete' párjának eddig való és további szerentsés megtartásáért: Mártz. 19-dikén pedig gazdag ebédet 's vatsorát is adott, mellyek alatt ürültek a' tokaji borral tölt poharak, sok szíves Eljen kívánások mellett; 's ezen jó kívánásokat ebédkor, hármaztatva durrogtak a' mozsarak; estvére pedig, a' vendéglő Méltóság ki-világosított palotájának öröm-tüzei ragyogtak ki.“

„Nem tsak szóbeli jó kívánással nyilatkozatta ki azomban nemes gondolkozású Földes Urunk, *így írnak továbbá a' Nágotsiak*, F. Királyi Házunkhoz vonzó szíves tiszteletű hajlandóságát; hanem olly tselekedettel is, melly egyfzersmind a' Hazai buzgó szeretet' gyümöltse. Hogy t. i. új segedelemmel könnyebbíttesse a' hadfolytatás' terhét: meg-indította N.

Szücs László nevezetű Tifzttartóját, olly hagyomással: hogy ajándékok' ígérese mellett buzdítaná Ifjainkat, a' veszedelmes Frantziák ellen való fegyver-fogásra: a' minthogy olly fogantja is lett ezen szent szándékú igyekezetnek, hogy mindjárt az nap, hét derék Ifjak vállalkoztak önként a' Vitézi pájja futásra, kiket Földes-Urunk minekutánna jelesen meg-ajándékozott volna: Fejérvárra küldött maga költségén, a' hol őket Vitész Kapitány Kohl Úr azonnal fel is öltözteté, Nagy érdemű Vezér Hazánkfia' Haditárnokmester B. Kray nemes Regementjébe.“

Csurgóról, a' Dráva mellől, így írtak az ott József napján véghez ment dífzes czeremóniáról:

„Kedves Nádor-Ispányunk' nagy neve napját annyival jelesebben vólt itt szerentsénk in-nepleni, minthogy ugyan ebből a' különös tekintetből, József napjára vala már meg-határozva előre az itt szerentsésen fel-állott új Gymnásium tanító-székibe való czeremóniás bé-helyhez-tetése T. Próffessor Császári Pál Úrnak: melyre, a' mennyiben a' roszfz út engedte, alkalmas számú Egyházi 's Világi Rendek gyülekeztek öfzsze, clk reggeli tíz órára a' Gymnásium' épületibe fel-sereglettek, és onnét által mentek a' Szentegyházba, melly a' Gymnásiumhoz ragasztott szép épület. Ott az Invocatió előtt, szép hármóniával el éneklette a' Tanuló Ifjúság az alkalmatossághoz intézett éneket: azután T. Csepán János Alsóki Prédikátor Úr, egy szép deák Beszédet tartott, melyben minekutánna hathatósan elő-adta, jó szíví Királyunknak a' tudo-

mányokat gyarapító kegyes gondoskodását: áldásra 's követésre buzdító ki-fejezésekkel magasztalta M. Gróf Festetics György Ö Nagyságának mint Földes-Uraságnak, ezen Oskola' fellállítására, 's az Ország' köz-javát előmozdító virágozhatására is nemes lélekkel ki-terjesztett adakozását, 's egész Hazánkat boldogító bőkezűségét. Szép rendel bé-hozta ezekután az Orátor, a' Tudományok' hasznát, mellyeknek fontos rövidségű le-írásával, fordult József napjához képest, a' F. Palatinusnak éppen ide alkalmaztatott ditséretére, mellyet követett a' bé-rekelzés egy olyan Imádsággal, a' melly ki-terjedt nem tsak az Oskolára, hanem azokra is, kiknek pártfogó szárnyaik alatt érzi az egész Haza édes meg-újjúlással, a' Tudomány és jó nevelés' áldott következéseit."

„Ezen Oráziót, a' Professor Úr' tudós Értekezése követte, melynek fő tzielja vólt, megmutogatni: hogy a' jó nevelés és a' Tudomány, mind az értelemnek, mind a' szívnek formálására, egy olly el múlhatatlanúl szükséges eszköz, a' melly által készül egyedül az ember a' Társaságnak hasznos Tagjává."

„Nagy figyelmetességgel, 's meg-elégedéssel halgatta az egész Gyülekezet T. Császári Úr' Dissertációját, melyre egygyik Kurátor T. Sárközi István Úr felelt mintegy a' Prófessor Úrnak, jól ki-dolgozott diktzióval, és kéz-fogásra hívta azt. Végbe menvén mind a' két Renden lévő Elöljárókkal a' kéz-fogás: T. Horváth Ádám Úr, ki úgy jelent vala meg, mint a' szomfzéd Társaság' Deputátusa: maga és a' Társaság'

nevében igen ékes Magyar Beszéddel örvendett a' Professor Úrnak, és ajánlotta buzgó hívségébe az e' környéken nevededő Ifjúságot, elmésen fejezvé ki a' Mathesisből vett ábrázolásokkal, mikre kellessék gondját fordítani."

„Utóljára, ismét jelesen éneklett a' Tanuló Ifjúság; 's az éneklés' végeződésével, örvendő meg-elégedés' érzései között el o'zlott a' tisztes Gyülekezet, háládatos szívvel áldván F. Fejedelmünk' kegyelmét, 's jó Nádor-Ispányunk' atyai indúlatját; és a' M. Földes Úrnak Mecoenásságát; ditsérettel emlegetvén egyfzersmind a' meg-hallott fontos Beszédeket."

Következik a' Szigeti Levél:

„Meg ülök mi is József örvendetes innepét Szigeten: különösen a' többek között, e' Nemes Vármegye' nagy érdemü első V. Ispánnya T. Szaploneczai Szaploneczai József Úrnak a' Vármegye' házánál lévő szállásán, kit is az éppen akkor tartatott Törvényfzékre számosan öfzfe-sereglett Vármegye' Urai, a' név-napot megelőzőtt estve, muzsikával meg-közöntöttek, nem külömben a' Camerális Tiszt. Urak is; hasonló tiszteletet tévén szóval egyéb Uraságok is, belső 's külső rendbéliek: kiket mindnyájokat barátságos vatsorára meg-marasztott a' tisztelt Úr, 's éjfélutánnig, a' leg kellemetesebb mulatság 's poharazás között nyúlt a' vígadozás. De meg- emlékeztvén József Vice-Ispányunk, hogy Királyi Hertzeg Nádor-Ispányunk is József: más napra mindnyájunkat meg-hívott, F. Palatinusunk' tiszteletének örömére. Meg is jelentünk felesen,

úgy hogy többre ment ötvenkettőnél a' Vendégek' száma. Mozsár-ágyúk szegződtek ki a' Vármegye' háza' udvarára, 's muzsikáló Chorus is volt: de minden tántz nélkül, a' böjt miatt. Meg lehet ítélni, minémü örvendezés lehetett ennyi sokaság között, 's a' kedves ízű étkeknek, jó boroknak és más italoknak olly nagy bővességében. Ettünk ittunk a' szokás szerént eleinten szükségért, azután barátságért. A' jó kívánások' poharára is rá került végre a' sor. Ittunk leg-először a' Királyi Hertzeg Nádor-Ispányunknak, és kedves élete' párja Ö Császári Hertzegségének; azután Kegyelmes Fő-Ispányunk Haller József Ö Excellentiájának, 's egész háza' népének egészségéért; meg-újítottuk a' Gazda eránt is a' múlt estvéli jó kívánságunkat, melly jó kívánásokra, a' tus vonó Chorus meg-zendült, az ágyúk durrogtak, és a' Vivát kiáltások echóztak mindenfelé, valamennyifzer ittunk a' Józsefekért. Nem maradtak ki ezen jó kívánságból M. Adminisztrátor Sz. Gáli József Ö Nagysága is, bátor maga Botskón volt, T. Pogány József Exactor, és más Józsefek is. És mind ezek, kedves Nádor-Ispányunk' tiszteletére tétettek a' mi E. V. Ispányunk által József napján."

„Különös említést érdemel ezen örömnappra nézve az is, hogy T. Páter Piárista Simontsits Úr, az ebéd' vége felé, Tanítványival megjelent a' vig úri gyülekezethél, és egy igen kellemetes éneket, mellyet maga készített, el énekelt, 's énekeltetett: kellemetes lassú hangal fo-

lelvén a' Professor Úr' hangjaira, Tanítványaí. Készített azon napra Bíró Joachim második Notárius Úr is egy igen szép Leoninus Saffikus versezetet, mely nagy kedvességet talált. Részt vettek az örömben minden Papok és Professorok, Vallás külömbiség nélkül. Különös kedvét nyilatkoztatta a' Vendéglő-Gazda: hogy olly nagy társaságban bizonyíthatta meg Fő Hertzeg Nádor-Ispányunk eránt viseltető szíves tiszteletét.“

Rév-Komáromból Apr. 15-dik napján: — „Ezen Hónapnak öt első napjain tartatott itten, a' Helvética Confessiön lévő Gyülekezetnek nem régen épült, és már igen szépen virágzó Gymnasiumában tanuló Ifjaknak Exámennek, vagy közönséges meg-vi'sgáltatások. Nem tsak a' Városról, hanem a' körül belől lévő Helységekbel is nagy számmal bé-gyült minden Rendű Erdemes Úri Halgatók előtt, meg-bizonyították mind a' Tanítók, mind a' Tanulók, hogy serény buzgósággal el jártak kötelességeikben, igen jeles előmeneteleket tévén az elejekbe ki-szabott és valósággal jól ki szemelve lévő, 's az életnek hafznos és gyönyörű folytatására szükségesséppen meg-kívántató Tudományokban.“

„Almélkodást érdemlett valóban, a' milyen nagyra vitte T. Katona Mihály Professor Úr, fáradhatatlan törekedései által, három esztendő alatt, a' maga Tanítványaít, kiket akkor az úgy neveztetni szokott Syntactica Classisból vett vala által. Kik is ezen idő alatt: a' Kerefztyén Vallást, az Orátoriát, a' Poësiszt, a' Logicát, Physicát, Geographiát, Physiologiát,

Universális Históriát, és különösen a' Magyar Nemzet' Históriáját, a' Geometriának mind 3 részeit Weidler szérént; ezentúl, az Opticát-Catoptricát-Dioptricát, a' Poëtica Históriát, a' Római Antiquitásokat, a' régi Deák Írók' életek' le-írását, az Arithmeticianak minden nemeit, még pedig mind ezeket ugyan bőven elő-adva, el végezték; sok nevezetesebb régi Íróknak, mind az Orátoroknak, mind a' Historicusoknak, mind pedig a' Poétáknak, p. o. Cicerónak, Justinusnak, Eutropiusnak, Ovidiusnak, Virgiliusnak, Horátziusnak, Terentiusnak 's a' t. munkáikat, Deákból Magyarra által fordították; a' Versezet külömbküiömbféle nemeinek, a' Levelezésnek, az Orátzióknak, és minden füzükséges Conceptusoknak, Magyar és Deák nyelven való feltételekben; ezen kívül a' Német és Görög nyelvben is, gyakoroltattanak: és mind ezekből olly ditséretes Speciment adtak, hogy minden jelenlévő E. Uri Halgatók, nagy örömmel jelentették a' magok tökéletes meg-elégedéseket, és nem gyózték magasztalni mind a' Professor Úrnak, mind Tanítványinak szorgalmatosságát."

Elegyes Tudósítások.

In summum Pontificem

Pium VII.

Cur aquilam vates te dixit, quaeso, rapacem
Cum bonus et Pius es? Fors, quia corda rapis.

A' Spanyol Püspökök, kétszáz ezer arannyal
kedveskedtek 7-dik Pius Pápa Ő Szentségének.

~~—————~~
Jelentések.

A' Veszprémi Posta-státiót meg-vette az Alórt, Vemhart József előbbeni Postamester Úrtól, és a' Királyi Decretum' meg nyerése után, le is tette már a' hitet Budán, a' múlt Mártzius' 19-dik napján, Postameri hivatalának a' Köz-jó' előmozdítására, egészsz tehetsége szerént leendő folytatása eránt: a' minthogy ajánlja is hív szolgálatját a' Közönségnek, s különösen az utazó Uraságoknak

Fülöp József, Postamester.

Hogy a' Nevezetes Útazásoknak folytatásával késedelmeskedni láttatunk: kérjük Erdemes Olvasóinkat, hogy ezen akaratumk 's igyekezetünk ellen való hijjánosságot, egyedül Társunk' beteges állapotjának méltóztassanak tulajdonítani, a' ki mihelyest jobbúlni kezdett: azonnal kevés üres idejét, a' meg-ígért Svájtzer és Sváb Országok' Mappáinak ki-dolgozására fordította, mellyek közzül az első már ki van metzve, 's nem sokára le fog küldödni a' Hirmondó mellett; úgy nem különbben a' másik is le küldödik Május' vége felé. Ugyan Május és Június Hónapokban fogunk a' lehetőségig szolgálni a' Nevezetes Útazásoknak folytatásával, olly egyenes lelkü magunk nyilatkozatása mellett, hogy Hazánkknak tett ígéreteinket készek vagyunk akármelly áldozattal is szentül telyesíteni.

(Egy árkus Tóldalékkal.)

TÓLDALEK

A' Magyar Hirmondónak, Áprilisnek 25-dik
napján 1800-dik Esztendőben költ árkusához.

GYASZOLÓ VERSEK,

mellyekkel Méltóságos Fő Eredetü's Érdemü
GRÓF ESZTERHÁZY PÁL LÁSZLÓ
Pétsi Püspök Ts. K. U. B, T. Tanácsos Ö
Excellentziájának Mohátson 7-dik Novemb.
történt halálát sirattya Csergies Simon
Vass- Vármegyének szélén fekvő Felső
Lendvai helységnek Plébánossa, 1799. Esz-
tendőben.

---

*Ite piae volucres, et plangite pectora pennis
Et rigido teneras ungue notate genas. Ovid.*

Fájt; de nem tudhattam, mi okból? a' szívem,
Sárgára változott a' volt piros színem.
Izeim testemben kínomtól ropogtak;
Fogaim is számban szinte tsikorogtak.
Egek! mondám, miez? a' hattyu is érzi;
Mert szomorú, midőn végső napját nézi.
Tám énis jutottam éltem estvéjére,
Irgalmatlan halál kegyetlen tegzére.
Hogy búmat enyhítsem Murának partjára
Ki sétálván néztem zuhogó habjára.
Egy jegenye török feküdt szomszédságban,
Még zöld vólt, vadászok ültek árnyékában.

Én is arra dülvén mondám: ez erdőben
 Mulatott ama nagy Zríni roszt kedvében,
 Itten maga állott, amott a' vadásza,
 E' sűrűn Vizlája nyúlakat hajhásza.
 A' fene vad kan is, melly ötet meg ölte,
 E' környékben gyakran röhögését tette.
 Ezt mondván hát imé! nagy szélvész támadott
 Délről éjtszak felé süvöltve szaladott.
 Murának folyása tsak nem vissza fordúlt,
 Hányta, vetegette magát, habja dúlt, fült.
 Ha ezer sárkányok viaskodtak volna,
 Rettentőbb zuhogást nem tehettek volna,
 Lárma közt kedvetlen, 's rekedt szó hallatott:
 ESZTERHAZY LASZLÓ más világra hatott.
 Ezt—mondám: ó! szívem! ezt érezted vala,
 Hogy bús voltál; mert kit szeretted meg hala.
 Természet is ezen mélyen szomorkodik,
 Bal *fatumok* ellen tűz, víz panaszkodik.
Elementumok is azért háborodnak,
 Roszt hírt nem szenvedvén egy másra támadnak
 Ti! kik a' krónikát által olvastátok
 Jertek, 's ha meritek nékem azt mondjátok,
 Hogy volt mostaninál rosszszabb esztendő is,
 Magyarokra nézve dühösebb idő is.
 Soha sem—mert eztet a' *furiák* szülték
 Napjait *Erebus* partján számba vették.
 Arra, hogy dühösekké lesznek, meg esküdtek.
 Egész földön szörnyű tsapásokat tettek.
 Mert hogy ne is szálljunk *Márs* keménységéről,
 Vérében fetrengő sok ezer vitézről,
 Kik ditső lelkeit *Káron* se győzheti
 Hajójában *Sixen* által nem teheti;

Vessünk tsak egy szemet mi kedves hazánkra,
 Sűrű könnyvezéssel tölt Pannóniánkra:
 Ugy e? Grófok, Papok mind egyaránt hulnak,
 Halál hatalmának számosan hódolnak.
 Béts, Pozsony, és Eger telik jajgatással,
 Vátz, Szombathely, Rozsnyó keserves sirással,
 Nagy Lelkek! ti ugyan az eget lakjátok.
 Jó tételeitek' jutalmát kapjátok.
 De mi árvaságba esvén hogy sinlődjünk?
 Ki lesz Kalauzunk? ki ölébe düljünk?
 Én most ezen odvas törsöken bánkodom,
 Mint párját vesztette madár, siránkozom.
 Főképp ESZTERHAZY! a' TE ki multodat,
 Híres Pétsi megye özvegyi vóltodat
 Siratom—jövendőt tsak rozat mondhatok,
 Mert Hazánkban kevés Püspöket láthatok.
 Ezen törsök magas, és terepes fa volt.
 Fülemile rajta száradokig szóllott;
 El sem dült; már amott sok más nevedett
 Ez árnyékos erdő tovább is terjedett.
 Bár az ember élte még tsak úgy újjúlna,
 Sok árva maradék annyit nem búsulna.
 De fájdalom! ha tart hetven esztendeig,
 Nagy a' híre, hogy élt sok számos ideig.
 A' mellet—bár nőne más, a' ki tehetne
 Olly tsoda dolgokat, mint Ő, végezhetné,
 De ezer jegenye fel nő az erdőben,
 Még a' szfzony egygyet szül tellyest érdemében.
 Gyász a' gyászt követi—bajos nyomorúság!
 Mindnyájunkat fel esz,—el tűnt a' boldogság.
 Te nemes Káptalan! látom ám bajodat,
 Mészire is hallom igaz panaszodat.

Keserveid között vered a' melyjedet
 Jaj! mert el veztetted Atyádat, 's' fejedet.
 Méltán ditsekedtél, mint Hector kardjával,
 Míg általmaztattál hatalmas szavával.
 Sas fedí fiait két tollas szárnyával,
 Jég eső sem eshet azoknak kárával.
 Ugy Te is védelme alatt nyugodhattál.
 Irigyednek akár fittyet mutathattál.
 Most árván hagyatol, tulajdon erőddel
 Viaskodnod kell már ellenkezőiddel.
 Azt a' szelíd tsatát tőle ki tanultad,
 Parantsolatjára kormányt is forgattad.
 A' láthatatlan fő, kibem reményedet.
 Buzgósággal veted özvegyült ügyedet.
 Segít, bizonyos légy, fáradságaidban,
 Erős támaszod lesz lankadtságaidban.
 Mint Davidot, jobbik keze fog vezetni.
 Munkádért; de főképp atyádért szeretni.
 Bokros bánatid közt e' lesz vigasztalód,
 Sebedet olajjal enyhítő orvoslód.
 Nyujt erőt, nyujt elmét, nyujt jó egézséget.
 Szeretetet, ösztönt, és szent békességet.
 Hát Te hová fordulsz megyebéli Papság,
 Kitől legeltetik Vénség, 's' iffijuság,
 De szükséged vagy on egy olyan vezérre,
 Ki világot vigyen utodban előre.
 Ez most el aluvék—setétben maradtál
 Fődtől, mint e' le dült tőrök, meg fosztattál.
 Ha páfztor veretik, a' juhok oszlanak,
 Farkas barlangjánál tévednek, botlanak.
 Vaj! mi nehéz dolog igaz utban lenni,
 'S véletlenül limbus pitvarába menni.

ESZTERHÁZY PALnak tsupa tekintete

A' Te erköltsidet rendbe lzedegette.

Nem kellett sok intés, perpatvár, dorgálás.

Szíveket sebheto éles lzembe szóllás-

Szelidség, kegyesség, 's a' jó példa adás.

Vólt öfztön, tanító, 's munkáidban áldás,

Bajos Kalauz nélkül jární setétségben,

Föképp ilyen romlott, 's gonofz efszendökben.

Kikben lzepet a' rút, igazt a' hamisság,

Jót az erköltstelen, világot a' vakság,

Hívet a' párt ütő, förtelmes a' füzet

Sértegeti, 's a' víz akar rakni tüzet.

Kivált a' szent hitünk, jaj! miket nem szenved!

Dühös Káromlók közt keze, lába senyved.

Nagy Sándor *Babylont*, *Cyrus a' Lydiát*

Soha ugy nem vítta *Achilles a' Troját*:

Mint mostan a' szentek szentjét ostromolják.

Motskaikat éjjel, és nappal omolják.

Az Istent már régen egekbe küldették,

Itt ne parantsoljon, magoknak ki kérték.

Gondolják: boldogság ha akaratjokat

Bé tellyesithetik rút indulatjokat.

Ez ilyen durvákat LASZLO-rendbe szedte

Méltóságával is Ő meg ijelztette.

Téged pedig Papság, mint *Mentor*, vezetett.

Böltesség, 's hatalma szárnyával fedezett.

Ha a' kis *Tytirus* bükfa árnyékában

Békével fekhett, 's sípolt vigadtában.

Te illy Püspök alatt százszorta nyúgodtabb

Salamon népénél, lehattél áldottabb.

Tsuda tehát: szíved két felé nem szakad,
 Midőn hajód éles kösziklába akade.
 Türed még is békével nyomorúlt ügyedet,
 Hogy segéljen rajtad, kérjed Istenedet.
 Küldjen olyan pásztort, a' ki legelhessen
 Téged' maga utánn mennybe vezethessen.
 Hát Te péter Király virágzó kertje,
Bachus, és *Ceresnek* kedves kerületje
 Magyar Béts! igaz e? hogy téjben mos dhattál
 Nád mézet ehettel, és borban úzhattál.
 Igaz—de oda van a' Te ditsőséged,
 Özvegyé tétetett híres Püspökséged.
 Te meg, mint ki attyát veszti, gyász ruhában
 Jársz, 's fekszel könnyvektől ázott nyolozolában
 Kenyeredet bátran egyvelítsd hamuval.
 Italodat pedig szemed árjaival.
 Ti is Pétsi szüzek, szedjetez rózsákat,
 Fonnyatok belőlek örök koronákat.
 Tegyétek Páasztortok, 's Atyátok sirjára,
 Könnyveket hullasztván hervadt artzájára.
 Ezt Ő meg érdemli; mert szüzeségteknek
 Védelmözje volt a' ti épsegteknek.
 Ezek ártatlanság szegelet kövei,
 ESZTERHAZY PALnak szép remek művei.)
 Te is büszke Magyar! nagy híru nemzetség!
 Kivel bár ne szálljon szembe az irígység.
 Nagy bánat! hanyatlik régi ditsőséged.
 Látom: már tsak pislog a' vólt fényességed,
 Ofzlopaid egymás utánn dőlledeznek,
 Magas Kővárókból hamuba költeznek.

Szörnyü kár ez néked, ki se pótolhatod,
 Gyászos mivóltodat meg sem sirathatod,
 Két kezét teremtett Isten az embernek,
 Annyi Elzterházit szeretett félszkednek.
 Hogy valamint ember két kézzel munkáljon,
 Két egy vérü püspök úgy Téged' dajkáljon
 Egygyik mint bal kezéd Egerben dolgozzon,
 A' jobbik meg pétsen éried izzadozzon.
 Jaj! de ha valaki két kezét vesztette,
 Gondold: sorsát melly nagy károkba ejtette.
 Észre veszed, 's pedig—kínna! veszed észre,
 Hogy rózsás tavaszról már jutottál őszre.
 Szent István Királytól vett régi hitedet
 Ezek védelmezték, ősi törvényedet
 Pénzzel, 's böltsességgel ügyed mellett szólltak
 Mint hajdan Rómában, két *Scipio*k voltak.
 Hová fordúlsz már most? kire támaszkodol?
 Nints gyámol—óméltánfázszor is bánkódsz.
 El ne mulasd még is kötelességedet,
 Tedd meg atyáidnak vég tiszteletedet.
 Járulj keservekkel kettőjök sirjához,
 Borúlj fájdalommal merevedt szájjához.
 Tsókold meg tetemit, velsz szemet az égre.
 Vigyázz; unokástól ne jussál illy végre.
 A' mint eztet mondám törsökem tsikorgott,
 Mint kan a' Zrínire, én reám úgy morgott.
 Erre könnyvbe borúlt szememet fel vetem.
 Gondoltam: magam is halálom itt leltem.
 Hát ímé! Mészsziről egy rongyos sereget
 Szemlélek, a' szava has'gatta az eget.

Egynek lába, másnak a' szeme hibázott.
 Harmadiknak melyjén vólt eves híjázot,
 Némelly földön mászott, némelly meg mankón járt,
 Ina szakadt arra, hogy ki emelje várt.
 Vóltak köztök ollyak, kik sebeket kaptak,
 Midőn Márs mezején diadal-maskodtak.
 Feketék is vóltak, kiket tűz égetett;
 Mert házok mennykövel hamuvá tétetett.
 Kit a' jég eső vert kit árvíz pufztított,
 Kit pedig a' komor éhezés szorított.
 Ezek, 's az e' félék öszve sereglettek,
 Püspökjek halálán méllyen keseregtek.
 Moháts, Moháts, mondák, Te Hazánk gyilkossa!
 Szerentsétlenségnek vakmerő tzinkossa!
 Két száz hetven három nyarak el-multanak;
 Hogy Hazánk oszlopi nálad el hultanak,
 Ezzel szomjús voltod de el nem óltatott.
 Benned Atyánk élte félbe szakasztatott.
 Ki fogja be kötni eves sebeinket?
 Ki fog, ha le esünk, emelni bennünket?
 Ő vólt a' mi paizsunk, Atyánk, gyámolítónk,
 Kegyes vigasztalónk, égnél szólzóllítónk,
 Ő vaknak szeme vólt, lába a' sántának,
 Tejet, 's mézet adott éhezők gyomrának.
 Ő szóval, ő penzzel szegénnyt ápolgatta,
 Mint szerelmes páfztor nyájját símogatta.
 Am de Te is érzed szent Pálnak szerzete!
 Pannoniánk régi dífze, 's szeretete!
 Melly hatalmas vala az Ő párfogása,
 Érted égbe küldett szent fohászzkodása,
 Igaz: el hervadtál, mint lilium dértől,
 Mint magas tzedrusfa, dúló nagy szélvéfztől.

De csak egygyik lábod vólt a' koporsóban,
 Másik szabadon járt; nem pedig békóban.
 Már most vels keresztet, mondj Jezus Máriát,
 Tudhatod: nem éred a' virradó órát.
 Ennyi sok keserves panaszokat hallván,
 'S ESZTERHAZY Püspök halálán bánkodván
 Merevedtem, mint a' török, mellyen ültem.
 Fejem is kerengett, csak nem el szédültem.
 Ha bánatim miatt mozdulhattam volna,
 Tám zúgó Murába be ugrottam volna.
 De ezt nem tehetvén imtgy szóllítottam:
 Igaz e? ó folyó! — én aztat hallottam:
 Hogy ama nagy Zríni partaidon sétált,
 'S egy éhezö vad kan itten reá talált.
 'S kapván ezen prédán reája támadott.
 Az is veszedelmét sejdítvén szaladott.
 'S a' mint egy bükfára maszni igyekezett:
 Vad kan a' le függö lábához érkezett,
 Ötet ággal egygyütt, mellybe kapalkodott,
 Halálát kerülvén a' mint ágoskodott,
 Le huzta, 's fogával vérét eresztette.
 Vitéz testét pedig, 's tsontjait meg ette:
 Te pedig örökös jólzágában folyván,
 Siralmas esetét szemeiddel látván,
 Meg nem szántad—azért arra ítelttél,
 Hogy sebes folytodban bús, 's enyelgö lettél.
 Azért én is beléd hányom panaszimat,
 Vedd magaddal, kérlek, kínos jajjaimat.
 Légrád várossáig könnyvezve viheted,
 Ott egy gyászos Kurir zsákjába teheted.
 Vigye el, 's ragaszsa Pétsnek kapujára.
 Ha nem hilzi, nézzen akár melly árvára.

Látni fogja bűját, látni fájdalmait.
 Ofzsa fel azokkal ő is sirmait.
 Én már csak itt fogok sírni, és szenvedni,
 Mint szép *Ariadne* viz partján, epedni,
 Míglen meg változom, mint *Daphne* egy fára,
 Avagy mint *Narcissus* szomorú rozsára.
 Vagy talán engem is egy kan meg fog szánni,
 Mint hajdan *Zrínivel*, vélem is úgy bánni.
 Hagyd végezzem egyszer gyászos életemet,
 Ne nézhessem annyi kinban Nemzetemet.

MEMORIA.*

IOSEPHI filum non horret scindere *Parca*:
 O! quam *Parca* tibi nomen male congruit! *Annon*,
 Si cui: Pontifici te parcere *Strigoniensi*,
 Et servare *Patrem Patriae* decuisset in aevum?
 Post *Papae* manes, maestas *Acherontis* ad undas,
Hungariae primam tibi praecipitare *Tiaram*
 Intererat? proh atrox, et in exorabile fatum!

Atst qaeror in cassum: celso fruiturus olimpo,
Batthyáni Antistes, veteri *Pisonis* in urbe
 Ad superos migrat: mundi saturatus honore.
 Tot meritis pleno: tanto sudata labore,

---

*) *Iosephi* a *Batthyán* *Cardinalis* etc, vide *litteras Carminum initiales*

Tantae virtuti, tot factis, unica coeli,
 Incinctura caput, restabat in axe corona.
 Ad magnum oceanum, temeros advertere remos
 Nitor; si quidquam de tanto Praesule, Vatum
 Infimus adtingam: tamen hunc ornare necesse est.

Chara Virum tantum nobis dedit Hungara.
 tellus, (a)

Antiquá genitum Batthyána stirpe: Saluti
 Regni. Ornamento Patriae. Fulcro Ecclesiarum,
 Dives Avi, Patruí, dives quoque laude Parentis,
 Id tamen ad meritum satis haud ratus esse; labore
 Nisu; Virtute, at propriis fulgere talentis,
 Atque suis mavult meritis decus addere genti.
 Laus hoc paucorum est: Iosepho propria. Quare
 Inclyta progenies Magni Patris aede relicta,
 Sacram militiam sequitur. Tandem omine fausto
 Primo tunc superis fervens libamine litat;
 Regni Pro-Regis Patri dum dantur honores (b)
 Interea ad veneranda senum subsellia Patrum
 Mittitur (c) et Clerum procurat Tyrnaviensem (d)
 Attamen haud longo moderatur tempore: abinde
 Tollitur invitus. Sors clemens addidit alas.
 In Ratot primum, (e) mox in Sabar (f) inde
 Posonii (g)

(a) 30. Januarii 1729.

b) 1751,

c) 1752. fit Canonicus Strigoa.

d) Seminario praeficitur.

e) fit Praepositus 1752.

f) 1752.

g) 1755.

Sacris praeficitur, Collegia sacra gubernat.

Hinc vice Primatis, Bars, Zsólyom visitat oras,
 Urbem Pestanam lustrat, lustrat quoque Budam (h)
 Nomine Pontificis peragrat mōx Jauriniensis
 Gentis Bathyánae natale solum, (i) sua cunctis
 Addit jura locis, et firmat providus, inque
 Res eventuras praesagus, amansque laboris.
 Infula Pontificum Daciae, (u) mox Colociensis (l)
 Aetati meritis plenae, de munere Magnae.

Augustae offertur. (m) decorat Josephus
 utramque

Restabat prima Hungariae, princepsque Tiara,
 Cui nomen de Strigonio; sed et hac decoratus (n)
 Hungariae Clero multis praesederat annis (o)
 In Patriam semper charus, Regique fidelis.

Et quod erat primum: curare negotia Divum
 Pergebat, licet in tantis agitata procellis.
 Imperii, et sacrae concordia Religionis
 Sic per eum blande sustentabatur; ut ipse
 Coram aliis pulchra Iosephum Metropolitam
 Ornaret Rex (p) laude; licet parcissimus esset
 Praeco in laudando. Tanti oris munere dignus

h) 1754.

i) 1756.

k) fit Eppus 1759. in Transylvania.

l) 1760. A. Eppus Coloc.

m) Mariae Theresiae.

n) 1776. fit Primas Regni. A. Epp. Strigon.

o) annis viginti tribus.

p) Iosephus 2dus.

Inventus: nam mente sagax, promptusque laborum,

Summo Consilio perplexa negotia rerum
Tollit, et in lucem ponit, Velut Oedipus alter.
Regali res saepe graves hinc nomine planat (q
Iuraque discernit, res perficit, Arbiter aequus.
Genti Pannonidum charo, Sacroque duorum,
Ornat jure suo, Diademate tempora Regum (r
Nec non Reginae tangit, decoratque lacertos (s
Ithacus est inter Majores, inter Equestres
Est Nestor: dum Comitibus pro more quaternis (t
Noster adest Primas. Non nostrum ó Patria luge!
Solutus Reginae reliquorum nomine munus
Impertit. Gaudens ob commoda Regnicolarum;
Splendorem Patriae; Sacrorum prosperitatem.

Promptus suppetias tulit: aere, ac milite
Regem

O quoties alacer juvit! Gallisque domandis
Subsidia Annonae efudit! sit Patria testis. (u
Omnibus omnia fit: Sedis Metropolitanae,
Nititur e' Magnae Theresae munere, Patres
Insignire novo specialius ornamento. (v
Iosepho debent, Collegia naufraga, portum

q) missus in Croatiam 1773. et 1796. Iosephum Palatinum instituens.

r) 1790. Leopoldi II. et 1792. Francisci II.

s) Mariae Theresiae.

t) 1765. 1790. 1792. et 1796.

u) 1792. et 1799.

v) 1777. Speciale colli insignae pro Canonicis strigon, impetrat.

Urbis Pisonae Patrum. Reditus, fundosque
retentos.

Iuraque Pontifices sibi confirmata referre. (w)
Gratia Iosephi Parochos, sacrosque Ministros;
Et quos nata nuper libertas damnificavit (x)
Sustinet: e' propriis numerat Stipendia cassis.
In viduas largus, miseros iuvat aere pupillos,
Magnanimus ditat Caenobia sacra Virorum, (z)
Almaque Partonophaea, quibus curare salutem,
Tristis, quos morbus gravat, et concludit
egestas.

Et; si corpoream sic procurasse salutem
Res erat e'primis Iosepho chara; animarum
Tanto charior. Hinc, ut cleri sacra iuventus
Ipsa prius sit docta fide, sit conscia morum,
Agmine non parvo gnavos collegit Alumnos.

O! bene quam meruit, de te quoque Coloca
chara

Cum per eum tibi clara datur Galasantia Turba:
Turba, iuventuti bene praefficienda, docendae.
Officii memor Antistes: popularis ad omnes,
Blandus et ore, Diaecesim percurrit, et instat
Rimando Canones, dum visitat, inque solutos
Invehitur mores. Provincia non manet ulla
Strigonia dempta, (aa) quam non inviseret ipse.

w) 1787. Primatis interventu.

x) libertas in re Religionaria.

z) Misericordiae fratrum Posonii, et Elisabethinarum
Budae. 1795

aa) Strigoniensem quoque Districtum utrumque anno 1791:
licet non Canonice, paterne tamen visitat Collec-
tis Strigonium sacris Curionibus,

Doctus erat longo rerum usu. cuncta decore
 Extricat e' tenebris: in plena luce reponit.

Numinis egregius cultor, nova Construit (bb et
 quae

Antiquis novit fere desolata ruinis

Templa parat, reparat, sumptu, ac molimine
 magno (cc

Inque pagis hinc inde scholares erigit aedes (dd

Ponit Cibinii, ac veteri Pisonis in urbe

Ad Patriae spes ducturis domicilia Musis.

Tandem Praesuleam, sumtu, cultuque superbam

Regia in urbe (ee domum molitur, perficit (ff
 omnem

Impendens operam decorandae Patriae, et Al-
 mam

Stirpem Batthyánam transcribens posteritati.

Propterea dignum censebat Roma Galero (gg

Aurata dignum clemens Theresia torque (hh

Tot rerum fama celebrem mors abstulit una! (ii

Restat: ut in Patriae haud moriturus, pectore
 vivat,

Inque sequuturas charorum corde clientum

Aetates vivat. Vivat Iosephus in Aevum!!

bb) Baciae, Colocae in Szülgyen fere Basilicis aemula.

cc) Strigonii in aquatica, in Tardos. Farnad, Ólved,
 Barth, Koltha etc.

dd) in N. Ujfalu, Tardos, Barth, Ólved, Mocs,
 Héreg, etc.

ee) Posonii.

ff) 1779.

gg) 1778.

hh) 1765. Ordinis S. Steph. Reg, Hung.

ii) 23.bris 1799. prout notat chronosticon,

 Chronosticon,

Te preCor o LeCtor! faVeas hIs VersIbVs. VnVM
 Praeterca: IosephI non obLIVIsCere. QVI fors
 sI tIbI non; Patriae fVIIt ViLIs. o sI!
 PrInCeps In seros VIXIsset NestorIs annos
 QVos qVIA fata negant: aLIs regnet pIVs astrIs.

His veneratur memoriam sui
 Praelati

Ioannes Stitzai
 Parochus Tardosiensis.

A²

TSASZÁRI ÉS KIRÁLYIFELSÉG²
ENGEDELMÉVEL.

Nro. 34.

Költ Bétsbenn, Sz. György Havának. Áprilisnek
29-dik napján 1800-dik Efstendőben.

Béts:

A² Génuai földnek Génuá Városa² eránnya-
ban eső tenger-parti, 's nem külömben a² neve-
zett Városnak napnyúgoti, északi, és napkeleti
környékén, Apr. 10-dikétől fogva, Apr. 16-dik
napjáig történt tusakodásairól, előnyomulásai-
ról, 's Génuá² Városa körül lett egygyesülésé-
ről vitéz seregünk² szakaszainak, három helyün-
nen indított tudósításai érkeztek ide Melas Ve-
zerünknek, mellyeket a² Hadi Cancellária, Apr.

N 2

26-dikán tett közönségesekké, a' Bétsi német Újságnak az nap költ rendes darabjában. Az első hely, a' honnét botsátotta Tudósítását nevezett Vezérünk, Madonna di Savona vólt, melly nem mészze esik Savonától, Napnyúgot és Észak között; a' másik, Varaggio, melly, a' mint már a' múlt postán is említettük, Savona és Génua' Városa között fekszik, közel a' tenger-parthoz; a' harmadik Sassello, melly, úgy fekszik Savona és Bochetta között, hogy a' töle két felé vont línéák, egy inkább tompa (obtusus) mint éles (acutus) szegletet formálnak.

Minekelötte hozzá fognánk a' történetének laistromának napónként való előadásához: azt jegyezzük még meg, hogy Melas Vezérünk, előre gondoskodván, ne hogy az ellenség Nizza felől egy Seregszakaszát küldhesse a' Génuai földön munkálódó népünk határa: ennek védelmére Elsnitz F. M. L. unkat rendelte Cuneo és Savona közzé Örállónak, 's a' Frantzia és a' Génuai föld között való egygyesülés' útja el-kerítőjének.

Ezen F. M. L.—unk Seregoftáallyának egy szakaszát, úgymint az Ulm Generális Brigádáját meg-támadta egy tsoport Frantziaság, Apr. 10-dikén, melly igen ködös nap vólt, a' Sette pani-i magas fekvésű tanyán, 's el nyomta onnét, melly Brigádát azomban mindjárt magához vont F. M. L. Elsnitz, a' S. Giacomo hegyére.

De más nap magát F. M. L. Elsnitz-et is meg-támadta a' S. Giacomo hegyén Souchet nevezetű frantzia Ofztály-Vezér, kit mindazáltal F.

M. L. Elsnitz alkalmas vezteséggel visszafizta nyomott.

Ugyan az nap, más frantzia tsapat, meg-támadta népünket (a' Savona- és Génua-közi tengerpartoknak szinte a' közepén) Cogareto és a' Fajale hegye között, olly agyarkodással; hogy tsak derék Gránátérosaink döfölhették végre visszafizta hathatós bajonétjaikkal. Olly nagy vólt a' tolakodás a' Frantziák között, hogy magát a' Fő-Vezérjeket Massena Generálist is nagy ügygyel bajjal menthettek meg némelly emberei az el fogattatástól. Kezünkbe estek ugyan tsak számos Tifztek a' Generálistabjából, nem külömben egy Brigáda-Vezér is, mintegy hatvan közemberrrel egyetemben.

Apr. 12-dikén reggeli tíz órákor igen tüzesen meg-támadta az ellenség, egyfzerre több helyeken, L. G. Melas' bal-szárnya' Brigádáit. Egészszéjjelig tartott a' tüzelés. A' Terzy Regimentje, és Reiskynek egy Batalionja, minekutánna egynehány izben visszafizta verte vólna a' reá rohant ellenséget: kénytelen vólt végre el hagyni az Armetta hegyének leg magassabb bércezt. Gen. Sticker Brigádája meg-tartotta a' tanyáját.

Illy környülállásokban L. G. Melas, a' Bufsy és Latterman' Brigádáit, Apr. 13-dikán az Arbizolai halmokra, 's a' Neggino hegyére parantsolta, 's ekképpen szándékozott egygyesített erővel rajtok hajtani a' Fr—ákon.

De azok meg-akarván a' miéinket előzni szándékjokban: már Aprilis' 14-dikén este mintegy négy ezeren alá-szállottak az Armetta hegyéről, 's Gróf St. Julien Generálist elők-

ről meg-támadták; és ugyan akkor más fr. csapat, melly mintegy két ezer emberből állott, igyekezett Sassellót el-foglalni, hogy Gen. St. Julien-t, hátúlról 's oldalról érdekelhesse.

Ezen Generálisunk mindazáltal, többföri meg-támadtatása után is, állhatatosan megtartotta a' tanyáját, és Apr. 15-dikén, a' Bussy, Brentano, Bellegarde, és Sticker Brigádái úgy elébb nyomultak: hogy seregünk' bal szárnya a' Lordrino hegyére, a' jobb szárnya pedig, mellyet a' Gránátéros Brigáda formált, az Arbizolai halmokra terjesztette ki magát, 's a' Sereg' derekának Stella S. Giustina vólt a' tanyája.

Az ellenség, szokott mérészséggel megtámadta mind a' két szárnyunkat: de a' Latterman, Bussy, és St. Julien Brigádái által visszaverettetett. Estvéli 9 óráig tartott a' viadal, melyben a' Colloredo Jó'sef, Vukasovich, és Latterman Reg—jei jelesen meg-külömbözteték magokat.

Apr. 15-dikén, Sassellóból ki-üzödött az ellenség, és L. G. Melas, az Armetta hegye felé vezette a' nevezett Brigádákat; a' Stuárt Reg—jét pedig, a' Fajale hegye felé indította, hogy özfze-kaptsolhassa magát Hohenzollern F. M. L. al, ki (a' Bochetta hegyen diadalman által rontván, már) a' Bajone hegyén állott.

Ezen F. M. L. Apr. 13-dikéig Lavézarához ért vala már (Bochettán alól, egyenesen Génua Városa felé), és az Elölvígyázóit közel küldözte S. Pietro d' Arená-hoz (melly, Génua' külső Városának tartatik). — A' föld-népének leg

nagyobb része fel-kelt azokon a' vidékeken a' Frantziák ellen.

F. M. L. Ott (a' napkeleti oldala felől Génua'nak, az onnét már, nem megszűnt folyó) Besagno vizéig nyomult, 's az Elöl-vígyázói, ki terjedtek a' tenger-parton Quintoig, (melly szinte csak annyira esik Génuatól a' napkeleti tenger-parton, mint St. Pietro d' Arena a' napnyúgotin).

Kaim F. M. L. unk ellen, (a' ki, Piemont és Szabaudia' széleinél áll, Turin eránnyában napnyúgot felé) egy fr. seregszakaszt vezetett Brianconból Turrau nevű Generális, 's meg is támadta első strázsáinkat Apr. 11-dikén Chaumont-nál: de visszafut kergetődött, a' Thora vízen is túl.

Némelly Újságok azt a' hírt terjesztették H. Suwarow Feldmarsalról, hogy meg-halálozott volna. Ebből a' hírből csak annyi bizonyos, hogy terhes betegségben volt a' Feldmarsal: de a' melyből már szinte egészen felépült, 's írt is már ide egy Nagy Méltósághoz.

A' F. Magyar Országú Ud. Cancelláriánál viselt Secretáriusságból, Locumtenentiális Consi-liáriusságra méltóztatott emelni F. Urunk T. Tá-ródy István Urat.

Frantzia Ország.

(Elsőben a' Máltai és Egyiptomi; annak-utánna a' belső környülállások adódnak elő.)

A' Máltai környülállásokra nézve, így írtak Nápolyból Mártz 29-dikén: „A' Valettai frantzia

Örizet ki-rontott, és már hetven Anglusokat el fogott vólt: a' midőn egy Szicíliai Oberster elő-nyomúlván az embereivel, ki-szabadította az Anglusokat a' Fr—ák' kezéből, és az el vesztett tanyára ismét új örizetet tett. — Anglus Admirális Nelson, meg izente a' Valettai Komendánsnak, hogy igen meg-tsalja magát, ha talám Fr. Országból küldendő segítségre várakozil: minthogy azok a' hajók, mellyek olly szándékkal indultak vala el Fr. Országból, részzerént el vevődtek, részzerént özfize-lövöldözödtek az Anglusok által. Minthogy ezen jelentésnek nem akart hitelt adni a' Fr. Komendáns: Nelson meg-engedte néki, hogy Siciliának Siragusa (Syracusae) nevű Városába küldhet a' maga Tisztjei között egynehányat, a' kik meg nézhetik ott az el nyert hajókat, 's azok között nevezetesen, a' 74 ágyús Genereux-t ('Seneröt). El is küldött a' Máltai Komendáns vóltaképpen egynehány Tisztet kárlátóba, a' Szirakúzi révparthoz: kiknek víz-sza-térése, siettető eszközül szolgál, a' mint reménylik, Málta Szigetének víz-sza-nyerésére."

(Málta, Valettával egygyütt, nem különben Siragusa, szembetűnőképpen ki vagynak téve a' le küldött Olasz Ország' Mappáján).

Az Egyiptomi környüállásokról közöljük mindeneknek előtte, a' Gen. Kleber' Levelét, melyről tsak egy szóval emlékeztünk a' múlt postán: de előre botsátunk némelly észrevételeket, úgymint 1.) Ki-tetszik ezen Levélből is, az Anglusok által el fogott és közönségesekké tett Egyiptomi frantzia Levelék' hitelessége; mint

hogy maga írja Kleber, említett és mindjárt következő Levelében, hogy ő megírta Párisba előbbi tudósításaiban, az Egyiptomi állapotot: a' melly Tudósításokról azomban méjj hallgatás volt Párisban; 's kételkedtek is azoknak hitelességéről akkor némellyek. 2.) Nem tudta még Kleber az új frantzia változást akkor, midőn a' következő Levelét útasította vala Párisba: mert a' Direktóriumhoz 's Direktórokhoz beszéll abban. 3.) Az ezen Levélben megnevezett helyeknek egy részét megláthatják E. Olvasóink, a' leküldött Szíria és Egyiptom' Mappáin: az ott nem találató helyek 's víz-árkok nevei eránt megnéztünk egy új Mappáját Egyiptomnak, mellyet, a' Török Udvar' Szolgálatjában lévő Ingenieur Kauffer adott ki Konstántzinápolyban, 1799-dik esztendő' Octóberének 25-dik napján, a' török fogságba esett frantzia Tiszteknek, és az által-szökötteknek előadások szerént. — Ezen Mappában ki van téve nevezetesen Lésbé, melyről a' Kleber' Levelében vagyon emlékezet. Közel fekszik ez Damiáthoz a' tenger-partján.

Ezt a' Frantziák erőssítették meg, 's az oda tett őrizetjek tartotta szemmel, a' két szomszéd Achmoun és Moës nevezetű tsatornák' közit is. Salahieh, melynek melljékéről útasította Kleber a' maga Levelét, a' mi Mappánkon Salehichnek, a' Konstántzinápolyin pedig Saleghiehnek van téve. Ezt a' Frantziák 1798-dik esztendő' Augustussának 8-dikán foglalták vala el, 's körülkerítették sántzal és palánkokkal. Saleghie-

től kilentz napi járó földre fekszik Észak és Napkelet között Síríában Gaza, 's Gaza és Saleghieh között fekszenek El-Arisch és Katieh. Kairóhoz közel, szinte általellenben fekszik Dsise. Ez, a' Kleber Levelében, Gize-nek van írva; valamint Sharkia, Charkie nek. A' Levélben még előforduló más Helység és Tartomány nevekre, minémük: Benisuef (vagy Benissouef), Delta, Bahira, Belbeis, 's a' t. nehézség nélkül rájok lehet találni a' megküldött Egyiptom' Mappáján. Még azt az egygyet jegyezzük meg 4-szer a' Kleber Leveléről, hogy fordulnak abban elő két három ollyas ki-fejezések, mellyek lehetetlen hogy viszfás érzést ne szerezzenek a' figyelmetes Olvasóban: de éppen azért akartuk közleni maga valóságában, hogy ez is egy meg-esmertető-jeléül szolgáljon a' mai Frantziáknál módiban lévő helytelen ditselkedésnek, és a' szók 's tselekedetek között való nagy ellenkezésnek.

**Kleber Levelének valóságos értelmé
így következik:**

A' Salahieh-i táborból 8-dik esztendő Pluviose-jának 10-dikén (1799-dik esztendő Januáriussának 30-dikán) — Kleber az Egyiptomi szeg' Fő-Vezére a' Frantzia Közönséges-társaság' Végrehajtó-Kormányfőjéhez:

Alá-írtam magamat, Polgár Direktorok! az Egyiptom' el hagyása eránt meg-állított alkunak, 's küldöm hozzátok, annak mássát. Azt, mellynek a' Nagy-Vezér alája leszfz írva, tsak egynehány napok múlva kaphatom viszfza, minthogy az egygyességet magokban foglaló Írások' kölső-

és által-vevésének, El Arischban kellett meg-
 esni. Meg-írtam én néktek előbbi Leveleimben
 ezen Sereg' állapotját. Tudósítottalak benneteket
 azon alkudozásokról is, mellyeket Buonaparte kez-
 dett a' Nagy-Vezérrel, és a' mellyeket tartoz-
 tam én folytatni. Jóllehet ezen alkudozások'
 foganatjára kevés számot tartottam én akkor:
 reményltem mindazáltal, hogy késedelmeztet-
 ni fogják azok a' Nagy-Vezér' elébb-nyomulását
 's hadi-készülettételeit annyi ideig, a' melly
 alatt mind embert mind fegyvert küldhettek se-
 gítségemre; avagy leg-alább Útasítást, a' mely-
 hez tartsam magamat olly környülállásokban.
 A' segítség eránt való reménységemnek funda-
 mentoma a' vólt; mert tudtam, hogy a' frantzia
 és spanyol Hajós-seregek egygyesülve vóltak
 Tulonnál, és tsak jó szélrt vártak, a' mellyel on-
 nét ki-indúljanak. Ki is indúltak az igaz, de
 azért hogy vízfsza-mennyenek a' (Gibráltári)
 szoros-tengeren, 's ismét Brest alá térjenek bé.
 Ez a' hírvétel igen nehezen esett a' Seregnek,
 's ugyan azon időben meg-értette azon fzeren-
 tsétlenségeket is, a' mellyek: Olasz 's Német Or-
 szágokban, Hollandiában, sőt Vandéban is, olly
 szabadon vefztegettek bennünket, hogy meg-gá-
 tolásokra, semmi erányos eszközök nem vevöd-
 tek elő, a' mint látfzott; úgy hogy szinte a'
 Respublika' meg-maradhatása is kétségessé kez-
 dett lenni."

„Azonközben Damaskustól elébb nyomúlt a'
 N. Vezér; más részről, Brumaire elein (Octóber'
 vége felé) Damiát előtt termett egy Hajóssereg,
 's ki-fzállított a' szárazra négy ezer Jantsárokat;

kikhez még ugyan annyi számúaknak kelle vala későbben ki-szállítódn: de nem engedődött idő nékiek, hanem azonnal meg-támadódt az először ki szállott szakasz, és fél óránál kevesebb idő alatt öfzfe verettetett. Ifzonyú mézfárlás volt: fogságba is estek nyoltz száznál több Jantsárok. Ez a' történet éppen nem könnyebbítette az alkudozásokat; a' Nagy Vezér láttatott meg maradni a' szándeka mellett, és tsak annyi ideig állapodott meg, a' mennyi el múlhatatlanúl szükséges volt nékie, jó maga rendbe-szedésire, és a' [szállítás eszközeinek öfzfe-szerzésére. Az ő serege, hatvan ezer emberre betsülödött akkor, de több Basák kaptolták még hozzá magokat, és A'siának egész a' Caucasus hegyéig ki terjedő minden részeiből szedődtek öfzfe az új Katonák. Ezen seregnek el is érkezett vala már az első Ofztállya Jafáig. Commodore (Angliai Hajósseregszakasz Vezér) Sir Sidney Smith írt azon időben én hozzám, az az, egynehány napokkal az előtt, minekelötte ki szállítódtak volna Damiátnál a' 4 ezer Jantsárok; és minthogy én tudtam hogy ő igen sokat ér a' Nagy Vezérnél; nem tsak arra tartottam kötelesnek magamat, hogy feleljek néki, hanem hogy magam javasoljam az alkudozások helyéül azt a' hajót, a' mellyen volt ő; nem akarván sem azt, hogy Egyiptomba küldödjének Anglus vagy Török Bízatosok; sem azt, hogy én a' magaméit a' Török táborba küldjem: az én javasló feltételem el-fogadódott, és attól az időtől fogva meg határozattabb rendű folyamata kezdett lenni az alkudozásoknak. Mind ezek

azomban nem voltak elégségesek az ottomani Sereg' meg-állítására, mellyet a' N. Vezér Gáza felé vezetett."

Ezen egész idő-közben folyt a' had Felső-Egyiptomban, és a' Beyk, kik még el széledve voltak akkor, mind igyekeztek Muraddal egygyesíteni magokat, a' ki célba volt ugyan véve mind untalan, de soha meg nem verődött, 's magához hódítván az Arabsokat és Benissouef Tartomány' Lakosait, szüntelen való dolgot adott, 's nyughataatlansagokat okozott. A' döghalál pufztítatásitól is kellett tartanunk, melly már sok emberünktől meg-fosztott vala egy dekád (nap-tized) alatt bennünket Alexándriában és más helyeken."

„Végre Nivôse' első napján (Dec. 22-dikén) Gen. Desaix és Polgár Poussielgue, a' kiket neveztem vala én ki Biztosimnak, hozzá kezdtek az alkudozáshoz Sir Sidney Smith-el a' Tigrisen (olly nevezetű hajón). A' Damiát és Alexándria között lévő partoknál kellett volna tartózkodniok, de egy szörnyű szélvész miatt kentelenítették a' nagy tengerre venni magokat, a' hol voltak 18 napokig: ezen idő' el-teltével ki-fzállottak a' Nagy Vezér' táborába, a' ki El Arisch ellen nyomult, 's el is vette azon Erösséget Nivôse' 9-dikén (Dec. 30-dik napjan). Ezen szerentsét nem egyébnek közfönheti, hanem az Örizet' nagy gyávaságának, úgymint a' melly, hetedik nap a' meg-támadtatása után, fel adta magát, viadal nélkül. Annál szerentsétlenebbül ütött ki ezen történet: mivel Gen. Regnier éppen marsban volt, hogy fel-szabadítsa az ostrom alól El-Arischt,

minekelőtte oda érkezendő vala a' török sereg' dereka. Ezen szempillantástól fogva, nem vólt már ideje többé, hogy reménységgel lehetne hofz-
 zasabban húzni vonni az alkudozásokat; szükség vólt inkább gondolóra venni vóltaképpen az azoknak félbelzakadásából következő veszedel-
 met; a' személyi nagyra-látásnak hijáavaló su-
 gallásit nem lehetett itt halgatni hogy ki ne tegyek minden Frantziákat, a' kiknek élete reám vólt bízva, tárgyúl, azoknak a' rettenetes követ-
 kezőseknek, mellyeket el kerülhetetlenül vontak vólna a' további halogatók magok után. A' leg újabb hírvételek szerént, nyóltzvan ezer főből állott vala már az ottomani Sereg, és még mind untalan szaporodott; 12 Basák vóltak benne, kik között hatan, első rangúak. Negyvenöte-
 zeren állottak El-Arisch előtt, ötven ágyúkkal, 's elegendő munitziós szekerekkel, mellyeket öfz-
 vérek vontak. A' tartalék-sereggel is vólt húz ágyú Gázában: egyéb része a' (török) seregnek, Jafánál, és Ramle vidékein tartózkodott. Hajók-
 ról, folytában 's minden fogvatkozás nélkül szállítódott az eleség, a' N. Vezér' táborának: minden Arabs-nemzettségek telyesítették ezen sereg' kí-
 vánságát, tizenötezernél több tevéket szolgáltat-
 ván néki."

Bizonyosnak állították előttem felőle, hogy erányosan vóltak fel-öfztva annak minden szakaszai. Ezen egész erőt Európai Tifztek kör-
 mányozták, és minden szempillantásban várat-
 tattak még hozzá öt vagy hat ezer Oroszok. Én ezen Sereg ellen tsak tsak nyóltzezerötfzáz em-

bereket állíthattam ki három Osztályokban, Katiéh-nál, Salahié-nél, és Belbeys-nél. Ezen felosztás szükséges volt a' végre; hogy könnyebb lehessen az egyesülés Cairó-val, és egyszeriben lehessen segíteni az előfzör meg-támadtandó Osztályt. Az igaz, hogy ezen tanyák között mind egygyiket el és meg lehet kerülni, a' mint tselekedett vóltaképpen Elfi-Bey, ki az alkudozások' ideje alatt, bé vette magát a' Mamelukjaival Charkiéba, hogy egyesítvén népével a' Billis Arabsokat, vizont Muradhoz kapsolja magát Felső-Egyiptomban. Egyéb része a' seregnek, következendöképpen vólt fel-osztva: Ezer ember, Verdier Generális alatt Lesbé-ben vólt őrizeten, a' pénz- és eleségbéli adónak befzedése végett, és hogy engedelmességben tartsa az Achmoun és Moës tsatornák között lévő Tartományt, mellyet Cheik Leskam lázzaftgatott alattomban; 1800 ember, Lanusse Generális alatt, Rosettet, Aboukirt és Alexándriát őrizte, 's Deltát és Bahiré-t tartotta engedelmességben; 1200 ember tartózkodott Kairóban és Gizeben, a' kik kötelesek vóltak, a' sereg' szállítmányait kísértetni; végre 2500 ember el vólt ide 's tova oszolva Felső-Egyiptomban, 150 órányinál szélesebb ki-terjedésű földön, kiknek mindennapi tusakodásaik vóltak a' Beykkel 's azoknak követőkkel. Ezen szakaszok' summája 15 ezerre megy öfzfzeséggel, melynél leg feljebb számlálva se' lehetett többre venni a' seregnek hadakozható részét. Az erőnek illy külömböző vólta mellett is vólt énnékem a' gyödelemhez reménységem, 's próbáltam vólna is

egy szerentsét, ha bizonyosan várhattam volna még azon idő előtt lejendő el érkezését a' segítségnek, a' melly idő alkalmas volt az ellenségnek a' végre, hogy népet szállíthasson bé a' tengerről a' szárazra. De minthogy jelen vágyon már ezen idő, és én nem kaptam segítséget: köteles voltam illy környülállásokban, öt ezer embert küldeni a' partokhoz; 's nálam csak három ezer ember maradt, egy minden felől szabad bé-járású Tartománynak, olly harminzezer Lovasok bé-rontása ellen való védekezésére, kiknek segítségére voltak az Arabok 's a' Lakosok; nekem pedig se' Váram, se' eleségem, se' pénzem, se' hajóm nem volt. Előre meg kellett fontolnom ezt a' környülállást; és tanácsot tartani magammal, mit lehetne tselekednem illy esetben a' sereg' meg-tartására. Semmi módját nem láttam annak (az alkun kivül). Fegyveres kéz nélkül, nem lehet alkudozni a' vak buzgóságú Barbarusoknak fenytékhez nem szokott csoportjaikkal, mellyek semmit se' tudnak a' hadi jusokról; ezen indítók helyes vóltáról meg-győződtek mindenek; 's az én vélekedésem köz-akarattal meg-határozódott. Parantsolatot küldöttem tehát a' Biztosaimnak, hogy félbe ne szakaszszák egyébképen az alkudozásokat, hanem tsupán olly esetre, ha olyanok lennének az ellenkező részről a' feltételek, mellyek meg nem állhatnának a' mi ditsőségünkkel 's bátorságunkkal."

„Azzal a' meg-jegyzéssel fejezem bé ezen Tudósítást Polgár Direktörök! hogy az én alapotomnak környülállásai nem voltak előre el

látva, abban az Űtasításban, mellyet Buona-
 parte hagyott énnékem. Midőn ő, halasztás
 nélkül való segedelem küldéssel bízottot enge-
 met: fundálta a' maga reménységét, valamint
 szintén én is, a' frantzia és spanyol hajóssere-
 geknek a' Középtengeri egygyüttlétén: nem gon-
 dolta itt akkor senki, hogy visszsa-térjenek ezen
 hajós-seregek az Oceán-ra, és hogy az egészzen
 vesztibe hagyott Egyiptomi próbatétel, vádlás
 okává váljon azok ellen, a' kik rendelték azt.
 Ide zárom ezen Levélhez, a' Nagy-Vezérrel,
 Commodore Sir Sidney Smith-el, és a' Bizto-
 saimmal folytatott levelezésem' mássát, a' két
 Fél által egymáshoz küldözött officális (híva-
 talbéli) jegyzésekkel egyetemben; nem különben
 az El-Arisch' el-vétele eránt hozzám küldött Tu-
 dósítások' mássát is. — Jelentem végtére, hogy
 a' frantzia sereg, az alatt míg Egyiptomban volt,
 meg-maradandóvá tette a' Lakosoknál, a' maga
 győzedelmeinek, és annak az egyenességnek 's
 maga-mérséklésnek emlékezetét, a' mellyel igaz-
 gattuk mi őket, valamint szintén az ő erejére,
 és azon Nemzet' hatalmára való gondolkozást
 is, a' melynek ő egy részét teszi. A' frantzia név,
 sok ideig tiszteletben fog tartatni, nem tsak ezen
 Tartományában az Ottomani Birodalomnak,
 hanem az egész Napkeleten is. Reménylem,
 hogy visszsa érek a' Sereggel egygyütt Fr. Or-
 szágha, ha leg később idő-határt (terminust)
 vezek is, Prairial' végéig (Jún. 19-dikéig).

Egészséget 's tiszteletet.

Kleber.

A' Nagy-Vezér és Gen. Kleber között lett egygyességnek 21 tikkelyei közzül, most tsak annyit említünk: hogy a' Török Udvar' frigyesei, nevezetesen Rufszia és Anglia' részéről megígérődött Gen. Klebernek, hogy miattok, szabadon vízfzátérhet a' seregével egygyütt Fr. Országba.

Már írták is mind Livornóból mind Velenzéből: hogy Gen. Kleber a' Generálstajával, és 45 más Tíztekkel egygyütt, még Mártziusban Moreáához érkezett két Ragúzai hajón, és mihelyt friss eleséget szerezhett ott bé: azonnal szándékozott tovább folytatni útját Tulon felé.

Elegyes Tudósítások.

A' Livornó-melljéki tengeren meggyúladt's el süjvedt Charlotta Királyné nevű hajó' szerentsétlenségének sok nevezetes környülállásait közlik még az újabb Tudósítások: a' melyek közzül egy ez is: hogy egy Angliai Hajólegény ötför úfzott egymás után egy tsónaktól az égő hajóhoz, és a' tsónakhoz mind annyifzor egy megfzabadított ember-társát vitte a' hátán.

Blankenstein (az előtt Hadik) N. Magyar Lovas Regimentje' részéről tudokra adatik a' kiknek illik, hogy mivel Rákótzty János, azon Reg—béli Közember, az ellenség előtt el esett, és semmi Testamentomot nem hagyott maga után; tehát a' kik just tartanak örökségéhez: jelentsék magokat 1801-dik eszt—dö Apri—lisse' 25-dik napjáig.

A'

TSASZÁRI ÉS KIRÁLYIFELSÉG
ENGEDELMÉVEL.

Nro. 35.

Költ Bétsbenn, Pünkösöd Havának (Májusnak)
2-dik napján 1800-dik Elztendőben.

Béts:

A' Génuai tenger-partokon, mind napnyúgot mind napkelet felől, ismét elébb nyomúlt diadalmas seregünk Génuá' Városa felé, valamint szintén Északról is; úgy hogy Apr. 18-dikán, Massaena Vezérnek egész serege, kéntelenítettett özsze-zavarodva szaladni bé Génuá Városába; minekutánna le-verettetett vólna az nap a' Cabanei hegyekről, mellyek, Észak és Napnyúgot

O o

között felűsznek, Génua Városa felé, a' Melas fekvésétől.

Három szakaszokra osztott Vitézeinknek egy tsapatját, a' melynek Kormányozója Gróf Pálfi Miklós Generálmajor, maga személy szerént vezette azon alkalmatossággal Lovasság Generálissa Melas, a' Fajale hegyéről (melyről már a' múlt postán tettünk emlékezetet) egy igen meredek hegyi úton Voltri felé.

Ezen győzelem után Gróf Hohenzollern Feldmarschallieutenántunk, egészen S. Pietro d' Arenáig küldötte vala már a' maga Előlvígyázóit; 's Ott F. M. L. unk is Napkelet felől egészen hozzája kaptsolta magát Gróf Hohenzollern F. M. L. hoz: valamint ez is tökéletes egygyesülésben vólt, Melas Vezérünkkel; ki minekutánna illy közelről bé-szorította vala már Massenát minden oldalról Génua Városába: maga leg kisebb rövidsége nélkül el küldhetett egy Brigádát, mellyet Gen. Gróf St. Julien kormányoz, a' Savona Várát bé-kerítve tartó Serregszakaszunk erőssebbítésére; valamint el küldötte Brentano és Bellegarde Brigádait is Elsnitz Feldmarschallieutenánt' segítségére, a' ki, Savonán túl Napnyúgot felé, Finaleval egy lineában állott a' S. Giacomo hegyén, és már nagyobb erővel még hathatósabban ellent állhatott a' Frantziáknak, kik még minekelötte a' nevezett két Brigáda el érkezett volna a' S. Giacomo hegyére: meg-támadták Apr. 19-dikén F. M. L. Elsnitz-et három tsapatokban, öfzszeséggel hét ezeren, és szinte a' kétségbe-eséssel ha-

táros dühösséggel törekedtek mindent megpróbálni, hogy valami módon által-ronthatnának a' nevezett hegyen Génua felé, Massena' szabadítására: mindazáltal ditső állhatatosságú Vitézeinkel semmire se' mehettek, sőt végre la Costán túl kergetődtek, melly alkalmatossággal sokan estek közzülök fogságunkba, de még akkor midőn a' tudósítást indította F. M. L. Elsnitz Melas Vezérünkhöz: nem lehetett vala a' foglyok számát kereken meghatározni.

Maga Melas Vezér is ezután fogja még megírni, mit vesztett az ellenség April. 18-dikán a' Cábanei és Voltri-i vérekezésben, 's mennyi ágyúkat és más győzedelem-jeleket nyertünk tőle. A' magunk vesztése nem nagy vólt azazal az alkalmatossággal.

Így adja elő ezen diadalmas történeteket L. G. Melas, két rendbéli tudósításaiban, melyek közzül az elsőt April. 19-dikén indította Voltri-i fő-quártélyából, Staféta által; a' másikat pedig, Apr. 20-dik és 21-dik napjain Sestri di ponente-ből, a' Reisky Regimentjebéli Kapitány Gróf Scherfenberg által. — Ezen örvendetes híradásokat, Apr. 30-dikán tette közönségesekké a' Hadi Cancellária, harmadik számú különös Tóldalékjában a' Bétsi német Újságnak.

Május' első napján is adott ki a' Hadi Cancellária, egy különös Tudósítást, melyben a' 18-dik Aprilisi szerentés tusakodása vitéz népünknek, még több környülállásokkal van elő adva mint a' 3-dikban; és az azt megelőzőtt három napi történetek is le vagynak írva, mel-

lyeknek könnyebb képzelhetése végett, jó lefűz a' meg-küldött Mappáját Olafz Országnak kéz-be venni: mert ámbár nem lehetett is arra fel jegyezni, minden helyek, hegyek, vizek 's a' t. neveit, mellyeket a' hadi Tudósítások említenek, a' minthogy azokat meg nem lehet mind, a' leg újjabb 's leg nagyobb Mappákon is találni: a' tusakodások' helyét mindazáltal, lehet általjában látni a' mi Mappákon is, mivel mind a' 15-dik mind a' 18-dik Aprilisi viadalok, azokon a' még most is részfszerént hóval fedett hegyeken, és völgyeken történtek, a' mellyek: Aqui; Savona; Bochetta; és Génua között fe-küsznek.

Aqui és Savona között, velek szinte egy línében fekszik, Savonához mindazáltal közelebb mint Aquihoz, Sassello. Ennek magas fekvésű környékeit önként el hagyta Apr. 16-dikán az ellenség, melly még az előtt való nap, 4 ezer emberből állott vólt; de sokat vesztett, három rendbéli tsatákban, mellyekben, egy helyen a' Gen. Gróf Bussy Brigádája; más helyen, Nádasdy és Stuart Reg—jeinek egynehány Kom-pániai; és 3-dik helyen, Gen. Gróf St. Julien Brigádája által verettetett vízfűz. Ezen alkalmatossággal, a' Colloredo József, Lattermann, Vukasovich, Splényi, és Nádasdy Reg—jei, jelesen meg-külömböztették magokat, L. G. Mélas szeme láttára, 's a' Tisztjeik is ezen nevezett Reg—eknek mind úgy viselték magokat, hogy a' L. G. egészfszen meg vólt velek elégedve. Részünkről kétfűzán maradtak halva, 's öt fűzán sebesedtek

meg. Az ellenség' vesztesége leg alább is vólt két annyi. Az elestek közzül való Májor Rittern, a' Lattermann Reg—jéből.

Sassellónak Észak és Napnyúgot között fekvő melljékein, maga a' Fr. Fővezér Massena is 3 helyen próbált az nap, 3 ezer emberrel, Savona felé által rontani, de haszontalanná tették minden erőlködését derék Vitézeink, kik közzül nevezetesen a' Schiaffinati, Paar, és Weber Gránátéros Batalionjai igen meg-külömböztették magokat, 's kiváltképpen az első. — 3 Fr. Tíztek 's 80 Közemberek estek fogságunkba. Részünkről: 1 Tíz és 9 Közemberek halva maradtak; 4 Tíz és 44 Közemberek meg-sebesedtek; 's 1 Tíz és 36 Közemberek fogságba estek.

Apr. 16-dik és 17-dik napjain, úgy el vonta magát az ellenség a' 15-dik Aprilis viadatok' helyeiről; hogy Apr. 17-dik éjtfzakiáján Sassellótól Génua Városa felé egy C formában feküdt, mely fekvő helynek a' közepe, Cabane di Voltri vidéke vólt, a' két szélei pedig Madonna del aqua Santa' környéke, és Arenzano halmai.

Ezen fekvő helyeiről verődött bé Génua Városába Apr. 18-dikán az ellenség; olly hofzfas tusakodás után, a' melly, késő éjjelig tartott; úgy hogy attól a' frantzia Ofztálytól, a' melly, Madonna del aqua Santa vidékeiről futott, még estvéli tíz óraker nyert el vitéz népünk egy zászlót, 's fogott is el számosan közüle.

Seregünk' bal szárnyának nem vólt annyi ellenséggel baja mint a' középső tsapatnak, és

annak az Ofztálynak, mellyel maga vólt L. G. Melas, tsak annyi ellenség akadt elibe, hogy azt könnyen el verette a' L. G. tsupán egy Kompániája által a' Stuart Reg—jének. — Ditséri Melas Vezérünk addig is, míg minden környulállásokat bővebben meg-írhatna: egész népünk hívábátorságú állhatatosságát, 's Tifzijeinknek és minden Generálisainknak okos és bátor fáradhatatlanságát: és különösen a' Főquártélymerterstabeli Tifztekét, 's nevezetesen azoknak igen érdemes fejét Zach Generálmájort; nem külömben Szárny-Adjutáns Brusch Májort.

A' fogságunkba esett Fr—ák' számát még nem lehetett vala meg-határozni, azokon a' 180 sebeseken kívül, kiket a' Sassellói Ispotályban hagyott maga után az ellenség.

A' Cenis hegyén, Fő-Strázsamester Meskó a' 7-dik Hufzár Reg—ből, száz Fr—ákat öldös-tetett vólt le Apr. 11-dikén Chaumontnál.

Az Olasz Országi magános Levelek, nem gyözik eléggé magasztalni Ármádiánk' vitéz tetteit; és különösen egynehány Magyar Regementeknek jeles magok meg-külömböztetését. Apr. 6-dik és 7-dik napjain Savona felé igen vitézül viselték magokat Splényi és Vukasovits Regementjei. — Feldmarschallieutenánt Gróf Hohenzollern bizonyágtétele szerént, az Alvinczy és Kray (az előtt Hertzeg Elzterházy Antal) Regementjei, vették meg April. 9-dik napján azon híres Bochetti szoros járást Génua Városa felé, a' melly passzizust hét föld-várral erősítettek

volt meg a' Frantziák. Vitéz Magyaraink, a' puskáik végire ki-szegzett péter-késekkel (bajonétokkal) rontottak bé a' Fr—ák' sántzaiba, jóllehet temérdek ágyúk 's puskák szórták onnét reájok a' nagyobb 's kissebb golyóbisokat.

A' Cenis nagy hegyének Piemont és Szabaudia szélein Apr. 7-dikén lett győzedelmes el foglalását, a' 7-dik számú Magyar Lovas Regementbéli Főstrázsármester Meskó Úrnak köszönhetjük főképpen, a' ki 18 órányira vezette bé tsapatjait azon szörnyű bértzek közzé, mindennütt jég és havak között. Nagy nevet szerzett ott magának a' Fő-Hertzeg Antal (az előtt Gróf Károlyi) Regementje, 's abból a' többek között, Főstrázsármester Pesti Úr. — A' Cenis Havasának el nyeresét úgy lehet nézni, mint nyílt utat Frantzia Országba.

A' Kolóniai Választó-Hertzeg Maximilián Fő-Hertzeg, itt vagyon már egynehány napoktól fogva.

A' Magyar Országai F. Cancelláriánál Vice-Protocollistaságot érdemmel viselt T. Krajezai János Úr, meg-hala Apr. 27-dikén guttaütésben.

Hadi Környülállások.

(Külföldi Újságok szerént)

1. Rajna melljékiek.

A' Würtembergi Hertzeg, Császár Ő Felsőségének mint Német Birodalom' Fejének rendeléséből, a' hadi környülállásokhoz képest, öszfze hívta Tartomány' Rendjeit, közönséges gyűlés tartás végett, Apr. 20-dik napjára.

Konstántz Városában, mellyet az Őztől ólta foglaltak el a' Fr—ák, úgy meg-szükültek a' Lakosok, liszt és só dolgából, hogy egy font kenyér tizenhat, és egy font só, 18 krajtzáron kezdett menni: minekokaért, részszerént dobfzóval, részszerént fel-emelt kezekkel nyilatkoztatták a' Rajna' jobb partján álló Vitézeinkhez reménykedéseket a' szükséges segedelemért.

A' Császári sereg' Generálcomandója, nem tsak a' Konstántziak' kérésére hajlott, hanem a' Rajna felé fekvő Helvétziai Kántonok' esdek-lését is meg-halgatta, engedelmet adván, hogy számokra, három ezer hordó só szállítódhas-sék bé.

2.) Nagy Britanniaiak.

A' Londoni Udvari Újságnak Apr. 11-dikén költ darabja szerént, parantsolatot vett az Admirálitástól Lord Bridport, hogy térjen vízfsza haladék nélkül Fr. Orzágnak Breszti partjai eleibe, azon Hajósseregoftzályal, mellyel tsak akkor tájban tért vala onnét vízfsza. Beszéllette, hogy Brest-től lett el indulásakor, hat spanyol lineai hajók tűntek szemébe, mellyek a' Bresti révparthoz szándékoztak: de minthogy nem láttak módot az oda való bé-menetelben, Spanyol Orzágnak Kádixi Kikötőhelye felé fordultak.

Minekutánna el érkeztek volna Londonba az Egyiptomi alkuról való Tudósítások: nagy része azon Anglus Katonaságnak, melynek az előbbi rendelések szerént Egyiptom felé kellett volna szállítódni: parantsolatot vett, hogy más

rendelésekre várakozzon. Egy Hajósseregszakasz azonban, el fog ugyan csak küldődni Málta Szigetéhez, hogy az ott munkálódó Anglus erőnek, minden meg-történhető esetre, szükséges segítségül lehessen.

3. Frantzia Országaiak.

A' belső környülállásairól ezen Országnek nem vihette meg Hirmondónk a' múlt postán ígért summás tudósításokat, minthogy ki fogyott a' helyből, tehát a' mai, leg elsőben is azokat közli.

A' Kiköltöztek között sokaknak adott engedelmet Buonaparte a' vizsza-menetelre: melyért úgy rá támadtak Consul Cambaceres és Minister Buonaparte Lucian; hogy Siéyès és Consul Brune békéltették őket özfűze.

A' Rojalisták' mozgása; a' Kurírok' és postafekerek' ki-rablódása; 's egy új Revolúzió rebesgetése, mind untalan folyamatban vagynak a' Fr—áknál.

A' Rojalisták' mozgása az oka — mint Párisból írták Apr. 11-dikén — hogy Gen. Brune, ki a' Rojalisták ellen folytatott had' kormányozásából, az úgy nevezett Tartalék-sereg egy Szakaszának vezérlésére rendelődött vala; el nem távozatott a' Respublikának még is igen zavaros napnyúgoti Osztályyaiból.

Az említett Tartalék-seregből húszonhét ezer ember vagyon egygyütt Dijonban, melly fegyveres erőnek meg-vizsgálására el indult vala már Párisból, az újabb Tudósítások szerént, Berthier

Generális, hogy a' mustra után, egy Ofztályt Basílea, más Ofztályt pedig Szabaudia felé indíthasson, Buonaparte' kívánsága szerént, a' ki maga nem szándékozik már el távozni, főképpen a' Kollégájával Cambaceressel 's a' testvérjével Minister Buonaparte Luciánnal lett özfeszöllalkozására nézve.

A' revolúzióanalís környülállások között említhetők méltán e' következendő is: hogy t. i. Nagy-tsötörtökön állortzás hál tartódott még a' Pári'si énekes játékok' néző-helyében: és ugyan az nap más felől, a' Szép-Mesterségek' teátromában el éneklődött ama' nevezetes Pergolese' muzsikája mellett, a' Stabat mater kezdetű esmeretes nagyheti ének. Az ezen énekes muzsikáról hírt adott czédulák mellett azomban, sokan lehetett látni, mellyekre illy értelmű jelentés vólt írva! Nagypénteken nints többé Paszfizio.

A' Teátromi új készületű játék-darabokat nem lehet ezentúl addig el játszani: mig a' Belső dolgokra ügyelő Minister helybe nem hagyja azokat. Minden Ofztályokbéli Prefektusokat (Consuláris Helytartókat) tudósított ezen rendelés eránt a' Minister, illy okoskodás mellett: „A' társaság' hafzna, 's a' jó erköltsöknek és jó íznek gyarapodása szükségessé tefzik — úgymond — ezen intézetet más Státusokban: miért nem tehát a' miénkben is.

Buonaparte, a' Had-Ministernek Carnotnak javaslására, Bernadotte Generálist nevezte a' Napnyúgoti Sereg' Vezérévé.

A' Frantziák Egyiptomi próbatételének környúlállásai és következései, nagy mértékben illetik az Anglusokat is: ez okon, böven írt mostanság azokról a' Londoni Udvari Újság is: melynek nevezetesen az April. első napján költ Darabja, következő még eddig nem olvastott Tudósításokat közöl, a' Sir Sidney Smith Leveleiből:

El-Arisch Várának (Egyiptom és Szíria' szélleinél lett) meg-vevésében, egy Anglus tengeriseregszakasz' segítette a' Nagy-Vezér Armádiájának első Ofztályát, Douglas Májor' kormányozása alatt (a' ki által küldötte Smith Úr, említett tudósításait Londonba). Midőn az El-Arischi Frantzia Komendáns nem akarta feladni első fel-kívánásra az Erösséget: szükséges vizsgálásokat tett Májor Douglas a' Vár körül, 's a' múlt esztendő' Déceemberének 24-dik napján Battériákat készítettett, és azokból olly fogantosan tüzeltetett; hogy Apr. 29-dik reggelére eltsendesedett a' Várbéli ellenség: a' midőn olly egygyesség lett a' két Fél között; hogy a' Várba, egy onnét le-eresztődött kötelen fel-vonatta magát Májor Duglás, 's a' Fr. Komendánstól által vette annak a' kardját, maga meg-adása' jelül. Nem lehetett azomban tsendességben tartani a' Törököket, kik is, első tűzökben, leöldöstek háromszáz Frantziákat; de a' többek, M. Douglas, és a' Török Vezér segítsége által

bátorságos helyre-fzállítottak, 's a' betegek és sebesek jó gondviselés alá vevődtek.

Patrona nevezetű Török Vice-Admirálist meg-öltek a' Jantsárok — Smith Úr' tudósítása szerént — egy pártütés' alkalmatosságával, a' múlt esztendő' Octóberének 18-dik napján. Ennek helyébe, Ali Bey lett Vice-Admirálissá, ki a' Damiáti utolsó viadalban igen vitézül viselte magát. „A' Törökök (úgymond) fegyveres kézzel vízfza-verték a' Frantziákat, és ez a' nap, meghatározó győzelem' napja lett volna a' Portára nézve, ha Osman Agának 's népének dühössége, el nem hagyatta volna velek kifzabott tanyájokat, melyben kellett volna nékik tartalékul maradni, 's kelletinél meszfzebb el nem merültek volna a' Frantziák' üzésébe, kik a' hadi tudományt olly jó alkalmatosságjokhoz képest halzatra fordítván, minthogy egyszersmind segítséget is kaptak, diadalmaskodtak: de tsak ugyan meg-tapasztalták akkor is a' Fr—ák, hogy sokba kerül nékik utóljára az olly embereken való győzedelmeskedés, a' kik személy szerént szállnak szembe velek, 's egy szál kardal folytatnak ellenek, személy személy ellen, kézi viadalt.“

Minémü veszteség háromlott az Egyiptomi próbatételből a' Frantziákra, 's minémü nyereség ellenben az Anglusokra: így adja elő a' Londoni Udvari Újságnak Apr. 7-dikén költ Darabja:

„Tsak nem közönségesen úgy szokott az meg történni; leg alább ezen Század' Históriája is új bi-

zönyítő próbáját szolgáltatta annak az esmeretes példabeszéd' igazságának: hogy a' ki mindent magáévá akar tenni: utóljára mindent el vesz. Fr. Ország, olly szándékkal vólt, hogy E yiptomon által, meg-támadja Angliának Napkeleti-Indiabéli birtokait; el rontsa ott a' mi kereskedésünket; 's Napkeleti India' Lakosinak új útat nyisson Egyiptomon által a' Közép-tengeri kereskedésre. Az egész politikus Világ úgy nézte ezen szándékot, mint a' mellynek végre-hajtására meg-kívántató eszközök nem vóltak jól meg-föntolva 's számbavéve: minthogy tsak úgy lehetett volna egy illy nagy ki-terjeszkedésnek jó végét reményleni, ha Fr. Ország leg hatalmasabb vólt volna a' tengeren, 's annál fogva reménylhette volna, hogy a' mibe kezdett, meg nem fog háborítódni annak végrehajtásában, melyre több esztendők kívántattak; és ha egyfzersmind a' Porta' barátságos egygyütt munkálódására számot tárthatott volna. Egy illy rendkívül való mérészség, nagy el álmétkodást okozott Konstantzinápolyban: minthogy a' Porta, kettős tekintetből ítélte azt igen fundamentomósan, magára nézve veszedelmesnek: mivel, ha céljokat érhetnék volna egyfzer a' Frantziák Napkeleti Indiára nézve; úgy Egyiptomot nem lehetett volna ki venni többé a' kezekből: ha pedig végre nem hájthatták volna Osztindiára erányzott szándékjokat, úgy is igyekeztek volna meg-tartani Egyiptomot, hogy leg alább a' Levánti kereskedést, a' Porta' romlásával, egészlzen magokévá tehessék, minekutánna már Málta és Korzika az övék vólt: de el mú-

latták a' Frantziák el nyerni Siciliát, és ez által bátorságos tanyákat hagytak magok után a' mi Hajósseregüinknek: Innét következett az ő felette sokravágyásoknak szerentsétlen ki-menetele. A' mi birtokaink, nagyobbodtak is, bütorságosabb állapotban is vagynak, minekutánna oda van Tippo Saib. A' Frantziák kéntelenítettnek alkuvál hagyni el Egyiptomot, és mi kapjuk meg annál fogva az ő Levánti kereskedéseket, melly által szerzette magának Fr. Ország' déli része, azt a' nagy gazdagságát, 's tartotta fenn egész Fr. Ország a' maga hatalmát és belső erejét."

Az Angliai Ministériom, ki hirdettette egyfersmind: hogy a' Török Udvar, Anglia eránt viseltető háládatosságának meg-bizonyítására, meg-engedte: hogy Alexándriában, Kairóban, és más a' végre alkamatos helyeken, Anglia részéről, kereskedésre ügyelő tiztségek 's magazinomok állítódjanak fel; és Anglia, más részről kötelezte magát, hogy mindenkor egy Hajóssereget fog tartani a' Középtengeren, a' melynek eleséget a' Porta szolgáltat. — A' fel-tett czéllal egészszén ellenkezőleg ütvén ki a' dolog — *így fejezi ki továbbá magát a' Ministériom* — Frantzia Ország el vétette egy igen szép Hajósseregét; továbbá, negyvenezer főből állott Armádiáját; a' maga tengeri tartományait; és egy olly kereskedését, a' melly, harmintzezer líver tizta nyereséget hajtott bé néki esztendőnként. Nevelte ellenben az által a' mi erőnket és gazdagságunkat, ki-ejtette magát a' Porta' barátságából, 's minket juttatott abba; melly igen hafznos Angliának; egy szóval, a'

mindön mi, tsupán a' magunkét igyekeztünk meg tartani, olly nyereségre is tettünk szert az által, a' miről nem is gondolkoztunk.

A' Levánti kereskedésnek el-vesztését tehát, köszönheti Fr. Ország az Egyiptomi próbatételének, mellyel mindent el akart nyelni; 's alku leve a' vége annak a' nagy szándékának, melynek céljául tette a' maga képzelődésében, a' Napkeleti minden Tartományok' revolúciónálását. (Ez a' nevezet Levant, tulajdonképen Napkeletet tézzen a' Fr—áknál; hanem mindön kereskedésről és hajókázásról vagyon a' szó: akkor, értődnek azon nevezet alatt, Afrikának a' Középtenger hozzfzában fekvő minden szélei, és még az Á'siai Török-Országéi is).

A' Pári'si Consuláris Újság szerént: Gen. Kleber egészfzen a' Porta' közben-járására bízta magát, a' tengeri bátorságos utazás végett: minthogy az Egyiptomi partoknál lévő Hajósseregszakasz Vezére Smith Úr jelentette maga részéről, hogy az említett utazásnak bátorsága nem tőle függ; hanem inkább azon Instructióktól (Útasításoktól), mellyeket a' tengeren lévő Admirálisok (Keith; Nelson) vehettek, erre az előre el látott esetre.

Siciliából, 's nevezetesen Palermo Városából írtak Mártz. 14-dikén: hogy a' Porta, sokkal számosabb hajókat tartozott szolgálatni, a' Frantziáknak Egyiptomból való el szállítására, mint sem gondolhatta volna eleinten; melynek az az oka, mivel a' frantzia hajók olly soká állván az Alexándriai révpartnál, szinte hasznavehetetlenné lettek.

A' Londoni Újságok szerént, a' Konstantzi-nápolyi Anglus Követnek Lord Elginnek meg-egygyezésével lett Sir Sidney Smith, a' Nagy-Vezér és Kleber alkujá' Közbenjárójává.

*A' Frankfurti Újságnak Apr. 23 dikán költ darabiából: — ; Cs K. Gen. B. Mack, Apr. 19-dikén ide érkezett. Hiteles helyről tudjuk, hogy ezen Generális, titkon hagyta el Pári'st, 's idegen név alatt utazott; és ámbár az út közben, egészségének nagy változását erzet-
te: még is olly sebességgel folytatta útját, hogy meg-előzte a' Fr. Kormányfőzék által utánna in-dított Kurírt, ki is tsak tegnapelőtt érkezett Mo-guntziába. Tegnap, Béts felé indult innét Gen. Mack.*

Magyar Ország.

A' F. Királyi Helytartó-Tanátsnál felesleg-való Consiliáriusokká méltóztatott Ö Felsége, ne-vezni T. Szentiványi Bonaventura, és M. Gróf Cziráki Urakat.

A' Magyar Országgi F. Udvari Cancelláriá-hoz, Secretáriussá méltóztatott nevezni F. Urunk eddig Locumtenentiális Secretáriusságot viselt T. Kelz Urat; ezen Úr' helyébe pedig L. Secretá-riussá, L. Protokolistából, T. Orbán Mihály Urat.

A'

TSASZÁRI ÉS KIRÁLYIFELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Nro. 36.

Költ Bétsbenn, Pünköst Havának (Májusnak)
6-dik-napján 1800-dik Elztendőben.

Béts.

Melas Vezérünk, Génuától Napnyúgot felé csak egy kis óránnyira fekvő Sestri di Ponentei fő-quártélyából, Apr. 22-dikén útasította ide utolsó Tudósítását, melly szerént ki akarta valamennyire pihentetni meg-fáradt népét, és nagyobb bátorságnak okáért, sántzokat hányatott annak fekvő helyei körül, ne hogy az ellenség, ha ki találna rontani Génuából, szabadon támadhassa meg azt.

P p

(Híre van hogy ki is rontott: de hogy vesztéssel vívfza-veretődött, és Alexandriából Mediolánumból, Mántuából is írják: hogy alkuval kínálta légyen meg Massena Melas Vezérünket.)

Generális Gróf St. Julien, a' Brigádájával olly parantsolat mellett köldődött el L. G. Melas által Savona felé, hogy az ottani Várnak izemmel-tartását ő vegye által, az ott hasonló végből állott kilentz Kompániáit ellenben a' Stuart Regjének küldje onnét az Armádiához.

Anglus Admirális Lord Keithtől, olly győzedelmi tudósítást vett L. G. Melas, hogy a' nevezett Lord' kormányozása alatt lévő Hajóssegregnek egy szakafszza, Málta Szigete vidékén elnyert kemény viadal után, egy Tell Vilhelm nevezetű frantzia hadi hajót, a' mellyen nyóltzvan ágyú és ezer ember vólt. (Ezen hajó, a' Siciliai Tudósítások szerént, Palermó reypartjához szállítódott az Anglusok által, kik úgy beféllették, hogy Tell Vilhelm, Málta partjai alól indúlt ki meg-rakva sok kintsel, mellyet a' Frantziák, Fr. Országba akartak, némely pártos Máltaiakkal egygyezőleg, által lopni.)

Admirális Keith, a' Finale Várában lévő Cs. K. Örizet' számára annyi eleséget szállítatott a' tengeren, a' mennyivel meg-érheti az, egy ideig.

Ezen elő-adott Tudósításait Melas Vezérünknek, Máj. 3-dikán tette közönségesekké a' Hadi Cancellária, a' Bétsi német Újságnak az nap költ Darabjában.

Ugyan azon Újság-darab, Haditárnokmester B. Kray' tudósítását is közlötte, melly, Apr.

25-dik éjtzakáján indítódott Béts felé Donau-
eschingenből, 's következő értelmű híradást
foglal magában:

„Az ellenség, Apr. 25 dik napján Kehltől
és Alt-Breysachtól elébb nyomult (a' Sváb Ke-
rületben) nagy erővel. Ezen történet előre el-
völt már látva részünkről, 's ahoz képest pa-
rantsolatok is vóltak ki-adva az elől-állott Se-
regfzakszfzainknak, hogy további rendelésekig,
ne botsátkozzanak valami kemény viadalba a'
Frantziákkal.“

„Hadi-Tárnokmester Gróf Sztáray, a' kór-
mányozása alatt lévő Seregoftályal (melly a'
jobb szárnyát formálja B. Kray' Armádiájának)
Stollhofen és Rastadt vidékein áll, hogy az oda
erányzott ki-terjedését az ellenségnek gátolhassa;
's e' végett F. M. L. Kienmayer' Korpusának is
a' Gr. Sztárayéhoz kellett kaptsolni magát.“

„Hasonlóképpen rendelést tett B. Kray, hogy
a' bal felől álló F. M. L. Nauendorf Oltzályá-
nak jobb szárnya, egygyesítse magát a' Gen.
Gróf Gyulay Brigádájával. Seregünknek a' de-
reka, Villingen és Donaueschingen vidékeire von-
ta özfze magát, hogy ezen két táborokból úgy
dolgozhasson, a' mint a' körülállások fogják
kivánni.“

„A' Graubündteni és Vorarlbergi földön F.
M. L. Reufz vezérlése alatt lévő Seregoftályunk
ellen is meg-indult az ellenség: minekokaért az
elő-fzámlált Rajna-melljéki vidékekről is lehet már
várni a' hadi tudósításokat.“

(Offenburgból Apr. 26-dikán: — „Teg-
nap a' Frantziák Kehl előtt, három helyen tá-

madták meg a' miéinket. Vátiig erőlködött az ellenség, hogy meg-bonthassa a' Cs. Kir. Sereg' sorát; de rá nem mehetett. Blankenstein Hufzárjai, három frantzia Kompániákat vagdaltak öf-sze. A' fel-fegyverkezett Lakosok is igen vitézül viselték magokat; és ma reggel egy frantzia Kapitányt fogtak el negyvenhatod magával."

Az Orvos-Doktori grádust ditséretesen nyere' itt el a' közelebb múlt Aprilisnek 23-dik napján Nemes Öri Fábrián László jeles kézűletű Hazánkfia, ki is két efsztendő'k alatt Jenában olly szorgalmatossággal 's elő-menetellel forgolódott a' Philosophiai 's az Orvoslás nagy mesterségére közelebből megkívántató Tudományok körül; hogy az ott lévő Orvosok és Chirurgusok tudós Társaságába, levelező Tagnak fel-vevődött. Vif-sza térvén ide Jénából a' múlt efsztendőben, Frank Úr' letzkéit halgatta a' Nagy Ispotályban, 's ezen nagy nevü 's érdemü Orvos utmutatása szerént gyakorlotta magát, mindenféle betegségek gyógyításában; és ezen közben reá adta magát, az orvoslás szélesen ki-terjedett mesterségének azon két különösebb ágú részeire is, mellyek közzül egygyiknek tárgya a' Szem; a' másiknak pedig a' barmok: hogy e' szerént Okulista és Barmok Orvosa is ki telhessen belöle, Hazánk azon részében, a' hol meg fog állapodni.

A' Kö-szén hasznának igen hathatós bizony-ságául említhetjük, hogy Báró Fries a' miolta köfszént égettet fa helyett a' Svehet mellett lévő Fábrikájában, naponként két arannyal kevesebbe kerül néki a' Fábrikájához meg-kíván-

tató tűz: következőképpen minden nap nyér két aranyat.

A' téglá-égetők közzül is jeles hafznú próbát tett itt egy a' napokban a' kö-fzénnel: mert kétfzer 24 óra alatt, negyvenezer téglát égettetvén; ezerre, három forint árrú köfzénnel kevesebb ment fel; ha pedig fával kellett volna néki tüzelni: szinte nyóltz forint árrú fa kívántott volna.

Hadi Környűlállások.

(Kűlföldi Újságok fzerént)

1. Német Birodalmiak.

A' Frantziák' hadi adóztatásától menttek lefznek ez idő fzerént — mint a' Német Birodalmi Újságok hirdetik — némelly részei a' Német Birodalomnak, mellyek a' had' torkában vagynak, úgymint: Nassauusingen; Nassauweilburg; Nassauoranién; Neuwied; Wiedrunkel; Solmsbraunfels; Solmslaubach; Wittgenstein; és Birodalmi (Imperiális) Város Wetzlár.

A' Moguntziai Választó-Hertzeg' birtokaiban, nagyon rekrutáznak. Négy reguláris gyalog Regimentek közzül mind egygyik, kétezerkétfáz főre fzaporítódik; és a' Hufzárság hatszázra. Derekas folyamatban vagyon a' Polgár-Katonaság negyvennyóltz Kompániáinak ki-állítása is, mellyek közzül mind egygyiknek a' száma, háromszázra vagyon határozva.

A' Rajna-melljéki Cs. K. és Német Birodalmi Sereg' Fővezére Haditárnokmester B. Kray,

6.) A' mi egyéb ígéretek 's biztatásokat méltóztatott tenni Ő Kir. Hertzegsége: mind azoknak hijánosság nélkül való meg-tartatását én is szentül fogadom, és különös gondom leszen arra 7.) hogy minden jó vitéz embereket, a' kik jelesen meg-külömböztetik magokat, fejenként ajánlják kiváltképpen való módon Császárnak Ő Felségének; önnön Fejedelmeiknek; 's Földes-Uraiknak, hogy ők fő részt vehessenek azon tartozott hazai megjutalmazásból, mellyet, akár egy akár más módon lehettségessé tesznek a' környülállások.“

Basileából Apr. 17-dikén: — „Tegnapelőtt estve, ide érkezett Gen. Berthier. Tegnap nagy hadi tanács tartódott Moreaunál, melyben Gen. Lecourbe is jelen volt, a' ki Zürichből jött ide. — Holnap a' fő-quártély Kolmárba szállítódik innét; és onnét Strazburgba fog által vivődni.“

2. Helvétziaiak.

A' Frantziák, mindég masíroztatják a' Helvétziai földön fel 's alá Seregszakaszait, 's ekképpen, nem szünnék még hova tovább nyomorgatni ezt a' barátság színe alatt veszedelmesen meg rontott Tartományt, melynek szerentsétlen Lakosai, eleget panaszolkodnak ugyan: de mivel meg vagynak már egyszer hsonlva magok között: ez okon, egygyes erővel nem segíthetnek magokon; 's a' hatalmaskodó Frantziák előtt nem tehetik olly tekintetbe magokat, hogy panaszszoknak óhajtott fogantja lehetne.

Az első Frantzia Consult Buonapartét, Bazilgába várták, 's egy nagy épületet, a' melly Sarafini háznak neveztetik, el is készítették vala még Apr. 11-dikén bé-fogadására. Szándékozta jó reménység' fejében meg is mulattatni azt magok között: de minthogy az e' végre ki-erányzott készületek, száztizenkét ezer líverbe kerültek volna: nem lehetett semmi is belőlök, mert annyi pénzt nem keríthettek öfzfze.

A' Bernai fr. Követhoz, egy Kurír érkezett Apr. 12-dikén Pári'sból. A' Követ, Polgár Reinhardt, izent mindjárt a' Helvétziai Kormányfzéknek, (melly nem egyéb mostanában, a' Törvényhozó-gyűlésből ki-fzemelt Kommiszfziónál) hogy kívánna annak rendkívülvaló Ülésében jelen lenni. Az Igazgató-Kommiszfzió, öfzfze is gyűlt délutáni négy órára: a' midön ki-nyilatkozattatna neki P. Reinhardt, a' Frantzia Consulok' fzándékát, hogy azok, a' közönséges békesség' meg-készülhetéséig, semmi más fő hatalmat nem esmérnek Helvétziában az Igazgató-Kommiszfzión kívül, és Ö kész azt minden pártos felekezet ellen hathatósan védelmezni. Tsak hamar ez után oda hagyta Polg. Reinhardt, az Igazgató-Kommiszfziót. — Negyed nappal ezután, úgy-mint Apr. 15-dikén, el ofzlottak a' Helv. Respublika' Törvényhozó - Tanáttsai, minekutánna hafzontalanúl fáradoztak vala egy új Constitutió' készítésében; és új Tagok' választása vevődött munkába.

A' Törvényhozó-gyűlés' el ofzlása előtt, nem sokkal küldött által neki, a' többször említett

Kommiszzió, Helvétzia' környülállásairól egy Jelentést, melyben igen kevés reménységnek nyújtása mellett, illy panaszosan nyilatkoztatta magát:

„Egynehány izben, 's nagy reménykedéssel, de hafzontalan kértük Frantzia Országától, hadd lehessünk neutrálisok (a' hadakozó Felek között egygyikkel se' tartók). A' Pruszsziai Király, jóságának és sorsunkon való meg-indulásának jeleit adta: most többet nem mondhatunk. A' Frantzia Kormányfzéknek eleibe terjesztettük azon inségeket, a' mellyek alatt nyög Helvétzia; minden nap tselekefzszük mi ezt még most is, és némelly fr. Generálisok szer felett való kívánságának hathatósan ellene szegeztük magunkat. A' frantzia Kommiszszáriusok, magok meg vallják, hogy nagyok a' mi szenvedéseink, vádolják a' múlt idöket; ígérük jövendöre káraink' meg-térítettését; hanem a' mostani környülállásokra nézve unfolnak bennünket, hogy engedjünk a' kéntelenségnek. Közönséges jövedelminknek kútfejeit ki-apasztották a' frantzia requizitiók (kényszerítő kérések), és húfz ezer Katonáknak czél nélkül való ki-állítása, melly minékünk két millió líverünkbe került. Lassan 's nehezen fizetödnek az adók.“

Egy könnyü gyalogokból álló frantzia Brigáda, olly biztatással indítódott el Bazileából Bernába, hogy majd ott meg kapja a' zsóldját; de nem kapta, mellyért úgy fel is zúdult, hogy sok tsendesítés után ugyan ki indúlt ugyan Bernából: de kereken meg-mondta: hogy az első

státziónál tovább egy tapodást se' megy mind addig, míg meg nem kapja a' zsólját.

3. Frantzia Országaiak.

Az úgy nevezett Tartalék-sereget Helvétziába rendelte által Dijonból az első Consul, melynek megértésére, nem tsak az önként vállalkozott Vitézei 's egyéb új tagjai ezen Seregnek, hanem a' Nemzeti-gárdák is olly kedvetlenséget nyilatkoztattak, hogy azt Gen. Lefevre panaszosan jelentette az első Consulnak, 's kívánta, hogy kötelességeiknek telyesítésére serkentse őket a' Kormányzék.

Az említett Tartalék-sereghez tartozó Tsapatok közül a' második, a' mint masírozott volna Dijon felé, parantsolatot kapott, hogy állapodjon meg Semur (Sinemurum) Városánál, melly, Páris'tól, Dél és Napkelet között 54, Dijontól pedig Észak és Napnyúgot között 13 óránnyira fekszik; 's ott két részre oszolván, az egygyik rész belőle Saulieu (Sidoleucum) felé fordúlt, melly Város Semurtól, Del és Napnyúgot között 5, Dijontól pedig Napnyúgot felé 18 óránnyira esik; a' másik része pedig a' Tsapatnak, Langres (Lingonae) Városa felé tért, melly Dijontól Észak és Napkelet között 14 óránnyira esik. Ezen rendelésnek azt az okát írják: mivel némelly Ofztályaikban a' Respublikának zendülések mutatták magokat.

Valóban azt írták még Ápr. 16-dikán is a' Napnyúgoti Ofztályokról, hogy ott a' Rojalisták, tsupán segítségre várnak, 's kéznek azonnal ismét fegyverben lenni.

A' Jakobínusok más részről, kik között számosan viselnek most fő tilztségeket, következésképpen közel állanak a' kórmányhoz, ismét meg-újították ez idő szerént azt a' izokásokat, a' melly, minden Revolúzió elein nyilatkozattatta magát, hogy t. i. az egymásra nyíló útlzak' köz-izegeletein, befzédeket tartanak az özlze-tsoportozott néphez, a' végre emelt könnyü ízerü alkotmányokról.

Maga a' Belső dolgokra ügyelő Minister Buonaparte Lucían sem láttatott a' belső pártos mozgásoknak meg-szünését egészfzen tagadni; egy Befzédében, mellyet a' Pári'si Polgármester installáltatása' alkalmatosságával tartott; hanem tsak azoknak foganatját hozta kétségbe: „A' midön — ezek a' Minister' ízavai, — a' pártos Felekezeteknek allyas része lázzasztani akar: sikeretlenkévé teszi minden erőlködéseit, a' Pári'si Polgár-Mester' installáltatása. Az oktalanok nem támaszthatnak többé lármákat, 's ezen tehetlenségeknek érzése közben azzal vígalztalják magokat, hogy özlze-esküvésekről, 's támadásokról befzéllenek. Minthogy nints a' valóság előtök: árnyékhoz kapdosnak.“

A' Frantziák Egyiptomi próbatétele' Históriájának utolsó ízakafszába tartozó környülállások.

A' Londoni Udvari Újság' előadása szerént, Sir Sidney Smithnek, mint a' Nagy-Vezér' teljes hatalmú Biztosának, következő értelmű Írást adtak által Poussiélgue és Desaix fran-

tzia Biztosok, a' Tiger nevű hajón, Egyiptom' partjai előtt, 1799 dik esztendőben Déc. 29-dikén :

„Minthogy Egyiptomnak a' frantzia Sereg által lett el foglaltatása, fő oka annak úgy látszik, hogy a' had' tüze újra fel-lobbant egész Európában: ez okon Kleber Fővezér úgy gondolkodik, hogy egy lépés lehetne a' közönséges békességre: mellyet annyira óhajtanak minden népek; ha Ő (a' seregével egygyütt) el hagyná ezen Tartományt. Ámbár Ő jó lábon áll Egyiptomban; mindazáltal meghatározta magát, hogy 6 tegyen első lépéseket a' végre, annyival inkább; mivel nem kételkedhetik az eránt, hogy a' Fr. Kormányfőnek állandóul fel tett szándéka volt, visszafoglalni Egyiptomot a' Fényes Portának. Örömmel látta Kleber Generális, hogy Kommodore Smith Úr, mind a' két Félnek bizodalját megnyerte olly mértékben, melly meg-kívántatik az ezen tárgyra nézve kezdendő alkudozásra. A' dologba méjjen belátó tehetsége Smith Úr' személynének, elégséges eszköz arra, hogy magától minden környülállásokat által-lásson, 's helyesen meg-fontoljon. Ha a' mostani had még tovább is folytatódik: lehetetlen, hogy a' hadakozó Hatalmaságok leg-nagyobb részének nagy kárára ne szolgáljon az mind magánosan, mind közönségesen; már akármelly részre dül is el a' szerentse. Ebben a' tekintetben, szintolly veszedelemtől tarthat Anglia, mint a' Fr. Respublika. Ha most inkább, mint két esztendők múlva, ta-

karodik el (a' fr. sereg) Egyiptomból: ez által tökéletesen elég lesz tetve az Ottomani Portának. De Angliának is nagy haszna következik egyfzersmind abból: minthogy Napkeleti India eránt való aggódásaitól egészfzen meg-menekedik annál fogva; 's el enyészik minden oldalról az a' vélekedés, mintha Fr. Országnak egy olly magában is veszedelmes szándéka volna; a' melynek következései lennének: az Ottomani Birodalom' le-romlása; és Angliára nézve, az Oszindiai birtokaitól való meg-fosztattatás; és a' Napkeleti Indiába, 's az Orofz Birodalommal való kereskedésének el vesztése. Minthogy pedig a' frantzia sereg önként kínálkozik most Egyiptom' el hagyásával, és tsupán azért: mivel több hasznot szülhet most az, mint későbbben; és mivel jobbnak látszik, hogy siettető eszköze legyen az inkább a' Békességnek, mint sem hogy még hosszabb véres hadakozás után eszközölje azt a' Békesség: ez okon, jussa vagy on a' fr. seregnek, melly erős, a' fekvése és a' győzedelmei által, hogy betsületes és igazságos elégtételt kívánjon azokért a' hasznokért, a' melyekről le mond. Az Alólírtak tehát, következő feltételek alatt ajánlják a' fr. seregnek Egyiptomból való el takarodását: 1.) Hogy Fr. Ország, adja visszsa a' Portának mind azon birtokokat, mellyeket talám e' folyó hadban el nyert tőle. 2.) Hogy az Ottomani Birodalom, és a' Frantzia Respublika között való környülállások, éppen arra a' lábra állítódjanak visszsa, mint vóltak a' had előtt. 3.) Hogy a' Fr.

sereg Egyiptomból, fegyveresen 's egyéb holmijével, azonnal el takarodik: mihelyt az elköltözésre eszközök szolgáltatódnak néki, és azokba a' Kikötőhelyekre fog bé szállani, a' mellyek köz-egygyezéssel meg fognak határozódni.

Magyar Ország.

A Tisza-Melljékéről Sz. György Havának vége felé: — „Nemes Szathmár Vármegyé' Rendjei, Királyi Hertzeg Nádor-Ispányunknak és Nádor-Ispáynénk Ő Császári Hertzogségének szíves tiszteletére számos Követséget rendeltek ki magok kebeléből, nem kételkedvén a' felől, hogy a' Nemes Rendeknek ezen buzgó indulatjokból származott áldozattétele, Ő Cs. és K. Fő-Hertzogségeknek érzékeny meg-elégedését el fogják nyerni. A' Követeknek olly útasítás adatott, hogy a' reánk következő Pünköst Havának 2 dik napjára, melly az Ő Csász. Hertzogsége' születése napja, Budán meg jelenjenek. A' Küldetteknek neyeik ekként következnek: Mélt. Gróf Nagy Károlyi Károlyi József, Cs. K. Kamarás, és Fő-Ispány; Benedekfalvi Lubi Károly Cs. K. Tanátsos, Udvari Familiáris és Első Al-Ispán; Klobusitzki Klobusitzky József, Pethő Jakab, Burián Sámuel, Cs. K. Tanátsosok; Korom Mihály Fő Esperest; Nagy-Kállai Kállay Antal, Tasnád Szántai Betsky Imre, Ibrányi Mihály, Mátay Sándor, Irínyi Irínyi Zsigmond, Jasztrabszky Antal, Klobusitzky Ignácz Tabla-Birák; Hiripi Szuhányi

---

János Fő, Kengyel Lajos, Luby Imre, Nagy György, Al-Jegyzők; Költsey István Fő, Tasnád-Szántai Betsky Ignátz, Darvay Gábor, Iklódy László Al-Szolga-Bírák.“

* * *

Jelentés.

Kerti tudományhoz tartozó új hafz-
nos találmány.

A' kerti plántáknak olly igen ártalmas hangyák' ki-irtására, igen foganatos eszköznök bizonyítja a' tapasztalás, egy a' végre készült szirup' nemét, mellyet nagyon örömet esznek a' hangyák, 's haza is visznek magokkal a' rajjaik' számára: de minekutánna ettek belöle, mind az anya- mind a' raj-hangyák el vesznek. Egy illy Sziruppal telyes üvegetskét, a' hafzorra fordítása' módját le-író tzedulátskával egygyütt, meg lehet kapni tizenhét krajtzárért; Baumann Jakab nevezetü Cs. Kir. Arrossánál a' Plánta-magoknak, kinek börtja vagyon, zur rothen Rose, in der Singerstrasse, im Deutschen Hause.

A'

TSASZÁRI ÉS KIRÁLYIFELSÉG²
ENGEDELMÉVEL.

Nro. 37.

Költ Bétsbenn, Pünkösti Havának (Májusnak)
9-dik napján 1800-dik Elztendőben.

Béts.

Mind a' Rajna mellől, mind Olasz Ország-
ból érkeztek új hadi Tudósítások Kray és Melas
Vezérinktől, mellyeket a' Hadi Cancellária, a'
Bétsi német Újságnak Május' 7-dikén költ darab-
jában tett közönségesekké:

Elsőben is a' Rajna-melljéki Tudósításokat
közöljük: de az azok olvasásának könnyebbíté-
se végett, eleikbe botsátunk némelly jegyzése-
ket, úgymint: A' hadi törekedések, abban a' ré-

Q q

sziben történtek a' Sváb Kerületnek, melyet Dél felől, Napnyúgot és Észak felé, úgy kerít el a' kanyarodó Rajna, hogy egy tompa szegeletet formál, a' melly szegeletnek közép pontjánál vagy tsútsánál fekszik Bazílea; Napkelet felől pedig Dél és Észak között, az úgy nevezett Schwarzwald (erdős és hegyes vidék) vesz körül, melly, Déltől Észak felé, Rheinfels és Seckingen nevű Városoktól, a' Bádeni Markgráfságig (Marchionátusig) terjed. Ha Bazíleától, mint az említett szegelet' közepéből egy líneát gondolunk a' Schwarzwald felé: ott fekszik Donaueschingen, melynél veszi eredetét a' Duna. Donaueschingentől a' jobb oldalra vagy Észak és Napnyúgot között eső hajlása' hosszában a' Rajnának, fekszenek Kehl, 's Alt-Breysach. E' két erősített helyek között fekszik, távolabb a' Rajnától, Offenburg; hasonló módra Alt-Breysach és Bazílea között fekszenek Freiburg 's Mühlheim; a' Donaueschingentől Dél és Napnyúgot között eső hajlása' partján fekszik a' Rajnának Waldshut, a' honnét költ Leveleket közlénk nem régiben. Ezen hajlásától a' Rajnának, Bazílea, Donaueschingen, és Waldshut között, részszerént közelebb, részszerént távolabb fekszenek: Sz. Balá's Apátursága, a' Schluchztó; Löttingen. Donaueschingentől és Waldshuttól nem messzire esik Napkelet felé Bandorf, 's ennek erányában szakad a' Rajnába a' Wuttach vize. — A' több helyekhez, mellyek megneveződnek B. Kray' Tudósításában, könnyen hozzájok lehet vetni ezen leírásból: még tsak azt em-

Ítjük, hogy az a' Föhertzeg Ferdinánd, a' ki igen meg van ditsérve a' B. Kray Tudósításában, a' Lombárdia néhai Kormányozójának még tsak 19 elfztendős Fia. Ez az a' Föhertzeg, kit olly szépen le-rajzolt a' mostanában közlött Waldshuti Levelünk.

Báró Kray Tudósításának értelme, úgy a' mint közönségessé tevődtek azok a' Hadi Cancellária által, így következik:

„Az ellenség, hozzá készült vala még Apr. 24-dikén a' Rajna' jobb partján, 's nevezetesen a' Kehlnél és Alt-Breysachnál lévő Híd-sántzainak óltalma alatt, hogy más nap (Apr. 25-dikén) mind a' két helyről elébb nyomúlhasson (a' Cs. K. Armádia ellen); a' minthogy meg is indúlt mind Kehl, mind Alt-Breisach felől, reggeli öt órakor három tsapatokban.“

„Jóllehet ezen frantzia tsapatok semmi előszakaszt nem indítottak el magok előtt, hanem mindjárt az egész tsomójok eleivel egyszerre ott termettek a' mi elől-vígyázó könnyű Izerü Sereg-szakasztzainknál: ezeket mindazáltal sokáig nem nyomhatták ki tanyáikból; melynek világos jele az: hogy Offenburgot se' kaphatták meg estvélig, és Freyburgba tsak éjtfzakának idején szállhattak bé, minekutánna ki-takarodtak abból a' miéink.“

„F. M. L. Báró Kienmayer vezérlette, a' Kehl eránnyában állott szemmeltartó Seregoftályunkat; és Gen. Gróf Gyulay az Alt-Breysach eránnyában hasonló czélból állott Sereg-szakasztunkat: kiknek, a' mint már jelentődött, meg

volt mind kettőjöknek hagyva, hogy egész viadalkba ne erefzkedjenek az ellenséggel; és B. Kray' meg-jegyzése felőlök ez: „Meg kell néki — úgymond — esmérni, hogy többet tselekedtek, mint reménylhette; és kevesebbet veztettek, mint gondolhatta. A' Rajna-völgyéből, a' Schwarzwaldba szogáló bé-járások közzül egy se' volt, a' melynek őrizésére, Vitézeink ne lettek volna rendelve: és az egygyesülések ezen külömben sok szakaszokra el ágazott Tsapatoknak, mind magok között, mind a' Hadi-tárnokmester Gróf Sztáray és F. M. L. Nauendorf Korpusainak szárnyaival, szintúgy helyre-állítódott a' hegyeken is, a' mint volt annak-előtte a' Rajna' völgyében.“

„Ezen ditső vízfza-vonulás közben, ideje volt B. Kraynak, a' Dillingeni és Donaueschingeni táborba öfzfze-gyűjteni a' Sereg-derekát, és azon két Korpusainkhoz, mellyeket, náloknál nagyobb számú ellenség nyomott, segítő 's velek egygyesülendő Sereg-szakaszokat indítani, mellyek által egyfzersmind meg-parantsolta nékiek, hogy nyomúljanak ismét előre a' hegyi út-szélékig, 's igyekezzenek a' lehetőségig való tökéletességgel ki-tanúlani az ellenség' fekvése' mi-voltát a' Rajna' völgyében, hogy ezen esméret-nél fogva, vagy egy vagy más réfizit az ellenségnek foganatosan meg-támadhassa majd a' Hadi-tárnokmester, 's ekképpen kénfzeríthesse annak egyéb Tsapatjait is a' magok vízfza-vonására.“

„Azonközben Apr. 27-dikén, még egy 3-dik

Fő tsapatja is az ellenségnek kezdte mutatni magát, melly, az előtt való nap, Bazíleán által által a' Wiese völgyében és a' Werha vize' partján hozzá készült a' marshoz: mindazáltal tsak lassanként nyomakodott elébb elébb; hanem Apr. 28-dikán az Alb vizén, 's az Alb hídja' sántzain által rontván, Apr. 29-dikén a' Schluchzi tó' hídját is el foglalta, és a' Wuttach vizéig szándékozott elő nyomúlni."

„H. T. B. Kray úgy vélekedett, hogy az ellenség, a' Kintzigi lapájokban 's a' Rench völgyében elébb fog nyomúlni, 's azon lefz minden módon, hogy a' Kniebisi és Freudenstadti, azután pedig a' Hornbergi és Neustadti geréndeket (magas fekvésű vidékeket) is el foglalhassa. Annyival különösebbnek látszott előtte, midön értette: hogy az ellenségnek éppen a' leg-erősebb tsapatjai, az eddig tett, jóllehet nem sok nyereségeiket el hagyták, 's az egygyik még Apr. 28-dikán vízfza-tért a' Kehli sántzaiba; a' másik is, még azon éjtfzaka el hagyta Freyburgot, és Apr. 29-dikén, népe' nagyobb rézfivel Grozingenen és Mühlheimon által vízfza-tért a' Bazíleai úton."

„Hogy az a' Tsapatja az ellenségnek, melly, a' Schluchzi tó hídjáig hatott vala: elébb nem nyomúlt: nagy okául tulajdonítja ennek B. Kray, a' Ferdinánd Fő Hertzeg erányos maga türtöztesét, ki is igen okosan le várta az erdős hegyekről a' Bandorfi nyíltabb vidékekre az ellenséget, hogy ott egészfzen láthassa annak az erejét."

„E' meg lévén, tovább nem mozdult az ellenség, és ha mindjárt új erőt kapott volna is

a' Mühlheimon által vissza tért Tsapattól, még is nehezen lehetett volna néki szerentséje Bandorf ellen: mivel H. T. Kray, Lindenau F. M. L. ot, hat Batalionokkal és négy lovas Regimentel, a' Flanbergi Vám-házhoz küldötte, a' honnét F. M. L. Lindenau, mind Ferdinánd Föhertzegnek, mind Nauendorf F. M. L. nak kezek' ügyire lehetett volna. Ezen kívül Gr. Gyulay Generális, kit már nem nyomtak vala akkor többé előlről (homlokban — en fronte) a' Frantziák, népének egy részével Lenzkirchen által Bandorf felé rendelődött: de azért ezen Generális (t. i. Gr. Gyulay) F. M. L. Kienmayer' egygyességében, a' Breysachi és Kehli híd-sántzokat is újra szemmel tartja, és H. T. Gróf Sztáray parantsolatot vett, hogy F. M. L. Kienmayerhez kaptsolja magát."

„Illy intézet-tételekkel, 's a' Seregnek egyéb részét is özfze-gyüjtvén a' fő-táborba, várta B. Kray, mire fogják határozni magokat azok a' Frantziák, a' kik Bazílea felől jöttek: hogy ha szerentsét akarnának próbálni: hathatósan dolgozhasson ellenek. Azomban még Apr. 30 dikán a' Schluchzi tónál, a' Sz. Balá's (St. Blasius) előtt való hegyen állott ezen ellenséges tsapat, és Waldshutnál a' Rajna' partján: és jóllehet a' Wiese völgyében olyas mozgásokat tett az ellenség, Szagúldóink előtt, mintha vissza akarná vonni magát: mindazáltal Ferdinánd Föhertzeg is elindulván vizsgálódni, úgy találta, hogy még akkor a' nevezett tó hídjánál nagy ereje vólt az ellenségnek."

„B. Kray tehát, Baillet F. M. L. ot Löttin-
genhez küldötte négy Bat—okkal, a' Fő-Hertzeg,
és Gen. Gyulay segítségére; F. M. L. Nauendorf-
nak pedig meg-parantsolta, hogy más nap (Má-
jus első napján) a' kormányozása alatt lévő egé-
z erővel vizsgálja meg az ellenség' további szándé-
kát; hogy ahoz képest lehessen tenni a' szüksé-
ges rendeléseket.“

„Ugyan az nap, Kehl felé a' Murg vizén
felül, egygyesülve vólt már H. T. Sztaray, F.
M. L. Kienmayerrel, nem különben ennek a'
népe is Alt-Breysach felé a' Gen. Gyulay Brigádá-
jával, úgy hogy újra mi birtuk azt a' hegyi útat,
melly, Freyburgtól a' Ménusig szolgál; bé kerítve
tartottuk szintúgy mint az előtt, a' Kehli és Alt
Breysachi híd-sántzokat, és Mühlheimon által
a' Wiese völgye felé járkáltak némelly tsatázó
tsoportjaink, mellyek már 130 embert fogdo-
tak el az ellenség közzül, Sabatier nevü fr. Ge-
nerálist le-vágtak, 's nyertek egy ágyút, muni-
tziós szekérrel egygyütt.“

„F. M. L. Kienmayer és Gen. Máj. Gyulay
vezérlése alatt lévő népünköl, 2 Tifzt és 75 al-
sőbb rendü Vitézek maradtak halva; 14 Tifztek,
's 389 más Vitézek sebesedtek meg: 3 Tifzt 's
154 alsóbb Katonák estek fogságba. — Lovunk
száz veszett el; 265 kapott sebet, és 34 jutott
az ellenség' kezébe.“

„F. M. L. Nauendorf' vezérlése alatt lévő
Korpusunk' vesztességét nem írhatta még meg egé-
z meg-határozással B. Kray; hanem annyit előre is
értett, hogy a' Mészáros Magyar Regementjének
derék Oberstere Metséry meg-sebesedett.“

„Az ellenség' veszteségének sokkal nagyobb-
nak kellett lenni: minthogy sokkal nagyobb
számmal is vólt mint a' mi népünk, és egélsz napi
tusakodása után tsak olly keveset haladhatott,
hogy a' Rajna' jobb partjától fogva, tsak a' he-
gyek' bé-járásokig ért. Tsupán Freyburgon ál-
tal, száz szekereken szállította a' sebesséit. Fog-
ságunkba estek a' tájon közzüle 4 Tíztek, és
136 alsóbb Katonák.“

„Kienmayer és Gyulay Generálisok, ditsé-
rik az általok vezérltetett Seregoftályok' bátor-
ságát 's jó rendtartását: H. T. Kray pedig ezen di-
tső magok viseletét említett Korpusainknak úgy
magasztalja, mint egyszersmind a' Vezérjeik'
ökösségének szüleményét. Ferdinánd Főher-
tzeg, a' H. T. ítélete szerént, idejét meg-haladó,
és a' leg nagyobb tapasztalású Vitéz módjára
forgatta magát.“

Eddig vagynak a' Rajna-melljéki Tudósítá-
sok: következők az Olasz Országok:

„A' Génua' Városán kívül lévő Erösségek-
ben tartózkodott részét az ellenségnek, fel-lár-
mázták a' miéink Apr. 23-dikán 3 kis tsapatok-
ban, és egélszfen bé-nyomták a' Génuai falakig:
melly alkalmatossággal egy Brigáda-Vezér, 5
Tíztek, és 80 alsóbb Katonák estek fogságunk-
ba. Nyertünk két ágyút is.“

„Az nap meg-támadta az ellenség estve fe-
lé, Hohenzollern és Gottesheim Generálisok' ve-
zérlése alatt első vígyázaton lévő Seregoftály-
szakafszainkat, 's eleinten vízfza is nyomta vólt azo-

kat valamennyire: de még azon estve ismét vizsgálta-kergetődött a' Városba.“

„Azomban Lovasság-Generálissa Melas, szüntelenül foglalatostkodott a' sántzok' készítettésében, mellyek által a' Génua Városát békerítve tartó népünk fekvését annál bátorságosabbá tehesse: melly sántzokra, az Angliai Hajóssereg által szolgáltatódott tábori ágyúk szegződnek ki.“

„Apr. 24-dikén tsendesesen vólt az ellenség Génua Városában, Vigyázóit a' Város falain kívül és belől jártatván: de a' mint a' Kémek befezllették felőle, igen el van kedvetlenedve, az eleség' nem léte miatt.“

(Reisky Reg—béli Kapitány Scherfenberg, a' kit Kurírúl küldött vala Bétsbe Melas Vezérünk, hozott magával egy kis pogátsa forma zsemlyét, melly, nem annyira lisztből, mint korpából készült, 's nem nyomott többet két latnál: még is az olyan zsemlyének Génua Városában négy krajtzár vólt az árra.)

„Bövebb Tudósítást vévén L. G. Melas, Elsnitz F. M. L. tól, azon viadalról, melly, (Finaleval egy líneában) a' S. Giacomo hegyén történt (Apr. 11-dikén): közölte azt is. A' nevezett F. M. L. unka által el fogattatott Frantziák befezllették, hogy tsak magából a' középső frantzia tsapatból, többen sebesedtek meg azzal az alkalmatossággal ötfzáznál, kik között két Generálisok is vagynak. Kétfzáznál többen estek fogságunkba, kik között egynehány Tifztek is vogytak. Részünkről ellenben nem ment többre 269-nél a' halva-maradtak és meg-sebesedtek“

száma. Az el-estek száma közzül egy, a' Terczi Reg—ben Gránátéros Kapitányi fővel szolgált néhai Gróf Paar.“

„F. M. L. Elsnitz igen ditsér minden alatta lévő Generálisokat, Stabális- és Fő-Tifzteket, 's általjában minden Vitézeket, kik közzül név szerint említette jeles magok meg-külömböztetéséért: a' Neny, és Görschen Gránátéros Batalionjait; Weidenfeld Generálmájort; Fürstenberg Reg—ebéli Dirix Oberstlieutenántot; a' Fő-quártélymesterstabhoz tartozó Mecséry Májort, és Sokolovich Kapitányt; Trohn és Heinitz Pionier-Kapitányokat; 's a' Huff Reg—éből Roy Kapitányt.“

Olafz Országban, az idei hadakozásnak el kezdődésétől fogva, Apr. 15-dik napjáig: El-esett Vitézeink' laistroma, egy Stabális és tizenöt Fő-Tifzteket; 's hatzázhatvannégy alsóbb rendű Katonákat foglal magában: a' meg-sebesedtek laistroma pedig, négy Stabális és hetvenhárom Fő-Tifzteket; 's kétezernégyfáznyóltzvanhat alsóbb Katonákat. Az el-tévelyedteknek 's fogságba esteknek számát azért nem lehet ke-reken meg-határozni; mivel sokan szállingódnak vilzfza olyan Katonáink, kik a' tsaták' alkalmatosságával el-tévelyedtek a' hegyek' szövénnyei között. — A' halva maradt és se-be-esett Stabális 's Fő-Tifztek nevei, a' követke-zendő Újság-darabban fognak közlődni.

Apr. 7-dikén fr. fogságba esett vala d' Aspre Vadász-Vezérünk a' Genuai földön: de már ki-váltódott többed magával egygyütt,

Hadi Környülállások.

(Külföldi Újságok Szerént)

1. Német Birodalmiak.

Mannheimből Apr. 29-dikén: — „Tegnap öt hajóval indultak által a' Frantziák Wormsnál olly szándékkal, hogy rabolhassanak a' Rajna jobb partján: de az első Oláh Reg—béli Stutzosok vízfzálódították őket.“

2. Spanyol Országok és Portugalliaiak.

A' Spanyol Udvar meg-tudakozta különösen a' Li'sbonai Kabinétet, Portugalliának az Orosz Birodalommal kötött Szövetsége eránt. Li'sbonából az a' felelet adódott ezen Mádriti tudakozódásra: hogy az említett frigynek czélja, telyességgel nem valamelly ellenséges meg-támadás; hanem tsupán Portugalliának bátorsága. Ezen felelet mindazáltal, a' Londoni Udvari Újság' 15-dik és 17-dik Áprilisi darabjának előadása szerént, nem lá tatóit eleget tenni a' Spanyol Udvarnak: minthogy negyvennyóltz Spanyol Regimentek indultak Portugallia' fzelei felé. — Az említett Londoni Újság szerént, Cadix' révpartjához várja a' Spanyol Udvar a' Breszti frantzia Hajóssereget, 's rendeléseket is tett annak el fogadása eránt.

3.) Nagy Britanniaiak.

A' Közép-tengeren, tízezernél valamivel több Oroszok vitézkedtek az Anglusok' társaságában:

de a' mint Londonból hitelesen irták Ápr. 13-dikán: vízfzfa szándékoztak onnet (valamint Jernsey és Guernsey Szigetektől is) Rufzfiába, némelly körülállásokra nézve, mellyek Rufzfia és Anglia között adták elő magokat.

Magyar Ország.

Pestről Máj. 5-dikén: — „E' folyó Hónapnak kezdetétől fogva, szakadatlan folyamatosan vagynak ezen két főfő Városiban Hazánk, Budán és Pesten, a' víg mulatságok, mellyek között inneplette Királyi Hertzeg Nádor-Ispanyunk, az örvendő Közönséggel egyetemben, kedves Feleségének Alexandra Pawlovna Ö Császári Hertzegségének neve (nem születése) napját, melly, Május' 3-dika vala.“

„Május első napján nagy Bál volt Budán az Ország' Házában, melynek fényességét és mulatságos voltát, ez úttal is jelesen nevelte az a' Nemes Magyar Verbunk, melly valamint a' F. Pár ide érkezésekor tartatott vígságok alkalmatosságával köz meg-elégedést nyert, úgy most is igen tettzett, a' Csász. 's Kir. Hertzegi Pár F. Vendéginek is, úgymint a' Toskánai Nagy-Hertzegnek, 's Nagy-Hertzegnének, 's Antal és János Fő-Hertzegeknek, a' kiken kívül, számos Méltóságok voltak még itt Bétsből, úgymint: Hertzeg Kaunitz, a' Fiával Imperialis Consiliarius Kaunitz Lajossal, kik mind ketten ékes Magyar köntösben díszkedtek; Hertzeg Auersberg 's a' t.“

„Máj. 2-dikán estve, a' két Város között lévő Sz. Margita Szigetében ozsonnáztak a' F.

Família tagjai, honnan estvéli 8 óra tájban lett a' vízfűzfa-indulás, melynek alkalmatosságával Nádor-Ispányné Ő Császári Hertzegségének, egy véletlen vivat kívánás tsillámlott a' szemébe, 23 kis hajókról, mellyek közzül mindegygyiken, egy egy betűje vólt ezen jó kívánáságnak: Vivat Alexandra Pawlova, egy ember magasságnyira ki-világosítva. Ezen ragyogó hajóktól, mellyeken kívül muzsikás hajók is vóltak, egézfűzen körül vétetve hajókáztak vízfűza a' Fő-Hertzege Méltóságok, muzsikai zenegések 's mozsár-ágyúk' durrogásai között, a' Budai part felé, mellyen az innepléshez alkalmaztatott gyözedelmi-kapu vólt fel-állítva. A' hajókázás közben, a' Vivátos-hajók úgy fordúltak vala egyfzer Pest felé, hogy az Éljen kívánás' Izavai, illy sorral tündöklöttek a' néző 's egygyüttörvendő sokaság' szemeibe: Alexandra Pawlova Vivat. Minekutánna ki-fűzálottak a' F. Uraságok hajóikból a' Budai partra: a' Vivátos-hajók, Buda Városára ragyogtatták ezen jó-kívánást: Alexandra Pawlova Vivat. — Ezen jeles vízi czeremónia, Nádor-Ispányi Fő Udvar-mester Gróf Szapáry János Ő Exc—ja' kórmányozása alatt ment véghez.“

„Máj. 3-dikán délelött, fényes czeremóniával ment végbe Ő Csász. Hertzegségének, számos köfűzöntő Méltóságok 's Uraságok által személy szerént lett meg-tiszteltetése.“

„Az nap délután tartatott itt Pesten a' lovas vitézi gyakorlás és tisztelkedés (Carroussel) Gróf Battyáni Tódor Ő Exc—ja' ló-oskolájá-

ban, a' hová Nádor-Ispányné Ő Cs. Hertzegségét, Pesti lovas polgár-katonaság kísérte a' hid szélitől fogva, 's hogy oda ért: a' gyalogság által katonai muzsikával fogadódott, és ezen tisztelettétel közben bé-ült a' számára illendően kélzült néző-helyre.“

„Maga Királyi Hertzeg Nádor-Ispányunk is egy vólt a' Karrufszelbéli Vitézek közzül, kiknek első szakaszját tették: Ő Kir. H—égén kívül, Gróf Beckers Cs. K. Főstrázsamester; Cs. K. Kamarás Gróf Kollonits László; Cs. K. Kamarás Gr. Berényi György. Második szakaszban vóltak: Gr. Klobusitzky József, 's Gr. Amade Antal Cs. K. Kamarások; Szirmay Antal Ur; Gr. Zichy Károly. Harmadik szakaszban: Cs. K. Kamarások Gr. Károlyi József, Gr. Barkóczy Ferentz; Gr. Sándor Vintze; Gr. Fekete Ferentz. Negyedik szakaszban; Udvari Tanátsos Jankovits János; Cs. K. Kamarás Gr. Barkóczy József; Báró Brudern József; Cs. Kir. Kamarás Festetits Antal.“

„Mind a' négy Szakaszok hasonlók vóltak annyiban a' külsőségre nézve egymáshoz, hogy vitézi mentéjeiket tigris bőr fedte palástosan, hanem egyébaránt különböző színű magyar forma-ruhájok vólt, nevezetesen az első szakasznak, veres tsákója 's világos kék mentéje és nadrága; a' másiknak, fekete tsákója, setét zöld mentéje 's veres nadrága; a' 3-diknak zöld tsákója és setét kék mentéje 's nadrága; a' 4-diknek kék tsákója, világos zöld mentéje, 's világos veres nadrága. A' midőn ezen pompás Vitézek, délutáni

óra tájban, 16 lovas polgár Katonák által meg előztetve bé-lovaglóttak a' Karrufszfel' helyére: záfzlót vitt előttök Gr. Buttler: midön pedig végzödött a' Karrufszfel, Cs. K. Kamarás Gr. Csáky Ferentz hajtott 4 szép lovakat, mellyek egy két kerekű, 's a' Vitézektől körül vétetett fegyveres szekérnek elibe vóltak fogva. Erre a' szekérre rakták t. i. fegyvereiket a' Vitézek, a' mellyekkel igen jelesen remekeltek. Ezen fegyverek körül, a' Császári Hertzegafszfzony' nevével jegyes pántlika lebegett, annak jelentésére, hogy ez az egéfsz tisztelettétel az Ő Cs. Hertzegsége neve napjának nagyobb meg-ditsöítésére lett.“

„Tegnap (Máj. 4-dikén) olly balt adott Gróf Károlyi Ő Nagysága, a' melly, minden tekintetben meg-érdemli a' pompás nevezetet.“

„Ma estvére lefzsz a' Muzarelli Balétja (tanzos nema-játékja) a' Teátromban. — Hólnap a' Polgárság ad tántzot. — Hólnapután pedig ismét az a' katonai Karrufszfel fog tartatni, a' melly Máj. 3-dikán adódott vólt, mindeneknek nagy meg-elégedésére. (Ezen Karrufszfelnek környüllállásaiból fogunk még említeni némelleyeket más alkalmatossággal.)

Szomolnokon nagy gyúladás vólt Nagy Tsörtörtökön. Tizennégy házak lettek, a' Templommal egyetemben, prédáivá a' lángoknak.

Debretzenbül Apr. 2-dikán: — „A' múlt Nóvembernek 19-dik napjától fogva mindenkor teleltünk, éppen Mártz, 28-dik napjáig. Decembernek 15, 16, 17, 18, 19, és 20-dik napjain szakadatlanúl esett, söt szakadt a' hó, melynek

következései voltak 1.) hogy a' szömészéd Helységekben, sem fűteni való fa, sem szalma nem szállítódhatván, mind ezek három annyi ármentek nálunk, mint más esztendőben. 2.) Hogy az ifzonyú hó a' mezőkön érvén a' szegény juhokat, felesen közzülök el hullottak, 's a' hó alatt megfúladtak, némely helyett a' Pásztorokkal 's Bojtárokkal együtt; sokan, idélen bárányokat ellettek. Már máskor illy időben, a' bárányhúsnak bővségében véltünk, most még alig kóstoltuk. 3.) Hogy a' szántó-vető emberek és Szőlős-gazdák, mind ez ideig munkájaira ki nem mehettek. — Tsak Mártz. 28-dik napján kezdé az idő enyhülni.“

„A' Magyar Törvény' tanítása, folyamatban vagyon már itt a' Reformátusok Collégiámában Mártz. 30-dikától fogva, a' melly napon közönytött bé Professor Széplaki Pál Úr, egy szép deák beszéddel, melyben a' Magyar Törvény eredetéről 's történeteiről értekezett.“

* * *

Jelentés.

Küldjük Helvétzia' (Svájtzter Ország) mapáját; de még most tsak a' távolabb lakó Előfizetőinknek; a' következő postákon pedig a' közelebb lévőeknek is. Minekutánna mindnyájokunk le küldöztük: meg-teszszük ez eránt a' szükséges jelentést Hírmondónkban.

A'

TSASZÁRI ÉS KIRÁLYIFELSEG'
ENGEDELMÉVEL.

Nro. 38.

Költ Bétsbenn, Pünköst Havának (Májusnak)
13-dik napján 1800-dik Elztendőben.

Béts.

A' Rajna mellől és Olasz Országból érkezett újabb hadi híradásokat; Máj. 10-dikén közlé a' Hadi Cancellária; a' Bétsi német Újságnak azon napi darabjában.

A' Rajna mellől, Haditárnokmester Bátor Kray, Máj 2-dik napján útasította Béts felé a' maga tudósítását Engenből, melly Városotska, Donaueschingentől véve, Észak és Napkelet között Schafhausen eránnyában fekszik.

R r

Hogy Engenbe vitte által B. Kray Donau-
eschingenből a' maga fő-quártélyát, oka ennek
az vólt, mivel, a' mint ki tétzik a' múlt postán
közlött előadásából is B. Kray-nak, Kehlnél és Alt-
Breysachnál tsak tette az ellenség, mintha azo-
kon a' vidékeken akarná valósággal hadi szeren-
tségét próbálni: 's azomban, másfelé erányozta
vala ő, ebbéli maga meg-határozását, mellyet
sajdított B. Kray, 's azért parantsolta meg elől-
állott Seregszakaszainknak, hogy az ellenséggel,
tővábbi rendelésekig, egész viadalba ne botsát-
kozzanak.

Valósággal fundamentomos is vólt Kray Ve-
zérünknek a' gyanakodása, mint meg-bizonyítot-
ta a' következés, 's a' melyhez képest hirtelen-
séggel kellett változtatni a' mi Ármádiánk' fek-
vését is: mert Május' első napján olly híradást
vett B. Kray, hogy az ellenség, alkalmas erővel
által-szállott a' Rajnán, Horn és Bissingen között,
's az ott állott Hertzeg Lothringen József Feld-
marschallieutenántunkat vízfő-nyomta az Ach
vizén.

Helvétzia Mappája, mellyel már a' múlt po-
stán is kedveskedtünk egy szakasz Olvasóinknak,
's ma is kedveskedünk más Szakaszunk, néminémű
segítségül szolgálhat, ezen hadi törekedések' helyé-
nek elevenebb képzelésére, némelly világosításaink
mellett, mellyek az ollyatén E. Olvasóinknak is
használhatnak, a' kik még nem vehették a' mi
Mappánkat: de talám meg van nálok Német
Országunk közönséges Mappája.

Horn és Bissingen t. i. vagy on a' Constántiai-

tó (Boden-See; Lacus Podamicus), és Schafhausen között, és lehet mondani, hogy említett 4-dik Ofztálya az ellenségnek, Steinnál jött által, melly kis Város' neve ki van téve a' mi Mappánkon is, és Horn 's Bissingen között fekszik. Ha ott hirtelen elébb nyomúlhatott volna az ellenség: el vágta volna az egyesüles' útját, a' Vorarlbergi Seregofztályunk' jobb szárnya, és B. Kray' Armádiája között, mert valamint Horn és Bissingen a' Konstántziai-tótól gondolva, Észak és Napnyugat között fekszenek: úgy ellenben Vorarlberg, a' nevezett Tó megett Dél és Napkelet között fekszik.

Mihelyt a' jelentett hírt vette B. Kray: azonnal sietett népével Engen felé, 's ott is vólt már, minthogy seholy félbe nem szakasztotta a' marsot, Máj. 2-dikán délután. F. M. L. Nauendorf' Ofztályát a' Rajna felé Welschingenhez rendelte; és a' Föhertzeg Ferdinánd' s' Gróf Gyulay Generálisok' Brigádait, mellyeknek erejét újra nevelte, azon frantzia Seregofztály' ellenébe rendelte, melly, a' múlt postán már említett Schluchzi-tó' hídjától, és Neustadtól indúlt elébb Bondorf felé, hogy egyesíthesse magát, a' Schafhausen, 's a' Konstántziai-tó között által szállott Ofztálya.

Máj. 2-dikán, a' melly nap indította t. i. H. T. Kray Béts felé a' tudósítását, olly híradást vett: hogy négy erős Ofztályai állottak már akkor az ellenségnek Engen eránnyában Schafhausen felé, az Ach vize; Hohentwill; és Schafhausen között: minekokaért szándékozott más nap B. Kray, a' mint írta, még egy egész Ofztálya erősiteni meg a' F. M. L. Nauendorf Ofztályát, 's meg-paran-

tsolni néki, hogy vi'ssgálja meg az ellenség' való-
ságos fekvését és erejét, (Hohentwill vagy Ho-
hentweil, ki van téve a' mi Mappánkon. Ez a'
Württembergi Hertzegséghez tartozik. Magas kö-
sziklán épült nevezetes Vár, melynek által en-
gedésére, nagyon is unszolták vólt a' Frantzia
Direktorok ugyan azért a' Würtembergi Hertzeg-
de meg nem kaphatták tőle: valamint Philipps-
burgot, melyre nagyon fenték a' fogokat, hason-
lóképpen meg nem kaphatta vólt Bernadotte, se'
fenyegetéseivel, se' tsalárdkodásával, sem ször-
nyü erőszakoskodásaival.)

Az a' hegyi vagy is inkább hegyöldali út,
melyről említve vólt a' múlt postán közlött hadi
előadásban: hogy mi bírtuk azt újra, Frey-
burgtól fogva a' Ménusig, németül: Bergstrafze-
nak nevezetik. Ez jó tsinált út, 's a' Ménusi
Frankfurt Városától fogva, Darmstadt, Hejdel-
berga, Bruchsal, Durlach, és Rastadt Városok-
kon keresztül, 's Kehl alatt el, egészfen Bazile-
áig szolgál. Ezt a' nevezetet Bergstrafze, onnét
vette: mert a' hegyek' hajlásánál megy el. Több-
nyire mindenütt élőfa-sorok fedik mind a' két ól-
dalát, nevezetesen Frankfurttól fogva Hejdelber-
gáig, nagy dió-fák, mellyek esztendőnként leg-
alább is tíz ezer forint hasznot hajtanak. — Van
egy más út a' Rajna' hozsfzában is; de az nem
ollyan jó mint a' Bergstrafze.

A' Rajna mellett, Apr. 25-dik napján rész-
szerént halva-maradtak, részszerént meg-sebesed-
tek, következő Tifztek:

Halva-maradtak: Kapitány Izdentzy a' Blan-

kenstein Hufzárjai közzül; Mandelburger Főhadnagy a' Radivojevich könnyű Batalionjából.

Meg-sebesedtek: Alhadnagy Stulfa az első Gradiskay Reg—ből; Főhadnagy Gr. Linden, 's Alhadnagy de Vault a' Latour Dragonyossai közzül; Szentbala'sy, Nikits, és Kehler Kapitányok, 's Szirmay Alhadnagy a' Blankenstein Hufzárjai közzül; Főhadnagy Rumann az első Oláh Illyriai Reg—ből; Kapitány Wittib, 's Krall, és de Neck Alhadnagyok a' Radivojevich könnyű Bat—jából; Főhadnagy Ermann, 's Alhadnagyok Mecséry és Dreyer a' Ferdinánd Főhertzeg Magyar lovas Reg—ből.

Génu Városa' szomszédságában fekvő Sestri di ponentei fő-quártélyából Apr. 25-dikén is írta Lovasság Generálissa Melas, hogy az ellenség, mind untalan nagyobb szükséget lát eleség' dolgából. Génu, Savona, és Gavi Várait szint úgy tartották vala bé-kerítve még akkor a' miéink, mint annakelőtte. (Magános újjabb Tudósítások szerezént, szándékozott vala L. G. Melas ágyúztatni Génuát arra az esetre; ha külömben meg nem lágyíthatta Mafszénát.) Elsnitz F. M. L—unkat, nem támadta vala meg a' S. Giacomo hegyén többször az ellenség, Apr. 25-dikéig.

Az Olasz Országai Seregünkből, Apr. 6-dik napjától fogva Apr. 15-dikéig halva maradt, vagy sebbe-essett Tisztjeinknek laistroma, következő nevezeteket foglal magában, a' Hadi-Cancellária' előadása szerezént:

Halva maradtak: Májor Rittern, a' Laterman Reg—éből; Zászlótartó Korhern a' Splényi-éből; Kapitány Stutterheim, a' Nádasdyéből; Főhadnagy Oreilli, a' Schröder Wilhelm Reg—éből, 's egyszersmind a' Schiaffinati Gránátérossai között; Főhadnagy Rousseau, 's Alhadnagyok Muhlberg, Zois, és Schönfelden, a' Terczy Reg—éből; Alhadnagy Waczowcky, a' Vukasovitséből; Alh. Taglietty, a' Casaleéből; Kapitány Wanderer, a' Hohenlohe-éből; Kapit. Rainovich, az első Wara'sdiből; Föh. Russy, az Aquieből; Alh. Woida 's Zászlótartó Elzlingen, a' Kheuléből.

Sebbe estek: A' Splényi Regimentjéből: Schuller, Radosovich és Blasy Kapitányok, Ernst és Melczer Alhadnagyok, 's Zászlótartó Péterfi. — A' Reisky-éből: Horváth és Majus Kapitányok, Novák és Körösy Főhadnagyok, 's Alhadnagy Lindenfel. — Föh. Souffrom, az Aquieből; Kapitány Eder, a' Schiaffinati Gránátérossai között; Kapitány Veigel és Föh. Strandel, a' Weeber Gránátérossai között; Alhadnagy Tompos (talám Gombos) az 5-dik Huszár Reg—ből; Májor Tomaschich, a' Fő-quártélymestertabból. — A' Terczy Reg—éből: Májor Gróf Klenau, Kapit. Knipp, és Föh. Hessen. — A' Stuart-éből: Kapit. Kraffka, Föh. Bachmann, 's Alh. Kraffka. — A' Coloredo Józséféből: Hermann és Rohr Kapitányok, Főhadnagy Pion, Alhadnagyok Liebetrau, Spoth és Schwarzmann, 's Zászlótartó Hermann. — A' Vukasovits-éből: Kapit. Caesar és Alh. Ko-

kanovich. — A' Lattermann-éből: Oberster Riedt, Kapit. Lichtenberg, Föh—ok Carina 's Lorberau; Alh. Mandel, és Záfzló tartó Carina. — A' Nádasdy-éből: Kapit. Brandauer, Föh. Heinisch, Záfzló tartó Mattony. — A' d' Aspre Vadászfjai közzül, Föh. Vest; a' Sztáray Reg—éből Kapit. Piccony; a' Kheul-éből, Alh. Lecomte; a' Neny Gránátérossai közzül: Föh—ok Rhein és Guttmayer, 's Alh. Wika; a' Weissenwolf Gránátérossai közzül, Kapit. Götz; a' Pers Gránátérossai közzül, Kapitány Gróf Battyányi (de a' ki negyed napra megholt a' sebjében, melly a' torkán esett); a' Frölich Reg—éből Záfzló tartó Hoffinger. — Az Alvinczy Reg—éből: Májor Palmano, Alh. Pallay, Záfzló tartó Rossy. — A' Jordis-éből: Kap. Redden, Föh—ok Kapp és Nachtigall, 's Leppicz és Kellermann Záfzló tartók. — A' 61-dik Reg—éből: Kapit. Herdliczka, Föh. Ketskeméti, Alh. Khol, Záfzló tartó Lechner. — A' Kray Reg—éből, Farkas és Woith Záfzló tartók. — A' St. Julien Gránátérossai közzül, Kittel Alhadnagy. — A' Gyulay Reg—éből: Májor Bechard; Föhadnagyok Schack, Schokowitz, Novák; Alhadnagyok Schnell, Kozolly, Ruhsell; Záfzló tartók Taletti, Seifferth, Brinch.

A' Rajna-melljéki Armádiától ide érkezett a' napokban Oberster Duka, ki a' Föquártélymesterstábnál szolgált Obersteri ranggal. Itt Generálisságra emelődött Ő Felsege által, 's Temesvárra vagon rendelve Kommendánsnak.

A' Külső dolgokra ügyelő Státus-Cancellári-

ának egy tudós Udvari Tanácsosa Markéze Ghiglieri, a' múlt Tsötörtökön, Mediolánumba indult innét, a' hol Cs. K. Kommisszarius fővel fog a' Felség' akaratjához képest intézeteket tenni. Mediolánumból által megy Génuába is: mihelyest ki vehetik azt derék Vitézeink, a' Frantziák' kezéből. A' nevezett Udv. Tanácsos Ur' Attya, Kormányozó a' Bonóniai földön.

Hadi Környülállások.

(Külföldi Újságok Szerént)

1. Német Birodalmiak.

A' Duna' partján fekvő Scheer nevezetű Városból a' Sváb Kerületnek Máj. 5-dikén:

„Tegnap nagy verekedés volt a' Császári és a' frantzia sereg között. Bár mint tüzeskedtek is a' Frantziák: ugyan tsak meg-verte őket Stockachnál Báró Kray, és Schafhausenig vízfza-nyomta, melly alkalmatossággal, álmélkodásra méltó dolgokat követett el a' Cs. K. Lovasság. Tegnap estve Stockachban volt B. Kray' főquártélyja, melly kis Város, Károly Föhertzeg' fő-quártélyjáról is esmeretes, és tsak két órannyira feklzik a' Konstántzai tótól.“

Donauwörthből Máj. 4-dikén: — „A' Palatinátusi és Baváriai Választó-Hertzegnek hat ezer Vitézei táboroztak ezen Város' vidékén, Bavária és Sváb Ország' széleinél, két hetektől fogva, magok gyakorlása végett: de már parantsolatot vettek, hogy a' Császári Sereghez induljanak.“

Frankfurtból Máj. 2-dikán: — „A' Mo-
guntziai Választó - Hertzegnek nyóltz ezer fő-
ből álló Katonáit, Anglia vette által a' ma-
ga zsóldjára, úgy hogy a' Német Birodalom'
oltalmazásán kívül nem fogja őket más hadi
szolgálatra fordítani. Egy millió, nyóltz száz
ezer forintot ígért ezftendei tartásokra, melly
summát a' Békesség után is fogja fizetni egy
darabig.“

2. Olasz Országok, 's Közép- tengeriek.

Az idei hadakozásnak Olasz Országban lett
el kezdődésekor, mérges hangú Hirdetményeket
adtak ki a' Ligúriai (Génuai) Kormányozók,
Frantzia Vezér Massena' társaságában, melly
Hirdetményekben igyekeztek minden módon fel-
tüzésíteni a' Ligúriaiakat, hogy a' nagy Nem-
zet' seregével egygyesülve, kezdjenek belé vi-
tézől, a' Szabadság' ellenségeivel való utólszo-
ri hadba. Ambár a' Ligúriaiaknak nagyobb ré-
sze, nem hajtott többé ezen buzdításokra: meg
újjította mindazáltal Massena azokat még ak-
kor is, midön már szinte bé-szoritódott Génua
Városába, olly ígéret mellett: hogy már jöven-
dőben nem fog Frantzia Ország terhire lenni
többé a' Ligúriai Respublikának.

Korszika' Szigete' partjainál, egynehány
frantzia Batalionok szállottak hajókra, Gen. Cer-
voni vezérlése alatt, olly czéllal eleinten (mint
a' Livornói Tudósítások írják), hogy a' Génuai
partok felé induljanak Gen. Massena' segítségé-

re: de minekutánna értették, hogy egy Angliai Hajósseregoftály környékezi a' nevezett partokat: le-tettek előbbi szándékjokról; 's Szárdínia Szigete ellen verték a' kezülöt.

(Ezen próbatételnek Szárdínia ellen annál szerentsébb ki-menetelét reménylette kétség kívül Buonaparte: minthogy a' Pári'si Tudósítások szerént, ő azon vólt, hogy az Egyiptomot el hagyó fr. Sereg ne menjen egyenesen Fr. Országba, hanem Korzikába szálljon ki: de alig ha lehet valami ezen szándékából az első fr. Consulnak: mivel a' Közép-tengeren kormányozó Anglus Admirális Lord Keith ugyan olly útasító parantsolatot vett, a' Londoni Udvari Újság' előadása szerént, Londonból: hogy minekutánna Sir Sidney Smith, pafzszusokat ígért 's adott az Egyiptomból el takarodó Frantziáknak: Lord Keith is tartozzék az említett pafzszusokat, melyek az Angl. Udvar' nevében adódtak, méltó tekintetben tartani, 's azoknak ereje szerént, háborgatás nélkül el botsátani Fr. Ország' partjaihoz az említett Fr—ákat: melly parantsolathoz alkalmaztatta is magát Lord Keith, hanem olly rendelést tett azomban, hogy a' vezérlése alatt lévő Hajósseregnek egy része, mindenütt utánna legyen bizonyos mezszeségre a' Frantziákat szállító hajóknak, 's egészszén a' fr. partokig el kísérje őket. E' szerént, nehezen lenne abban módja a' Kleber seregének, ha mindjárt maga akarná is, hogy a' Buonaparte' kívánsága szerént Korzikába szálljon ki.)

Azon Tell Wilhelm nevezetű frantzia ha-

jóról, melyet, Málta és Sicília között fogá-
nak el az Anglusok: a' Nápolyi Tudósítások is
bizonyítják, hogy nagy kintsel indult Máltából
Fr. Országba, 's meg is határozzák a' rajta ta-
lált egyéb drágaságokon kívül, a' kész pénzt,
hat millió líverre. Valóban tüzesen is ellent állot-
tak a' Fr—ák valamíg tsak állhattak, mellynek
nagy jele az, hogy négyzfázan heverték közzü-
lök halva az el nyert hajón. Az Anglusok' ré-
széről, kilentzvenre ment a' halvamaradtak 's
meg-sebesedtek' száma. Hogy illy gazdag terhű
hajóval, el akarták olly számos Fr—ák lopni
magokat Máltából: ebből sokan úgy ítélnék,
hogy a' Málta Várabéli Őrizetnek, nem nagy
bizodalommal kell lenni a' maga további tartha-
tásához.

3.) Nagy Britanniaiak.

Portugallia ellen erányzott ellenséges szán-
dékáról Spanyol Országának, semmi újjabb tudó-
sításokat nem vett ugyan a' Londoni Udvar:
mindazáltal úgy vélekedtek Londonban, hogy
egy Hajósseregofztály, a' melly valami titkos
szándéknak végre hajtására indult vala ki mostan-
ság, földi Katonaságot szállítva, a' nagy tenger-
re; de a' szélveszek miatt kéntelenítettett Torbay'
rév-partjához vízfzsa-térni: már most egyenesen
Portugallia' partjaihoz fog küldödni.

Frantzia Ország' Breszti partjai elől alig tért
vala vízfzsa a' szélveszek miatt Lord Bridport,
Angliának Torbay-i Kikötőhelyébe; hogy azon-
nal parantsolatot vett a' vízfzsa-indulás végett.

Ezen parantsolatból Lord Bridport azt sajdította, mintha az Admirálitás, nem volna hozzá egész bizodalommal: minekokáért, éltés idejét vetvén okúl, kérte el-botsáttatását: mellyet meg is nyert.

Gróf St. Vincent kínálódott meg a' Lord Bridport Vezérségével, melynek fel-vállalására, ajánlotta is a' Gróf magát; hanem a' mig helyre állhatna az egészsége: Sir Carl Lotton neveződött a' Kanálisi (Anglia és Fr. Ország között lévő szoros-tengeri) Hajóssereg' Kapitányává; a' Breszti partoknak szemmel tartására rendelt Hajóssereg' kormányozását pedig, Sir Alan Gardner vette magára.

Az Araúziói Hertzegnek (Hollandia' néhai Helytartójának) fzoigálatjában állandóúl megmaradni kívánt egynehány ezer Hollandus Katonák' számára, Wight Szigetét mutatta ki az Anglus Udvar. Ott, tsendesen tartózkodtak vala ezen Kiköltöztek: hanem mostanság igen véres veszedés támadt közöttök, és a' nevezett Szigetnek Örzői között.

Napkeleti Indiának ama' gazdag Országába Siamba, melynek Királya 14-dik Lajos frantzia Királyhoz, maga küldött vólt Követeket: mostan az Angliai Udvar egy fényes Követséget szándékozik küldeni: minekutánna annak különös hajlandóságát tapasztalta vólna Angliához. Az értztermő hegyeinél Siamnak, nintsenek bővebb jóvedelműek, a' Világnak eddig esmeretes részeiben.

Botanybayban, többnyire minden Halász-ha-

jók kapnak káperkedésre (az ellenséges hajók' rablására) való engedelmet, az Anglus Kormányozótól, 's már nyertek is el sok Spanyol hajókat Peru' partjainál.

4. Frantzia Országaiak.

Hogy az egész tengeri ereje Fr. Országának; egy kormányozó fő alatt legyen: ez az akaratja az első Consulnak.

A' tiztségekre nézve, Fr. Országban is fel akarják már most venni azt a' rendet: hogy a' ki régebben szolgált, ez vagy amaz hivatalnak alsóbb ágaiban: annak legyen jussa a' felsőbbekre való emeltetésre. Ez az intézet — a' mint Pári'sból írják — ellenkezett volna ugyan ennekelötte, némelly revoluzionális főknek az Egyenlőségről való képzelődésével: de az előbbeni officális Újság (a' Redacteur) azt jegyzi meg e' részben: hogy már most a' Frantziák, inkább akarnak valósággal Republikánusok lenni; mint sem holmi üres hangú szókat szájokon pengetni, 's a' mellett nem bírni republikánussággal.

Mack Generálisnak Pári'sból titkon lett el távozását, minekutánna meg-értette Buonaparte: engedelmet adott Cs. K. Májor Gróf Dietrichsteinnak, nem különben minden más Cs. K. Tizsteknek is, a' kiket Mack Generálissal egygyütt hitetlenül el fogattatott vólt a' Fr. Direktórium; hogy szabadon vizsgálhatók Hazájokba, 's magokhoz vehetik Mack Generális' tselédjeit, lovait, 's egyéb jószágát is.

Elegyes Tudósítások.

Norimbergában egy históriai előadás jött ki Generális Macknak Nápolyi, Olasz Országi, és Fr. Országi történeteiről, melly előadásnak maga Gen. Mack a' Szerzője. Már Bétsbe is érkezett ezen olvasásra méltó munkátska a' maga eredeti valóságában, a' summáját pedig Újságok is közlötték. — Mi a' Gen. Mack által előadott Fr. Országi környülállások közzül, csak a' nevezetesebbeket említjük mostan, úgymint:

Minekutánna Gen. Mack, engedelmet nyert volna az első Consultól, hogy a' Generálstabjával egygyütt, Dijoni fogságából Pári'sba mehessen: ott ő egy beszéllgetésre hivatódott bizonyos Személyhez, a' melly beszéllgetésnek célja a' vólt, hogy a' Békesség-alku' Közbenjáróságát vállalná magára. Gen. Mack egyenesen megmondta: hogy addig Angliától Békességet várni 's kívánni nem lehet: míg Fr. Ország, Belgiomot és Hollandiát a' mostani állapotban meg akarja tartani: mivel ha Belgium és Hollandia, függésben maradnának Fr. Orzágtól: úgy jövődöre, veszedelemben foroghatna Angliának magaurasága is. Keményen ki kelt Gen. Mack, az Ex-Direktorok' igazgatása, Rastadti alkudozása, hadkezde 's a' t. ellen.

Ezen nyilatkoztatásai által Gen. Macknak, meg-sértetteknek érzették magokat a' mostani Fr. Igazgatók: mindazáltal 3 hónapra csak ugyan kapott audientziát az első Consulnál, kitől sok beszéllgetések után azt kívánta, hogy hadd utaz-

hasson ő el a' társaival egygyüt Német Országba, és ha az Aufztriai Ház, vizsgálza nem adná ő érette a' Fr—áknak tserébe Grouchi és Perignon Generálissaikat: arra az esetre ígéri, hogy vizsgálza tér Fr. Országba. Buonaparte ezen feltételre mindjárt teá állott, 's ígérte, hogy úti-pafzszusokat adat nékik a' Had-Minister által.

Ezen ígéretnek telyesedését soká várván haszontalanúl Gen. Mack: irt az új Had-Ministerhez Carnot-hoz Apr. 8-dikán, jelentvén néki: hogyha Apr. 15-dikéig semmi se' lesz az I-ső Consul' ígéréteből: úgy Gen. Mack se' tartja magát az I-ső Consulnak tett fogadásához.

„A' Würtembergi Hertzegségben egy felekezet veszedelmesen özfzve-esküdüött vólt, az eddig való igazgatás' formájának erőszakos megváltoztatására. A' Tartomány' közönséges Gyűlésébéli Deputátziók titkos tanátskozásokat tartottak a' Fejedelem' híre nélkül. A' múlt eztendőben, olly szándékkal vóltak némellyek, hogy a' Würtembergi Hertzegséget, a' Békesség' ideje közben revolútzionálják.“ — Ezek a' Würtembergi Hertzegnek tulajdon ki-fejezései, mellyekkel, élt a' Tartománnya' Rendjeihez olly véggel útasított Írásában: hogy özfzve hívja őket a' múlt Hónap' 29-dikére határozott kezdetű közönséges gyűlés-tartásra.

A' Keresztes Dámák' díszes Rendibe, Császárné Ö Felsége, mint a' Rend' Fejedelem' Afzszonya, méltóztatott e' folyó Hónapnak 3-dikán, tizenkét új Tagokat fel-venni, kiknek száma közzül való Gróf Nádasdyné, született Pálffy Terézia Grof-

aszfzony is, Palatínusné Ö Császári Hertzégségé-
nek palotás Dámája.

Mediolánumból Majus' első napján: —
„Hiteles Levelekből olvassuk: hogy Frantzia
Vezér Massena, sok kintset akart el iktatni a'
Génuai földről Nizzába; három hajókon, mellye-
ken nem tsak Frantziák, hanem számos fr. gon-
dolkodású Idegenek is voltak: de alig haladháltak
egy mértföldnyi meszszeségre Génua' partjaitól
a' tengeren: hogy az Anglusok' kezébe jutottak:

* * *

Jelentés.

M. Neuheld János Udvari Tanácsos Úrnak
Öttevény (Hochstrasz) mellett, Győr Vármegyé-
ben fekvő Sövényháza nevezetű Jólzágán, e'
folyó esztendőben ismét számos el adandó való-
ságos finom gyapjas Spanyol eredetű, külömb-
külömbféle idejű Kosok találtak. Egy illetén
Kosnak az árra 3 arany, a' Kos-bárányé 6 forint
40 xr. A' gyapjú' finomsága, és ezen szép 's haf-
nos állatoknak tulajdonsága, önnön maga magát
tetszetössé teszi. A' venni-akarók, méltóztassanak
magokat akár személy szerént, akár Levél által
(p. Hochstrasz) jelenteni az Uraság' Tisztjénél
Hofbauer Ferentznél Sövényházán.

A'
CSÁSZARI ÉS KIRALYIFELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Nro. 39.

Költ Bétsbenn, Pünköst Havának (Májusnak)
16-dik napján 1800-dik Elztendőben.

Béts.

Haditárnokmester Báró Kray, Május' 6-dikán;
Sigmaringenből útasította Bétsbe a' maga újabb
Tudósítását, a' melly Város egy kis Várral meg
vayon erősítve; lakó-helye a' Sigmaringi lineán
lévő Hohenzollern Hertzegnek; 's fekszik, Engen-
től képzelve Ulma felé, Észak és Napkelet kö-
zött, a' Duna' jobb partján. Dél felől, valamen-
nyire Napkelet felé hajolva, szinte eránnyában
esik Sigmaringennek Constantia Városa, mely-

S 6

ről a' Constántziai tó neveztetik, 's ki van téve nagy betűkkel Helvétzia' Mappáján is. Sigmaringentől Constántzia féle, egy lineában fekszik Möskirch; Möskirch és Constántia között pedig Stockach, Napnyúgot felé hajolva.

Említett Tudósítását Kray Vezérünknek, Máj. 14-dikén tette a' Hadi Cancellária közönséggé, a' Bétsi német Újságnak az napi darabjában, következő értelmű Előadással:

Máj. 5 dikén reggeli hat órakor, viaskodtak már előlállott Seregzakaszaink az ellenséggel, melly, Stockach felől, két Battériáinak óltalma alatt nyomakodott Möskirch felé, a' melly előtt állottak tsatarendben Seregünknek felső Szakaszai.

A' mi ágyúink ugyan, foganatosabban dolgoztak, mint sem az ellenség' Battériáibéliek, mellyek nem is vóltak olly számmal mint a' miéink; úgy hogy az ellenségnek már elébb nyomúlt része, kéntelenített a' szomszéd erdőbe vonni vízfza magát: hanem Frantzia Vezér Moreau, még két Osztály segítséget kapván az alatt Helvétziából, nagy számú népét úgy ki-terjesztette a' sok erdőségek között; hogy Seregünknek mind két szárnyait körül vette, és erőssen rajta vólt, hogy el szakaszza Seregünket a' Ferdinánd Főhertzeg' Korpusától, 's el vágja előtte a' Sigmaringeni utat is.

Tovább fél napnál, leírhatatlan módra, olly állhatatosan ellent állottak erős szívű Vitézeink a' reájok omlott ellenséges sokaságnak; hogy időt nyert Ferdinánd Fő-Hertzeg, a' maga Kor-

pusának B. Kray Seregéhez való kaptcsolására, melly igen jól esett; minthogy annál fogva, még alkonyodásig ismét vízfzra nyerte Seregünk a' maga előbbeni tanyáját egészlzen, 's a' Sigmaringeni útat is meg óltalmazhatta.

Ferdinánd Föhertzeg, új próbáját adta itt a' maga okos előre nézésének 's vitézi szívének: mert, B. Kray' megjegyzése szerént, magától határozta magát arra a' Föhertzeg, hogy Seregünk' jobb szárnyával egygyesítse a' maga Korpusát, mihelyest megértette a' környülállásokat: melly maga meg határozásáról tudósítván B. Krayt, annyival diadalmasabban hajtotta végre fel-tett szándékát, hogy kettős ellenséggel kellett neki tusakodni, egygyel, melly a' Korpusának elő-szakaszát, még Neuhaushnál meg-támadta; mással; melly B. Kray Serege' jobb szárnyát igen keményen érdekelte.

Seregünk, ditsően meg-tartott tanyáján maradt Maj. 6-dik reggeléig, 's kész lett volna még az nap is újra szembe-szállani az ellenséggel: de B. Kray, hogy annál hasznosabb célra fordíthassa bátor készségét seregének, melyhez még az nap bizonyosan várta a' F. M. L. Kienmayer vezérlése alatt lévő Seregosztályt is: ez okon önként el hagyta Sigmaringeni tanyáját, 's által szállott az ellenség' szemei előtt a' Duna' bal partjára. Utolsó Seregszakaszunkat vátig igyekezett szorongatni az ellenség: de meg nem akadályoztathatta, sok erőlködéseai által is, Seregünknek a' Dunán való által-szállását.

A' mint tudósították B. Kray-t Tsapat-Vezéreink: egynehány száz Frantziák estek fogsá-

gunkba, kik között két Generáladjtántok is vagynak. Ezeknek bizonyítása szerént, igen sok kárt tett az ellenségben, ágyú-golyóbisainknak rendkívül sűrű zápora. Nyertünk négy ágyúkat is tőle, de a' mellyeket el nem lehetett az erdőkön által vontatni. Mi is vesztettünk volt egy ágyút, de mindjárt vízfőzvényertük ismét.

Nem kis vesztésünk volt egyébaránt minékünk is, a' mint természet szerént fel lehet tenni, egy olly viadarról, a' mellyet, tizenhat órákig folytatott egy húzómban mind a' két Fél, a' leg nagyobb erőlködéssel. — A' második Uhlanus Regimentbéli Oberstlieutenánt Gróf Trautmansdorfról, és az első Vasas Regimentbéli Hain Májorról értette előre is B. Kray; hogy nagy sebeket kaptak.

Lovasság-Generálissa Melas, nem Génua Városa mellől; hanem Finaleból útasította már Bétsbe, Május' első napján költ Tudósítását.

Hogy t. i. az a' Frantzia Generális Suchet, a' ki, Nizza felől Elsnitz F. M. L. unkat megtámadta volt a' S. Giacomo hegyén: annyi erőt ne gyűjthessen időközben öszfze, a' mennyivel foganosabban érdekelhetné F. M. L. Elsnitzet, és hogy annál fogva el ne üthesse valami módon a' kezünkről, Szavóna 's Génua Várait: ez okon, arra határozta magát L. G. Melas, hogy Genuánál Ott F. M. L. unk kormányozása alatt hagygya, a' Várost békerítve tartó Korpusunkat: maga pedig, a' Sereg' egy részével Finale felé induljon.

El is indúlt Apr. 26-dikán, 's oda ért Apr. 30-dikán. Már akkor, bé-kerítve tartotta vala ugyan az ellenség Finale Várát: de kéntelenítette nyakra főre el hagyni, meg-ijjedvén Melas Vezérünktől, a' ki igen ditséri Le Brunne Kapitányt a' Terczy Reg—éből, hogy ez, mint Komendánsa a' Finalei Őrizetnek, állhatatosan mególtalmazta a' reá bízott Erösséget, minden ellenséges próbatételek ellen; és módot szolgáltatott Lattermann Generálisunknak is, Capra Zoppa nevezetű derék tanya' el foglalására; minekutánna a' Finale di Marina-i földnépével egygyesítvén magát, el verte a' Frantziákat, mind Borgo di Finalei, mind Capra Zoppai fekvő-helyekből.

Elsnitz F. M. L. unk' ereje, nevededett vólt még Apr. 26-dikán: úgymint a' melly napon, Brentano 's Ulm Brigáda-Vezérink, hozzája kaptolták magokat; 's Gen. Gorupp is Ceva felől hozzája sietett, kinek érkezése által, az a' frantzia Seregszakasz, melly, Ceva és S. Giacomo között ólálkodott vólt, el vonta magát, de vízfza-vonulása közben, nem kevés háborgattatást szenvedett még túl Bardinetton is.

Ezen egygyesülés után, elébb nyomúlt a' S. Giacomo hegyéről F. M. L. Elsnitz, szintúgy Gen. Gorupp is; nem különben Gen. Lattermann, ki is nevezetesen Loanot vette czélba, melly Helység, Finale-n túl esik, Dél és Napnyúgot között, mint az Olasz Ország' Mappáján meg lehet látni.

Savona Várát ágyúztatni szándékozott Me-

las Vezérünk, rendeléseket tévén, hogy Vár-ví-
vó ágyúk szállítódjanak oda Alessandriából: és
már Apr. 29-dik éjfélszakáján belé is kezdettek os-
tromló Vitézeink az ágyúzó-tanyák' készítésébe.

Génua Városának környülállásai eránt, kö-
vetkezendő értelmű híradásokat vett, L. G., Ott
F. M. L. unktól: Apr. 27-dikén ki-rontott Gé-
nuából az ellenség: de veszteséggel visszfa vere-
tődött. Későbbben, el vett F. M. L. Ott, Génua
Városának Északi környékén, Rivarollo di Sotto
nevezetű erős tanyát, nem külömben két kis Erössé-
geket is, mellyeknek neve: li due Fratelli.

Korzikai Szigetéből segítséget kért volt Mas-
sena: de, a' Melas Vezérünkhöz érkezett Tudó-
sítások szerént, nem telyesíthették kívánságát a'
Korzikabéli Frantziák: minthogy magoknak is
alkalmas erő kívántatik: hogy az ellenek zúgó 's
fel is támadt Lakosoktól őrizhessék magokat.

Tegnapelőtt estve egy Tudósítás érkezett ide
Stafétán Olasz Országból, a' melly szerént újra
ki-tsaptak volt Génuból a' Fr—ák: de egy Had-
nagyunk a' Splényi Reg—éből, olly derekasan
vissza-nyomta őket, hogy jó számú részt el is fo-
gott közzülnök.

Tegnap ismét érkezett egy Staféta Olasz Or-
szágból olly híradással: hogy Melas Vezérünk,
meg-verte Suchet Fr. Generálist a' ki ellen-
ment; 's nyúltz ágyúkat nyert tőle.

A' Budai 's Pesti öröm-inneplésekről visszfa-tért
Méltóságok, nagy ditsérettel 's kedvel emlékeznek
azokról. Az általunk már meg-írt múltságó-

kon kívül jelesnek mondják, a' B. Orczy László Ö Exc—ja' kies kertjében Máj. 2-dikán délelőtt tartatott halálfzatot is. A' F. Vendégek, tsónakokon ülvén, magok vonták a' hálót, melly, gyönyörködtető terhet szállított ki a' száraza. — A' Karuzsfzelben nagyon tetszetek, a' pompás Vitézek' különböző formaruhájú négy szakaszainak gyors fordulásai, mellyek negyvenhét szer történvén egymás után, a' színeknek olly sokféleképpen való elegyítése, 's az állás formáinak szapora változtatása által, kellemetesen mulattatták a' Néző sokaság' szemeit. — A' melly vatsorát 's Bált Máj. 4-dikén adott Gróf Károlyi Ö Nagysága: annak fényességét 's gazdagságát különös megelégedéssel bezzélik a' Föhertzegek is.

Hadi Környülállások,

(Külföldi Újságok szerént)

1. Német Birodalmiak.

A' Baváriai 's Palatinátusi Választó-Hertzeg, mintegy tizenkét ezer főből álló Katonaságot vitézkedett Anglia' zsóldján, mellyet (a' Müncheni Tudósítások szerént) még Apr. 29-dikén el indított vala már a' Német Birodalmi Sereghez. Két fő Brigádákra vagyon fel-ofztva ezen Korpus, 's magában foglal: két újjonnan állított Gránátéros Batalionokat; 8 Bat. gyalogságot; 2 Bat. Tábori-vadászokat, két újjonnan állított Stuttzos Kompániákat; négy Pattantyús-Kompániákat, mellyek között, egy újjonnan állított lovas vagyon; és négy Svadron Könnyü-lovasokat.

Ulmából Máj. 7-dikén: — „A' Duna' bal partján olly tanyán egygyesíti B. Kray, Serege Ofztályaait, hozzájok kaptsolván azokhoz a' Gen. Sztárayét is, hogy alkalmas helye legyen Lovasságunknak az egész erőben vaió munkálódásra, melynek nagy akadályai a' hegyes és erdős vidékek.“

Philippsburg Várából Máj. 4-dikén: — „Jó karban vagyon ez a' derék Erösség: de azért minduntalan tétetnek a' védelem-készületek, hogy ha az ellenség újra körül fogja is: hozzá ne juthasson, mint nem juthatott még eddig.“

2. Olasz Országaiak.

A' Velentzei Kalmárság negyedfél ezer ezüst Dukátikat küldött az ott lévő Cs. K. Komen-dánshoz Gen. Monfraulthoz, a' meg-sebesedett Cs. K. Katonák' számára, egy Kalmárnak se' nevezvén meg a' nevét, a' ki adakozott ezen summába.

Livornóból Apr. 21-dikén: — „Korzikai Szigetében, a' Frantziák ellen fel-kelt Lakosokat meg-támadták ugyan az ott lévő fr. Katonák, Salicetti' vezérlése alatt: de nagyon meg-verettet-tek.“

3. Hollandiaiak.

Az Amsterdami Tanács Tagjait, keményen meg-fenyegette a' Hágai Kormányfő, hogy le ne merjenek mondani tiztségekről: de még is le mondtak.

Jóllehet az Ámsterdami Kalmároktól nem kaphatott pénzt költsön Buonaparte: és elégséges okokat is hordtak fel az említett Kalmárok, a' mellyekre nézve, nem telyesíthetik a' Fr. Respublika' kívánságát: még is egy hasonló tárgyú új kéréssel kísértette meg, nem ugyan már különösen az Amsterdami Kalmárságot Buonaparte; hanem általjában a' Batáviai Republikát.

Hogy Batávia, gátot vethessen ezentúl az Anglusoknak, ha talám újra bé-akarnának rontani abba az ő derék Kikötőhely gyanánt szolgáló Texeli tengerkebeljekbe: egy olly makhinát találtak fel, 's készíttetek, a' mellyet ha a' szükség úgy hozza magával, bé-sűjjeszhetnek a' Texel' bé-járásánál: 's a' midőn nem lesz többé szükség reája: ki-vonhatják nagy baj nélkül. A' dologhoz értők mindazáltal úgy ítélnék ezen makhináról: hogy azt, más felől az ellenség is eszközül vehetné magának, az Öltalmazók' kárára.

4. Frantzia Országaiak.

Massenáról minekutánna sokáig halgatott volna a' Consularis Újság: meg-szóllalt végre Apr. 24-dikén, annak ditséretére, győzedelmeket hirdetvén felőle, 's olly győzhetetlennek állítván annak fekvését a' Génuai földön; hogy az ellenségnek (t. i. a' Cs. K. Seregnek) maga meg-rontása nélkül meg nem lehetne ötet támadni.

A' Rajnai Frantzia Sereg' Vezérévé, Moreau Generális' helyébe, Gen. Berthiert nevezte Buonaparte. Ez a' Berthier, minekutánna le-tévén

a' Had-Ministerséget, oda hagyta Pári'st, 's el érkezett az elébb úgy nevezett Tartalék-sereghez, melly most már Helvétziainak neveztetik: illy értelmű Hirdetményt intézett vala ahhoz: „Tisztek és Katonák! Újra fog kezdődni a' táborozás. Vidalok által kell meg-nyernünk a' Békességet. A' ti bátorságtok; a' folyó haddal egygyütt járó minden bajoknak el viselésében való békességes türetek; 's a' szoros rendtartás, melly, első virtusa a' Katonának, bátorságosokká tesznek titeket, az eránt, hogy győztök, és a' Békességgel, boldogságot szereztek a' Republikának.“

Tulonból olly híradásokat vett Buonaparte: hogy az Egyiptomi frantzia Seregből mintegy háromszázan, Kleber Generálisnak egy Adjutánsával egygyütt, el érkeztek légyen már az oda való Kikötőhelybe, egy Fregáton. Egy nagy Ispotály készitődött Tulonnál, az Egyiptomból vízfza-érkező fr. Sereg' számára.

A' Kiköltözött Frantziák' laistromából, háromszázat töröltt vala ki Buonaparte Apr. 23-dikán. Ezen háromszáz Személyek között, kiknek szabad vízfza-menetel engedődött, sokan vagynak, a' kik Tagjai vóltak az első Nemzeti-gyűlésnek. Kiváltképpen nevezetesek ezek között: Lafayette (Ex-Marki); Larochevoucault-Liancourt (Ex-Hertzeg); Lameth Sándor (Máltai Vltéz vólt; 's a' Terroristák előtt szökött el Pári'sból, minthogy ötet is érdeklette az a' Vád-végzés, a' melly Barnave ellen hozódott vólt; a' ki (t. i. Barnave) giljotinon végezte életét 1794-dik eszt—ben Apr. 12-dikén. Ez a' Barnave nagy pártfogója vólt 1791-ben a' Con-

stitutionális Királyi igazgatásnak, 's a' Királyi Háznak. A' vérengező Törvénytörő Elölülője Dumas is azt kérdezte tőle: Miért lett Rojalistává? melly tudakozásra e' vólt a' felelete Barnavenak: „En a' leg buzgóbb óltalmazója vóltam addig a' Szabadságnak, míg a' józan okosságon fundálódott az: de útalom azt, a' miólta, boldogtalanság' elzközévé lett, olly alaton lelkü undok gonosztévők kezében mint te.“)

Az Ámerikai Respublika' Követei, olly kívánságokat terjesztették Buonaparte' eleibe: hogy ruházná fel ő is a' maga Biztosait éppen azzal a' hatalommal, a' Békesség-alkura nézve, a' millyenél ők vagynak fel-ruházva, az az, hogy ne csak magok között állíthassák meg ők és a' fr. Biztosok mint Alkuvók, a' Békesség-alkut: hanem kötelező erejüvé is tehessék azt, mindenik Fél, a' maga Respublikájára nézve, mihelyt a' közakarattal helybe-hagyandó feltételeknek alája írták egyszer magokat. Ezen kívánságra reá állott az I-ső frantzia Consul.

Buonapartenak hogy annál nagyobb kegyelmébe juthassanak a' Cisalpínus Kiköltöztek: igyekeztek annak régi nemes származását megmutatni, melynek próbáját, a' 15-dik Századbéli, 's Sarzánából származott Antonio Ivani nevezetű Írónak Leveleiből vették; a' kinek bizonyágtétele fzerént, már 1270-dik esztendőben a' Buonaparte és Marciasio Famíliák meg vóltak Lombárdiában, a' honnét ezek, a' Cattanei, Altrobrandini és Pazzi Famíliákkal egyetemben, a' két híres ellenkező Felekezetek' — az úgy

nevezett Guelfusok' és Gibellinusok' — hadakozásakor költöztek ki, melly Familiákról azt állítja a' nevezett Író, hogy leg nagyobb tekintetűek voltak akkor Lombárdiában.

5.) Nagy Britanniaiak.

Bizonyosnak írják a' Londoni Újságok, hogy az Anglus Udvar, hadi próbát akar tétetni a' Frantziák ellen, Corsica Szigetében, melynek Lakosai nagy szerént Angliához hajlanak.

Osterley nevezetű, negyvennégy ágyús hajót, a' melly Napkeleti Indiából indult Angliába, elvettek volt a' Frantziák, hofzfas tusa-kodás után. Egy Chinába járó gazdag terhű anglus hajó is volt az Osterley' társaságában, nem különbben egy Hindostani kis hajó is; de ezek, az Osterley' viaskodása közben, szerentsésen meg-szeleltek. Nem soká lehetett azomban örö-mök a' Fr—áknak, az Osterley' el nyeresében is, mert Reiner nevű Anglus Admirális vízfzja nyerte azt tőlök.

Londonban, a' Napkeleti nyelvek tanulása végett, egy Akadémia állítódik fel, a' Bétsi Ori-entális Akadémia' hasonlatosságára. A' Napkeleti Indiába kereskedő Társaság, már rendelt is ki elegendő fundust ezen Akadémiának fel-állítá-sára, mellyben Professor Carlisle lesz az Út-mutató, a' ki most Konstántzinápolyban vagon.

Nagy kívánsággal várták Londonba Napkeleti Indiából Mysore Országá' néhai Királyjának Tippo Saibnak Bibliothékáját, a' melly, három százhúsz Kézírásokból állott; és a' Régiség-gyű-teményét.

Londonból Apr. 25-dikén: — „A' Lord Bridport helyébe választódott Tengeri Fő Vezér Lord St. Vincent (ki annakelőtte Jervisnek hívatott) már meg-gyógyúlt, 's negyvenegy líneai hajókkal indul Fr. Országának Breszti partjai eleibe.“

„Ezentúl a' hadi segedelem-pénzt aranyban küldi Pitt Minister a' Cs. K. Felsőnek: az Ország-gyűlés' helybe-hagyásával.“

„Az Orosz Császár, hat ezer Katonákat ígért Portugalliának azon esetre; ha Spanyol-Országtól meg-támadtatnék. Ezen okból, hat ezer Oroszok, továbbra is Jersey Szigetünkben maradnak.“

Magyar Ország.

Ő Felsege, méltóztatott egy emlékeztető arany-pénzel jutalmaztatni meg a' Pozsonyi Külső Tanátsnak Kojanitz Ferentz Vincze nevű Tagját, azon buzgóságáért, mellyet nyilatkoztatott, Polgár-társainak a' hadi segedelmek' adására való mindenkori serkentésében, 's az illy közhasznú adományoknak öszfze szedésében: melly buzgóságot jelesen bizonyított a' múlt eszt—ben, mert, éltes idejének 's gyenge egészségének kímélése nélkül, és Arany-művesi 's Juvelíri mesterségének félre-tételével, házról házra járt, 's úgy gyűjtögette öszfze a' tábori Ispotályokba kívántató ruha-darabokat 's tépeményeket, mellyekhez maga is jó részt adott, 's ekképpen nagy eszköz volt abban, hogy Pozson Városa, 6 mázsa és 7 font afféle sebre való ruhákat 's tépeményeket szolgáltatott a' meg-sebesedett Vitézek' számára.

Temes Vármegyében, a' Csernegyházi nem egygyesült Görög Pap, Georgievich Basilius, számos legényeket buzdított fel a' fegyverfogásra, kiket szóval való serkentései mellett, szépen meg is ajándékozott, 's egyfzersmind a' formaruhájára is ezen öszsze-szerzett új Katonák közzül mind-egygyiknek, 26 for. 's 34 xrt. adott, és még e' felett, olly ígéretet is tett: hogy azon esetre; ha ezen Vitézek a' szolgálatra tehetetlenekké lennének: gondjokat fogja viselni. Ezen hazafiúi jótéteményt egy arany-lántzos emlékeztető arany-pénzel méltóztatott meg-jutalmaztatni ő Felsege, 's egyfzersmind azt is meg-parantsolni: hogy a' kik segítői voltak a' nevezett Egyházi-fzemélynek illy hazafiság' gyakorlásában: azoknak is tudokra kell adni, hogy a' mit tselekedtek, nagy tetfzésére van Ő Felségének. — A' Felség, illy kegyelmes tetfzésének jelentésével örvendeztette meg név szerént Po'sega Vármegyében a' Pletternitzi Domibiumbéli Pechur Natalis és Mátyás nevezettü Alattvalókat is, kik két Rekrutát állítottak, gazdagon meg-ajándékozván őket, 's le-tévén a' formaruhájokra meg-kívántató summákat is

A' F. Magyar Királyi Kamaránál Expediturae-Adjunctusságot viselt néhai Engelhardt Úr' helyébe, méltóztatott Ő Felsege Lingl Urat nevezni, a' ki eddig Exp. Cancellista vólt: ezen Úr' helyébe pedig Accessistából Cancellistává tette a' F. Kamara, Stettner Gábor Urat; és Accessistává Szabó Imre Urat. — Ugyan a' F. Kamaránál, néhai Rakofzláv Úr' helyébe Accessistává lett Practicánsból Mihályf Antal Úr.

Elegyes Tudósítások.

A' Spanyol Király, mihelyt vette a' tudósítást, VII. Pius Pápa' választatásáról: azonnal egy Hirdetményt tétetett közönségesse a' Mádríti Újságban Apr. 2-dikán: a' melyben jelenti, hogy Ő Felsege, azon örvendetes történetet, minden kedves Alattvalóinak is tudokra akarta adni mint vígafztalást; kik is annakokáért ezen örömben tartatott részvételeknek nyilatkoztatására, köteleztetnek háláadó Isteni tiszteletet tartani: valamint Ő Felsege maga is ezt fogja tselekedni, és Apr. 3-dik 4-dik 's 5-dik napjain az egélz Udvar, innepi czeremóniával mutatja magát, 's ki-világosítódik a' Város. Jelentette továbbá a' Király, hogy rendkívülvaló Kurírt is nevezett ki, a' ki el vigye Ő Szentségéhez az Ő Felsege' jó kívánságát, 's egyfzermind végezzen azon nyomos tárgyak eránt, melyek a' mostani körülállásokban méjj megfontolást kívánnak, 's fundamentomai a' két Udvarok között való egygyességnek. — Minthogy a' midőn meg-hala VI-dik Pius Pápa: olly parantsolatot adott vólt ki a' Sp. Felsőg, hogy azontúl a' Római Udvar' jussait, részszerént maga a' Király, részszerént az Egyházi Rend' Fejei fogják ki-szolgáltatni: most már ezen jusokra nézve is jelentette a' Király, hogy azok ismét az új Pápa' kezébe mennek által.

A' Bétsben lakott frantzia Királyi Hertzeg-afzfzonymnak, Néhai 16-dik Lajos Leányának a' Férje Angouleme Hertzeg, el útagort a' Curlandiai

Tudósítások szerént Mietauból, a' Hertzeg Cöndé Korpusához, melly, az Orosz Császár' szolgálatjából Anglia' zsóldjára lépven által, Olasz Országba ment által a' Rajná mellől.

Olasz Országból írják ezen Korpusról, hogy Livornónál, ánglus hajókra fog szállani.

Colonia (Kölln) Városától, 850, ezer líver esztendei adót kívántak ennekelötte a' fr. Igazgatók, hanem a' mostaniak, a' 350 ezer lívert; kétfáz ezerre szállították le.

* * *

Jclentés.

Kerti tudományhoz tartozó új halfzanos találmány.

A' kerti plántáknak olly igen ártalmas hangyák' ki-irtására, igen fogatos eszköznek bizonyítja a' tapasztalás, egy a' végre készült szirup' nemét, mellyet nagyon örömet esznek a' hangyák, 's haza is visznek magokkal a' rajjaik' számára: de minekutánna ettek belöle, mind az anya- mind a' raj-hangyák el vesznek. Egy illy Sziruppal telyes üvegetskét, a' halfzanosra fordítása' módját le-író tzedulátskával együtt, meg lehet kapni tizenhét krajtzárért, Baumán Jakab nevezetű Cs. Kir. Arrossánál a' Plánta-magoknak, kinek boltja vagyon, zur rothen Rose, in der Singerstrasse; im Deutschen Hause:

A'
TSASZÁRI ÉS KIRÁLYIFELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Nro. 40.

Költ Bétsbenn, Pünköst Havának (Májusnak)
20-dik napján 1800-dik Elztendőben.

Béts.

A' Hadi Cancellária, következő hadi tör-
téneteket 's környülállásokat hirdettetett ki, a'
Bétsi német Újságnak Május' 17-dikén költ da-
rabjában, Kray és Melas Vezérink' híradá-
sai fzerént:

Kray Vezérünk' Tudósításai:

A' Möskirchi verekedés után, három fran-
zia Ofztályok Riedlingen felé indultak (melly

T t

Város a' Duna' bal partján fekszik); egyéb része pedig az ellenségnek, Sulgau (vagy Saulgen) Városán által, Biberach felé vette útját. (Biberach, a' Duna' jobb meljékén fekszik egyenesen Riedlingen eránnyában, Rifs nevezetű folyó-víznek a' partján, a' melly, nem mészke Ulmától szakad a' Dunába.)

Hogy az ellenség, által ne szállhasson a' Duna' bal partjára: ez okon H. T. Kray, ismét visszavitte Seregünket a' Duna' bal partjáról a' jobbra, olly siettséggel; hogy Máj. 7-dik éjtszakáján kerekedett vólt fel a' bal parttól, 's már más nap, t. i. Máj. 8-dikán dél után, a' Biberachi árkok megett állott az Armádiája. De még az nap estve felé, visszanyomta az ellenség, Seregünknek elől állott szakaszait, szinte magának a' Seregnek fekvéséig, és Máj. 9-dikén reggel, olly nagy számú gyaloggal kezdte a' meg-támadást, melly a' miénket, árvíz módjára el borította vólna; lovasságunk pedig, a' vidéknek erdős vólta miatt nem dolgozhatott szabadon. Illy környúlállásokban, kötelességének tartotta a' Haditárnokmester, hogy helyet változtasson (annyival is inkább; mivel véle, még akkor nem egygyesítette vólt magát egézfízen Gróf Sztáray, kinek Korpusát, a' Bavaríai, Würtembergi, 's más Katonáságokkal egyetemben, harmintz ezerre teszik az újabb Tudósítások.)

Máj. 10-dikén tehát, az Iller vize megett, Memmingen Városánál telepedett meg népünk. (Biberachtól, olly forma mészkeségre esik Mem-

mingen; mint Biberach Riedlingentől, azzal a különbséggel; hogy Memmingen oldalyást fekszik Biberachnak, Dél és Napnyúgot között). Ezen tanyán, meg-támadta Seregünket dél tájban, feles számú Seregoftály, melly, a' Konstantziai tó felől, Wurzachon által nyomúlt elene: de ki nem nyomhatta helyéből. Egy más Tsapatja is az ellenségnek, melly az nap, Biberachon által vette útját Memmingen felé, vátig rajta vólt, hogy az Iller bal partjáról a' jobbra szorítsa által szélső Seregzakafzainkat: de semmire se' mehetett. Ezen próbatételeiből az ellenségnek, úgy ítélte B. Kray, hogy még azokat többször is szándékozik az, meg-újítani.

De minthogy a' mi derék Vitézeinket igen meg-bágygalyasztották a' már tíz napoktól fogva tartott sebes marsok, és tsak nem mindennapi tusakodások, mellyekhez az is hozzá járult, hogy ételek 's italok se' lehetett rendesen: mind ezeket meg-fontolván a' Haditárnokmester, arra határozta magát, hogy a' Sereget, Ulma Városa' vidékére szállítsa, 's elegendő számú Őrizetet tegyen ezen Erösségbe, és ha ki pihente a' sereg valamennyire magát: akkor kezdjen ismét munkába, a' környülállásokhoz képest.

A' Palatinatusi és Baváriai Választó-Hertzeg' Katonáinak azon Szakafzsa, mellyet Oberster Wreede vezérel, Máj. 10-dikén hasonló vitézséggel forgatta magát a' Fr—ák ellen, miat a' miéink.

Az eddig való veszteségünk' laistromát meg nem küldhette még B. Kray, sok el vonattatá-

sai miatt, hanem ígérte, hogy meg-küldi mentől elébb.

Addig is jelenti: hogy a' Blankensteiu Magyar Lovas Rég—ebéli érdemes Kapitány Gróf Nádasdy, meg-hólt a' sebeiben; valamint Uhlanus Oberstlieutenánt Gróf Trautmansdorf' életéhez sints semmi reménység. Továbbá: hogy Oberster Nordmann nagyon meg-sebesedve, az ellenség' fogságába esett; hogy a' Mézáros Huszárjai közzül Oberstlieutenánt Flemming, Fő-Strázsamester Szentiványi, 's Kapitány Kausen, halva-maradtak; hogy F. M. L. Karaiczay és Generálmajor Klenau, sebeket kaptak: de a' G. M. Klenau' sebje nem veszedelmes. (Magános Tudósítások szerént, a' kis újját lötték el a' jobb kezéről.)

Melas Vezérünk' Tudósításai.

Génuva Városából, Máj. 2-dikán ki-rontottak három ezer Frantziák, 's az úgy nevezett Lacoronatai sántzainkat, mellyeket, a' Splényi és Alvinczy gyalog magyar Regimentjei védelmezték, már kezdték vala hágni, a' midön Splényi Rég—éből Jukenits nevű derék Alhadnagy, ugyan azon Regimentnek másfél Kompániáit, bajonétosan (a' puskák végeire ki-szegzett péter-késekkel) olly vitézül vezette az előre-nyomuló ellenségre; hogy tizennégy Tíztek és száznegyvenkilentz alsóbb rendű Katonák estek közzüle fogságunkba, kiknek leg nagyobb részét, a' nevezett Hadnagyunk fogta el. Ágyúink is tüzesen dolgoztak azon közben; minekokáért a' fo-

gottak' számánál, még többre ment a' halva-maradt Frantziáké. — Az alatt, a' míg La-Coronatánál tusakodott az említett ellenséges Tsapat; a' Városból mindenfelé ágyúztak ki a' Frantziák, az őket kerítve tartó népünkre.

A' Génuai földnek Nizza felé eső részéből, egész törekedéssel igyekezett ki-nyomogatni L. G. Melas, a' Fr—ákat. Az e' végre erányzott tusakodások, Finale és Oneglia között történtek Máj. 3-dikán, részzerént a' tenger-part hozzfában; részzerént pedig a' nevezett két helységek' vidékeit kerítő hegyeken, mellyekről le is nyomták Seregoztályink az ellenséget a' tenger-part felé, és kényszerítették tovább vonni magát olly siettséggel; hogy Albengá-ból el nem szállíthatván hirtelen az ágyú-talyigáit, 's töltéseit, részzerént el-égette azokat, részzerént a' tengerbe hányta; nem külömben két ágyúinak bé-szegette a' gyújtó-jukait: puskaport mindazáltal, a' mit még épen hagyott, jó rakást kaptunk utánna. Alessióban, melly, egy lineában fekszik Albengával, Oneglia felé, nyóltz értz-és négy vas-ágyúkat hagyott maga után. Ott t. i. utól érték szaladása közben az Anglus hajók is, és igen szorongatták: 's nyertek is el nyóltz szállító-hajóit, mellyeknek nagyobb része, ágyúkhoz való készületekkel vólt meg-rakva. Albenga és Alassio között, nem meszfe Albengától, el érte vólt az 5-dik számú Magyar Lovas Reg—ünkbéli Gavenda Kapitány is az ellenséget, 's egy szakaszt el fogott közzüle.

Savóna Vára körül, a' víváshoz meg-kíván

tató kézfületek tételéhez, derekasan hozzálátatott L. G. Melas.

A' Turintól Napnyúgot felé eső Cenis hegyéről, olly tudósítást vett L. G. Melas, Kaim F. M. L.—unktól: hogy szava hihető Kémektől értette nevezett Feldmarschallieutenantunk: hogy Fr. Országban, Briançon Városa' vidékén, pártos mozgások mutogatták magokat, mellyekhez képest F. M. L. Kaim, Seregoztályainak alkalmas Szakafzszait küldözte a' nevezett Város felé. (melynek fekvését látni lehet Olafz Ország' Mapáján.)

A' múlt Szombaton, egy Staféta érkezett olly Tudósítással: hogy a' Fr—ák szerentsét próbálták a' Graubündteni és Vorarlbergi földön álló Seregoztályunk ellen is: de nem tetfzéssek szerént való ki-menetellel.

A' múlt Szombaton estve felé érkezének el ide Pári'sból, Májor Gróf Dietrichstein, és Kapitány Báró Reischach, a' kik Adjutánsai voltak Mack Generálisnak, 's vele másfél esztendeig raboskodtak Frantzia Országban. Beszéli, hogy a' Pári'siak úgy pompáznak, 's bujálkodnak mindenben, mintha nem is volna ez a' had, mellyel már tizenegy esztendőktől fogva veztegetik magokat 's másokat a' Frantziák.

Hadi Környülállások.

(Külföldi Újságok szerént)

1. Német Birodalmiak.

Ausburgból Máj. 13-dikán: — „A' melly 6 ezer főből álló Katonaság Donauwerthtől indult

a' Császári Sereghez: már egygyesülve vagyou véle: nem külömben Haditárnokmester Gr. Sztáray' Korpusa is. Az egész Csász. Sereg, Ulm Városa körül táborozik. Május' tizedik napjától fogva semmi viadal sem történt. A' Frantzia Sereg Laupheim és Biberach között fekszik. Mindelheimnál, melly innét tizenkét órányira esik, Dél és Napnyúgot között, egy Csász Lovas Seregzakasz áll, melly, Memmingen felé vígyáz, 's tartja szemmel az ellenséget."

„Gróf Sztáray, maga is Ulmába érkezett tegnap."

Offenburgból négy előkelő Személyeket vittek el Kezeseknek a' Frantziák, 's igen ember-telenül bántak vélek, hogy annyival inkább ki-tsikarhassák Offenburg Városától azt a' hufzon-negy ezer lívert. a' mellyet ki-vetettek reája. A' Város mentette magát, hogy annyit nem adhat; hanem ígért ugyan tsak hat ezer lívert, mellyel meg is elégedtek végre a' Fr—ák, és a' magok-kal el hurtzolt Kezeseket vízfza botsátották.

Offenburgnál, az úgy nevezett Galgenbergen (Akasztófa-hegyén) maradt halva a' viadal köz-ben Legrand Fr. Generális, és ugyan ott el is temetődött.

A' Rajnán való által-fzállítódására nézve az el adni való portékáknak, olly rendelést adtak ki a' Fr—ák, hogy annak, tsupán Kölln (Co-lonia) Városánál lehet meg-esni. Ez a' rendelés, a' millyen hafznos a' Kolóniai Komendánsnak: fzintolly ártalmas a' közönséges kereskedésnek, minthogy a' portékafzállítóknak sok hafzontalan kerülést kell tenni.

2. Olasz Országjak.

A' Turini Újság' előadása szerént, Melas Vezérünk, következő értelmű Levelet küldött Apr. 21-dikén Massena Frantzia Vezérhez:

„Generális! A' szerentse, el állott a' Kegyelmed bátor vitézsége mellől, melyet én a' Közönséggel egygyütt, érdeme szerént betsülök. Meg van győzöttetve K—d: de meg tartotta a' betsületét. Most, úgy ítélem, ideje már az emberiség' szavára halgatni. Tegnapelőtt Suchet Generális megverettetett S. Giacomonál: nem lehet tehát reménység, az ostrom alól való fel-fzabadíttatásához Génúának. Az ezentúl ontando véreért, egészszén K—dre háromlik a' számadás. Ha alku nélkül vevődik meg Génua: úgy ezen Város, melly már különben is annyit nyomorgott: iszonyú pusztítás' tárgyává lesz ki-tétetve. Aldozza fel tehát K—ed, az emberiség' érzésének azt a' ditsösségét, melyet reményl, Génúának az utolsó tsepp vérig való védelmezéséből. Olly betsületes feltételekkel kínálom meg K—det, a' millyenekre méltó egy ollyatén talajdonságú Bajnok mint K—d: hogy meg mutassam azok által, azt a' betsületet, a' mellyel vagyok.“ 's a' t.

Ugyan a' Turini Újság, közölte később a' Gen. Massena feleletét is, mellyel válaszolt Melas Vezérünknek tsendes fel-kívánására. Ajánlotta ugyan Gen. Massena, ezen válaszszában: hogy kézz el hagyni Génua Városát; de következő feltételek alatt: 1.) Hogy valakik nem akarnálák Génua Városában maradni, a' most

ott lévő Személyek között, bátorságosan el mehessenek. 2.) Hogy a' melly nemzeti jószágokat el adtak a' Ligúriai Respublika' Előjárói: azoknak el adattatása, állandónak meg-egyszerődjék, 's meg-erössítődjék. 3.) Hogy a' fr. Sereg, minden vagyonját, 's még a' Ligúriai Respublikához tartozó hadi készületeket is el vihesse magával, és mihelyt bé-ér a' fr. földre: mindjárt újra hadakozhasson. 4.) Hogy a' Frantziák el-távozása után semmi váltságot nem kívánhatnak azért Génua Városától a' Császáriak: hogy nem ágyúzták azt. — Ezen kívánságira Maszfénának, nem állhatott reájok, 's nem is állott Méláfsz Vezérünk.

3. Spanyol Országok.

A' Kádixi Kikötőhelyből feles számú kereskedő hajók, sokféle Európai Kézmívekkel, 's készítményekkel gazdagon meg-rakva indultak ki Apr. közepe tájján, három Fregátok' óltalma alatt, Déli Ámerikának Mexicói partjai felé. De alig vólt ezen Hajós-sereg 24 órákig a' tengeren: hogy egynehány ánglus hadi hajókra bukkant. A' Spanyol Kormányozó, nem adhattott egyéb tanátsot: hanem hogy szabadítsa ki ki magát, a' mint tudja. Egy Fregát vízfzra is tért a' Kádixi révparthoz: de a' több hajók eránt, semmi bizonyost nem tudtak vala még Spanyol Országban, az utolsó Tudósítások szerint.

Ambár egy időtől fogva igen szűk a' pénz: még is nagy erőben tevődnek a' tengeri-készü-

letek, főképp' a' tengeren, és különösen Napkeleti Indiában a' Manillai Szigetekben, hogy azok is Minorka Szigete' dijjára ne jussanak; mellyeket annyival inkább kívánnak megkapni az Anglusok: minthogy egynehány esztendőktől fogva semmi termés nem szállítódott által onnét Sp. Országba: következésképpen sok gazdag magazinomok állanak benne készen.

A' Mádriti Udvari Újság, egy különös formájú Rabló-hajóról emlékezik, melly, a' Spanyol partoknak Rosai tsútsánál mutatta magát, 's el is vett egy Spanyol hajót. A' rabló-hajó, frantzia Korvethoz hasonlított, tsinálmánnyára nézve. Az oldalai sárga színre, az ágyú-tsövek meljékei pedig feketére vóltak festve. Nem lebegett ezen hajón semmiféle zászló, hanem előlről, egy Afzszony-kép szemléltetett, melly egészfen fejérré vólt festve. A' Hajós-nép, különböző Nemzetekbéli ötvenöt Személyekből állott, kiknek Feje, egy magas növésű, fonnyadt testű Zsidó vólt, ki a' meggyőzött Spanyolokat mind a' tengerbe akarta hányatni; hanem a' Kormányos, a' ki jól beszélt spanyolúl, vette magát közben érettek.

4. Frantzia Országaiak.

A' midön nagy erőlködéssel tevődnek a' hadi készületek mindenfelé a' frantzia földön: Buonaparte tsendesesen mutatja magát Pári'sban. Tsak nem mindennap el jár Teátromba, még pedig gyalog, egy vagy két Barátjának társaságában. Estvénként ki-sétálgat a' Háza-népével egygyütt,

lakó-palotája' kertjéből, az úgy nevezett Elizeu-
mi mezők' kerítéséig.

Hogy a' Nép' tsendességét se' háborítsa meg
valamelly ellenségtől való félelem, a' Respubli-
ka' szélső Ofztályaiban: következő értelmű
biztatás nyújtódott ezen Ofztályok' Lakosinak
a' Moniteurben (Consuláris Újságban).

„A' szélső Ofztályok ne nyughatatlankod-
janak azért, hogy a' széleknek azon részei, mel-
lyek meg voltak rakva mindég Katonasággal,
a' mióta foly a' had: most nintsenek. Ha te-
kintenek jobbra 's balra: roppant seregeket látnak,
mellyek annyival nagyobb erejűek, mivel nem
széljel ofzolva; hanem egygyütt vagynak, és a'
mellyek nem csak el rettentik az ellenséget, a'
frantzia föld ellen való próbatételtől; hanem in-
dúlnak is, hogy jeles győzedelmeik által helyre-
hozzák azt a' szereztséltenséget, a' melly érdekte-
fegyvereinket a' hadfolytatásnak utólfzori sza-
kaszfzában. Pillantsanak egygyet hátra felé is
a' szélső Ofztályok: 's azonnal szemeikbe tűnik
a' Tartalék-sereg, melynek száma, meg-haladja
már az ötvenezeret, 's még naponként neveke-
dik; és kész akár jobbra, akár balra fordúlni,
a' mint a' hadi környülállások, 's a' Kormány-
szék' intézetei fogják kívánni 's a' t.“

„A' mostani Igazgatók' fő hadi intézetének
írta volt a' Monitör még Apr. 23-dikán: hogy
a' seregeknek minden Ofztályai öfzfze legyenek
kaptsolva, egynehány úgy ki-erányszott helyeken,
a' mellyek mind óltalmazásra, mind meg-táma-
dásra alkalmasok.“

Carnotról és Berthierről, azt írják Párisból, hogy a' mióta az első, Had-Ministerré, és a' másik Fővezérré lett: a' frantzia Seregeknek mostani tekintete, láttatik felül múlni az akkorit: midőn mindenütt győzedelmeskedtenek azok. (Carnot, Frantzia Országának azon részéből vette származását, melly a' mostani felosztás előtt, Bourgogne (Burgundia) nevet viselt; 's nevezetesen ezen Tartománynak Nolas nevezetű Helységéből, a' hol egy a' leg-régiebbek között volt az ő Familiája. Az Attya Prókatorságot viselt, 's még él; a' ki is ezen Fiát, igen ifjú korában bé-adta az Ingenieur-Akadémiába. A' Revolúzió előtt Pattantyús-Kapitányi rangal szolgált 16-dik Lajos Királyt ez a' mostani Had-Minister Carnot. 1793-dik és 1794-dikben, az úgy nevezett Közjóra ügyelő Kommisszióban dolgozott ő, 's reája volt nevezetesen bízva a' hadi plánmok' készítése: és személy szerént is el küldődött a' Sereghez, melynek Tsapatjai között vezérlett is egygyet a' Maubeugei verekedésben. 1797-ben Director vól, de ötet, Barthelemy-vel egygyütt Ámérikába akarták küldeni a' más 3 Direktorok számkivételbe, a' minthogy Barthelemyt el is küldötték: de Carnot meg-szökött. A' melly Könyvet adott vól ki szökevény korában a' maga mentségére: nem tsak annyit említettünk arról, hogy Bétsben németre fordítódott; hanem vettünk is ki belőle Himondónkba némelly tikkelyeket, a' melyek olly erős és józan ítéletteleket foglaltak magokban, az akkori Fr. Zavarók ellen, hogy

azokra nézve, kezdtek is akkor kételkedni némelyek, ezen Könyvnek Carnot' pennájából lett származásáról. Még a' Revolúzió előtt írt egy ditsérő Előadást Vauban Marsallról, melly munkájáért ő kapta el a' fel-tett jutalmat a' Dijoni Akadémiától; Mathesisbéli tárgyakról is írt, *Essais Mathématiques* titulus alatt, melly munkájáért, egynehány tudós Társaságok, Tagjoknak vették fel.)

A' Kiköltöztek' sorsa' meg-ítélésében dolgozó Kommiszzió, Carnothoz, egélsz laistromát küldötte által az olly katonai személyeknek, kiket a' Kiköltöztek' laistromából ki-törlendőknek ítélt. Ezen ki-törlésnek az a' foganatja, hogy a' ki-törlődött személyek, minden bántó-dástól való félelem nélkül vizsiza térhetnek Hazájokba.

A' Kiköltöztekéről szólván a' *Journal des hommes libres* című Pári'si Újság, ezt a' jegyzést teszi a' többek között: „Könnyebb vólt, az üldözés' idején, száz Személyeket áldozatokká tenni; mint egygyet meg-menteni. 1797-dik esztendő' Septemberében elég vólt egy fertály óra a' végre; hogy kétfáz Polgárok számkivetődjenek: kiknek közel egy harmad része, törvény óltalmán kívül valónak, az az, mindenütt, akárki által agyon verettehetőnek hirdetődött ki. A' boszszuállás' kívánsága, nagy és sebes lépéseket tézzen a' Revolúzió' idején, éppen nem is tekintvén hátra: az Igazság ellenben ritkán teheti azt, némelly mellékes tekintetekre nézve, a' mit kívánna tulajdonképpen a' természetete.“

A' Frantzia Respublika' száznegyvennégy Várainak 's Erösségeinek Komendánsait négy szakfokra olította fel Buonaparte: kik között a' Főbbeknek, tíz ezer líverre vagyon fejenként határozva az esztendei fizetéssek. Ha a' hadi környüállásokhoz képest, szükségesnek ítéli a' Fő Vezér, hogy ez vagy amaz Várba, olly Generalist küldjön Kormányozónak, a' ki felsőbb rangú, mint sem a' rendszerént való Komendáns: ezen esetben, tartozik a' rendes Komendáns meg esmérni az oda küldött Kormányozónak felsősé- gét, és függeni tőle.

Buonaparte, a' Tartalék-sereghez indúlt Máj. 5-dik éjtszakáján Pári'sból Dijonba. Elébb, Stá- tus-Consiliáriussá nevezte Buonaparte Józsefet. Tizenöt napok alatt szándékozott vizfza-térni Pári'sba.

Elegyes Tudósítások.

Az újjabb Konstántzinápolyi Tudósítások szerént, Egyiptomban az alku után, igen véres veszekedés történt vala még, a' Frantziák és Törökök között, mellyet okozott az alku' némelly pontjainak meg nem tartása.

Pétersburgból írják, hogy az eddig való Anglus Követ, vizfza ment onnét Londonba.

A' Baváriai Választó-Hertzeg, meg-engedte a' Fő Városabéli Evangélikusok Gyülekezetének: hogy az Isteni-tisztelet' czeremóniáit, közönsé- gesen gyakorolhassák a' magok módja szerént.

Hogy Génua, utolsó szükségre nem jutott még éppen eleség' dolgából: azt az okát adják

az újabb Tudósítások, hogy alig ha nem lopódott oda bé valamely eleségbéli segítség azonközben, hogy az Anglus nagy hajók kéntelenítettek a' nagy szélvélz miatt egy kevésbé el távozni, Genua' partjai elöl. Egyébaránt, halálos büntetés alatt meg van parantsolva Lord Keithtől az anglus hajók' Kapitánnyainak; hogy leg kisebb eleséget se' engedjenek bé-vitetődni a' Genuai Kikötőhelybe.

A' Genua-méljéki tengeren, egy olly frantzia hajót, úgy nevezett Feluk-ot vettek el az Anglusok, mellyen egy Kurír, Génuából Massena Fr. Vezér' válafszával szándékozott vizsza-térni Korfzikába. Említett válafszából Mafszénának ki-tetszik; hogy a' Korfzikai Frantzia Seregofztály' Vezére Gen. Salicetti, nagyön meg-verettetvén a' pártos Lakosai által Korfzika' Szigetének: kéntelen vólt Bastia Városába venni bé magát, a' honnét Kurírt küldött Génuába segedelem-kéréssel. Ezen kérésre, azt felelte Massena: hogy ő maga is bé van zárva a' Császáriak és Anglusok által Génuába, 's el van előtte zárva, minden útja a' segedelem kap-
hatásnak.

Málta Szigetének Valettai révpartjához, két hajó-gabonát tsak ugyan bé-praktikáltak valami nagy ügyyel bajjal a' Marseillei (Massiliai) Kalmárok, mint az újabb Tudósítások írják. — Hogy Valetta Várának frantzia Örizői, gyenge erővel lehetnek: onnét is meg-tetszik; mert a' Vár melljéki kisebb Erösségeket el hagyták, 's a' Várba vették bé magokat.

Magyar Ország.

Pestről Máj. 12-dikén: — „Szint olly kedvességet nyert itt a' Karrufszel Máj. 7-dikén is, mint a' minémüt nyert vala elsöben Máj. 3-dikán. — Professor Stipsits Úr, egy Versezetet készített német nyelven, ezen másodszori Karrufszelre, a' melly igen tetszett Nádor-Ispánné Ö Csász. Hertzegségének, a' nyomtatás' módjára nézve is, úgymint a' mellyet, egész táblákra metszett az Universitas Tipográfiája' Betü-metszője Bikfalvi Falka Sámuel Úr, olly formán; hogy a' betük ki állanak a' táblán, a' melyből vésödtek ki, 's mozdúlhatatlanok: és ugyan azért minden hiba nélkül lehet nyomtatni az illy táblákkal, minden afféle munkákat is, a' mellyekben sok számok fordulnak elől; 's az a' hafzon is vagyon benne, a' gyakran nyomtatandó Könyvekre nézve; hogy akármikor újra lehet velek nyomtatni: nem úgy mint más betükket, a' mellyeket szükség újra öfzize-fzedni; ha újjonnan kell nyomtatni valamelly munkát, 's a' nyomtatás közben ki is mozdúlhatnak helyekből. Az elő adott új nyomtatás' módjára nézve, még 1798-dik eszt—ben próbát tett vala már Falka Úr, a' midön Bétsben tanúlt, 's első vólt a' ki kezdte bé-hozni a' mi Országinkba, a' mozdúlhatatlan betükkal való alkalmas nyomtatást, melly a' Frantziáknak új találmánnya; kik is a' többször említett mozdúlhatatlan betüket, Sztereotipoknak nevezik.

A'
TSASZÁRI ÉS KIRÁLYIFELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Nro. 41.

Költ Bétsbenn, Pünköst Havának (Májusnak)
23-dik napján 1800-dik Élztendőben.

Béts.

Kray Vezérünk, Május' 15-dik napján új
híradását indította Bétsbe Ulm Városából:

„Ulm, (Ulma) Birodalombéli Város a' Sváb
Kerületben. Fekszik a' Duna' bal partján. A'
Lauter és Iller folyó-vizei, ott szakadnak a'
Dunába. Jól meg-erősített Város külömben is:
a' mostani had' környülállásainhoz pedig még in-
kább meg-erössítődött, 's erősítődik még most
is. Konstántzia Városától 28 órányira esik

U u

Ulma, Észak és Napkelet között; Augsburgtól Napnyúgot felé 18 órányira; a' Baváriai Választó-Hertzség' Fővárosától Münchentől (egy nevezetes Geografus' előadása szerént) Észak és Napnyúgot között 27; és Bétstől Napnyúgot felé 110 órányira.

Említett Híradása szerént B. Kray-nak, az ellenség, Weissenhorn és Krumbach felé szállította a' maga főbb erejét, melly két nevezett helyek közzül az első, úgymint: Weissenhorn, négy órányira esik Ulmától Dél és Napkelet között; Krumbach pedig, egyenes lineában fekszik Weissenhornnál Napkelet felé, szinte öt órányi meszfzeségre. A' Duna' bal partján is völt az ellenségnek egy alkalmas számú Korpusa, Erbach' vidékén, melly Mező-Város, három órányira fekszik Ulmától, Dél és Napnyúgot között.

Ez a' frantzia Seregoftály — a' mint B. Kraynak Máj. 16-dikán költ további Tudósítása tartja — úgy annyira közelített a' mi Serégünk' jobb szárnya felé, hogy Kray Vezérünk Máj. 16-dikán, egy vi'ssgáló Seregoftályt rendelt ellene: melly vi'sgálás, olly foganattal esett meg; hogy az ellenség, Erbach vidékéről visszavonta magát, Ehingen felé, melly kis Város, az Aufztriai Házhöz tartozik, és fekszik Erbachtól, Dél és Napnyúgot között négy órányira: melly alkalmatossággal; Ferdinánd Főhertzeg, mint az elöl járt Sereg-szakaszunk' Vezére, feles számú Frantziákat fogdostatott el.

Egy Lovas Korpusa B. Kraynak, Mindel-

heimnál áll, melly Város a' Mindel vize' partján fekszik, az Iller és Lech folyó vizei között, Ulmától Dél és Napnyúgot között mintegy 14 órányira; Mindelheim pedig mintegy 20 órányira esik Reutytól.

Reuty felé, egygyesülésben volt említett Lovas Seregoztályunk F. M. L. Reufz Hertzeggel, a' ki Vezére azon a' tájon, nem külömben a' Vorarlbergben, és Graubündenben álló Sereg-izakafszainknak.

Reutyból, olly értelmű híradását útasította Bétsbe H. Reufz, Máj. 14-dikén: hogy az ellenség egy vi'ssgálódó izakafszát küldötte volt Gen. Jellachich ellen Hohenems felé, melly helység Vorarlbergben fekszik: de részünkről egy Péterváradai Batalion, és egy Stuttzos-Kompánia, egészzen széllyel szórta az említett frantzia Sereg-izakafszát, 's fogott is ei' egynéhány fr. Huszárokat 's lovakat.

Lovasság Generálissa Melas, S. Stefanóból indította már Máj. 9-dikén a' maga utolsó Tudósítását, melly Helység, a' Génuai földnek napnyúgoti szélén fekszik, Génua Városától Dél és Napnyúgot között 29; Nizzától pedig Észak és Napkelet között hatodfél órányira.

Génua Városá körül a' Frantziák' utolsó ki-rontásától fogva, semmi különös nem történt; hanem Savóna Várából, kemény ágyúzá-sok között ki-tsapott az ellenséges Örizet Máj. 6-dikén: tsak hamar mindazáltal, még pedig érezhető veszteséggel visszaverettetett. — A'

mi veszteségünk, 3 halva-maradtakból, és hét sebeseből állott.

Eppen a' midőn S. Stefanóba érkezett volna L. G. Melas: olly örvendetes híradást vett Knesevich Generálistól: hogy Ez, Máj. 6-dikán: meg-támadta a' Tendai hegyeken állott frantzia Seregofztályt, 's diadalmasan le-nyomta azt onnét, és öt óránnyi járó földnél tovább üzte Sargion túl, mely helység, Tenda és Sospello között fekszik. Ezen két helyek ki vagynak téve az általunk küldött Olasz Ország' Mappáján is:

Nyert Knesevich Gen—unk két 8 fontos gölyóbisú hoszfú ágyúkat; két Haubitzokat; öt puskaporos szekereket, és jó rakás munitziót 's eleséget. Főtségünkbe estek: egy Kapitány; 3 alsóbb Tisztek, és százhárom Közemberek. — Részünkről; tizenketten maradtak halva, és 35-en estek sebbe, a' kik között három Tisztek vagynak. Egy Pedemontziumi Kapitány el esett. Igen dicséri Gen. Knesevich, a' kormányozása alatt lévő Vitézinket általjában; 's azok közzül meg-nevezve magasztalja különösen a' Főquártélymesterstabtól melléje adódott Reinisch Kapitányt, okos intézetteleiért.

S. Stefanóig lett elő-nyomulását Melas Vezérünknek; a' maga előadása fzerént, következő diadalmak előzték meg:

Máj. 7-dikén reggel, a' midőn még Onegliában volt L. G. Melas: F. M., L. Elsnitz, az Oneglia felett Élfzak felé fekvő Monte Carro nevezetű hegyről meg-támadta 3 Tsapatokban az

ellenséget, melynek tanyája volt Muchio del-
le Pietre. Az ellenség, részszerént az Oneglia
felé szolgáló szoros útra szaladt, részszerént Monte
grando nevű hegyre, Tenda felé: de mindenütt
nyomában volt F. M. L. Elsnitz, a' Monte gran-
de felé futott ellenséges szakasznak. Fogságunk-
ba estek a' Fr—ák közül ezzel az alkalmatos-
sággal: Cravelle nevezetű Ofztály-Vezér, sok
Tisztek, 's ezernél több Közemberek.

Részünkről leg inkább a' Kheul Reg—je
szenvedett, melynek vesztesége, a' halva-marad-
takat és meg-sebesedteket ötfze-véve, mintegy
kétfázra megy. Halva maradt ezen Rege-
nent-ből Májor Cassati; és hét Tisztek sebesedtek
meg, Buresch Oberstlieutenánton kívül, Gene-
rál-májor Brentano is sebbe esett.

Ugyan azon idő-szakaszban, Gen. Latter-
mann is fel-kerekedett volt a' tenger-parton Bol-
lo nevezetű tanyájából, 's a' Bertai hegyen (Ca-
po di Berta) előtte állott ellenségnek neki esett
a' Paar Gránátéros Bat—jával, 's Oneglián, és
Porto Maurizioon által Poggióig üzte azt, Venti-
miglia felé. (Porto Maurizio és Ventimiglia fek-
vését meg lehet látni Olasz Ország' Mappáján.)

Porto Maurizióban egy fr. Ispotályt kapott
Gen. Lattermann, a' melyben százötvennyöltz
betegek és sebesek voltak. Az 5-dik Magyar
Lovas Regimentbéli Kapitány Gavenda, újra sze-
rentsésen közzé vagdalt az ellenségnek, 's fele-
sen fogdosott el közzüle, 's tizenöt ágyúkat
nyert majd itt majd ott, a' tenger-parti Batté-
riákban.

L. G. Melas, a' maga fő-quártélyja' helyéül Bordigherát választotta, a' melly Helység, Ventimigliától Dél és Napnyúgot között, nem sokkal fekszik tovább egy órányi járó földnél. Nizza felé, egynehány Seregszakaszokat küldött vi'sgálódni; melly Városnak Kikötőhelye felé tartottak az ánglus Fregátok is.

(Magános Levelekből olvassuk, hogy a' Nizzaiak nem leg jobb indulatot nyilatkoztatnak a' Frantziák eránt; annál jobbat ellenben a' miéinkhez.)

Tegnap adta az Ifjú Stúver első mesterséges tüzi játékát, melynek nézésére, az estve' kellemetes vóltához képest, a' Felséges Udvaron kívül, sok ezer Nézők gyülekeztek öfzfze, 's közönséges kedvességet nyert az Ifjú Tüzimester, első remekelésével is.

Az itt Orosz Követséget viselő Kalitsev Úr, tegnap Cseh Országba indult innét a' Carlsbadi fordóbe.

Hadi Környülállások.

(Külföldi Ujságok szerént)

1. Német Birodalmiak.

Stuttgárdból Máj. 11-dikén: — „A' Würtembergi földre bé-rontott Frantziáknak első szakaszai, úgy láttattak magokat viselni, mint-ha valósággal ahöz az ígérethez akarnák magokat alkalmaztatni, a' mellyet nyilatkoztattak a' Fr. Igazgatók, a' hadnak mostani meg-újításával: hogy t. i. nem más czélból hadakozik már

a' fr. Nemzet; hanem hogy Békeességet nyerhes-
sen. A' Lakosokat t. i. kik már úgy is eleget
szenvettek ennekelötte tölök, nem szorongatták
az említett frantzia Tsapatok, hanem folyvást
elébb nyomultak: de bezzeg a' késöbben érke-
zett Sereg-szakalzfzaik, szörnyü rablásokat vittek
véghez, meg-fosztván a' hív Lakosokat szinte
utolsó falatjoktól, 's az ekképpen ölsze-gyűj-
tött ragadományyaikat, részfzerént a' szerentsét-
len Lakosoktól ki-tsikart; részfzerént pedig a'
magokkal hozott üres szekereken mind el taka-
rították. Keserves dolog a' mi Tartományunk-
ban, hogy számosan találatnak olly gonosz lel-
kü Lakosok, a' kik önnön Lakos-társaiknak gyö-
trelmére nem ügyelvén, két kézzel várták a'
Frantziákat, 's mint óhajtott Vendégeket úgy fo-
gadták öket.“

(Az illy hitetleneknek száma közzül való
völt, az újjabb Tudósítások szerént, Hohentwil
Várának Vice-Comendánsa Wolf is, a' ki, min-
den lövés nélkül által adá a' Fr—áknak a' ne-
vezett Fellegvárat, melly tsak két órányi formán
esik Helvétziának Schafhauseni széleitől: melly
gonosz tselekedetéért Wolf, el is veszi méltó
büntetését.)

„Maga ellenben a' Hertzegünk, szembetünő
jelét adta Máj. 8-dikán is annak az állhatatos
buzgóságnak, mellyel törekedik eszköz lenni, a'
Német Birodalomnak, 's azzal egygyütt saját
Tartományának is meg-tartásában: mert a'
melly Würtembergi Katonaság, a' Német Biro-
dalmi Sereghez tartozó pótlásúl szerkeztetődött

öfzfe, maga a' Hertzeg, személy szerént vezette azt, a' Zuffenhauseni környékről a' Hochenheimi táborba. Allott ezen Seregzakasz: 3 nagy Batalionokból; egy gyalog Vadász-Korpusból; 's egynehány száz könnyű Lovasságból. Agyúkkal is jól fel volt készülve ezen Katonaság.

Landsbergből a' Lech vize mellől, Máj. 14-dikén: — „Tegnaptól fogva, Reuti (vagy Reutte) Városában vagyon F. M. L. Reufz Hertzeg' fő-quártélyya, ki hogy az ott lévő Sereg-osztályaival, annál bátorságosabban meg-óltalmazhassa a' Tirolisba szolgáló Ehrenburgi szoros járást, Lecourbe Fr. Generális ellen: neki buzdította a' fegyvertfogható Vorarlbergi Lakosokat is, a' kik esmeretes hazafiúi készségek szerént, azonnal fel is keltek.“

Günzburgól Máj. 14-dikén: — „Lecourbe Generálisnak némelly Szagúldói, a' Lech vize felé mutogatták magokat: de míg a' Csász. Sereg Ulmánál áll: addig nem lehet gondolni, hogy a' Fr—ák feles számmal nyomúljanak a' Lech felé: mivel tartanak attól, ne hogy az Armádiájoknak bal oldalról vagy még hátúlról is találjon kerülni Kray serege.“

„A' Breisgauri fel-fegyverkezett Földnépének egy része, Gen. Sztaray Korpusához kaptsolván magát, Ulmához érkezett annak társaságában.“

A' Lech vize mellől Máj. 15-dikén: — „Egynehány Baváriai Batalionok indultak ezen folyó-víz felé, hogy a' kerengő fr. Seregzakaszok ellen, bátorságban tartsák a' szeleket.“

Burgauból Máj. 15-dikén: — Tegnap nagy hadi Tanács tartaték Ulmában. Ö Cs. K. Fellege tábori Ministere Gróf Lehrbach is jelen volt. — Olly fekvése vagyon a' Cs. K. Seregnek Ulma körül, hogy az ellenség nehezen mérészel, bátor 65 ezerre mondják a' számát, elébb nyomolni a' Lech vize felé.

Augsburgból Máj. 16-dikán: — „A' Kemp-teni posta, nem érkezett már ide két naptól fogva.“

Kaysersheimből Máj. 14-dikén: — „Itt gyógyítják Karaiczay F. M. L. ot, a' ki Máj. 3-dikán Engennél sebbe esett, melly eleinten, igen veszedelmesnek tartódott, mivel a' F. M. L. Úrnak a' hasába ment a' golyóbis: de telyes reménységgel vagyunk, hogy rövid időn ki fog sobjéből gyógyúlni ezen derék Bajnokunk.“

2. Helvétziaiak.

Schafhausenből Máj. 11-dikén: — „Öt ezer sebeseket küldöttek ide a' Fr—ák, kik a' mi Városunk költségén gyógyítódnak.“

A' Frantziák azzal bíztatták Helvétziát, hogy gabonát szolgáltatnak néki. Ezen ígéret-jeket a' magok Országából nem telyesítették: hanem már most a' Német Birodalmi ragadományokból telyesítik részszerént.

A' nagyobb Kantonokat is ki fogyasztották, s nagy szükségre juttatták a' Frantziák, miolta a' felső Rajnai vidékeket tették had' teátromává. Tigúrum (Zürch) középszere Város: még is tsupán az oda való bé-quártélyozása a' Fr. Katonák-

nak, kétszáz ezer Luidorba került; és ezen számába nintsenek belé számlálva a' sok mindenféle adók, mellyeket részszerént parantsoló, részszóránt kívánó hangú rendelkezéseikkel tsikartak ki, mellyeket ők úgy különböztetnek névvel egymástól; hogy az első rendbélieket, Kontribúcióknak, a' másik rendbélieket pedig, Requizícióknak nevezik.

Schafhausen Városára, hétszáz ezer líver adót vetettek a' Frantziák, mostani bé-meneteljekkel.

3. Olasz Országok.

Verónából Máj. 10-dikén: — „Cs. K. Generális Dedovich, a' ki eddig, Graubünden'erányában, Bellinzonánál állott, a' Sz. Gothárd hegye felé fordult a' mint hallatik, hogy az ott lévő erejét az ellenségnek meg-vi'sgálja. (Mind Bellinzona mind a' Gothárd hegye, ki vagynak tévé, Helvétzia' Mappáján.)

Turinból írják, hogy Génua Városa körül, hova tovább erőssödött a' Cs. K. Sereg' fekvése; minthogy a' sok sántzok, éjtszakánként is készültek, a' Lakosoknak szíves egygyütt munkálódása által.

Génua' partjai elöl, el távoztak vala az Anglus hajók egy kevésse, a' nagy szélvélz miatt Vadoig: de már ismét vízfőz-tértek, 's el is nyertek egy fr. hajót, a' mellyen Tulonba indult Massena Generálisnak Rouen nevű Adju-tánsa.

Nagy Britanniaiak.

A' Londoni Újságnak Apr. 29-dikén költ da-

rabjai szerént, onnét függesztette fel a' Miniszteriöm, a' Frantziák ellen erányzott hadi szándékainak intézését; a' mint fogták nyilatkoztatni a' Frantziák, a' magok ellenséges szándékjokat a' szárazon.

A' Lord Bridport helyébe ki-nevezett Lord S. Vincentnek mérészségétől 's erős lelkúségétől sokkal többet várnak Londonban; mint sem lehetett várni Lord Bridporttól.

Napkeleti Indiában annál nagyobb erőben tevődnek Anglia' részéről a' Manillai Spanyol Szigetek ellen erányzott készültek; a' mennyivel inkább hozzá látnak a' Manillai Spanyolok is, az óltalomra szükséges készülettételekhez, kiknek bőven van ott pénzek 's egyebek is, nem úgy mint az Európai Spanyoloknak.

Irrlandiáról nem lehet ugyan azt írni: hogy minekutánna már az Ország-gyűlésnek nagyobb része is reá állott Irrlandiának Nagy-Britanniával való egyesítettetésére: még most is ne vólnának némelly háborgások ez vagy amaz részeiben az Orzágnak: olly reménységet nyilatkoztatnak azomban minden Tudósítások, hogy nem lehet többé tartani Irrlandiában valamelly nagy zendüléstől: azomban, előre néző okosságból tsak ugyan több helyeken fognak táborok fel állítódni, hogy annyival jobb móddal meg lehessen tenni az a' végre meg-kívántató intézeteket, hogy az Ország-gyűlés által már meg-határozott, 's a' Király által is meg-erősített egyesítettetése Irrlandiának és Nagy Britanniának egész tökéletességre mehessen.

Londonból Apr. 29-dikén: — „Southamtonnál, 30 ezer főből álló Katonaság száll ténborba, a' melynek fele, Lovasokból áll. Mi végre? még nem tudódik.“

„Hasonlóképpen nem bizonyos még, ha a' partjainktól tengerre szállott földi Seregoztályunk, Portugalliába, vagy Tulonba vagon e' rendelve.“

„Itt Londonban közel harmintz krajtzár most, egy font marha húsnaq, és ugyan annyi ürü-húsnaq is az árra.“

„Napkeleti Indiában Tremendous nevezetű 74 ágyús lineai hajónk, egy Preneuse nevű 54 ágyús frantzia Fregátot olly helyre üzött, a' hol megfekette az, a' víz' tsekélysege miatt, 's nem tudott el szabadúlni.“

„Sir Ralph Abercrombie Generálist ide hívatta az Udvar egy Kurír által Skótziából, és Portugalliába küldi Vezérnek: mivel nem egészen lehet meg-nyúgodni a' Mádríti Tudósításokon, mellyek szerént, tsak azért rendelt volna a' Spanyol Udvar, Portugallia' széleihez egy nagy Korpuszt, hogy az egygyesült Hatalmasságok bé neronthassanak ellenséges erővel, Portugallián által Spanyol Országba.“

„A' mi Kikötőhelyeinkben és Hajösseregeink' társaságában vólt Orosz hajók, hasonló parantsoilatot kaptak Pétersburgból, mint a' földi Seregoztályok, mellyek Máltánál, és Jernsey 's Guernsey Szigetekben tartózkodtak. Hat ezer Orosz Katonák ugyan tsak meg maradnak Jernsey' Szigetében, kiket Portugallia' segítségére ígért az Orosz Csáfzár.“

„Yarmouthi Kikötőhelyünkbe egy békességés zárlójú hajó érkezett Hollandiának Texeli révpártjától. A' melly Írásokat magával hozott: azonnal ide küldődtek.“

„Whitworth Úr, a' ki Pétersburgban viselt vala eddig Angliai Követséget, olly kedvességet nyert volt magának Pál Császár előtt; hogy tsak mostanában kérte meg F. Királyunkat éránta, hogy emelné Ő Felsége Sir Charles Whitworthot, Pári (fő Mágnási) rangra; melly kívánságát az Orosz Császárnak, azonnal is telyesítette György Királyunk.“

„Whitworth Úr' helyébe kit küld a' mi Udvarunk Pétersburgba Követnek: még nem tudatik.“

Londonból Máj. 2-dikán: — „A' Királyt-kívánó frantzia Lakosoknak (Suánoknak) azon Vezéreik közzül, kik meg-békéllettek a' Consulokkal, Georges nevű, Pári'sban tartózkodott, de ott nem elegendő bátorságban vélte lenni magát: azért is ide jött.“

„Napkeleti Indiában; ama' nevezetes néhai Tippó Saib, tsak ugyan tartott az Anglusok' erejétől, a' mint már most ki-tetfzik: mert sok olly el ásott kintsre akadtak későbbben az Anglusok Seringapatnamban; a' mellyet; ezen Városnak ostromoltatása előtt dugott volt el Tippó.

5. Frantzia Országaiak.

Pári'sban újra egy nagy czélú öfzszeesküvés tudódott ki, melynek meg-v'ísgálására, négy Tagokból álló Kommissziót nevezett ki Buona-

parte. Még némely Prefektusokra (Ofztályokbéli Kormányozókra, vagy Consularis Helytartókra) is vagyon gyanúság ezen öfzfize-esküvés eránt. Pári'sban Máj. 3-dikán sokan el voltak már fogva, az öfzfizeesküvésben való részvételért, nevezetesen tizenegy Politzáj-Tifztviselők, és Izámos Katona Tifztek.

Dijonból azt írta az első Consul Buonaparte Máj. 7-dikén Pári'sba, hogy ő az említett napnak reggeli hat órájára, következképpen 25 óra alatt Párisból Dijonba érkezett, melly Város külömben Pári'stól 67 órannyira esik, Dél és Napkelet között. Dijonból Máj. 7-dikén el indult Genf (Geneva) felé, a' hová más nap el is érkezett. Geneva Pári'stól, 95 órannyira esik, Dél és Napkelet között.

Buonaparte, örömet el vitte volna magával ezen útjára — a' mint a' Pári'si Tudósítások írják — vagy Clarke Generálist, a' ki vele volt Campo Formióban a' Békesség' Kötésen; vagy a' Külső dolgokra ügyelő Ministert Taleyrand-Perigordot, a' ki igen ért a' Békéllés' nagy mesterségéhez: de mind ketten betegesek, még pedig nevezetesen száraz-betegséggel küzködnek, a' melly, — egy elmés Írónak ítélete szerént — valóságos képe a' mostani politikának.

Olasz Országának vizfsza-vétele után, a' melly Olaszok, Fr. Országba költöztek által, 's nevezetesen Pári'sban tartózkodtak: olly értelmű parantsolatot vettek, hogy paszfszust kérjenek magoknak, 's induljanak azzal, az Aine nevezetű Ofztálynak Bourg nevű Városába, melly, a' Hek-

vétziai és Szabaudiai szélekhez közel esik, Párisból pedig 93 órányira, Dél és Napkelet között. Csak a' 60 ezteendőket és betegeseket nem kényszeríti ezen rendelés a' Párisból való el távozásra.

Brüszszelből Máj. 6-dikán: — „Az ide való Prefektus kemény parantsolatot hirdettetett ki, a' Katonáknak ki írt személyekre nézve, hogy t. i. szökevények gyanánt fognak tartatni 's meg-büntetődni: ha Máj. 10-dikéig a' Tartalék-seregénél nem lesznek.“

A' Királyt-kívánó Lakosokkal folytatott hadnak le-tesendesítése után, vilzfza térvén Brune Generális Párisba, úgy fogadódott Buonaparte által, mint Békesség-szerző. Ezen alkalmatossággal olly értelemi nyilatkoztatta magát Párisban az előkelők között, hogy meg-szünt ugvan a' Revolúzió a' Fr—ák között: de más Tartományokra nézve nem.

Marseille (Massilia) Városából írták Párisba Apr. 19-dikén, és ezt a' Tudósítást minden Párisi Újságok hirdették: hogy a' Hieres Szigetekhez hufzonkét hajók érkeztek fr. Katonákkal rakva, Egyiptom' pártjaitól.

Magyar Ország.

Debretzenből Máj. 10-dikén: — „Szent György napra virradóra, az az, Apr. 24-dikén, 12 és 1 óra között, nálunk tűz vólt éjtszaka; és el égtek 31 Teleken lévő házak, mintegy 50-en.“

„Egész Aprilis hónapunk olly meleg vólt, hogy majd Caniculában is izámot tett vólna. Mint-

hogy eső nem esett, a' tavaszi vetések igen szegények; és a' búzának az árra, hat és hét májásról már is fel ment 10, és 11-re: ezen folyó Május ellenben, mind eddig igen hüves volt és szeles; sőt 5-dik és 6-dik napra vírradóra dér is volt, melly a' fáknak és fakadó szőlőknek nagyon ártott is sok helyeken.“

(Bétsben is hasonló volt az idők' járása.)

Pozsonból Máj. 18-dikán: — „E' folyó Hónapnak 12-dik napján számos Uraságok jelenvén meg N. M. Gróf Balassa Gyarmathi Balassa Ferentz Ö Exc—ja' tiszteletére, a' Gróf Balassa Familiának örökös Várában Eberhardban, egy volt a' tiszteletet tévő barátságos Uraságok közzül Fő Tiszt. Horváth Mihály Úr, ki ennekelőtte a' Királyi Universitásban Theológiát tanító Professor volt, most pedig Grabai Prépost, ki is következő versekkel közöntötte a' fenn nevezett Méltóságot:

Ruris et Urbis Amor! Te ruri Urbs, Urbe morantem

Rus repetit, longas damnat et usque moras.
Quid? Quod Nymphae etiam, gremio quas par-
turit alto

Danubius, comites se Tibi iungere ament;
Sive viis fessus Pisonis in Urbe moreris;

Sive *Eberardi Arcem*, dulciaque arva petas.
Me quoque idem studium caros accivit ad agros,
Ut venerer Vultus, Oraque sacra mihi:

Salve igitur Flos Hungariae! Salve inclita Proles
Heroum! Salve Ruris, et Urbis Amor!

A'
TSASZÁRI ÉS KIRÁLYIFELSÉG
ENGEDELMÉVEL.

Nro. 42.

Költ Bétsbenn, Pünköst Havának (Májusnak)
27-dik napján 1800-dik Elztendőben.

Béts.

Igazat írtak a' múlt postán említett magános
Levelek, a' Nizzaiakról; hogy t. i. ezek jó in-
dúlatot nyilatkoztattak a' Miéinkhez, mint már
meg-tetszik a' Melas Vezérünk újjabb híradási-
ból is, mellyeket a' Hadi Cancellária, 5-dik szá-
mú különös Tudósításában tett közönségesekké
Máj. 24-dik napján. Ezen Tudósítás' értelmé-
nek közlése előtt, némelly geográfiai jegyzése-
ket botsátunk itt előre, úgymint:

X x

Nizza Városától Bordighera mintegy hat óránnyira esik Észak és Napkelet között; Tenda pedig Nizzától, Észak és Napnyúgot között mintegy tizenegy óránnyira. A' Roja vize, Tenda felől foly Dél felé, és Ventimigliánál, Nizzától mintegy hat óránnyi melfzseségre, szakad a' tengerbe. Villa Franca, Nizzával egyenes lineában fekszik Napkelet felé: egy óránnyi járó föld sints a' közök. Villa Francától Mentón mintegy negyedfél óránnyira esik Észak és Napkelet között Ventimiglia és Bordighera felé. Tendától Sospello, öt óránnyira fekszik, Dél és Napnyúgot között; Sospellótól pedig a' S. Martin parthegeye, 3 óránnyira Dél felé. Nizzától 1, a' Vár vize Napnyúgot felé mintegy másfél óránnyira esik. Tenda' eránnyában Napkelet felé fekszik Monto grosso nevezetű hegy, Tendától négy; mintegy tíz óránnyira pedig Észak és Napkelet között, a' Paglion vizétől, melly folyó víz, Nizzánál szakad a' tengerbe. A' Vár és Paglion vizei között fekszik Aspremont; Nizzától Észak és Napnyúgot között két óránnyi formán. Tendától Cuneo, mintegy hatodfél óránnyira esik Észak és Napkelet között; Cuneo (vagy Coni) Várától pedig a' Cenis hegye, Észak és Napnyúgot között, hufzonöt óránnyira. — Nizza; Monaco, a' melly, egy óránnyi formán esik Villa-Francától Napkelet felé; Ventimiglia; Sospello; Tenda; Cuneo; 's Cenis hegye, ki vagynak téve, az általunk megküldött Olasz Ország' Mappáján is.

Lovasság Generálissa Melas, Bordigherában volt még Máj. 11-dikén, 's onnét írta az nap;

hogy a' Roja vize' partján sántzot kezdett hányatni; Knesevich és Gorupp Generálisokat pedig Villafranca és Menton felé parantsolta, a' kik Col de Brois-t, és Sospellót el is foglalták, 's a' S. Martin völgyében is jártatták Seregizakaszait, hogy ijelztgessék a' Villafrancai és Mentoni frantzia Örizeteket. Ventimigliát is az ellenség birta vólt még akkor.

Más nap, t. i. Máj. 12-dikén, Mentonból írta már L. G. Melas: hogy Latterman Generálisnak parantsolatot adott, melly szerént Ventimiglia' köfalait hágassa meg erőhatalommal, 's vegye ki azon Erösséget az ellenség' kezéből. Erre a' munkára, a' Weeber Gránátéros Bat—ja vólt ki nézve: de mihelyt ezen Batalion a' lajtorjakkal forgolódott, 's mutogatta magát azokon a' magas fekvésű vidékeken, a' mellyekből le lehet látni Ventimigliába: alkuhoz kezdtek a' benn vólt Fr—ák, 's hadi foglyokul adták magokat, kik is, hat Tíztekből és száz Közemberekből állottak, 's a' Tendai hegyeken által Pedemontziumba szállítottak.

Illy környülállásokban, Nizzát, a' melly felé nyomakodtak vala a' Miéink, siettséggel el hagyta az ellenség, 's Gorupp Generálisunk tüstént bé is ment oda, melly Városnak általjában jól gondolkodó Lakosai közzül sokan fogtak fegyvert, 's vitéz népünkhöz kaptoltták magokat.

A' Roja vizénél kezdett sántz munkáját, félbe nem szakasztatta ugyan ezért L. G. Melas, úgymint a' melynek minden esetben hasznát lehet venni; azomban egy Seregoztályunkat a' Vár vize felé

indított; Knesevich és Gorupp Generálisokat pedig, a' Tendai hegyeken által, Cuneo féle küldötte, Kaim F, M. L. unk' segítségére, a' ki Pedemontzium és Szabaudia' széleinél áll, 's Korpusának egy részét a' Cenis nagy bértzein járattja.

Máj. 13-dikán, Nizzába költöztette által L. G. Melas a' fő-quártélyát, 's Gen. Lattermann Brigádáját olly formán állította a' Vár vizéhez, hogy azon viz' hídjától, a' melynek sántzában Fr—ák voltak még, tsak fél óránnyi mezfzeségre állott egy része említett Brigádánknak, 's Aspremontot is el foglalták a' miénk; a' több része pedig Lattermann Brigádájának, a' F. M. L. Elsnitz Korpusával egyetemben, innét a' Paglion vizén Napkelet felé, a' Monte Grossora vette magát.

Illy fekvésiben Melas Vezérünknek, maradtak vala ugyan még a' háta megett, két erős kis Várak a' Frantziák' kezében; úgymint: Monte Albano, a' melyben kétfázötven; és Villa-Franca, a' melyben 300 főből álló Őrizet volt: de ezen két Váratskákát is körül vétette L. G. Melas, 's reménylette, hogy rövid időn meg-kaphatja azokat.

Nizzában, feles számú betegeket és sebesekeket hagyott az ellenség maga után. Hagyott száz-tíz hofszú, és négy kerekded formájú ágyúkat is, négyfázötven hordókkal egyetemben, a' melyek, részfzerént puskaporral, részfzerént; gyalogság számára való kész puska-töltésekkel voltak meg-rakva. A' hofszú ágyúk közzül 19 értzből, 91 pedig vasból készült.

A' L. G., ditséri saját Vitézeinken kívül a' Pedemontziumiakat is, kik már annakelőtte is, most pedig kivált, a' hegyeken való bajos hadi munkálódásokban, meg-unatkozhatatlan erős-szí-
vűséget mutatnak.

A' F. M. L. Keim segítségére küldött Se-
regeinknek utánnok szándékozott maga is Melas
Vezérünk a' Pedemontziumi földre, hogy onnét,
mint közép-pontból tüstént tehesse a' szükséges
intézeteket, mellyeket vagy egy vagy más he-
lyen fognak kívánni a' környülállások.

A' Var vizénél F. M. L. Elsnitz fog kormá-
nyozni, L. G. Melas' távollétében, a' melly vi-
zen túl mintegy tíz ezer Frantziák vagynak még
azon Seregofztályból, melly, a' Génuai földre
szorult Frantziákat igyekezett vólt onnét ki-fza-
badítani.

Savona Vára körül, derekas folyamatban
vólt a' víváshoz meg-kívántató mindennemű ké-
születek' munkája

Génuát 's annak St. Pietro d' Arena neve-
zetű külső Városát, számos Galliótokból és Sa-
luppokból is ágyúztatta vólt Anglus Vice-Ad-
mirális Lord Keith, Máj. 8-dikán, egynéhány
órákig.

Kray Vezérünknek Május' 17-dik és 18-dik
napján költ Tudósításiból, ezeket közlötte a'
Hadi Cancellária, fenn említett 5-dik számú kü-
lönös Tudósításában:

Minekutánna Erbachtól Ehingenig nyomódott
vólna vízfzaj egy frantzia Seregofztály Máj. 16.

dikán: alkalmas Katonasággal nevelte azon Ofztálya az ellenség: a' fő erejét pedig úgy öfzfévonta a' Dunának jobb és az Iller vizének bal partja közzé: hogy tsak egy Ofztálya állott Weissenhornnál. (Weissenhorn eránnában Napnyúgot felé, mintegy két óránnyi járó föld a' Duna' jobb és Iller' bal partjainak a' köze; Weissenhorn pedig az Iller' jobb partjától, három óránnyi formán esik.)

Illy környülállásokban, hogy minden magát előadható esetre kéfzen lehessen B. Kray; Ulmához vonta a' Mindelheimnál állott Sereg-fzakaszunkat is, nem külömben a' Gróf Gyulay Generális' Brigádáját is Günzburgtól, melly, mintegy tizennyóltz óránnyira esik Ulmától Dél és Napnyúgot között, Vorarlberg felé.

(Az Erbach-i 's Ehingeni vidéken Máj. 16-dikán történt tusakodásról, így írt egy Ulmai Levél Máj. 17-dikén: „A' tegnapi tüzes viadalban, megént ki tett magáért Ferdinánd Föhertzeg. A' Frantziák vízfza-verették a' Duna' hofzfzában, Erbach, 's Ehingen felé. Nyóltzszázan maradtak közzülök halva, 's hatszázan estek fogságba. Vesztettek hat ágyúkat 's nyóltz muníziós szekereket is.“ Más Ulmai Levél, melly, Máj. 16-dikán költ, ezeket írta: „Tegnap Gen. Gyulay, az Iller' hofzfzában, három óránnyira nyomta vízfza a' Fr—ákat. Jó prédát kaptak a' Katonái, mind kéfz pénzből, mind egyéb drágaságokból. Egy Hufzár olly gyürüt nyert, a' melly meg ér két ezer forin-

tot. — Ma egy frantzia Seregofztály, melynek száma, tíz és tizenegy ezer között volt Gen. Le-grand' vezérlése alatt, el akarta vágni az útját Hertzeg Hohenlohe' Korpusának, melly, Mannheimtól nyomult Ulma felé. De a' Cs. K. Sereg' jobb Izárnyabéli Lovasság alkalmas helyet látván Blaubeuren és Westerstetten között a' munkálódásra, vitézi tüzzel közzé tapott az említett fr. Seregofztálynak, 's egészfen széljel szórta azt.)

Ulmából Május 19-dikén estve: — „Ma, reggeltől fogva egész estig tusakodtak a' Frantziák, hogy Seregünknek oldalról és hátúlról kerülhessenek, Gögglingen és Ehingen között: de mindenütt diadalmasan vízfzsa-verődtek. Göggingen, egy óránnyira esik Ulmától, Dél felől.“

Olly örvendetes hír foly: hogy Savona meg-adta magát a' Génuai földön. — Génuvárosából, megént ki-rontottak a' Frantziák: de veszteséggel verettettek vízfzsa.

Tegnapelőtt estve, egy Kurír érkezett ide az Anglus Követhez azzal a' hírral: hogy a' Valettai frantzia Örizet, által adta Málta Szigetét az Anglusoknak.

Hadi Környülállások.

(Külföldi Újságok Szerént)

1. Duna- és Rajna-meljékiek.

Ingolstadtból Máj. 14-dikén: — „Tegnap 16 tizennyöltz fontos golyóbisú hozfzú ágyúk, és nyöltz haubitzok szállítódtak ide, ezen Várnak erősebbítése végett.“

„A' Schwarzwaldi fel-fegyverkezett föld, népének egy része, 2 frantzia Generálist, nyóltz-száz más frantzia foglyokkal egyetemben hozott ide tegnap.“

Mannheimből Máj. 15-dikén: — „Frantzia Generális Thuring meg-kérte barátságos nagon Philippsburgi Komendánsunkat, hogy adná által szép szerént a' kórmányozása alatt lévő Várat: de a' derék Komendáns Gróf Salm azt felelte, hasonló barátságos hangon: hogy telyességgel nem adhatja.“

Tirolisból Máj. 15-dikén: — „Nagy örö-mére vólt Hertzeg Reusz F. M. L—unknak, hogy Reutyba érkezvén, 550 Cs. K. Katonákon, és hatvan Pattantyúsokon kívül, három ezer Tirolisi Stutzosokat is talált ottan, kik mihelyt vették az ellenség' patvarkodásiról való híradást: legottan Reutyban termettek. Még negyven Kom-pánia derék Stutzosaink siettek Reuty és Scharnitz felé, hogy hathatós segedelmül légyenek H. Reufznak, az említett helyekről nevezett két szoros-járásoknak meg-óltalmazásában. Ezen kívül meg vagynak téve a' szükséges rendelések, hogy a' fel-fegyverkezve lévő földnépe általjában úgy készen tartsa magát: hogy első jeladásra indulhasson oda a' hova kívántatik.“

„Jellachich és Aussenberg Generálisok, öt ezer foból álló Katonasággal, és húlz Kompánia részszerént Tirolisi, részszerént Vorarlbergi Stutzosokkal őrzik Feldkirch vidékét. Bregenz Város, (melly, a' Konstántziai Tónak Napnyúgot és dél közt való szélinél fekszik) minthogy nem

esik belé a' ki-szabott óltalom-líneájába: önként el hagyódott.“

„Gen. Hiller, Graubünden Fővárosában Churban tartja a' fő-quártélyát, 's egygyesülésben vagyon Dedovits Generálissal.“

„Graubündennek leg nagyobb része fel van fegyverkezve.“

„Williams Oberster, maga le-szedetett minden ágyúkat azon hajókról, mellyekkel a' Konstantziai tón tartózkodott vólt, 's el hagyván Lindau-t, Jellachich és Auffenberg Generálisok Seregzakafszaihoz kaptsolta a' maga kis Korpusát.“

Mindelheimből Máj. 18-dikán: — „Tegnap a' Blankenstein Magyar Lovassai, és a' határörző Hufzárók, rájok tsaptak Krumbachnál nyóltzfáz Fr—ákra, a' kik egynehány napoktól fogva egy erdőben tartózkodtak, 's abból ki jártak mindenfelé satztzolni. Sokat le-szabdaltak, 's el is fogdostak közzülök Hufzárjaink, 's jó nyereségjek is vólt kesz pénzül.“

Stuttgardból Máj. 14-dikén: — „Tegnap-tól fogva mindég masírozik itt által, a' Herzeg Hohenlohe' Korpusa, melly, Mannheim' vidékeiről indúlt Máj. 11-dikén reggel a' Cs. K. nagy Armádiához Ulma felé.“

„Gróf Sztáray' Sereg osztálya, Elchingen nevezetü Birodalmi-Praelaturánál állott Máj. 12-dikén a' Duna' hofszában, Ulmától Augsburg felé, Észak és Napkelet között, mintegy négy órányira.“

Az Elchingeni táborból Máj. 14-dikén: —

„F. M. L. Nauendorf, egy Ofztályával a' Cs. K. Seregnek, a' Duna' jobb partján áll; a' több része pedig Seregünknek a' Duna' bal melljékén, Ulmától Elchingenig terjed, a' hol leg szélről áll a' Palatinátusi és Baváriai Seregzakasz. Az Ulmai Őrizet, részszerént Csász. Kir. részszerént Birodalmi, és részszerént Baváriai 's Palatinátusi Katonaságból áll, F. M. L. Petrasch Komendánsága alatt, kinek Brigadirossai, Gavazzini és Bartels Gen. Májorok.“

Mannheimből Máj. 18-dikán: — „A' Cs. K. Seregből egy szakasz Székely Hufzárság maradt vala itt leg-utóljára, melynek Előljárójával Kapitány Szentkeresztivel, úgy végzett Máj. 14-dikén estve Fr. Gen. Thuring, a' Neckar vize' néhai sántzában; hogy ha szép szerént bébetsátódik ide, semmi rendkívül való adót nem kíván, ötfüz ingen és ötfüz pár tzipón kívül. Ma délutáni hatodfél órakor ismét el takarodtak innét a' Fr—ák, 's vízfza-tértek, a' mint halljuk Spíra felé.“

2. Olasz Országok.

Livornóból Máj. 7-dikén: — „Ezen Város, (Livornó) egy jó rakás eleséget küldött, a' Genua körül álló Cs. K. Katonaszág' számára.“

Trevisóból Máj. 10-dikén: — „Tegnap és ma, négyfüz Lovasok, és hatfüz Gránátérosok érkeztek ide a' H—g Conde' Seregeből. Hólnap, Pádua felé veszik útjokat.

Bellinzonából Máj. 11-dikén: — Cs. Kir. Generális Dedovich, innét beljebb indult. a' Hel-

vétziai földre, és már a' mint értettük, a' Sz. Gothárd' hegyén által Urserenhez érkezett. (Urseren ki van téve a' Helvétzia' Mappáján. Bellinzónától, Észak és Napnyúgot között, tizenhárom órányi formán esik).“

„Vukasovits Generális Aosta Városánál all, hogy onnét szemmel tarthassa a' Fr—áknak mind Szabaudiai mind Walliserlandi mozgolódásaikat.“

Génuából írták Máj. 4-dikén: hogy ló- és fiamár-húsból nem látott vala ugyan még ott akkor szükséget a' frantzia Örizet, de gabona nem vólt több hűsz napra valónál. — A' föld alatt lévő derék víz tsatornáknak egy részét ki ásatta Gen. Massena, 's golyóbisokat öntetett belőle.

3.) Nagy Britanniaiak.

Londonból Máj. 2-dikán: — „Három hadi hajóink, a' mellyek, Spanyol Országának Kádixi partjai előtt vi'sgálódtak, jó nyereségre tettek szert, minthogy tizenegy millió forintra, leg alább is lehet azt betsülni. Tizenegy rakott Kalmár-hajók indultak t. i. Sp. Országból, 3 Fregátok' védelme alatt, Amerika felé. Ezeket mind el nyerték említett 3 nagy hajóink, tsupán egy Fregáton kívül, a' melly sebesen vízfzázódúlt Kádix' révpartjához. Ezen nyertes 3 hajóink, Lisbonától nem meszfe is kaptak el egy 36 ágyús fr. Fregátot.“

4. Frantzia Országaiak.

A' Frantzia Had-Minister Carnot, Párisból Schafhausenbe érkezett Május' 11-dikén, és

onnét, a' Sváb földön lévő frantzia Sereghez
útazott.

(Erről a' Carnotról, neu tudták vólt Pá-
ri'sban, hová tünt légyen el onnét 1797-dik
esztendőben, az Amérikai számkivetésbe való
küldtetése elől. Még 1798-dikban se' tudtak
semmi bizonyost felöle: mint meg-tetzik az
Elete' rövid le-írásából, melly az említett 1798-
dik esztendőben jött ki Pári'sban, 's ezt a' két
bizonytalan vélekedést jegyzette fel felöle: „Né-
mellyek azt mondják róla, hogy el szökött;
mások, hogy a' maga védelmezése közben meg-
ölettetett.“ — Már most tudva vagyón, hogy
Fr. Országból lett ki-szökése után, egyenesen
Sváb Országba vette magát, 's nevezetesen Augs-
burg Városától tsak egy mértföldnyire fekvő
Lüzelburg nevezetü faluban lappangott, 's ott
írta, a' többször említett Apológiáját is, melyben
mentette magát az ellenségeinek vádlásai ellen.)

Az első Consulnak Pári'sból Dijonba lett el-
menetelét, 's tizenöt napok alatt lejendő vízfza
érkezését, minden Prefektusoknak tudtokra ad-
ta a' Belső dolgokra ügyelő Minister Buona-
parte Lucián, egy Hirdetményben, melyben, ezen
jelentése után, buzdította őket: hogy siessenek
az adók' bé-szedtetésével, 's a' Tartalék-sereghez
ki írt új Katonáknak a' nevezett Sereghez ha-
ladék nélkül való el küldetésével, 's végtére
így szólott hozzájok: „Mondjátok meg a' kór-
mányozástok alatt lévőknek, hogy a' hartznak
's a' ditsőségnak órája most utólszor üt. Ket-
tőtessék a' Katonák, a' Tisztviselők, 's a' Pol-

gárok, törekedésseiket, 's élelfszék a' köz buzgóságót. Hallattassátok mindenfelé a' ti Ofztályitokban, Várositokban, minden Helységekben, ezeket a' szókat, mellyeknek hallására, minden szív sebesebben vér, ezeket a' mindenható szókat: „A' Békességet, tusakodás által kell elnyerni.“

Egy Baruel nevű nagy Jakobínus fogadtott el mostanság Pári'sban, ki a' Jakobínusokról írt Históriájában, azokat a' rettenetes emlékezetű Jakobínus főket Maratot és Robespierit, Condorcet-tel és Siéy è s-sel hasonlította össze. (Condorcet; frantzia Marchiói Famíliából vette vólt származását. Igen tanúlt ember vólt. Második Fridrik Prufsziai Királlyal levelezést folytatott. Mindenkorí Secretáriussa vólt a' néhai Frantzia Királyi Akadémiának. 16-dik Lajos' Fia' nevelésére ő ítélődött vólt; a' Constitutionális Királyi igazgatás' idejében leg alkalmatósabbnak. — 1793-ban; a' Robespieristák által halálra ítelt Nemzet-gyűlési Tagok között ő is egy vólt: de meg-bújt, 's Pári'sban lappangott, 1794-dik esztendő' Aprilisse' végéig: a' midön újra készültek a' Robespieristák minden házakat felkutattatni: Condorcet tehát, Vénafszony ruhába öltözött; 's meg-fzökött: hanem bújdosása közben igen el éhezvén, bé-ment egy Vendégfogadóba, a' hol egy embere a' Revolutzió-nális Törvényfzéknek reá esmért, 's azonnal megárestálta. Látván Condorcet, hogy már meg nem tarthatja többé úgy is az életét, melynek ő addig, a' Feleségéhez és Leányához viselte

tő nagy indulatból nem szakasztotta maga végét; mérget vett, melyet Garat Minister szolgáltatót neki barátságából. — Említett lappangása közben, írta Condorcet, az emberi érzé-
 élőmeneteleiről azon históriai előadását, melly: *Esquisse d'un tableau historique des progres de l'esprit humain* titulus alatt jött Világ' eleibe.)

A' Frantzia erőszakos változások és azoknak folyamata ellen, igen hathatósan írt Mallet du Pan nevezetű Genevai származású Tudós, ki a' Revolúzió előtt Pári'sban lakott 's társ volt a' *Mercuré de France* titulusú Újságnak kiadásában, melynek darabjai egy hétben egyszer adódtak ki. Esmeretes sokak előtt Mallet du Pannak azon munkája, melyet ő Pári'sból a' Revolúzió alatt lett elszökése után, írt a' Frantzia Revolúzió' természetéről 's folyamatjáról, 's Brűzszelben következendő titulus alatt bocsátott Világ' eleibe: „*Considerations sur la nature de la Revolution de France, et sur les choses qui en prolongent la durée.* — Brűzszelből, Hollandiába vette magát által, 's írt ott, az Európát fenyegető veszedelmekről, melly munkáját ki is adta Leydában, 1794-dik esztendő' Május hónapjában, illy cím alatt: *Les dangers qui menacent l'Europe.* — Hollandiából Bétsbe utazott, 's írt itt is a' Frantzia Republikánismusról, 's Bétsben jött ki nevezetesen az a' munkája is, melynek titulusa: *Correspondance publique, pour servir à l'*

histoire du républicanisme françois.
 — Bétsből ment Londonba, a' hol ismét írt már sokat, és egy folyó munkát is ád ki, melynek utolsó darabjában így ítéi a' Frantzia Revolútziónak ezen hatalmas ostromlója már most, a' Consulok alatt lévő állapotjáról Fr. Országának:

„Az első Consul azzal biztatja magát, hogy egygyesít minden Frantziákat. Az ő politikája, hirtelen és nyilván foganatoskodik. Így ditsekezik a' Pári'si Újság Levél.“

Pári'sból Máj. 11-dikén: — „Az Egyiptomi Seregből, Ofztály-Vezér Desaix, és az Egyiptomi Kintstartója a' Respublikának Polgár Pousielgue, 130 Tifztekkal egyetemben el érkeztek Tulonhoz, de még az ott készült tífztulóházban tartózkodnak.“

Elegyes Tudósítások.

Konstántzinópolyból Apr. 14-dikén: — „Az a' rabló tsoport, melly már darab időtől fogva vesztegette ezeket a' vidékeket: az innét ellene küldött Katonáság által meg-verettetett, két órányira ezen Várostól.“

Hogy a' Hollandiai Fabrikák ne legyenek egészfz veszteglésben: meg-engedte a' Frantzia első Consul, hogy a' készíteni való matériálakat, szabadon által lehet szállítani az említett Fabrikák' számára ezentúl Angliából, az Antverpiai Kikötőhelybe.

Angouleme Hertzeg' testvérje, H. Berry, a' ki Bétsben múlatott vólt, 's Bétsből Nápolyba indúlt házasodni: már keresztül utazott Velentzén,

a' hol Pápa Ö Sz—ge által nagy indulattal fogadódott: de ezen frantzia Királyi származású Hertzeg is, láb-tsókolással nyilatkoztatta, a' Róm. Catholica Anyaszentegyház' Feje eránt viseltető tiszteletét:

Az Orosz Birodalomnak temérdek ki-terjedésű földjei, egy Szigettel nevedtek a' múlt esztendő' Septemberének 5-dik napján, melly Sziget, szörnyű durrogásokkal 's tűzomlásokkal egybe-köttetett földindulás alkalmatosságával, született az Azovi tengeren; Krímea' partjaitól mintegy százötven ölnyire.

* * *

Jelentés.

M. Neuhold János Udvari Tanácsos Úrnak Öttevény (Hochstrasz) mellett, Győr Vármegyében fekvő Sövényháza nevezetű Jólzágán, e' folyó esztendőben ismét számos el adandó valóságos finom gyapjas Spanyol eredetű, külömbkülömbféle idejű Kosok találtak: Egy illyetén Kosnak az árra 3 arany, a' Kos-báránýé 6 forint 40 xr. A' gyapjú' finomsága, és ezen szép 's hasznos állatoknak tulajdonsága, önnön maga magát tetzetőssé teszi. A' venni-akarók, méltóztassanak magokat akár személy szerént, akár Levél által (p. Hochstrasz) jelenteni az Uraság' Tisztjénél Hofbauer Ferentznél Sövényházán:

A^o

CSASZÁRI ÉS KIRÁLYIFELSÉG^o
ENGEDELMÉVEL.

Nro. 43.

Költ Bétsbenn, Pünköst Havának (Májusnak)
30-dik napján 1800-dik Elztendőben.

Béts.

Az az örvendetes hír, melyet a^o múlt Kedden közlöttünk Szavóna Várának meg-vételéről: Melas Vezerünk^o híradásán fundálódott, mellyel Máj. 17-dikén indítódott el Nizzából Lattermann Regimentjebéli Salamon Kapitány, 's Máj. 26-dik éjtfzakáján érkezett ide; melly híradást, a^o Hadi Cancellária, 6-dik számú különös Tudósításában tett közönségesse, még az említett nap estvéjén.

Y y

Ezen Tudósítás szerént, maga a' nevezett Kurír Salamon Kapitány Úr, különösen hafzños és érdemes eszköze vólt Gróf St. Julien Ferentz Generálmajorunknak, Szavóna' vívásában. A' nevezett Generálmajor, a' ki t. i. Vezére vólt a' Szavóna körül szerentsésen tusakodott Seregünknek, nem tudósíthatta vala még Salamon Kapitány által, L. G. Melas-t, a' Szavónai Várban találtott ágyúk' száma, 's munízió és egyéb szükséges hadi készületek' mennyisége felöl: hanem csak az alkut (Kapitulátziót) küldötte meg, melly, Máj. 15-dikén kezdödött a' Frantzia Komendánsnak Buget Generálisnak kívánságára, 's még az nap tökéletességre is hajtódott.

Ezen Kapitulátzióban, szerette vólna Gen. Buget meg-nyerni Gr. St. Julientól: hogy kísérodjék ő, a' kormányozása alatt lévő frantzia Katonasággal egyetemben, a' frantzia Sereg' leg első strázsa-tanyájiig, 's az út közben, szükséges eleiséget Gr. St. Julien szolgáltasson néki. Továbbá: hogy a' betegek és sebesek, tengeren szállítódjanak Fr. Országba, és a' kik most az útasra alkalmatlanok lennének: azok, Szavónában maradjanak Ispotályban, 's meg-gyógyulván, szabadon bocsátódjanak Fr. Országba; a' Ligúriai (Génuai) Katonák pedig, a' kik Gen. Buget' kormányozása alatt tették egy részét a' Szavónai Örizetnek, a' mint nékiek magoknak fog tetfzeni: akár el mehessenek egygyütt a' fr. Katonasággal, akár pedig otthon is maradhassanak minden bántódás nélkül.

Ezen kívánságira Gen. Bugetnek, azt felelte Gen. St. Julien: hogy a' Garnizonnak (Örizetnek)

az a³ leg nagyobb része, melly, hartzoló szemé-
lyekből állott, akár Frantziák, akár Genuaiak
legyenek azok, tartoznak más nap, úgymint
Máj. 16-dikán, délutánni három órakor, ki-taka-
rodni a' Várból, egész katonai tiszteességgel ugyan,
hanem a' Vár és Város között való térségen le
kell rakni fegyvereiket, 's hadi foglyokúl kell
adni magokat, 's illy állapotban, Olasz Ország-
nak belsőbb részeibe fognak szállítódni addig,
mig az Olasz Országban lévő Cs. K. Sereg' Főve-
zéere, más rendelést fogna tenni erántok. A' nem-
hartzoló Tagjai ellenben a' Garnizonnak, akár
frantzia, akár olasz származásúak legyenek, visz-
sza-térhetnek Hazájokba, ki vévén a' Seborvosok-
kat, és más Ispotályban szolgáló személyeket,
kik kötelesek lesznek, a' Szavónában maradó
beteg és sebes Garnizon-Szakasznak gondját vi-
selni.

Ehez a' felelethez, tóldalékúl ragasztotta
még következő két kívánságit is Gen. St. Ju-
lien: 1.) Hogy a' Várban találtatható Cs. Kir.
fogoly Tisztek leg-ottan úgy fognak tartatni mint
ki-váltattak, mihelyt a' Cs. K. Sereg által veszi
a' Várat, maga birtokába. 2.) Mihelyt a' Ka-
pituláció meg lesz erősítve költsönösen, a' Gr.
St. Julien és Gen. Buget nevének aláírásával:
azonnal Kezeseket fog mind a' két Fél küldeni
egymáshoz, és a' Vár' kapuja Cs. K. Őrizőkre
bizódik. 3.) A' Várhoz, 's annak erősítéséhez
tartozó minden rajzolatok és írások: nem külön-
ben az ágyúk, és lövéshez való készületek, híven
által adódnak azoknak a' Biztosoknak, kik a'

Cs. K. Sereg' részéről küldődnek bé a' Várba, azon tárgyaknak által-vevése végett.

Gen. Buget, kéntelennek látta magát a' Gen. St. Julien' akarajáthoz alkalmaztatni, 's alkalmaztatta is; azt az egygyet mindazáltal kívánta vala még: hogy ő az alatta lévő néppel egygyütt ne küldődjék Német Országba, hanem Olasz Országban hagyódjon, és az első alkalmaztatással ki-tserélendő Fr. Katonák között legyen helye ezen Garnizonnak. Gen. St. Julien erre a' feltételre, későbben is csak azt válaszolta, a' mit elébb felelt: hogy t. i. a' Szavónai Garnizon, csak addig maradhat Olasz Országban, míg éránta, a' Cs. K. Fő-Vezér további rendelést nem tesz: hanem a' mi illeti a' mentől elébb való ki-váltatását a' Garnizonnak: az éránt meg-ígerte Gr. St. Julien, személy szerént való maga köz-be-vetését."

Génuáról is igaz, a' mit csak rövideden írtunk a' múlt postán, hogy t. i. újra ki-tsapott a' fr. Őrizet: de veszteséggel veretődött vízfza. Még ugyan L. G. Melas sem küldhetett most ezen történetről olly Tudósítást, a' melly minden nevezetes környúlállásokat magában foglalna; hanem annyit csak ugyan írt: hogy Máj. 13-dik éjtszakáján, égynehány ízben támadta meg Fr. Vezér Massena, Gróf Hohenzollern F. M. L—unkat, a' ki Durazzónál áll: de diadalmasan vízfza-üzödött, melly akalmatossággal, sok Fr—ák estek fogságunkba, kik között Soult nevü Ol-tály-Vezér, és egy Brigadíros is vagyon.

Melas Vezérünknek ezen elő-adott jelentései

vel egygyütt, közlötté a' Hadi Cancellária, em-
 litett 6-dik számú különös Tudósításában, Kray
 Vezérünknek két rendbéli híradásait is, mellyek-
 nek egygyike Máj. 20-dikán költ Ulmából; a'
 másik pedig Máj. 22-dikén.

Ezen híradásoknak magyar értelme így kö-
 vetkezik: „A' Frantziák, leg nagyobb részét az
 Ulmánál lévő erejeknek, által-szállították Máj.
 19-dikén, a' Duna' bal partjára, melly által-szál-
 lás közben szüntelen tusakodtak egymással a' két
 Fél' seregeinek első szakaszszai. Egész Armá-
 diánk tsata-rendben állva várta az ellenség'
 meg-támadását; de a' melly meg nem történt;
 sőt inkább éjtfzakára kelve, ismét vízfzsa-ta-
 karodott az ellenség leg-nagyobb részént a' Du-
 na' jobb partjára. Ezen vízfzsa-vonulás közben,
 kétfzáz Fr—ák estek fogságunkba, kik között
 hat Tisztek vagynak.“

„Máj. 20-dikán, derekasan özfzse-kapott Gróf
 Gyulay Generálisunk' Korpusa, azon két fran-
 tzia Ofztályokkal, mellyeket Delmas és Haud-
 poul Generálisok vezérelnek, kik is a' 19-dik
 Májusi özfzse-sereglés' helyeről el vonták más nap
 magokat; az első, Weissenhorn; a' másik pedig
 Bieberach felé. A' Delmas Ofztályának utolsó
 szakaszszából, jó formán el fogdosott Gróf Gyu-
 lay, 's nyert számos lovakat is. Ferdinánd Fő-
 hertzeg Reg—béli Gróf Hardegg Kapitányt, kü-
 lönösen ditséri a' Generális, ezen alkalmatosság-
 kori jelös maga-viseletéért.“

„Az ellenségnek további mozgolódásaiból
 egy látzfzott, hogy ő, a' Duna; Iller; és

Günz vizei közzé akarja öfzfze vonni a' maga egész erejét, ábból az okból; mivel a' nevezett három folyó-víz közti vidékek, sűrűen bé lévén most fedve magas növényekkel, nem egy könnyen lehetne meg-ítelni a' tsupa fekvésekből a' Fr—áknak, erejék' mennyiségét: erre nézve, Haditárnokmester Gróf Sztáray, ki a' Duna' jobb partján az Iller és Günz vizei között áll, parantsolatot vett; nem külömben Ferdinánd Föhertzeg is, a' kinek első Vígyszói, Ehingenig járnak a' Duna' bal partján, hogy az ellenségnek mind két szárnyait jó közelről vi'sgálják meg, kik-től várta is B. Kray, Máj. 21-dikén a' Tudósítást, melytől függesztette fel további munkálódásait."

(A' Günz folyó-vize, Günzburg-nál szakad a' Dunába, melly Város, t. i. Günzburg, öt óránnyi formán esik Ulmától, Észak és Napkelet között. Az Iller vizének Dunába való szakadása, egy óránnyira se' esik Ulmától, Dél és Napnyúgot között. Az Iller és Günz vizei' köze, hat óránnyi járó földnél kevéssel több, Weissenhorn' eránnában.)

„F. M. L. Hertzeg Reufz' tanyáján, Reuty vidékén; úgy Vorarlbergben és Graubündenben, semmi különös nem történt."

Olly örvendetes hír foly, hogy Gyulay és Föhertzeg Ferdinánd Generálisaink, igen megverték egy frantzia lovas Sereg-öfztályt.

Florentziából Máj. 12-dikén: — „Ancónából Máj. 2-dikán indúltam ide, melly útazásomnak az az oka, hogy (Jellachich Regementjebéli) Ba-

ralionunknak a' Regement Kassájából pénzt vigyek. A' mint Perugiába érkeztem, értésemre esett, hogy az egész Regementünk, Melas Vezérünktől parantsolatot vett légyen, hogy mentől elébb induljon, Livornónak vévén útját, ott a' már megtett rendelések szerént hajókra üljön, 's Génua' vidékjeire ki szálljon. Ehez képest a' Leib-Batalionunk, a' melly, itt ezen fő Városban telt, már ezen hónap' elein ki indult innét. — A' most itt kórmányozó Sommariva Generálishoz érkezett Tudósítások szerént, az említett Batalion már ki is szállott Voltrinál, 's tűzben is vólt. — Ma dél után a' harmadik Batalionunk is ide érkezik, 's hólnap, Livornó felé folytatja útját, 15-dikben oda érkezik, 's ott további útja végett hajókra száll. — Az Oberst-Batalionunk, a' melly Bolognában és más szomszéd Városokban vólt szállva a' télen által; hasonlóképpen útban vagon, 's egy része már el is érkezett Livornóba.“

„Nints idóm, hogy hofzfazasan írják; mert sokféle foglalatosságaim vagynak, mellyeket a' Batalionunk' számára telyesítenem kelletik, a' hogy helyre érkezünk, 's alkalmatosságom lesz az írásra: azonnal meg-írom a' mi történik: ám-bár előre is látom, hogy sok akadályok lesznek az írásban, mert minden pogymasz (bagázsia) nélkül indulunk el innét; lovainkat 's minden tábori kézületeinket, Bolognán, Pármán, 's Alessandrián által szállíttatván innét Génua felé: mivel a' tenger partján, az Öszvérek is alig mászhatnak hofzfazasan.“

„Ancónából még Strasoldo' két Batalionjai is, mellyek telyes számúak, Génua felé hívattat-

tak, 's két napokkal mi utánnunk Livornóba érkeznek. — Azon Városokba, a' hol említett minden Batalionjaink voltak szállva, olly Vitézeink küldetődnek, a' kik betsületjekbe kötött szavokra botsátódtak el; hogy ottan, míg a' fogadott idő, a' melly alatt nem szolgálhatnak, el nem telik, addig is hafzna-vehetők lehessenek."

Nápoly Városából, melly, százhuszonhat posta Bétshez, hét nap és hét éjtzaka érkezett ide, Máj. 23-dikán, a' Nápolyi Felségnek P r a c a n i c a Antal nevű Kurírja, ki is beszéli, hogy már tsendesség uralkodik Nápoly Városában, a' hova szándékozott is vizlza Palermóból az egész F. Udvar, Június' közepire.

A' Nápolyi Királyné Ő Felsége, ide várattatik.

A' Bankó-czédulák' kalzfzájába meg-rongyolott formában vizlza-került öt forintos Bankó-czédulák' helyébe, két, és egy for—os B—czédulák készitődnek, a' mindennapi szükséges pénz' kiadások' módjának könnyebbítése végett.

Hadi Környülállások.

(Külföldi Újságok szerént)

1. Rajna- és Duna-meljékiek.

Mannheim Városába Máj. 15-dikén lett bémenetelekről a' Fr—áknak, emlékeztünk már a' múlt postán egy két szóval. Ezen bémenetelt következő értelmű alku előzte meg, a' melyre Máj. 14-dikén léptek egymással, Cs. K. Kapitány Báró Szentkeresztj, és Fr. Generális Thüring: „Hat órákig fegyvernyúgvás lesz, melly

Idő-szakasz alatt, békével el takarodhatik Mannheimból a' német Katonaság. Meg nem sértődik a' tulajdonosi jus, sem a' Fejedelemé, sem a' magános személyeké, 's nem szenved semmi háborítottást a' Lakosoknak bátorságok, szabadságok, 's religiójok. Az eddig való polgári igazgatás' módja nem változtatódik Mannheimban, 's a' Palatinátusban; hanemha a' frantzia seregnek katonai tekintetből meg-ítélendő bátorsága, más intézeteket kívánna. Azon szorongatásokra nézve, mellyeknek már kilentz esztendőktől fogva vólt Mannheim 's a' Palatinátus, tárgyúl ki-téetve, semmi új adók nem fognak vetődni reájok, a' frantzia Sereg' részéről. Öt-
száz inget és ugyan annyi pár tzipőt tartozik ugyan tsak adni Mannheim Városa. A' mi vagyonya vólt a' Cs. K. Seregnek Mannheimban: az a' Fr. Republikának marad. A' Palatinátusi V. Hertzeg' kaszszáiból, által adódik a' pénz a' fr. Sereg' kaszszájába. Ha ezen Tzikkelyek eránt, valamely vetélkedés támadna: az, a' Fr. Republika' hasznára fog magyarázódni."

A' Würtembergi Hertzegséghez tartozó Hohentwiel Vára eránt, olly ígéretet tett vala Vendame nevű Frantzia Vezér Máj. első napján, annak az Oberstlieutenánt Wolf-nak, a' ki minden ellentállás nélkül által adta néki: hogy a' Békesség után, hasonló állapotban fog az visszadódni a' Würtembergi Háznak, mint a' millyenben most vevődött által. Azomban Gen. Moreau meg-kérettetvén a' Helvétziai Directóriumtól, hogy rontatná le Hohentwiel Várát: láttatott —

a' Sváb Országai Tudósítások szerént — ezen ké-
résre hajlani.

(1538-dik eszt—ben vette Hohentwiel Vá-
rát Ulrich Würtembergi Hertzeg, Klingenberg
nevü Aszszonyságtól. A' 30 esztendő háborúban
sokszor ostromlották a' Császáriak, de meg nem
vették ezen Erösséget. A' Nördlingeni hartz után
1634-dikben, által engedte ugyan azt nékiek a'
Würtembergi Hertzeg maga: de az akkori Ko-
mendáns Widerhold azt felelte ki a' Várból, a'
bé-kívánczóknak: hogy az ő Hertzege, tsak
kéntelenségből ígerte oda nékiek Hohentwiel Vá-
rát; azért is ő által nem adja. A' Weiztfáliei Bé-
kességkötés' ereje szerént, a' Würtembergi Haz'
birtokában maradt Hohentwiel. — Egy közfiklás
meredek hegynek éppen a' kellő tetején fekszik
Hohentwiel Vára, melynek a' hegy' közepe táján
vagyon egy alsóbb Vára is. Ezen alsó Várból tsak
éppen egy út szolgál a' felsőbe, melyből tehát,
minekutánna az elötte való hídak fel-vonódtak;
kevés ember is ellene állhat egy egész Seregnek.
Az eleség, 's a' munízió, kazamatában, és a'
közfiklába nagy munkával bé-ásott bört forma
üregekben tartatik, mellyekben kárt nem tehet-
nek a' bombák. A' hegy' oldalán szölő is terem.)

Augsburgból Máj. 20-dikán: — „Tegnap
harmintz és egynehány Frantziák, kik között
hat Tisztok is vagynak, hozattattak ide, kiket
a' Kamlachi Vendégfogadóban, Mindelheimtől
másfél óránnyira Memmingen felé, fogatott el
a' Határörző Hufzár Reg—béli Kapitány Gröben.
Május' 17-dikén, a' Határörző Hufzárok, Sontheim-
nál is viaskodtak a' Frantziákkal. Jó két napjok

volt az említett Cs. K. Huszároknak, Kamlachnál és Sontheimnál: mert ötven lovakon, sok zsebbéli órákon, 's egyéb efféle nyereségeken kívül: kaptak kész pénzü, aranyban és ezüstben, két ezer luidórt.“

Günzburgból Máj. 20-dikán: — „Tizenöt gyalog Batalionokból és négy Svadron lovasságból áll az Ulmai Örizet. Most már a' tapasztalás bizonyítja, melly okos előre nézéssel javaslotta légyen öt ezteendőekkel ez előtt Mack Generális: hogy jó lesz Ulma Városát, a' lehetőségig meg-erősíteni.“

Landsbergből Máj. 20-dikán: — „Tirolisból Augsburgig, szabad járás vagyon még a' Lech vize' napnyúgoti partja' hofszában.“

Tubinga (Tubingen) Városából Máj. 17-dikén: — „Még eadig nem mutatták Frantzia Katonák magokat a' mi vidékünkön.“ (Tubinga, Stuttgárd után való Városa a' Würtenbergi Hegnek, Stuttgárdtól mintegy 8 órányira esik Dél és Napnyúgot között: Ulmától pedig Napnyúgot felé húz órányira, egy esmeretes Geografusnak előadása fzerént.)

Mannheimből Máj. 19-dikén: — „Itt most a' Strázsa-helyeken Polgárok állanak.“

„Tegnap, egynehány rendbéli tsatázásai voltak egy frantzia Seregofztálynak, a' melly Moguntziától nyomúlt vala Frankfurt felé, a' Moguntziai Választó-Hertzeg' Katonaságával, melynek társaságában Cs. K. Vitézek is voltak. A' Fr—ák Hochheimig nyomódtak visszra, 's két ágyút vesztettek, és fogságba is estek közzük.“

Münchenből Máj. 21-dikén: — „Cseh Ország és Aufztria felől, Sváb-Ország felé, minden Ország-utak rakva vagynak Cs. K. Katonasággal, mellyel, annyira fog nevedezni a' Kray' Armádiája, hogy itt egész bátorságban kezd lenni a' Választó-Hertzegi (Baváriai és Palatinátusi) Udvar, a' Frantziáktól, 's a' napokban Nymphenburgba szándékozik innét a' Városból, nyári mulatságos lakásra ki-költözni. A' Választó-Hertzeg, nagy szorgalmatossággal foglalatoskodik a' Státus' dolgaiban. Nagy öröme van, midőn hallja, hogy hív Vitézei, a' Cs. K. Katonaság' társaságában, mindenütt ilendöképpen viselik magokat az említett társasághoz, a' köz ellenség ellen.“

Augsburgból Máj. 23-dikán estve: — „Egy frantzia Seregofztály, a' melly, néhány napoktól fogva, a' Günz és Mindel vizei között fekvő erdőkben tartózkodott, elébb kezdett vólt nyomolni: de a' mint Günzburgból hitelesen írják, alkalmas számú Cs. K. Korpus indúlt a' vilzfza-nyomására.“

2. Frantzia Országaiak.

Hogy a' Hadi dolgokra ügyelő Minister Carnot, olly véletlen hirtelenséggel el utazott Pári'sból a' hadakozás' helyeire, következő értelmű okát adják ennek, a' Pári'si Újságok: „Minthogy az Olafz Orzági próbatétel nem felelt meg az Igazgatók' kívánságának, és a' mint Massena' állapotja mutatja: már a' 3-dik Sereg is végihez közelget Olafz Országban; ily kör-

nyúlásokban úgy látszik, hogy Gen. Moreau, az Olasz Országi előmenetek eránt való jó reménység' fejében, tovább bé-nyomúlt Német Országba, mint kívánták az Igazgatók: tehát új plánomot kell készíteni, az onnét következhető veszélynek el-hárítására; ha Gen. Melas, szerentsés előmenetellel találná, Seregének nagyobb részét Walliserland felé vezetni, és annak egy Osztályát a' Gothárd hegyen által indítani."

„Ezen történet t. i. sokkal nagyobbra nevelné, a' Sváb földön 's a' Rajnánál lévő (fr.) Sereg' bizonytalanságát: mintha a' Rajnán való által szállás meg nem esett volna. Ez a' mostani egész had leg alább azt mutatja: hogy a' frantzia határokon kívül nyert minden nagy győzedelmek, nekünk végtére igen nagy bajt okoznak.

Hollandia' napnyúgoti vidékeiről el parantsolta Buonaparte, a' frantzia Katonaságnak egy részét, a' Tartalék-sereghez: nevezetesen a' 10-dik számú Dragonyos Regementnek, mindjárt más nap, hogy vette az, az elő Consul' parantsolatját: meg kellett indulni az említett Tartalék-sereghez.

Bernából Máj. 14-dikén: — „A' Frantzia Had-Minister Berthier, ide érkezett Máj. 12-dik éjtszakáján, Moreautól, a' kinek Vezérsége alatt továbbra is meg-maradt a' Rajnai frantzia Sereg. Nem beszélt itt Carnot senkivel egyébbel, Monteny és Montchoisy Generálisokon kívül, melly befélgetése után, tegnap jókor reggel Laubanna felé vette útját, a' Tartalék-sereghez,

melynek Vezére Berthier. Az első fr. Consul Buonaparte, Brune Generálist is a' Tartalék-sereghez hívta Pári'sból."

3. Olasz Országok:

Turinból Máj. 13-dikán: — „Ezen Város' vidékeire, nagy számú Cs. K. Katonaság gyűlészik: hogy ellene állhasson a' fr. tartalék-sereg' azon részének, melly ne talál Szabaudián, és Walliserlandon által bé akarna rontani Pedemontziumba; hogy Genuát az ostrom alól felzabadíthassa. A' Sz. Gothárd' hegye felől is jó számú Cs. K. Korpus tartja szemmel a' Frantziákat. Az említett tartalék-sereg' fő-quártélyja, ezen Hónapnak 2 dik éjtszakáján indított vala Dijonból Geneva felé; Genevából pedig Lausanna felé szállítódott Máj. 9-dik estvéjén. Buonaparte, Lausannában volt Máj. 10-dikén."

Elegyes Tudósítások.

Az Orosz Udvarnál lévő Követünk, Gróf Cobenzel, engedelmet nyert a' Csász. Kir. Felségtől, hogy egészségének helyre-állítása végett Pétersburgból Carlsbadba utazhasson, 's az ottani esmeretes hathatóságú vízzel élhessen.

Szebenből írják, hogy már ott kereftül utazott Berlin felé a' Török Udvar' új Követe.

A' Nagy-Vezér, parantsolatot vett Konstantinápolyból: hogy úgy bánjon Egyiptommal, mint haddal nyert Tartománnyal. Az ezen parantsolathoz képest tett intézetei a' Nagy-Vezér-

nek okozták kétség kívül, azt a' véres veszedést, melly az egygyesség után történt a' Frantziák 's a' Törökök között, mint sok újabb Tudósítások is bizonyítják.

Az Angliai Ország-gyűlés' alsó Táblájánál sürgették némellyek, a' frantzia Kiköltöztekre nézve, hogy számba kellene őket vétetni, abból az okból, a' mint ők ítélték: mivel, kivált az Egyházi Személyektől lehet tartani, hogy a' Romano-Catholika Vallásnak terjesztését el nem múlatják meg-próbálni Angliában. — Pitt Minister ellenzette ezen kívánságnak telyesítését, mint olyat, melly, az ő el látása szerént, gyötrő keserüségét okozna a' külömben is eléggé szerentsétlen Kiköltözteknek.

Jelentés.

A' mai postával még minden Előfizetőinknek le nem mehetett Helvétzia (Svájtzer Ország) Mappája, mellynek ki-fiznlése (illuminálása) igen sok munkába kerül, 's azért tsak lassan készülhet. Rövid idő alatt azomban, mindnyájan megkapják; 's azonnal Sváb Országának nagy szorgalmatossággal készült Mappáját kezdjük leküldeni. Mind a' két Mappára nagy szükség lesz most: mivel azokon lehet meg-látni az ütközetek' helyeit, a' mellyekről vóltaképpen közöljük Hírmondónkban, mind a' hivatalbéli (officiális) mind pedig a' más hiteles Tudósításokat. Ha találkozhatnának olly Hazafiak, a' kik nem látnák által a' betsét le-küldött Mappáinknak: tsupán az olyanokra nézve jegyezzük itt meg, hogy az

ollyatén Mappáknak el készítése, nekünk sok hónapokba kerül; és csak Sváb Ország' Mappájának metzéséért, hetvenkét (72) forintot fizetünk; oda nem számlálván annak le-rajzolását (delineatióját), papirossát, nyomtatását; fáradságos illuminázióját 's a' t.

A' jövő fel-éztendőre is meg-marad a' Magyar Hírmondó-nak már tudva lévő arra, az öt forint, mellyet méltóztassanak az olvasni kívánók, illy titulus alatt idején felküldeni: An die K. K. Obersthofpostamts - Zeitungs - Expedition. — Pro Magyar Hírmondó in Wien. A' kiknek nyomtatott adresz (czím) alatt jár Hírmondónk: ne terheltessenek ugyan olyan nyomtatott adreszt Levelekben felküldeni, meg-jobbítván rajta a' hibákat, ha talám történtek volna némelyek a' nyomtatás közben. Az illyen felküldött nyomtatott adreszek, az idevaló Fő Posta-Hivatal' jegyző-könyvébe (Protocollumába) fognak ragasztódni, mellyel nem csak könnyebbedik itten a' munka, hanem az Előfizető Uraknak is hamarébb szolgálhatunk Újságainkkal. A' jövő fél éztendőben, más idegen Országi Mappáknak készítésével az időt nem töltjük, hanem a' már nálunk készen álló három Vármegyék' Mappáival kedveskedünk, hogy annál több időt nyerhessünk magunknak, a' Nevezetes Útazásoknak írásához, mellyben, minden ki-gondolható figyelmetességgel, 's szorgalmatossággal foglaltoskodunk, a' mint ebbéli igyekezetünknek, ezen fogytán lévő fél éztendőben is fogjuk próbáját adni.

A^o

CSASZÁRI ÉS IRÁLYIFELSEG^o
ENGEI ALMÉVEL.

Nro. 44.

Költ Bétsbenn, Sz. Iván Havának (Júniusnak)
3-dik napján 1800-dik Elztenlóben.

Béts

A^o Német Birodalomból és Olasz Országból
érkezett újabb hadi Tudósításokat, Máj. 31-dikén
tette közönségessé a' Hadi Cancellária, a' Bétsi
német Ujságnak az nap költ darabjában:

A^o Német Birodalmiak ezek:

Haditárnokmester Báró Kraynak Ulmából
Máj. 25-dikén indított híradása szerént, az ellen-
ség; meg-kémlelte Máj. 24-dikén, 's meg is tá-
Z z

madta vóltaképpen, a' bal szárnyát Gróf Sztáray Seregöfztálynának (melly a' Günz folyó-vize, 's a' Duna között fekszik.)

Ezen alkalmatossággal Generalmájor Gróf Gyulay, a' ki már több ditső tettei által tette magát nevezetessé, új bizonyosságát adta Vezéri okosságának 's vitézi bátorságának; minthogy Ferdinánd Föhertzeg derék Magyar lovas Regjének hat Svadronjaival, Lovassághoz tartozó fél battériánnyi ágyúkkal, 's az Oláh Illyriai Batalionnal, olly foganatosan tudott óldalról 's hátulról is kerülni az ellenségnek, hogy annak 54-dik számú fél Brigádáját széljel szórta, a' 8-dik számú Lovas-Vadász-Regementjének nagy részét leöldöste, 's az Obersterét, háromezázad magával el fogta. Sok fr. lovat is nyert.

Báró Kray, Gen. Gróf Gyulaynak és a' Ferdinánd Föhertzeg Hufzár Regementjének különös érdemeit igen magasztalja, 's ezen Regementből név szerént is meg-ditsérte Lopper Oberstert, és Schmidt Föstrázsamestert; nem külömben az Oláh-Illyriai Batalionból Vittanovich Májort.

Az Olasz Országai Tudósítások ezek:

Lovasság' Generálissa Melas; Nizzából útastította vala még Máj. 18-dikán, a' maga jelentését, melly szerént, a' kezünkre jutott Szavóna Várából, egy Generális; egy Pattantyús-Brigáda-Vezér; harmintzöt gyalog Fö-Tíztek, és kilentzfázkilentzvennyóltz alsóbb rendü Katonák jöttek ki; a' kik ott őrizeten vóltak az ellenség' részéről, 's a' Kapitulátzió szerént fogságunkba estek. A' Vár, igen jó karban vagyon, 's kaptunk ben-

ne: Izáznegyven ágyúkat, mellyeknek közel felé része, értzből van készülve; ágyúzáshoz való készületeket is jó formán; 's gyalogságnak való száz ezer kész puska-töltéseket.

Génuva Városa körül, az utólszor jelemtett ki-rontásán kívül Massena Generálisnak, nem esett semmi nevezetes történet:

(Ez a' Massena, a' kit Buonaparte, Helvétziából rendelt által Fő-Vezérnek Olasz-Országba: Nizzából vette származását, következésképpen alattvalója vólt a' Szárdíniai Királynak, 's ugyan annak szolgálatjában is kezdett a' katonáskodáshoz, de azt annakutánna frantzia szolgálattal tserélte fel: melyben, sok tettei által híresítette el magát. 1796-dikban Ofztály-Vezér fővel tuskodott, a' maga előbbeni felekezete, a' Szárdíniai Sereg ellen, a' Monte-Nottei, 's Monte-Leziónói nevezetes verekedésekben. Most mintegy 38 esztendő.)

Meg-értvén L. G. Melas Kémek által, hogy Frantzia Vezér Berthier, egy Seregoftzályal indúlt Helvétziának Walliserlandi hegyes szélein által, a' Pedemontziumi földnek Aostai vidékei felé: mindjárt parantsolatot küldött Kaim Feldmarschallieutenantnak, a' ki, Pedemontzium és Szabaudia széleinél áll, hogy a' segítségére érkezett Vitézeinket, egygyesítvén előbbeni Korpusával, a' körülállásokhoz képest erányos helyre vonja özfze addig; míg maga Melas Turinhoz érkehetne, magával vivén mind azon népet, a' melly nélkül meg lehet állani Nizzán túl a' Var vize mellett, a' hol Elsnitz F. M. L. marad Kormányosának:

(Némelly magános Tudósítások szerént, történt is már valamely viaskodás az Aostai völgyben.)

Ulm alatt lévő táborunkból Máj. 18-diken: —
 „Régen nem írtam a' Hírmondónak. Nem lehetett; mert sem nappal, sem éjjel nyugtom nem volt 27-dik Aprilistől fogva. Helyre hozom a' mit el mulattam. Előre is meg-jegyzem azt, hogy a' miket írok: hivatalbéli egész hitelességű Tudósításokból vagynak mind véve, mellyekhez egyéb környülállásokat nem teszek, hanem tsupán a' mellyeket magam láttam. Másodszor: Nem lehet várni tőlem válogatott ki-fejezésű, 's minden írásbéli hiba nélkül való Levelet; mert nints időm sem a' gondolkodásra, sem a' magyar szavak' ki-szemelésére — Forposzton (szélső őrizeten) vagyok, egy bátorságos óráim sintsem. — A' dologhoz:

„*Apr. 25-dikén*: Ezen a' napon; egynehány és igen erős tsapatokkal támadott meg bennünket az ellenség. Legnagyobb erejét, Kehl, Ö-Brájzach és Bázeli tájjékain fordította ellenünk. Az első helyen 25; a' másodikon 20; a' harmadikon 13 ezer emberrel omlott ellenünk. Bázeli vidékére Királyi Hertzeg Ferdinánd vígyázott; mintegy 3 ezer főből álló Seregszakaszal, 's olly parantsolatja volt; hogy ha talám az ellenség nagy erővel ütne reája; húzná hátra népét az Alp vizéig; melly; Waldshut alatt egy órányi földre szakad a' Rajnába. E' szerént; vizsza is vonúlt jó rendben Apr. 27-dikén Alp-Bruckig; nem külömben a' Kehlnél, és O-Brájzachi vidékeken állott Seregoztályaink is.“

Ápr. 27-dikén. Alp-Bruknál, tiszszerte számszabb ellenség támadta meg sántzainkat, melyeket Mészáros Huszárjainak érdemes Oberstere B. Metséri védelmezett alig ezer emberrel: mint-hogy Ferdinánd Fő-Hertzeg, Brigádájának egy részével, a' Sz. Blaseni vidék' védelmezésére vette magát. Leg nagyobb kárunk Alp-Brucknál a' vólt, hogy az a' derék és az egész Császári Sereg-nél esmeretes vitézségű Metséri Oberster Úr sebbe esett, mindnyájunknak ki-monhatatlan szomorúságára. A' jobb lábán ment által egy puska golyóbis, melly azomban, mivel a' tsontot nem sértette: reménységünk vagyon, hogy kevés hetek alatt ismét meg jelenhetik közöttünk tisztelt Vezérünk.“

Ápr. 28-dikán: — „Azonközben, hogy ezek történtek az említett két napokon, az ellenségnek egy új nagy tsapatja, a' Helvétusok' segítségével, Schafhausennél a' Rajnán által szállott, és Seregünknek bal szárnyát vévén czélba, nagy sietséggel Stockach felé nyomúlt, hogy ott, a' tsata helyét előttünk el foglalja. Ez vólt az oka, hogy az egész Seregünk' ereje is, melly eddig meg-mozdulhatatlanul Donaueschingennél állott, magát Engen Városotska vidékéig hátra húzta. Ez történt Aprilis' utolsó napjaiban.“

(A' folytatása következik.)

A' Nápolyi Királyné Ő Felsége, e' folyó Június' hónap' közepe tájján fog ide Bétsbe érkezni kedves magzatjaival. Mintegy száz Személyek jönnek Ő Felségével, kik szolgálatjában vagynak. A' Fels. Nápolyi Király maga, Nápoly Városába megy Palermóból, a' Korona-örökös

Hertzegével, 's annak Hitvesével. — Hamilton Anglus Minister, ki sok esztendőktől fogva viselt vala már Nápolyban az Anglus Király' részéről Követséget, nem régiben el bútsúzott Ő Felségtől, 's vizfsza indúlt Londonba. Vele ment a' különös szépségű Felesége is, kit különösen becsült a' Nápolyi F. Királyné. Egy hajón utazott vala a' Ő Felsége ezen Dámával 1798-ban Nápolyból a' Revolúzió' kezdetekor, a' midőn kitsinben múlt, hogy hajó-törést nem szenvedtek. — Acton, ki sok esztendőig első Ministerséget viselt a' Nápolyi Udvarnál: Londonba küldetik, a' hol Követje leszen ez után a' Fels. Nápolyi Királynak.

Landgráf Fürstenberg Fridriket, mára várják vizfsza Pétersburgból, a' hová küldödött vólt a' mi Udvarunktól, a' F. Nádorispánynénknak Pétersburgból Bétsbe lett szerentsés meg érkezése felől való híradással.

T. N. Heves Vármegyének már tizennégy esztendőktől fogva való E. Vice-Ispánnját, Consiliárius Fáy János Urat, méltóztatott Ő Felsége, Udvari Tanátsosi rangal meg-tisztelni: és már a' hitet is le tette itt ezen tulajdonságára nézve a' meg-tiszteltetett Méltóság.

Hadi Környülállások.

(Külföldi Újságok szerént)

1. Rajna- és Duna-meljékiek.

Augsburgból Máj 7-dikén estve: — „Máj 6-án Dél után Schwabmünnhennél mutatták magokat a' Frantziák, innét, Dél felé hat órányira.“

„Alsó-Baváriának Braunau nevezetü Vá-

rosa körül, sántzok készitődnek nagy szorgalmatossággal.“

„A' ki-költözött Helvétusokból álló Regimenteknek ketteje, Bachmann és Salis, még teljes számmal vagynak; hanem a' 3-dik, J. R. Roverea, Baviáriában 's nevezetesen Ingolstadtban van, hogy új Katonákkal pótolja ki a' hijánosságát, mellyet szenvedett ezen Hónap' eleitől fogva, ditső buzgósággal vévén részt majd minden viadalokban.“

Günzburgból Máj. 25-dikén este: —

„Csász. Kir. Generálmáior Gróf Gyulay, olly fortéllyal élt tegnapelőtt a' Fr—ák ellen, hogy a' Kamlach vizénél mind addig lappangtatta egy erdőben derék Hufzárjait 's gyalogjait, míg egyszerre, mind oldalról mind hátúlról, villám módjára nekik eshetett azoknak. Sokat le-szabdaltak a' Ferdinánd Magyar Lovassai, az 54-dik számú frantzia fél Brigádából, 's a' többeket széljel zaklatták. Ennél a' fél Brigádánál volt a' 8-dik számú Lovas Vadász Regimentje az ellenségnek. Abból Chablous Oberster, 3 száz emberrel egygyütt fogságunkba esett, 's 150 lovat is nyertek a' miénk, 's már itt által is szállítottak a' foglyok, a' Duna megé.“

„Ugyan tegnapelőtt, a' Günz vize' folytában, Ichenhausennél, a' Württembergi Vadászok és Könnyü-Lovasok is, hatromszáz Frantziákat részszerént le-öldöstek, rész szerént el fogdostak. — Mind a' Magyar Lovasság, mind a' Württembergi Katonasság, jó prédát kapott.“

Feldkirchből Máj. 23-dikén: — „Cs. K. Generális Hiller, a' korm: irányozása alatt lévő

Seregoftálllyal, elébb nyomúlt Graubündenből Helvétziának Glárus nevű Kántonjába, 's az éppen most érkezett híradás szerént, megverte ott az ellenséget; 's fogott is el feles számmal belőle, 's prédát is jó formán kapott tőle.“

A' Svab földön tartózkodó fr. seregnek nintsenek magának Stuttzosai, mint az oda való Újságok írják felőle, hanem Helvétus parasztokat szedett fel, kiknek vont tsövő puskájok vagyon, 's parantsolatjok tartja: hogy egyedültsak a' Tisztekre löjjenek. Némelly efféle paraszto, estek is már fogságunkba.

2. Frantzia Országaiak.

A' frantzia tartalék-seregről, melynek vezérlését, Gen. Berthierre bízta Buonaparte, így írtak Máj. 14-dikén a' Helvétziai Újságok: „A' Dijoni Rezeryarmé' (Tartalék-sereg) számát hatvan ezerre határozza a' köz-hír. Ezen Sereg' helyévé, Luczern környéke vólt ki-nézve (a' Helvétziai földön), a' hol, minden eleség is és abrak, a' mi nélkül el lehetnek magok a' Lakosok, el kívánódott tőlök. Későbbi rendelések szerént azomban, egy része az említett Tartalék-seregnek, Schafhausen felé Élfzaknak indúlt; más része, Walliserland felé, Délnek; és egy harmadik rész, a' melynek hasonlóképpen Olasz Országba kellett vólna menni, Frantzia Országban benn hagyódott, egy történetre nézve, (mely történet, más Tudósítások szerént, abból áll: hogy Lionban olly háborgás ütötte ki magát, melyre kéntelenítették a' Fr. Igazgatók, figyelmetességjeket fordítani.)

Az említett Lioni háborgásokat, bizonyítják magok a' Pári'si Tudósítások is, és azoknak következtetéseivel közzül is említik e' kettőt: 1.) hogy Buonaparte, fegyveres erővel kísértette magát nagyobb bátorságnak okáért Dijonba. 2.) hogy Buonaparte' elindulása előtt, nem nagy öröndezés nyilatkoztatta magát a' Rajnai seregtől érkezett tudósításoknak hallására, a' Teátromban, melyben Buonaparte is jelen vólt, 's egy jádzó személy, a' ki, He k u b a nevezetű új játék-darab' alkalmatosságával, Akhillest ábrázolta, közönségesen fel-olvasta azokat.

Némelly Pári'si Újságok azt hirdették Máj. 10-dikén, hogy Buonaparte, három millió lívert vitt el magával Pári'sból a' Rajnai sereg' számára. Más Újságok, ezen hirlelésre azt jegyzték meg: hogy ha kézf' tsengő pénzül vitt vólna magával annyi summát az első Consul: úgy, nem érhetett vólna el hufzonöt óra alatt Dijonba.

Az Egyiptomi frantzia sereg' környülállásairól így írt egy Konstántzinápolyi Levél Apr. 14-dikén: „Az Anglusoknak egy új Hajóssereg-ofztályok érkezvén az Alexándriai partok eleibe, nem akar semmit is hallani a' Fr—ákkal kötött Kapitulátzióról, 's kereken meg-mondta nékiek, hogy el nem botsátja őket, hanem úgy nézi, mint hadi foglyokat. A' még Egyiptomban lévő Fr—ák azt kívánták, hogy a' Török Udvar' Hajós-Vezére (az úgy nevezetett Kapután Basa) menjen védelmekre, 's kísérje el őket a' Hajósseregével Fr. Országba: de a'

Kapután Basa' Hajósserege itt fekszik még, 's nem is láttatik induláshoz készíteni magát.

Ezen sorsát az Egyiptomi frantzia sereg' leg nagyobb részének, magok is írták már a' Pári'si Újságok, Máj. 13-dik 's 14-dik napjain. Azért írjuk: leg nagyobb részének, mert hogy valami kevés rész, tsak ugyan érkezett visszaz az Egyiptomi Seregből Fr. Országba, az bizonyos. — Az említett Újságok' előadásának ez az értelme: „Oly reménység táplált vala ugyan bennünket, hogy az Egyiptomi Sereg, jókor el fog érkezni, 's a' Dijoni Tartalék sereghez káptsolván magát, még utóljára is részt vehet a' Békességnek meg nyeresébe. A' Massiliából (Marseille-ből) érkezett leg újjabb Tudósítások szerént azonban, Anglia egyáltaljában reá nem állott, a' mi nagy lelküségből származott ajánlásunkra, melly szerént ígértük, hogy visszazadjuk Egyiptomot az előbbeni Urának. Az Alexándriai partok előtt fekvő Angliai Hajóssereg' Vezére olly jelentést tett, a' mint hallatik, hogy ő néki parantsolatja vagyon, azt az alkut, melyre lépett Kleber Generális a' Portával, meg nem esmérni: 's ha az Alexándriai Kikötőhelyből Frantziák indulnának ki: őket el fogni. A' mi győzedelmes Seregünknek — így írnak továbbá a' Pári'si Újságok — mihelyt értésére esett ezen véletlen megfordulása a' dolgoknak, olly állapotba helyeztette magát, a' melynél fogva nem lehet reménysége az ellenségnek, hogy az előbbi Kapituláció' feltételeinél keményebbeket írhasson eleibe Gen. Klebernek, az Egyiptomból való elköltözésre nézve.

(A' Hamburgi Újságnak Máj. 19-dikén költ áarabja, egy Konstantinápolyi Levelet közöl, melly, Apr. 25-dikén költ; rendkívülvaló alkalmatosság által érkezett Hamburgba; 's ezeket foglalja magában: „Egyiptomból hivatalbéli Tudósítás érkezett ide az eránt, hogy az Alexándriai révpártot minduntalan bé-kerítve tartják az Anglusok, 's gántoskodnak a' Kléber' Seregének Frantzia Országba való el költözésében: ez okból Mártz. 17-dik 's 18-dik napjain meg-támadta Kleber a' Nagy-Vezér' Seregét, 's diadalmaskodott; hanem egy Basa, kit a' Nagy-Vezér Cairóhoz rendelt vala, meg vert ott egy fr. sereg-szakaszt, 's bé menvén Cairóba, le öldöste az ott találtott Frantziákat.“ — Az említett Basa — más Tudósítások szerént — Murad Bey. Az általa le-öldötetett Fr—ák között vóltak mindnyájan a' még Cairóban tartózkodott fr. Tudósok.)

Buonaparte, minekelötte el indúlt vólna Párisból Dijonba: maga eleibe kívánta a' Pári'si Törvénytízek' Tagjait, kik is az Igazságra ügyelő Minister által bé-vezettetvén az első Consulhoz: mindenik Törvénytízek' Elölülője, különös Beszédet tartott, kiknek mindnyájoknak így felelt Buonaparte: „A' midön különböző felekezetekre vólt szakadozva Fr. Ország: roszszúl szolgáltatódott ki az Igazság. Nem lehetett akkor másképpen. Tíz esztendőig tartott ez az állapot. Tartoznak Kegyelmetek végít vetni annak. A' ki igazságót keres Kegyelmeteknél: soha se' tudakozzák azt töle, mitsoda felekezethez tartozott; hanem leg kissebb részre-hajlás nélkül meg kell fontolni kinek kinek a' jus-

sait. A' külső Hatalmasságokkal való Békességet a' fegyver téfzi bátorságossá: de a' belső Békesség' fenn-tartására a' Bolgárok között, az igazság szolgáltatás az eszközz. Hóltig vagynak K—etek, Biráknak választatva. Nints rá jussa senkinek, hogy ki tehesse K—eteket hivataljokból. Önnön lelkek-esméretének tartoznak K—tek egyedül számolni, az általok hozandó ítélettételekért. Ne engedjék indúlat által vezéreltetni magokat; hasonlók lévén magához a' Törvényhez. A' Pári'si Törvénytízek Biráinak választatása, köz meg-elégedést nyert. Reménylem, hogy a' köz bizodalomnak mindenkor igyekezzvén meg-felelni K—etek, módot szolgáltatnak arra az Igazgatóknak, hogy az igazság szolgáltatásnak K—etekre lett bizásából, mindég nagyobb nagyobb örömet tapasztaljanak.“

3.) Nagy Britanniaiak.

Hogy Anglia, még eddig el halasztotta vagy egy vagy más próbát tenni a' Frantziák ellen a' szárazon: erről a' tárgyról tsak annyit írt eddig a' Londoni Udvari Újság: hogy az el halasztás' oka, éppen nem az, hogy az Orosz Katonaság visszsa-takarodott Ruszfiába. — Nem bizonyos még, hová akarja fordítani a' Nagy-Britanniai Udvar, azon öt ezer Hollandusokat is, kik négy gyalog és egy lovas Regimentet formálnak, és Anglia' szomszéd Szigetében Wightben tartózkodnak. A' forma-ruhájok, kék, veres hajtókára.

Elegyes Tudósítások.

Az Angliai Felség' életét, minekutánna sok

rendbéli szerentsétlenségekből ragadta volna ki az Isteni gondviselés: nyilvánvaló veszedelemtől mentette meg Máj. 15-dik estvéjén is, a' Drury-Lanei Teátromban, a' hol, a' ministériális Újságoknak hoszfzas előadása szerént, egy személy, kinek neve Hadfield, közelről lőtt egy pisztolyból két golyóbist a' Király' felé: de a' Publikumnak különös örömére nem találta Ő Felségét. Az eddig való törvényes ki-kérdezése ezen gonosz szándékú embernek, azt mutatja: hogy már mázszor is akart löni a' Felségre: de egyfersmind azt is: hogy nints egészen helyén az ezze.

Párisban a' Prufszus Követ Sandoz Rollin meg-házasodott Május' közepe' táján, Pierre Feu nevezetű Leány-aszfzonyt vévén ott el Feleségül.

Két nevezetes Tudósok, mind ketten Helvétziai származásúak, végezték hasznos életeket, a' múlt Májusban, úgymint: Mallet du Pan, és Girtanner: amaz Angliában; ez pedig Göttingában.

Azok a' Fr. Országból ki-költözött Latrapisták, a' kik egy ideig Bétsben tartózkodtak vólt; azután pedig az Orosz Birodalomban telepedtek meg: most, a' Danczkai (Danzigi) Kikötőhelyből Amérikába szándékoznak indulni: minekutánna látták, hogy ki estek az Orosz Császár' kegyelméből.

Londonban egy font hús 8, 12, 's 15 garason is el megy. A' Mészárosok, fenyegető-írásokat kaptak, hogy szállítsák léjjobb a' hús árrát: Semmi név nem vólt alattok az említett írá-

soknak, melly egy jeléül tartódott a' készülöben lévő zúdulásnak, melynek azomban szerentsesen eleit vették a' foganatos rendelések. Nem történt semmi erőszak, hanem csak mutatta magát annyi fegyveres erő, a' mennyi elégséges volt minden zenébonának vissza-tartóztatására.

Roméliában, nintsenek még egészen tsendességben, a' Konstantinápolyi újabb Tudósítások szerént is, a' Balkani vidékek, mellyeknek Dayli nevezet alatt esmeretes hegyi Lakosai, nagy erővel üzik a' haramiáskodást.

Londonból Máj. 3-dikán: „A' három Ifjú Aureliánumi Hértzegek, Lisbonába útaztak innét, hogy az édes Anyyokat, a' ki egy időtől fogva Spanyol Országban lakott, és mostanában hozzájuk kívánczozott, fiúi szívés tisztelettel fogadják, 's magokkal egygyütt ide hozzák.“

„Melly nagy gyűlöléssel viseltetett legyen Tippó Fejedelem, Napkeleti Indiában az Anglusokhoz, meg-tetfzik abból is, hogy ő, fából egy tigris kézzitettett olly formában, a' mint az éppen egy Anglus Tisztet széljel szaggat. Belölről muzsikai eszköz van el rejtve az alkotmányban, melly, a' Tiszt ordítását, 's a' tigris morgását követő hangokat ad, és a' halállal küszködő Tisztet ábrázoló fa-kép, fel-emeli a' két kezeit. Ebéd után sokszor mulattatta magát Tippó ezen makhina által, melly ott találódott az Anglusok által néhány Tipponak Seringapatnámi palotájában.

A' Királyi igazgatás' idejében, Fr. Akademia nevezet alatt virágzott Pári'si tudós Társaságnak tizenhét élő Tagjai közzül, tizenhárman vagynak most már Frantzia Országban: minekutánna Bouf-

lers Polgár, a' ki ennekelötte Marki rangal bírt, vilzsa-érkezett Párisba Máj. 12-dikén Berlinből, a' hol, szép fizetés mellett, Tagja vólt a' Királyi Akadémiának. Midön Bouflersnek Fr. Országba való vilzsa-botsáttatásáról vólt a' szó: azt mondotta Buonaparte, hogy érdeklette ugyan Bouflers a' frantzia történeteket némelly tsípös versekkel: de hafznát lehet azért nékie venni Párisban, útfzai dalok' kézfzítettésére.

Jelentés.

A' mai postával már minden Előfizetőinknek lement Helvétziai (Svájtzter Ország) Mappája. A' jövő postán el kezdjük már le küldeni Sváb Ország' Mappáját is. Mind a' két Mappára nagy szükség lesz most: mivel azokon lehet meg-látni az ütközetek' helyeit, a' mellyekről vóltaképpen közöljük Hírmondónkban, mind a' hivatalbéli (officiális) mind pedig a' más hiteles Tudósításokat. Ha találkozhathnának olly Hazafiak, a' kik nem látnák által a' betsét le-küldött Mappáinknak: tsupán az olyanokra nézve jegyezzük itt meg, hogy az ollyatén Mappáknak el kézfzítése, nékünk sok hónapokba kerül; és tsak Sváb Ország' Mappájának metzzéséért, hetvenkét (72) forintot fizettünk; oda nem számlálván annak le-rajzolását (delineatióját), papirossát, nyomtatását, fáradságos illuminátzióját 's a' t.

A' jövő fél-éftendőre is meg-marad a' Magyar Hírmondó-nak már tudva lévő ára, az öt forint, mellyet méltóztassanak az olvasni kívánók, illy titulus alatt idején fel-

küldeni: An die K. K. Obersthofpostamts-Zeitungs-Expedition. — Pro Magyar Hírmondó in Wien. A' kiknek nyomtatott adrefz (czím) alatt jár Hírmondónk: ne terheltessének ugyan olyan nyomtatott adrefzt Levelekben felküldeni, megjobbítván rajta a' hibákat, ha talán történtek volna némellyek a' nyomtatás közben: Az illyen felküldött nyomtatott adrefzek, az idevaló Fő Posta-Hivatal' jegyző-könyvébe (Protocollumába) fognak ragasztódni, mellyel nem tsak könnyebbedik itten a' munka, hanem az Előfizető Uraknak is hamarébb szolgálhatunk Újságainkkal. A' jövő fél esztendőben; más idegen Országai Mappáknak készítésével az időt nem töltjük; hanem a' már nálunk kézzen álló három Vármegyék' Mappáival kedveskedünk, hogy annál több időt nyerhessünk magunknak, a' Nevezetes Útazásoknak írásához; mellyben, minden ki-gondolható figyelmetességgel; 's szorgalmatossággal foglatoskodunk, a' mint ebbéli igyekezetünknek, ezen fogytán lévő fél esztendőben is fogjuk próbáját adni.

A' 42-dik számú Hírmondó-darabnak 705-dik levéloldalán, a' 10-dik felső sorból, ki-maradt ez a' szótska; is, melly meg-mutatja, hogy az előbbeni két Mondások (Propositiók) tsak, a' Mallet du Pan' szavai, kiről azt ítélik némellyek: hogy nagy tálentomú ember létire is hirtelenkedett; a' mostani fr. Igazgatókról nyilatkozott vélekedésében, és ezen ítéletjeket próbákkal is bizonyítják.

A

CSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYIFELSÉG
ENGEDELMÉVEL.

Nro. 45.

Költ Bétsbenn, Sz. Iván Havának (Júniusnak)
6-dik napján 1800-dik Elztendőben.

Béts

Haditárnokmester Báró Kray, és Lovasság
Generálissa Melas Tudósításait, Június 4-di-
kén közölte a' Hadi Cancellária, a' Bétsi német
Újságnak az nap költ darabjában.

Báró Kray Tudósításai ezek:

Blankenstein Hufzár Regimentjebéli Pro-
hászka Oberster, Angsburgtól Máj. 28-dik est-
véjén vízfőzinyomattatván a' Frantziák által:

A a 2

ezeknek két ezer embere bé-rontott Augsburgba. — Mihelyt B. Kray ezt meg-értette: azonnal Gróf Meerveldt Generálist, két Lovas Reg—ekkel Augsburg vidékére küldötte; 's Gróf Sztáray Haditárnokmester' Seregoztályaát is, öt gyalog Batalionokkal, 's tizenkét Svadron Lovassággal szaporította; hogy Gr. Sztáray is feles számú csoportokat küldhessen Augsburg felé, 's az ellenséget oldalról ijesztigethessé."

„Mier nevezetű Lovas-Kapitány, ki már több vitéz tetteiről esméretes, Máj. 25-dik napján, reggeli hat órakor, rá tsapott a' Donaueschingeni frantzia Őrizetre, 's el fogta belölök a' Komendánst, két Komiszfzárússokkal, hat Tifztekkel, és mintegy százötven alsóbb rendű Katonákkal egyetemben; 's a' többeket, Schafhausen felé kergette."

Melás' Tudósításai:

(A' Tudósításokban elő-forduló hely-nevek, nagyokb részént ki vagynak téve, az általunk le-küldött Olasz Ország' Mappáján is, úgymint: Sospello; Tenda; Cuneo; Ivrea; Cenis hegye; Exiles; Gotthard' hegye; Carignano; Doria vize; Genua. — A' mely helyeknek nintsenek fel-téve a' neveik, lehet képzelní azoknak is a' fekvését könnyű móddal, említett Mappánkon. T. i. Limon, Tenda és Cuneo között fekszik; Savigliano, Cuneo és Turin között; Romagna, Mediolánum és Turin között, feljebb, Észak felé.)

„Május' 19-dikén Sospellóba érkezett vala Nizzából L. G. Melas; és Máj. 20-dikán Sospel-

lóból Tendába; hová következendő értelmü Tudósítás érkezett hozzá, F. M. L. Elsnitz-tól, ki a' Vár vizénél (Nizzán túl Napnyúgot felé) maradt egy Seregofztályunkkal:

„Az ellenség, Máj. 18-dik éjtfzakáján, négy Fél-Brigádjával által jött a' Vár vizén, 's két Fél-Brigádái által, a' mi Korpusunk' bal szárnyára vigyáztatott; a' más kettővel pedig Seregofztályunk' dereka felé elébb nyomúlt, 's Oranien nevet viselő Regimentünket, a' Weissenwolf Gránátéros Bat—jával egyetemben meg-támadta: de vízfzsa-veretődött a' Vár vizéhez, érezhető veszteséggel: melly még nagyobb lett volna; ha a' meg-futamodott Frantziák, a' Vári hídjok' sántzá-
nak, 's a' Vár vize' túlsó partjára is ki-szegezve lévő ágyúiknak árnyékában óltalmat nem talál-
tak volna.“

„Máj. 21-dikén, Limonba és önnét Máj. 22-dikén Cuneoba érkezett Melás, a' hol, t. i. Cuneoban értette; Génua Városa eránt: hogy abban háborogni kezdett a' nép, minekutánna az Anglusoknak Izámos bombáik, 's más ágyú-golyóbisai rontottak bé a' Városba: hanem Fr. Fő-Vezér Massena, leg-ottan nevelte a' belső Strázsái' számát, 's tulajdon személlýének bátorsága végett, négy Gránátéros Bat—okat állított ki, a' szállása' (quártéllya) eleibe. — Az eleségbéli szükség is azomban, óránként nevededett a' Városban, melyből ugyan azért feles számmal is szökdöstek ki a' fr. Katonák; 's ugyan a' szükségre nézve, maga Massena, még Máj. 17-dikén mind el bortsátotta az el fogott Tisztjeinket, betsületjekbe kötött fogadássokra, 's hogy az ek

fogott Köz-embereinket is mentől elébb ki fogja adni: meg-izente Gotesheim Generálisunknak.“

„Máj. 23-dikán Savigliánóba érkezett a' L. G., Cuneoból, 's a' mint Savigliánóból írta, más nap Turinba szándékozott. Írta azt is: hogy az ellenség, a' Pedemontziumi földön, nevezetesen az Aostai völgyben, Ivrea Városának kapujüg hatott: de még akkor: mind a' Városa mind a' kis Vára Ivreának (melly mintegy tíöltz óránnyira esik Turintól Észak és Napkelet között) a' mi kezünkben volt; és Debriey Generálisunk Ivrea megett állott a' Brigádájával; F. M. L. Gróf Hadik pedig, két lovas Régementekkel (Bellinzona felől) Romanóig nyomult elő, (melly helység mintegy tizenegy óránnyira esik Ivreatól Észak és Napkelet között) olly parantsolat mellett: hogy ha a' környülállások úgy kíváunák, vegye magához nevezett Generálmájorunkat; és segítse.“

„A' Cenis hegye 's Exiles felől is történtek elébb nyomulásai az ellenségnek; de a' mellyeknek semmi fogantjok nem volt: ellenben a' Gotthard 's a' Simplon hegyei felől; még semmi ellenséges mozgások nem vevődtek észre.“

„Carignanából (melly, négy óránnyi formán esik Turintól Dél felől) írta L. G. Melas Máj. 24-dikén; hogy az ellenség, mind elébb elébb nyomult az Aostai völgyből, 's a' Doria vize' folytában; és hogy Kinszky Ferentz Régementje, minekutánna három óráig állott volna ellent Ivreából vitézül az ellenségnek, visszavonta onnét magát, a' mint parantsolatja volt, 's egygyesült Hadik F. M. L.—al.“

„Génuát Máj. 20-dik éjtfzakáján újra vitták az Anglusok, minden Saluppaikból és bombahányó-hajójaikból igen derekasan 's foganatosan, 's azon éjtfzaka, lámpások' világánál el vették az ellenségnek egy gallyáját, 's ágyús-salupját.“

Az Ulm Városa alatt fekvő táborból Máj. 18-dikán költ Levélnek folytatása:

(A' Levél elein feljegyzett napot, úgymint: Apr. 25-dikét, így kell változtatni: Apr. 26-dikán.)

„Minekelötte a' Május' első napján történt hadi dolgok' leírásába kezdenék: el nem melőzhetem B. Mészáros Lovas Regimentjebéli Fő-Hadnagy Pozsgai Úrnak különös vitézségét. A' dolog így történt: Ferdinánd Fő-Hertzegtől, Wolf nevezetű Kapitány Úrnak parantsolatja lévén, hogy a' Benyovszky Reg—éből egy Kompániával, és két ágyúval a' Seebrucki hidat védelmezze: ezen Kapitánynak segítségére vólt rendelve Pozsgai Főhadnagy, a' Mészáros Huszárjainak egy szakaszával. Wolf Kapitányra reá ütött az ellenség nagy erővel. Mindjárt a' tusakodás elein, meg-sebesedett a' Kapitány Úr. Kompániájából egy rész el hullott, a' többi pedig fogságba esett. Pozsgai Hadnagyot is szorongatta vala a' számos ellenség nagy agyarkodással: de ez a' tüzről pattant Vitéz, úgy tsapott közzé az ellenségnek, hogy abból sokakat földre terített, jó tsomót el is fogott; Wolf Kapitányunkat, a' népével 's két ágyúival egyetemben meg-szabadította; 's egyesítette magát, az éppen segítségére sietett Svadronyos Kapitánnyával Jobbágyi Úrral, a' ki két egész napokon által, Ferdinánd Főhertzeg és

Gróf Gyulay Generálisok' Brigádái között az egygyesülést fenn-tartotta, ámbár szünet nélkül alkalmatlankodott néki az ellenség. Jelesen megkülönböztették Magyar Lovassaink között magokat Figlárovits és Tót Káplárok; 's Köz ember Gulyás Mihály, kik mind hárman emlékeztető-érdem-pénzre is méltóknak ítélnének."

Mái. 1-ső és 2-dik napjain: — „Seregünk, Engen Városa' vidéke felé nyomúlt Május' első napján, a' hol más nap meg is telepedett. Ferdinánd Föhertzeg' kormányozta a' Sereg' utolsó Szakaszát (Arriergárdát); melly is Riedesching táján állapodott meg, és így, Seregünk' megtelepedésére 's az ellenség fekvésére nézve, jobb szárnyát formálta Ármádiánk'nak. Ott, mindjárt ezen Brigádából, a' Mészáros Hufzárjainak egy Svadronyos Kapitánya Báró Kemény parantsolatot vészen, hogy Svadronjával, Tengen erányában elébb nyomúljon, 's vigyázzon az ellenségnek minden mozgásaira. Alig érhetett ki rendelt helyére; már azonnal tette a' jelentést: hogy két tsapat ellenség indúlt ellene ágyúkkal; melyet azomban másfél óráig vitezül fenn tartóztatott, 's akkor, segedelmére érkezvén az egész Regement, diadalmasan vízfza-vert. Az általa el fogattatott Frantziák között egy Stabális Tifzt is vagon."

„Elébb mint sem az Engeni nagy és hofz-as hartzról szóllanék: egy hív Író kötelességéhez képest, ki az érdemeket magok valóságában minden részre-hajlás nélkül kívánja elő-adni, feljegyzem itt, egy közönséges betsben 's kedves-ségben lévő Bajnoknak, a' Mészáros Hufzár Reg—

ebéli Krizsár Svadronyos Kapitánynak ditső
 tusakodásait: Gróf Nauendorf F. M. L. Ofztál-
 lyához, 's nevezetesen ezen Ofztálynak Hertzeg
 Rosenberg vezérlése alatt lévő Brigádá ához lé-
 vén rendeltetve a' nevezett Kapitány Úr, azt a'
 parantsolatot vette, hogy Mühlhausen körül tar-
 tsa szemmel az ellenséget. Oda érkezyén, egy
 egész frantzia Divíziót talált tsata-rendben. Al-
 konyodott vala már az idő, 's az is nehezítette
 a' munkát. A' mit itt Krizsár Kapitány el-
 követett: az, tsupán egy olly értt hadi észtől,
 's bátor szívtől telhetett ki, mint az övé. Tso-
 mókra fel-ofszlja maroknyi népét. Meg fúvatja a'
 trombitát; 's nem telt bele több egy két óránál,
 hogy az ellenséget ki-szorongatta tanyájából, 's
 azt egészfzen el-foglalta. Más nap (ez már Május'
 harmadika vólt), F. M. L. Nauendorf, egy erős Tsa-
 patot öfzfize-állít, Gen. Rosenberg' kórmányozása
 alatt, meg-parantsolván a' H—gnek, hogy kémlelné
 meg az ellenség' fekvését 's erejét. Az Elő-szakafz-
 zát említett Ofztályunknak (az Avángárdát) Kri-
 zsár Kapitány vezette. Nem meszfzire haladtak
 vala még, hogy már ott is tsata-rendben találta
 az ellenségnek egy feles számú Ofztályát, sőt a'
 Kinszky Dragonyossai már üzőbe is vóltak akkor
 véve. Ezt meg-látni, és leg-ottan közzé vágni
 az ellenségnek, egy vólt a' magyar lelkü Krizsár
 Kapitánynál. Egynehány Generálisaink vóltak
 szemlélői bajvivásának, mellynek szerentsés ki-
 menetele a' vala, hogy az ellenség egészfzen ki-
 verődött a' helyéből. Azon napon még három-
 szor tusakodott az ellenséggel, mindenkor győze-
 delmesen. Nagyon közönte Gen. Rosenberg,

ezen derék Hazánkfiának különös vitézsége' remekjeit, mellyeknél szebbeket, meg-vallotta, hogy nem várhatott. Azokban mutatott jeles maga vi-seletéért név szerént dítserődik Sismits Al-Káplár, Szibert Főhadnagy Úr, sebet kapott; de nem veszedelmest."

„Most jövök már arra a' szörnyü és borzafztó emlékezetü napra, Május' 3-dikára, a' mellyen, Engen Városának négy óránnyi járó földnél nagyobb ki terjedésü vidékein, reggeli heted-fél órától fogva, estvéli tíz óráig tartott szakadatlanúl, olly kemény és véres viadal, melynek mássára, még a' leg-idősebb hadi emberek sem emlékeznek. Ifzonyodás vólt melzfziröl is látni 's hallani azt a' földet rezkettető dörgésü tüzelést, melynek kivált estvéli hat órától fogva tízig, nem vólt szünete. Az ágyú golyóbisok' zápora nem másként omlott,

Mint a' mikor a' Hegyeknek öbliböl meg-indúlnak A' sebes árvizek, 's szörnyü rohanással zúdúlnak, 'S el seprik a' kövér vetést, a' gyönyörü mezöket, 'S ragadják a' gyökerestöl ki-szaggatott erdöket.

„Az egymásra tört Felek közzül egygyik se' akart mottzanni a' helyéböl, tsak egy talpallatnyira is. Olly nagy maga el-szánásával tusakodott mind a' kettö, mintha parólaúl lett vólna ki-adva: Gyözni vagy halni; avagy mintha már mindenik Fél olly indúlatú meg-gyözettetettnek tartotta vólna magát, mint a' kikről mondatta Virgilius Eneással:

Meg-gyöztték' egy reménysége ez, hogy nints több Reménység.

(Una salus victis, nullam sperare salutem.)

„Mind a' két Fél meg-tartotta a' tusakodás' helyét: tsupán a' jobb szárnyunk nyomúlt valamivel elébb, a' hol a' tűz is leg nagyobb vólt. Ott Ferdinánd Föhertzeg, személy fzerént kór-mányozott, és Mészáros Hufzárjai, kiknek Mezeitelen kardjok' éle, tsillámlott gyors mar-
kokban,

'S szikrádzottak a' halálnak menykövei azokban.

hétfzernél több húzomban viaskodtak azon a' napon. Tsak éjfélt után, három óra tájban húzta magát Seregünk hátrább jó renddel, Liptingen felé.

Minden részre-hajlás nélkül írom, a' fogságunkba esett Frantziáknak önmön Izája vallása fzerént, hogy az ellenség' vesztesége kétfzerite is meg-haladta a' miénket. Sok ezerekre meg általjában, a' két rélzről el hullottak 's meg-sebesedtek' száma. Özfzve-vévén minden környütlálásokat, bátran lehet azt tenni, nagyítás nélkül, húz ezerre.

Még némelly különös történeteket említek, Május 3-dik napja históriájának emlékezetes tárgyaiúl, mellyek között légyen az első; a' Mészáros Hufzár Reg—ebéli Svadronos Kapitány Gróf Wartensleben' vitézsége. Ez az idejére nézve még Ifjú, de tapasztalására nézve idős Bajnok, midön látná, hogy az ellenség, nagy erővel 's agyarkodással nyomja ki egy erdéből gyalogságunkat, és hogy a' Benyovízký Reg—ének egy Batalionja, ki nem állhatja már többé a' kemény tüzet; a' melly erdőt ha meg-tart-

hatott volna az ellenség; úgy, Ferdinánd Főher-
tzegek az útja el vágódott volna: ezt okosan
megfontolván Gr. Wartensleben, bátran és nagy
sietséggel le-szállítja Svadronjának felét a' lo-
vakról, bé-vezeti markolt karddal, trombita-har-
sogás és nagy lárma között az erdőbe; meg-tá-
mad két frantzia Batalionokat, mellyek bé-vet-
ték vala már oda magokat, 's ki-üzi. Az er-
dőn túl, egy kis térség lévén, addig is mig
Wartensleben Kapitány Úr, lóra kaphatott a'
fél Svadronjával; Novák Hadnagy Úr, a' más
fél Svadronnal, keményen sarkalta az ellensé-
get: azután pedig Gróf Wartensleben, Bodná-
rovits Svadronyos Kapitány Úr' segítségével el
érvén azt, csak nem egy lábíg mind le-szabdál-
tatta. Ezen tusakodásban sebet kaptak Faltán
és Turtsányi Hadnagy Urak; Abaffy Had-
nagy Úr fogságba esett, de a' mint Schafhau-
senből küldött Leveléből értjük, frissen vagyon,
minden seb nélkül. Novák Hadnagy Úr' mej-
jének a' bal részét egy kártáts-golyóbis érdek-
lette: de minden veszedelem nélkül. Ezen igaz
Magyar Vitéz, tizenkét sebeit, mint meg annyi
ditső tzimereit nemes bátorságának, számlálja
már a' mostanival, a' Török háborútól fogva.

Engen Városának jobb vidékét, melly Ried-
esching felé terjed, magas hegyek fedik. Ott
állott seregünknek jobb szárnya. Tudta tehát
az ellenség, hogy ha azon hegyeket egyszer el
foglalja, úgy, hátunkra jöhet, és útunkat el vág-
hatja: ez okon mindent el követett, hogy ere-
jének nagyobb részével fel-kaphasson az emlí-

tett magasságra. Már a' gyalogságunkat meg is fordította vala. De Nordman Oberstlieutenánt, a' ki kormányozta, B. Mecsérinek sebbe-esésétől fogva Mészáros Hufzárjait, észre-vévén a' vezedelmet, Második Főstrázsamester Szentiványi Urat a' Divíziójával, nem különben Jobbágyi és Wartenslében Kapitányokat a' Svadronjaikkal, segítségére küldi a' gyalogságnak, mellyet, nevezett Lovas Vitéz-Vezérink újra neki bátorítván, olly foganatosan vettek ismét az ellenségre, hogy azt, minden tüzeskedése mellett is meg-térítették, és ezernél többet le-vagdaltak közzüle; minthogy a' körül-állások úgy hozván magokkal, egynek se' adtak pardont. Háromszor vítta az ellenség, az nap, három új sereggel, a' célba vett hegyeket: de mind a' háromszor visszaveretődött, igen nagy veszteségével. — Fő-Hertzeg Ferdinánd, nagyon magasztalta Nordman Oberstlieutenántnak minden rendeléseit; 's válogatott dicséző szókkal közfönte meg Jobbágyi, Wartenslében, és Vrantsek Kapitány Uraknak vitézi magok viseleteket. Meg-dicsérte különösen Falatkai és Pozsgai Hadnagy Urakat is, és nyilván azt vallotta: hogy jobb Katonákat nem kívánhat Ö Felségének, a' Mészáros Hufzárjainál.

Ezen viaskodásokban, Mészáros Hufzárjainak nagy szomorúságára, Szentiványi Májor betses életének végit szakasztotta egy golyóbis: nem különben Kaurzini Svadronyos Kapitány Úrénak is. — Wartenslében Kapitánynak a' haja fonatékját el vitte egy golyóbis, de a'

nyakán, egy kevés daganatnál egyebet nem okozott. — Márjási Hadnagy Úr, tsak egy óránnyi fogságba esett: mivel abból, alkalmatossága esvén, maga magát ki-fzabadította.

A' Kupfer-obligátzió nevezet alatt esmeretes Státus-adósság-levelek, Ö Felsége' rendeléséből, által-adódnak a' Béts Városa' Bankójának, a' hová, bizonyos summa-pénzeket tartoznak még bé-adni a' Tulajdonosok, azon költsön-pénz summákhoz, mellyekről szóllanak az említett adósság-levelek. Ezen tóldalék summa-pénzeket 1800-dik esztendő' Júniussának 15-dik napjától fogva, 1801-dik eszt. Februáriusának 15-dik napjáig kell bé-adni a' Bétsi Bankó' kaszszájába.

Hadi Környülállások.

(Külföldi Újságok szerént)

1. Német Birodalmiak.

Münchenből, a' Baváriai 's Palatinátusi Vá-lasztó-Hertzeg, Straubingba ment Május 29-dikén; a' Választó-Hertzegné pedig a' Gyermekével egy-gyütt, Anspachba.

Tudva levő dolog, hogy Hertzeg Conde' Serege Livornóba indúlt vala Német Országból, 's már közel vólt Velentzéhez, midön parantso-latot vett, hogy térjen vissza Német Országba, a' hol ezentúl Báró Kray' Armádiájánál fog szolgálatot tenni. Ez a' Sereg, 3 ezer, némel-lyek szerént pedig mintegy 6 ezer, többnyire Ne-mes származású frantzia Katonákból áll. Sok

Izáz Máltai Vitéz van köztök; vagynak más Rend tizmet viselő sok száz más Vitézek is. Többnyire szép paripákon lovaglanak, szép köntösökben. Tettző magok viseletek által kedvességet találtak a' Velencei földön.

(A' Conde Ház, egy a' Frantzia Országban uralkodott Burbon Háznak négy ágai közzül. Az a' Conde Hertzeg, a' kiről itt vagyón a' szó, 1736-ban született Aug. 9-dikén. Nagy vitézségét meg-esmériek még a' Fr. Republikánusok is. Minekutánna szolgált volna az egyesült Hatalmasságok' társaságában, a' fr. Republikánusok ellen: 1797-ben; Orosz szolgálataba lépett. A' Fia: Hertzeg Bourbon; ennek Fia pedig Hertzeg Enghien.)

2. Olasz Országok.

Lausannából, a' hol Buonaparte Carnottal és Berthierrel Máj. 16-dikán hofszas haditanátskozást tartott: Had-Minister Carnot visszavért Pári'sba; Berthier más nap; Walliserland felé indult egy Seregostálllyal; maga Buonaparte pedig a' nála tartózkodó Cisalpínus Kiköltözteteket Bellinzónán által a' Tessinö vize' folytában egyenesen Mediolánumba szándékozott, a' mint ígérte nékiek Dijonban visszavinni: 's ugyan azért már a' Tartalék-seregre Olasz-Országi nevezetet is ruházott; melynek elő-szakasz, Olaszokból áll, Gen. Lechi' vezérlése alatt.

A' Livornói Kikötőhelybe Máj. 14-dikén Galeatea nevezetű Nápolyi Fregát, egy Dániai

hajót vitt bé, a' melly, lövéshez való készí-
letekkel, puskákkal, és eleséggel rakva indúlt
vala Tulonból Génua felé. A' hajós-nép meg-
szabadította róla nagy ügygyel magát egy Sá-
luppon, 's a' Génuai Kikötőhelybe ment bé.

Málta Szigetének meg-vétele, még meg nem
bizonyosodott.

Ancóna Városából Máj. 9-dikén: — „Ez a'
Város, és a' Kikötőhely, még mindég a' Cs. K.
pártfogás alatt vagon. A' révpárnál fekvő Orosz
és Török hajók, nem sokára Corfu (Korfszika) Szi-
gete felé veszik útjokat, mihelyest öfzsze-gyűjt-
hetik a' még itt amott széljel lévő Mufzka Kato-
nákat. Corfu, a' Mufzkák 's a' Törökök hatal-
mában vagon.“

Elegyes Tudósítások.

Az Angliai Ország-gyűlés' Alsó-Táblájánál
Jones nevű Tag, újra vittatta a' Békességet
Máj. 8-dikán: de 8 voksok állottak tsak a' sür-
getésére, 's 58-an mondtak ellene.

Az a' Hadfield nevű ember, a' ki rá lőtt
Máj. 15-dikén estve az Angliai Felsőre, már
meg lett idejű. Katona vóit, és sebei miatt sza-
kaszította félbe a' katonáskodást, mellyeket ki-
vált a' fején kapott. Ezek okozák, mihelyt
erős italokat iszik, eszének zavarodását.

Ama nevezetes Frantzia Ex-Vezér Dumou-
riez, Pétersburgból el-útazván a' tengeren, Lü-
beck Városán által Alsó-Szaxóniába érkezett:
Az Orosz Császárnál nehezen nyerhetett vóit ez

a' különös sorsú ember eleinten audientzlát, a' mint írtuk felöle: hanem annakutann kedvességet talált; és egykor ajándékúl két ezer aranyat is kapott: hanem tsak hamar ki-esett visszont a' kegyelemből, melynek jele az, hogy koránt sem maga jó szántából hagyta el Pétersburgot; hanem mivel el parantsolódott.

(Dumouriez már most 62 esztendő. Katonai tálentominak sok jeleit adta: de azért nem reménylhetné ha mindjárt sürgetné is, hogy Fr. Országba visszafra-erezzsék ötet a' mostani Igazgatók: mert nagyon meg-jegyezettette magát változó természetéről, ki is 1792-ben, Külső dolgokra ügyelő Minister korában, nagy Jakobínust játszott; 1793-ban pedig már, a' midön Vezér volt, az egész fr. sereget Pári's ellen akarta vinni, 's vitte volna is, ha az előljáró Sereg-szakasz Vezére Dampierre, olly erősen ellene nem állott volna, hogy a' Seregnek Dumouriezhez viseltetett bizodalma, szemlátomást hanyatlott, mellyet látván Dumouriez, bátorságosabbnak tartotta az el-szökést. A' tulajdonképpen úgy nevezett Fr. Kiköltöztek (Emigránsok) se' szereztek másfelől Dumouriez-t, kiket főképpen egy munkájában sértett meg, melyben azt írta, hogy az ő fejére jutalom van fel-téve, 's azt a' jutalmat egy Emigráns akarja el kapni. Ezen panaszfára Dumouriez-nek, azt felelte nyomtatásban egy Emigráns, hogy nagyobb útálat' tárgyává tette magát Dumouriez az Emigránsok előtt; hogy sem mint ezek, valamelly figyelmetességeket fordítanak az ő személlére.)

A' Frantzia földre visszafért néhai frantziái Vezér' Lafayette-nek György nevezetű Fia, már katonai szolgálatban vagyon a' Tartalék-sereg-nél, Al-Hadnagy rangal.

A' Pári'si Újságok írják: hogy ott egy gazdag ember halálra válván, minden vagyonját a' Pári'si szegényeknek hagyta, 's utolsó órájában így szólott egy magához hasonló gazdag emberhez: „En mindent loptam: 's mindent visszaadtam; te, csak félig ne kövess engemet.“

Velentzéből Máj. 18-dikán: — „Ma igen pompás Mise tartatott itten a' Sz. György Templomában (S. Giorgio Maggiore nevű Szigetben), melly Isteni-tisztelet alatt, a' Sz. Pápa, Cardinális Herzant, a' Szombathelyi Püspökségre méltóztatott fel-szentelni (consecrálni). Jelen voltak ezen igen sok Püspökök, Praelátusok, és a' Sz. Pápanak számos Udvari Tisztjei. — Maga Ő Szentsége, hathatós beszédet tartott ez alkalmatossággal. Bétsbe indul innét Card. Herzan.“

Ugyan onnan Máj. 14-dikén: — „Ma, Hertzeg Conde, a' Fiával, és Unokájával egygyütt, a' Sz. Pápanak tiszteletére völt. Ő Szentségének Udvari Tisztjeitől 's egyéb Méltóságoktól, fényes pompával fogadódott. A' Sz. Pápa' eleibe érvén, léborúlt mind a' két térdjére, hogy Ő Szentsége' lábát meg-tsókolja, de Ő Szentsége maga méltóztatott abban meg-akadályoztatni a' Hertzeget. Azután ezen Királyi Hertzegek, titkos audientziát tartottak Ő Szentségénél.“

A²

CSASZÁRI ÉS KIRÁLYIFELSÉG²
ENGEDELMÉVEL.

Nro. 46.

Költ Bétsbenn, Sz. Iván Havának (Júniusnak)
10-dik napján 1800-dik Esztendőben.

Béts.

A² Német Birodalomból és Olasz Országból érkezett hadi Tudósításokat, Jún. 7-dikén közlötte a' Hadi Cancellária, a' Bétsi német Újságnak az nap költ darabjában:

B. Kray, Jún. első napján indította Ulmából, a' maga híradásait, mellyek szerént az nap, 106 frantzia foglyokat, húsz el nyert lovakkal egyetemben küldött Gróf Mier, a' 2-dik Uhlánus Reg—béli Kapitányunk Donaueschingen tájjáról a' fő-quártélyba.

B b b

Augsburg körül, egy óránnyi mezfzeségre állott vala már akkor Generálmajor Gróf Merfeldt, 's a' Lech' hofzfzában, melly folyó-víz a' Tirolisi hegyek közzül ered, és Bavariát választja Sváb Országától, egygyesülésbe tette magát F. M. L. Reufzfzal, a' ki Tirolis' széleinél áll. Egy Baváriai Lovas Regiment is érkezett gyalogsággal egygyütt Münchenből, a' Lech vizéhez.

Az ellenséges Seregnek nagy tsapatjai, Biberach, Memmingen, és Mindelheim között állottak a' Lech vize felé.

Melas Vezérünk, Máj. 27-dikén indította Turinból, következő értelmű Jelentéseit:

Nizza' szomszédságában, Mont Albano nevezetű erős kis Várnak, nem különben a' Vár hidjának lövöldöztetéséhez, olly készületeket tétetett Elsnitz F. M. L., a' mellyeknek jó fogamatját reménylette L. G. Melas.

A' Zuzai völgyből alább nyomúlt egy tsapat ellenség Máj. 25-dikén, Turintól mintegy hat óránnyira: más nap meg-támadta több ízben Keim F. M. L. unk' Elölvígyázóit, 's vizsgálza is nyomta: de meg-gátolódott további elébb iparkodásában, mert a' 7-dik Hufzár Reg—nek egy Ofztályaival, 's a' Karaiczay Dragonyossainak egy Tsomójával (Tzúgjával) úgy vágott Meskó Föstrázsamester a' Fr—ák közzé, hogy 3 Tisztet 's 120 alsóbb rendű Katonákat el is fogott közzülök. — Máj. 27-dikén, vizsgálza-vonúlt az ellenség Súza felé: de F. M. L. Kaim, min-

denütt sarkaltatta az első Seregszakaszai által, mellyek ez úttal is dítséretesen viselék magkokat.

Ivreatól, F. M. L. Hadik Korpusát Turin felé nyomták Máj. 25 dikén tíz vagy 12 ezerig való Fr—ák: más nap pedig keményen meg is támadták. Lovassaink négytíz vágta az ellenség közzé: de parantsolatja lévén Gr. Hadiknak, hogy vonja visszsa magát az Orco vizéig, melly mintegy négy óránnyira esik Turintól Észak és Napnyúgot között, úgy tselekedett; és visszsa-vonulása közben semmi háborgatást nem szenvedett az ellenségtől. A' fogságunkba esett Fr—ák' száma, háromszázra ment vala már fel Máj. 27-dikén, kiknek leg-nagyobb része, Lovassaink által megsebesedett. Részünkről, a' halva-maradtak' és megsebesedtek' száma, mintegy négy százra megy. Magasztalja Gróf Hadik, az egész Seregnek igen derék maga-viselését, 's különösen is meg-nevezi a' Kinszky Ferentz és Wallis Mihály Bat—jait, 's a' Császár és János Fő-Hertzeg' Dragonyossait.— Igen nagy kár, hogy ezen verekezésben, azt az érdemekkel telyes Generálmájor Pálfi Miklóst elvesztettük.

Turinból Máj. 27-dik napján: — „Oda van a' kedves Pálffy Miklós Generálisunk. Ma temettük el itten a' Cathedrále Templomba, nagy pompával ugyan, de közönséges szomorúságok között. Tegnap sebesedett halálra, egy igen véres verekezésben, Romano nevű helységnél, melly öt óránnyira esik innét Észak felé, Ivreán innen pedig egy mertföldnyire. Minekutánna t. i. a' Frantziák el foglalták Ivreat: népünkre rohantak, a' melly, Chiusella patak mentében, 's Ro-

manónál állott. Gróf Pálfi Gerális nagy vitézséggel viselte magát, a' kormányozása alatt vólt Regementek' sorai előtt, a' hol is egy puska-golyóbis találta a' jobb részét, 's a' melly golyóbis bal felől ki ment a' szíve' környékén. Két órával az után ki múlt a' Világból.“

„Tudom hogy az édes Attyának, Magyar Országai Cancellárius Ő Excellentiájának, igen fájdalmasan esik, egy illy már is nagyra ment, 's még nagyobbra menendő kedves Fiától lett megfosztattatása, egy olly vitéz Fiától, a' ki Sok halálok közt is eddig mindég meg-menekedék, De jaj ennyi veszélyen át hijába verekedék.

„Így tűnhetik talán ezen keserítő történet; első meg-értésre, az atyai szomorú képzelődés eleibe, de hogy nem hijába forgott ezen Ifjú Bajnok annyi veszedelmek között; ezen Olasz Országai terhes háborúban is: tudja azt az egész Sereg; tudja ennek érdemes ősz Vezére is, ki a' mint hallom, maga is írt különösen a' megsebhedt szívéü édes Attyához a' meg-hólnak.“

(Itt most nem folytathatjuk tovább ezen Levelét: mivel éppen kezünkbe érkezett Melas Vezérünk' említett Levelének; a' mellyet Cancellárius Gróf Pálfi Károly Ő Excellentiájához útasított; a' valóságos párja. Ennek értelmét kívántuk itt mindjárt közleni, melly is így következik:

„Kegyelmes Gróf!

Ha valaha nehezen esett kötelességemet teljesítenem: most vagyok bizonyára abban az esetben, a' midőn kéntelenítetem Excellentiádat.

felette nagy szomorúságára, arról tudósítani, hogy tegnapi napon el költözött az élők közzül Excel-
lentziádnak derék Generálmajor Fia.

Ki is a' mint hathatós buzgósággal, és ditső maga meg-külömböztetésével törekedett mindenkor telyesíteni a' maga hivatalbéli kötelességeit, 's őt választani mind untalan helyet magának, a' hol leg egyenesebb, de egyszersmind veszélyekkel leg-rakottabb is vólt a' betsület' útja: tegnap, az Aostai völgyből lett elébb nyomulása alkalmatosságával az ellenségnek, a' maga Brigádája előtt, melly, azon napon ritka és különös vitézséggel tusakodott, halálosan meg-sebesítettén, meg-hólt a' második órában, mindeneknek szomorúságára, úgymint a' ki áldozatjává leve a' maga nemes bátorságának, erős lelkeségének, 's a' vezérlése alatt hartzolt Vitézek' ditső buzdításának.

A' Fejedelmet, egy igen buzgó szolgájától fosztotta meg ezen eset; a' Sereget, egy igen derék Bajnoktól, engem pedig egyszersmind egy olly Barátoztól, a' ki mindenkor mellettem lévén, hív osztályos-társam vala, mind a' jó mind a' bal szerentsémben, a' kit én tartoztam betsálni 's szeretni.

Az ő mindenkori maga meg-külömböztetéséről, fundamentomos esméreteiről, a' szolgálatbéli meg-unatkozhatatlan buzgóságáról, és szíves barátságáról való leg-szebb bizonyágtételek, kísérték le őtet a' sirjába, én a' Sereggel egygyütt, olly nagy reménységű Ifjú Vezért siratok benne, kitől a' Haza 's a' Fejedelem, a' leg-nyomosabb szolgálatokat várhatta.

Meg botsásson Excellentziád, ha én az 'éremek' méltó ditsérése által, még nevelem, kedves Fiának el vesztéséből vett fájdalmát; de enyhítettse azt néminémüképpen, annak meg-gondolása által, hogy a' Ki-múltnak szenvedései rövid ideig tartottak, minthogy a' mint már említém, azon szempillantás után, mellyben vérét ontotta Fejedelméért 's Hazájáért, nem soká kellett küszködni a' fájdalokkal.

Rangjához, 's születéséhez illendő minden lehetséges tisztességtételekkel, ma takarítottak el hideg tetemei a' Cathedrale Templomban. Egyedül arra kérem Excellentziádat, mérsékellye a' maga szomorúságát, az Isteni Gondviselés' tetzésén való meg-nyugovás által, 's nyugafztalván magát kémellye meg az egészségét, melly oly drága a' Fejedelemnek és az Országoknak.

Fogadja el egyszersmind tölem Excellentziád, az én telyes és határt nem esmérő tizfteletemnek le-kötelezését, a' mellyel van szerentsém lenni

Excellentziádnak	engedelmes szolgál-
A' Turini Fő-quártélyból	latjára, Lovasság'
Máj. 27-dikén 1800.	Generálissa Melas."

Turinból, olly értelmű Tudósítása érkezett ide tegnap Stafétán Melas Vezérünknek, hogy Génuában mind inkább inkább terhesedik a' szükség; és hogy vitéz népünk, hathatósan törekedik ellentállani, azon frantzia erőnek, melynek szándéka volna Génuát az ostrom alól fel-szabadítani.

Nagy a' híre, hogy az Anglusok, egy részét a' már darab időtől fogva kéfzen tartott földi (szá

razra való) Katonaságjoknak, a' Genuai földre szállítják.

Az Ulma-meljei magyar Levél után, melyet a' közelebbi két posta-napokon közlének, két darabban, kívántunk volna valamelly jegyzést tenni még a' múlt pénteken, de a' hely' szük volta miatt kéntelenek voltunk mostanra halasztani. Hiszszük azomban, hogy itt is jó helye leszen annak. — A' midőn azon betses Levélnek E. Írója, örök Ofzloppot emele, a' Közjóért tusakodó 's vérző Bajnokinknak, olly le-írása által vitéz érdemeiknek, melly a' lel-két emelkedtetí: ugyan akkor hervadhatatlan kofzorút fűzött a' Virgilius' Eneisse' Magyar Fordítójának T. Kováts Józsefnek, tsupán az által is, hogy a' fordításbéli versek köz-zül egynehányat igen erányosan szerkeztetett a' maga eleven előadásának hathatós sorai közzé: minthogy tsak azok is fel-buzdíthat-nak minden jó érzésű 's ízlésű Magyar, Eneisnek a' maga szülött nyelven való figyel-metes olvasására, a' melynél fogva meg-gyöz-heti arról kiki magát, hogy kedves Kovátsunk fordítása, egy az olly jó fordítások közzül, a' millyenek, annak a' helyes ítéelő Bírónak, néhai D' Al-embert-nek ítélete szerént, leg bátor-ságosabb 's leg-kézfőbb eszközei a' nyelvek' gazdagításának. — Garve, kinek nevét nem lehet tisztelet nélkül említeni, azon gyönyörű hafznos munkáiért, mellyekkel boldogította az emberi Nemzetet, kivált az erköltsi tudomány-ban, ámbar egyebekben is, azt ítélte a' német

nyelvről: hogy az, a' poëtai előadásokra vagy festő le-írásokra nézve, gazdagabb a' frantzia nyelvnel, melly állítását azzal próbálta: hogy Gesnernek frantzia fordítása, ámbár különös szorgalmatossággal készült, még is az eredeti szépségnek nem kevés hijánosságát lehet benne tapasztalni. — Virgilius' Eneisse' magyar fordításának az Originállal (eredeti Szerzeménnyel) való öfzfe-hasonlításából a' következés tsinálást, magára bizzuk minden ítélni tudó Hazafira.

Nádor-Ispány és Nádor-Ispányné Ö Cs. K. Hertzegségek, hónapra ide várattatnak.

Hadi Környülállások.

(Külföldi Újságok Szerént)

1. Frantzia Országaiak.

Buonaparte-ról azt írták Máj. 22-dikén a' Pári'si Újságok: hogy maga fogja vezérelni az Olasz Orzági Sereget; melynek utolsó szakaszából egy részt sietve szállíttatott el Dijonból posta-szekereken. A' még Dijonba gyülemő új Katonák' rendbe-szedése végett, négy Generálisokat hagyott ott hátra az 1-ső Consul, kiknek neveik: Matheu, Duncas, Rey, és Vigniolles. Meunier Generális, ki a' múlt eszt—ben olly nagy maga el-szánással védelmezte vala Ankonát, mihelyt ki-váltódott a' fogságból: leg-ottan Olstály-Vezérséget kapott a' Tartalék-seregnel.

Mántuát, midőn fel adta vólt Foissac-Latour frantzia Komendáns, Kray Haditárnokme-

sterünknek, minden más frantzia Tisztek meg-
egygyeztek vólt ezen tselekedetében, tsak Bar-
theu nem, a' ki fejek vólt a' Pattantyúsoknak,
a' ki nagy vádakkal is terhelte Pári'sban Fois-
sac-Latourt. Most Buonaparte, ezt a' Bar-
theu-t is Isándékozott fel-venni az Olasz Országí
Sereghez.

(Foissac-Latour-on kívül, 3 Ofztály-Generá-
lisokat neveztek vólt a' Pári'si Újságok Máj. 21-di-
kén, és tizenöt Brigáda-Vezéreket, a' kik a' Cs.
K. Katonaság által el fogattak, és még a' fogság-
ból ki nem váltódtak. A' 3 Ofztály-Vezérek'
neveik: Rusca, Olivier, Garnier. A' Brigadíro-
sokéi: Coulange, Rose, Lefol, Demons, Becker,
Coutheau, Monnier, Gastines, Vandermaessen,
Latture, Lasalcette, Fiorella, Salm, Meyer,
Partonneau.)

A' Málta Szigetében lévő Frantzia Consulá-
ris Biztosnak Doublet Polgárnak, Buonapartéhez
küldött Levelét közli a' Pári'si officiális Újság,
melly Levélben azt írta Doublet de még, Mártz.
11-dikén, hogy fegyver 's eleség' dolgából nem
látnak a' Frantziák Máltában szükséget; 's hiszik
a' Frantzia Respublika, és Málta, meg-tartódik
Buonaparte által.

Az Egyiptomi Sereg' sorsáról igen gondos-
kodik Buonaparte, a' miolta meg-értette felöle,
hogy új hadba vagyon keveredve.

Egyiptomból az a' nevezetes Tallien
vizfsza érkezett Frantzia Országba az újabb Tu-
dósítások szerént. (Éz a' Tallien mintegy 33
esztendős ember még most tsak. Az Attya, Ko-
mornyik vólt a' Choiseul Familiánál. A' ta-

núlását Párisban végezte, egy Collégiumban, a' melybe befundátzióra vevődött fel. A' Revólúzió¹ elein, ő írta némelly tziokelyeit, az úgy nevezetű folyó Históriájának a' Párisi történeteknek, a' Monitörnek, melynek egynehány darabjai különös szép formában, újra ki-nyomatódtak Londonban is. Azután Secretárius lett a' Párisi Magistrátusnál, Petion Polgármesterége' idejében. Későbben egy vólt ő is a' Nemzeti-gyülés' Tagjai között Siéyessel, Barrassal, 's más többekkel egygyütt ő is Barátja vólt elsőben Robespierre-nek; de minthogy megtudták ök történetből, hogy bizonyosan készül öket is le-nyakasztatni Robespierre: azért ök, elébb nyakát szegték néki. Tallientől tartott is vala már előre Robespierre: minthogy mások' hallottára mondta felöle: Azt a' Tallient nem nézhetem én borzadás nélkül. Valóban igen hathatós eszköz is vólt Tallien, a' Robespierre' meg-buktatásában: mert midön 1794-dik eszt—ben Július' 28-dikán, a' Nemzeti-gyülés előtt szemben vádolta volna Robespierret Billaud Varennes nevezetű Tifzti-társa: nagy láрма után így kiáltott fel Tallien: Le van tépve az állortza a' Tirannusról; minden környülállások, nyilván mutatják, hogy már nem üzheti többé kegyetlen hatalmaskodását. En fel vagyok fegyverkezve, hogy által döfjem néki a' szívére, ha a' Gyülés késedelmeskedne még az ellene hozandó Vád-végzéssel. Kívánta egyfers-

mind Tallien, hogy a' Pári'si Katonáság' Generál-stabja' Fejét Henriot-ot, 's a' Revolúciónális Törvényfzék' Fejét Dumas-t el kell fogatni: melly kívánsága Talliennek telyesedett is. Robespier-ről tudva vagyon: hogy még az nap, meg-lakolt fzörnyü gonofzságaiért, éppen azon a' gill-jotínon, a' mellyen, olly sok szerentsétleneket áldozott fel zaboláttan dühösségének.)

Buonaporténál Dijonban, audientzián lévén Ofztálybéli Kormányozó (Prefektus) Guirandet, és a' Törvényfzéki Bízatosok, következendő értelmü intést vettek az első Consultól: Há a' Kegyelmetek' vidékében, valamelly zenebona, vagy meg-hasonlás ütné ki magát: ne nyúljanak mindjárt kemény elzközökhöz. Igyekezzenek a' háborgókat szép szerént le-tsendesíteni, és valamig a' gyenge elzközöknek lehet valamelly foganatját reményleni, addig nem kell erőszakosokat elő-venni, mellyeket külömben a' Törvény meg-enged. Így gondolkodom én, 's kívánom szíve-mből, hogy Kegyelmetek is így gondolkodjanak."

Guirandet Prefektus és a' Dijoni Polgárme-ster, kérték az első Consult, hogy engedné meg, hadd botsáttathassák szabadon az ollyatén Egy-házi Személyeket, kik azért tartatnak fogva Di-jonban, hogy el nem akarták mondani a' repu-blikánus esküvés' formáját. Buonaparte' felele-te e' vólt: „Ha nem veszedelmesek (az említett foglyok), és képzek arról bizonytságot tenni, a' Tör-vény kívánsága szerént való esküvéssel is: úgy, vizsza kell őket ajándékozni a' Társaságnak.“— Illy feltétel telyesítésével nem akarták vizsza-nyerni szabadságjokat a' raboskodó Papok.

A' Belső bátorságra ügyelő Minister, olly Útasítást vett a' Consuloktól: hogy a' fel 's alá lézengő dologtalan legényeket, igyekezzen katonai szolgálat által hasznosokká tenni a' Társaságnak.

Minekelőtte Páris't oda hagyta volna Buonaparte: igen nagyon reá bízta az Énekes Játékok' Teátroma' Gondviselőjére, kinek neve Devisme, hogy igyekezze, az éjtfzakákat gyönyörködtetőké tenni a' Pári'siaknak, kiknek mostanában munkálódniok kell egész napon által. Devisme ki is hirdette már, hogy a' nyári hónapokon által, estvéli kilentz órákor fog ki-nyittatni az Operák' (Énekes-játékok) Teátroma.

Buonaparte, Genevában létekor, hofzfas beszéllgetést tartott ama' nevezetes Neckerrel, kik mind ketten, olly tekintettel váltak el egymástól, a' millyen szokott lenni a' jele rendszere-
rönt, az egymással való meg-elégedésnek.

(Most itt Neskerről tsak annyit említünk, hogy ő, Genevához közel, Copet nevezetű szep jószágában lakik, a' melly meg ér négy százezer lívert, 's a' mellyet már száz esztendőnél régebben, mindég Frantzia Finántz-Ministerek bírtak volt. NeckerFr. Finántz Ministersége' idejében ütötte ki magát a' Revolútzio, mellyért ötet sokan is okozák. Ő a' maga mentségére, hasonlítja magát egy olly Kotsishoz, ki a' hegyről indulván le felé, el ragadtatik a' lovaktól, mellyeket ő, vátig igyekezik visszafartani: de a' neki szelesedett lovak ereje ötet is vífzi. A' kik a' hegyen vagynak, azt gondolják, hogy ő, maga jó tetfzéséből nyargaltatja a' lovakat.)

2. Spanyol Országok.

A' Spanyol Tudósítások magok, nyóltz mil-lió piásterre teszik Spanyol Ország² kárát, mel-lyet vallott, azon rakott hajóknak, és két Fre-gátoknak el vesztése által, a' mellyeket, Kadix alól lett el indulássok után, tsak hamar el fog-tak az Anglusok.

A' Kárhágénai Kikötőhelyben le-tartóztatva vóltak két Portugallus Fregátok azért: hogy a' rajtok lévő hajós-nép, tsúfsággal illetve egy fr. Kápernek (Rabló-hajónak) a' népét: de az új-jabb Tudósítások szerént, szabadon bocsátatta a' Sp. Felsőg, tsupán azt kívánván, hogy a' Lis-bónai Udvar büntesse meg a' vétkeket.

Az Udvari Újság Mádrítban, olly Hirdet-ményét tette közönségessé a' Királynak; hogy három napokon által, mind a' Városnak ki-világosítása, mind egyéb ceremóniák által kell innepleni egy Portugalliai Királyi Hertzeg-af-szonyka' születésének örömét.

Elegyes Tudósítások.

Svéd Országának Ifjú Királyáról, ki a' múlt Aprilis' 3-dikán koronázódott meg Norr-köping Városában, azt írják a' nevezett Város-ból; hogy már a' koronáztatás előtt folytatott igazságos Országglása által meg-nyerte mindenek-nek szívét 's bizodalját; és ezen áldott nyere-ségnek köz-hafznú következése az: hogy a' Svéd Ország-gyűlés, egygyet értve, tsandesen és fo-ganatosan folytatja a' múlt Aprilistől fogva Norr-

köpingben a' maga Üléseit, mind a' Királynak, mint Ország' Attyának és Barátjának, mind az Ország' nemes és nem-nemes Rendjeinek közös meg-clegedésére.

A' Svéd Királyi Tudós Társaság által megfejtés végett jutalomra fel-tett Kérdések közzül, különös figyelmetességet érdemel ez: E' mostani Század (Székulum), az előbbihez képest, mi halznot vagy kárt tett az Emberinem' köz-javára nézve?

A' La Pérouse (Lá Perúz) és D' Entrecasteaux (Dantrekasztó) nevek, igen esmeretesek, minden Olvasóink előtt, a' Nevezetes Útazások tzím alatt készülő Munkánkknak Bévezetéséből. Ezen két derék Férjfiak voltak t. i. a' kiknek vezérlése alatt indultak vala el két ízben két két Fregát-hajók, Frantzia Országának Breszti Kikötőhelyeiből, 1785- és 1791-dik elztendőkben, a' Világ' még eddig esmeretlen részeinek fel-találására, 's a' még tsak valamennyire esmereteseknek bővebb meg-vi'sgálására. Most a' Pári'si Tudós Társaság (National Institut) kérte az első Consult, a' ki maga Elölülője a' Társaságnak, 's meg is nyerte tőle, hogy újra folytatódjanak a' tengeri tudós vizsgálódások, melly végre, két Korvet-hajók fognak fel-készítődni e' folyó elzt—ben, a' Havrei révpartnál, Baudin Kapitány' kormányozása alatt, ki már szereztesen végzett egy hosszú útazást, és igen szép külföldi szüleményekkel (produktumokkal) gazdagította, az efféle tárgyakkal Pári'sban lévő betses gyűjteményét.

A' Világnak ötödik részében, Ausztráliában, Új Hollandia, tsak egy nagy Szigetnek tartódott volt eddig, a' mint a' leg-újabb Utazások szerént mi is tsak egynek tettük azon Mappánkon, melyet, Europa, A'sia, Afrika, v's Ausztrália tzim alatt küldöttünk. Botanybayból azomban mostanság azt írták Angliába, hogy új vizsgálások tévödvén, úgy találódott: hogy Új Sudwallis, és Diemen földje között, egy szoros tenger vagon. E' szerént tehát két Szigeteket foglal magában Új-Hollandia.

Magyar Ország.

Pestről Máj. 27-dikén: — „Egy Rácz-Almási Leány, ezelőtt mintegy két esztendőekkel, ide Pestre jövéen 's terhbe esvén méjj bús gondolkozásba merült, mivel sem haza, a' Szüleihez menni nem bátorkodott, sem itt dolgának jó ki menetelét nem láthatta: a' múlt hétfőn már egyszer el ment a' Dunához: de azt éfzre-vévén Csizmadia Gazdája, az Inassával haza kísértette. Kedden délután, egy fertájjal három óra előtt, éfzre-vétetlenül ismét el ment a' Dunához, és bé-menvén egy Tímár-Mester' pallójára, minekutánna háromszor kerefztet vetett volna magára: a' Dunába ugrott. Ma délután fogták ki holt testét hálóval, és vitték az Orvosi Tudományt tanulók' Ispotallyába, hol is hólnapután fog fel-bontatni (anatomizáltatni), hogy az Orvosi Tudományt gyakorló Ifjak tanuljanak róla.

Jelentések.

Következő tzmű új Munka jött Világ eleibe, (mellyet ugyan még mi, sajnálva írjuk, hogy nem láttunk, ámbár írja az E. Szerző, hogy küldött fel hozzánk):

Orthographia- és Gramatika-béli Élfzrevételek. A' Magyar Prosodiával egygyütt. Írta Baróti Szabó David.

Találtatik Komáromban: Weinmüller Bálint Könyvnyomtató; és Pesten: Weingand's Mossózi Könyváros Uraknál.

Már a' múlt postán küldöttünk le Sváb Ország' Mappáiból: ma ismét többet küldünk. A' Mappa alá tett hafznavehető Világosítások között, ezen két nevezet: Erdő-Város, és Duna-Város, szokatlannak fog talám első hangzásával tetszeni, a' fülnek; de annyival könnyebben hozzá szokhatik a' fül, reményljük; mivel országos egy szó: Mező-Város, és éppen ennek hasonlatosságára bátorkodtunk fel-venni az Erdő- és Duna-Város nevezeteket, minekutánna egyebeket, úgymint: Erdő-közi; Erdei; Duna-meljéki; Duna-parti; Dunai — figyelmetesen meg-hánytunk vetettünk volna.

A'

CSASZÁRI ÉS KIRÁLYIFELSÉG'
ENGEDELMÉVEL;

Nro. 47.

Költ Bétsbenn, Sz. Iván Havának (Júniusnak)
13 dik napján 1800-dik Elztendőben.

Béts.

A' Német Birodalmi és Olasz Országi Vezérink' Tudósításait, Június' 11-dikén közölte a' Hadi Cancellária, a' Bétsi német Újságnak azon napon költ darabjában.

Kray Vezérünk' Tudósításai:

Jún. 5-dikén, B. Kray el küldötte Ulmától Seregének egy részét, az Iller folyó-vize' felsőbb vidékeire, olly parantsolattal, hogy vi'sgálná

C e e

meg az jó formán az ellenség' fekvését 's erejét. Jó alkalmatosságot kapván Vitézeink, meg-támadták az Iller vize' bal melljékén a' Frantziákat, Ulmától mintegy kilentz órányira, Biberach és Memmingen vidékein, de mivel az Iller vizének bal melljékén, tsak lassan lehetett elébb nyomulni, a' földnek egyenetlen vólta, 's az áradások miatt: ezenközben Fr. Vezér Moreau időt nyert, két Divíziónak az Illeren való által-szállítására, melly két fr. Ofztályok, Baillet F. M. L. unknak oldalról 's hátúlról is kerülhetek volna; a' ki azért vízfza vonta magát.

B. Kray el érvén a' maga czelját, az ellenség' fekvésének 's erejének ki-tanulásában: vízfza-parantsolta Ulmához, Seregének elébb nyomult minden szakaszait.

A' veszteségünkről azt jegyzi meg B. Kray, hogy nem nagy vólt. Valamint ennek: úgy az el fogott Fr—ák' számának közlését is meg ígérte.

Bavária és Svab Ország' széleinél, a' Lech vize' folytában, hátrább vonta magát az ellenség, úgy hogy Hertzég Reufz F. M. L.—unknak B. Krayhoz Jún. 5-dikén botsátott Tudósítása szerint, tsak Landsbergnél (Ez ki van téve a' Sváb Ország' Mappáján) tartózkodott még egy fr. Sereg-szakasz a' Lech' jobb partján.

Graubündennek, a' Sz. Gothárd hegye' erányában lévő részében, Frantziák vóltak, H. Reufznak említett Tudósítása szerént.

Kehl és Breysach vidékein, Mier Kapitányunk a' 2-dik Uhlánus Reg—ből, és Merveldt Uhlánus Reg—ebéli Oberstlieutenánt Gróf Wal-

modon, nem engedik a' Fr—áknak, hogy ki-
terjeszthessék magokat, mert szüntelen járnak
fel 's alá, a' fel-fegyverkezett Lakosok' társ-
ságában, 's mihelyt ellenséget látnak: azonnal
meg támadják jó foganattal.

Mélas Vezérünk' Tudósításai,

Máj. 28-dik 29-dik, és 30-dik napjain kol-
tek, mellyek Izerént, a' Frantziák az Aofztal-
völgyből nem Turinnak; hanem Mediolánun-
nak láttattak tartani, mivel a' mint minden Kö-
mek' híradásiból értette L. G. Melas: Verce-
li és Novara felé szándékoztak. (Mind Ver-
celli, mind Novara ki van téve, a' meg-kül-
dött Olasz Ország' Mappáján.) Említett szándé-
kához képest az ellenségnek; erányos intézete-
ket tett L. G. Melas.

Máj. 28-dikán, egy igen nagy tsoport fran-
tzia gyalogság közelgetett vólt a' Lobkovitz
Dragonyossai felé, a' kik Turintól négy órá-
nyi járó földnél valamivel melzszebbetske állon-
tak Chivasson nevű helysénél, a' honnét teher-
el vonták magokat mintegy fél órányira hátrább
az Orco vize megé.

A' Génuából ki-szökdöső Katonák, mi-
egyre bizonyítják: hogy nagy Génuában a' szük-
ség. — Massena gyakran ki ki tsap, hogy ki
tanúlhatna valamit a' segítség eránt, mellyet
vár.

Az a' fr. Seregosztály, a' melly Suza felé
vizfsza-vonúlt; Suzán innét, mintegy ma felé
óránnyira állott, Kaim F. M. L—ünk' híradás

szerént, Turintól pedig hét órányi formán Észak és Napnyúgot között.

Nizzából, ágyúkat szállítottatott el F. M. L. Elsnitz, a' Roja vize mellett készített sántzunk' erőssebbítésére.

Ulm alatt fekvő táborunkból Máj. 22-dikén: — „Ígéretem szerént, folytatom az előttem tudva lévő hadi történeteink' hiteles előadását. Leg-elsöben is azt jegyzem itt meg, Moreau Fr. Vezérről: hogy ő abban törte vala a' fejét, hogy egélszen meg-bonthassa a' mi Seregünk' Ofztályaai egygyességének lántzát, melly végből, futottak inkább a' könnyü testü Katonái, mint masíroztak; és valóban mindenütt el is foglalták előttünk a' helyeket, mellyekre mi szándékoztunk, úgy hogy erővel kellett őket onnet el venni. Ez történt nevezetesen Május' 5-dik napján is Möszkirch vidékén. Az ellenség' jobb szárnya, a' mi bal szárnyunkat már nagyon meg-elözte. a' jobb szárnyunk pedig tsak nem el volt zárva a' közép-ponttól. Hogy az egygyesülés (communi-catio) helyre-állíttathassék: Ferdinánd Ő Királyi Hertzegsége, Mészáros Hufzárjait, Ofztálynak elő-szakaszszául (avángárdául) rendelte, Nordman Oberstlieutenánt' kormányozása alatt, kik is az egygyesülést nem tsak helyre állították; hanem fő eszközei voltak annak is, hogy az ellenség, a' mi job' szárnyunknál meg-veretödött. Másfél ezernél többet el fogtunk közzüle, és legalább két annyit agyon vagdaltunk. Nordman Oberstlieutenánt Úr, valamivel előbbre menvén, azon vette észre, hogy el van vágva előtte a'

viszsa-térhetés² útja. Hat napokig bojogván az ellenség között, végre szerentsésen vissza-jött paraszt ruhában, és még vissza jövele² napján a' Latur Dragonyosinál Obersterré hirdetődött ki. Reggeli hét órától fogva, egész estvéli 9 óráig, szünet nélkül tartott Máj. 5-dikén is a' viaskodás. Rettenetes volt a' tűz mind a' két Félen, és a' 3-dik Májusitól tsak annyiban különbözött az 5-dik Májusi viadal, hogy a' mi veszteségünk jóval is kevesebb volt ebben, mint amabban. Ha a' bal szárnyunk olly szerentsés lett volna az nap, mint a' jobb szárnyunk: úgy az ellenséget megfordítottuk, és megvertük volna. Hol, és mi különös vitéz történetek adták légyen elő magokat, az egész Seregnél, azokat én sem tudhatom: azért meg sem írhatom. A' következőket tudom, mert részszerént szememmel láttam, részszerént az írásban bé adott Jelentésekből olvastam, és érdemeseknek tartom, hogy a' Hírmondóval közöljem.*

„Krizsár Svadronyos Kapitány Úrnak, a' B. Mészáros Huszár Reg—éből, parantsolatja volt Ferdinánd Főhertzeztől, hogy Altheim Helységet, mellyet az ellenség már el foglalt, de a' melynek vissza-vétele minékünk mindenk felett szükséges volt, kerítené meg. Krizsár Kapitány Úr, minekutánna látta, hogy a' melléje adatott gyalogsággal, az említett helységet el nem veheti, a' háromzorta számosabb ellenségtől, megfúvatja viadalra a' trombitát, és egy fertály óra alatt ki-verte Svadronnyával Altheimból az ellenséget, nagy vezét agyon vagdaltatván. Ezentúl

amagához újra fzedett gyalogságunkkal, a' szomszéd erdőre ütött, de látván ismét, hogy háromszor verettetik vízfza; ismét a' maga Svadronjával vette meg az erdőt, és a' communicációt a' fői Seregünkkel helyre állította. Egynehány foglalt vagdalanak ott le ismét Huszárajaink, 's fogtak el: melly vitézségét Krizsár Kapitány Úrnak nagyon köszönte a' K. Hertzeg.

Hasonló parantsolatja vólt Hertzeg Hohenlohe Svadronyos Kapitány Úrnak is a' B. Mészáros Regementjéből, Mőzkirch alatt. Egy erdőt, melyre a' mi Seregünknek szüksége vólt, foglalt az ellenség, és számos gyalogsággal megtöltött. Háromszor támadta meg azt gyalogságunk, és háromszor verettetett vízfza. Akkor Hertzeg Hohenlohe jelt adat a' viadalra Huszárajainak, és fél óra alatt ki-tisztította az erdőt az ellenség' gyalogságától: két egész Gránátáros Fr. Kompániát vagdaltatván ölfzze.

Különös szerentséjét tette ez nap, Bednárovits Kapitány Úr' Svadronjából Beretz Káplán; ki, némelly kémlelő frantzia Generálisokkal meg pillantván, egynehány embereivel rajtok hajtott, és kettőt közülök el is fogott; a' harmadik Generális, lovát oda hagyván, gyalog el futott az erdőbe, 's úgy mentette meg magát a' fogságtól.

Sebbe estek az nap, B. Mészáros Magyar Lovassai közül: Stand Hadnagy Úr, a' Hohenlohe Hertzeg Svadronjából; ki a' fenn említett csakodásban igen jeles vitézségét mutatta; továbbá, Bertalan és Pozsgai Főhadnagy

Orak; 's Thalmiller Hadnagy Úr. — Dí-
tsértetnek különös derék vitézi magok viselet-
jeokról, Winkler Hadnagy Úr; Bartzikai
Strázsa-mester; és Papp Sándor Káplár.“

„A' további történetek' meg-írását, más al-
kalmatosságra kell el halasztanom: mert az 'el-
lenség alkalmatlankodik.“

A' Genuai földről, még Május' 3-di-
kán indítódott Bétsbe egy Levél, Néhai Gróf
Pálfi Miklós Generálmajor Seregoftzályabéli
Tifzt Úrtól: de tsak most került kezünkbe:
melly Levél azomban most is meg-érdemli a'
közlést, mivel az Áprilisi történeteket, summá-
san magában foglalja; és egyszersmind, hafznos
tanúságúl szolgálható előadással meg magyaráz-
za, azt a' szív-nyerésnek nagy mesterségét, mel-
lyel, a' nevezett derék Generális, hathatósan le-
kötelezte a' maga szeretetére 's tiszteletére, és
az ezekből folyó önként való engedelmességre
az Alattvalóit. — Minekelötte a' Levél' közlé-
séhez kezdenénk: előre botsátunk itt némelly
Jegyzéseket, a' már tsak példájával hafználha-
tó, kedves emlékezetü Ifjú Vezérről, ki is má-
sodik szülött Fia vala Magyar Ország' Udvari
Cancelláriussának Gróf Pálfi Károly Ö Excel-
lentziájának. Születtetett 1765-dik esztendő' Dé-
cemberének 2-dik napján. Katonává lett 1783-
dik eszt—ben, Octóber' végén, Alhadnagyi rang-
gal lépven bé a' Riscour Regimentjébe. Fő-
Hadnagy vólt a' Lobkovitz Uhlánussainál; Má-
sodik Kapitány a' Császár' Dragonyossainál;
Svadronyós Kapitány a' Wurmser Magyar Lo-

vassainál; Főstrázsamester a' Zeschwitz Vasas-
sainál; Oberstlieutenánt és Oberster a' Lotha-
ringiai Károty Lovas Regimentjében, melyből
1796-ban Generálmajorságra emelkedett. — A'
Magyar Nemesség' fegyveres fel-keleése' alkalmatosságaival, 1797-dik esztendőben, Vezére vala a' Dunán innen való Kerületbéli Seregofztálynak. Az Insurrectió' el-ozzlásakor, Ns Trentsén Várme-
gye' Rendjei által, egy finom arany kézszületű díszes magyar karddal tiszteltetett meg, melly kard eránt, Olasz Országba iett menetele előtt, olly rendelést tett írásban, hogy az, mindenkor a' Família' első szülőtti jusú Drágasággyűjteményében tartassék el idegeníthetetlenül. Ezen Kard, jó két újni szélességű, melynek jobb oldalán ez olvastatik két rendben, arany betűkkel:

ILL. D. C. Nic. Pálfi, ab Erdöd. S. C. R. A.
M. Gen. C. V. Praef. Distr. Cis. Danub. Gen.
Civi. Militi. Duc. Bono. Forti. Generoso. Dum
Pace Condita Miles Domesticus solveretur.

A' Kard' bal oldalára ez van bé-edzve arany betűkkel, egy sorba:

In Signum grati devotique animi SS. OO. de
Trenchin obtulerunt.

A' tudományoknak nagy betsülője 's kedvelője vólt Néh. Gen. Gróf Pálffy, úgymint, a' mellyeket az emberi tökéletesség' eszközeinek tartott; azért is szívessen igyekezett azokat magának meg-szerezni. Meg is szerzette, 's nevezetesen az olyanokat is, mellyeknek áldott gyümöltsei: a' valósággal nemes érzés; az em-

ber-betsülés; és a' leg-szélesebb ki-terjedésű értelembeu vétethető jó szívűség.

A' Levél, így következik:

Sestriből Máj. 3-dikán: — „Aprilis' elein, harmincz ezer embere vólt Massena frantzia Vezérnek: melly sereggel, rendkívül való módon törekedett ő, hafzontalanná tenni a' mi ellenő erányzott szándékunkat: de, Generálisainknak jól meg-fontolt, okosan ki-gondolt; és az egész Seregnak erős lelkűsege, állandó békességes-tűrése, 's el rettenthetetlen bátorsága és maga el szánása által végre-hajtott intézetjeik, meg-győztek minden akadályokat.“

„Meg-esméri az egész Sereg, hogy Gróf Pálfi Miklós Generálmájor' Seregosztálya vetette meg a' fundamentomát szereztsés előmeneteleinknek. Az említett Seregosztály, tíz Regementekből áll, három Brigádákban, melly, majd mindenkor a' nagy Sereggel vólt. Sokat kellett ki állani ezen Osztálynak: de azért nem hallottam, hogy tsak egy ember is panaszkodott vólna, látván, hogy maga az Ifjú Vezér, kinek testalkotmánya különben gyengének látszott, maga is többnyire gyalog mázskálja az Alpések sivatag köszikláit; minden ágyi készületek nélkül, szintűgy a' hó hátán fekszik a' Fayale és Negino bértzein, mint más; és kenyérrel, 's valami kevés hideg hússal táplálgatja magát. A' Katonaság, illy Vezér' példáját békességes-tűréssel követte, 's szeretetnek és tiszteletnek indulással telt el szíve, annak személye eránt, mely-

nek nemes tulajdonságiba, méltó bizodalját helyheztehetette.“

„Nints időm az Aprilisi tíz viadaljainknak bőv le-írásához: azért is tsak summásan említem azokat.“

„*Apr. 6-dikén* kezdtük a' Ligúriai (Génuai) földnek Frantzia Ország felől való részében a' hadakozást, Ca-di-bonánál, melynek Redutjait (Földvárakat) meg-vettük, nem kölömben a' Monte-Ajuto-iakat is, és Savona Várát körül fogtuk. En ezen első verekedésben mindjárt sebet kaptam a' lábomon; de szerentsémre tsak ollyat, a' melly miatt nem kéntelenítottam félbe-szakasztani a' szolgálatot. — *Apr. 10-dikén*, előnkbe jött Genuából az ellenség, 's Brasinál nagy ütközet vólt; de mi ötöt meg-vertük. — *Apr. 11-dikén*, Cogaretto vidékére mentünk, a' hol foglalt vala helyet Massena. Meg-támadtuk ott ötöt, és a' jobb szárnyunknál szerentsésen vizsza is nyomtuk: de ő a' Seregének nagy részét fortélyosan fel vivén a' hegyekre, neki esett ott St. Julien Generálisunk Korpusának, melly is előtte meg nem állhatott. Illy környülállások között, vizsza kellett nekünk is vonni magunkat; hogy segítségére lehessünk a' bal szárnyunknak, melly S. Justinánál állapotott meg, a' hová mi is nagy fáradsággal el jutottunk. Más nap meg-támadt ott minket az ellenség nagy agyarkodással. Igen véres vólt a' verekedés, melynek helyét mi megtartottuk. Az ellenség, hasznát vette az éjtzakának, a' maga vizsza-vonására. Mi is más nap utánna eredtünk néki, 's el érvén Sasellónál, a'

Fayale hegyén túl kergettük. — *Apr. 18-dikán*, újra mi támadtuk meg az ellenséget Voltrinál, a' hol maga komandírozott Melas Fővezérünk gyalog, négy óránnyi kiterjedésű köziklákon. — *Apr. 23-dikán* meg-támadtuk Génua Városának S. Pierre d' Arena nevezetű Külső-Városát, 's el foglaltuk a' Pölcevera hídját.

„Akkor, Fő-Vezér Melas, el indúlt Génua alól, hogy azon Frantzia Seregoztályt hátrább lehessen nyomni, a' mellyel Finale' vidékén tusakodott Elsnitz F. M. L—unk. Mi Génuanál maradtunk, melynek ostromát, F. M. L. Ott' kormányozására bízta Lovasság' Generálissa Melas. — *Apr. 27-dikén* ki-rontott Génuából Massena; de vízfzsa-veretődött. — *Apr. 30-dikán* parantsolatja vólt Gr. Pálfi Generálisnak, hogy a' Due Fratelli nevű hegyen, Esperon és Diamant kis Várak között kezdjen egy tettetett próbát a' Frantziák ellen, olly czéllal, hogy szerentsésíttse Hohenzollern és Gottesheim Generálisoknak, a' Pradi hegyén való szándékjokat. Tsak tettetett próbatétel vala a' Pálfi Generálisé: még is igen szerentsés ki-menetele lett: mert a' Vitézei meg-hágták a' hegyeket, 's meg-vették bajonéttal a' Due Fratelli hegyén lévő két sántzokat, de minthogy felette rút idő vólt, és Hohenzollern 's Gottesheim Generálisok nem érhették el a' céljokat: mi se' maradtunk meg az el vett két sántzokban, mellyekre két felől tüzelt a' nagyobb erejű ellenség. — Tegnap vírradtakor ki-rontott Massena, olly maga el-tökéllésével, hogy akármibe kerül is a' diadalom: de még is meg-

próbálja. Nem lövetett egygyet is; hanem bajonéttal (a' puskák' végire ki-szegzett péter-késekkel) hatott a' mi Batteriáinkig. Ott volt Gróf Pálfi Generális, és F. M. L. Ott is. Életemben megvalom, olly tusakodást nem láttam, úgy mint a' melly, tsak nem egy fertály óráig tartott bajonéttal. Egézszen néki voltak dühösödve a' Frantziák, és már szinte el vették egy Batériát, a' midön Jugenits Hadnagy a' Splényi Reg—eből, fél Kompániával nekik esett, kit követvén a' Regimentje, a' melly Fr—ák bé-vették sántzaink közzé magokat, vagy fogságba estek, vagy halál' naivá lettek. Pálfi Generálisnak két golyóbis érdeklette a' ruháját, midön visszavezette volna a' Nádasdy Reg—jét azt el-hagyott helyére.“

„Due Fratellinél, Kisfaludy Hadnagynak, a' ki szolgálaton volt Gen. Pálffynál, éppen a' Generális mellett, zúzta meg a' karját egy golyóbis. Igen meg volt elégedve a' Generális abban a' veszekedésben, Colloredó József Reg—ebéli Kapitány Gr. Bánffy vitéz maga-viseletével, a' ki három sebet kapott; de hálá Istennek! nem halálost.“

A' múlt postán félbe szakasztott Turini Levél' folytatása.

„Azt hallom, hogy Gróf Weissenwolf Miklós Oberstlieutenánt is el esett.“

„El vesztett Gróf Pálfi Miklós Generálisunk, tudom esméretes Hazánk' nagyobb része előtt, kivált az 1797-dik esztendőbeli Insurrecciónktól fogva, midön a' felkelt nemes Sereg' jobb szár-

nyának vala Vezére. Esmeretessé tette vólt magát több vitéz tettei által, az utolsó Török háborúban is. Már akkor is szemlátomást való veszelemben forgott drága élete, Pántsova táján a Bánátusban, a' hol egy Török Basa mérgesen hozzá vágott, de abban a' szempillantásban olly szeréntsésen tsapott egy Wurmzer Magyar lovas Katonája a' Basához, hogy nem tsak kedves Kapitánnya' életét meg-mentette a' veszelemtől, de a' Basát is a' más Világra küldötte; melly bátor tettéért, különös jeleit is tapasztalta ezen Hufzár, (ki a' Hajdu Városokról, nevezetesen Szoboszlóról vette származását) a' Pálfi Famíliá' háládatos jó-szívúségének.

„Az a' Frantzia Sereg, a' mellyel Gróf Pálfi viaskodott, mintegy húsz, 's mások szerént, 30 ezer emberből áll. Berthier Fr. Generális' vezérlése alatt jött ide (Piemontba) Helvétziából, kerestül az Alpes hegyein, 's különösen az úgy nevezett Sz. Bernárd hegyén, melly, Helvétzia 's Piemont szélein fekszik. (Ki van téve mind Helvétzia' mind az Olasz Ország Mappáján. Szörnyü hegy ez minden tekintetre nézve. Jól esmérem. A' tövén, élet 's fák teremnek; a' tetején szüntelen ollyau tél van, mintha Grönlandban (az északi Pólushoz közel fekvő Országban) vólna az ember. Az örökké tartó hó miatt, alig terem itt amott a' tetején valami kevés füvetske. Az irtóztató szelek sokszor fel-kapják a' havat a' hegyek' oldalairól, 's bé temetik vele az utat, 's az utazókat, kik tsak gyalog, öszvéren, vagy szánon járhatnak rajta. Van a' hegytetőn egy épület,

melyben 8 vagy 12 Szerzetes lakik, a' hol az azon kereftül utazók, menedék-helyet találnak. Ezen tiszteletre 's szeretetre méltó Szerzetesek, nagy kutyákat tartanak, mellyek által sok embereket meg-fzabadítottak már a' hó alól. A' Szerzetesek ugyan is ki mennek a' kutyákkal, a' hóval bé fútt utakra. A' kutyák többnyire meg-fzagolják, hol szorúltak a' hó alá az emberek. Akkor a' Szerzetesek, a' kezekben lévő hofzfú rúdakkal tapogatják, ha valósággal el van e' ott valaki a' hótól borítva. Akkor ki kaparják, az épületbe vi-
 zik, életre hozzák, 's táplálgatják. A' meg-hóltakat pedig szépen el temetik egy különös épületbe, a' mellyben a' holt testek a' nagy hideg miatt el nem rothadnak. Borzadást okoz az emberben, midőn ezen el nem rothadt hóltakat szemléli, mellyek, valamely igen el fonnyadt 's száraz emberhez hasonlítanak. Mind némák: de még is a' leg-hathatósakb ékesen szóllásnál is érthetőbbleg, intik ember-társaikat: hogy a' millyen halgatásra jutottak ők, olyanra jutnak mások is."

(A' Helvétziai Havasokról, nagy betsü Munkát botsátott Világ' eleibe Saussur nevezetű Genevai Tudós, illy tizim alatt: Voyage sur les Alpes. — Egy igen jeles tálentomokkal bíró Hazánkfia, Ribini Úr is adott ki nyomtatásban, olvasásra méltó Jegyzéseket a' Sz. Bernárd' hegyéről, mellyet maga meg-járt, sok szép és hasznos utazásai közben. — Ezen E. Hazafi, Néhai első Minister Hertzeg Kaunitznál, Olvasó (Lector) vólt; most pedig Secretáriusi Tifztséget vi-

sel, az Ausztriai Tsatornát (Canálist) készítettő Társaság' Cancelláriájánál, ezer tallér elztendei fizetéssel, melly Canálistról egy fontos előadást fogunk rövid időn közleni.)

Anglus Követ Wickham, a' Német Birodalmi Seregiunktól ide érkezett.

A' Génua' meg-vételéről való hírt, nagy nyughatatlansággal várták, és már az estve későn meg is érkezett az előre való Tudósítás a' F. Toskánai Nagy-Hertzeghez, hogy Génua 5-dik Junii van által véve a' Cs. K. hadi Sereg által. Minden órán várattatik a' Kurír is, a' kinck elsőben Gen. Melashoz kellett menni.

Tegnap az Úrnapi procezszfizio, fényes pompával ment véghez, a' mellyen Ö Cs. K. Felsőgek is jelen voltak, a' Toskánai Nagy-Hertzeggel; Nádor-Ispányunkal; 's János és Antal Fő-Hertzegekkel egyetemben. Nádor-Ispányné Ö Csáfz. H—gsége, Toskánai Nagy-Hertzegnével és a' Würtembergi Hertzeggel egygyütt, a' Haddi Cancellária' épületéből nézték a' czeremóniát. A' Magyar Kir. Testörző N. Sereget, Generális Hertzeg Elzterházy vezette.

Néhai Státus Tanátsos Vogel Úr' helyébe, méltóztatott Ö Felsőge, a' Belső dolgokra ügyelő Status-Tanáts Cancelláriájának eddig való Directorát Grohmann Udvari Tanátsos Urat nevezni Státus-Tanátsossá; és ezen Méltóság' helyébe, az említett Cancellária' Kormányozójává, F e c h t i g Ferdinánd Urat, ki eddig Udvari Tanátsos fővel szolgált a' Cseh és Ausztriai Udvari Cancelláriánál.

A' F. Királyi Helytartó-Tanáts' kívánsága szerént, közleni fogjuk azon Királyi Gazdaság' Oskola' idej tanításának tárgyait, a' mely, Békés Vármegyében Szarvason állott fel T. The-schedik Úr Directorsága alatt a' múlt esztendőben.

Heves Vármegye' Administrátorává méltóztatott nevezni Ö Felsége, Udvari Tanácsos M. Fáy János Urat.

Hadi Környülállások.

(Külföldi Újságok szerént)

1. Duna- és Rajna-meljékiek.

Augsburgból Jún. 6-dikán: — „Lecourbe fr. Generális, 8 nap tartózkodott itt, melly idő alatt négy száz ezer tallér hadi adót vetett ki. A' Cs. K. zab-magazínomnak, mellyet Friedbergben talált, hasznát vette ugyan: de annak nagyobb részét épen találta még a' Cs. K. Katonáság, melynek első szakaszfa tegnap éjfélutáni 3 órakor érkezett ide: minekutánna a' Frantziák el mentek volna Memmingen felé.“

Tigúrumból Máj. 31-dikén: — „A' Sváb földről jövő fr. Katonáságból sokan szökdösnek el: minthogy nem kapnak fizetést.“

Magyar Ország.

Nemes Somogy Vármegye' Tiszt-újjító Gyűlése, Máj. 26-dikán ment véghez, Gróf Széchenyi Ferentz Ö Kegyelmességének, mint Fő-Is-pánynak előlülése alatt szép tsendességgel. Azon betses' Levelet, melly, ezen Restauráció eránt útasítódott hozzánk, a' jövő postán közöljük.

A'
TSASZÁRI ÉS KIRÁLYIFELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Nro. 48.

Költ Bétsbenn, Sz. Iván Havának (Júniusnak) 1-dik napján 1800-dik Efstendőben.

Béts.

Haditárnokmester B. Kray, és Lovasság' Generálissa Melas Vezéreink Tudósításait, Június' 14 dikén közlötte a' Hadi Cancellária, a' Bétsi német Újságnak azon napi darabjában.

Báró Kray' híradásinak olvasása közben, jeles hafznát lehet már venni Sváb Ország' Mappájának, mivel ezen többnyire mind meg lehet találni, azon Városok, Helységek, 's vidékek' nevét 's fekvését és a' folyó-vizek' menetelét, a' mellyekről

D d d

Izó vagy on az említett híradásokban, úgymint: Augs burg Városa eránnýában Tirolis felé, a' Lech vizének részzerént bal partján 's melljékén, részzerént a' jobbon fekülznek, és ki vagynak téve: Schwabmünchin; Eltringen; Türckheim; Mindelheim; Landsberg; Kaufbeuren; Schöngau; Oberdorf; Kempten; Füssen; Pfronten; Nesselwang; Vertach; 's tovább Napnyúgot felé Immenstatt, Staufen, és Vorarlberg. Augs burg' eránnýában, Napnyúgot felé esik Güntzburg; ettől a' Duna' hozszában Dél és Napnyúgot köz zé pillantván, mindjárt szembe tünik Ulm; Ulm tól Dél felé esik, az Iller és Duna között Lanpheim, 's ettől, Dél felé esik Bieberach, Bie berachtól pedig Memmingen, Dél és Napnyúgot között, az Iller jobb partján. Ulm-tól, ha Fr. Ország szélei felé Napnyúgotra tekint az ember, ott látja a' Rajna mellett Offenburgot. — A' B. Kray 8 dik 's 9-dik Júniosi Híradásinak értelme, így következik:

„Augsburgba, Gr. Merveldt Generálisunk Jún. 6-dikán reggel ment bé, 's előlvígyázóit Mindelheim felé küldötte, a' merre vonta el t. i. magát az ellenség, Eltringen és Türckheim' környékére, valamint szintén Ulm vidékéről Memmingen felé. Gróf Sztáray' Korpusa' bal szárnyával is egyesülésbe tette magát Gen. Merveldt, Güntzburg felé.“

„A' Mindelheim felé vonúlt ellenségnek útol só szakaszát el érvén Gen. Merveldt Schwabmünchinél, megtámadta, 's el fogott belöle,

melly, két könnyű gyalog Batalionokból, 's három Svadron Hufzárságból állott: egy Oberstert; nyóltz Tifztet; kétszázötven Vadászt 's hetven Hufzárt; és Schwabmünchint el foglalta.“

„Minthogy az ellenség, Landsberget is el hagyta: ennél fogva, rövidebbedett az egygyesülés' útja, Gen. Merveldt, és F. M. L. Hertzeg Reufz között, ki a' maga fő-quártélyát Füssenbe szállította által Reutiból; Seregének a' nagygyát Nesselwang-ig küldötte, 's az Elölvígyázóit, Kaufburen-ig jártatta. Hogy Vorarlberggel is szoros egygyesülésben lehessen H. Reufz: Immenstatthoz, egy Bataliont küldött, mellyel az ott álló Mercantin Generális' erejét nevelte, és Staufenhez is alkalmas számú Seregszakaszt rendelt. Ezentúl, maga H. Reufz is elébb nyomult öt Batalionnal Pfronten-ig, hogy mind Kemptenhez közelebb legyen; mind pedig, hogy annál bátorságosabbá tegye az egygyesülés' útját, Nesselwangtól Vertachon által Immenstattig.— Hogy a' jobb szárnyának is annál nagyobb bátorságot szerezzen H. Reufz: Schongauhoz állította Gróf Grüne Generálmájort, ki a' nálla lévő Slávóniai Határórzó Hufzárok' Divízióját Kaufbeuren felé küldötte, és egy Bataliont két ágyúval, Oberdorfhoz állított.“

„Vorarlbergben, tsendesség vólt; Graubündenben sem esett semmi nevezetes dolog, a' mint Chur Városából írta Hiller Generálisunk Jún. 6-dikán.“

„Az ellenség, minekutanná Augsburgtól, és annak vidékéről is magához vonta Serege' szakaszait, 's szorossabban egygyesíttette egész

erejét, Mindelheim, Memmingen, és Bieberach között; minduntalan háborgatta a' mi Előlvígyázó Seregszakaszainkat, mellyek az Iller 's a' Duna között Lanpheim-ig állottak. Hogy az efféle tsatazások által házfontanúl ne vesztegetdjék a' mi erőnk: B. Kray, vízfőzta említt Seregszakaszainknak főbb részét a' Duna' bal partjára, és tsak a' könnyű Lovasságból állított ki kerülő Strázsákat (Patrullokat) Lanpheim-ig."

„A' Rajnánál Offenburghoz közel, Merveldt Uhlánus Reg—ebéli Oberstlieutenántunkat Gróf Walmodent, meg akarta kémlelni a' Frantziák úgy nevezett Lengyel Seregszállyának egy Batalionja; de Gróf Walmoden rajta hajtott ezen kémlelő Batalionnak öt Kompániáin, 's hirtelen széljel szórta azokat; sokat le-vagdalt közzülök, 's a' Vezérjeket, kinek neve Fitzár, el fogta negyven Gránátérosokkal egyetemben."

Melas Vezérünk' Tudósításai.

(Ezeknek olvasásába is jobb leszfz azután kezdeni: ha elébb el futja szemmel az ember, a' benne elölforduló Hegyek, 's Helységek' fekvését, és a' folyó-vizek' menetelét. A' Helvétzia' széleinél fekvő Sz. Bernárd, és Gothárd hegyei között vagyon a' Simplon vagy Simpel hegye, melynek a' nevét nem lehetett alkalmatosan kitenni a' Mappákon, Walliserland, és Piemont széleinél. A' Gothárd hegyiből veszi egyik eredetét (másikat a' Bellinzónai földön) a' Ticinus (Tesino) vize, a' melly, Piemont és a'

Mediolánumi föld' széleinel folyván el, Páviához közel szakad a' Pádus (Pó) vizébe. Páviától fel felé pillantván: szembe-tűnik Mediolánum, 's innen rajta Vigevano. A' Mediolánumi földön Cremonánál szakad a' Pádusba az Ad da folyó-vize, melly, Graubünden' szélin veszi eredetét. A' Várus vize, Nizzán túl Napnyúgot felé; nem különben Tenda, Génua, 's Aosta fekvése, esmeretesebbek már, hogy sem mint szükség volna tsak egy szóval is többet említeni itt rólok.)

„L. G. Melas' híradásait Fürstenberg gyalog Reg—ebéli Kapitány Wappel hozta Bétsbe, a' mellyek szerént:

„A' Sz. Bernárd hegyén által az Aostai völgybe leereszkedett ellenséges Seregofztályon kívül, még sokkal több Frantziák rontottak a' Sz. Gothárd és a' Simplon hegyén által Olaszországba, kik eránt, mihelyt tudósítást vett L. G. Melas: leg-ottan parantsolatot küldött, a' nevezett hegyek' erányában állott Seregszakaszainknak, hogy a' feléjük nyomuló ellenséget, tartóztassák ugyan tőlök ki telhetőkeppen: de nagy viadalba véle ne botsátkozzanak, hanem a' ki-rendelt vidékekre vonják magokat, a' honnét belőlök, őrizeteket is lehessen bé-rakni az Erösségekbe, és az Őrizetektől fenn maradandó részt, a' környül-állásokhoz képest erányos czélra fordítani.“

„Turin Városának Északi vidékén tsak kevés népet hagyott az ellenség; a' nagyobb erőt ellenben, Vigevanonál által-szállította Május' 31-dikén a' Ticinus vizén, 's két tsapatot belöle, Mediolánum Városa; egy kissebbet pedig, Pá-

via felé indított. Vukasovits F. M. L. unk, mi-
nekutánna Örizetet tett bñ a' Mediolánumi Várba;
kéntelenített az Ad d' a vize' bal melljékére
vonni ni által magát.

„Ily környüállásokban, szükségesnek lát-
ta L. G. Melas: hogy mind Nizza' vidékéről
Elsnitz; mind Génua mellől, Ott F. M. L—unk'
Seregofztályait, az Erösségekbe rakandó Öri-
zeteken kívül, magához vonja a' Pádus vi-
zéhez; annyival is inkább: mivel a' Várus vi-
zénél állott Fr. Seregofztály segítséget kapott,
a' mellyel meg-erössebbedve, F. M. L. Elsnitz
Seregofztályának jobb szárnyát, úgy külön sza-
kaszította vala a' több réftől, hogy Gen. Go-
rupp segítségével, a' ki kórmányozza t. i. em-
lített jobb szárnyunkat, és a' Tendai hegyek'
védelméről, mellyek ellen próbát tehetett vól-
na az ellenség, különösen kellett gondoskodni Me-
las Generálisunknak: a' mi pedig Génua't illeti,
jóllehet mind F. M. L. Ott, a' szárazon, mind
Anglus Vice-Admirális Keith a' tengeren, szo-
rossan szemmel tartatta Génua't; még is meg-
történt, hogy valami kevés eleséget kaphatott
bé Massena, melly történetnél fogva még in-
kább meg-erössödött azon maga meg-határo-
zásában, hogy utolsó lehetőségig fel ne adja Gé-
nua Városát.“

(A' múlt Pénteki Tudósítás Szerént várt Ku-
rír, még se' érkezett el, a' Génua' el-nyerésé-
ről való híradással; mindazáltal az Augsburgi
Újság is írja, hogy azon is ment egy Kurír ál-
tal Gen. Krayhoz, Génua'nak által vétele eránt.)

„Az Ivreai vidéken, Turintól mintegy öt órányira, Románónál Május' 26-dikán történt verekedésről, meg-küldötte L. G. Melas, Gróf Hadik F. M. L.—ünk' bővebb Tudósítását. E' szerént: mintegy tíz vagy tizenkét ezer emberből állott az a' Frantzia Seregosztály, melly, a' Chiusella' bal partjáról által akart törni a' jobb partra, a' nevezett patak' hídjain: mellyeket igen keményen is vítt: de kétszer visszaverettetvén a' Kinszky Ferentz igen érdemes gyalog Regimentje által, nem próbált már harmadszor szerentsét, nevezett Reg—ünk ellen, hanem egynéhány szakaszait által-szállítván a' Chiuselán, igyekezett meg-kerülni az említett hídakat. Akkor a' Császár és János Főhertzeg Dragonyos Reg—jei ki rontottak les-helyekből, 's Néhai Generális Gróf Pálffy Miklósnak bölts vezérlése alatt úgy tsaptak az ellenségre, hogy azt egészszfen széljel szórták.“

„Maga az ellenség, kétezeröttszázra betsüli a' holtjainak és meg-sebesedtjeinek számát. Háromszázan estek közzüle fogságunkba.“

„Igen ditséri Gróf Hadik: Pilati Generálist; Főquártélymesterstabbéli Volkmann Májort, úgymint a' ki különösen érdemessé tette magát az által: hogy igen alkalmas helyet mutatott ki népünknek a' tsata-rend' formálására; Weisz Májort és Biela Kapitányt, a' Kinszky Ferentz Reg—jéből; a' Wallis Mihály Reg—je' Gránátéros Batalionjának Komendánsát Weissenwolf Oberstlieutenántot; a' Császár Dragonyossai közül: Vétsey Májort; Zierovszky; Gróf Auers-

perg; és Fitzgerald Kapitányokat; Kesz Oberstlieutenántot, ki azolta Obersterré lett; a' Janos Föhertzeg' Dragonyossai közzül: Haim Kapitányt, és Schuster Föhadnagyot. — A' Wallis Mihály Reg—éből egy más Batalion is vólt még jelen, ezen előadott viadalban, a' Gróf Weissenwolf Gránátéros Batalionján kívül, és az is igen ditséretesen viselte magát.

„F. M. L. Vukasovits is ditséri az alatta lévő Seregoftályból: Loudon Generálist, ki a' Ticinus vizénél diadalmasan fenn tartóztatta az ellenséget, 's fogott is el hatvan Gránátérosokat közzüle; nem külömben Festenberg Generálist; sovábbá, Hilscher Oberstlieutenántot, Franque Kapitányt; 's Vitale Alhadnagyot a' Würtemberg Dragonyos Regimentjéből; Tetke Kapitányt a' Bussy Vadászfzai közzül; Jelke Hadnagyot a' Pattantyúsok közzül; LeIoup Oberstert, Trautenberg Májort, Gottlichich és Schmidt Kapitányokat, Benesse Föhadnagyot, Bohulka Alhadnagyot, Redojevich és Vivát Zászlótartókat a' Trautenberg Reg—éből; Genimont Alhadnagyot a' Leloup Vadászfzai közzül.

Ulm alól Máj. 26-dikán: — „Máj. 22-dikén: Látván az ellenség, hogy Ulm Erössége körül, bátor minden nap háborgatott bennünket, tsak ugyan még is semmiképpen nem árthat: vizfsza húzta magát néhány óránnyira a' Dunán túl, Máj. 21-dik napján. Mivel pedig híre vála, hogy egy nagy részét Seregének Helvétziába vizfsza küldötte; négy Seregzakaszaink in-

dúltak utánna nyomozóban minden felé. Fő erejét tartotta az ellenség, az Erbach Mező-Város' ellenében lévő nagy erdőkben. Hogy ezen erejét vólta képpen ki-kémlelhessük: Fő-Hertzeg Ferdinánd (ki most egy egész Divíziót kórmányoz) Máj. 22-dikén, délutáni két órakor meg-támadta az ellenséget, úgy ítélvén, hogy az, maga védelmezéséből erejét önként ki-mutatja. Két egymástól távol munkálódó tsapatokba osztotta fel seregét, a' Fő-Hertzeg. Egygyike, Erbach alatt, a' másika, egy órával tovább ment által a' Dunán. Az elő-fszakaszt (avángárdát) Erbachnál Mészáros Hufzárjai tették. Az az Osztály is, melly Erbach alatt viaskodott, két kis tsapatra osztatódott. Az egygyiknél H. Hohenlohe vezette az Avángárdát, és ennek segedelmére vala Jobbágyi Svadronyos Kapitány Úr egy Divízióval; a' másiknál az Avángárdát vezette Krizsár Kapitány Úr; ennek segedelmére vala B. Kemény Kapitány Úr. Az egész Avángárda, az ágyú' első szállására, a' Dunán, a' megjegyzett pontoknál nagy sebességgel által úsztott. Az ágyúk, a' le rontott híd körül durrogtak, melly, fél óra múlva el-készülvén, azon a' gyalogság, és ágyúink által mentek, és az onnét fél órannyira lévő Delmessingen nevezetű Helységet, melly, Frantzia gyalogsággal tele vólt, viadallal meg-vettük. Rubenitz könnyű gyalogsága, úgy a' Péterváradí Batalion is, olly vitézül viselte ezen bajvívásnál magát, hogy nints példája e' háborúban. Mészáros Hufzárjai sokat vesztettek, mert egész erejét az ellenség reájok fordította. Leg sajnósabban szenvedik, hogy

Hertzeg Hohenlohét, kit az első Fő-Tifzttől az utolsó Közemberig minden, ki-mondhatatlanul szerezett, és betsült, el vesztek. Ennek jobb lábát az ágyú-golyóbis ölfeszé-zúzta.“

„Oberstlieutenánt Andrási, a' Ferdinánd Ezeredjéből kormányozza most Mészáros Hufzárjait, mivel itten a' Stabális Tifzt Uraknak nagy szükiben vagyunk. Ezen új, és ideig tartó Kormányozójakat nagyon meg-kedvelték a' zöld tsákósok. Tüzről pattant vitéz Úr. A' viadalokban szünetlen előttök forgolódik. A' leírt tsatában tsak az Isteni különös Gondviselés tartotta meg öt életben. Tovább egy óránál leg-sűrűbben hüllottak körülötte a' kártárts és nagyobb ágyú-golyóbisok. Közötte és Jobbágyi Kapitány között esett el Hertzeg Hohenlohe. Be nagyon ditséri ezen Oberstlieutenánt Úr a' mai tsatában mutatott vitézségét Frantsek Kapitány Úrnak, ki, Jobbágyi Svadr. Kapitány alatt igen vitézül viselte magát. Nagyon magasztaltatnak Krizsár és B. Kemény Svadronyos Kapitány Urak is. Delmessingen helyége alatt el vesztek volna gyalogságunk' ágyúi, ha ezeknek vitézsége az ellenség kezéből vissz nem tsikarta volna azokat.“

Máj. 24-dikén: „Haditárnokmester Báró Kray, meg-látogatta ma B. Mészáros ezeredjét, és különösen meg-ditsérte. Nagyon sajnálja, hogy ezen ezered, olly sok Vitézeit el veszttette e' háborúban. Atyai módra vígasztalta a' még élőket, és hogy azzal is meg-mutassa, melly igen betsüli őket, nehány napi nyugodalomra, az ellenségtől hátrább rendelt nekik he-

lyet. Még ezzel sem elégedett meg, hanem önnön indulatjából, renden kívül, hét ezüst medálionokat (emlékeztető Erdem-pénzeket) osztott ki, és egy aranyat, az azokat különösen megérdemlett Bajnokinknak. Ezüstöt kaptak: Beretz és Foglárovits Káplárok. Gál, Bartfai, Gulyás, Sismits, Bakos Közemberek. Aranyt pedig Balog Közember.”

Május' 25-dikén: — „Hertzeg Hohenlohe ma hala meg sebjében Ulm Városában. Egészsz utolsó órájáig, leírhatatlan állhatatosságot, és erőseget mutatott. A' körülötte könnyes szemmel állókat, feddette, és kitsin szívüeknek mondotta a' 23 esztendő idejű Vitéz. Mindenek álméltak, mi fontos, mi ékes tanítást adott, még az öfz hadi társainak is. Lopkovitz nevű Strázsamesterének, három paripát hagyott minden hadi ruháival egyetemben, 's magára nézve kegyelmül kérte, hogy az, Tifztségre emeltessék. Bátran hala meg, mert nem vólt oka mért féljen halálától. Mindeneknek, a' kik esmérték, magával vitte a' szeretetet. Minémü fájdalommal lehet az édes Annyának, született B. Revitzky Afzszonynak: el lehet gondolni.“

„Fő-Hertzeg Ferdinánd Hufzárjai mai napon nagy nyereséget tettek. Egy egész lovas Regementet fogtak el, és egy fél Brigáda gyalogságot öfzszevagdaltak. Ez előtt is három nappal Endrödy Főstrázsamester Úr, ugyan ezen Regementből, Divíziójával igen sok lovasokat fogott el, és még többet levágott.“

Gróf Cobenzel, a' ki sok esztendőig viselt nagy Követséget az Orosz Udvarnál, vízf-

Iza-érkezett a' napokban Pétersburgból Bétsbe. Nem Karlsbadba megy a' mint szándékozott volt eleinten; hanem tsak Baadenbe, Bétshez két kis postánnnyira, 's ott él fördövel.

A' F. Nápolyi Királynénak Bétsbe intézett útazására nézve az a' változtatás lett, hogy talám majd tsak September' tájján fog az meg-történni.

Hadi Környülállások.

(Külföldi Újságok Szerént)

1. Német Birodalmiak.

Güntzburgból Jún. 3-dikán: — „B. Kray Seregének száma, hetvenkét ezerre betsültetik, a' Baváriai és Würtembergi Katonasággal együtt, melly Seregnek a' magazinomjai, részfzerént ide, részfzerént Ulmába szállítódnak.“

„A' Baváriai Választó-Hertzeg, ki most Landshutban vagon, parantsolatot adott ki, hogy azon tizenegy Batalion hijánosságának ki-pótlására, melly még a' Baváriai V. Hertzegségben benn vagon, haladék nélkül, minden 40 Ház-nép közzül egy új Katona állítódjék ki; továbbá, hogy a' katonáskodásból haza botsátott de még meg nem házasodott Személyek, gyüljenek Münchenbe, kikből, a' Tartomány' óltalmazására, egy Seregoftály fog fel állítódni, magának a' Választó-Hertzegnek fő-vezérlése alatt, melly Seregoftálynál tejendő szolgálatra, a' V. Hertzeg' Sógora Baváriai Vilhelm Hertzeg is ajánlotta magát, mint leg öregebb Generállieutenánt.,,

„Ingolstaadt Vára (Baváriában), mind műntzióval, mind eleséggel úgy meg-rakódik: hogy ha arra kelne a' dolog, akármelly ostromot ki állhasson.“

Offenburgból Jún. 4-dikén: — „A' mi vidékiünkön Freyburgig, közel rá megy már ismét hat ezerre, a' fel-fegyverkezve lévő Lakosok' száma. — A' Philippsburgi Örizet, a' Vár előtt táborozik, 's kijjebb is szándékozik magát terjeszteni.“

A' Rajnai fr. Seregnek egy Pommier nevű Kommiszfáriussát, agyon lövette Moreau Babenhausenben azért: mivel a' nevezett Kommiszfárius, Kempten Városától, 75 ezer lívert tsikart ki a' maga számára. Egyífersmind egy Hirdetményt is adott ki Moreau Babenhausenben Máj. 28-dikán, a' melly, német és frantzia nyelven ki-nyomtatódván, mind azon vidékekben közön-ségessé tevődött, mellyeket el foglaltak a' Frantziák. Ezen Hirdetménynek ereje szerént, az el foglalt Tartományokra, tsak maga a' Fr. Fővezér vethet ki pénzt ezentúl, melly pénz egyenesen a' Sereg' Kaszfájába tevődik; eleséget, a' mennyi szükségesképpen meg-kívántatik, mind a' Katonaság mind a' lovak számára, kívánhatnak ugyan a' Hadi Kommiszfáriusok is, de annak mennyiségét nem tsupán magok a' Hadi Kommiszfáriusok, hanem az Osztály-Vezérekkel egyezőleg határozhatják meg. — Kár hogy az ilyen rendelések, többnyire mindég későn szoktak ki-adódní.

2. Nagy Britanniaiak.

Londonból Május 23-dikén: — „A' Bres-ti frantzia partok elől ismét vízfsza-tért Kikötő-helyeinkbe; Lord S. Vincent' Hajósseregének nagy része, hogy a' mi kárt tettek hajóinkban a' szélveszek: ismét helyre lehessen hozni.“

„Ismét tíz frantzia rabló-hajókat kapkodtak el Frogátjaink, a' melly Káperek (Rabló-hajók) között, 3 hűz ágyús vagyon. Nyertek el egy gazdag terhű Hollandus hajót is, melly Batáviából (Napkeleti Indiából) indúlt, 's nevezetesen a' Batáviai Gubernátor is rajta vólt.“

„Orosz Követ Gróf Woronzow, vízfsza indúl innét Pétersburgba.“

3. Frantzia Országaiak.

Hogy Hollandiának és Helvétziának, úgy kell most járni, a' mint Buonaparte fújja: nyilván írják ezen két nevezett Respublikáknak az önnön Újságaik.

Némelly Pári'si Tudósítások azt írják Buonapartéról, hogy az Olasz Országi Sereg tsak ő alatta kíván győzni.

Nizza' sorsát, mihelyt meg-értették a' Respublika' Olztályaibéli Kormányozók: azonnal fegyveres erőt gyűjtöttek özfze Nemzeti-gárdákból.

Pari'sből Máj. 31-dikén: „Vendamme Generális, a' Belga' föld' széleire indúl innét: mint-hogy azokat újra czélba láttattak venni az Anglusok.“

„A' Toulouse-i posta-izekeret, újra ki-rab-

lották a' Respublika' ellenségi, Cahors (Cadurci) Városánál, melly innét százhuszonhat órányira esik Dél felé. Negyven ezer líver volt a' szekéren; melly summából 21 ezer líver, a' Respublika' kasszájába tartozott, a' mint hallatik.“

Magyar Ország.

N. Trentsén Vármegye' Fő-Ispányságába, e' folyó Hónap' 16-dikán fogja Vice-Cancellárius Gróf Erdődy József Ö Exc—ja, mint Kir. Biztos, bé-helyhezteni M. Gróf Illésházy István Cs. K. Kamarás Urat; későbbben pedig a' Liptó Vármegyei Fő-Ispányságba is.

Heves Vármegyében, M. Karánts-Berényi Gr. Berényi Tamás Cs. K. Kamarás Úr Ö Nagysága, a' mint életében mindig óhajtotta, úgy igen tsendes és hirtelen halállal ki múlt e' Világból Máj. 24-dikén, életének 78-dik eszt—jében.

Elegyes Tudósítások.

Velentzéből írják: hogy Pápa Ö Szentsége, Május' utolsó napjaiban ki-fordult volt onnét Pádua (Patavium) Városába, 's visszfa-érkeztvén ezen útjából, kevés napok múlva, végképpen is oda hagyta Velentzét, Róma felé vévén útját, a' hová el küldötte volt már előre Albáni Cardinálist.

Feldmarsal Hertzeg Souwarowról bizonyosnak írja már a' Hamburgi Újság is; hogy terhés betegsége után meg-halálozott Máj. 18-dikán Pétersburgban.

A' Pedemontziumi földről Alexandriából Máj. 24-dikén: — „Ma hajnalban, ide érkeztem

Livornóból, a' Jelachich gyalog Reg—ének egy Kompániájával. Tengeren akartak bennünket a' Génuai partokra szállítani: 's már fel is rakodtunk volt Galatea nevezetű hűsz ágyús Nápolyi Korvetra, de az ellenkező szelek miatt, kéntelenítettünk a' Livornói partok előtt vesztegleni Máj. 16-dik 17-dik és 18-dik napjain által. A' Kikötőhelybéli víznek t. i. nints az az elegendő méjjsége, hogy a' Korvet, be-állhatott volna oda, hanem a' révparttól nagyobb ki-terjedésű meszszeségre tartózkodott vas-matskákon, mint a' mennyi ki-terjedése vagyon a' szárazon, két óránnyi járó földnek. Tsak Máj. 19-dikén délelőtt szállhattunk ki vízfsza a' szárazra: mivel az említett 3 napokon, nem lehetett közelíteni is a' nagy habok miatt, kissebb szállító-hajókkal a' mi Korvettünkhöz, mellyen úgy ültünk, mintha gerebelen kellett volna ülnünk, mivel nem szoktunk a' tenger' hátán való élethez."

„Ide érkezvén itt találtam Komáromy Kapitányt a' Reg—ünkből, a' ki Május' 13-dikán fogáságra esett Génuanál: de betsületébe kötött fogadására el-bótsátódott Frantzia Vezér Massena által Génuaából, a' hol már akkor két latos kenyérnek, hűsz soldi di Genua volt az árja. Ezen Kapitány Úrtól érttettem, hogy a' Reg—ünkbéli Márkus Kapitánynak, 's a' Veszprém Vármegyei Fő-Nótáriusnak igen szép reménységű Öttsök Márkus János, ki a' Kray' Regementjében Alhadnagyfi fővel szolgált, 's még Ifjúságának első zsengejében volt, Génuanál Apr. 30-dikán főben lövettetett."

(Folytatása következik.)

A'

CSASZÁRI ÉS KIRÁLYIFELSÉG
ENGEDELMÉVEL.

N:o. 33.

Költ Bétsbenn, Sz. Iván Havának (Júniusnak)
20-dik napján 1800-dik Efstendőben.

Béts:

Génua' el-nyerésének nevezetes
környülállásai.

Máj. 31-dikén délelőtt érkezett vólt Melas
Fő-Vezérünknek a' már meg-írt parantsolatja Ott
F. M. L—nánthoz, hogy t. i. Génua't el hagy-
ván, a' Pádus vize felé sietne Sereg-osztálya-
val. Az nap délután ki küldött Génua'ból egy Tíz-
tét Massena Frantzia Vezér, készségét jelentvén

E e e

az által az alkura. Mindjárt el is kezdődött az alkudozás: de szinte négy napokig tartott, azért: mivel Massenának rendkívülvaló kívánságai vóltak. Jún. 3-dikán dél után, a' mi részünkről Ott 's Hohenzollern F. M. L—ok, és Keith Anglus Vice-Admirális, 's a' t.; a' Frantziák' részéről pedig Massena, más fr. Generálisokkal egygyütt, meg-jelentek egy hídon, köz-beszéllgetés végett, a' hol ismét nagy meg-álatkodást mutatott Massena: de a' miénk is erős lelküséget nyilatkoztattak, 's kivált Keith dorgálódzott, sőt keményen fenyegetődött is, a' melly napon délutáni három óra tájban alá is írta Massena magát az alku-tzikkelyeknek. Estve bé-szállítódtak gyalog Katonáink a' Lantérna nevü igen nagy erősségébe egy Génuai kapunak. Jún. 4-dikén reggel ki-vezette a' Seregét Massena a' Városból, 's Anglus hajóra szállott. Akkor indult el Colloredó József Reg—ebéli Kompániás Kapitány Gróf Bánffy György Cs. K. Kamarás Úr, ezen örvendetes hírrel, Turinba Melas Fő Hadi Vezérünk' fő-quártélyába. Oda ment vele egy Frantzia Kurír is, egy Splényi Regementjebéli Tifzttel, a' ki Buonapartet azon a' tájon szándékozott fel-keresni, 's vele az alkut közleni. Turinból Bétsbe rendelődött Gr. Bánffy Kurírnak, 's Jún. 6-dikán estve felé útnak is indult, Astin, Alexándrián, Tortónán kerefstül; de Jún. 7-dikén Piacenzánál igen nagy mozdulásait látván az ellenségnek az Appeninus hegyei felé, visszafert Turinba, tudtára adván mind a' miket látott, Fő Hadi Vezérünknek. Génunak vette

tehát útját, a' hova Jún. 8-dikán reggel szeren-
tsésen el is érkezett. Ott hajóra ült, hogy Livor-
nó felé utazhasson a' tengeren, de a' szélvészről
meg-akadályoztatván, Génuának Napkelet felé
eső vidékein ki szállott, 's öt órát gyaloglott ma-
gánosan az irtóztató közfiklákon. Igen nagy
dologban járván, meg-győzött minden akadá-
lyokat; mert nyomos szolgálattételének eleven
érzése által erőssítettetett. Terlies gyaloglása
után, ismét tengerre szállott, 's egész Sestri-
ig hajókázott. Ott öszvérré ült, 's úgy úta-
zott Sarzaná-ig, a' hol már postára kapott, 's
örömet akarván el kerülni a' sok úton álló tol-
vajokat, Pistojának ment. Florentziánál meg-for-
dúlván, által ment az Appenínus hegyein, azután
útját, Bonóniának, Ferrarának, Páduának, Tre-
visonak vette. A' Tagliamento vize irtóztató
módon meg-áradván, 17 óráig kellett várakoz-
ni, míg által merték szállítani rajta. Onnet, Vil-
lachon 's Klagenfurton 's a' t. keresztül folytatta
útját, és tizenkét éjtszakai, 's ugyan annyi napi
igen bajos utazásai után, Bétsbe érkezett Jún. 18-
dikán délelőtti tíz órakor, mindeneknek igen nagy
örömére.

Mindjárt az nap, délutáni négy órakor,
egy különös Tudósítást adott ki a' Hadi Cancel-
lária, 7-dik szám alatt, az óhajtvá várt Kurír
Úrnak el-érkezéséről; tegnap pedig, úgymint Jún.
19-dikén délelőtt, 8-dik számú különös Tudósí-
tásában, az alku' tikkelyeit is közönségesekké
tette, mellyeknek magyar értelme így követke-
zik:

E e e z

A l k u

Génuának feladása eránt, az Olasz Országi (fr.) Sereg' Vezére Fő-Generális *Massena*; és az Angliai Hajóssereg' Fő-Vezére Vice-Admirális *Lord Keith*, 's a' Génuát ostromló Sereg-ostály Vezére Cs. K. Feldmarschallieutenant *Báró Ott* között.

1. Tzikkely (a' Frantziák' részéről). A' frantzia Sereg' jobb szárnya, a' melyre vólt bízva Génuának védelmezése, a' Fő-Generális, és az ő Generálstabja, lovastúl, fegyverestül, és bagáziástúl ki-takaródnak, hogy az említett Sereg' derekához kaptsolják magokat.

Felelet. A' jobb szárny, melyre vólt bízva Génuá' védelmezése, ki fog takarodni nyóltz ezer száztíz személlyig, és útját a' szárazon, *Nizzán* által veszi *Fr. Országba*; az említett számon kívül lévő része a' jobb szárnynak, tengeren szállítódik által *Antibesbe* (melly *fr. Városnak Kikötőhelye* vagon.)

Keith Admirális kötelezi magát, hogy ezen népnek annyi tzvibackot (kétszer sült kenyeret) fog adni, a' mennyi szokott adódni az *Anglus* Katonáságnak. Ellenben ezen jótéteményért, minden *Ausztriai* foglyok, kik e' folyó esztendőben, a' Génuai tenger-meljéken (*Riviera di Genova*) jutottak a' *Massena* Generális' Serege' kezébe, özfzeséggel vizfsza-adódnak, ki-vévén mindazáltal azokat, a' kik eddig a' szempillantásig, tserében már vizfsza-botsátódtak.

Az első Tzikkely, a' millyen nagy engedelmet 's ígéretet foglal magában, úgy egézfizen is fog telyesítödni.

2. Tzik. Minden, valami az említett jobb szárnyhoz tartozik, mint: az ágyúk és mindenféle hadi készülétek, az Anglus Sereg által Antibesbe vagy a' Jouani tenger-kebelbe szállítódik.

Fel. Meg lefzsz.

3. Tzik. A' gyógyuló félben valók, és mind azok, a' kik nem olly állapotban vagynak, hogy egygyütt mehessenek a' tökbekkel: tengeren, Antibesig fognak szállítódni, és az első tzikkelyben ki tett mód szerént tápláltatni.

Fel. Meg lefzsz.

4. Tzik. A' Génuai Ispotályokban hagyott beteg Katonákra, éppen ollyatén gondviselés lefzsz, mint a' millyen szokott lenni az Aufztriaiakra, és mihelyt annyira fel-épülnek, által-szállítódnak onnét (Antibesbe) a' 3-dik Tzikkelybe moadott mód szerént.

Fel. Meg lefzsz.

5. Tzik. Génua Városa, nem külömben a' révpartja is, neutrálisoknak (a' hadakozó Felek közzül egygyikhez sem hajlóknak) hirdetődnek ki, és a' neutralitás' líneája, az alkuvó Felek által határozódik meg.

Fel. Minthogy ezen Tzikkely, tsupán a' politikai munkálódás' tárgyait illeti; nints az egyesült Seregek' hatalmában, hogy ez eránt valami meghatározásra reá álljanak: van azombaa hatalmok az Alólírtaknak jelenteni, hogy mivel Ő Felsége a' Császár és Király, méltóztatott a' Génuai föld' Lakosait általmába venni: ez okon, Génua Városa bizonyos lehet arról, hogy nem

lelész semmi más czéljok mind azon ideig való intézeteknek, a' mellyek, szükségéseknek ítélődnek mostanában, hanem egyedül, a' köz-boldogság és tsendesség.

6. Tzik. A' Ligúriai népnek maga-urasága meg-esmérődik; annak igazgatása' módjában nem tehet változást semni Hatalmasság, a' melly most hadba vagyon keveredve a' Ligúriai Respublikával.

Fel. Az előbbeni Tzikkelyre való felelettel, erre is meg van felelve.

7. Tzik. Egy Ligúriai embert is, a' ki közönséges szolgálatban volt, vagy vagyon most, a' maga politikai vélekedéseieért nem lehet kérdőre vonni.

Fel. Senki se' fog háborgatódni az ez előtt nyilatkoztatott vélekedéséért, nem külömben azért sem, hogy részt vett a' a' most kezdődő idő-szakoz előtt fenn állott igazgatásban; hanem azon szempillantástól fogva, melyben bé mennek az Aufztriaiak Génuába: a' közttsendességnek Zavarói, meg fognak a' fenn álló Törvények szerént büntetődni.

8. Tzik. Génuából, a' frantzia, és az oda való származású Lakosoknak, valamint más ott meg-telepedett Személyeknek is, és az akár-melly módon magokat oda vett Olaszoknak, szabad lelész, a' magok pénz-portéka- 's más ingó bingó jószág-béli vagyonjokkal, akár tengeren akár szárazon, már a' mint magoknak tetszik, el menni; és útjokra, hat hónapig tartandó erejű paszszusokat kell adni nékik.

Fel. Meg lelész.

9. Tzik. Génua Városá' Lakosinak telyes szabadságokban fog állani, egygyik parttól a' másíkg (a' Génuaítól a' Fr. Országí-g) hajókázni, és a' kereskedést szakadalanúl folytatni.

Fel. Meg-lehet, az 5-dik Tzikkelyre való felelet szerént.

10. Tzik. A' föld-népe, bé nem mehet fel-fegyverkezve Génua Városába se' magánosan, se' tsoportosan.

Fel. Úgy lesz.

11. Tzik. Génua Lakosai' számára, mentől hamarébb, eleség fog ízolgáltatódni.

Fel. Meg lesz.

12. Tzik. Az 1-ső Tzikkely szerént való ki-masírozása eránt a' fr. Katonaságnak, meghatározódik ezen a' napon a' mód, a' mellyen legyen az, a' két rézről való Generálstabnak Fejei által.

Fel. Meg lesz.

13. Tzik. A' Génuaában kórmányozó Aufztriai Generális, annyi Őrizetet 's védelmet rendel a' frantzia Sereg' vagyonjai mellé, a' mennyi szükséges.

Fel. Meg lesz.

14. Tzik. Egy fr. Hadi-Biztos marad Génuaában, a' ki gondoskodni fog a' sebesekre és betegekke; egy más Hadi-Komnifzízarius is fog ki-neveződni, a' kinek kötelessége lesz mind Génuaában, mind a' mars közben a' Frantzia Katonaság' számára való eleséget által venni, és ki-olztani.

Fel. Meg lehet.

15. Tzik. Gen. Massena, egy Tízttet küld

a' Pedemontziumi földre, vagy másuvá, Buona-
parte Generálishoz: hogy tudtára adja néki Gé-
nuua' sorsát. Ezen Tifztnak pafzszust, és mellé,
bátorságul való kísérő-társat kell adni.

Fel. Meg lefzsz.

16. Tzik. A' Gen. Massena' Seregéhez tar-
tozó akármelly rangú Tifztek, kik az idei há-
ború' kezdődésétől óta fogságba estek, vizfza
botsátódnak Fr. Országba, betsületjekbe kötött
olly fogadássokra, hogy míg ki nem tserélőd-
nek: nem szolgálnak.

Fel. Meg lefzsz.

Tóldalék-Tzikkelyek.

(mellyek köz-akarattal meg-állítódtak.)

A' fel-vonó hídnál lévő alla Laterna (nevű
Génuai) Kapu, egy Aufztriai Seregzakafzznak;
és a' révparthoz való bé-járás, hét Angl. hadi
hajóknak, által adódik Jún. 4-dikén délután.

Mihelyt ezen alku, mind a' két részről meg
lefzsz nevek aláírása által erősítve: azonnal Ke-
zeseket fog mind a' két Fél, költsönösen adni
egymásnak.

A' Génua Városához, és annak Megyéjéhez
tartozó ágyúkat, munitziót, plánúkat, és min-
den egyéb katonai készületeket, híven által ad-
nak a' fr. Kommisszariusok, az egygyesült Ha-
talmasságok' Biztosinak.

Igy állítódott meg, 's íródott le kétfzer az
alku, Covigliano kis Várában, a' (fr.) Respubli-
ka' 8-dik esztendeje' Prairiáljának 15-dik nap-

ján, melly az 1800-dik esztendő Júniussának
3-dika.

Alá írták magokat az alkunak

Fő Generális Massena.

Lord Keith Admirális. Ott Felmarschal-
lieutenant.

Következendő két tárgyakat közlött még a'
Hadi Cancellária, említett 19-dik Júniusi különös
Tudósításában, úgymint 1.) hogy már Jún. 6 di-
kán, Melas Vezérünk Seregével egygyesülve volt
a' F. M. L. Elsnitz Korpusa, melynek tsak kevés
időre küldött volt az ellenség utánna a' Vár vize
mellől egy Sereg-szakaszotskát; és a' Tendai he-
gyek ellen semmi próbát nem tett; hanem inkább
a' tenger-partra vonta a' népét. 2.) Hogy Jún.
8-dikán, Gróf Bánffy Kapitány, a' mint Turinból
Génuva felé utazott, Tortónának Napnyugoti mell-
jékén találta a' Scrivia vizénél Ott F. M. L.—ot,
két Seregosztályokkal, mellyeknek Schellenberg
és Voglsang Generálisok az Al-Vezéreik, F. M.
L. Ott' fő kormányozása alatt.

A' Bétsi német Újságnak Június' 18-dikán
költ darabjában is közlött a' Hadia Cancellária,
következendő két Tudósításokat, 1.) F. M. L.
Vukasovits, Májland Varán kívül, Pizzighetone,
Peschièra, és Mántua Váraiba is rakott szüksé-
ges Örizeteket. 2.) Generálmajor Báró Loudon
híradása szerént, Brescia földjének hegyi Lako-
sai, hozzá készültek, hogy a' magok völgycik-
be való bé-járást meg-óltalmazhassák a' Fran-
tziák ellen.

Kray Vezérünk Tudósításainak, most tsak

a' summáját közölhetjük: hogy t. i. az ellenség, Jún. 10-dik és 11-dik napjain el nyomta a' Lech vizétől Gen. Merveldt Seregzakafizait, 's Augsburg felé nyomult nagy erővel, és Schongau felé is ki-terjesztette magát. A' Duna' jobb melljékén is elébb akart nyomulni Weissenhornnál: de ott vízfzaverttetett.

A' múlt postán közlött Alexandriai Levél' végezete.

„Itt vagyon az Oberstere is Reg—ünknek Szénásy Úr, a' ki még elébb mint sem Komáromy Kapitány, t. i. Máj. 11-dikén esett a' Frantziák' fogságába, ugyan tsak Génuánál, a' hol vólt t. i. az Oberst-Batalionunk: de ki-bótsátódott hasonlóképpen betsületes szavára, Josich, és Markovich Kapitányokkal; Lechner, Frater, és Sonabend Főhadnagyokkal; 's Molitor Adhadnagygal egyetemben.“

„Az említett Máj. 11-dikén, vitézül végezték életüket Gánóczy Kapitány különös jó Barátom, és Zay Főhadnagy. Budakovits Kapitány lövést kapott a' mejjében: de mindjárt meg nem hólt, hanem sebessen a' Frantziák által bé-vitetődött Génuába.“

Erdélyben, a' Guberniumnál eddig Secretáriusságot viselt Nagy Ajtai Cserey Farkas Urat, méltóztatott Ő Felsége, Ország szerte esmeretes fő tulajdonságira nézve, Itélő-Mesterré nevezni, Túri József Urat helyébe, kinek a' Causarum Regalium Directorságra lett emeltetését, egyedül a' valóságos érdemnek tulajdonítja a' közzítélet.

Elegyes Tudósítások.

Az Egyiptomi had' meg-újulásának környül-állásairól, következő értelmű Tudósítást vett a' Közép-tengeri Anglus Komendáns Lord Keith, egy Kairói hajó által: Minekutánna Fr. Vezér Kleber azt a' híradást kapta volna az Egyiptomi partok előtt lévő Angl. Hajóssereg' Vezéréből, Smith Úrtól, hogy ő kész ugyan a' Fr. Országba egygyenként indulni akaró hajóknak palfizust adni, de mind egyfzerre el nem botosáthatja, mivel Vice-Admirális Lord Keith nem hagyta helybe az ő (t. i. Smith Úrnak) Kleberhez tett alkubéli ígéretet, hanem az alkut Londonba küldötte, egyfzersmind ezen idő-közben tudósítást kapván Kleber Pári'sból is az ott történt változások eránt, 's Buonapartétól olly Útasítást, hogy tartsa magát addig, míg Málta tarthatja magát: illy környülállások által ösztönöztetvén, egyfzerre csak el kezdett hánykódni, hogy az ő serege nints bátorságban, özfze-gyűjtötte azt, 's véletlenül meg-támadta a' Nagy-Vezérnek tíz ezer főből állott Seregoftzályát, 's le ölt belöle 5700 embert. A' Izéljel Izórt része a' Seregoftzálynak, Kairóba hírt vitt Kleber' tselekedetéről, melynek hal-lására, egy ott állott Török Korpus úgy fel-gerjedt, a' Frantziák ellen, hogy valakiket köz-zülök Kairóban talált, mind le-öldöste, még a' Feleségeiket 's gyermekeiket is. A' Nagy-Ve-zér is mind le-öldöstette már akkor az olyan Egyiptomiakat, a' kikről bizonyos vólt, hogy a' Frantziákkal tartottak.

Keith Admirális Apr. 30-dik napján kapta

Londonból a' Commodore Smith' alkujának helybe-hagyását, a' mellyel Máj. 1-ső napján indított el egy Kurír-hajót Egyiptom felé.

Fr. Országának Breszti Kikötőhelyéből ki-szállottak Máj. 27-dikén a' Fr. és Spanyol Hajósseregek.

Helvétziából Piemontba, a' Sz. Bernárd' hegyén által, rézfizerént élőfáknak válú-formára ki-véselt derekaikban; rézfizerént kis kerekű szá-nakon szállították a' Frantziák két nap a' nagyobb ágyú-tsöveiket, mellyek között egygyet, száz ember vont, nagy hajó-kötél' segítsége által.

Londonban, egy eszelős ember fogattatott el Máj. 19-dikén, a' ki egyáltaljában a' Kirá-lyal akart szállani. — Hadfield, a' ki rá lőtt Máj. 15-dikén a' Királyra, csak addig beszélt az el fogattatásakor eszelős módra, míg el nem-múlt a' részegsége. Mindég hitelesebbnek lát-szik hova tovább a' törvényes ki-kérdeztetéséből, hogy gonosz szándékának nem egyedül maga vólt a' ki-gondolója 's meg-határozója.

Magyar Ország.

Trentsén Vármegyéből térvén visszfa Béts-be egy derék Magyar Hazafi, nagy örömmel beszéli ottani tapasztalását: hogy t. i. rá megy már ott húsz ezerre, az olly Lakosok' száma, kik a' Sastyini Fábrikához meg-kivántató pamut fonásban, olly haszonnal foglalatoskodnak, hogy egy gyermek is meg keres napjában öt garast. Ezen boldogító szorgalmatoskodásnak Kormányozója, La sz nevezetű. Helységi Evangélikus

Prédikátor. kit igen nagyra betsül a' Fábrika' Ura, Bétsi nagy Kereskedő Button Úr is.

Bereg Vármegyéből Jún. 4-dikén: — „Nálunk is, az egész tavalzon, szörnyű szárazság uralkodott; úgy hogy mindeneknek, kivált a' szántóvetőknek reménységek, nem kevésbé 's méltán is tsüggendezett; az élet pedig mindenfelé el drágódott. — Május' utolsó felében kezdett ofztán essönk lenni; melly nélkül, azóta már nem is szükölködünk; sőt néha még jegünk is van. Egyszer pedig, olly sok, és nagy jegek estek, sok részeiben Vármegyénknek: hogy siralmas következésitől minden szívek előre el rémültek.“

„A' mi földünkön is szintúgy mint más részeiben a' Hazának, nagy katona Világ van. Az új Katonákat, száz kétfázanként küldözik tölünk Krakkóba; Pestre pedig a' tábori kotsisokat. — A' hadi segítségek is serényen szedődnek bé.“

Somogy Vármegyéből Máj. 28-dikán: — „Fő-Ispányunk, kit az egész Megye, érdeme szerént szeret és tisztel, Gróf Széchényi Ferentz Ö Kegyelmessége, e' folyó Hónapnak 20 dikára hirdette ki a' maga előlülése alatt tartandó közön-séges Gyülést; de valamelly akadályok miatt, csak más napra, úgymint: Máj. 21-dikére jelenhetett meg maga Ö Exc—ja. Ezen Gyülésben, minekutánna bé-szedődtek volna a' még hátra lévő Jelentések a' Fő és Al-szolgabiráktól: olly érányos Végzések hozattattak köz-tanátskozással, a' mellyek, elzközei lehetnének a' Restauratio'

(Tiszt-újjítás) tsendesen és rendesen való véghez menetelének.“

„A' rendelésekhez képest, Május' 26-dikán, reggeli nyóltzadfél órakor, segítségül hívó Isteni tisztelet kezdődött, a' Parochiale Templomban, melyből egyenesen a' Vármegye' palotájának ülő szálájába vezette a' Fő-Ispány Úr a' Státusokat, és Rendeket. Minekutánna a' közönségesen esmeretes Tagok bé-takarodtak volna: más Személyeket meg-kérdezett a' Vármegye' Fiskálissa, a' Szála' ajtajánál: ha vagyon e' szavok a' Tiszt' választásban. A' kiknek vólt: azok botsátódtak bé elébb: és minekutánna azok helyet foglaltak: akkor lehetett egyebeknek is bé-menni a' Szálába, ki-vévén a' Tselédek.“

„Minekutánna minden a' helyén vólt: megszóllalt a' Fő-Ispány Úr, 's egy fontos Beszédet tartott, a' millyet lehetett t. i. várni olly ofzlop emberétől Hazánknak, a' ki tudja, érzi, és híven telyesíti is egy jó Hazáfnak valóságos köz-hasznú kötelességeit. Okosan elő-adta Ő Exc—ja, a' Tiszt-újjítás' czélját, buzdító módra meg-mutatta, melly szép a' Hazát szolgálni; önnön igyekezteit a' Vármegye' körmányozásában nemes lélekkel ki-nyilatkoztatta; 's el beszélte, az eddig való Magistrátusnak ditséretes fáradozásit.“

„Akkor az Első Al-Ispány, T. Gáal Láfzló Úr, fel-kelt a' több Tisztí Társaival egyetemben, 's ékesen válaszott a' Fő-Ispány Urnak. Beszédje végén különösen nyilatkoztatta, hogy már számos esztendőktől fogva viselt Tisztí hivatalainak terhe alól végképpen való fel-szabadíttatását kéri:

melly le-mondását a' szolgálatról, el fogadta ugyan a' Fő-Ispány Úr nagy díszéretekkel, de újra candidálta. Meg-újította azomban T. Gaal Úr előbbeni kérését: a' midőn T. Palinyi Inkei Károly Úr közönséges fel-kiáltások által neveződött minden idő-töltés nélkül Első Al-Ispánnya; Második Vice-Ispánnya pedig, hasonló módon, az eddig való Fő Nótárius T. Illés Ferentz Úr, Fő-Bíró Csapody Gábor Urat, hofzfas unfszólo kérérek se' marafzthatták meg, edigg viselt tífztségében; nagy ki terjedésü gazdaságának folytatása által igen el lévén foglaltatva.“

„Minden egyéb válafztások is dífzesen és rövid idő alatt mentek véghez. — Ide zárom a' mostani Magistratuális Személlyeinknek a' már megnevezett Vice-Ispány Urakon kívül való egész lafstromát: minthogy az illetén lafstromok leginkább meg-esmertethetik az Ország' külömbözö rtfzeiben meg-telepedett nemes Familiákat, és azért, ítéletem szerént, meg is érdemlik mindenkör a' közönséges olvasást.“

„Nótáriusok (Jegyzök): Fő-Somogyi György; Első Vice- Jankovits Ferentz; Második Vice-Steffaits József; Betsületért szolgálok: Boronkay György; Jankovits József, és Véssey Ferentz — Urak.“

„Fő Perceptor (Kafzfza-tartó) Mérey János Úr.“

Az Igali Járásban (Processusban): Szolgabírák: Fő- Spissits István; Vice- Somogyi Ferentz, és Tebery Antal: Esküttek: Roboz Benedek, 's Kenesey József; Bízatosok (Kommifzfzá-

riusok): Balog András, Adorján Imre; Különös Kafzsa-tartó (Particuláris Perceptor): Szalay György — Urak.

A' Szigeti Járásban: Fő- és Al-Bírák: Nedeczky Rudolf; Ságghi Mihály, 's Gál János; Esküttek: Hunkár János és Ságghi Antal; Biztosok: Gál Imre, 's Nagy Fridrik; Különös Kafzsa-tartó: Somogyi János — Urak.

A' Babóltsi Járásban: Fő- és Al-Bírák: Sárközy István; Spissits Sándor, 's Szekér József; Esküttek: Takáts Pál, és Sárközy Kristóf; Biztosok: Roboz István, 's Szakmárv Károly; Különös Kafzsa-tartó, Arvay József—Urak.

A' Kaposvári Járásban: Fő- és Al-Bírák: Zaborfzky Mihály; Borda György, és Steffaits Gáspár; Esküttek: Ifjabb Borda Antal, 's Vörös Sándor; Biztosok: Vörös Károly, és Simon Imre. Különös Kafzsa-tartó: Öregbik Borda Antal — Urak.

A' Márczali Járásban: Fő- és Al-Bírák: Véssey Mihály; Inkey Antal, és Smodits Mihály; Esküttek: Kiss Ferentz, 's Bereczk Imre; Biztosok: 'Sebe József, 's Király György; Különös Kafzsa-tartó: Nagy János—Urak.

Fiskálisok: Fő- Kováts István; Vice- Polatssek Pál; Betsületért szolgáló- Siklósi Viktor. — Registrátor: Steffaits József. — Adó-fzedő, Barcza Károly. — Földmérő Nagy József.

„Gyűlés után meg-vendégelte a' Státusokat Fő-Ispány Ö Exc—ja.“

A'
CSASZÁRI ÉS KIRÁLYIFÉLSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Nro. 50.

Költ Bétsbenn, Sz. Iván Havának (Júniusnak)
24-dik napján 1800-dik Elztendőben.

Béts.

Mélász és Kráy Vezérünk' újjabb Tudósítá-
sait, a' Bétsi német Újságnak Június' 27-dikén
költ Harabjában közlötte a' Hadi Cancellária:

Az Olasz Országai híradások ezek:

Génua alól, Piacenza (Placentia) Városához
völt rendelve Bobbiön által Gen. Gottesheim
Brigádája, hogy az ott lévő Pádusi hídsántzát
védelmezze: de a' Génua eránt folytatott alkú?

F f f

késedelme, meg-hátráltatta Gen. Gottesheim' indulását; 's ez okon meg nem tarthattuk az említett híd-sántzot, úgymint a' mellyet még Jún. 5-dikén, szörnyű agyarkodással meg-tamadott az ellenség, 's hét egész órák alatt szakadatlanúl vitt nagy dühösséggel: ámbár a' Pádus' jobb partjáról olly foganatosan dolgoztak volt kártáts' golyóbisaink, a' feléjek szüntelenül omlott, újjabb meg újjabb ellenséges sereg-szakaszok ellen, hogy a' Híd-sántz' környéke, halmozvást volt bé-terítve fr. holt-testekkel. Tsak az éjj vetett véget a' viaskodásnak.

A' mi Pattantyussaink részszerént el hűltek, részszerént sebbe-estek: melyre nézve Mosel Generálmajorunk, nem látván többé lehetségesnek, hogy még más nap (Jún. 6-dikán) is meg-óltalmazhassa a' Híd-sántzot: arra határozta magát, hogy a' Híd-sántz ágyúit által szállíttassa a' Páduson, Piacenza Kis-varába, oda vigye kevés népét is, és maga után a' hidat fel-szedesse.

Jún. 7-dikén egy fr. Seregszakasz által evezvén a' Páduson, bé-szállott Piacenza Városába, és még az nap, egy más Seregszakasz Cremonába.

Jún. 8-dikán, Kaim és Hadik F. M. L. —ok' Seregoztályai, Asti felé indultak Villa-nuován által. (Astiból Alexándria felé szolgál az út, mint látni lehet az Olasz Ország' Mappáján.)

F. M. L. Elsnitz, minekutánna a' vezérlése alatt lévő Seregoztályt, mellyet igen meg-gyengítettek a' Vár vizénél szakadatlanúl folytatott

tusakodások, még azzal is kéntelen volt kevesíteni; hogy Alexandria és Tortóna Váraiba, megkívántató számú Örizeteket tett bé: Korpusának egyéb részével, Alexandriának tér-vidékén masírozott már akkor: midőn Melas Vezérünk megindította Turinból ezen Tudósítását Béts felé; a' maga Flügeladjudántja (Szárny-segédje) Brusch Májor által.

F. M. L. Ott (kesőbbi Tudósításai szerént Melas Fővezérünknek) Jún. 8-dikán este, felkekedvén Tortóna mellől, más nap Vogheránál szállott táborba, 's az elől-vígyázó Seregszakaszai latták már az ellenség' szélső Örállóit Casteggiótól, melly mintegy tíz órányira esik Piacenzától, Napnyúgot felől.

A' Génuai földön F. M. L. Gróf Hohenzollern maradt, 's Génua Városának S. Pierre d' Arena nevezetű külső Városától fogva, egélszen a' Bochetta hegyéig, folyvást állanak Seregének előlvígyázó szakaszai. Fenn tartja Szagüldői által, Szavóna Várával is az egygyesülést. Az elene lévő Fr. Seregsztyály, Finále' vidékén áll, 's Szavóna felé küldözi a' maga kerülő Strázsáit.

Génua Városának szükséges eleséggel való meg-rakásában, 's az Erösségeinek meg-egyengetésében, nagy szorgalmatossággal foglalatoskodnak a' miéink. Már az egymástól külön lévő Erösségek, tökéletesen jó karban voltak. — Gav i Várát szoross blokáda (körül-vétel) alatt tartja még Gróf Hohenzollern.

Igen ditséri L. G. Melas, Ott F. M. L.—nak okos és foganatos rendeléseit, mellyeket, az ostromnak

egész végéig tett állandóul Anglus Admirális Lord Keith társaságában; nem különben magasztalja a' Főquartély-mester-stabbéli De Pest Obersternek, és Stutterheim Májornak fáradhatatlanul folytatott hasznos munkálódássokat.

A' Toskánai Nagy-Hertzegségben, Gen. Sommariva kormányozása alatt, feles számú Lakosok fegyverkeztek fel, kik nagy buzgóság nyilatkoztatásával ajánlották magokat, minden veszedelemnek, melly környékezné az ő Tartományokat, telyes erejekkel való el-hárítására, 's már is hasznos szolgálatokat tesz, a' belső tsendességnek fenn-tartására nézve.

Haditárnokmester B. Kray' Tudósításai Jún.
15-dik napjáig.

Jún. 12-dikén: Gr. Merveldt Generálisunk³ népét, a' Lech vizének mind két partján olly nagy erővel támadták meg a' Frantziák, hogy szükségesnek ítélte, a' Müncheneri út felé Eurashoz vonni leg-nagyobb részét a' Korpusának; egy Batalion Baváriai gyalogságot hagyván a' Lechnél, 's valami kevés Lovasságot, két lovas katonai ágyúkkal egygyütt, olly czéllal; hogy ezen nevezett Vitézek, a' hídát, melynek ugyan már tsak a' lab-fái állottak fenn, védelmezzék az ellenség' Szagúldói ellen. — Ugyan az nap a' Blankenstein Hufzárjai közzül Herpay és Farkas Hadnagyok, Roggenburg' vidékén (melly Ulmától Dél és Napkelet között esik) el nyertek a' Frantziáktól hat ezer kenyérportziót, mellyel, hat négy négy lovas szekér volt meg terhelve. A' szekerek' kísérői közzül is fogtak el egynehányat.

Jún. 13-dikán: Két tsapat ellenség támadta meg Gr. Gyulay Generálmájort, a² Günz vize jobb partján Krumpachnál és Teissenhausennél. (Ulm és Augsburg Várositól Dél felé esnek a' Krumpachi és Teissenhauseni vidékek. Krumpach ki van téve Sváb Ország' Mappáján; nem különben a' Günz vize' folyása is). A' verekedés, estvéli 9 óráig tartott, a' midőn kén-telenítették a' Fr—ák visszavonni magokat a' nevezett vidékekről. Hafzonra fordította azon alkalmatosságot Főhertzeg Ferdinánd Magyar Lovas Reg—ebéli Gróf Hardegg: mert közzé tsapván a' 100-dik számú fr. Fél-Brigáda' Batalionjának, a' mit el nem fogatott közzüle, mind le-aprítottatta. — Fogságunkba estek 2 Kapitányok, öt Hadnagyok, és 155 Közemberek. Az el hüllott és sebbe esett Fr—ák' számát, leg alább is lehet tenni nyóltzfázra. — Réfziünkről nyóltzan maradtak halva, 77-en estek sebbe, és 3-an fogságba. — Valamint Gen. Gyulay, nem győzi eléggé magasztalni a' kormányozása alatt lévő népnek derék maga-viseletét: úgy a' Generális' érdemeit, különös ditséretekkal ajánlotta B. Kray újjolag is Ö Felségének. (A' múlt postán említett, de csak a' nagygyából közlött Tudósításai szerént B. Kray-nak, Gen. Gyulay, Jún. 11-dikén maga támadta vólt meg Krumpachnál az ellenséget, 's ki-verte ottani tanyájából, melly alkalmatossággal többet fogott el közzüle másfélszáznál. A' foglyok között számos Tiszték is vagynak. — Jún. 11-dik éjtszakáján a' Vétsey' Hufzárjai közzül Oberster

Tevall, meg-támadott a' tájon, egy vígyázó szakaszát, az ellenségnek, 's el fogott belőle egy Tisztet harmintzad magával, a' többit pedig le-aprította.)

Jún. 14-dikén: Augsburg és Ulma között meg-támadta az ellenség nagy erővel, Gróf Sztaray Korpusának elő-szakaszait, mellyek tehát Burgau megé vonták el magokat. (Burgau ki van téve a' Sváb Ország' Mappáján.) Az nap éjtzaka segítséget kapván Gróf Sztaray, rajta ment az ellenségen, 's visszanyomta azt, melly is, részszerént Augsburg; részszerént Veissenhorn és Roggenburg felé vonta vissza magát. A' több környülállásait ezen viadálnak, 's a' fogásunkba esett Frantziák' számát bővebben meg fogja írni, a' mint ígérte Gróf Sztaray.

Föhertzeg Ferdinánd elől is hátrább vonták magokat a' Fr—ák, kik közzül az utánnok eredt Vitézeink, egy Tisztet és 19 Közembert kaptak el Biberach vidékén, melly, Weissenhorntól Dél és Napnyúgot között esik.

Génuá el nyerésének nevezetes környülállásai közzé tartoznak még ezek is: hogy t. i. Massena a' többek között azt kívánta, hogy annyi szekeret a' mennyi néki tetszik, meg-rakhasson kedve szerént való dolgokkal, és azokat bé-fedve (minden meg-vi'sgálás nélkül) ki vihesse magával a' Városból. Továbbá, hogy azontúl, minekutánna az alku alá írta a' nevét, még öt napig Génuában maradhasson a' Seregével; kétség kívül azért, hogy a' Frantziák' segítségének addig meg-

történhető oda érkezését reménylette. De ezekre nem állottak Generálisaink; bár mint boszszankodott is Massena: ki is a' ki-vezetett Seregével nem szállott hajóra, hanem szárazon indult Fr. Ország felé: hanem az Örizetnek kisebb része, a' melly között Genuabéliek is voltak, ültek egy Anglus hajóra. A' melly számos Katonaságot szállítottunk bé Génua Városába örizetül, mind az útszákon feküdt még az, Jún. 8-dikán, töltött fegyverekkel. A' nagy piatzon is kártáttal töltött ágyúk voltak ki szegezve. Az okos előre való nézés kívánta az ilyen intézeteket az első napon egy olyan Városban, a' mellyet erővel vettünk meg a' Frantziáktól, és az azokkal tartó némelly úgy nevezett Pátriótáktól, kik között még a' Városban voltak Jún. 8-dikán, nem kevesen. A' Kikötőhelyben is fegyveres erő állott, úgymint az Anglus Admirális hajó, két línéai hajókkal 's a' t.

Turinból meg-küldődött nyomtatásban annak a' szomorú pompájú czeremóniának bőv leírása, a' mellyel, Máj. 27-dikén el-temettetett ott Néhai Gróf Pálffy Miklós Generális. Ezen leírás is egy bizonyosága annak, hogy Turinban, a' honnét szintúgy ki-akarták a' Frantziák irtani a' Religiót, mint más helyekről, nem látzanak most az ellenség' ezen veszedelmes szándékának nyomai. Több tekintetekben is újság volt a' temetés' nagy czeremóniája a' Turiniak előtt: főképpen pedig abban, hogy az a' paripa, mellyen ült a' Generális, midőn sebbe esett: a' Templomhoz lett vitettetésekor a' testnek, a'

Templom előtt lévő piacon, a' régi Scitha szokás szerént meg-ölettetett.

Egy szemmel látott Tiszt Úr' bizonyítása szerént, kétszer tsapott vólt néhai Gróf Pálffy Miklós Generális, számos Frantziák közzé Május' 26-dikán, 's mind a' kétszer igen nagy kárt tett benne, a' vezérlése alatt vólt két Dragonyos Regimentekkel. Harmadszor is meg akarta vala még újjítani előbbeni szerentséjét, egy olly rakás frantzia Gránatérosság felé vezetvén Lovassait, a' melly, négy szegeletü formában állott, midön a' Gránatérosok mind ki sütötték puskájokat, 's kártáts-ágyúk is durrantak még. Gróf Pálffy, a' Dragonyosok' sorai előtt állott, egy Obersterrel, 's az Adjutánsával. A' Gránatérosok' golyóbissai nem tehettek semmi kárt; mivel nem hatottak el népünkig; hanem a' kártáts-golyóbisok közzül egy, az említett Adjutánsa lován keresztül ment, egy darabja pedig annak a' Generálist köldöke' tájján találta, ki is azonnal mind a' két kezével a' seb' helyéhez kapván le-szállott paripájáról, 's így szóllott egész elevenséggel: Nem estem — úgy-mond — sebbe; hanem tsak melleleg való érdeklésével ütött meg egy golyóbis. Ismét fel akart tehát ülni a' lovára, 's már a' bal lábát bé is tette a' kengyel vasba; de a' mint igyekezett fel kapni a' nyeregbe, el hanyatlott, a' midön az Adjutánsa meg-kapta 's a' lovát is meg-tartotta. Akkor sebessen ki-szökött a' vér a' méjj seb' nyílásából, 's mindjárt félre vitték egynehány köz Dragonyosok sebes Generálissokat az erdőbe. Ezenközben a' Lovasság harmadszor is közzé

tsapott az ellenségnek, de már ekkor nem olly szerentsés ki-menetellel, mint jó Generálissoknak vezérlése alatt. A' Seborvos meg-tekintvén a' Generális' sebjét, szemébe néz a' Generális Úrnak, 's így szólott hozzá: Generális Uram vitéz mód-ra hal meg. (Sie mein General sterben als Held) Illy kemény hangú nyilatkoztatásnak hallására meg nem háborodott a' Gróf, hanem tsak arra kérte a' körülötte állott Személyeket, hogy vigyék hátrább, ne hogy az ellenség' kezébe essék. A' Tabori Pap is el érkezvén, véghez vitte szent czeremóniás kötelességét, a' midőn egy szekerre fel-tevődvén a' Generális, Turin felé vitetődött az Adjutánsa által, kihez így szólott: En—úgymond—kélz vagyok a' halálra. Az Úr kérjen engedelmet a' Fő-Vezértől, hogy Bétsbe mehes-sen. Beszélje el az édes Atyámnak, a' miket látott. Mondja meg, hogy halálatos szívvel köszönöm utolsó szempillantásimban is, erántam el követett atyai gondoskodását. Köszönje meg az Úr a' Nevelőmnek is körülöttem tett fáradozásit. Tsókolom a' Testvéremet. Többet is akart volna még szólni, a' midőn egyszerre el akadt a' szava, 's meg-szünt az élete is, el aluván végképpen az Adjutánssa' ölében, öt fertály órával sebje vétele után, a' melynek fájdalmiról nem panaszkodott; hanem tsak mindég vizet kívánt.

F. M. L. Gróf Harrach Aloysius Úr, az Ausztriai Fő-Hertzezségnek Fő-Lovász-Mestere, a' Német Rendnek egy fő, és gazdag jövedelmű Tagja, Jún. 19-dikén délutánni két órakor igen hirtelen és tsendes guta ütés által ki-múlt.

e' Világból, Bétshez két kis postánnyira Bádennben.

Hadi Környülállások.

(Külföldi Újságok szerént)

1. Német Birodalmiak.

Fr. Vezér Moreaunak Babenhausenből Máj. 28-dikán költ Hirdetménye után, melynek ereje szerént — a' mint jelentettük — tsak maga a' Fő-Vezér vethet ki pénzbéli adót a' Fr. Sereg által el foglaltatva lévő Tartományokban; egyéb megkívántató tárgyakat pedig a' Hadi Kommisszáríusok, tzak az Osztály- és Brigáda-Vezérekkel egygyezőleg kívánhatnak, és se' többet se' kevesebbet, hanem tsupán a' mennyi szükséges a' a' Sereg' számára: majd meg-válík már most, miként viseli másodszor Lecourbe fr. Generális magát Augsurgban; mert az elébbi ott létekor, Májusnak 3 utolsó, és e' folyó Júniusnak 4 első napjain, éppen nem mutatott ott Republikánusi egygyüségét, 's maga-mérséklést, mint az itt következő hiteles le-írásból ki-tetfzik: „A' midön Gen. Lecourbe előzfzör mene bé Augsurgba: a' 3 Szeretseneknél (olly nevezetü és tzimü Vendégfogadóban) vett magának ideig való szállást. Ott múltatott harmad napig a' Város' költségén; azután pedig a' Trieri Választó-Hertzeg' palotájába költözött által, 's nem hagyott békét, míg magának a' K. Hertzegnek önnön háló szobáját fel nem nyitották, a' melyben kívánt hálni. Minden nap 32 tál ételt, és 22 tányér tsemegét kellett néki

fel-adni azztalra, a' V. Hertzeg' rovássára; bort pedig a' Város szolgáltatót naponként: 40 butellia Kampániai; 40 but. Rajnait; 40 but. Malaga-it; 40 but. tulajdonképpen úgy nevezett frantzia-bort; és 40 but. égett-borból nádmézzel 's fűszerfűszámmal készült italt (likört, liqueur). Midőn el hagyta Augsburgot: kellett még néki az útra 24 but. Kampániai bort és mindenféle süteményeket adni. Tíz ezer forintot meg érnek azok a' festett és metzsett Képek, mellyeket maga Lecourbe válogatott ki, és a' Város tartozott nékie ajándékozni. Ezen kénytelen kedveskedéséért a' Városnak, tserében azt ígérte Lecourbe, hogy el áll ő azon kívánságnak sürgetésétől, a' melynél fogva, nyóltz száz ezer lívert, mellyel a' Sváb Kerület tartozik a' Fr—áknak, Augsburg Városa tartozott volna kifizetni.

Kehlnél, a' Rajna' jobb partjáról a' balra való által járást, meg-tiltotta Fr. Generális Klein; Mannheimnál ellenben, újra fel van szabadítva a' két partok között való egygyesülés.

2. Frantzia Országai,

A' Rajnához, se' Hollandiából, se' Belgiomból nem merik a' Frantziák leg kissebb részét is az ott lévő Katonaságoknak el szállítani, mert mind Batáviának, mind pedig az Aufztriához tartozott Belgiomnak esmeretes partjait, nagy számú hajókkal környékezik az Anglusok; nevezetesen Brűszfelben, olly hír támadt vólt Jún. 4-dikén, 's nem is fundamentom nélkül, hogy az Ostenda-partok előtt, nyóltzvan ha-

jók mutogatták magokat, mellyek között sok szállító-hajók is voltak földi Katonasággal rakva.

Frantzia Országának Quiberoni partjaim fegyveres erőt szállítottak vólt ki az Anglusok Június' 7-dikén: de ismét visszavették.

A' Breszti Hajósseregnek egy része, ki-szállott vólt Máj. 27-dikén 16 hajókkal: de ismét visszavették; hanem a' mint Jún. 1-ső napján írták Breszből megént ki ment, és többé visszavették nem tért.

3. Nagy Britanniaiak.

Az Udvari Újság hirdette ki Máj. 26-dikén Londonban; hogy a' Konstantinápolyi Anglus Követség' Secretáriussa Mourier, az Egyiptomi partok eleibe, Smith Hajós Vezérhez olly értelmű jelentéssel küldődött el: hogy a' Frantziáknak a' Német Birodalom és Olasz Ország ellen erányzott szándékjokra nézve, jónak ítéli az Angliai Udvar, még most meg nem erősíteni azt a' kötetést, mellyet Smith és a' Nagy-Vezér tettek Egyiptomban a' Frantziákkal.

Málta Szigetének el nyeréséhez nagy reménység vólt Londonban, minekutánna már a' Málta Fr. Őrizet igen ki fogyott vólna az elesegből; és a' Plymouthi Kikötőhelyből, mind nagy ágyúk, mind pedig szárazra való Katonák olly számmal küldődtek el Málta felé, a' mennyivel igen foganatosan lehetett belé kezdeni Valetta Várának vívásába.

A' Baváriai Választó-Hentzeg' részére, 566, 688 font sterlinget kívánt Pitt Minister, hadi

segítség-pénzül, az Ország-gyűlés' Második Táblájának 26-dik Májusi Ülésében: minthogy a' nevezett Választó-Hertzeg, tizenkét ezer Baváriai Katonákkal nevelte a' Császári Sereg' számát a' Frantziák ellen. A' Ministériommal el-lenkező Felekezet, 's nevezetessen annak egy előkelő Tagja Tirney, tsinált ugyan ez úttal is némelly ellenvetéseket, a' hadfolytatás czéljára nézve: de Minister Pitt azt felelte: hogy a' Frantziák ellen tusakodó minden Hatalmasságoknak nints más czélja, hanem hogy igyekeznek hely-re állítani a' tsendességet Európában, a' Frantziák' dolyfös szándékának meggátolása által. Jelentette egyszersmind a' Minister, hogy jónak ítéledött Anglia' részéről, új Szövetségekre lép-ni némelly Hatalmasságokkal, a' melly szövetségeket azonnal eleibe fog terjeszteni M. Pitt, az Ország-gyűlésnek: mihelyest arra engedelmet nyér a' Királytól:

A' Spanyol partok előtt járkáló ánglus hajók igen vigyáznak, hogy egy új prédát ki ne szalasztsanak valami módon a' kezekből. Útban vagynak t. i. ismét Amérikából Spanyol Ország felé némelly hajók, mellyek tsak kész pénzül, hat millió tallért hoznak. Nem várják ezen gazdag terhű hajók' érkezését nagyobb nyughatatlansággal Sp. Országban is, mint Angliában.

4. Török Birodalmiak.

Konstántzinápoly alól, a' leg újjabb Tudósítások szerént, tizennégy lineai hajókkal, és több Fregátokkal 's kissébb hadi-hajókkal indult:

el a' Kapudán Basa, az Archipelagusra. A' kö-
zönséges vélekedés az vólt felőle, hogy Egyip-
tomnak Alexandriai partjaihoz szándékozott.

A' Ruméliai pártosok' el nybmására, A'siá-
ból által parantsolta vólt a' Nagy-Úr Európába,
a' Nikomédiai Basát: de ez, maga is gyanúság-
ba ejtette magát, a' Pártosokkal való egygyet-
értésről: minekokáért bizonyos szín alatt, Kon-
stántzinápolyba tsalódott, és ott feje vétető-
dött.

Magyar Ország.

Kassáról Máj. 26-dikán: —

Szívbéli fájdalommal jelentem Hírmondónk
által a' Magyar Hazának, hogy ebben a' Város-
ban, most három hét alatt hatszor vólt gyúladás.
Egy rendbélit ugyan menykö-ütés okozott, és
tsak egy Háznak tetejét emélesztette meg akkor a'
tűz; de a' más öt rendbéli égést vagy némelly
Polgárink' vígyázatlanságának, vagy valamelly
Gonosztévök istentelen szándékának lehet tulajdo-
nítani: melly szomorú alkalmatosságokkal 13
ház lett lángok' prédájává, és többekben esett
nagy kár, a' zsindelynek le-veretése által. Hogy
a' tűz meszszebb nem terjedt: részszerént a' tse-
des idő okozta; részszerént pedig köszönhetjük
némelly ember-szerető Polgárink' szíves törekedé-
sének, kik a' szerentsétlenség' helyére serényen
öfzfe futván, nagy buzgósággal és előmenetellel
iparkodtak eleit venni a' nagyobb veszedelemnek.
— Ha Országunkban, mindenütt vólnának már
téve foganatos intézetek, az illy gyakori siral-

mas történeteknek el-hárítására nézve: kiki látja, hogy az, egy nagy eszköze lenne a' belső bátorságnak, 's az emberi aggodások' száma' kevesítésének. Az afféle intézeteknek hova tovább közönségesebbekké való lételét várhatjuk méltán, a' Békés Vármegyei Gazdaság-Oskolától, mellyet Ő Felsege, áldott órában vett atyai pártfogása alá; nem külömben a' Keszthelyi hasonló Oskolától is, melynek nyitásaért, és nagy költséggel de egyfzersmind nagy haszonnal való virágoztatásáért, minden jó szívű Magyar áldhatja a' fundáló Méltóságot Gróf Festetics György Ő Nagyságát.

Trentsén Vármegyéből írják: hogy M. Gróf Illésházy István Ő Nagyságának a' Fő-Ispányi székbe Vice-Cancellárius Gróf Erdödy József Ő Excellentiája által Jún. 26-dikán lett behelyhezttetése, igen fényes ceremóniával ment véghez. Mintegy tizenöt szebbnél szebb Orátziók tartattak. Két nap volt egymás után tántzos mulatság. Első nap, ezer személyre voltak asztalok terítve.

Elegyes Tudósítások.

Néhai Feldmarsall Szuvarov' temetése igen nagy pompával ment véghez. Tizenöt ezer Katonák kísérték a' holt testet a' sírhoz.

Buonaparte, azzal a' fortéllyal akarja vakítani a' Mediolánumiakat, hogy a' Religiónak szabad folyamatját hirdettette ki közöttök.

Kotzebue, az a' nevezetes Teátrumi játékdarabok² Szerzője, az Orosz Birodalmi földön el fogatódott Pál Császár' parantsolatjából.

Jelentések.

Az Úr' Afztalához készítő hat héti Penitentziális Könyörgések jöttek ki leg közelebb Vátzon, 8 ad rében; 's a' Nyomtatmányok már Debreczenbe le is küldöttek. Az árrok kötetlen 34 xr. Mellyekből a' ki szerezni akar; írhat erántok frankós Postán Munkátsra, Tiszt. Kömley János Urhoz.

Wéber Simon Péter Pozsonyi Könyvnyomtatónál ki-jött; 's találhatik az itt következő tzi mü Könyv:

Plánüm Tabulare, sive Decisiones Curiales, per Excelsam Deputationem a piae Memoriae Imperatrice et Regina Hungariae Diva Maria Theresia eatenus ordinatam, collectae et in ordinem redactae Anno 1769. — Nunc vero in usum illorum, qui Manuscripto carent, vel occasionem Transumptum suum cum Originali in Curia Regia asservato collationandi non habent, adeoque errores vix ac ne vix quidem vitare possunt, typis datae, in folio. Szép író-papírosra nyomtatva 3 forint; nagyobb és posta-papírosra 4 forint.

A³
CSASZÁRI ÉS KIRÁLYIFELSÉG³
ENGEDELMÉVEL.

Nro. 51.

Költ Bétsbent, Sz. Iván Havának (Júniusnak)
27-dik napján 1800-dik Elztendőben.

Béts.

Olasz Országból és a' Német Birodalomból
újabbán érkezett Tudósításait Melas és Kráy
Vezérinknek, Jún. 25-dikén közlötte a' Hadi
Cancellária, a' Béts német Újságnak azon napi
darabjában.

Az Olasz Országi Tudósítások ezek:

Lovasság' Generálissa Melas, nem Tu-
finban, hanem Astiban vólt már Jún. 8-dikán:

G g g

Onnét indított egy Kurírt, a' ki minekutánna Génuán, 's Livornón által Ferrarába érkezett volna, ott meg - állapotott, 's a' Tudósítás, melyet L. G. Melas adott a' kezébe, Stafeta által küldődött Ferrarából Bétsbe. Ezen Tudósítás szerént:

Jun. 5 - dikén: A' Reisky Regimentje, egynehány Ottocháni Kompániakkal, 's a' Lobkovitz Dragonyos Reg—jének egy részével állván a' Ticínus vizének Pádusba való szakadásánál, midőn látnák, hogy a' Páduson egynehány ezer főből álló Fr—aság által szállott: meg-támadták azt, hogy fenn - tarthassák Alexandriával, és Armádiánkkal az egygyességet, de minthogy az ellenség, még az nap éjtszaka, több népet is szállított által a' Páduson, úgy hogy közel hat ezerre ment vala már fel, a' Pádus' jobb partján álló Fr—ák' száma, kik a' miéinket könnyen el keríthették volna: ez okon F. M. L. Ott, magához vonta említett népünket a' Scrivia vizé vidékére.

Kaim, Hadik, és Elsnitz F. M. L. ok' vezérlése alatt lévő Seregofztályaink, Jún. 11 - dikén szándékoztak Alexandriánál öfzfekaptsolni magokat.

A' Mántuai Hertzegségből útasított Tudósításai Vukásovits F. M. L. nak Jún. 17 - dik napjáig szolgálnak. Ezek szerént:

Bussy Reg—ebéli Oberstlieutenánt B. Barkó, meg - lesvén az ellenségnek Cremonából lett el távozását, bé - rontott oda, 's a' mi ott maradt volt a' Cs. K. Sereg' hadi készületeiből, Mántuába küldötte onnét, három hajókkal egyetemben,

mellyek, lizttel, zabbal, és Katonai ruhával voltak meg-rakva. Tsak hamar azután, hogy az történt, nagy számmal tódúlt visszra az ellenség Cremonába: minekokáért Oberstl. Barkó, az oda közel állott Döller Generálmájorhoz vonta magát.

Reggiótól Párma felé nyomúlván elebb F. M. L. Mitrovfzky, egygyesülésbe tette magát Vukásovits F. M. L. al, Casal - maggioreval által ellenben (melly Helység Mántuától, Napnyúgon és Dél között nyóltz órányira esik)

A' Mediolámi Kisvárból ki-tsapván Generálmájor Nicoletti, el vett az ellenségtől két ágyút, 's el fogta az Örzöket, és valami eleséget is kapott.

Pizzighetone Várába (melly, mintegy négy órányira esik Piacenzától, Elszak és Napkelet között) bé akartak erőszakosan törni a' Frantziák: de az ott lévő derék Komendánsunk Májor Taubenheim olly foganatosan kártátsoztatott reájok, hogy alkalmas veszteséggel kéntelenítették félbeszakasztani az erőszakoskodást.

Piacenzából nyertesén ki-tsapott már egynehányszor az Örizetünk.

A' Toskánai földön, Generálmájor Sommariva kormányozása alatt, előmeneteles folyamattja vagon a' Földnépe' fel-kelésének: nem külömben a' Ferrárai földön is hozzá kezdtek a' Lakosok a' Frantziák ellen való fel-fegyverkezéshez.

Ezenközben az ellenség nagyon rajta van, hogy úgy nevezett Cisalpíniai Seregoftályokat állthasson fel újra, 's igyekezik a' Földnépét, nevezetesen a' Bresciai hegyes vidékek' Lakosait,

tsalogató Hirdetményeivel vizsgálata-tartóztatni, önön határjaiknak 's vagyonjoknak védelmezésétől.

Haditárnokmester Báró Kraynak Ulmából útasított Tudósításai, Jún. 19-dik napjáig szolgálnak. Ezek szerünk:

Az ellenségnek azon Ofztálya, mellyet Jún. 15-dik napján Haditárnokmester Gróf Sztáray hátra nyomott vala, olly nagy segítséget kapott még az nap estve, hogy kéntelenített Gr. Sztáray félbe-szakasztani a' tusakodást, 's a' Duanán által szállván Brenz megett Gundelfingennél telepedni meg. (Gundelfingen, Ulmától Észak és Napkelet között esik. Ki van téve a' Sváb Ország Mappáján.)

Jún. 16-dikán estve, egy frantzia Korpus, Güntzburg felé nyomult ágyúkkal, 's minthogy felesebb számmal vólt, mint a' mi népünk a' melly ott állott vólt: el nyomta azt onnét, 's el foglalta Güntzburgot.

Jún. 17-dikén, Gen. Gyulay, a' ki Gr. Sztáray Korpusának egy részét kormányozza, ismét elébb indította Gundelfingen tájjáról a' maga elől-vígyázóit, kik közzül Oberster Prohaska, és Kapitány Harsányi a' Blankenstein Hulzár Regjének egynehány szakaszzaival, egy fr. Bata-lionra bukkantak, a' melly, három Svadron Lovasság' védelme alatt nyomult elébb. Ezen fr. Seregzakasznak neki hajtatott Oberster Prohaska, 's olly szerentsés vólt, hogy kétfáz embert földre terített közzüle, százhetvent pedig, hét Tisztekkal egyetemben el fogatott.

Jún. 18-dikán este, egynehány ezer Frantziák által akartak rontani a' Dunán, de vesztességgel verették visszra, melly tusakodásban, Würtembergi Generálmajor Seeger igen derekasan viselte magát.

Báró Kray mindjárt rendelt segítséget Gr. Sztáray Korpusához: de minekelötte el érkehetett volna ezen segítség a' maga helyére: már as ellenség által szállott a' Dunán Güntzburgnál.

Ezen történetnek hallására, több segítséget indított azonnal Kray Vezérünk az előbbeni után.

Az Iller vize' bal melljékéről, ezen víznek a' jobb partjára vonta el magát az ellenség, Fő-Hertzeg Ferdinánd elől Jún. 15-dikén, Memmingen felé, melynek utánna indítván Szagüldóit a' Főhertzeg, Wurzachnál 82 embert kaptott el belöle.

Baváriának Svab Országgal határos részében, Tirolis felé, olly erővel támadta meg az ellenség Jún. 13-dikán, F. M. L. Reufz Korpusának Generálmajor Grüne vezérlése alatt lévő szakaszát Schongaunál, hogy Gr. Grüne, Unter-Amergauig vonta visszra magát, annakutánna pedig még közelebb Tirolishoz, és F. M. L. Reufzhoz, a' ki illy környülállásokban, Vorarlberg felől Immenstat-tól is közelebb parantsolta magához Generálmajor Gróf Mercantint. — A' Schongauj viadalban, halálos sebet kapott Morbert Főstrázsamester, a' Slavóniai határörző Hufzárok közzül; Hertzeg Lichtenstein pedig, a' ki Májor a' Manfredini Regimentjében, meg-sebesedve, fogságba esett.

Graubündenben és Vorarlbergben, F. M. L. Hiller és Generálmajor Jellachich Seregoztályai nál; semmi nevezetes dolog nem történt.

A' Jún. 5-dikén történt viadal' környülállásaihoz tartozik az is, de a' mit tsak mostanság közlött B. Kray, hogy akkor részünkről F. M. L. Gróf Spork, az Adjutárssával, Wallis Olivier Reg—ebéli Ott Kapitaenlieutenántal fogsagba esett.

Schwabmünchenből Jún. 9-dikén: — „Május' 28-dik napján délutáni 3 órakor parantsolatot kapott B. Mézfáros Hufzár Regimentje, hogy kélzen tartsa magát indulásra, a' minthogy fél óra múlva, Ulm vidéke alól fel is kerekedett, 's véle a' második Uhlánus Regiment is Gróf Merfeld' kórmányozása alatt; és még az napi éjféltájban Burgau alá érkezett. Tzélja ezen két Regimentből álló Streif-Commandónak (kerülő Sereg-fszakafznak) az vala, hogy az ellenséget, melly az Augsburgi utakat el kezdte foglalni, számos Szagúldói által, vegye vigyázóba, és a' hol lehet, gátolja meg igyekezeteit. Azomban Máj. 29-dikére virradóra, meg-értvén Burgauban, hogy már az ellenségnek egynehány ezerből álló tsapatja Augsburgba érkezett: e' szerént Gróf Merfeld Generális nem mehetett többé az Ország-úton, hanem Rhain nevezetű Baváriai Város felé, onnan pedig Aichach Városán keresztül éjjel, és nappal úgy vezette, a' nevezett két Regimentekből álló Brigádáját, hogy ó napra a' Müncheneri (Monachiumi) Ország-útjára szerentséssen el érke-

zett Friedbergen túl 3 óránnyira. Ottan őrállóit a' leskődő ellenség' eleibe ki-állította. De csak másfél napig lehetne nyugta, mivel akkorra mindenfelől kezdte sarkalni az Augsburgból és Friedbergből ki-omlott Frantziáság.“

„Mintegy nyóltz ezer emberre ment azon fr. Seregofztály' száma, melly Augsburgot, környekes-től egygyütt azért szállotta meg, hogy pénzt zsaroljon ki. Háromszázezer lívert vett Augsburg Városát(1, nem számlálván belé ezen summába sok ezer pár lábbélieket; ingeket; és felső ruhának való posztó-végeket 's a' t. Ezen ellenséges Seregofztály a' midön el hagyta Augsburgot; két részre osztotta magát: az egygyik Güntzburg vidéke felé nyomúlt: a' másik Mindelheim felé vette útját, Schwabmünchenen kerefztül. Az első tsapatját ezen frantzia Korpusnak Gróf Gyulay Generális meg-dézmálta a' Ferdinánd Magyar Lovassai által; a' másikat pedig Schwabmünchen Mező-Városában Gróf Merfeld, a' már töbfbör említett két lovas Regementjével megtámadta tegnap (Június' 8-dikán) dél utánni 4 órakor: 's keményen meg-szólálván, úgy hajtotta azt két óráig, hogy csak maga rendbe szedésére se' lehetett ideje. Mészáros Huszárjai, 51 lovakat fogtak ez alkalmatossággal: 's egy Kapitányt, egy Fő- és egy Al-Hadnagyokat; 3 Strázsamestert, 6 Káplárt, 150 Közembert, Az Uhlánusok, 6 lovat, egy Oberstlieutenántot, 's a' t. Özfzességgel kaptunk 57 lovakat 's 200 embert. Turtsányi Kaplár a' Mészáros Huszárjai közzül, leg jelesen meg-külömböztette magát ezen viadalben,

ki is néhány embereivel leg-elsőben vágott bé az ellenségbe, és tsak ugyan ő is fogta el a' fenn említett frantzia Tiszteket.“

„A' meg-halálozott Hertzeg Hohenlohe helyébe Svadronyos Kapitánnyá tsak mintegy 8 nappal ezelőtt neveztetett Felix Kapitány' Svadronja igen vitézül viselte általjában magát, és ugyan az is kapta a' leg nagyobb nyereséget, mivel ő néki vala szerentséje leg előlször hajtani rajta az ellenségen. Nevetséges dolog vólt szemlélni, miképpen tsókolták az el fogott Frantziák Hufzárjainknak még kengyel-vasait is. Kérdeztetvén e' végett a' tsata után, valjon azt félelemből tették e'? azt felelték: Nem, hanem régen hallottuk már a' zöld tsákósok' hírét. Hallottuk, hogy valamint nagy vitézek ök a' tsatában, úgy emberek, és Gavallérok azokhoz, a' kik magokat meg-adták nekik: ezt mivel ma magunk tapasztaltuk, az öröm szóllott belőlünk. — Méltán is mondották ezt a' foglyok, mert minden vagonjokat meg-hagyták Hufzárjaink, valamint ezt közönségesen szokták tselekedni az olyanokkal, a' kik szép szerént meg-adják magokat.“

„Gróf Merveldt szép ki-fejezésű írásban köszönte meg mind a' két Regiment' vitézségét. Különösen meg-nevezte Felix Svadronyos Kapitány Urat, és Falatkai, Szirmai, Metséri Hadnagy Urakat, a' Magyar Lovassag' Tisztjei közül.“

Folytatom Levelemet.

Junius' 10-dikén: — „Éppen most érkezett vissza Gróf Wartensleben Svadronyos Kapitány

Úr a' Regementhez, ki is Május' 30-dikától fogya, különösen el vólt a' Svadronjával küldve, hogy Merveldt Korpusának egy szárnyánál az ellenség' mozgásait tartsa szemmel. Ezen vitéz Gróf Úr olly tökéletesen tellyesítette kötelességét, hogy az ellenséges Szagúldók közzül feles számmal el fogdosott. Nevezetes kivált a' 8-dik Júniusi története: úgymint a' melly napon az ellenségnek két egész Divíziója, következésképpen két fő-quártélyja között úgy rendelgette el a' Svadronját, hogy nem tsak meg-tudta az ellenség' erejét 's mozdulásait, hanem el is tsípte 17 Lovassait; maga pedig egy embert se' vesztett. Tsürökbe rejtette el embereit Novák Hadnagy Úr' vezérlése alatt: a' hol nagy részét az éjjelnek vígyázásban töltötte. Ezért, és több illy tetteiért Gen. Merveldt igen igen szép írást botsátott Wartensleben Kapitányhoz, mellyben ígéri, hogy el nem múlatja a' Felsőnek különösen tudtára adni Gr. Wartensleben' érdemeit. Így fejezte ki magát a' többek között Gen. Merveldt: „Nagy örömmre szolgál, hogy a' Gróf Úr meg erősítette azt a' bizodalमत, mellyet, tálentombahelyeztettem.“

Jún. 12-dikén Friedbergből: „Lecourbe Fr. Generális, ki a' fenn említett adót Augsburgból ki-préselte, és Svábmünchennél olly diadalmasan meg-zaklatódott a' Mészáros Huszárjai által: hogy a' költsönt vízfzsa adja, minden erejét öfzfizelzedvén, nagy dühösséggel reánk ütött, és ma a' Friedbergi vidékig nyomott vízfzsa benünk, de két vagy három hóltakon, és ugyan

annyi sebeseinken kívül semmi kár nem esett sem a' Mézfáros ezeredjében, sem az Uhlánusokban.— Báró Kemény Kapitány Úr nagy vitában volt ma a' Svadronjával: ugyan is egy fél frantzia Eri-gáda által Levale nevezetű Generális' vezérlése alatt több órákig szünet nélkül sarkaltatván, végre meg is támadódott: de úgy el háritotta az ellenségés erőszakot magáról, hogy Svadronja, egy embere vesztésén kívül, leg-kissebb kárt sem szenvedett. Nagyon magasztalja a' Kapitány Úr, Talher nevezetű Főhadnagygyá, ki valamint ezen egész háborúban mindenkor vitézül, úgy különösen ma, egész Herósi módra viselte magát. Ditséri Katona nevezetű Stázsá-mesterét is, ki ma tetézet mértékben meg mutatta, hogy az arany érdem-pénzre, melynek elnyerése végett, bé-adódott volt a' neve, méltó valóban. “

„Két vagy három nevezetes történetet érdemesnek tartok itt a' közlésre: A' midőn Lecourbe Generális Schwabmünchen alól visszanyomta Előlvígyázóinkat, Fúzi nevezetű Közember agyon lövettettt. A' Pajtássai (nem tudván ha meg-hólt e', vagy nem) hozzája ugrának, hogy fel-emeljék. Éppen akkor egy csapat frantzia gyalogság, sebes lépésekkel nyomakodott elébb: de meg-látván, hogy Mézfáros Hutzárjai, szerentsétlen pajtássokkal foglalatokodnak, néhány lépésre tőlök meg-állott, 's nem mozdult addig, míg a' Hutzárok el emelték a' holtat. Hallottuk, hogy némelly Fr—ák ezt kláltották magok nyelvén a' többeknek: „Meg-állj—ne löjj Barkó vitéz Hutzárjai, se-

bes pajtásokkal foglalatoskodnak. Ők a' megésséges fogottjainkkal is emberül bánnak, illik, hogy miismeg mutassuk, melly nagy mértékben be- tsúljuk az ő nagy-lelkűségjeket. (Bar- kó név alatt esmérik meg legtöbbnyire a' Frantzi- ák a' Mészáros Hufzárjait.) A' Schwabmünchen- nél fogott Fr—ák is engedelmet nyervén Merveldt Generálistól, hogy Felekezetjekhez írhasanak: é- gíg magasztalták nevezett Hufzárjainkat azért, hogy vélek, fogságba lett estekkor olly emberi módra bántak. Három illyen foglyokkal, egy Hu- fzár Gökingen nevű faluban Augsburg mellett meg-állapodván egy kortsma előtt, sert hozat magának, 's egyfzersmind a' fogoly Frantziák- nak is. Itál közben meg-szóllítja egy Frantzia, törött német nyelven a' Kortszmárost: „Négy na- pokkal ezelőtt mi vóltunk itt—úgymond—de most a' Császáriak vagynak, úgyé, hogy ezeket tsak in- kább szerezititek?“ „A' Mészáros Hufzárjai — felelt a' Kortszmáros — igen szépen bánnak velünk, és meg-elégesznek azzal a' mivel nekik szolgálha- tunk.“ „Nem lehet máskép — monda a' Fran- tzia.“ — A' kik vélünk is, mint ellenséggel, emberi módra bánnak, hogy ne bánnának úgy veletek, kik őket tápláljátok. Akkor meg ölelte a' Hufzárt a' Frantzia, 's vele tovább ballagott.

„Ha Ditsérő-beszédet akarnék írni: meg- mutathatnám a' magam tudása szerént két esz- tendőről, hogy a' Mészáros Magyar lovas Re- gementje ellen tsak egy panaszt se' tettek sem- mi Lakosok; a' honnét ki-tetfzik, melly jó fenyí-

ték vagyon ebben a' Regimentben; de megmutathatnám azt is, hogy bátor mindég ellenség előtt van ez a' Regiment: még is csak egy ember se' szokott által tőle az ellenséghez, melly, példás bizonyosága a' Hazájához és Fejedelméhez viseltető szeretetének 's hívségének."

Egy Kurír érkezett ide Olasz Országból tegnapelőtt estve, azzal a' hírrel, hogy igen véres ütközetek voltak Jún. 16-dik 's a' t. napjain Alexandria Vára' környékén. Az első két nap nagyon megvertük a' Frantziákat: millyen ki-menetele lett a' harmadik napi ütközetnek, még nem bizonyos.

Hadi Környülállások.

(Külföldi Újságok szerént)

1. Frantzia Országiai.

A' Consularis Újság is írta már: hogy az Anglusok' Izárazra való Katonaságot küldöttek Málta Szigetébe, a' melly Sereg, ha Valetta Várához juthat: annakutánna részt fog venni, Egyiptom sorsának el döntésében is.

Pári'sban, a' Cancelláriabéli Tifztviselőket, ki kezdték elégiteni mostanság, a' hátra maradt fizetéssekre nézve.

A' Had-Ministerről Carnotról, azt írta a' Consularis Újság Jún. 11-dikén: hogy szerentsésenvizsza-érkezett Pári'sba: minekutánna az első Consul által reá bízott dologban el-járt, melly abból állott, hogy beszéllje el Moreau Generálisnak, az első Consul által meghatározott módját a' hadi munkálódásoknak.

A' Rajna' bal-melljékei Német Tartományokból formált négy Ofztályaiba a' Fr. Közönséges Társaságnak, négy olytán Consuláris Helytartókat (Prefektusokat) neveztek ki a' mostani Igazgatók, mint a' millyenek kormányozzák a' Respublikának egyéb Ofztályaait.

Lausaunából írták Jún. 10-dikén, hogy ott mind egyre takarodott volt még által Olasz Országba a' Fr. Katonaság.

Hollandiát és Helvétziát úgy nézik a' Fr. Igazgatók, mint haddal nyert Szövetségeit a' Fr. Közönséges-Társaságnak: azért is nem magokra hagygyák ezen Frigyesekre, mivel, mennyivel, és mikor segítsék az Anya-respublikát; hanem magok szabják előjökbe.

Párisban; a' Consuláris Ujság (Monitör) hirdette ki Jún. 11-dikén, hogy az első Consul, a' mint maga írta Jún. 4-dikén, visszafizázódott Párisba Június' végire.

Tele volt Páris' Városa, Jún. 11-dikén azaz a' hírrel: hogy Buonaparte, Békességet visszafizázódott Párisba.

A' Korzikaiak nagyra tartják vele magokat, hogy közzülök származott az első Consul.

2. Török Birodalmiak.

Passman Ogluról bizonyosnak írták Zimonból Jún. 16-dikán, hogy öfzfizázódott a' Belgrádi Basával.

A' Török Udvar örömet kívánná — a' Konstantinápolyi újabb Tudósítások Szerént — mellyek Máj. 18-dikán költék — hogy a' Frantziák

mentől elébb el hagynák Egyiptomot. A' mikor híre ment volt Konstantinápolyba az Egyiptomi had' meg-újjulásának, mindjárt ki-tevődött hivataljából a' külső dolgokra ügyelő Minister (Reiss-Effendi) 's helyébe a' tengeri fegyveres erő' Gondviselője neveződött.

Elegyes Tudósítások.

Nagy Britanniának közönséges költségei, a' múlt esztendőben, melly e' folyó 1800-dik esztendő' Januáriussának 5-dik napjával végződött, egy hiteles új fel-számlálás szerént, 54 millió és 566,306 font sterlingre ment fel.

Az Aostai völgyet formáló hegyek olly szorosan özfze mennek Bard nevezetű kis fellegvárnál, hogy az által-járásnak nints hűsz ölnyinél nagyobb szélessége. Ott tehát a' Frantiák igen meg-akadtak, mivel a' Cs. K. Őrizet erőssen ágyúzott le reájok, és hogy át lophatták magokat, ágyúikkul egygyütt, tsupán fortéllyal tették, melly abból állott: hogy éjtszaka meg hintették a' völgyet szalmával, 's az ágyú-talyigák' kerekeit is szalmával bé-kötözték, 's úgy vonták magok minden lárma nélkül az ágyúkat.

A' Sz. Pápa, Velentzéből nagy ágyúzások között utazott el, Jún. 6-dikán. Az Adriai tengeren szándékozott menni Pesaroig, onnét pedig szárazon Rómáig, a' honnét sok Papi Meltóságok mentek eleibe.

Buonaparte Generálisnak igen ifjantani történetei közzül, mint bizonyost úgy írja az az esmérertes nevű 's érdemű Vieland, a' Lipsiai

Újabb kiadásbéli Munkáinak harminzadik Tomusában (Kötetjében), hogy a' mint Blanchard, 1784-dik elzúzó Mártziussának 2-dik napján, Páris Városának Mária mezeje nevezetű tér-melljékéről fel akart a' levegő-égbe hajókázni másod magával tsupán két fzemélyre való hajótkában temérdek néző sokaság előtt: véletlen, egy Ifjú (a' most világízerte nevezetes Buonaparte) mezeitelen karddal a' hajótkához szökik, 's kényszerítette Blanchardot, hogy vigye fel őtet is Úti-társúl a' levegőbe. Blanchard, lehetetlenséggel mentegette magát: de a' heves Ifjú, nem hagyott békét, míg el nem rántzigálták onnét. A' nagy tolokodás közt azomban, el szakadoztak Blanchardnak a' nagy szárnyai, melyeket Ő, olly reménységgel készített vala magának, hogy azoknak és egy kormánynak segítségével, bizonyos útat tehessen a' levegőben. Fel ment ugyan tsak Blanchard, de tsak őt fertály óráig vólt fel a' levegőben, 's nem arra ment, a' merre akart, hanem a' merre a' szelek vitték. — Azólta több próbákat is tett vólt Blanchard: de ámbár, több Ifjú Buonaparték meg nem háborították a' szándékát, még se' lett abból semmi is ekkoráig: melly idő közben Buonaparte, sok vélt lehetetlenségeken által evedzett.

Magyar Ország.

Ausztriai Lombárdiának néhai Kormányozója Ferdinánd Fő-Hertzeg most Magyar Országban útazik. Jún. 16-dikán, Tatán halt (Komárom Vármegyében), a' hol, Gróf Elzterházy Ferentz

Ö Exc—jának Gazdasági derék tanúlt Fő Tisztviselőjével T. Szentiványi Antal Úrral sokat beszéltetett a' gazdasági tárgyokról, igen nagy böltsességgel. A' Vármegyék' Mappái, mellyeknek gondos kiadásában a' Hírmondó' Kiadói fáradoznak a' Haza' közjávára, elő-mutattatván beszéd közben Ö Főhertzezségének, a' tudományokat betsülő Prefektus Úr által, annyival inkább tetszetek; mivel a' Főhertzeg nyelvünket nem csak jól érti, hanem beszéli is. Tatáról, éjfélutáni 3 órakor Fejérvár felé indúlt, 's már Jún. 17-dikén reggeli 9 órakor Fejérváron vólt. Onnét Generális Hertzeg Elsterházy Miklós Ö Hertzezsége' Uzorai Dominiumába szándékozott útját folytatni, és a' Balatón környékét meg-szemlélni.

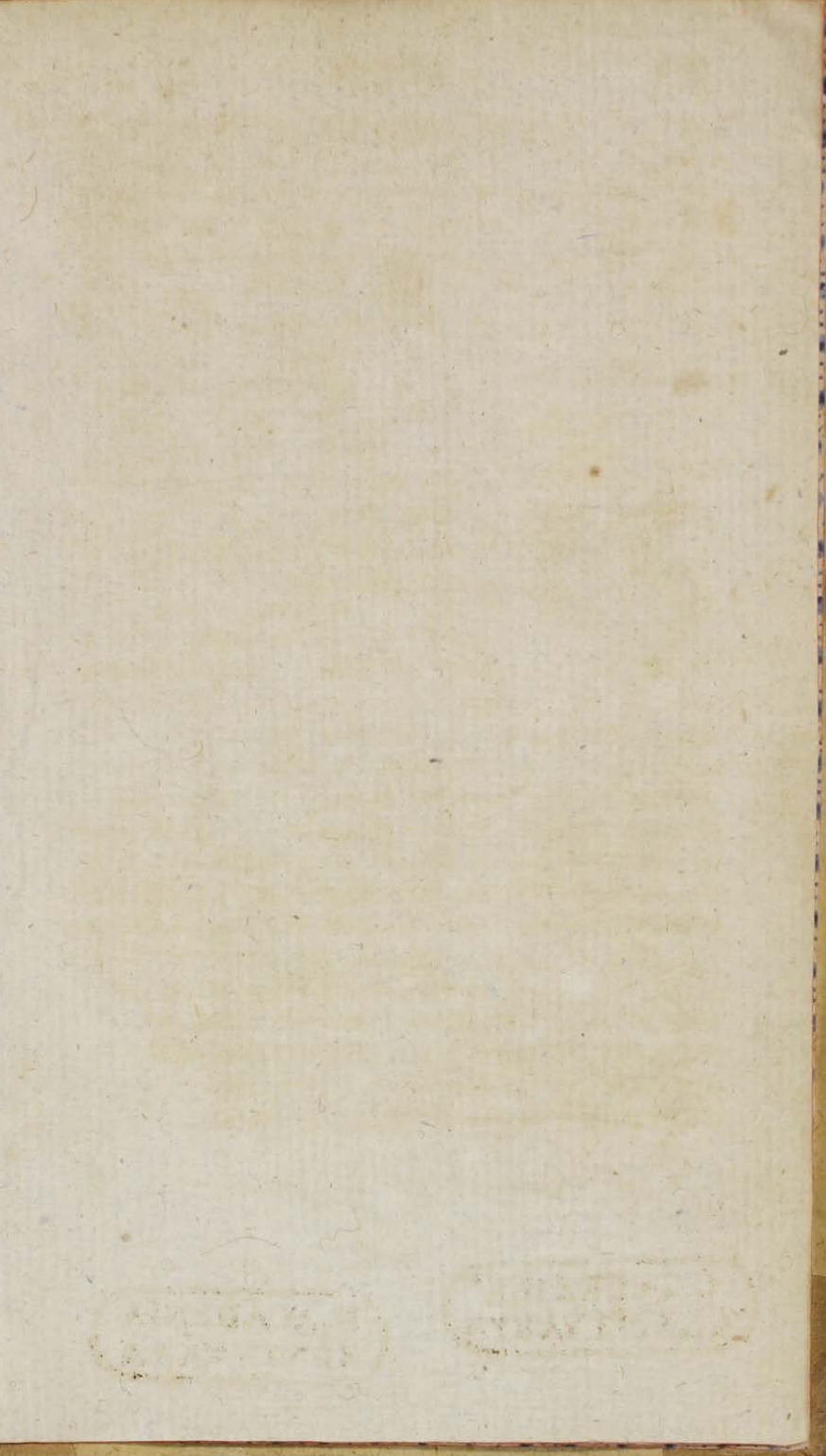
Jelentés:

Sváb Ország' Mappájából, mintegy ötven exemplár, igen homályosan vólt a' nagy sietség miatt nyomtatva, és illuminálva (ki-színelve): azért is Júl. 15-dikéig meg-küldjük még egyszer azoknak, kik hijános Mappát vettek, a' tisztább Mappáját Sváb Orzágnak. Ugyan addig el készülnek azon két vagy háromszáz Előfizetők számára is, a' kiknek még eddig meg nem küldhettük: mert jóllehet öt hetektől fogva hat Személlyek szüntelen foglalatoskodnak a' ki-festésében ezen nehéz illuminálású Mappának, még se' készíthették el egészszen. Leg feljebb Július' 15-dik napjáig mindnyájoknak le-küldödik Sváb Ország' Mappája, a' Nevezetes Utazásoknak folytatásával egygyütt.

Vége a' 17-dik Szakalztak.

C. TELEKIEK'
ALAPÍTVÁNYA

M. ACADEMIA'
KÖNYVTÁRA

MTA
1826 K

The logo is enclosed in a double-line rectangular border. The letters 'M', 'T', and 'A' are arranged in the top row, with 'M' on the left, 'T' in the center, and 'A' on the right. The letter 'K' is positioned below the 'T' and 'A'. The year '1826' is located to the left of the 'K'. The entire logo is rendered in a dark, serif font.